

Fonologija i morfologija mjesnih govora slivanjskoga područja

Vukša Nahod, Perina

Doctoral thesis / Disertacija

2014

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:733002>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Perina Vukša Nahod

**FONOLOGIJA I MORFOLOGIJA
MJESNIH GOVORA SLIVANJSKOGA
PODRUČJA**

DOKTORSKI RAD

Mentor: dr. sc. Željko Jozić

Rijeka, 2014.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Perina Vukša Nahod

**PHONOLOGY AND MORPHOLOGY OF
THE LOCAL DIALECTS OF SLIVNO
AREA**

DOCTORAL THESIS

Rijeka, 2014

Mentor: dr. sc. Željko Jozić

Doktorski rad obranjen je dana 14. ožujka 2014. na Filozofskome fakultetu u Rijeci, pred povjerenstvom u sastavu:

1. prof. dr. sc. Silvana Vranić
2. dr. sc. Željko Jozić, viši znanstveni suradnik
3. dr. sc. Ivana Kurtović Budja, znanstveni suradnik.

Moj did

Moj se did sa zvizdan družija,
sa suncen i sa misecon,
moj se did družija s tovaron,
i sa zmijon i s kozon se družija,
moj se did s kišon družija,
sa svakin vitron, s mrazon i sa zviriman.

Jerbo se moj did o' ditinstva,
o' ditinstva vas zemji naminija.
I ka' je bos na ledini zanimija,
baba moja s očiman o' jastreba,
baba moja ni mogla raspoznat nikako
njegove noge meu žilan o' masline.

I tako je did moj uza Boga sta.

Drago Ivanišević

Mome Bruni i mojim Vukšama

ZAHVALA

Na početku zahvaljujem mentoru dr. sc. Željku Joziću koji mi je omogućio provedbu terenskoga istraživanja i slobodu u izradi ovoga rada. Zahvaljujem i članicama povjerenstva za obranu doktorata prof. dr. sc. Silvani Vranić i dr. sc. Ivani Kurtović Budja, koje su me usmjeravale u pisanju i svojim savjetima pomogle da ovaj doktorat bude što bolji. Velika hvala ide doc. dr. sc. Mati Kapoviću koji me prije nekoliko godina potaknuo da se bavim naglasnim paradigmama i bez čije se nesebične pomoći zasigurno ne bih usudila zakoračiti u svijet akcentologije. Zahvaljujem kolegici i prijateljici Mirjani Crnić Novosel koja je strpljivo čitala ovaj rad od prve do posljednje stanice i sa mnom proživljavala svaki dan njegova nastajanja. Hvala mome prijatelju Davoru Nikoliću jer uvijek zna više od drugih i jer vidi ono što je svima nevidljivo.

Hvala mojoj obitelji jer su uvijek vjerovali u mene i jer su se odricali mnogočega da bih ostvarila svoje snove. Posebna hvala mojoj majci Anđelki, vozaču, menadžeru i nesuđenome dijalektologu. Ona je otvarala vrata onih do kojih je bilo nemoguće doći i zato je s ponosom smatram suautoricom ovoga rada.

Hvala Bruni što je hinio uzbuđenje zbog svih tih silnih naglasaka, iako dobro zna da i s jednim sve može funkcionirati. Hvala mu što je sive dane obojio u žuto, što je uvijek bio strpljiv, nesebičan i pun ljubavi. Drago mi je da smo bili suputnici u našim otkrićima i stvaranjima. Malo tko ima takvu sreću. Hvala i Wargiću koji je sa mnom probudio mnoge noći.

Ovoga rada ne bi bilo bez mojih strpljivih i neumornih ispitanika. Uz njih sam rasla i kao znanstvenica i kao čovjek. Njihove priče zauvijek će ostati u mome srcu i nadam se da sam im ovim radom vratila barem dio duga.

Na kraju hvala mome didu Neđi, mome prvom i najboljem ispitaniku. Zbog tebe i jesam dijalektolog.

SAŽETAK

Slivanjski su govori bili dijelom nekadašnjega poneretvanskog zapadnoštokavskog dijalekta, a danas pripadaju istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu, njegovu slivanjsko-zažapskome govornom tipu. Ti su govori stoljećima bili izloženi migracijama i nalazili su se uz samu granicu nekadašnjih štokavskih i šćakavskih, danas ijekavskih i ikavskih govora, a bili su i u dodiru s južnočakavskim govorima. U radu su na temelju terenskih istraživanja analizirane fonološke i morfološke značajke slivanjskih govora Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine. Fonološki opis obuhvaća prikaz vokalskih, konsonantskih i prozodijskih sustava, a morfološki prikazuje sklonidbu imenica, zamjenica, brojeva i pridjeva, sprezanje glagola te zabilježene nepromjenjive vrste riječi. U morfološkome dijelu, budući da su mjesto i vrsta naglasaka ključni unutar paradigme promjenjivih riječi, prikazana je analiza akcenatskih tipova imenica i pridjeva, kojom se utvrdilo postojanje arhaičnih oblika (čuvanje uzlaznosti u L. m. sr. i ž. r., pomičnosti u g./d./l./i. m. i ž. r. te preskakanje naglasaka u n. p. C kod svih rodova, čuvanje kraćenja u d./l./i. i u n. p. B (sr. i ž. r.) i u n. p. C (m., sr. i ž. r.), čuvanje izvorne n. p. c kod pridjeva tipa *glûv – glúva – glûvo* itd.) u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja, dok su u mjesnim govorima Blaca, a posebice Podgradine zabilježene mnoge alternacije i inovacije. Iako južna granica ijekavskih i ikavskih govora uglavnom ide rijekom Neretvom, fonološkim su se opisom utvrdila odstupanja u slivanjskim govorima, koji nisu jedinstveni prema refleksu jata. Među njima ističe se govor Mihalja, u kojemu se refleks jata može ostvariti dvosložno, što je izuzetno rijetka pojava u štokavskim govorima u Hrvatskoj. Fonološkim i morfološkim opisom jasno su se utvrdile značajke govora slivanjskoga tipa te razgraničile od zažapskih. Budući da su morfološki opisi novoštokavskih mjesnih govora u kojima se prikazuje iscrpna analiza akcenatskih tipova imenica i pridjeva iznimno rijetki, smatramo da će mnogobrojne potvrde i primjeri pomoći u razjašnjenju nekih akcentoloških dilema, a arhaičnosti u rekonstrukciji praslavenskoga i baltoslavenskoga naglasnog sustava te posebice u prikazu razvoja hrvatske akcentuacije. Istraživanjem dosad neobrađenih dijalektoloških punktova Mihalja, Blaca i Podgradine upotpunila se dijalektološka slika istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta, čija je građa na području od Neretve do Dubrovnika oskudna te se time omogućilo uspoređivanje s drugim, posebice dodirnim dijalektima.

Ključne riječi: štokavsko narječje, istočnohercegovačko-krajiški dijalekt, slivanjsko-zažapski govorni tip, fonologija, vokalizam, konsonantizam, prozodija, morfologija, naglasne paradigme

ABSTRACT

The local dialects of the Slivno area were a part of the old *Poneretvanski* West-Štokavian dialect, and are today a part of East Herzegovinian dialect, its Slivno-Zažablje type. These local dialects were exposed to migrations and were on the very border of old Štokavian and Šćakavian, and contemporary Ijekavian and Ikavian dialects, and were in contact with South Čakavian speeches. In this work, based on field research, the phonological and morphological characteristics of the local dialects of Slivno Ravno, Mihalj, Blace and Podgradina are analyzed. The phonological description includes the presentation of vowel, consonant and prosodic systems, and the morphological one describes the declination of nouns, pronouns, numbers and adjectives, the conjugation of verbs, and the recorded invariable parts of speech. Since the place and the type of accent are essential within the paradigm of variable parts of speech, the morphological part presents an analysis of accent types of nouns and adjectives, which determined the existence of archaic forms (preservation of mobility in a. p. C, accent skipping, preservation of shortness in d./l./i. and preservation of rising tone in L. of nouns of all genders, preservation of original a. p. c in adjectives similar to *glûv-glûva-glûvo* 'deaf') in the local dialects of Slivno Ravno and Mihalj, while the local dialects of Blace, and especially Podgradina have many alternations and innovations. Although the south border of Ijekavian and Ikavian dialects mainly follows the river Neretva, the phonological description has shown that there are deviations in the speeches of Slivno area, which are not unified by *yat* reflexes. The local dialect of Mihalj stands out because its *yat* reflex can be bisyllabic, which is a very rare phenomenon in Štokavian dialects in Croatia. The phonological and morphological description clearly determined the characteristics of Slivno type, and differentiated them from Zažablje type. Since the morphological descriptions of Neoštokavian local dialects containing thorough analysis of accent types of nouns and adjectives are extremely rare, we believe that many confirmations and examples will help in clarification of certain accentological dilemmas, while the archaisms will help the reconstruction of Proto-Slavic and Balto-Slavic accent systems, and especially in the presentation of the development of Croatian accentuation. With the research of unstudied dialects of Blace, Mihalj and Podgradina, the dialectological picture of East-Herzegovinian dialect is enriched, a dialect in which the data on the area between Neretva and Dubrovnik is poor and thus comparison to other, especially contact dialects is enabled.

Key words: Štokavian dialect, East-Herzegovinian dialect, Slivno-Zažablje type, phonology, vowels, consonants, prosody, morphology, accent paradigms

Popis kratica

Kratica	Značenje
1. l., 2. l., 3. l.	1. lice, 2. lice, 3. lice
A.	akuzativ jednine
a.	akuzativ množine
Bl	Blace
b. s.	broj stanovnika
D.	dativ jednine
d.	dativ množine
G.	genitiv jednine
g.	genitiv množine
gl. pr. r.	glagolski pridjev radni
gl. pr. trp.	glagolski pridjev trpni
I.	instrumental jednine
i.	instrumental množine
im.	imenica
imp.	imperativ
jd.	jednina
L.	lokativ jednine
l.	lokativ množine
m. r.	muški rod
Mi	Mihalj
mn.	množina
N.	nominativ jednine
n.	nominativ množine
n. p.	naglasna paradigma
Po	Podgradina
prez.	prezent
SR	Slivno Ravno
sr. r.	srednji rod
V.	vokativ jednine
v.	vokativ množine
ž. r.	ženski rod

Popis tablica

Tablica 1. Popis stanovnika župe Slivno 1779. – 1890.	11
Tablica 2. Popis stanovništva Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine 1900. – 2011. ...	12
Tablica 3. Postojanje ili uklanjanje zijeva u mjesnim govorima slivanjskoga područja.....	27
Tablica 4. Završno <i>-l</i> u imenicama i pridjevima	33
Tablica 5. Završno <i>-l</i> u gl. pr. r. m. r. jd.	33
Tablica 6. Konsonantski sustav govora Slivna Ravnoga (25 fonema).....	43
Tablica 7. Konsonantski sustav govora Mihalja (katoličko stanovništvo) (24 fonema).....	43
Tablica 8. Konsonantski sustav govora Mihalja (pravoslavno stanovništvo) (26 fonema)	44
Tablica 9. Konsonantski sustav govora Blaca (24 fonema)	44
Tablica 10. Konsonantski sustav govora Podgradine (21 fonem).....	44
Tablica 11. Pregled imenica prema kriterijima za razvrstavanje u miješane paradigme u mjesnome govoru Slivna Ravnoga.....	98
Tablica 12. Pregled imenica <i>kolo, nebo, proso</i> prema kriterijima za razvrstavanje u miješane paradigme u mjesnome govoru Slivna Ravnoga.....	103

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Korpus istraživanja	2
1.2. Hipoteze	2
1.3. Ciljevi istraživanja	3
1.4. Metodologija	4
1.5. Zemljopisni položaj i povijesni pregled slivanjskoga područja	6
1.6. Stanovništvo slivanjskoga kraja i demografski podatci	11
1.7. Dosadašnja proučavanja govora južnoga dijela Neretvanske doline	12
2. ŠTOKAVSKO NARJEČJE	14
2.1. Razvoj štokavskoga narječja	14
2.2. Prostiranje i osnovna obilježja štokavskoga narječja	14
2.3. Kriteriji podjele štokavskoga narječja na dijalekte	15
2.4. Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt – novoštokavski (i)jekavski dijalekt	17
2.5. Slivanjsko-zažapski govorni tip	19
2.6. Granični dijalekti (s posebnim osvrtom na zapadni i južnočakavski dijalekt)	20
3. FONOLOGIJA	22
3.1. Vokalski sustav	22
3.1.1. Inventar	22
3.1.2. Realizacija	23
3.1.3. Vokalske zamjene	25
3.1.4. Uklanjanje zijeva	26
3.1.5. Čuvanje zijeva	27
3.1.6. Razvoj slijeda vokal + / u dočetnome položaju	29
3.1.7. Razvoj protojezičnih i starojezičnih vokala	33
3.1.8. Refleks jata	34
3.1.9. Ostale značajke	41
3.2. Konsonantski sustav	43
3.2.1. Inventar	43
3.2.1. Pojedinačni konsonanti i konsonantske skupine	45
3.2.2. Konsonantske skupine	51
3.2.3. Umetanje konsonanata	52
3.2.4. Zatvoreni slogovi na kraju riječi	53
3.2.5. Obezvučavanje konsonanata na kraju riječi	53
3.2.6. Izostavljanje okluziva na početku riječi	54
3.2.7. Izostavljanje okluziva na početku konsonantskih skupina	55
3.2.8. Asimilacija konsonanata	55

3.2.9. Disimilacija konsonanata	56
3.2.10. Rotacizam.....	56
3.2.11. Razvoj konsonantskih fonema i konsonantskih skupina.....	57
3.2.12. Sibilizacija.....	58
3.2.13. Palatalizacija.....	58
3.2.14. Jotacija.....	58
3.3. Prozodija.....	61
3.3.1. Inventar i distribucija	61
3.3.2. Zanasne duljine.....	68
3.3.3. Dvostruki naglasak	69
3.3.4. Pomicanje naglasaka na prednaglasnicu	69
4. MORFOLOGIJA.....	71
4.1. Imenice	71
4.1.1. Imenice <i>a</i> -vrste	72
4.1.1.1. Imenice muškoga roda	72
4.1.1.1.1. Naglasne paradigme	74
4.1.1.1.2. Naglasna paradigma A.....	77
4.1.1.1.3. Naglasna paradigma B	82
4.1.1.1.4. Naglasna paradigma C	86
4.1.1.2. Imenice srednjega roda	92
4.1.1.2.1. Naglasna paradigma A.....	95
4.1.1.2.2. Naglasna paradigma B	100
4.1.1.2.3. Naglasna paradigma C	102
4.1.2. Imenice <i>e</i> -vrste	105
4.1.2.1. Naglasna paradigma A	107
4.1.2.2. Naglasna paradigma B	109
4.1.2.3. Naglasna paradigma C	111
4.1.3. Imenice <i>i</i> -vrste.....	115
4.1.3.1. Naglasna paradigma A.....	116
4.1.3.2. Naglasna paradigma C	118
4.2. Pridjevi	122
4.2.1. Pozitiv.....	122
4.2.2. Osnova i nastavak.....	122
4.2.3. Neodređeni lik	122
4.2.4. Određeni lik.....	124
4.2.5. Komparativ	126
4.2.6. Superlativ	126
4.2.7. Naglasne paradigme	127
4.2.7.1. Korijski pridjevi (bez sufiksa).....	127

4.2.7.2.	Pridjevi na -an (*-ьнъ-)	130
4.2.7.3.	Pridjevi na -ak (*-ькъ)	133
4.2.7.4.	Pridjevi na -ar (*-гъ)	135
4.2.7.5.	Pridjevi na -al (*-лъ)	136
4.2.7.6.	Pridjevi na -en (*-енъ, *-енъ-)	137
4.2.7.7.	Pridjevi na -av (*-авъ)	138
4.2.7.8.	Pridjevi na -ok (*-окъ)	139
4.2.7.9.	Ostali pridjevi	139
4.3.	Zamjenice	142
4.3.1.	Lične zamjenice i povratna zamjenica	142
4.3.2.	Upitno-odnosne zamjenice	144
4.3.3.	Pokazne zamjenice	146
4.3.4.	Posvojne zamjenice	147
4.3.5.	Neodređene zamjenice	150
4.3.6.	Zamjенички pridjevi	150
4.4.	Brojevi	152
4.4.1.	Glavni brojevi	152
4.4.2.	Redni brojevi	153
4.4.3.	Brojevne imenice	154
4.4.4.	Brojevni pridjevi	154
4.5.	Glagoli	155
4.5.1.	Podjela glagola po spregovnim vrstama	155
4.5.2.	Infinitiv	156
4.5.3.	Prezent	157
4.5.4.	Imperativ	160
4.5.5.	Imperativ prošli	161
4.5.6.	Perfekt	161
4.5.7.	Aorist	162
4.5.8.	Pluskvamperfekt	162
4.5.9.	Kondicional I.	162
4.5.10.	Futur I.	163
4.5.11.	Futur II.	163
4.5.12.	Predbuduće vrijeme	164
4.5.13.	Glagolski pridjev radni	164
4.5.14.	Glagolski pridjev trpni	164
4.6.	Nepromjenjive vrste riječi	165
4.6.1.	Prilozi	165
4.6.1.1.	Komparativ priloga	165
4.6.1.2.	Superlativ priloga	166
4.6.2.	Prijedlozi	166

4.6.3.	Veznici	167
4.6.4.	Uzvici	167
4.6.5.	Čestice	168
5.	SLIČNOSTI I RAZLIKE U FONOLOGIJI I MORFOLOGIJI SLIVANJSKIH I ZAŽAPSKIH GOVORA.....	169
6.	POTVRDE HIPOTEZA	174
7.	ZAKLJUČAK	176
8.	LITERATURA.....	179
9.	PRILOZI.....	187
9.2.	Popis ispitanika	187
9.3.	Ogledi slivanjskih govora.....	188
9.3.1.	Ogled govora Slivna Ravnoga.....	188
9.3.2.	Ogled govora Mihalja.....	190
9.3.3.	Ogled govora Blaca.....	192
9.3.4.	Ogled govora Podgradine.....	194
9.4.	Naglasne paradigme imenica u slivanjskim govorima.....	196
9.4.1.	Imenice <i>a</i> -vrste m. r. u govoru Slivna Ravnoga.....	196
9.4.2.	Imenice <i>a</i> -vrste sr. r. u govoru Slivna Ravnoga.....	212
9.4.3.	Imenice <i>e</i> -vrste u govoru Slivna Ravnoga	222
9.4.4.	Imenice <i>i</i> -vrste u govoru Slivna Ravnoga	233
9.4.5.	Imenice <i>a</i> -vrste m. r. u govoru Mihalja.....	237
9.4.6.	Imenice <i>a</i> -vrste sr. r. u govoru Mihalja.....	255
9.4.7.	Imenice <i>e</i> -vrste u govoru Mihalja	265
9.4.8.	Imenice <i>i</i> -vrste u govoru Mihalja.....	276
9.4.9.	Imenice <i>a</i> -vrste m. r. u govoru Blaca	281
9.4.10.	Imenice <i>a</i> -vrste sr. r. u govoru Blaca.....	298
9.4.11.	Imenice <i>e</i> -vrste u govoru Blaca	308
9.4.12.	Imenice <i>i</i> -vrste u govoru Blaca.....	320
9.4.13.	Imenice <i>a</i> -vrste m. r. u govoru Podgradine	325
9.4.14.	Imenice <i>a</i> -vrste sr. r. u govoru Podgradine	342
9.4.15.	Imenice <i>e</i> -vrste u govoru Podgradine.....	352
9.4.16.	Imenice <i>i</i> -vrste u govoru Podgradine.....	363

1. UVOD

Na jugoistoku Neretvanske doline između Metkovića, Opuzena i Neuma prostire se slivanjsko područje. Slivanjski su govori bili dijelom nekadašnjega poneretvanskog zapadnoštokavskog dijalekta, a danas pripadaju istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu. Štokavske govore od rijeke Neretve do Rijeke dubrovačke potkraj 80-ih godina 20. stoljeća proučavao je S. Halilović koji ih diferencira u četiri govorna tipa: (jugo)istočnohercegovački, dubrovački, pelješki i slivanjsko-zažapski, kojemu pripadaju govori istraživani u ovoj doktorskoj disertaciji.

Neretvansko je područje razdvajalo, ali i spajalo dijalekte u razvojnim razdobljima. Ipak, do danas su izostali dijalektološki radovi koji se dotiču samoga juga Neretvanske doline. O važnosti dijalektnih promjena i razvoja piše Brozović (1970a), ističući kako su krajevi oko Neretve jedno od najvažnijih i najjačih izvorišta migracijskih struja. Tako je u drugoj polovici 15. stoljeća, prije velikih seoba, nekadašnji poneretvanski dijalekt (štakavski, ijekavski ili vjerojatnije, ijekavsko-ikavski) graničio s južnim govorima zapadnohumskoga dijalekta (štakavskoga, ikavskoga), makarskoprimorskim dijalektom (ikavski, šćakavski, s pripadnim čakavskim primjesama), zapadnim govorima istočnohumskoga dijalekta (štakavskog, ijekavskog) te pelješko-mljetskim govorom nekadašnjega dubrovačkog dijalekta (ijekavskog, štakavskog, s prirodnim čakavskim primjesama), a nije ni zanemariv utjecaj dubrovačkoga dijalekta (Brozović 1970a: 386–387).

Neretvanski je kraj vrijedan dijalektološke analize ne samo zbog činjenice da je i prije migracija bio dodirnom točkom čakavskoga, zapadnoštokavskoga i istočnoštokavskoga dijalekta nego i zbog toga što predstavlja jedino područje na kojemu su prije migracija zabilježene čakavsko-istočnoštokavske izoglose i na kojemu su razlike između zapadnoštokavskih i čakavskih te istočnoštokavskih i zapadnoštokavskih dijalekata bile najmanje.

Iz južnoga dijela stare istočnohercegovačko-zapadnoštokavske granice počinje preraspodjela nekadašnjih dijalekata te nastaju istočnohercegovačko-krajiški i zapadni dijalekt, koji su i dandanas najprošireniji te u velikoj mjeri utječu na susjedne dijalekte i s njima dijele mnoge izoglose.

Južni dio Neretvanske doline stoljećima je bio izložen migracijama, nalazio se uz samu granicu nekadašnjih štakavskih i šćakavskih, danas ijekavskih i ikavskih govora, a bio je i u dodiru s južnočakavskim govorima. Zbog međunarječne i međudijalektne specifičnosti te

složenosti iscrpnim istraživanjem fonološkoga i morfološkoga sustava pokušat će se utvrditi sadašnja dijalektološka slika.

1.1. Korpus istraživanja

Tijekom 2009. godine autorica je provela istraživanje slivanjskih govora Klek, Duboka, Komarna, Slivno Ravno, Mihalj, Blace, Trn, Podgradina i Vlaka, s ciljem da se zabilježe fonološke i morfološke značajke tih govora.

Preliminarnim istraživanjem utvrdilo se da su naselja Klek, Duboka i Komarna u potpunosti turistička, a ono malo domicilnoga stanovništva uz more naselilo se iz Slivna Ravnoga, stoga mjesni govori tih naselja nisu uvršteni u doktorsku disertaciju. Ni naselje Trn nije promatrano kao poseban punkt jer su fonološke i morfološke značajke identične onima mjesnoga govora Blaca. Iz obrade je izostavljen i mjesni govor novonastaloga naselja Vlaka, u koje su se uglavnom doselili stanovnici Slivna Ravnoga, Trna ili Blaca. Iako demografski podatci pokazuju da su u Slivnu Ravnome samo dvojica stanovnika, taj je idiom izvrsno očuvan u ljudi koji su se zbog starosti i nemoći uglavnom doselili svojim potomcima na Vlaku.

U punktovima Slivno Ravno, Mihalj, Blace i Podgradina nalazimo mnoge podudarnosti, no različit refleks jata, konsonantski inventar te različite akcenatske pojavnosti izdiferencirali su ih kao punktove vrijedne iscrpnoga istraživanja te mjesni govori tih naselja čine korpus ove doktorske disertacije.

1.2. Hipoteze

Na temelju preliminarnih istraživanja obrađenoga područja postavljene su tri hipoteze:

1. Slivanjski govori nisu jedinstveni prema refleksu jata, a refleks jata može se ostvariti dvosložno u dugim slogovima.
2. Neretva više ne predstavlja granicu ikavskih i ijekavskih govora u najjužnijemu dijelu Neretvanske doline.
3. Akcenatske arhaičnosti očekuju se u brdskim dijelovima slivanjskoga područja, dok se u priblatskome dijelu očekuju alternacije i inovacije.

1.3. Ciljevi istraživanja

Tema je doktorske disertacije opis fonoloških i morfoloških sustava mjesnih govora slivanjskoga područja: Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine.

Do naših su dana govori toga područja ostali gotovo neistraženi te još uvijek nisu temeljito znanstveno opisani. Jedine podatke nalazimo u Halilovićevoj knjizi *Govorni tipovi u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke*, koji za punktove odabire Slivno Ravno i Klek, koje uvrštava u slivanjsko-zažapski tip govora. Budući da u obradi nema svih podataka istraživanih mjesta niti ikakve izrjeke o različitostima ostalih mjesta slivanjskoga tipa u fonološkome i morfološkome prikazu, ponukani smo iscrpnije prikazati ovaj dijalektološko nepravedno zapostavljeni kraj. Različitosti se očekuju jer mjesna dijalektološka slika ovisi o podrijetlu stanovništva koje se na ovo područje doseljavalo uglavnom iz ijekavskih krajeva, ali iz ikavskih, i to većinom u priblatskome dijelu. Budući da samo u Mihalju uz katoličko živi i pravoslavno stanovništvo, istraživanjem će se utvrditi postoje li fonološke i morfološke razlike u njihovim govorima.

Mjesni govori slivanjskoga područja nedovoljno su istraženi, a iznimno su zanimljivi jer su se nalazili uz nekadašnju štakavsko-šćakavsku granicu, a danas uz granicu ijekavsko-ikavskih štakavskih govora, ali i zbog odnosa s južnoćakavskim govorima. Iako južna granica ijekavskih i ikavskih govora uglavnom ide rijekom Neretvom, uočljiva su odstupanja u mjesnome govoru Podgradine, čime ikavski govori prelaze na lijevu obalu Neretve. Istraživanje je bitno jer će utvrditi neke promjene u odnosu na stanje koje je potkraj 80-ih godina dvadesetoga stoljeća zabilježio Halilović, uz već spomenute migracije prouzročene i utjecajem opuzenskoga gradskoga govora na govor priblatskih slivanjskih zaselaka.

Potpunijim fonološkim i morfološkim opisom jasno bi se utvrdile značajke slivanjskoga tipa te preciznije razgraničile od zažapskih (primjerice ikavske forme, provedba treće jotacije, adrijatizmi...). Isto tako, cilj je i dokazati postojanje dvosložne ijekavske realizacije jata, čije natruhe nalazimo samo u gdjejojem štokavskome govoru u Hrvatskoj.

Budući da su morfološki opisi novoštokavskih mjesnih govora u kojima se prikazuje iscrpna analiza akcenatskih tipova imenica i pridjeva iznimno rijetki, smatramo da će mnogobrojne potvrde i primjeri pomoći u razjašnjenju nekih akcentoloških dilema, a arhaičnosti u rekonstrukciji praslavenskoga i baltoslavenskoga naglasnog sustava te posebice u prikazu razvoja hrvatske akcentuacije.

Istraživanjem bi se dosad neobrađenih dijalektoloških punktova Mihalja, Blaca i Podgradine upotpunila dijalektološka slika istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta, čija je

građa na području od Neretve do Dubrovnika oskudna te bi se time omogućilo uspoređivanje s drugim, posebice dodirnim dijalektima.

1.4. Metodologija

Nakon što je preliminarnim istraživanjem određen korpus doktorske disertacije, nastavilo se s prikupljanjem materijala ciljanim terenskim radom. Prikupljanje građe na temelju koje je provedena analiza započeto je terenskim istraživanjem 2009., a nastavljeno u nekoliko navrata od 2010. do 2013. godine.

Ispitano je 15-ak mještana u mjesnim govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine, koji su uglavnom birani prema utvrđenim dijalektološkim kriterijima¹; starije su životne dobi, rođeni i odrasli u mjestu ispitivanja. Većina ih je bila s dobrim artikulacijskim aparatom te govorom bez utjecaja standardnoga jezika.

Neki od njih ipak su godinama bili izmješteni iz mjesta određenog kao dijalektološki punkt. Riječ je o ispitanicama rođenima u Slivnu Ravnome. Iako sada žive u naselju Vlaka, nisu izgubile značajke svojega mjesnoga govora i, kao i većina ispitanika, svjesne su toga². Time se opovrgava jedan od uvriježenih kriterija o odabiru idealnoga ispitanika, a prema kojemu su to najčešće neškoloovane žene starije životne dobi koje nisu često ili dulje boravile izvan rodnoga mjesta, čiji je bračni partner iz istoga mjesta te koje nisu pretjerano izložene medijima.

Ogledi govora, Upitnik za Hrvatski dijalektološki atlas, upitnici izrađeni za ispitivanje fonoloških i morfoloških značajka slivanjskih govora te popis imenica i pridjeva za ispitivanje naglasnih paradigma snimljeni su diktafonima (Zoom H4 Handy Recorder i Sony ICD-UX513F). Iako je snimljeno sedamdesetak sati građe, dio primjera iz svakodnevne komunikacije samo je zapisan. Sva je građa iscrpno preslušana, a zatim i transkribirana tradicionalnom hrvatskom dijalektološkom transkripcijom.

Na temelju analiziranih podataka te dostupne dijalektološke literature o značajkama istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta (Halilović 1996a, Lisac 2003, D. Vidović 2011, Lukežić 2012), ali i susjednoga zapadnoga (Čilaš 2002, Kurtović 2002, Lisac 2003, Menac-Mihalić 2005, Čilaš Šimpraga 2007, Kurtović Budja 2009), samostalno je osmišljen upitnik za ciljano ispitivanje slivanjskih govora. Ispitivale su se fonološke (refleks jata, razvoj dočetnoga *-l*, čuvanje \bar{r} , delateralizacija $l > j$, delabijalizacija $m > n$, gubljenje *h* i njegove supstitucije, prijelaz korijenskoga slijeda **ra > re* (*vrabac*, *rasti*), neutralizacija afrikata,

¹ Više u S. Ivšić 1914, Hraste 1959.–1960., Jozić 2007.

² Tijekom ispitivanja uglavnom su upućivale na različit izgovor u Slivnu Ravnome i okolnim mjestima te davale mnogobrojne primjere

uklanjanje zijeva, dočetni skupovi $st > s$ i $zd > z$, provođenje nove jotacije) i morfološke karakteristike (primjerice D. i L. ž. r. zamjeničko-pridjevske sklonidbe, g./d./l./i. zamjeničko-pridjevske sklonidbe svih rodova, G. sr. r., I. imenica muškoga roda koje završavaju na palatal, 3. l. mn. prez.), kako bi se dobili potpuni podatci o fonološkim i morfološkim sustavima slivanjskih govora, odnosno dopunile spoznaje o sklonidbi imenica, pridjeva, zamjenica i brojeva te sprezanju glagola.

Građa se analizirala prema tradicionalnim fonološkim i morfološkim opisima štokavskih govora³, a u obradi su se rabili i podatci u objavljenim radovima i rukopisu⁴ relevantni za istraživano, ali i za susjedno područje. Kao i u većini dijalektoloških radova, naglasni inventar i distribucija naglaska dijelom su fonološke analize. No, budući da su mjesto i vrsta naglaska ključni unutar paradigme promjenjivih riječi, njihova je obrada provedena u morfološkom dijelu (v. 4. poglavlje).

Posebna pozornost u ovome je radu usmjerena na ispitivanje akcenatskih tipova imenica i pridjeva. Ciljani popis ustupio je doc. dr. sc. M. Kapović, a mnogobrojni su primjeri ekscerpirani iz slobodnoga govora. Riječ je o ograničenome uzorku kojim se htjelo pokazati kako se u štokavskim govorima može pristupiti akcenatskoj obradi imenica i pridjeva.

U kategoriji imenica promatrala se cijela paradigma jer imenice naglasnu paradigmu mijenjaju pojedinačno i varijacije su prisutne u pojedinim padežima te su transkribirani i naglašeni primjeri imenica iz svih istraživanih govora priloženi radu.

Kod pridjeva naglasnu paradigmu uglavnom mijenjaju velike skupine pridjeva odjednom (primjerice korijenski pridjevi iz n. p. A prelaze u n. p. B ili n. p. C) te su bitnije međuparadigmatske promjene nego promjene unutar pojedine paradigme, stoga se u obzir uzima samo polazni neodređeni i određeni oblik pridjeva.

Po uzoru na recentnu akcentološku literaturu koja se akcenatskim tipovima bavi u sklopu morfologije (Houtzagers 1985, Kalsbeek 1998, Langston 2006, 2007, Kapović 2005, 2006, 2007, 2008, 2010a, 2011a, 2011b, Ligorio i Kapović 2011, Lukežić i Zubčić 2007, Zubčić 2006, 2010, Vranić 2010, 2011, Mandić 2011, 2012, Benić 2013a), u radu su se imenice i pridjevi klasificirali u tri naglasna tipa. Paradigme su obilježene kao n. p. A, n. p. B i n. p. C, jer je riječ o sinkronijskim paradigmama⁵. Rekonstruirane praslavenske i općeslavenske naglasne paradigme pisale su se malim slovom; n. p. *a*, n. p. *b* i n. p. *c*, a

³ Vidi primjerice Halilović (1996a), Čilaš (2002), Jozić (2005), Kurtović Budja (2009).

⁴ U rukopise ubrajamo doktorske disertacije, magistarske radnje, diplomatske radove te netiskane knjige.

⁵ V. Dybo, Zamjatina i Nikolaev 1990, Kapović 2007, 2010, 2011a, 2011b, 2012.

njihove su se potvrde crpile iz popisa ruske akcentološke škole i Derksenova rječnika *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*.

1.5. Zemljopisni položaj i povijesni pregled slivanjskoga područja

Na jugoistoku donjoneretvanskoga kraja u brdovitu području od Vukova klanca do ušća Neretve na oko 55 km² smjestila se općina Slivno koja graniči s gradom Opuzenom, općinom Zažabljem i općinom Neum u Bosni i Hercegovini. Osamnaest je slivanjskih naselja: Blace, Duba, Duboka, Klek, Komarna, Kremena, Lovorje, Lučina, Mihalj, Otok, Pižinovac, Podgradina, Raba, Slivno Ravno, Trn, Tuševac, Vlaka (lijeva obala Male Neretve) i Zavala, a nalaze se uz močvarno tlo, na morskoj obali, aluvijalnoj ravni (uz tok Neretve i pritoke) te u krško-vapnenačkome okviru (brdsko područje)⁶.

Zemljovid 1. Zemljopisni položaj slivanjskoga područja

Makrotoponim Slivno sa zapada je omeđen porječjem Male Neretve, sa sjevera jezerom Kutu i rječicom Mislinom (odnosno njezinim gornjim tokom koji se zove Prunjak), s istoka dalmatinsko-hercegovačkom granicom, dok se na jugu proteže na neretvansko primorje od Osinja do Moračne (D. Vidović 2012: 128). Kao što je to bilo uobičajeno za političko-

⁶ Više o zonama naseljavanja u Delti u Glamuzina (1996: 59).

teritorijalni ustroj srednjovjekovne Humske Zemlje, prema najvećemu među nizom susjednih, naselje je dobivalo ime (D. Vidović 2005: 148, D. Vidović 2011a: 8). Tako je Slivno, smješteno u maloj dolini između brda Kose i Podzvizda te Jastrebove glavice, bilo i središnjim naseljem župe.

Slivno, kao i cijela delta Neretve, bilo je naseljeno od Ilira, Kelta⁷, Grka⁸, Rimljana⁹ do Slavena, a osim arhivske građe, mnogobrojni stećci, posebice u zaseoku Provići, upućuju na to da je to naselje postojalo i u srednjemu vijeku. Crvenu Hrvatsku činile su Neretvanska Kneževina od rijeke Cetine do rijeke Neretve, Travunija od Dubrovnika do Kotora, Duklja južno od Kotora do Albanije te Hum ili Zahumlje koje se protezalo od rijeke Neretve do Rijeke dubrovačke, a njegovim je dijelom bilo i Slivno.

Slivno je pripadalo humskoj župi Žapsko, o kojoj doznajemo iz Ljetopisa Popa Dukljanina (12. st.), a koja je obuhvaćala današnje Zažablje, sjeverni dio neumске općine u Bosni i Hercegovini te zapadni dio Dubrovačkoga primorja koji je pripadao Dubrovačkoj Republici (D. Vidović 2011a: 7). Prvi spomen Slivna potječe iz godine 1358., a u srednjovjekovlju su zabilježena i naselja Brštanik, Klek, Lovorje i otočić Osinj.

Godine 1463. Turci su osvojili Bosnu, a nakon upornih napada 1482. Hercegovinu i Neretvansku dolinu, kojom su vladali dvjestotinjak godina. Slivno je početkom 17. stoljeća opustjelo zbog stalnih uskočkih napada, a 1606. Uskoci su u zarobljeništvo otjerali oko 130 turskih podanika (kršćana) (Bebić 1990: 37), ostavivši iza sebe tek tri obitelji.

Ponovno naseljavanje¹⁰ Slivna dogodilo se početkom Bečkoga rata¹¹ godine 1686. Te je godine prema ugovoru između Nikole Nonkovića i Mlečana, koji su u Zadru potpisali don Jure Sentić i providur Valier, narod trebao prijeći od Uskrsa iz Gornjega Zažablja u Donje i dalje do Opuzena. To je i učinjeno. Slivno je tada bilo u turskim rukama pa se četrdesetak obitelji s don Petrom Dragobratovićem prevelo morem i nastanilo u Opuzenu. Providur je u prosincu 1688. javio u Veneciju da je zaposjeo Slivno, a u ožujku je zauzeta i kula nad

⁷ Prodorom Kelta u IV. stoljeću pr. Kr. na ilirsko područje nastaju mnogobrojna ilirsko-keltska plemena. Iliri Plerejci živjeli su na dubrovačkome području, Dalmati ili Delmati između Cetine i Krke, oko Stoca naselili su se Daorsi, a Ardijejci su zaposjeli cijelo područje od Neretve do Vojuše u Albaniji (M. Vidović 1993: 13).

⁸ Jedna od grčkih kolonija bila je i Naron, današnji Vid, do koje je Neretva bila plovna.

⁹ Bebić (1990: 20–21) donosi kako je 1810. godine kanonik Ivan Josip Pavlović-Lučić pisao da je na svoje oči gledao u močvarama i jezercima Neretvanske doline ostatke gradova te je među ostalim spominjao Kute i Lovorje. Navodi da je tu nalazio stare grobove, urne za pepeo, a u grobovima posude za mirise te razne ulomke natpisa u predjelima Slivna, posebice u Njivetinama i na Jastrebovoj glavici. Oko 1790. godine u Lovorju su otkrivene dvije veće ploče na kojima je prikazano sedam žena kako plešu, a za koje je Pavlović-Lučić smatrao da pripadaju kupalištu.

¹⁰ Desnu obalu Neretve i Opuzen naseljavali su franjevci kršćanskim pukom iz Broćna i Čitluka, a lijevu stranu biskupijski svećenici pukom iz Zažablja i Popova polja. U mjestima s desne strane Neretve, uključivši i Opuzen, govori se ikavicom, a s lijeve strane ijekavicom (Bebić 1990: 37).

¹¹ Tijekom toga rata iz župe Gradac u Slivno preselilo se 2000 stanovnika (Puljić 1995: 77 u D. Vidović 2011a: 18).

Klekom prozvana Smrdan. Tada je Nonković preselio ljude na svoje posjede u Slivnu i otada djeluje župa Slivno (Bebić 1990: 7). Godine 1694. Mlečani su osvojili Gabelu, a zatim i Zažablje i dio Popova polja te u Neretvi nastaje mirno razdoblje.

Mir između Osmanskoga Carstva i članica Svete lige (Habsburške Monarhije, Mletačke Republike, Poljske i Rusije) potpisan u Srijemskim Karlovcima 1699. nije dugo trajao jer već 1714. Turska objavljuje rat Veneciji. Budući da Dubrovčani nisu željeli graničiti s Mlečanima, nagovorili su Turke da im Mlečani ustupe posjede u Donjoj Neretvi, Boki, Popovu polju i Trebinju te Mlečani gube znatan dio osvojenih posjeda. Drugi val preseljenja u slivanjskome kraju zbiva se nakon Požarevačkoga mira (1718.).

Mnogobrojne migracije nastavile su se i u 18. i 19. stoljeću, kada su prestala vojna osvajanja i počele gospodarske promjene (regulacija Neretve, melioracija, izgradnja luka i prometnica). U Slivno se stanovništvo doseljavalo iz Zažablja i Popova, s Pelješca, s desne obale Neretve i iz Makarskoga primorja. Najbitniji podatci nepovratno su uništeni; najstariji su spisi župnoga arhiva izgorjeli u Drugome svjetskom ratu, a u bombardiranju Metkovića 1944. izgorio je i Općinski arhiv u kojemu su se čuvali podatci župe Slivno (Bebić 1990: 7–8). Dostupne podatke objavljuje don Radovan Jerković, zatim Josip Bebić, a sintetizira ih D. Vidović (2012: 134), koristeći se podacima don Radovana Jerkovića i zaključuje da najveći dio slivanjskih rodova potječe iz jedinstvenoga ijekavskog područja dalmatinskoga i hercegovačkoga Zažablja te Popova, njih čak 33. Ikavski doseljenici uglavnom dolaze s desne obale Neretve ili zapadne Hercegovine, Makarskoga primorja te okolice Vrgorca (15 rodova), a uglavnom se doseljavaju u Podgradinu.

Nagli egzodus ruralnoga stanovništva s brdskoga područja započeo je iza Drugoga svjetskog rata, a posebice nakon potresa 1962. godine. U dolini Neretve poticaj ovome iseljavanju s brdskoga dijela dala je suvremena poljodjelska valorizacija aluvijalne ravni, kao i mogućnost zapošljavanja u sekundarnim i tercijarnim djelatnostima (industrija, luka, promet, trgovina) (Glamuzina 1996: 63). Većina Slivanjaca seli se u mjesta gdje su držali konobe, tzv. silazišta, a poslije potresa spuštaju se na Vlaku, Crepinu, Buk i Grgurušu (Bebić 1990: 12). Ističemo da je preseljavanje na morsku obalu gotovo zanemarivo jer nije bilo gospodarskih uvjeta za život na tome prostoru.

Iako se stanovništvo do kraja 20. stoljeća iz brdskoga slivanjskog područja uglavnom preselilo uz tok Male Neretve, danas je veza iseljenika sa starim zaseocima jača nego na drugim depopuliranim područjima u Neretvanskoj dolini jer je većina stambenih objekata obnovljena i mnogi se vikendima vraćaju na starinu, a dio objekata počinje služiti i turističkim svrhama.

Slivno

Slivno je bilo glavni zaselak župe¹² i činila su ga tri zaselka. U prvome su živjeli Utovci i Bjeliši, u drugome Butigani, a treći, najbrojniji, naseljavali su Babići, Delije, Ključe i Kiridžije (Bebić 1990: 13). Stanovništvo je najprije naselilo Mali i Veliki Pižinovac, a poslije većinom odlazi na Vlaku i u Opuzen.

U službenim popisima u slivanjska se naselja ubrajaju: Blace, Duba, Duboka, Klek, Komarna, Kremena, Lovorje, Lučina, Mihalj, Otok, Pižinovac, Podgradina, Raba, Slivno Ravno, Trn, Tuštevaca, Vlaka (lijeva obala Male Neretve) i Zavala. Bebić (1990: 13–15) donosi znatno prošireniji popis; na obali se smjestilo nekoliko zaselaka: Klek, Duboka i Komarna, a zapadno od Slivna nalazili su se zaseoci: Stolovi, Kupinovac, Raba, Kremena, Brijeg, Duba, Postinje, Vale, Blace, Rosni Dol, Noračin Dol, Ploča, Suha Lokva, Samarine, Vrteljka, Klačni Dol, Buline, Mrčeva Rupa, Lipovac, Zelene Torine, Šipovac, Dukati, Tmol, Dančanje, Radmuž. Većina tih stanovnika iselila se u Blace, Mihalj, Trn, Opuzen, Podgradinu i na Vlaku.

O toponimu Slivno nekoliko je usmenih predaja. Jedni kažu da je ime dobilo po smještaju – s lijeve strane Neretve, a prema drugima toponim je motiviran glagolom sliti jer se brdima koja ga okružuju slijevala voda za obilnih kiša te ponorima kretala u Jadransko more i potocima u Neretvansko blato. Prema Skoku (III: 405), Slivno je nastalo prema apelativu šljiva.

D. Vidović (2012: 129) donosi da je starije ime Slivna bilo Hum (< hum 'omanji brijeg pod travom') te se pod tim imenom prvi put spominje 1282.:

Dana 8. kolovoza 1282. Krikoje je prodao prisutnu i pri svijesti sluškinju svoju Dražu iz Bosne Desi, ženi pokojnoga Grgura Petranje, za svotu od četiri groša konačno do smrti. Svjedok Dmitar Menčetić, sudac i Slavko Rastić. Učinjeno. Isto je tako Raden Tolislavov iz Huma prodao prisutnu i pri svijesti sluškinju svoju Devu iz Bosne Trifunu Jurjevu za svotu od 7 i pol groša konačno do smrti itd.

Ime Slivno prvi je put zabilježeno godine 1358.:

Alegrinus, općinski telal, uzvikivao je na uobičajenim mjestima, da nijedan Dubrovčanin, koji ima konje u Dubrovniku, Stonu, Slivnu u Neretvi... ne smije ih prodati ni otuđiti. (Bebić 1990: 23).

¹² Slivno postaje posebnom župom tek pripajanjem mletačkome području i makarskoj biskupiji. Brojčani podatci iz župe Slivno crpe se iz sačuvanih dnevnika makarskih biskupa, a prvi su zapisi iz 1779., kada župa broji 327 duša.

Kako bi se razlikovalo od imotskoga Slivna koje se nalazilo pod upravom istoga biskupa od polovice 19. stoljeća, Slivno postaje Slivno Ravno¹³, a drugi je član motiviran pridjevom ravan zbog položaja u zaravnjenoj flišnoj udolini¹⁴.

Mihalj

Naselje Mihalj smješteno je na obali maloga jezera, a nastalo je početkom 20. stoljeća naseljavanjem stanovnika Kremene¹⁵, Brijega i Vala, kojima je bilo silazištem. U njemu žive Bjeliši, Mađori, Šeputi, Vodanovići, Bartulovići i Curići te pravoslavne obitelji s Brijega Kadijevići i Knežići¹⁶. D. Vidović (2012: 132) donosi da je toponim motiviran osobnim imenom Mihajlo/Mihovil (< *Mihalji* 'Mihajlov/Mihovilov'). U skladu s tendencijom gubljenja *h* u štokavskim govorima, stanovnici za sebe kažu da su /iz *Miáĵa*/.

Blace

Blace su mjestašce u morskoj uvali jugoistočno od ušća Male Neretve u more koje naseljavaju Bartulovići, Sršeni i Vuinci. U novije su se vrijeme doselili Franičevići iz Opuzena, Curići iz Kupinovca, Dragobratovići iz Rabe, Mustapići iz Vala i Medaci iz Komina (Bebić 1990: 14).

Naziv mjesta motiviran je imenicom blato koja označava prirodno nastale akumulacije, u pravilu pliće od jezera, sa znatno većim oscilacijama vode nego što je jezerska (Brozović Rončević 1999: 5). Blace su u prijašnjim popisima bilježene u množinskome liku Blaca, što potvrđuju i suvremeni likovi Blacama/Blacima u kosim padežima (D. Vidović 2012: 131).

Podgradina

Kao što je rečeno, u srednjovjekovlju je zabilježeno naselje Brštanik, i to godine 1253. u povelji srpskoga kralja Uroša I. Potkraj 14. stoljeća naseljavaju ga dubrovački trgovci, a nakon osmanlijskih osvajanja potpuno nestaje. Sa 18. stoljećem naselje je ponovno revitalizirano, kada je zbog položaja sela pod srednjovjekovnom utvrdom Brštanik dobilo ime Gradina (D. Vidović 2011b: 221). Gradina je početkom 18. stoljeća bila dijelom Trnova, a u

¹³ Unatoč promjeni naziva, među stanovnicima Neretvanske doline u uporabi je ostao samo stari naziv Slivno.

¹⁴ O položaju Slivna vidi i u Glamuzina 1996: 67.

¹⁵ Ime Kremena povezuje se s apelativom kremen 'kamen', a u zaseoku su živjele pravoslavne obitelji Kadijević i Knežević te katolička obitelj Bjeliš (D. Vidović 2011b: 214).

¹⁶ M. Vidović (2000: 146–148) navodi da se pravoslavni puk spustio iz Čitluka (današnje Gabele), kada su ga 1716. g. Mlečani napustili, te naselio u donju Neretvu, u Slivno, gdje su živjeli Knežići i Kadijevići.

njoj je 1759. sagrađena grobljanska kapela sv. Roka. Iako se potkraj 19. stoljeća ustalio današnji službeni naziv Podgradina, stanovnici za sebe kažu da su Gradinjari. Najčešća su prezimena u Podgradini: Bjeliš, Mataga, Musulin i Šešelj.

1.6. Stanovništvo slivanjskoga kraja i demografski podatci

Slivanjci su oduvijek bili težaci. Ponajprije su obrađivali brdske predjele u kojima je pak bilo moguće uzgajati samo žitarice, no velik se preokret događa meliorizacijom močvarnoga područja. Uz masline, vinovu lozu, počinju saditi plantaže rajčica i mandarina, koje postaju glavnim izvorom prihoda. Stočarstvo je do Drugoga svjetskog rata bilo jedna od glavnih privrednih grana, a stanovnici primorskih slivanjskih zaselaka i onih uz močvaru bavili su se ribarstvom te lovom ptica močvarica, pijavica i žaba. Većina starinačkoga stanovništva i dalje se bavi samo poljoprivredom i ribolovom.

Slivanjci će potvrditi kako je i dandanas istovrijedan zaključak opuzenskoga liječnika i arheologa Franje Lanze da: „U Neretvi, može se reći, nema ni siromaštva ni bogatstva. Nema siromaštva, jer im priroda pruža pticu i ribu u izobilju. Nema ni bogatstva, jer tu nema ni jedne obitelji, koja ne bi svakodnevno uzdržavanje tražila u jezerima i močvarama.” (Bebić 1990: 54).

Prema podacima iz splitske i makarske biskupije donesene u Bebić (1990: 80–81) prikazat ćemo stanje u župi¹⁷ Slivno od 1779., otkada je moguće pratiti dnevnik makarskih biskupa:

Tablica 1. Popis stanovnika¹⁸ župe Slivno 1779. – 1890.

župa	g.	1779.	1786.	1792.	1805.	1823.	1831.	1843.	1850.	1867.	1882.	1890.
SR	b.	327	307	382	70	494	564	585	707	950	1152	1253
	s.											

Prema podacima iz 1936. župa Slivno imala je 1978 katolika i još 77 privremeno odsutnih (ukupno 2055), a 1974. godine 1327 katolika i 47 privremeno odsutnih (ukupno 1274).

¹⁷ Granice župe ne podudaraju se s općinom Slivno. Zaseoci Vlaka, Crepina i Grguruša katastarski pripadaju općini Opuzen, a dijelom su župe Slivno, dok Ladište i Podgradina pripadaju župi Opuzen, a katastarski Slivnu Ravnom.

¹⁸ U ovaj su popis uključeni samo katolici.

Tablica 2. Popis stanovništva Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine 1900. – 2011.

	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
SR	457	533	2194	815	436	366	296	33	245	13	7	2
Mi					290	231	325	292	242	222	212	156
Bl	157	184	–	278	186	182	173	182	205	201	318	317
Po	603	718	–	823	930	926	866	782	511	382	314	227

Iz prikazanoga popisa potvrđene su migracijske tendencije koje zahvaćaju i ostala brdska područja u Neretvanskoj dolini (primjerice Vidonje, Dobranje, Nova Sela, Plina Istočna, Plina Zapadna). Davne 1921. godine u Slivnu Ravnome zabilježen je najveći broj stanovnika, a proces izrazite depopulacije počeo je nakon 1961., kada se stanovnici preseljavaju i formiraju nova naselja na obali (Klek, Komarna, Duboka) i aluvijalnoj ravni (Vlaka), a nastavio se sve do danas. Podgradina je također pretrpjela intenzivno smanjenje broja stanovnika te je danas tek 227 Gradinjara. Mihalj je mlađe naselje čiji se broj stanovnika pola stoljeća nije mnogo mijenjao i tek 2011. bilježi znatan pad. Jedino u Blacama od 1948. do 2011. bilježimo postupan porast stanovništva, no to je mjesto uglavnom naseljeno preko ljeta jer se intenzivirala izgradnja apartmanskih kapaciteta. Zimi se pronade tek starije domicilno stanovništvo.

1.7. Dosadašnja proučavanja govora južnoga dijela Neretvanske doline

U južnome dijelu Neretvanske doline graniče zapadni¹⁹ i istočnohercegovačko-krajiški dijalekt²⁰. O govorima zapadnoga dijalekta u dolini Neretve, točnije o govoru Opuzena,

¹⁹ O zapadnome se dijalektu mnogo toga pisalo; D. Brozović u radu *O Makarskom primorju kao jednom od središta jezično-historijske i dijalekatske konvergencije* povijesno-dijalektološkim pristupom pokušao je rekonstruirati predmigracijsku sliku dijalekata u krugu od stotinu kilometara oko ušća rijeke Neretve, pri čemu je istaknuo lingvističku vrijednost širega neretvanskog područja te opisao razvoj nekih zajedničkih čakavskih, zapadnoštokavskih i istočnoštokavskih izoglosa. M. Šimundić (1971) analizirao je fonologiju, morfologiju, sintaksu te prikazao tvorbu riječi i stilistiku imotsko-bekijskoga govora, a o imotsko-bekijskim govorima i njihovim štokavsko-čakavskim jezičnim crtama pisala je I. Lukežić (2004). Štokavske govore na Braču i Hvaru proučavao je M. Hraste (1951). I. Kurtović Budja (2009) prikazala je fonologiju i morfologiju govora Makarskoga primorja, a govore između Krke i Neretve istraživala je A. Čilaš. O moliškim govorima pisali su W. Breu (1997), S. Hozjan (1998) i A. Piccoli (1998). Derventske je govore istraživao J. Baotić (1983), a govore ličkih ikavaca M. Dragičević (1980).

²⁰ Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt privukao je pozornost D. Brozovića (1981, 1991, 2005), koji se uglavnom posvetio istraživanju govora na dubrovačkome području, kao i prije njega M. Rešetar (1951) i P. Budmani (1883). R. Filipović (1985) istraživao je iseljeničke govore Konavljana u Watsonvilleu, a govore u

doznajemo iz Halilovićeve članka *O govoru Opuzena*, ali i iz knjige *Frazeologija novoštokavskih ikavskih govora* M. Menac-Mihalić, koja na temelju frazeoloških podataka skupljenih u suradnji sa studentima donosi značajke novoštokavskih ikavskih govora u Hrvatskoj. D. Stolac u radu *Jezik Likarija priprostitih Luke Vladmirovića* s fonološkoga, morfološkoga, sintaktičkoga, leksikološkoga, leksikografskoga i tekstološkoga motrišta analizira uvodni tekst i recepte koje je za knjigu *Likarie priprostitute* u narodu neretvanskoga kraja prikupio franjevac Luka Vladmirović. A. Čilaš na temelju vlastitoga terenskog istraživanja i podataka iz Upitnika za Hrvatski dijalektološki atlas u magistarskome radu opisuje fonologiju govora između rijeke Krke i Neretve, među kojima je i govor Vida u Neretvanskoj dolini. V. Mataga pisao je o romanizmima u neretvanskome govoru i izradio nacrt za frazeologiju opuzenskoga govora. M. Moguš godine 1957. objavio je rad o narodnim ribarskim nazivima u dolini Neretve.

O istočnohercegovačko-krajiškim govorima na području Neretvanske doline saznajemo iz studije *Govorni tipovi u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke* S. Halilovića koja obuhvaća perifernu štokavsku oblast koja graniči kako sa štokavskim tako i s čakavskim govornim tipovima. U njoj jasno diferencira četiri govorna tipa: (jugo)istočnohercegovački, dubrovački, pelješki i slivanjsko-zažapski, kojemu pripadaju govori istraživani u ovoj doktorskoj disertaciji.

D. Vidović sustavno obrađuje onomastičke podatke u cijeloj Neretvanskoj dolini i susjednoj Hercegovini (*Slivanjska naselja i prezimena, Opuzenska prezimena – brojnost i postanje, Pregled toponimije dalmatinskoga i hercegovačkoga Zažablja, Pregled toponimije jugozapadnoga dijela Popova*). U radovima *Nacrt za vidonjsku antroponimiju, Dobranjska prezimena i nadimci, Accentual alternations in Neo-Štokavian Ijekavian Dialects of Neretvanska Krajina* te *Naglasci u govorima i toponimiji Zažablja i Popova* dotiče se i fonoloških i morfoloških crta vidonjskoga i dobranjskoga govora. Autorica ovoga rada istraživala je frazeološku građu i imenice *o*-osnova muškoga roda u govoru Komazina, koji se ubraja u zažapske govore (Vukša Nahod 2013).

Bosni i Hercegovini iscrpno je ispitao Asim Peco (1964, 1966.–1967.). Štokavske ijekavske govore u Gorskoj kotaru proučavao je B. Finka (1977).

2. ŠTOKAVSKO NARJEČJE

2.1. Razvoj štokavskoga narječja

U mlađemu starohrvatskom razdoblju (od 12. do kraja 15. stoljeća) dolazi do iznimne dijalektne diferencijacije i formiranja dijalekata. Iz čakavske protojedinice razvili su se dijalekti koji čine čakavsko narječje, iz kajkavske protojedinice dijalekti koji čine kajkavsko narječje, dok su se iz štokavske protojedinice razvile dvije skupine dijalekata koje su činili dva predmigracijska štokavska narječja: zapadnoštokavsko, oblikovano u istome srednjovjekovnome izvanjezičnome kontekstu kao čakavsko i kajkavsko te istočnoštokavsko, oblikovano u srednjovjekovnome izvanjezičnome kontekstu drugačijemu od onoga u kojemu su se oblikovala hrvatska narječja: čakavsko, kajkavsko i zapadnoštokavsko (Lukežić 2012: 225).

Prije seoba u 16. i 17. stoljeću zapadna je štokavština graničila s kajkavskim i čakavskim narječjem te s istočnom štokavštinom. Granica prema kajkavštini išla je približno od ušća Une u Savu prema sjeveroistoku mnogo istočnije od današnje Virovitice i dalje u današnju Mađarsku. Čakavsko-zapadnoštokavska granica išla je istočno od Une, Dinarom do izbijanja na more istočno od Cetine. Otoci su bili čakavski, obala zapadnoštokavska. Zapadni Pelješac, Korčula i Lastovo su čakavski, a istočni Pelješac, Mljet i otoci pred Dubrovnikom zapadnoštokavski. Granica dviju štokavština najvjerojatnije je išla Dunavom do područja zapadno od Drine i dalje nedaleko od današnje Foče, a zatim je išla prema Neretvi, i to tako da je Neretva s okolicom bila u zapadnoj štokavštini. Granica je odijelila zapadnoštokavsko Dubrovačko primorje od zaleđa i izašla u Boki kotorskoj. Istočna se štokavština prostirala od područja zapadne štokavštine do područja torlačkoga narječja, to jest zone od Albanije preko Kosova i današnjega Stalaća do današnjega Donjeg Milanovca na Dunavu (prema Lisac 2003: 16).

U zapadnoštokavskome dijalektu nastaju inovacije koje izostaju u istočnoštokavskome, no nalazimo ih u čakavskome ili čak kajkavskome jer je šest stoljeća razvitka s njim dijelio životni civilizacijski prostor (Lukežić 2012: 265).

2.2. Prostiranje i osnovna obilježja štokavskoga narječja

Štokavskim se narječjem govori u polovini naselja u Hrvatskoj, ali i u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori (u potpunosti), u velikome dijelu Srbije, zatim u Vojvodini, na Kosovu te u Sloveniji, Italiji, Austriji, Rumunjskoj i Mađarskoj.

Na prostoru Republike Hrvatske prostire se od sjeverozapada na Dravi kod Virovitice do okolice Bjelovara, a zatim prema jugu do Jasenovca. Zapadna granica ide od Petrinje do okolice Karlovca i okolice Ogulina. U Gorskom kotaru štokavskoj oazi pripadaju mjesta Lič, Sunger, Mrkopalj, Moravice i Gomirje. Na obali štokavsko narječje nalazimo jugoistočno od Novoga, kao i na cijeloj obali, dok se u Senju govori i štokavskim i čakavskim narječjem. Iako je obala do Omiša većinom čakavska, štokavsko narječje prodrlo je u Nin, Zaton, Sveti Petar na Moru, Pirovac, Šibenik i njegovu okolicu te Seget. Štokavska su i mjesta Maslinica na Šolti, Sumartin na Braču, Sućuraj na Hvaru, Račišće na Korčuli, kao i zapadni Pelješac, Mljet te otoci dubrovačkoga arhipelaga. Na jugoistoku granica je kod Dečana i prostire se do ušća Laba u Sitnicu, zatim do planine Pasjače i zapadno od Prokuplja do Stalaća i do granice s Bugarskom istočno od Zaječara (Lisac 2003: 15).

Osnovne su značajke štokavskoga narječja (Lisac: 2003: 17): postojanje zamjenice *što*, glas *u* za *o* (*muž* < *možb*) i *j* (*vuk* < *vukb*), promjena suglasničke skupine *čr* > *cr* (*crn*), promjena *-l* na kraju riječi ili sloga u *o* ili u *a*, premetanje *vbse* u *sve*, *u-* < *və-* na početku riječi pred suglasnikom (*unuk*, *udovac*), nastavak *-u* u L jd. m. i sr. roda (*u selu*, *u gradu*), glas *-m* ili *-n* u I jd. ž. r. na *-a* (*rukom*, *rukon*), poseban oblik uz brojeve od 2 do 4 u m. i sr. rodu (*dva*, *tri*, *četiri velika grada*). Većina štokavskih govora na mjestu poluglasa ima *a*, glas *ć* < *jt* (*naći*) i *tj* (*braća*), *đ* < *d'* (*međa*), proširenje množine većine jednosložnih imenica m. r. umetkom *-ov-* (*-ev-*), G. mn. na *-a*, sačuvane nenaglašene dužine te jače ili slabije čuvanje aorista. U najvećemu broju govora izgubljen je glas *x*, koji se u štokavskome narječju čuva samo u dubrovačkome poddijalektu, dijelu Crne Gore i u bošnjačkim govorima (v. Brozović 1965: 269).

2.3. Kriteriji podjele štokavskoga narječja na dijalekte

Pri podjeli štokavskoga narječja na dijalekte nije bilo jedinstva među štokavolozima. Tako primjerice P. Ivić za podjelu uzima dva kriterija: akcentuaciju i refleks jata te štokavsko narječje dijeli na deset dijalekata: šumadijsko-vojvođanski, smederevsko-vršački, ekavski slavonski govori, kosovsko-resavski, prizrensko-timočki, istočnohercegovački, zetsko-sjenički, mlađi ikavski, istarski ikavski te posavski ikavski dijalekt. Za podjelu nije u obzir uzeo refleks skupina **stj*, **skj*, **zđj*, **zgj* (v. Ivić 2001: 74) jer smatra da se štokavski govori u refleksu *šć* i *žž* slažu s kajkavskim i čakavskim narječjem. Pri imenovanju nije se vodio jedinstvenim načelom, nego su dijalekti u Srbiji (s Vojvodinom i Kosovom), Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori ime dobili prema području prostiranja, u Hrvatskoj prema refleksu jata i području prostiranja, a samo mlađi ikavski dijalekt prema jezičnim značajkama.

A. Peco (1989: 303) štokavsko narječje dijeli prema refleksima skupova **stj*, **skj*, **zdj*, **zgj* na štakavske i šćakavske, a zatim te dvije skupine s obzirom na refleks jata dijeli na ekavske, ijekavske i ikavske govore. U ekavske ubraja prizrensko-timočke, kosovsko-resavske i šumadijsko-vojvođanske govore. Ijekavske govore, koji su uglavnom štakavski, dijeli na zetske i hercegovačke te preseljene zapadnobosanske ijekavske, ličke jekavske, ijekavske govore Banije i Korduna, ijekavske govore Bukovice, slavonske ijekavske govore te ijekavski govor Banije. Uz njih među ijekavskim su govorima i ijekavskošćakavski istočnobosanski govori. Ikavske govore dijeli na štakavske i šćakavske te štakavske dijeli na govore zapadne Hercegovine i dio Like, a šćakavske na posavske, slavonske, centralnobosanske, zapadnobosanske, govor Imotske krajine i Bekije, srednjodalmatinske i bunjevačke, u kojima su podtipovi govor senjskoga zaleđa i bački bunjevački govori. Kao i Ivić, za imenovanje uzima dva kriterija: jezične značajke i područje prostiranja određenoga dijalekta.

Hrvatski su dijalektolozi (Brozović 1970b: 28, Lisac 1998: 198–203) štokavsko narječje, prema trima osnovnim kriterijima, akcentuaciji, refleksima jata i refleksima skupova **stj*, **skj*, **zdj*, **zgj*, podijelili na sedam dijalekata: zapadni bosanskohercegovački, slavonski, istočnobosanski, istočnohercegovački, zetski, šumadijsko-vojvođanski te kosovsko-resavski. Lisac 2003. godine donosi nešto izmjenjenije nazive²¹: zapadni, slavonski, istočnobosanski, istočnohercegovačko-krajiški, zetsko-južnosandžački, šumadijsko-vojvođanski te kosovsko-resavski.

Novoštokavski su dijalekti: zapadni, istočnohercegovačko-krajiški, šumadijsko-vojvođanski, a nenovoštokavski slavonski, zetsko-južnosandžački, kosovsko-resavski i istočnobosanski dijalekt. Ijekavski su istočnohercegovačko-krajiški, istočnobosanski i zetsko-južnosandžački, ekavski šumadijsko-vojvođanski i kosovsko-resavski, zapadni je dijalekt ikavski, dok u slavonskome dijalektu bilježimo različite reflekse jata (ikavske, ekavske, ekavsko-jekavske, ikavsko-ekavske, a u nekim je mjestima jat ostao nezamijenjen²²). U štakavske govore ubrajamo istočno-hercegovački, zetsko-južnosandžački, šumadijsko-vojvođanski i kosovsko-resavski, u šćakavske istočnobosanski i slavonski. Zapadni je dijalekt dijelom štakavski, a dijelom šćakavski.

Zapadnoštokavskoga su podrijetla zapadni, slavonski i istočnobosanski dijalekt, a dijelom je toga podrijetla i istočnohercegovačko-krajiški dijalekt. Imenovanje je provedeno prema zemljopisnoj pripadnosti.

²¹ Tim ćemo se nazivima koristiti u doktorskoj disertaciji.

²² Primjerice Gradište, Podgorač, Šaptinovci i dr.

Lukežić (2012: 281–285) donosi znatno drukčiju podjelu; u obzir uzima samo zapadnoštokavsko narječje koje dijeli na slavonski dijalekt, istočnobosanski dijalekt, ikavski dijalekt i južni jekavski dijalekt.

2.4. Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt – novoštokavski (i)jekavski dijalekt

Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt na jugoistoku obuhvaća područje istočno od srednjega i donjega toka Neretve, istočni dio Pelješa, Mljet te otoke oko Dubrovnika, na jugu zapadnu, središnju i sjevernu Crnu Goru, na istoku Bosnu, jugozapadnu i zapadnu Srbiju (do blizine Kraljeva), jugoistočnu Bosnu i najveći dio bosanskoga Podrinja sve do Save, a na sjeverozapadu prostire se dijelom u Hrvatskoj, a dijelom i u Bosni i Hercegovini zapadno od istočnobosanskoga i zapadnoga dijalekta, osim govora zapadnoga dijalekta oko Bihaća i Cazina te drugdje u zapadnoj Bosni (prema Lisac 2003: 98). Ovim dijalektom govore i Hrvati grkokatolici u Žumberku, Hrvati katolici u Slavoniji, Bošnjaci u Bosni i Hercegovini, a u istočnoj Hercegovini Bošnjaci, Crnogorci, Hrvati i Srbi. U Sloveniji se također govori istočnohercegovačkim dijalektom u mjestima Bojanci i Marindol (Bela Krajina). Tim se dijalektom govori i u sjevernoj Kaliforniji u Watsonvilleu, gdje su iseljeni Konavljani pa se to mjesto uglavnom i naziva Male Konavle. Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt ima dvije zone: sjeverozapadnu i jugoistočnu, a dolina Neretve i istočni dijelovi Bosne prijelazni su pojas.

Taj se dijalekt dijeli na tri poddijalekta: nekadašnji dubrovački dijalekt, istočnohercegovački u užemu smislu riječi (novoštokavski ijekavski govori u istočnoj Hercegovini, izuzevši dolinu Neretve, u Crnoj Gori i u Srbiji) te krajiški (novoštokavski govori zapadno od rijeke Bosne, a u Hrvatskoj novoštokavski ijekavski govori svugdje osim oko donjega toka Neretve i na dubrovačkome području; tom poddijalektu pripadaju i novoštokavski ijekavski govori u Mađarskoj i u Sloveniji). Povijesno gledano, istočnohercegovačko-krajiški dijalekt sastavljen je od nekadašnjega istočnoštokavskog dijalekta – istočnohumskoga (ijekavskoga, štakavskoga) te dvaju nekadašnjih zapadnoštokavskih dijalekata – poneretvanskoga dijalekta (ijekavsko-ikavskoga, štakavskoga) i dubrovačkoga dijalekta (ijekavskoga, štakavskoga), koji su bili bliski istočnoštokavskim govovima (Brozović 1970a: 338–339). Govori poneretvanskoga tipa pripadaju idiomima krajiškoga tipa, a nekadašnji dubrovački dijalekt poddijalektom je istočnohercegovačko-krajiškoga tipa.

Lisac (2003: 111) ističe da je danas tipičan idiom hercegovačkoga tipa onaj u istočnoj Hercegovini te da centralnohercegovački govorni tip (ijekavci s područja Mostara, Stoca i

Čapljine) ima prijelaznost prema zapadnijim štokavskim govorima, dok u sjevernohercegovačkome govornom tipu (ijekavci oko Konjica) ima i utjecaja bosanskih šćakavskih govora.

Vokalski sustav istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta ima pet fonema (*a, e, i, o, u*) i samoglasno *r* koje se na centralnohercegovačkome području krati.

Ovaj je dijalekt (i)jekavski, no potrebno je istaknuti da na sjeverozapadu bilježimo jednosložni, a na jugoistoku dvosložni refleks jata. U dubrovačkome području zamjena jata ovisi uglavnom o naglasku te Lisac (2003: 99) navodi primjere *brijēg*, ali *rjēka* ili *riēka*. Zanimljivi su (i)jekavski primjeri u prezentu *nijēsam*, u primjerima *kōpījer*, *pāstijēr* te u imenici *kōrijen*. Kratki jat daje *je* te iza *t* i *d* često dolazi do najnovije jotacije (*dócerat*, *žéd*), kao i u primjerima (*súsed*, *míželi*, *ćédilo*, *pòbļeći*...).

Poluglas *u* jakome položaju dao je *a*. Refleks *ʃ* uglavnom je u cijelome dijalektu *u*, no u Cavtatu je zabilježeno: *plúze* 'puže'. Vokalna skupina *-ao* sažeta je u *-ō*, no u ličko-sjevernodalmatinskoj zoni, jugozapadnoj Bosni, Žumberku, Kordunu, glavnini Banije, Gorskome kotaru te u Crnoj Gori dolazi *-ā*.

Od konsonantskih pojedinosti ističe se postojanje suglasnika *ś* i *ž*, izostajanje suglasnika *f* i *v*, pojavljivanje fonema *ʒ* (ograničeno na dubrovačko područje) te delateralizacija *ʃ*. Psl. *d' > ž*, dolazi *št* i *žd*, a pravi šćakavizmi bilježe se i u sjevernohercegovačkome govornom tipu. Potvrđeno je da *ž* često prelazi u *r*, da se početne suglasničke skupine pojednostavnjuju, da se dočetano *-st* (*pōst*) obično čuva te da se dočetni suglasnici obezvučuju.

Iz morfologije istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta (prema Lisac 2003: 102–103) izdvajamo:

- hipokoristici tipa *Péro* dekliniraju se kao imenice ž. r. *e*-vrste
- u imenicama ž. r. na suglasnik u I. jd. nastavak je *-i*
- imenice m. i sr. r. kod osnova sa starim mekim suglasnikom obično imaju nastavak *-om*
- u množini su česti neprošireni primjeri jednosložnih imenica m. r.
- u DLI. im. ž. r. *e*-vrste na jugoistoku dijalekta čest je nastavak *-ama*, a na sjeverozapadu *-ami* i *-ama*
- u L. mn. m. i sr. r. dolazi: *na kōnjijē*, *na léđijē*
- G. mn. ima nastavak *-iju*: *očijū*, *ušijū*, *kōstijū*, *kokōšijū*
- u raznim govorima cijelog dijalekta sačuvan je zamjenički genitiv *česa* i *njem* u L. jd.

- DLI. mn. u mnogim je govorima *nami, vami*
- oblici trpnih pridjeva nerijetko dolaze na *-at* (*privezat, zakopat*)
- L. mn. zamjениčko-pridjevske promjene ima nastavak *-ije*: *u drvenije zjela*
- infinitivi uglavnom dolaze s očuvanim finalnim *-i*
- čest je prezent *idem*, a ne *iđem*, koji je potvrđen u centralnoj Hercegovini
- aorist je čest
- na sjeverozapadu imperfekt se većinom gubi, dok se na jugoistoku čuva
- na zapadu ili jugozapadu sjeverozapadnoga područja u futuru se javlja konstrukcija *budem* + infinitiv (*kad budemo putovati*).

Naglasak je u ovome dijalektu novoštokavski četveroakcenatski te odstupanja, osim u žumberačkoj zoni i u dubrovačkome području, uglavnom nisu bilježena. Jednosložne riječi imaju samo silazne naglaske, dvosložne i višesložne riječi na prvome slogu imaju sva četiri naglaske, na unutarnjim slogovima dolaze samo uzlazni akcenti, posljednji slogovi nisu naglašeni, nenaglašene duljine dolaze samo iza naglaske, prenošenje naglasaka na proklitiku uglavnom je dosljedno, a duljine iza akcenta također su dobro očuvane.

2.5. Slivanjsko-zažapski govorni tip

Govore na području između rijeke Neretve i Dubrovačkoga primorja Halilović (1996a: 38–40) dijeli na četiri tipa: (jugo)istočnohercegovački, slivanjsko-zažapski, dubrovački i pelješki. Slivanjsko-zažapski govorni tip obuhvaća područje Slivna²³ i Zažablja²⁴, tj. dalmatinski priobalni pojas unutar granica: Metković – ušće Neretve – Klek – Metković. Na jugoistoku graniči s govorima neumskoga kraja koji pripadaju (jugo)istočnohercegovačkome tipu, na sjeveru s govorima centralne i zapadne Hercegovine, a rijeka Neretva predstavlja granicu prema govorima Makarskoga primorja.

Halilović (1996a: 224) u zajedničke crte slivanjsko-zažapskoga tipa ubraja postojanje oblika *vreb-*, *rest-*, ali samo *krad-*, postojanje tipa *greb*, veću koncentraciju ikavskih forma (*nísam/nísan*), čuvanje sonanta *ʃ*, prijelaz finalnoga *m* u *n*, supostojanje oblika tipa *djèvōjka/žèvōjka*, obezvučivanje finalnih zvučnih suglasnika, standardnoštokavsku distribuciju prozodema, dvosložnu promjenu muških osobnih imena tipa *Péro* po obrascu imenica *e*-vrste, čuvanje morfema *-ija* u množini imenica sr. r. (*brđija*), N. kod dvosložnih

²³ Za referentne punktove u Slivnu Halilović je odabrao Slivno Ravno i Klek. Nije se dotaknuo područja sjeverozapadno od Slivna Ravnoga, u koje se ubrajaju punktovi odabrani za analizu u ovoj doktorskoj disertaciji (Mihalj, Blace, Podgradina).

²⁴ U Zažablju Halilović je 1987. i 1988. proveo istraživanja u Mliništu i Glušcima, no zanemario je mnogo arhaičnije govore u mjestima Dobranje i Vidonje.

ženskih imena koji završava na *-a*, promjenu zamjenica *taj* u *tâ* (*tâ mòmak*), prevladavanje infiksa *-ni-* (*pòginit/pògini*) u glagola II. vrste.

Navodi i nekoliko crta koje svjedoče o unutarnjoj razvedenosti te zaključuje da se u Zažablju realizira standardnoštokavska vrijednost sonanta *l*, a u Slivnu palatalizirana, da u DL. ž. r. zamjeničko-pridjevske promjene u Zažablju nalazimo standardni nastavak *-oj*, a u Slivnu *-om/-on*, da u Slivnu dominira infinitiv bez nastavka *-ti* (*pròda*), dok Zažablje češće ima supinski lik (*kúpit*) te nakraju dodaje da Slivno ima uopćen nastavak *-u* u 3. l. mn. prezenta glagola IV. vrste, dok je taj nastavak u Zažablju usporedan s nastavkom *-e* (*râdū/râdē*).

2.6. Granični dijalekti (s posebnim osvrtom na zapadni i južnočakavski dijalekt)

Istočnohercegovačko-krajiški dijalekt na sjeveru i sjeveroistoku graniči sa šumadijsko-vojvođanskim, na istoku s kosovsko-resavskim, na jugoistoku sa zetsko-južnosandžačkim, na sjeveroistoku s istočnobosanskim. Na jugozapadu graniči sa zapadnim dijalektom (novoštokavsko-ikavskim) te južnočakavskim dijalektom koji su u najvećoj mjeri utjecali na fonologiju i morfologiju istraživanih govora te ćemo njima dati i više prostora.

Zapadni dijalekt proteže se u zapadnoj Hercegovini, dijelu južne Bosne do Jajca i područja sjeverno od Travnika i Zenice; u Bosni i Hercegovini tome dijalektu pripada i područje zapadno i sjeverozapadno od Livna te oko Dervente i Bihaća. Na jugu se novoštokavski ikavski dijalekt proteže od Opuzena i Metkovića prema sjeverozapadu do Omiša. Iako je obala čakavska, štokavski je utjecaj znan te tako u Splitu dominiraju štokavci ikavci. U Maslinici na Šolti, Sumartinu na Braču, Sućurju na Hvaru i Račišćima na Korčuli također se govori novoštokavskom ikavicom. Zapadnim se dijalektom govori u podvelebitskome području, Lici oko Gospića, u blizini Senja, oko Lovinca i Svetoga Roka, u zoni prema Kordunu itd., u Gorskoj kotaru (Lič, Sunger, Mrkopalj), u Slavoniji (Vuka, Široko Polje, Punitovci, Dragotin), u Bačkoj na području oko Subotice i Sombora te oko Bajce u Mađarskoj, u Italiji (Kruč, Stifilič, Mundimitar). Moliških Hrvata nalazimo i u zapadnoj Australiji (područje Perth).

Glavno je obilježje zapadnoga dijalekta ikavski refleks jata. Dijeli se na dva poddijalekta jer je i šćakavski i štakavski, iako su nekadašnji zapadnoštokavski dijalekti uglavnom bili šćakavske fizionomije. Od ostalih značajka izdvajamo: *ž* kao refleks psl. *d'*, većinom gubljenje *x* ili prelazak u *v*, *j* i *k*, prelazak *f* u *v* i *p*, relativno često izjednačenje afrikata *č* i *ć* u njihovoj srednjoj vrijednosti, dočeto *-l* u participima daje *a* ili *o* u mjestima udaljenijima od mora, *l* često daje *j*, *-m* (nastavačno i u nepromjenjivim riječima) prelazi u *-n*.

Južnočakavski se dijalekt prostire uglavnom na otocima od Pašmana do Korčule, na zapadnome Pelješcu (Lovište, Trpanj, Orebić, Viganj, Kučište, Kuna, Pijavičino, Potomje) i jugu otoka Paga (Vlašić, Dinjiška, Poveljana²⁵). Tim se dijalektom govori od Ždrelca do Tkona na Pašmanu, na Vrgadi, na Murteru (Murter, Tisno, Jezera), Prviću, Zlarinu, Žirju i ostalim otocima šibenskoga arhipelaga, Drveniku Malom i Drveniku Velom, na Šolti, na Braču, Hvaru, Korčuli. Njemu također pripadaju govori na sjeverozapadu Istre (Marija na Krasu, Babići, Materada, Brtonigla, Nova Vas, Kaštelir, Karojba, Grdoselo, Čepić, Šterna, Martinčić, Momjan, Marišće, Tadini), govori Klane i Studene²⁶ (sjeverno od Rijeke) te područje od Novigrada i Privlake kod Zadra do Cetine, govori južnoga Gradišća (Stinjaki, Santalek, Žarnovica, Jezerjani, Prašćevo, Veliki Medveš, Žamar, Nova Gora, Pinkovac, Hrvatska Čenča, Zajčje Selo, Hrvatski Hašaš, Varaš i Katalena, govori tzv. Štoja u mjestima Milištrof, Sabara, Vincjet, Čajta, Čemba (Austrija), uz govore Narde, Čatara, Hrvatske Šice i Petrova Sela u Mađarskoj također se ubrajaju u južnočakavski dijalekt (prema Lisac 2009: 139).

Glavna su obilježja južnočakavskoga dijalekta ikavski refleks jata, nepostojanje neocirkumfleksa, adrijatizmi²⁷ i insularizmi²⁸. Ostale su značajke: *ɟ* često daje *a* (*jazik*, *jatruva*), *ə* > *a*, promjene *rasti* > *restī*, *vrabac* > *rebac*, *krasti* > *krestī*, postojanje oblika *greb* od Pelješca preko Korčule, Visa, Hvara, Brača, Drvenika, Zlarina do Vrgade te oko Splita. Dugo *a* u mnogim govorima prelazi u *ǎ* ili diftong, *ʃ* se čuva ili prelazi u *ar* ili *er*, **d'* > *j*, **t'* je očuvano u nizu mjesta, *čakavizam* je potvrđen na Visu, Hvaru, Braču, u Trogiru te u govorima sjeverozapadne Istre, *št'* > *šč* (uglavnom), očuvan je skup *čr*, *x* se dobro čuva ili prelazi u *v*, *j*, *k*; redovito dolazi *f*, čest je i prijelaz *m* > *n*, a na jugu dijalekta *l* > *j*.

Brozović (1998) pišući o čakavskome narječju navodi mnoge čakavsko-štokavske povezanosti te ističe kako su inovacije tipične za čakavsko područje (tzv. adrijatizmi), zahvatile i štokavska područja (Makarsko i Dubrovačko primorje), a čakavski su govori u posljednjim stoljećima izvrgnuti stalnim štokavskim utjecajima.

²⁵ U tim su govorima primijećena znatna međudijalektna prožimanja te primjerice Vranić (2002: 30–31) terenskim istraživanjem zaključuje da se u govoru Poveljane preklapaju čakavsko-ikavsko-ekavski i štokavski ikavski sustav.

²⁶ Lukežić (1998: 78) istraživanjem govora Klane i Studene pak utvrđuje da oni u svojoj gramatičkoj strukturi ne pokazuju vezu s južnim ikavskim govorima nego su usko vezani uz sjeverozapadni čakavski areal i s govorima sjeverozapadnoga (kajkavsko-čakavskoga ili čakavsko-kajkavskoga) međudijalekta.

²⁷ Adrijatizmi su jezične osobine koje nalazimo u čakavskim, susjednim štokavskim i u pojedinim goranskim kajkavskim govorima, no potvrđeni su i duž cijele jadranske obale, od Albanije do Italije. Adrijatizmi jesu: prijelaz *-m* u *-n*, *l* u *j*, slabljenje zatvora kod *č* i *c* pred zatvorenim suglasnikom, skraćivanje dugoga *ʃ*, gubljenje dočetnoga *-t* i *čakavizam* (Brozović 1998: 84).

²⁸ Insularizmi su jezične inovacije koje ćemo ponajprije naći u otočnim govorima, a neke se pojavljuju u govorima u unutrašnjosti i dijaspori. Najproširenija je značajka zatvaranje *ā*, *ō*, *ē* (s mogućim diftongiranjem). S ovim je povezan i drugi insularizam: duženje kratkoga *a* bez promjene boje, a produženi se akcent izjednačuje s jednim od postojećih ili nastaje fonetski nov uzlazni akcent (poludugi, obično bilježen *ˆ*) (Brozović 1998: 84).

3. FONOLOGIJA

3.1. Vokalski sustav

3.1.1. Inventar

Vokalski inventar mjesnih govora Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine sastoji se od pet vokala (*a, e, i, o, u*), koji dolaze u kratkim i dugim slogovima, a u funkciji silabema pojavljuje se i slogotvorno *ʃ*, koje također dolazi u kratkim i dugim slogovima.

i				u
	e		o	+ ʃ
		a		

Distribucija je silabema uglavnom slobodna, svaki se vokal može javiti u početnom, središnjem i završnom položaju u riječi, ispred i iza bilo kojega konsonanta, osim uz *ʃ* i *ʃ̄*.

Slogotvorno se *ʃ* nalazi:

- između dvaju konsonanata u naglašenom (dugo i kratko *ʃ*), u prednaglasnom (samo kratko *ʃ*) ili zanaglasnome položaju (dugo i kratko *ʃ*):

ʃ: *čvʃs(t), tvʃd, dʃžalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *pʃstēn, smʃdio* gl. pr. r. m. r. jd., *mʃriāūče* 3. l. jd. prez., *svēkʃva* (SR)²⁹, *dʃveta* G., *gʃk* 'gorak', *Hʃvāt, mʃkēnta* 'kamen uz more', *mʃznē* 3. l. jd. prez., *pʃvōga* G., *ʃʒa, smʃzlo* gl. pr. r. sr. r. jd., *sʃca* G. (Mi), *bʃkovin* i., *dʃva, kʃpōn* I., *mʃšav, pʃtva* 'pletena košara', *pʃston* I., *pʃvō, vʃšnāk, zʃno* (Bl), *bʃda, cʃkva, cʃkāvā* g., *cʃnōn* I., *kʃv, bʃkovi, pʃs* 'prst' (Po)

ʃ̄: *bʃk, cʃna, cʃv, cʃkva, kʃpeļ, pʃkno, vʃšve* 'vrsta mreže', *prēgʃš* (SR), *bʃdā* g., *cʃno, gʃko, kʃpā* g., *pomʃla* gl. pr. r. ž. r. jd., *tʃčū* 3. l. mn. prez., *umʃla*, gl. pr. r. ž. r. jd. *vʃsta, vʃšilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *zavʃšio* gl. pr. r. m. r. jd., *čātʃnā* g. 'cisterna za prikupljanje kišnice' (Mi), *bʃzo, kʃv, kʃvi* L., *navʃšila* gl. pr. r. ž. r. jd., *pʃvī, prēgʃš* (Bl), *bʃko, cʃv, dʃvce, mʃsīt, pʃvī, vʃstā* g., *svēkʃvā* g. (Po)

²⁹ U zagradama se donose kratice punktova u kojima je pojedini primjer ovjeren. Kratice u zagradama ne donose se kod primjera zabilježenih u svim slivanjskim govorima. Kosom se crtom odvajaju primjeri koji se razlikuju fonološkim (razlike u vokalizmu, konsonantizmu ili prozodiji) ili morfološkim sastavom. Ako primjer nije zabilježen u kanonskome obliku, nakon njega donose se odgovarajuće gramatičke odrednice.

- na početku riječi pred konsonantom, zbog gubljenja fonema *h*, samo kao dugo *ɣ*: *na fpi* 'hrpa' (SR)
- na kraju riječi nakon gubljenja fonema *h*, samo kao kratko *ɣ*: *pövr röbē* (Mi), *nà vr bŕda* (Bl), *nà vr glave* (Po).

Skraćivanje slogotvornoga *ɣ*, adrijatizam koji povezuje čakavske i štokavske govore, vrlo je živa pojava u zapadnome dijalektu (Kurtović Budja 2009: 41), a u istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu potvrđen je u centralnome području (Lisac 2003: 100). Kapović (2013: 526–527) pak donosi da se ovu promjenu može naći i dublje u unutrašnjosti, u dolini Neretve, govoru mostarskih Srba i općenito po Bosni.

U slivanjskim govorima kraćenje slogotvornoga *ɣ* nije sustavna pojava, a uglavnom je nahodimo u govoru Podgradine, što je i očekivano zbog dodira sa zapadnim dijalektom.

3.1.2. Realizacija

Svi se vokali u mjesnim govorima slivanjskoga područja ostvaruju neutralno, tj. nisu potvrđena ni zatvaranja ni otvaranja.

Istraživši područje između Neretve i Rijeke dubrovačke, Halilović (1996a: 45) je zaključio da na njemu ne nalazi otvorenih vokala, dok je zatvorenija artikulacija prisutna na jednome dijelu terena (Rožat, Mokošica, naselja uz Rijeku Dubrovačku, Mali Zaton) i vezana je za vokal *a* u dugim slogovima. Nadalje, zaključuje da standardnu artikulaciju vokala *a* imaju ikavskošćakavski govori priobalnoga pojasa od ušća Neretve do Makarske te govori Imotske krajine i Bekije.

3.1.2.1. Redukcije vokala

Redukcije vokala česte su u štokavskome narječju. D. Brozović (1963: 107) ističe da su različiti stupnjevi i vidovi vokalske redukcije prilično rašireni u srpskohrvatskim govorima, osobito na zapadu (u kajkavaca prvenstveno u Gorskom kotaru, u čakavaca rjeđe, u štokavaca u mnogim ikavskim i rjeđe ijekavskim govorima).

U istraživanim govorima zabilježena su dva stupnja redukcije: potpuna redukcija (nije bilježena nikakvim znakom) i djelomična redukcija (bilježena vokalom u eksponentu).

Djelomična redukcija zahvaća samo unutrašnje slogove s vokalom *i*. U ostalih je vokala potvrđena samo redukcija nultoga stupnja.

Razvidno je da je vokal *i* najpodložniji redukciji (vokal prednjega niza s prilično zatvorenim rezonatorom, zbog čega je izrazito nestabilne artikulacije).

Redukcija nenaglašenoga *i*

Djelomična redukcija vokala *i* zabilježena je u središnjemu slogu u:

- a) imenicama: *cür'ca, göđna, gràn'ca, krün'ca, mlìn'ca, rač'ca*
- b) gl. pr. r. ž. r. jd. i mn.: *govór'la, sád'le, siđ'la, vrát'la*
- c) gl. pr. r. m. r. mn.: *dosě'li, lòv'li, sád'li, viđ'li*
- d) brojevima: *stöt'nu*
- e) inf.: *lád't, rád't, sád't, živ't*

U istim kategorijama rijetko može doći do potpune redukcije.

Potpuna redukcija vokala *i* zabilježena je u središnjemu slogu u:

- a) imenicama: *kòbla, nèdļa, šènca*
- b) gl. pr. r. m. i ž. r. mn.: *govórli, rádle, sádli*
- c) brojevima: *čètri* (SR, Mi, Bl)/*čètri* (Po)
- d) zamjeničkim i pridjevskim riječima: *kòlko, nèkolko*.

Potpuna redukcija vokala *i* zabilježena je u otvorenome zadnjem slogu:

- a) inf.³⁰: *govórit, krížat, mòlit, rěc* (SR, Mi, Bl)/*rěč* (Po), *sác* (SR, Mi, Bl)/*sáč* (Po), *sjèdit, živit*
- b) imper.: *nòs me, džž tò*
- c) zamjeničkim oblicima: *jâ t kâžēm, tí s ko tvòj žèd*
- d) oblicima pomoćnih glagola: *nè b vòf'la* (SR), *jâ b mórala* (Mi).

³⁰ U svim su slivanjskim govorima zabilježeni i infinitivi bez finalnoga *-ti*: *Óna će i dòbi. Ócemo li kùva.* (SR), *Dáva màgārcu. Ódma bi dòšli kùpi.* (Mi), *Ón će nòsi mandaríne. Ímā kùpi žè kòd óčeš.* (Bl), *Óna će líči slivańskī jèzik. Jâ san pòčējā svíra od sedámñestē gòdinē.* (Po), čime se potvrđuje Halilovićeve tvrdnja (1996a: 40–41) da se infinitivi bez finalnoga *-ti* ili infinitivne forme tipa *pògini(t)* i dr. ubrajaju u tipične značajke slivanjsko-zažapskoga govornog tipa. Osim u istočnohercegovačko-krajiškome, ta je pojava uočena i u zapadnoštokavskome dijalektu; u lovreckome govoru (Bošnjak Botica i Menac-Mihalić 2006: 26) te u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 38).

Redukcija nenaglašenoga *e*

Redukcija nenaglašenoga vokala *e* iznimno je rijetka. Ovjerena je tek u otvorenome zadnjem slogu: *ājđ âmo* te u zatvorenom zadnjem ili jedinom slogu u primjerima *ōćeš > ōš: ōš kúp't, ōš nāmit* 'uzeti'.

Redukcija nenaglašenoga *o*

Redukcija nenaglašenoga vokala *o* provodi se na početku riječi, kad je *o* u prednaglasnome slogu, i to u prilozima, npr. *nākō* (SR: *Nākō po dēsē-pètnēs pānētā*. Bl: *Vākō-nākō i òni su ti dòšli âmo*. Mi: *Nākō smo bìli dōbro*.), *vākō* (SR: *Ūndā se jēdan dio tē slāmē vākō mǎlo protrése*. Mi: *Sad ìmā tūrīstā, to je pūno vākō jēti*. Bl: *A ka vākō mīšāš sǎmo po dnū klīzi, tō se zōve svòltat*. Po: *Kvadrātnī je èvo vākō, ko dūplo, i tū ìmā sa strānē rüčke*.), *vāmo/āmo* (SR: *Pōčēli su naseļavat vāmo òsvaklēn*. Mi: *Jēste li išli nā more vāmo dōli nā ūšće?* Bl: *Tō ti je istō ko sükna, sǎmo ti je bìlo nāmriškano vāmo*. Po: *Vāmo srēdnā Grādina. Ìmāš prēma vāmo jūgo i šilok*.) i zamjenicama *onōj* (Po: *Nā nōj strāni*.), *vākī* (Bl: *Bīlo je mǎlo prēdmētā bōgati, al nīje vākī*.) te u završnome nenaglašenom otvorenom slogu (SR: *Prija je išō svāk ù svakoga. Svāk je to rānio*. Mi: *Kā san vīdila da je svāk tū. Kā se nārānče bērū svāk glēdā iskōristit*. Bl: *Svāk trēbā da živī. Kvās je ìmō svāk svōj*. Po: *Svāk će ti to rēč. Svāk bi s tōg bāla tǐčā dōma. Svāk je prāvijā tu vēčeru*.)

Redukcija nenaglašenoga *a*

Redukcija nenaglašenoga vokala *a* zabilježena je u završnome otvorenom slogu u imperativnoj rječci *neka*: (SR: *Něk ižē*. Mi: *Něk rādī*. Bl: *Něk se sjētīn*. Po: *Něk Nīno būdē*.) te u početnome slogu kod nekih imenica: *paráte* a. 'aparat' (Mi: *Trēcī dān drūgī ifrakt i s nāmōn pod paráte*.), *bulānte* G. 'ambulante' (Mi: *Jā san dòšō do bulānte*.) (uz gubljenje fonema *m*), *grēgāt* A. 'agregat' (SR: *Pa òdē sa žēnōn i žēcōn, ìmā bùcalište i grēgāt*.) Time je potvrđeno da je vokal *a* u novoštokavskim govorima gotovo neokrznut redukcijom.

3.1.3. Vokalske zamjene

Vokalske su zamjene na istraživanome području rijetke, nalazimo ih uglavnom u posuđenicama:

e > a: prija

i > e: beciklo, frēškā 'svježa'

o > a: aperisati, sačivica 'leća'

o > *u* (ispred sonanata): *ũndā, pũlĩcija* (SR), *pulicija* (Mi)

u > *o*: *kokũruz*.

3.1.4. Uklanjanje zijeva

Na terenu su ovjereni primjeri s očuvanim vokalskim skupovima, ali i oni dokinuti stezanjem vokala ili umetanjem konsonanata *j* i *v*.

Stezanje vokala:

- a) u svim je istraženim govorima zijev uklonjen stezanjem u imenici *zāva* (*ao* > *ā*)
- b) u svim je istraženim govorima došlo do stezanja vokala u brojevima od jedanaest do devetnaest: *jedānēs, dvānēs, trĩnēs, četĩnēs, pètĩnēs, osāmnēs* (*ae* > *ē*)

SR: *Nākō po dēsē-pètĩnēs pānēta bi tō jēdna žēna skũvala.*

Mi: *Pōslovožu san pītō da u jedānēs sātĩ ižēn dōma. I kã sam bĩo pètĩnēs dānā na parātĩma dĩgli me u mālũ sōbicu.*

Bl: *Bĩlo ti je jedānēstĩ mĩsēc. Ōd mene mlãžĩ trĩnēs gōdĩnā. Ōde jũčēr bĩlo dvādesē, a dānas je osāmnēs. Sō tĩn sãn jã pōčēo od četĩnēs gōdĩnā. Ūbrō biće dēsē-dvānēs kvĩnālā.*

Po: *Jã san pōčējã svĩra od sedāmnēstē gōdinē. Ōdĩ bi se klãli gudĩni u dvānēston mĩsēcũ.*

- c) stezanje se provodi i u gl. pr. r. m. r. jd. u glagola kojima osnova završava na *-o*;
- SR: *ĩmō, kũvō, mōrō, ōstō, prōšō*, Mi: *išō, ōšō, pītō, prēsũkō, ũžĩnō*, Bl: *bjěžō, dĩgō, lēgō, mãcō* 'isprljao', *raspĩrvō*, ali i u onima kojima osnova završava na *-a*;
- Po: *dōšã, ōšã, pĩvã, rãzlikovã, rēkã* (više o dočeto *-l* > vokal vidi 3.1.6).

Umetanje konsonanta radi izbjegavanja zijeva:

- umetanje *j* u gl. pr. r. m. r. jd. između glagolske osnove koja završava na *i*, *e* i *u*: *bĩjã, sãdĩjã, ũčĩjã, žĩvijã, pōčējã, čũjã*, i to samo u mjesnome govoru Podgradine
- umetanje *v* u gl. pr. r. m. r. jd.: *zvãvo, pãvo, jēvo, čũvo, izũvo, ũjevo se*, ovjereni u mjesnim govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca
- umetanje *v* u imenici *ãnževo*, u mjesnim govorima Slivna Ravnoga i Mihalja
- umetanje *v* u pridjevima: *dēbevo, kĩsevo* u mjesnim govorima Slivna Ravnoga i Mihalja.

3.1.5. Čuvanje zijeva

Premda se zijev često uklanja, postoje slučajevi kada se čuva. To se događa na granici prefiksa i osnove u domaćim riječima te u posuđenicama, osobito kada je jedan od vokala u zijevu nositelj sloga (tablica prema Menac-Mihalić 2005: 21).

Tablica 3. Postojanje ili uklanjanje zijeva u mjesnim govorima slivanjskoga područja

	a	e	i	o	u
a	1. aa > a	2. ae > e	3. ai > ai	4. ao > ao/a	5. au > au
e	6. ea –	7. ee –	8. ei –	9. eo > eo	10. eu > eu
i	11. ia –	12. ie –	13. ii –	14. io > io	15. iu > iu
o	16. oa –	17. oe > oe	18. oi –	19. oo –	20. ou > ou
u	21. ua > ua	22. ue –	23. ui –	24. uo > uo	25. uu –

1. Slijed **aa** nije potvrđen. Većinom dolazi do kontrakcije *aha > aa > a*: *Kö je ö strā mögō ĭć* (SR).
2. Slijed **ae** nije potvrđen jer dolazi do stezanja *ae > e*: *jedānēs, dvānēs, trinēs* itd.
3. Slijed **ai** nalazimo u riječi *kāin* 'lavor', *mozāik* (Po: *Tō ti je bāš mozāik gōri.*).
4. Slijed **ao** potvrđen je na granici prefiksa i osnove u glagola: *zaòbīci* te u leksemima *krāošac* (Mi)/*krāoštarac* 'kravosas' (Po), *nāokolo*, *nāopako*, *naopòsō*, *praoslāvci*, *prāoslāvnī*, *prāoslāvnōg* G., *prodavaóne* G., *zaòstala* gl. pr. r. ž. r. jd., *zàoštren* gl. pr. trp. m. r. jd. Do stezanja dolazi kod imenice *zāva*.
SR: *Nēkolko ĩđđ dālo je i zemļē nāokolo.*
Mi: *Od prodavaóne do óde jā san nājstarijī óže od žēnskijē i mužkijē. Gōri su na brijēgu praoslāvci. A krāošac, ōn je gōlem i vèlik, a ōn nīje òpāsān.*
Bl: *Mórāš tráži kōjī su ti prāoslāvnī. Svē tri smo òšle naopòsō.*
Po: *Mī smo govóрили právo krāoštarac. Klīs ti je ovākāv kōmād đřveta zàoštren sa obēdvī strāne.*
5. Slijed **au** zabilježen je na granici prefiksa i osnove u glagola: *nāučeno* gl. pr. trp. sr. r. jd. te u leksemima *Austrāliji*, *Áustrija*, *áuto*, *autohtōnije*, *bāul* 'vrsta kovčega', *bāulā* g., *bāuli*, *māunu* A., *mjāūče* 3. l. jd. prez., *naučila* (SR, Mi, Bl)/*naučĭla* (Po) gl. pr. r. ž. r. jd., *pāūk*, *pāuza*, *praūnučad* (SR, Mi, Bl)/*praūnučad* (Po).
SR: *A ĭmā pedēsē gōđđnā mōžđa jēdnōn-dvāpūt pròšla s áuton. Pa bi mēni mōja žēca rékla nīje tākō, a jā san se tākō naučĭla.*

Mi: Jòš Áustrija je tō ráđla. Ja ìmān praunučadi dvòje-tròje. Mòja sèstra ìmā jèdna je u Austrálijì pa ñòn svášta pāne nā pamet.

Bl: A tū jèdan čòvik ìmā òdmā uz hézinu kùću àuto i òn će me òdves do bólnice. Ìma ùnūtra māunu istō ko na bòbu.

Po: Tādā bi bìli sètovi od sèdan do dèse pìsāmā, ùnda bi se prāvila pāuza. Nāpravjena i cèsta, mòže àuto dōč. Kāko se zvā ònī što ìmāmo – àmeričkī bāul. U zabačènijìn sèlìma su autohtònije govórilì.

6. Slijed **ea** nije potvrđen.

7. Slijed **ee** nije potvrđen.

8. Slijed **ei** nije potvrđen.

9. Slijed **eo** potvrđen je na granici prefiksa i osnove u glagola: něoprāta gl. pr. trp. ž. r. jd., něobrān gl. pr. trp. m. r. jd., sěoskīn i., záseoci, záseoke a.

Po: Sā su tū bìli i záseoci po prezimènima. Òni su ìmali te záseoke mālē. Po nèkīn sěoskīn bālovima.

10. Slijed **eu** potvrđen je u leksemima: něugodno, preurédili gl. pr. r. m. r. mn., prěuzēle gl. pr. r. ž. r. mn., rèuma.

SR: Mlādē bi žène kā bi bíla mīslīn tō bi prěuzēle svěkrví.

Po: Bijā je mòstīč òbal, sā su ga preurédili.

11. Slijed **ia** nije potvrđen.

12. Slijed **ie** nije potvrđen.

13. Slijed **ii** nije potvrđen.

14. Slijed **io** potvrđen je u leksemima: gostióni L., gostiónu A., štiòka 'vrsta ptice', meliorácija.

Mi: Jā san sāmò jèdan pūt u gostióni u Òpuzenu ijèo.

Bl: Òni ìmajū gostiónu, dĵžē bùčalište i kārte. Mālā ko štiòka.

Po: Kā je bíla meliorácija.

15. Slijed **iu** zabilježen je na granici prefiksa i osnove u glagola: priupítat.

Mi: Jā ću ga priupítat.

16. Slijed **oa** potvrđen je u leksemu tròtoaron I. 'pločnik'.

Po: Ùndā bi se sètalo ù dvā právca tròtoaron ù Metkoviću.

17. Slijed **oe** potvrđena je u leksemu: čòek, čòeka G.

SR: Jèdan čòek u sèlu ìmō. Čòek bōlesan i nīje tō višē mōgō.

Mi: Sāmò jèdan čòek ìmā stārijī òd mene i trī udòvice. Svèga trī-čètri čòeka óže štō mālò grōžže gòjē.

18. Slijed **oi** nije potvrđen.
19. Slijed **oo** nije potvrđen.
20. Slijed **ou** potvrđen je u leksemima *mòuna* 'mahuna', *nivòu* L., *pòtpouza* 'pazuh', *poubíjali* gl. pr. r. m. r. mn., *pòužina*.
Mi: *Mòuna od fážola, bíži, bòba. Da nije něga bílo bi i poubíjali.*
Po: *Na někòn nivòu.*
21. Slijed **ua** potvrđen je u leksemu: *situácija, situácije* G.
Mi: *Kàkva je situácija?*
Po: *Závisi od situácije, něko bi bez večerē išā.*
22. Slijed **ue** nije potvrđen.
23. Slijed **ui** nije potvrđen.
24. Slijed **uo** potvrđen je u leksemu: *poluòtok, poluòtoka* G.
Po: *Slívno je pòluòtok i mī smo dìo tōg poluòtoka.*
25. Slijed **uu** nije potvrđen.

3.1.6. Razvoj slijeda vokal + *l* u dočetonome položaju

Lukežić (2012: 202–203) donosi da je do preinake $-l > V$ ($-o$, $-a$, $-e$) došlo na samome kraju starojezičnoga razdoblja te da se ta preinaka odnosi na dočetno $-l$ u trima kategorijama:

- na dočetu oblika jd. m. r. radnih pridjeva
- na dočetu oblika N jd. imenica i pridjeva
- na dočetu unutrašnjega sloga.

Budući da je u hrvatskome konsonantizmu oduvijek bilo nestabilno, do 20. st. dočetno se $-l$ postupno u svim³¹ štokavskim dijalektima zamijenilo vokalima *a* ili *o*.

Razvoj preinake najbolje ćemo prikazati pregledom veze koju čine pojedini (završni) vokal i *l*.

al > al

- pridjevi:** *nágal* (SR, Mi, Bl), *öbal* (Po), *töpal* (Po)

al > ò

- imenice:** *fèrò, kòtò, òrò/òrò, pàkò, pòsò, vřtò* (SR, Mi, Bl)

SR: *Jâ nísan išla nìkad na dřžavnì pòsò, tåko da ja nísan zålazila vèle měžu tē Opuzénce.*

³¹ Iznimno je u mjestima Siče i Magića Mala u zapadnoj Posavini zabilježeno dočetno slogovno $-l$ u obliku jednine m. r. radnoga pridjeva *dal*, *plēl* (Lukežić 2012: 203).

Mi: *Íšō na pòsō u Pika i tako je tō rádio. Óstavila je pòsō u Bèogradu. Úpālē nā moru fērō i ōn se kŭpī pod svijéću.*

2. **pridjevi:** *zāo* (SR, Mi, Bl)

3. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *čĕkō, dōšō, dŕžō, išō, glĕdō, igrō, ìmō, išō, mōgō, mórō, ōrō, òšō, pítō, prĕsvŭkō, pòsijō, prodávō, prōdō, pròšō, rĕkō, spávō, svāžō, ùžinō* (SR, Mi, Bl)

SR: *Znāš li ōnogā što je igrō kòšārku – Pòpović. Ón već pròšō dōli u Lòvōrje. Dŕžō je ōvce pa je tō višĕ čōek bōlesan i nĭje tō višĕ mōgō. Prodávō bi se dĭvni sĭr iz uļa. Pòkōnĭ cáca ōrō i jā bi se dĭzala po nōci namirĭvat. Kā bi se čĕkō ūnda bi se sŕpalo na ŕpu.*

Mi: *Pòslovožu san pítō. Jā san ōtišō, prĕsvŭkō se, ùžinō i ōšō gōri. Dòšō san u nĕdļu. Nĭt si ìmō čĭzāmā, višĕ san nā moru i ù blatu spávō nĕgo ù kući.*

Bl: *Svāko jŭtro se ū osan sáti mórō jávit komadāntu. Jā san prōdō mōju stārū kŭću. Jā san rĕkō dĭ čōvik nĕmā prijateļa nĕmā ni sebe. Pòsijō je cĭli plastĕnik pòšna. Nĭko se nĭje svāžō s nĭkĭn.*

al > avo

1. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *pāvo* (Bl)

Bl: *Pāvo snĭg.*

al > ā

1. **imenice:** *kòtā, càkā, čāvā, mǎštrā, pòsā, smĭsā, vŕtā* (Po)

Po: *Bĭjā je kōvānĭ čāvā. Pŭkā si ka càkā. Ūnda západni ti je, mĭ kǎžĕmo mǎštrā, i to bĕz l. Ājde ti mǎla sāmō ti svōj pòsā.*

2. **pridjevi:** *òkrŭgā* (Po)

3. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *dòšā, glĕdā, ìmā, ispisívā, rĕkā, òstā, potézā, pročitā, prišā, vŭkā, zvā* (Po)

Po: *Jĕdĭno je Ópuzen dòšā od Gābele. Óstā jĕdan, zvāli su ga Šĭkac. Prŭnĕk se zvā tāj dio. Ón je bĭjā kvādrātan, kǎko bi rĕkā čĕtverokŭtan. Jā san jĕdnu bābu ìmā koja je govóрила za prózor pĕnžĕr. Jĕdan mi brāt prišā u radikále. U knĭgi pročitā. Jā san čĕk nĕkĕ bĭjā i ispisívā.*

el > el

1. **imenice:** *kábel, livel, záselak* (SR, Mi, Bl)

2. **pridjevi:** *dĕbel* (SR, Mi, Bl, Po), *stĕlna* (Mi), *vrĕl* (Mi)

el > eo

1. **imenice:** *ānžeo* (Bl)

2. **pridjev** *sĕoskĭ, vĕseo* (SR, Mi, Bl, Po)

3. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *dòveo, pöpēo, üzēo, zäpēo* (SR, Mi, Bl)

el > evo

1. **imenice:** *ânževo* (SR, Mi)
2. **pridjevi:** *dèbevo, kševo* (SR, Mi)
3. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *čüvo, jëvo, nàjevo, ùjevo se* (SR, Mi)

SR: *Ündā bi òn lëgō kā bi se nàjevo.*

Mi: *Üjevo se za jèzik. To san čüvo.*

el > eja

1. **imenice:** *ânžeja* (Po)
2. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *dòvejā, pöčējā, pöpēja, üzējā, zäpēja* (Po)

Po: *Jā san pöčējā svíra od sedāmnēstē gödinē. Üzējā san iz kùžīne.*

il > il

1. **pridjev:** *bīl* (Bl, Po), *cīl* (Po), *gīl* (SR, Mi, Bl, Po)

il > io

1. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *bìo, dòlazio, dònio, lòmio, lòvio, ròdio, mìslio, òbjesio, posádio, sagrádio, sjèdio, smřdio, vòlio, vrádio, ùvatio, zavřšio* (SR, Mi, Bl)

SR: *Òn bi stvārno smřdio. Tū je sagrádio kùcu. Òn bi se lòmio kā nè bi bīlo jüga. Níje nīko dòlazio, a nīsan nřže dāļē išla ù škōlu nègo tō nā Slīvnu. Tāmo je jōš nēkī sēlā bīlo po četř-pē kùcā, že je ìmō ko zēmļu tū je sagrádio kùcu.*

Mi: *Jā san se göri ròdio. Tāko je tō radio. Nīsan nā tō mìslio. Kād göd je òn dòlazio āmo. Ù Metkovićima je bìo u políciji komāndīr. Jā san rību lòvio gdje sàde nārānče rástu, po pō lāžē bi rībē ùvatio. Vèrige se zvāle što bi òbjesio bronzīn kā bi nēšto kùvō. Vòlio san līgañ.*

Bl: *Nīsan ponávļō rāzred nījedan, a zavřšio šēs. Ìl sjèdio ódi, ìl sjèdio dōli, mēni je ìstō. Òn dònio hramòniku pa smo svírali. Òvē gödinē níje posádio nègo dvā rēda pāpřikā. Jā san ùcio kñíge kōje su bīle more bi pedēsē gödīnā přije zāpīsane.*

il > ijā

1. **gl. pr. r. m. r. jd.:** *bácijā, bījā, bròjjijā, dònijā, dovòdijā, uštřpnijā, oskòčijā, pļjā, sádijā, ùdarijā, ùčjā* (Po)

Po: *Ündā bi te čāča bácijā jer nè bi sām tījā, òn bi te bácijā ù vodu i tī bi tākō ùčjā plīvat. Òvi bi jēdan bròjjijā, òvi bi se svī sakrivali. Òn je stālno dovòdijā dōma cùre, žènskē. Bījā je kōvān*

čāvā, bijā je věc něšto drugō. Vālīža – tō mi je dīd iz Āmerikē dōnījā. Ū nās nīje tō; ù nās se sádijā fāžō, kumpíri, zēje, pāmuk i kikiriki. Ūdarijā bi u jèdnu strānu, ōn bi oskòčijā.

ol > o

1. imenice:

- a) na kraju riječi: *sō, vō, sōkō, stō* (SR, Mi, Bl, Po)
 - b) na kraju unutrašnjega sloga: *stócā g., kócā g., kócon I.* (SR, Mi, Bl, Po)
- ##### 2. pridjevi: *gō* (SR, Mi, Bl, Po)

ul > uo

1. gl. pr. r. m. jd.: *čūo, prōsuō* (SR, Mi, Bl)

SR: *Svē je prōsūo.*

Mi: *Prōsūo po pòdu.*

Bl: *Čūo san nēkoliko pútā.*

ul > uvo

1. gl. pr. r. m. r. jd.: *čūvo, izuvo* (SR, Mi)

SR: *Dávno san to čūvo. Ízuvo se.*

Mi: *Bjěžō san ōzgārā kã bi čūvo mitrājēz.*

ul > ujā

1. gl. pr. r. m. jd.: *čūjā* (Po)

Po: *Pūšī ko Tūrčīn, ĩ tō san čūjā. U gōvoru nīkad nīsan čūjā.*

rl > ro

1. gl. pr. r. m. r. jd.: *ūmrō, sātṛō* (SR, Mi, Bl)

SR: *Nōn je mūž ūmrō u bólnici.*

Mi: *Od rādostī ōnū věčēr za stōlon ūmrō ù nās tã Músto.*

Bl: *Ūndā dòšō jèdan Mědāk za zěta óde, istō Bartùlušī nãšōn, ūmrō ĩ on, i òna umfła.*

rl > ra

1. gl. pr. r. m. r. jd.: *ūmrā, sātṛā* (Po)

Po: *Mūž jon je ūmrā i òna je počūpala pāmuk i posádila kokùruz.*

Tablica 4. Završno -l u imenicama i pridjevima

	SR	Mi	Bl	Po
al >	o//o, al	o//o, al	o//o, al	a//a
el >	el, evo//el, eo, evo	el, evo//el, eo, evo	el, eo//el, eo	el, eja//el
il >	il	il	il	il
ol >	o//o	o//o	o//o	o//o
ul >	–	–	–	–

Tablica 5. Završno -l u gl. pr. r. m. r. jd.

	SR	Mi	Bl	Po
al >	o	o	o/avo	a
el >	eo, evo	eo, evo	eo	eja
il >	io	io	io	ija
ol >	–	–	–	–
ul >	uo, uvo	uo, uvo	uo	uja
rl >	ro	ro	ro	ra

Možemo zaključiti da govor Podgradine i kod ove preinake odstupa od ostalih triju istraživanih mjesta. Time se ponovno pokazuje njegova povezanost sa zapadnim dijalektom, odnosno ikavskim štokavskim govorima u kojima su uobičajene³² promjene *-al > a*.

3.1.7. Razvoj protojezičnih i starojezičnih vokala

Odras starohrvatskoga poluglasa /ǝ/ (< */ǝ/, */ǝ/) u svim je položajima, bez obzira na dužinu i kraćinu, vokal /a/: *dân, pās, sǎn, dânas, mǎgla*.

Protojezični i starojezični silabem /l/ zamijenjen je vokalom /u/: *dûg, pûn, pûž, vûk, vûna, žût*, kao i protojezični nazal /q/ : *mûž, pût, rûka, zûb*.

Protojezični nazal /ǣ/ zamijenjen je vokalom /e/, bez obzira na poziciju u kojoj se nalazi: *dëset, gréda, jëzik, mëso, pêt, pétak*.

Zamjena starojezičnoga jata nije jednoznačna. U slivanjskim govorima refleks jata može biti *ije/je/i* te ćemo iscrpno prikazati odraze u svakom istraživanom mjestu.

³² Više u Lukežić 2012: 204.

3.1.8. Refleks jata

Slivanjsko je područje dijelom istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta u kojemu je prema Lukežić (2012: 164) u 20. stoljeću u osnovama riječi te u nastavcima pridjevske sklonidbe odraz jata dvojak³³ prema kriteriju kvantitete: na mjestu kratkoga jata dolazi jednosložni *je*, a na mjestu dugoga dvosložni *ijē*³⁴, kojemu oba samoglasnika mogu biti nositeljima naglasne siline: *brijēg, cvijēt, lijēn, lijēp, nijēm, rijēč, vijēk, dijéte, rijéka*.

Lisac (2003: 99) donosi da je među vokalnim značajkama istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta najvažnije pitanje jata, koje je još uvijek nejasno u pojedinostima. Ističe da je ipak jasno kako je riječ o (i)jekavskome dijalektu te da je na sjeverozapadu i u centralnoj Hercegovini običniji jednosložni refleks jata, a na jugoistoku dvosložni. Dodaje da na refleks jata katkad utječu kvantiteta sloga i naglasak.

Prema dosadašnjim podatcima (Halilović 1996a: 74), slivanjsko-zažapski govorni tip trebao bi biti ijekavski. Halilović donosi da je *ě* i pod silaznim i pod uzlaznim akcentom u dugim slogovima dao dvosložne reflekske.

Samo dvadesetak godina poslije nisu potvrđeni homogeni rezultati te je ovim istraživanjem utvrđeno da je prema kriteriju kvantitete različit refleks jata očuvan samo u Mihalju (*ě* > *ije* u dugim, a *ě* > *je* u kratkim slogovima), i to kod katoličkoga i kod pravoslavnoga stanovništva. U dugim se slogovima refleks jata uvijek ostvaruje dvosložno, a u kratkima jednosložno.

U Slivnu se ostvaruje samo jekavski refleks jata, bez obzira na kvantitetu, a u Podgradini i Blacama samo ikavski.

Lukežić (2012: 165) donosi da je istočnohercegovački dijalekt utemeljen oko 14. stoljeća na području istočno od Neretve, u Humu i oko Trebinja, ali znatno proširen u starijim i mlađim povijesnim dijasporama s tih prostora, osobito brojnima u Hrvatskoj. U prilog pretpostavci da je u tim govorima opisani dvosložni ijekavski refleks novijega postanja, naknadno uspostavljen u matici tih govora, govori činjenica da potomci stanovnika iseljenih u 15. i 16. st. s toga područja prema zapadu nemaju ni danas dvosložni refleks jata, a potomci su ga onih iseljenih iz toga područja u 18. stoljeću imali i imaju u 20. st. (prema Lisac 2003: 105).

U ovome se radu nećemo voditi hrvatskom pravopisnom tradicijom kad je riječ o zapisivanju odraza dugoga jata. Za govor Mihalja bilježiti će se primjerice *snijēg, svijēt, zvijēr*

³³ Dvojak je ijekavsko-jekavski refleks u 20. stoljeću imao istočnohercegovački dijalekt te povijesni zapadnoštokavski dijalekti istočnobosanski i dubrovačko mljetski (Lukežić 2012: 164).

³⁴ I govori zetsko-južnosandžačkoga dijalekta u Srbiji i Crnoj Gori (uključujući i govor Hrvata u Boki) te u njihovoj perojskoj dijaspori u Istri imali su dvosložni odraz jata u 20. st. (Lukežić 2012: 165). O dvosložnome reflesku jata u govorima zetsko-južnosandžačkoga i hercegovačkoga tipa pisao je A. Peco (1978: 59–79).

jer se odraz dugoga jata izgovara dvosložno, a za govor Slivna *djéte, grjéh, snjêg* jer je u tome govoru odraz dugoga jata isključivo jednosložan [*djéte*], [*grjéh*], [*snjêg*]. Time se i vizualno htjela načiniti razlika među tim govorima, ali i upozoriti na to da bi takvo bilježenje za ostale štokavske (i)jekavske govore bilo preciznije i vjernije, posebice zbog toga što ne postoji, osim tradicije, konkretno opravdanje za pisanje pravopisnoga <ije> u dijalektološkim radovima, tim više što se ni u hrvatskoj standardnoj izgovornoj uporabi kao takvo nikada ne ostvaruje.

Odras jata u mjesnome govoru Slivna Ravnoga

Zamjena *jata* jekavskim refleksom sustavno je provedena:

- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u dugim slogovima te u nenaglašenim dugim slogovima:
 - a) *ě* > *jê*: *bjêlā, bjêlō, brjêg, cjêlō, cvjêt, grjéh, lêp, rjêtko, sjêčan, sjêno, snêga* G., *tjêlo, tjêsto*
 - b) *ě* > *jé*: *djéte, grjéhā* g., *promjénit, rjéke, rjétko, svjécú* A., *svjétlilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *svjétu* L., *vjénac, vrijeme, zvjézde*
 - c) *ě* > *jê*: *izmjêšā* 3. l. jd. prez., *nāprjêd, nê sjêcān* 1. l. jd. prez., *nê smjêš* 2. l. jd. imp., *òdjêlêno* gl. pr. trp. sr. r. jd., *ü svjêt* A., *üvjêk*
- u dugim nenaglašenim slogovima u D./L./I./G. zamjeničko-pridjevske sklonidbe: *mòrskijên, ònijên, òvijên, tìjên, žènskijên*
- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u kratkim i dugim slogovima te u kratkome nenaglašenom slogu:
 - a) *b* + *ě*: *bjêčve, bjêžali* gl. pr. r. m. r. mn., *bjêži* 2. l. jd. imp., *òbjesio* gl. pr. r. m. r. jd.
 - b) *m* + *ě*: *mjêsečina, mjêsto, mješúrka* G., *smjêt, zámjerit*
 - c) *p* + *ě*: *pjêsma, pjêškê, pjëvali* gl. pr. r. m. r. mn.
 - d) *v* + *ě*: *cvjêtača, cvjêtala* gl. pr. r. ž. r. jd., *nêvjesta, svjedòka* G., *svjêtlo, vjêtar*
 - e) *d* + *ě*: *djêčjê, zdjêla*
 - f) *t* + *ě*: *tjême*
 - g) *s* + *ě*: *sjême, sjëvër*
 - h) *c* + *ě*: *cjêtkā*
 - i) *z* + *ě*: *izjela* gl. pr. r. ž. r. jd.
 - j) *r* + *ě*: *sagrjêšio* gl. pr. r. m. r. jd., *rjêči*
- u tvorbenim morfemima imenica: *kòlêno, kòlêvka*.

Zamjena *jata* ikavskim refleksom sustavno je provedena:

- u tvorbenim morfemima glagola; na dočetu infinitivne osnove: *bòlit, razùmit, vīdili* gl. pr. r. m. r. mn., *vīdit, vòlila* gl. pr. r. ž. r. jd., *žívili* gl. pr. r. m. r. mn.
- u morfemu za tvorbu komparativa: *bogàtijī, slàbijī, vesèlijī*
- u dočetcima priloga: *dòli, gòri*
- u gramatičkim morfemima; u D./L. im. ž. r. i ličnih zamjenica: *žèni, sèstri, mèni, tèbi, sèbi*
- u korijenskim morfemima pod silaznim naglaskom (sporadično): *dīd, dvīsta*
- *r + ě: gòrit.*

Zamjena *jata* ekavskim refleksom zabilježena je:

- u korijenskim morfemima: *cèsta, cèstār, slezèna, zènica*
- *r + ě: mrèža, nèvremena G., rèzat, vrèca, vremèna*
- u prefiksu *prě-*:
 - a) u glagolima: *prebòlit, prègledat, prègrīs, prèkinit, prekřstit, presúšit*
 - b) u imenicama: *prègřš, prèlada*
 - c) u pridjevima: *prèvrūc, prèslab, prèsretan, prèširòka*
 - d) u prijedlozima: *prèko, prèd.*

Jedino je u leksemu *orèh jat dao *a: óras.*

U nekim je primjerima provedena treća jotacija konsonanata *t, d, s: išćerali* gl. pr. r. m. r. mn., *ùcerat, žèvēr, žè, nřže, óže, óšen 'hlad', óšetit, sèdi* 2. l. jd. imp., *sèdit* (više u 3.2.14.).

Halilović (1996a: 87–88) navodi kako su na terenu od Neretve do Rijeke dubrovačke prisutni leksemi sa sekundarnim jatom (*ir > ijer*), i to su uglavnom oni stranoga podrijetla: *gùstijernē, komprijéri, krijèšve* 'trešnja'. D. Vidović (2011a: 26) u zažapskome kraju također bilježi hiperjekavizme: *kùmpijēr, krijèšva, sijérak, sijénica, klijékat, blècat.*

U govoru Slivna Ravnoga sekundarni je jat potvrđen samo u primjeru *krijèšva*. Umjesto leksema *gustijerna* upotrebljava se leksem *čàtrña*.

Odras *jata* u mjesnome govoru Mihalja

Zamjena *jata* dvosložnim ijekavskim refleksom sustavno je provedena:

- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u dugim slogovima te u nenaglašenim dugim slogovima:

- a) *ě* > *ijě*: *bijěl, brijēg* (uz *brijēg*), *cijēlome* D., *cijěli, lijēp* (uz *lijēp*), *rijěč, rijětko* (uz *rijětko*), *sijěno, snijēg, svijēt, tijēlo, zviјēr*
- b) *ě* > *ijē*: *bijělā, bijělō, brijēg, cijělō, glūhonijēm, grijēh, lijēp, rijětko, sijěčań, sijēcān* 1. l. jd. prez., *sijēno, snijēga* G., *tijēlo*
- c) *ě* > *ijé*: *dijéte, grijéhā* g., *mlijéko, promijénit, rijéke, rijětko, sijécū* 3. l. mn. prez., *svijécū* A., *svijétlilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *svijétu* L., *vijénac, vrijédila* gl. pr. r. ž. r. jd., *vrijéme, zviјézde*
- d) *ě* > *ijē*: *dōnijěli* gl. pr. r. m. r. mn., *nē sijēcān* 1. l. jd. prez., *ōdijēļeno* gl. pr. trp. sr. r. jd.
- u dugim nenaglašenim slogovima u D./L./I./G. zamjeničko-pridjevske sklonidbe: *kijēn, mōrskijēn, mřtvijēn, mužskijēn, ōnijēn, ōtijēn, pōļskijēn, stārijē, tūzijēn, žēnskijēn*
 - u dočetnim tvorbenim morfemima brojeva: *dvije*
 - u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u kratkim i dugim slogovima te u kratkome nenaglašenom slogu:
 - a) *b* + *ě*: *bjěčve, bjěžali* gl. pr. r. m. r. mn., *ōbjesio* gl. pr. r. m. r. jd.
 - b) *m* + *ě*: *mjěsečina, mjěsto, mješūrka* G., *smjēt*
 - c) *p* + *ě*: *pjěsma, pjěškē, pjěvali* gl. pr. r. m. r. mn.
 - d) *v* + *ě*: *cvjětača, cvjětala* gl. pr. r. ž. r. jd., *něvjesta, svjedòka* G., *svjětlo, vjětár*
 - e) *d* + *ě*: *djěca, djěvēr*
 - f) *s* + *ě*: *ōsjetio* gl. pr. r. m. r. jd., *sjěkira, sjětít, ūsjeko* gl. pr. r. m. r. jd.
 - g) *c* + *ě*: *cjětka*
 - h) *r* + *ě*: *sagriјěšio* gl. pr. r. m. r. jd., *rijěči*
 - u tvorbenim morfemima imenica: *kòļeno, kòļēvka*.

Zamjena *jata* ikavskim refleksom sustavno je provedena:

- u tvorbenim morfemima glagola; na dočetu infinitivne osnove: *bòlit, razùmit, vđdili* gl. pr. r. m. r. mn., *vđdit, vòlila* gl. pr. r. ž. r. jd., *žívili* gl. pr. r. m. r. mn.
- u morfemu za tvorbu komparativa: *bogātijī, slābijī, vesèlijī*
- u dočetcima priloga: *dòli, gòri*
- u gramatičkim morfemima; u D./L. im. ž. r. i ličnih zamjenica: *žēni, sèstri, mēni, tèbi, sēbi*
- u korijenskim morfemima pod silaznim naglaskom (sporadično): *dđd, dvřsta*
- *r* + *ě*: *gòrit*.

Zamjena *jata* ekavskim refleksom zabilježena je:

- u korijenskim morfemima: *cěsta, cěstār, slezěna, zěnica*
- *r + ě*: *mrěža, vrěća, vreměna*
- u prefiksu *prě-*:
 - a) u glagolima: *prebòlit, prègledat, prègrīs, prèkinit, prekǫstīt, presúšīt*
 - b) u imenicama: *prègǫš, prèlada*
 - c) u pridjevima: *prěvrūć, prěslab, prěsretan, prěširòka*
 - d) u prijedlozima: *prěko, prěd.*

Jedino je u leksemu *orěh jat dao *a*: *òras*.

Kod katoličkoga je stanovništva provedena treća jotacija konsonanata *t* i *d*: *iščerali* gl. pr. r. m. r. mn., *ùcerat, žěvēr, óže*, a kod pravoslavnoga stanovništva konsonanata *t, d, s, z*: *ćerat, dòcerat; žěca, žžěla, ósetīt, sědi* 2. l. jd. imp.; *izela* gl. pr. r. ž. r. jd.

U govoru Mihalja sekundarni je jat potvrđen samo u primjeru *krijěšva*. Umjesto leksema *gustijerna* upotrebljava se leksem *čātrńa*.

Odraž *jata* u mjesnome govoru Blaca

Zamjena *jata* ikavskim refleksom sustavno je provedena:

- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u dugim slogovima te u nenaglašenim dugim slogovima:
 - a) *ě̄ > ř*: *brīg, cīlī, krišva, līp, līvo, mīstā g., rīč, rītko, sīčān, snīg, svīt, tīlo*
 - b) *ě̄ > í*: *díte, klīšta, lípa, lívalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *mlíko, ríka, promínilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *smišno, sviča, vríme, zvízda*
 - c) *ě̄ > ī*: *izmīšā* 3. l. jd. prez., *nāprīd, nē sīčān* 1. l. jd. prez., *nē smī* 3. l. jd. prez., *nē smīmo* 3. l. mn. prez., *ū rītko, ūvīk*
- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u kratkim i dugim slogovima te u kratkome nenaglašenom slogu:
 - a) *b + ě*: *bičve, bīsna, bižali* gl. pr. r. m. r. mn., *biži* 2. l. jd. imp., *òbisio* gl. pr. r. m. r. jd.
 - b) *m + ě*: *izmínili* gl. pr. r. m. r. mn., *mīsēc, mīsto, mīšali* gl. pr. r. m. r. mn., *smišno, zāmirit*
 - c) *p + ě*: *pīsāmā g., pīsme, pīvali* gl. pr. r. m. r. mn., *pīvō* gl. pr. r. m. r. jd.
 - d) *v + ě*: *čòvik, cvitača, dvīsta, nēvista, svítlili* gl. pr. r. m. r. mn., *svītlo, vīnčala* gl. pr. r. ž. r. jd., *vīrovat, vītar, vīšalica*
 - e) *d + ě*: *dica, dicōn* I., *dičjē, dī, dīd, divōjka, divēr, divèruša, podílili* gl. pr. r. m. r. mn.

- f) *s + ě: sěc, sědi* 2. l. jd. imp., *sĭkli* gl. pr. r. m. r. mn., *sĭme, sĭst, sĭtĭš* 2. l. jd. prez., *súsid, nè sĭcān* 1. l. jd. prez.
- g) *c + ě: cĭtka*
- h) *z + ě: izijā* gl. pr. r. m. r. jd.
- i) *r + ě: něvrĭmena, òtrĭbĭ* 2. l. jd. prez., *rĭči, sagrĭšio* gl. pr. r. m. r. jd., *vrĭće, vrĭmena* G.
- u tvorbenim morfemima imenica: *kòlino, kòlina*
 - u tvorbenim morfemima glagola; na dočetu infinitivne osnove: *bòlit, razùmit, vĭdili* gl. pr. r. m. r. mn., *vĭdit, vòlila* gl. pr. r. ž. r. jd., *žĭvili* gl. pr. r. m. r. mn.
 - u morfemu za tvorbu komparativa: *bogātijĭ, slābijĭ, vesèlijĭ*
 - u dočetcima priloga: *dòli, gòri*
 - u gramatičkim morfemima; u D./L. im. ž. r. i ličnih zamjenica: *žèni, sèstri, mèni, tèbi, sèbi*
 - u prefiksu *prĕ-*:
- a) u glagolima: *prĭbòlit, prĭgledat, prĭgrĭs, prĭznòjit*
- b) u imenici: *prĭlada*
- c) u prijedlogu: *prĭko*
- *r + ě: gòrit.*

Zamjena *jata* jekavskim refleksom iznimno je rijetka:

- a) *p + ě: pjĕškĕ, pjĕsak*
- b) *s + ě: sjĕdili* gl. pr. r. m. r. mn., *sjĕtit, sjĕvĕr*
- c) *d + ě: zdjĕla*
- d) *c + ě: cjĕna*
- e) *r + ě: kòrjĕn, vrĭjedan, ne vrĭjedĭš* 3. l. jd. prez.
- f) *t + ě: tjĕme, tjĕrat* (uz *ćĕrat*)
- g) *v + ě: vjĕnac.*

Zamjena *jata* ekavskim refleksom zabilježena je:

- u korijenskim morfemima: *cĕsta, cĕstār, slezĕna, zĕnica*
 - *r + ě: nà mrežu* A.
 - u prefiksu *prĕ-*:
- a) u glagolima: *prĕkinili, prĕkinit, prĕòrat, prĕtrĕsali*
- b) u imenici: *prĕgĕš*
- c) u pridjevima: *prĕvrūc, prĕslab, prĕsretan, prĕšĭròka*
- d) u prijedlogu: *prĕd.*

Jedino je u leksemu *orěh jat dao *a: óras*.

U nekim je primjerima provedena treća jotacija konsonanta *t: pòcerat, pòcerō* gl. pr. r. m. r. jd. U govoru Blaca nije potvrđen sekundarni jat.

Odraž jata u mjesnome govoru Podgradine

Zamjena *jata* ikavskim refleksom sustavno je provedena:

- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u dugim slogovima te u nenaglašenim dugim slogovima:
 - a) $\bar{e} > \hat{i}$: *brîg, cîlō, cîlū* A. ž. r., *krîšva, lîp, lîvo, mîstā* g., *rîč, rîtko, sîčān, snîg, svît, tîlo*
 - b) $\bar{e} > \acute{i}$: *díte, klîšta, lîgala* gl. pr. r. ž. r. jd., *livalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *mlíko, ríka, promínilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *smíšno, svičá, vríme, zvízda*
 - c) $\bar{e} > \bar{i}$: *izmîšā* 3. l. jd. prez., *nāprîd, nè sîčān* 1. l. jd. prez., *nè smîš* 3. l. jd. prez., *ü rîtko, ü svît* A., *üvîk*
- u korijenskim morfemima pod silaznim i uzlaznim akcentom u kratkim i dugim slogovima te u kratkome nenaglašenom slogu:
 - a) *b + ě*: *bičve, bižali* gl. pr. r. m. r. mn., *biži* 2. l. jd. imp., *òbisio* gl. pr. r. m. r. jd.
 - b) *m + ě*: *izmínili* gl. pr. r. m. r. mn., *mîsečina, mîsto, mišúrak, smíšno, zàmirit*
 - c) *p + ě*: *pîšāmā* g., *pîsma, pîvali* gl. pr. r. m. r. mn.
 - d) *v + ě*: *cvitala* gl. pr. r. ž. r. jd., *dvîsta, nèvîsta, svidok, svîtlo, vîrovat, vîtar, višalica*
 - e) *d + ě*: *dica, dîcōn* I., *dičjē, dîd, divōjka, divēr*
 - f) *t + ě*: *pòtirat, tîme*
 - g) *s + ě*: *sîdi* 2. l. jd. imp., *sîkli* gl. pr. r. m. r. mn., *sîli* gl. pr. r. m. r. mn., *sîme, sîst, nè sîčān* 1. l. jd. prez.
 - h) *c + ě*: *cîtkā*
 - i) *z + ě*: *izijā* gl. pr. r. m. r. jd.
 - j) *r + ě*: *mrîža, nèvrimena* G., *rîči, vričá, vrîmena* G.
- u tvorbenim morfemima imenica: *kòlino*
- u tvorbenim morfemima glagola; na dočetu infinitivne osnove: *bòlit, razùmit, vîdili* gl. pr. r. m. r. mn., *vîdit, vòlila* gl. pr. r. ž. r. jd., *žívili* gl. pr. r. m. r. mn.
- u morfemu za tvorbu komparativa: *bogàtijī, slàbijī, vesèlijī*
- u dočetcima priloga: *dòli, gòri*
- u gramatičkim morfemima; u D./L. im. ž. r. i ličnih zamjenica: *žèni, sèstri, mèni, tèbi, sèbi*
- u prefiksu *prě-*:

- a) u glagolima: *pribòlit, prigledat, prigrīs, prikinit, prikǫstit*
- b) u imenici: *prilada*
- c) u pridjevu: *pribijeni* 'prebijeni'
- d) u prijedlozima: *priko, prid.*
- *r + ě: gòrit.*

Zamjena *jata* jekavskim refleksom iznimno je rijetka:

- a) *p + ě: pjěškē, pjěsak*
- b) *s + ě: sjěčań, sjěvēr, sjěverozápadni*
- c) *d + ě: zdjěla*
- d) *c + ě: cjéna*
- e) *v + ě: vjénac.*

Zamjena *jata* ekavskim refleksom zabilježena je:

- u korijenskim morfemima: *cěsta, cěstār, slezěna, zěnica*
- u prefiksu *prě-*:
- a) u imenici: *prěgǫš*
- b) u pridjevima: *prěvrūč, prěslab, prěsretan, prěširòka.*

Jedino je u leksemu *orěh jat dao *a: óras.*

U govoru Podgradine nije potvrđen sekundarni jat.

3.1.9. Ostale značajke

Prijelaz korijenskoga slijeda *ra > re

Prijelaz korijenskoga slijeda *ra > re izoglosa je koja obuhvaća štokavske ikavske dijalekte: „U osobine štokavskih ikavskih govora, svih ili većeg dela njihova, spada i pojava glasa *e* mesto *a* u primerima *vrěbac* (manje više u svim govorima) i *résti* (znatno uža area), a također i *e* mesto *o* u *grěb, grěblje* (većina govora).” (Ivić 2001: 235), ali i sve čakavske; sjeverozapadni, središnji i južni (Lukežić 2012: 201).

Lisac (2003: 52) donosi da je prijelaz *ra* u *re* zastupljen u govornika zapadnoga dijalekta³⁵, ali i čakavskoga³⁶, a za istočnohercegovačko-krajiški dijalekt samo donosi da je u njemu ovjeren leksem *vrebac*.

³⁵ O nestabilnosti primjene *ra > re u oblicima *rest(i), (v)rebac, krest(i)* u zapadnome dijelaktu više u Lisac (2003: 52).

³⁶ Više o distribuciji oblika *rest(i), rebac, krest(i)* u južnočakavskome dijalektu v. Lisac (2009: 141).

Prema Halilovićevim podacima (1996a: 51), u slivanjsko-zažapskim govorima promjena slijeda *ra > re ovjerena je u riječima *vrabac i rasti*, dok izostaje u riječi *krasti*. U Mihalju i Slivnu Ravnome zabilježeno je *rëbac*, ali *nârâsla, nârâsto*, u Blacama *rëbac, ne réste* te u Podgradini: *rëbac, nârêsla*, a u svim je govorima *kräst*.

grob : greb

Veću zastupljenost oblika *greb, greblje* Halilović (1996a: 56) nalazi u slivanjsko-zažapskome i pelješkome govornom tipu, zatim u jugoistočnome dijelu terena, uključujući i okolicu Dubrovnika, dodajući da je to i razumljivo s obzirom na situaciju u okolnim govorima; u centralnohercegovačkom su sasvim obični oblici *greb, greblje, grebje*, a tako je i u zapadnohercegovačkim govorima, kako ikavskim tako i jekavskim.

Lisac (2003: 52, 100) donosi da u zapadnome dijalektu dolazi *greb, greblje*, a istočnohercegovačko-krajiškome samo *greb*. U južnočakavskome dijalektu oblik *greb* zastupljen je od Pelješca preko Korčule, Visa, Hvara, Brača, Drvenika, Zlarina, Vrgade te oko Splita (Lisac 2009: 141).

U Slivnu Ravnome, Mihalju i Blacama potvrđeno je *grëb*, ali *grôbje*. U Pogradini je također identična situacija: *grëb*, ali zbog delateralizacije /ǰ > j nalazimo leksem *grôbjē (Grëb je bijā, äli grôbje.)*.

vǝ(-) > u(-)

Ishodišna jezična skupina /vǝ/ u funkciji samostalnih riječi i prefiksa prelazi u fonem /u/; *ùnuka, Ùskrs, ü oko, ü tome, ù Metkovićima* (SR, Mi, Bl)/*ù Metkovićima* (Po).

sǝ > s/sa/so/su

Stari prijedlog sǝ (< *sǝ) odrazio se kao s/sa/so/su:

Òdolēn s trüpōn. Pa òdē sa žēnōn i žēcōn. Svíne se sō tīn ránile. Kǎ te dōžē rēd trēbāš se polūbi sù kīn te dōžē. (SR), *Pogòdio me s vǎnskē strǎnē. Kǎ bi se òralo sa kòñima. Sō tīn bi se brǎnala zēmļa. Sù dvā prijateļa.* (Mi), *Òpēt s dicōn u Àmeriku. I tō je pròdō za pláti trōškove što je párnicio sa brǎcōn. Sō tijēn sukáncima pokrivali kùšīn. Sù čīn ćeš to òprat.* (Bl), *Lǎkšē je s nīn gǎžat. Ī tō sa òblōn glávōn.* (Po).

3.2. Konsonantski sustav

3.2.1. Inventar

Konsonantski sustav mjesnih govora slivanjskoga područja nije jedinstven (v. tablice 6., 7., 8., 9. i 10.), štoviše, tijekom istraživanja utvrđeno ih je čak pet. Konsonantski sustav govora Slivno Ravno čini 25 fonema, a izdvaja se postojanje bezvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /s̥/³⁷. U mjesnome govoru Mihalja zabilježena su dva konsonantska sustava; jednim se služi katoličko (24 fonema), a drugim pravoslavno stanovništvo (26 fonema). Razlika je u postojanju/nepostojanju bezvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /s̥/ i zvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /z/. U govoru Blaca zabilježena su 24 fonema, a konsonantski sustav govora Podgradine broji najmanje fonema – 21. Osnovno je obilježje ovoga sustava neutralizacija dvaju parova afrikata /č/ i /ć/ te /ž/ i /ǰ/ u jednome /č̥/³⁸ – /ǰ̥/. U svim je govorima zabilježno postojanje palataliziranoga zubnog laterala /lʲ/ koji nije određen položajem u riječi; pojavljuje se na početku, u sredini i na kraju riječi, u okružju vokala prednjega niza, ali i ispred ostalih vokala te konsonanata. Taj je glas iznimno rijedak u štokavskim govorima. U zapadnome štokavskome dijalektu, u govorima Makarskoga primorja bilježi ga Kurtović (2003: 52), a u govoru Opuzena Halilović (1996b: 192), čija građa potvrđuje njegovo postojanje i u pelješkim i u dubrovačkim govorima (Halilović 1996a: 105–107) u istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu.

Tablica 6. Konsonantski sustav govora Slivna Ravnoga (25 fonema)

KONSONANTI	OKLUZIVI	FRIKATIVI	AFRIKATE	SONANTI
ZVUČNI	b d g	z ž	č ǰ	
BEZVUČNI	p t k	s š s̥ f	c č ć	
NEUTRALNI				m n ņ v r j l ʎ

Tablica 7. Konsonantski sustav govora Mihalja (katoličko stanovništvo) (24 fonema)

KONSONANTI	OKLUZIVI	FRIKATIVI	AFRIKATE	SONANTI
ZVUČNI	b d g	z ž	č ǰ	
BEZVUČNI	p t k	s š f	c č ć	
NEUTRALNI				m n ņ v r j l ʎ

³⁷ *Mi smo Slivanci govorili slövo koje nje póstovalo: šédni, šékira, šútra, a vi tó nè morete zapísat* (SR).

³⁸ *Mi ne rázlikujemo č̣ i č̣̣, tákō da ja mǐsto kváčice stāvīn rávno* (Po).

Tablica 8. Konsonantski sustav govora Mihalja (pravoslavno stanovništvo) (26 fonema)

KONSONANTI	OKLUZIVI	FRIKATIVI	AFRIKATE	SONANTI
ZVUČNI	b d g	z ž ź	ž ź	
BEZVUČNI	p t k	s š ś f	c č ć	
NEUTRALNI				m n ņ v r j l ʎ

Tablica 9. Konsonantski sustav govora Blaca (24 fonema)

KONSONANTI	OKLUZIVI	FRIKATIVI	AFRIKATE	SONANTI
ZVUČNI	b d g	z ž	ž ź	
BEZVUČNI	p t k	s š f	c č ć	
NEUTRALNI				m n ņ v r j l ʎ

Tablica 10. Konsonantski sustav govora Podgradine (21 fonem)

KONSONANTI	OKLUZIVI	FRIKATIVI	AFRIKATE	SONANTI
ZVUČNI	b d g	z ž	ž	
BEZVUČNI	p t k	s š f	c č	
NEUTRALNI				m n ņ v r j l

Svi konsonanti, osim fonema /ž/ koji se u govoru Mihalja može nalaziti samo u početnome slogu, mogu stajati u početnom, središnjem i dočetnom slogu.

Zvučna afrikata /ž/ inovacija je u štokavskome narječju. Pojavila se nakon gubitka 'slabog' poluglasa kao alofon bezvučnoj afrikati /č/ u jednačenjima po zvučnosti unutar fonetske riječi te u osnovi morfološke riječi gdje je u nezavisnu položaju postala fonemom, parnjakom po zvučnosti bezvučnoj afrikati /č/ u štokavskome suglasničkom sustavu (Lukežić 2012: 116).

Fonemi /ž/ i /ž/ potvrđeni su u leksmima *žámija* (SR, Mi, Bl)/*žámija* (Po), *žézva* (SR, Mi, Bl)/*žézva* (Po), *žùžan* (SR, Mi, Bl)/*žùžan* (Po) 'tvor', *oža* (SR, Mi, Bl)/*oža* (Po) 'hodža', *sinžir* (SR, Mi, Bl)/*sinžir* (Po) 'lanac', *svjedòžba* (SR, Mi)/*svidòžba* (Bl)/*svidòžba* (Po), ali se umjesto turcizma *džezva* u prošlosti češće upotrebljavao leksem *kôgma*, a za anglizam *džemper* leksem *svèder*, iako se danas sve češće može čuti *žèmpet* (SR, Mi, Bl)/*žèmpet* (Po).

Do promjene fonema /ž/ i /ž/ u fonem /ž/ dolazi u riječima: *žèp*, *žèpā* g., *žèpu* D., *žigarica*.

3.2.1. Pojedinačni konsonanti i konsonantske skupine

Spirant /h/

Većina novoštokavskih govora u svojem konsonantskom inventaru ne sadržava fonem /h/. Brozović (1965: 269) navodi da se taj glas u štokavskim govorima u Hrvatskoj čuva samo u dubrovačkome poddijalektu. Lukežić (2012: 116) pak donosi da u istočnoštokavsko hercegovačkom (i)jekavsko-štokavskome dijalektu izostaje /h/, dok je u zapadnoštokavsko (i)jekavsko-štokavskome dijalektu dubrovačko-mljetskoga područja, kao i u govoru bokeljskih Hrvata, fonem /h/ stabilan. U mjesnome govoru Janjine na otoku Pelješcu, koji se ubraja u govore pelješkoga tipa istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta (prema Halilović 1996a: 42), fonem /h/ iznimno je očuvan (Tomelić Ćurlin 2009: 91), štoviše, njegovo se gubljenje smatra marginalnom pojavom.

U zapadnome dijalektu fonem /h/ uglavnom³⁹ se gubi ili zamjenjuje fonemima /v/, /j/, /k/, no u područjima u dodiru s čakavskim govorima, u kojima je fonem /h/ dio konsonantskoga inventara, također može biti stabilnim fonemom. Tako je primjerice u govoru Mrkoplja (Vranić i Crnić 2008: 123) potvrđen u svim pozicijama u riječi.

Lukežić (2012: 115–116) zaključuje da je u štokavskim dijalektima status fonema /h/ uglavnom podudaran sa statusom fonema /f/: u istome su organskome govoru ili preživjela oba ili nije bilo jednoga bez drugoga.

Prema Halilovićevim podatcima (1996a: 99–100), slivanjsko-zažapski govorni tip u svim položajima češće čuva fonem /h/ nego što ga gubi. D. Vidović (2011a) pak za zažapske govore donosi da je fonem /h/ nepostojan član fonemskoga sustava te najčešće otpada ili se mijenja u /f/, /v/, /j/ ili /k/.

Spirant /h/ nije dijelom konsonantskoga inventara mjesnih govora Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine. Pojavljuje se tek u nekolicini primjera u početnome položaju: *harmònikōn* I. (SR, Bl), *Hèrcegovina* (Bl), *Hrvàtica* (Bl), *hotélima(n)* d. (Po) i u središnjemu položaju: *autohtònije* (Po), *čàhurē* G. (Po), *júha*, *màceha* (Mi), *mjàhūr* (SR, Mi).

Fonem /h/ u početnome je položaju otpao bez supstitucije: *àrambaša* (SR), *Èrcegovina* (SR, Mi, Po), *ijàda* (SR, Mi, Bl)/*ijada* (Po) 'tisuća', *na fpu* A. (SR), *ràs* 'hrast' (Mi), *rànile* gl. pr. r. ž. r. mn., *rànít*, *rànīmo* 1. l. mn. prez. (SR, Mi, Bl, Po), *òcu* 1. l. jd. prez. (SR, Mi, Bl), *u lądu* L., *lądán*, *ù lād* A. (SR, Mi, Bl, Po), u središnjemu: *Dùovi* (SR), *màuna* (Mi, Bl), *prèlada* (SR)/*prilada* 'prehlada' (Po), *pūnē* 3. l. jd. prez. (Po) 'puhne', *sārana* 'sprovod' (Mi), kao i u

³⁹ O oslabljenome velarnom izgovoru fonema /h/ više u Lisac (2003: 53).

dočetnome položaju: *ödmā, rāznī* g. ž. r., *strā* 'strah', *nā vŕ* A. U ostalim primjerima uglavnom se supstituira drugim glasovima (v, j, k).

U središnjemu se položaju, zbog zijeva nastala gubitkom fonema /h/, iza vokala stražnjega niza /u/ pojavljuje fonem /v/: *júva* (Po), *bùva, dùvān, glûv, mùva, napúvat, sküvala* gl. pr. r. ž. r. jd., *ránile* gl. pr. r. ž. r. mn., *üvo*, a uz vokal prednjega niza /i/ i srednjega niza /a/ fonem /j/: *grijòta, Mijòvil* (SR, Mi, Bl, Po), *ńjjevo/ńjivo, u Mijáju* L. (Po). U završnome položaju, analoški prema kosim padežima, nakon gubitka /h/ pojavljuje se fonem /v/: *krüv, sûvi* /s/: *òras*.

Iako su govori jugoistočne Hercegovine uglavnom usmjereni prema onima Dubrovačkoga primorja, u kojima je fonem /h/ stabilan dio konsonantskoga inventara, govori su slivanjskoga područja, vjerojatno pod sve snažnijim utjecajem govora njegova južnoga dijela, koji više gravitiraju govovima Opuzena i Makarskoga primorja, u kojima je fonem /h/ nepoznat, dosljedniji u gubljenju i supstituciji fonema /h/ nego što je to posvjedočeno prije dvadesetak godina.

Skup hv-

U svim istraživanim mjestima potvrđena su dva moguća refleksa skupine hv-:

- a) otpadanje spiranta /h/: *privati* 2. l. jd. imp., *svācān* (SR, Mi, Bl)/*svāčān* 1. l. jd. prez. (Po), *svātit, vācat* (SR, Mi, Bl)/*vāčat* (Po), *zāvačāt* (SR, Mi, Bl)/*zāvačāt* (Po)
- b) zamjena korijenskoga skupa hv- fonemom /f/: *fāla, fālen* gl. pr. trp. m. r. jd., *pořālit, ũřātili* gl. pr. r. m. r. mn., *zafāli* 2. l. jd. imp.

Spirant /f/

Za istočnohercegovačko-krajiški dijalekt Lisac (2003: 100) donosi da spirant /f/ često izostaje ili se pojavljuje vrlo rijetko. U zapadnome dijalektu fonem /f/ zabilježen je u tuđicama i onomatopejama, a u ostalim se riječima zamjenjuje s /v/ ili /p/ (Lisac 2003: 53). U govovima Makarskoga primorja (igranskome, zaostroškome i gračkome) te zamjene bilježi Kurtović Budja (2009: 57): *prātar, prātri* (uz *frātar*), *pāžōl, Pilip; jēvtīn, vāmiļa*.

Spirant /f/ bilježimo u riječima nastalima zamjenom skupova: hv > f: *fāla*; pv > f: *ũřāt* te uglavnom u posuđenicama: *āsfālt, fāli* 3. l. jd. prez. 'nedostaje', *fāmiļa* 'obitelj', *fāžō* 'grah', *fēta* (SR, Mi)/*fīta* (Bl, Po) 'kriška', *frātar*⁴⁰, *frēškā, fūmār* 'dimnjak', *fundāmenat* 'temelj' (SR,

⁴⁰ *Nismo ni nī pūno spōmiñali, ũ nās su ũvik bīli pōpi* (Po).

Mi, Bl), *gārōful* 'karanfil', *jěftīn*, *kōfa* 'okrugla pletena košara', *kūfer* 'kovčeg', *pòtrefilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *šofērā* g., *šufet* 'potkrovlje', *tràfike*, *trěfit* 'susresti'.

U svim je istraživanim govorima zamjena spiranta /f/ okluzivom /p/⁴¹ zabilježena samo u primjerima *pöprigat* 'popržiti' i *prigānā* gl. pr. r. sr. r. mn., a *podūmenat* 'temelj' samo u govoru Mihalja.

Halilović (1996a: 103) za govore na području od Neretve do Rijeke dubrovačke navodi da se umjesto /f/ rijetko javlja fonem /p/ ili /v/, što potvrđuje i Vidović (2011a: 28) za govor Dobranja (zažapski govor).

Delabijalizacija $m > n$

Prema Matasoviću (2001: 57), delabijalizacija dočetnoga *-m* pojava je koja obuhvaća mnoge govore srednjojužnoslavenskoga jezika: „Srednjojužnoslavenski je, ako se promatra kao sveukupnost dijalekata i standardnih idioma između Slovenije i Makedonije, upravo jezik koji ulazi u dva ili čak tri jezična saveza: balkanski, dunavski i, eventualno, jadranski, ako se uzmu u obzir obilježja koja priobalni štokavski i čakavski govori dijele s mletačkim narječjem talijanskoga: prijelaz *m* u *n* na kraju riječi, redukcija broja slivenika, nastanak kauzativne konstrukcije tipa 'čini me pjevati' = tal. *mi fare cantare* itd.”.

U našim dijalektološkim okvirima o delabijalizaciji dočetnoga *-m* promišlja Hraste (1970: 72–75), koji zaključuje da je ta pojava započela u 16. stoljeću, a potkraj 17. i početkom 18. stoljeća potpuno je završena. Uzroke promjene nalazi u pojednostavnjivanju izgovora pojedinih konsonanata ili konsonantskih skupina, smatrajući i donoseći fonetski potpuno netočnu tvrdnju da je na kraju riječi lakše izgovoriti *n* nego *m*.

Moguš (1977: 79–82) pak ističe da je s artikulacijskoga stajališta lakši izgovor bilabijalnoga *m* od labiodentalnoga *n*, ali i da oba glasa imaju komponentu nazalnosti, koja se smatra najtežom u tvorbi glasova, čime zaključuje da su s obzirom na to svojstvo oba fonema podjednako teška za izgovor. Budući da pojava zahvaća čakavske i njima susjedne ikavskoštokavske govore, skloniji je teoriji da nije riječ o autohtonoj pojavi nego o stranom, romanskom utjecaju.

Delabijalizacija dočetnog *-m*⁴² jedna je od tipičnijih osobina čakavskih govora koja je prisutna i u mnogim govorima štokavskoga zapadnog i istočnohercegovačko-krajiškog dijalekta (Lisac 2003: 62–63, 100), a Brozović (1998: 84) tu pojavu naziva adrijatizmom⁴³.

⁴¹ Da je promjena $f > p$ bila dosljednija na istraživanom području svjedoči objašnjenje Ante Mađora iz Mihalja: *Svāki čöek imō je svōj nādimak, nās su ko zvāli u Mažōrā, něko bi rēkō Pilipići jērbo mōj pōkōjnī prānidid bīo je Pilip.*

Halilović (1996a: 112) ističe da ta crta u govoru Zažablja, Slivna, Pelješa i okolice Slanoga predstavlja granicu prema područjima koji ne poznaju promjenu $m > n$, odnosno području neumskoga kraja i istočne Hercegovine.

U susjednome Makarskom primorju promjena dočelnoga $-m$ u $-n$ provedena je u svim govorima u 1. l. jd. prez., u I. i d./l./i. svih rodova imenskih riječi te u nekim nepromjenjivim riječima (Kurtović Budja 2009: 58).

Prema Halilovićevim podacima za primjerice zažapski govor Mliništa (1996a: 111): *kòpān sa mòtikōm* i autoričinim za zažapski govor Komazina (*ōn ōće jèdnōn gùzicom nā dvije stòlice sèdit, gīra bi bjèžala pred tījēn bûzon, sa òvijēn Tòmōm, znā ōn svōm pètku pōs, křsti ću se ľēvōm rúkōm, nè rādī pod mīlīm Bōgom ništa*) ne mogu se sa sigurnošću utvrditi kategorije u kojima uvijek dolazi do smjene $m > n$, točnije, u kategorijama u kojima se delabijalizacija pojavljuje, katkad i izostaje, pa možemo zaključiti da je ova pojava u govorima Zažablja fakultativna, dok je u slivanjskim govorima (SR, Mi, Bl, Po) ona dosljedna u nastavcima i nepromjenjivim riječima:

1. **u 1. l. jd. prez. glagola:** *bācīn, ćūjēn* (SR, Mi, Bl)/*ćūjēn* (Po), *gòvorīn, ižēn* (SR, Mi), *igrān, imān, iskidān, mīslīn, mōrān, nīsan, nēmān, nè znān, òtvorīn, pāntīn, pītān, rādīn, sjécān* (SR)/*sijécān* (Mi)/*sīcān* (Bl)/*sīcān* (Po), *spāvān, stāvīn, ùpītān, ùzdān, vīdīn, vōlīn, vřtīn*
2. **u I. imenica m., ž. i sr. r.:**
 - a) *brōdon, kārōn* 'kola', *ferálon, gládon, krājōn, kócon, kokùruzōn, kováčōn* (SR, Mi, Bl)/*kováčōn* (Po), *lóncon, národōn, plūgon, prijateļōn* (SR, Mi, Bl)/*prijatejon* (Po), *přston, púton, tumperínōn* 'vrsta noža', *sřpon, stòlon, svīton* (Bl, Po), *štápon, trāktorōn, zdrākon* (SR, Mi), *zūbon*
 - b) *cèstōn, glávōn, harmònikōn, iglicōn, lāžōn, kášikōn* 'žlica', *křpōn, kùcōn* (SR, Mi, Bl)/*kùcōn* (Po), *lòzōn, mājōn, mīgavicōn* 'vrsta mreže', *mrěžōn, nògōn, òsvètōn, pèkōn, pūškōn, svàstikōn, tètōn, trùpinōn, trùpōn, vòdōn, žènōn*
 - c) *àuton, diteton* (Po), *drúštvon, đřveton, gòvečeton* (SR, Mi, Bl)/*gòvečeton* (Po), *īmenon, jāton, súknon, üļon* (SR, Mi, Bl)/*üjon* (Po), *vínōn*
3. **u d./l./i. imenica ž. r.:** *bjèčvan* (SR, Mi)/*bičvan* (Bl)/*bičvan* (Po) 'čarape', *krīgan, krāvān, nògan, rùkan, rukāvican, skālan, štālan, vřšvan* 'vrsta mreže', *zāstavan*

⁴² Prijelaz dočelnoga $-m$ u $-n$ nalazimo i u kajkavskome dijalektu, primjerice u goranskim govorima. Više o toj promjeni u čabarskim govorima u Malnar i Vukša 2011.

⁴³ Lukežić (2012: 287–291) adrijatizme uvrštava u rubne pojave potaknute jezičnim dodirima u srednjohrvatskome razdoblju, zajedno s insularizmima, štokavizmima, rubnim značajkama te hungarizmima, germanizmima i turcizmima.

4. u L i I. pridjeva m., ž. i sr. r.:

a) *nerètvanskīn, pròbnīn, rùbnīn, sèoskīn, stàračkōn, zabačènijīn* (SR, Mi, Bl)/*zabačènijīn* (Po)

b) *lèpīn* (SR)/*lijèpīn* (Mi), *līpīn* (Bl, Po), *mālōn, ràtnīn, òblōn, vèlikōn*

5. u I. zamjenica: *nègovijēn* (SR, Mi)/*nègovīn* (Bl, Po), *ònōn, òvijēn* (SR, Mi)/*òvīn* (Bl, Po), *sā mnōn* (SR, Bl, Po)/*s nāmōn* (Mi), *nāšijēn* (SR, Mi)/*nāšīn* (Bl, Po), *tòbōn*

6. u brojevima: *sèdan, òsan*

7. u priložima: *uglāvnōn/ùglavnōn, većinōn.*

Delateralizacija / > j

Delateralizacija / > j pojava je koja obuhvaća dalmatinske priobalne novoštokavske ikavske govore i južni dio južnočakavskih govora, a jedna je od crta u literaturi poznata kao adrijatizam (Brozović i Ivić 1988: 84).

Halilović (1996a: 110) navodi da se govori u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke mogu, s obzirom na odnos /i j/, podijeliti u tri zone:

a) zona s očuvanim sonantom / (veći dio govora na hercegovačkoj strani)

b) zona u kojoj dominiraju oblici s neizmijenjenim / u j, ali koja zna i za nekolike lekseme s uklonjenim / (slivanjsko-zažapski pojas, dio neumskoga kraja te nekoliko mjesta u Popovu)

c) zona u kojoj dominiraju oblici u kojima je / prešlo u j (svi govori pelješkoga i većina govora dubrovačkog tipa).

U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca bilježimo tek sporadične primjere delateralizacije: *zèmjā* (uz *zèmlā*), *pōje* (uz *pōlje*). U svim ostalima fonem / je očuvan: *čèlād, gundèvāl* 'bumbar', *jèguļe, lúbav, lūdi, lūtē* G. ž. r., *kùžèļu* A., *fāmiļa nèvoļa, pōļe, polúbít, pòsteļa, prijateļ, škropļenica* 'škopionica', *ùļe, zdrāvļe, zèļe, zèmlā, žùļevi*.

U govoru Komazina (zažapski govor) također smo zabilježili samo nekoliko primjera delateralizacije: *ùje, jèguja, zèmjā*.

U govoru Podgradine bilježimo dosljednu delateralizaciju: *čèjād, fāmijōn* I., *grōbje, júdi* g., *kjūn, mójac, nàpravjena* gl. pr. trp. ž. r. jd., *pōje, prijatējā* g., *skúpjañe, šupjina, ùje, zèje, zèmjē* itd.

Anticipacija palatalnoga elementa

Anticipacija palatalnoga elementa smatra se značajkom kajkavskoga dijalekta u čijim je mjesnim govorima dosad većinom i ovjerena (Lončarić 1996: 92–94).

Međutim, dosad su u štokavskim i čakavskim govorima pronađeni sporadični primjeri te pojave. Kurtović Budja (2009: 67) anticipaciju bilježi u makarskome govoru u riječima *kōjn* i *Sōjna*, a u govorima Baške Vode, Brela, Tučepa, Podgore, Igrana, Zaostroga i Gradca u riječi *dōjnā* (ali: *gōrīā*). D. Vidović (2011a: 28) u vidonjskim govorima nalazi *dōjnī*, *krājnī*, *strājnski*, *dūbājnskī* i *dūvājnski* te napominje da je tu pojavu zabilježio i u Konavlama i u Boki kotorskoj (*lājnskī*, *strājnskī*).

I u kliškome govoru Kurtović Budja (2009: 67) pronalazi primjer N. *kōjn*, G. *kōjna*. Vranić (2011: 34) u govorima sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu bilježi promjenu *njc* > *jnc* -: *Kolānjac* : *Kolajnc*- (u govoru Metajne), *jānjac* : *jajnc*- (u govoru Kolana); *jānjac*: *jajnc*-, *Kolānjac*: *Kolajnc*- (u govoru Novalje). U štokavsko-čakavske jezične crte govora Imotske krajine Lukežić (2004: 485) ubraja premetanje dekomponiranih sastavnica /ń/ > /n + j/ ili depalatalizaciju /ń/ kao u primjerima: *dojni* (< donji), *sjajna* (< sjanjna), *gljogina* (< gloginja), *jaganac* (< jaganjac), *nijat* (< njijat < njihat).

Među slivanjskim govorima anticipaciju palatalnoga elementa pronašli smo u govoru Slivna Ravnoga, Mihalja i Podgradine: *dōšla je nā jn ōsa*, *dūvājnska stānica*, *cigājnluk*, *lājnskē gödinē*, *gōjnena stōka*, *dōjnā Grādina*.

Sekundarni konsonanti

U svim se govorima slivanjskoga područja kao sekundarni konsonanti pojavljuju fonemi /s/ i /n/. Fonem /s/ pojavljuje se samo na početku riječi i samo u leksemu *spûž* (SR, Mi, Bl, Po).

Sekundarno se /n/ na kraju riječi pojavljuje u:

- priložima: *dóklēn*, *òdolēn*, *òklēn*
 - zamjenicama: *nāšīman*, *ńīman*, *ńómen*, *svômen*
 - brojevima: *dvāman*, *dvīman*
 - imenicama u d./l./i. m., ž. i sr. r.:
- a) *dinārima(n)*, *leptīrima(n)*, *mūževima(n)*, *snopòvima(n)* (SR)/*snòpovima(n)* (Mi, Bl)/*snòpīma(n)* (Po), *vòlima(n)*, *vòlovima(n)*
 - b) *brázdama(n)*, *brānama(n)* (SR, Mi)/*bránama(n)*, (Bl, Po), *lùkan/lùkama(n)* (SR, Mi)/*lúkan/lúkama(n)* (Bl)/*lúkama(n)* (Po), *prúgama(n)*, *večèrima(n)* (SR, Mi, Bl)/*večérīma(n)* (Po)
 - c) *grādelīma(n)*, *jātīman* (SR)/*jātīman* (Mi, Bl, Po), *kòlīman*, *léžīman* (SR, Mi, Bl)/*léžīman* (Po), *mjestīma(n)* (SR, Mi)/*mīstīma(n)* (Bl, Po).

Razvidno je da sustavnost pojave sekundarnoga /n/ povezuje govore istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta sa susjednim zapadnim dijalektom. U govorima Makarskoga primorja (zaostroškome i gračkome govoru) također se pojavljuje sekundarno /n/ u d./l./i. (Kurtović Budja 2009: 78–91). I u čakavskim govorima Kaštel Kambelovca, Trogira, Primoštena, Tribunja, Sukošana, Petrčana i Stanova ovjereni su primjeri s /n/ u d./l./i. (Kurtović 2003: 56–57).

Protetski konsonanti

U svim se istraženim govorima slivanjskoga područja pojavljuje proteza konsonanta *j* iz starojezičnoga razdoblja⁴⁴ i to samo u prilogu: *jöpēt*, no sve se češće ostvaruje i oblik bez proteze: *öpēt*, posebice u govoru Podgradine.

3.2.2. Konsonantske skupine

Kao i u mnogim drugim štokavskim govorima⁴⁵, u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine potvrđena je tendencija pojednostavnjivanja konsonantskih skupina na sekvencije lakšega izgovora, a koja je ostvarena zamjenjivanjem konsonanata ili njihovim ispadanjem. Unatoč tome, u govoru Slivna Ravnoga i Mihalja zabilježeno je i dopunjavanje konsonantske skupine *zr*.

Ispadanje konsonanata iz konsonantskih skupina

U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine zabilježene su alternacije konsonanata u konsonantskim skupinama u početnome i u središnjemu slogu, kada se gubi jedan od okluziva ispred:

- okluziva: *gd > dje/di: djë* (Mi), *dī* (Po, Bl), *pk > k: klūko, pt > t: tīca, tičijēga* (SR, Mi, Bl)/*tičijēga* G. sr. r. (Po), *tk > k: kō, nīko*
- afrikate: *kć > ć: ćēr* (SR, Mi, Bl)/*ćēr* (Po), *ćerijū* (SR) *ćerī/ćerijū* (Mi, Bl)/*ćerijū* g. (Po), *kč > č: dručijē* (SR, Mi, Bl)/*dručijē* (Po), *pč > č: čēla* (SR, Mi, Bl)/*čēla* (Po), *čēlama(n)* (SR, Mi, Bl)/*čēlama(n)* i. (Po)
- frikativa: *ps > s sōvat, sōvka, sōvkī* g., *pš > š: šēnica, ds > s: prēstāvnik, oskākā* gl. pr. r. m. r. jd. (Po), *ōsvaklē, Lūrskā*

⁴⁴ Više o primjerima proteze u štokavskome, čakavskome i kajkavskome narječju vidi u Lukežić (2012: 191–195).

⁴⁵ O promjenama u konsonantskim skupinama u štokavskim govorima vidi Jozić (2001: 36–38), Lisac (2003: 63, 100), Čilaš (2002: 80–83), Menac-Mihalić (2005: 43–46), Jozić (2005: 35), Kurtović Budja (2009: 62–72), Lukežić (2012: 68–74).

- sonanta: *dn* > *n*: *pānē* 3. l. jd. prez., *gv* > *v*: *gōžže* (SR, Mi, Bl)/*gōžže* (Po), *kr* > *r*: *kūmpīr*, *kv* > *k*: *kōčka* (SR, Mi, Bl)/*kōčka* (Po).

Sonant /v/ u početnome se slogu gubi u primjerima:

- *svr* > *sr*: *sřbī me* 1. l. jd. prez.
- *vr* > *r*: *rēbac*.

U središnjemu slogu zabilježena su ispadanja konsonanata u primjerima:

- *sl* > *s*: *blagòsovit*
- *st* > *s*: *bōlesan*
- *stršl* > *srš*: *sřšēn*
- *tstv* > *stv*: *bogàstvo*.

U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja umjesto leksema *staklo* potvrđen je leksem *cākō*, a u govoru Blaca i Pogradine *cākā*. Menac-Mihalić (2005: 45) pronalazi promjenu *st* > *c* u inicijalome položaju u ikavskim novoštokavskim govorima Lovreća, Opuzena i Otoka, a Kurtović (2003: 62) u govorima Tribunja i Krila Jasenice. Lukežić (2012: 110) ističe da je taj primjer zanimljiv jer je fonem /c/ nastao artikulacijskim slijevanjem *ts* nakon ispadanja (nepoštedna) poluglasa i premetanja sastavnica u početnom suglasničkome slijedu (*st* > *ts* > *c*).

3.2.3. Umetanje konsonanata

U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja u konsonantsku skupinu *zr* umetnut je okluziv /d/: *zdrēo* gl. pr. r. m. r. jd., *zdrēla* gl. pr. r. ž. r. jd., dok u govoru Blaca i Podgradine skup ostaje nepromijenjen: *zrilo* gl. pr. r. sr. r. jd. (Po: *Tō su Žāžapci prōnašli slōvo zdř. Jēdna je učila jēdnōga: Jōzo, òvō ti je vēlikō slōvo zdř.*). Halilović u opisu govora između Neretve i Rijeke dubrovačke ne donosi podatke o umetanju konsonanata. Ta je promjena zabilježena u ikavskim štokavskim govorima između rijeke Krke i Neretve (Badanj, Kotezi, Sebišina, Vid, Zaostrog) (Čilaš 2002: 83), ali i u čakavskim mjestima (Krilo Jasenice, Kaštel Kambelovac, Primošten, Sukošan, Stanovi) (Kurtović 2003: 59).

Ivšić (1970: 128) donosi da je to pojava koja je česta u slavenskim jezicima, a Damjanović (1995: 57) ističe da je još u praslavenskome jeziku dolazilo do sekundarnoga umetanja glasova *d* i *t* (prvi se umetao između *z* i *r*, a drugi između *s* i *r*) te smatra da je do umetanja došlo namjerno, kako bi se pojačala artikulacija konsonantskih skupina.

3.2.4. Zatvoreni slogovi na kraju riječi

Slog na kraju riječi u starojezičnome razdoblju zatvarao je jedan konsonant (šumnik ili sonant) ili prava konsonantska skupina frikativa i okluziva jednake zvučnosti: *-st* i *-zd* (Lukežić 2012: 111). Iako u mnogim dijalektima konsonantske skupine ostaju nepromijenjene, u nekima je obezvučen šumnik na kraju riječi ili je izostavljen okluziv na kraju riječi ili na dočetu konsonantskih skupina *-st*, *-zd*.

3.2.5. Obezvučavanje konsonanata na kraju riječi

Iako je obezvučavanje konsonanata značajka koju sustavno nalazimo u kajkavskome narječju, prema dosadašnjim podacima ta je pojava gdjekad zabilježena i u štokavskome narječju. Lisac (2003: 101) navodi kako u istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu nerijetko dolazi do obezvučavanja dočetnih konsonanata. U zapadnome dijalektu, na imotsko-bekijskome području, a posebice u govoru Lovreća Šimundić (1971: 80) također nalazi obezvučenje na kraju riječi, a u govorima zapadno od Cetine (Badanj, Perković, Sinj, Jabuka) Čilaš (2002: 78) bilježi da su u starijemu konsonantskom sustavu dočetni zvučni konsonanti po pravilu zamijenjeni svojim bezvučnima parnjacima.

Halilović (1996a: 141) donosi da unutar štokavskoga narječja kao cjeline postoje:

- a) govori koji znaju za potpunu desonorizaciju (govor Vranja, Prizrena Đakovice, Govor Galipoljaca, neki crnogorski govori – Bar, Mrkovići, Zupci, istočnocrnogorski govori, dio govora stare istočne Hercegovine, govori centralne Hercegovine, govori Drežnice, ijekavski govori zapadne Bosne, uključujući i govori Zmijanja, pojedini sjevernoistarski govori)
- b) govori u kojima je zastupljena samo djelomična desonorizacija (govor istočne Srbije, Sretačke župe, govori Srijema i Mačve, dio crnogorskih govora Crmnica, Kosijeri, Štitari, Piperi, kučkobratonožićka i vasojevićka grana istočnocrnogorskih govora, govori današnje istočne Hercegovine, a dijelom i stare istočne Hercegovine, govori Bošnjaka u dolini Sane, govori Imotske krajine i Bekije – s izuzećem zaseoka Mrnjavci u Lovreću, kojeg odlikuje potpuna desonorizacija).

Mjesne govore između Neretve i Rijeke dubrovačke također dijeli u dvije skupine. Prema njegovim podacima (1996a: 140), istočnohercegovački i slivanjsko-zažapski govorni tip pripadaju zoni s visokom frekvencijom primjera kako djelomične tako i potpune desonorizacije, a govori dubrovačkoga i pelješkoga tipa zoni u kojoj se čuva zvučnost dočetnih konsonanata. Među primjerima koje donosi za potpuno obezvučavanje ne nalazimo

one iz mjesnih govora Slivna Ravnoga ili Kleka, nego samo dva primjera iz zažapskoga govora Mliništa. Isto tako, ne donosi niti jedan primjer za djelomično obezvučavanje u slivanjsko-zažapskim govorima, stoga čudi zaključak i uvrštavanje tih govora među one u kojima je ta pojava potpuna ili djelomična, tim više što smo u ekscerpiranoj građi pronašli tek nekoliko primjera obezvučavanja okluziva i afrikata na kraju riječi, i to samo u govorima Slivna Ravnoga (*kukùruz* > *kokùrus*, *mûž* > *mûš*, *vrâg* > *vrâk*) i Mihalja (*bùbreg* > *bùbrek*, *nârod* > *nârot*).

U mjesnim govorima Blaca i Podgradine ne provodi se ni potpuno ni djelomično obezvučavanje: *bùbreg*, *grâd*, *grëb*, *kômād*, *lûd*, *mûž*, *òžeg*, *snîg*, *sûd*, *vrâg*.

Možemo zaključiti da je obezvučavanje konsonanata na kraju riječi značajka samo zažapskih govora jer i D. Vidović (2011a: 28), iznoseći podatke o zažapskim govorima, navodi da se završni konsonant najčešće obezvučuje te donosi primjere: *grûp* < *grûb*, *lût* < *lûd*, *sût* < *sûd*.

3.2.6. Izostavljanje okluziva na dočetu riječi

Izostavljanje okluziva na dočetu riječi u 20. je stoljeću potvrđeno u južnom čakavskom i jugozapadnom štokavskom dijalektu na dočetu priloga i infinitiva (Lukežić 2012: 111). Ta je pojava zabilježena u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 71) u brojevima, npr. *šês(t)*, *jedânēs(t)*, *trínēs(t)*, *pètnēs(t)*, *devètnēs(t)*, *sedandèsē(t)*, *devedèsē(t)*, u infinitivu glagola *pās* 'pasti', *kòpa* 'kopati' te u prijedlozima i prilozima, npr. *kü*, *pü*, *prî*.

U istraženim mjesnim govorima slivanjskoga područja iz finalnih konsonantskih skupina gube se konsonanti *-d* i *-t* u brojevima i prilozima:

a) *kad* > *kă*. *Óde san ìmala ka smo dòšli četri kräve. Ûndâ bi òn lëgō ka bi se nàjevo.* (SR), *Kă ste bìli?* (Mi), *Kă je tō dosèlilo.* (Bl), *Kă su dòšle slike. Pükne čâša ka òni gòvorē. Ka je bìla meliorácija.* (Po), *kud* > *kû*. *Sišla dòli ku se ìde prëma Bläcu.* (SR), *nikad* > *nîka*: *Jâ nîsan nîka rázlikova.* (Po), *nikud* > *nîku*. *Mëni se nîku ne žurî, sâmo çu jâ vâtru nalòžit.* (SR), *otkad* > *òtka*. *Òtka znân zá se.* (Mi), *Nè pričâ više òtka se ožènijâ.* (Po), *sad* > *să*. *Sa çe mòja Katarína. Sa izvadîš tî sîr.* (SR), *Să su je srüşili.* (Mi), *Să çu dôc.* (Bl), *Să dòli ìspod çfkve. Sa su tî nâjjaçî kätolici.* (Po)

b) *pet* > *pê*. *pê-šês korákâ* (SR), *pê dánâ* (Mi), *za jëdan sât bi tō bìlo pečëno za četri-pê dánâ* (Bl); *pedeset* > *pedèsē*. *do pedèsē ôsmē* (Mi), *pa se tō u pròbnîn plantázama sádijâ pâmuk i kikiriki do pedèsē ôsmē* (Po), *îmâ pedèsē gòdînâ* (SR); *deset* > *dëse*. *brökva je bìla*

stāndardna od trī do pē-dēse céntī (Po) *devet* > *dëve*. *ka bi ùgrijalo sūnce oko òsan-dëve sati* (SR), *dëve mjesécī* (Mi).

3.2.7. Izostavljanje okluziva na dočetu konsonantskih skupina

Lukežić (2012: 111) ističe da je izostavljanje okluziva⁴⁶ na dočetu konsonantskih skupina *-st*, *-zd* u 20. stoljeću potvrđeno u sjeverozapadnome čakavskom te u zapadnome štokavskom dijalektu, dok se sporadično pojavljuje u istočnobosanskome i dubrovačkome dijalektu. Izostavljanje *-t* i *-d* iz konsonantskih skupina *-st*, *-zd* i *-št* bilježi i Halilović (1996a: 136) na cijelome području od rijeke Neretve do Rijeke dubrovačke.

U Slivnu Ravnome, Mihalju, Blacama i Podgradini izostavljanje okluziva na dočetu konsonantskih skupina također je potvrđeno u trima skupinama; *-st*, *-št*, *-zd*.

a) *-st* > *-s*

- **u imenicama:** *bōlēš, kōš, līs, mās, mlōš, nā vlās* A., *pōš, stārōš, žālōš*

- **u brojevima:** *dvāes, jedānēs, osāmnēs, šēs*

- **u infinitivu glagola:** *jēs, krās, òdves, plēs, prēves* (Mi, SR)/*prives* (Po), *pòmūs*

b) *-zd* > *-d*

- **u imenici:** *grōz* (SR, Mi, Bl, Po)

c) *-št* > *-š*

- **u imenicama:** *prīš* (SR, Mi, Bl, Po), *prēgrš* (SR, Mi, Bl, Po).

3.2.8. Asimilacija konsonanata

Asimilacija konsonanata *s* i *z* provedena je u svim govorima slivanjskoga područja ispred prednjonepčanih palatalnih konsonanata, točnije:

a) *s* > *š* ispred sonanta /*ń*/: *š níme(n)* I., *š níōme(n)* I., *š níīma(n)* i.

b) *s* > *š* ispred arikata /*č*/, /*ć*/ i /*č̌*/: *š cáčōn* (SR, Mi, Bl)/*š čáčōn* (Po) I., *š ćēri* (SR, Mi, Bl)/*š čēri* (Po) I., *š četri* (SR, Mi, Bl)/*š čētri* (Po)

c) *z* > *ž* ispred frikativa /*ž*/ i sonanta /*ń*/: *iž néga* G., *běž néga* G.

U nekim primjerima dolazi do asimilacije na daljinu (regresivne ili progresivne) i to kad su prednjonepčani glasovi /*š*/ i /*ž*/ u susjednome slogu. Regresivna je asimilacija

⁴⁶ Izostavljanje okluziva na dočetu konsonantskih skupina *-st*, *-št*, *-zd*, *-žd* obično se promatra u okviru čakavske tendencije slabljenja šumnika na dočetu zatvorenoga sloga.

zabilježena u primjerima *ošúšit, šúšilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *žvíždat, žíviždúkan* 1. l. jd. prez., *žvížně*⁴⁷ 3. l. jd. prez. i *Žážapci*, a progresivna u primjeru: *šěšnēs*.

Do regresivne asimilacije dolazi i kad se sonant /m/ nađe ispred okluziva /t/: *pântin* 1. l. jd. prez.

3.2.9. Disimilacija konsonanata

Disimilacije konsonanata nisu česte u slivanjskim govorima. Do razjednačavanja konsonanata iste ili slične artikulacije dolazi u leksemu *gúvno* (*mn > vn*), leksemima *sùmľiv, sùmľāmo* 1. l. mn. prez. (*mń > mľ*) te u leksemu *põtľa* 'poslije' (*sľ > tľ*).

U leksemu *slíva* nije riječ o promjeni *šľ > sl* nego o čuvanju ishodišnoga oblika (Skok, III, 405), prema kojemu je i motiviran toponim Slivno Ravno (Po: *Bāba je Péra úvřk slíva govóřila*).

3.2.10. Rotacizam

Rotacizam je u svim govorima slivanjskoga područja potvrđen u prezentskim oblicima glagola *mōć*, osim u 3. l. mn. (*mōgū*): 1. jd. *mōren*, 2. jd. *mōreš*, 3. jd. *mōre*, 1. mn. *mōremo*, 2. mn. *mōrete*, u 1. i 3. l. jd. glagola *kázat, kārēn, kāre* te u 2. l. imp.: *kári*.

SR: *Mōreš tí ako já bűdēn išta znāla. Mōre ako bűdēn znāla. Pa tākō kārē.*

Mi: *Mēne Mára zvāla, tākō i tākō já kārēn. Já san rēkō Mări sřnōć āko mōre ũ trř sāta. Mōreš li ti tō urādít? Tākí je, štā mu mōreš. Nřste vi dosādili, mōrete vi, sřgūro, řmān ja vrēmena kōlko ōćeš. Mōreš i brűdet, mōreš kako ōćeš.*

Bl: *Dōbro tí vř žēnskē mōrete plākat. Ko pūno mōre řjes. Tō je grijōta bācít ako se mōre řskōřistít. Mōreš řć ũ drugōga.*

Po: *Jā kārēn, gōspořo, svē u rédu. řma kārēn tí rāzľike, mōřda tí mālř záseoci. U Őpuzenu kāřu řugāmān, mi kārēmo řugōmān. Kārē, sřřtan san ko ćúko ũ crkvi. Kārē, řmāř i tí sēstre. Kāřř sā řřřēmo dōľi nā ũřće.*

U svim su istraženim mjesnim govorima potvrđeni i dubletni oblici: *mōžeš* 2. l. jd. prez. (Bl: *Mōžeš pōznat po govóřu*. SR: *I ōndā mōžeš prřgat s jájima*), *mōže* 3. l. jd. prez. (Po: *Mōže āuto dōć*), *kāřēn* 1. l. jd. prez. (Po: *Zātō kārēn da nēmān ćřkvē*. Bl: *Kārēn já štā će ti nēgova kāpa*), *kāřē* 3. l. jd. prez. (Po: *Nēko kārē Frāničēvićř*), *kāřēmo* 3. l. mn. prez. (Po: *Mř kārēmo Frāničēvićř*).

⁴⁷ *Sjēcān se já jēdna bāba bíla stāra od dvedēsē gōđřnā, nřje mōgľa řć, ũndā bi ōna rēkla: kā řērka žvížně, mōje ōvce gōřř ũ mālē grēde* (SR).

Halilović (1996a: 138) za govore sa slivanjsko-zažapskoga područja donosi samo primjere *mõreš, nè more* i *mõže*, a D. Vidović (2007b: 201) za zažapske govore navodi primjere *mõre, kârē, bjèri*.

Prema podacima autorice ovoga rada i u govoru Komazina (zažapski govor) ovjeren je prijelaz $\check{z} > r$, ali samo u 2. i 3. l. jd. prez. glagola *mõc*: *nè mereš ga ùvatit ni zà glāvu ni zà rēp, nè mere ùteć iz tē kōžē* i u 1. l. jd. prez. glagola *kázat*: *kârēn, jâ ću tō sprāv't*, uz dubletni oblik: *kâžēm, zāšto mī nè bi kūvali*.

3.2.11. Razvoj konsonantskih fonema i konsonantskih skupina

Fonem /ć/ nastao je primarnom i sekundarnom jotacijom bezvučnoga okluziva /t/ u konsonantskim skupinama */kt/ i */gt/ te skupine /jt/ u infinitivnim osnovama glagola prefiguriranih od glagola *idti: *svjéca* (SR)/*svijéca* (Mi)/*svíca* (Bl)/*svíća* (Po), *nôc* (SR, Mi, Bl)/*nôć* (Po), *môc* (SR, Mi, Bl)/*môć* (Po), *dôc* (SR, Mi, Bl)/*dôć* (Po), *pôc* (SR, Mi, Bl)/*pôć* (Po), *izāc* (SR, Mi, Bl)/*izāć* (Po).

Fonem /ž/ rezultat je primarne, sekundarne i tercijarne⁴⁸ jotacije dentala: *měža* (SR, Mi, Bl)/*měža* (Po), *prěža* (SR, Mi, Bl)/*prěža* (Po), *tùžī* (SR, Mi, Bl)/*tùžī* (Po), *röžen* (SR, Mi, Bl)/*röžen* (Po) gl. pr. trp. m. r. jd., *röžāk* (SR, Mi, Bl)/*röžāk* (Po), *släžī* (SR, Mi, Bl)/*släžī* (Po), *mläžī* (SR, Mi, Bl)/*mläžī* (Po), *žèvjka, žèca, žèvēr* (SR, Mi).

Odras primarne i sekundarne jotacije konsonantskih skupina */stj/, */skj/ rezultirao je skupinom /št/: *gōdište, gūšter, gūšterica, klěšta, ògnīšte, prīš, štāp, vrīštī* 3. l. jd. prez. Jedino u govoru Mihalja nalazimo i /šč/: *Svāki sāt púščaju, mōrāš dôc tāčno kad òn pūščā*.

Odras jotacije u protojezičnim skupinama /zgj/ i */zdi/ te u starohrvatskim /zgj/ i /zdøj/ u svim je govorima slivanjskoga područja /žd/: *mōždāni, žvíždat*.

U drugome starojezičnom podrazdoblju započela je preinaka $\check{c}r > cr$, koja je dosljedno provedena u štokavskome narječju u 20. stoljeću (Lukežić 2012: 202). U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Podgradine i Blaca također su uvijek zabilježeni primjeri sa skupinom /cr/: *cřn* (SR, Mi, Bl)/*cřn* (Po), *cřv* (SR, Mi, Bl)/*cřv* (Po), *cřven*.

Početni slijed */čt/ nakon zamuknuća 'slabog' poluglasa u svakome je primjeru preinačen u slogu prihvatljivu konsonantsku skupinu /št/ (frikativ + okluziv) (Lukežić 2012:

⁴⁸ Tercijarnu jotaciju Lukežić (2012: 109) naziva starojezičnom jekavskom jotacijom za koju ističe da je ograničena na organske idiome s jekavskim odrazom jata te pretpostavlja da je nastala nakon vokalskih preinaka jata. U 20. st. u punome je opsegu ovjeren u dvama istočnoštokavskim dijalektima s ijekavsko-jekavskim odrazom jata (istočnohercegovačkom i zetsko-južnosandžačkom); jotirani su dentali, sonanti *l* i *n*, labijali, labiodentali i sibilanti, dok je u zapadnoštokavskim dijalektima (slavonskom, istočnobosanskom i dubrovačko-mljetskom) potvrđena jekavska jotacija samo u dentala i sonanata, a jekavska jotacija labijala, labiodentala i sibilanata uglavnom izostaje. I u čakavskome je narječju, točnije u lastovskome dijalektu s jekavskim odrazom, potvrđena ista pojava.

80). U svim su govorima zabilježeni primjeri *štō/štā, ništa, svāšta, pōšten, poštovali* gl. pr. r. m. r. mn., *pošténe*.

Ishodišni prefiks *və- dao je /u/, odnosno došlo je do preinake prelaskom početnoga sonanta u samoglasnik najbliže artikulacije u štokavskome standardu (Lukežić 2012: 87): *ùdrit, udòvac, ùnuk, útorak, Úskrs*.

3.2.12. Sibilizacija

Sibilizacija se ne provodi dosljedno u govorima slivanjskoga područja. U D./L./I. ž. r. uvijek se ostvaruju primjeri: *apotéki, Àmeriki, dlāki, dàski, jābuki, kāšiki, ļūsiki* (SR, Mi, Bl)/*jūsiki* (Po), *kñigi, nògi, mājki, mòtiki, rúki, ù šaki, vójski*. U n. imenica m. r. sibilizacija se ne provodi u primjerima: *bùbrigi, źáki* (SR, Mi, Bl)/*žáki* (Po), *òpānki* (uz rijetko *òpānci*), *ùštípki, vojníki*, kao ni u l. u *òpānkin*. Jedino u 2. l. jd. imp. nema primjera u kojima nije provedena sibilizacija: *vúci, rèci, strízi*.

3.2.13. Palatalizacija

Provođenje je palatalizacije u govorima slivanjskoga područja pak dosljedna pojava. Tako su rezultati palatalizacije potvrđeni u V. m. r., npr. *bōže, bēže, mjesēče* (SR, Mi, Bl)/*misēče* (Po), *ūnuče* (SR, Mi, Bl)/*ūnuče* (Po), *vūče* (SR, Mi, Bl)/*vūče* (Po), *vōjnīče* (SR, Mi, Bl)/*vōjnīče* (Po), *vrāže* te ispred sufiksa *-jan*, npr. *siròmašan, smišan*.

3.2.14. Jotacija

U svim mjesnim govorima slivanjskoga područja u svim su kategorijama očuvani rezultati stare jotacije; u infinitivu: *mècat* (SR, Mi, Bl)/*mècat* (Po), *ogražívat* (SR, Mi, Bl)/*ogražívat* (Po), *vrācat* (SR, Mi, Bl)/*vrācat* (Po), u gl. pr. trp.: *nōšen, ògrāžen* (SR, Mi, Bl)/*ògrāžen* (Po), *rōžen* (SR, Mi, Bl)/*rōžen* (Po), *vrācen* (SR, Mi, Bl)/*vrācen* (Po), u komparativu: *bǐžī, jāčī* (SR, Mi, Bl)/*jáčī* (Po), *mlāžī* (SR, Mi, Bl)/*mlāžī* (Po), *tvǐžī* (SR, Mi, Bl)/*tvǐžī* (Po), u prezentu: *dīšēm, rēžēm, vīčēm* (SR, Mi, Bl)/*vīčēm* (Po), u pojedinim imenicama: *mèža* (SR, Mi, Bl)/*mèža* (Po), *prèža* (SR, Mi, Bl)/*prèža* (Po), *řža* (SR, Mi, Bl)/*řža* (Po).

Skupina *lǝj* dala je *ǝ: vèsēǝ, zēǝ* u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca, dok su u Podgradini ovjereni primjeri: *vèsēǝ, zēǝ*. Skupina *nǝj* u svim je istraživanim govorima dala *ǝ: grāǝ, kāmēǝ, kòpāǝ, spávāǝ, vjenčāǝ* (SR, Mi)/*vinčāǝ* (Bl, Po).

Dentali *d* i *t* također se jotiraju:

- a) *tɛj* > *ć/č*: *brāca* (SR, Mi, Bl)/*brāča* (Po), *cvjēće* (SR)/*cvijēće* (Mi)/*cvīće* (Bl)/*cvīće* (Po), *smēće* (SR, Mi, Bl)/*smēće* (Po)
- b) *dɛj* > *ž/ž*: *rōžāk* (SR, Mi, Bl)/*rōžāk* (Po), *sūže* (SR, Mi, Bl)/*sūže* (Po)
- c) *stɛje*, *zdɛje* > *šće/šće*, *žže/žže*: *lišće* (SR, Mi, Bl)/*lišće* (Po), *grōžže* (SR, Mi, Bl)/*grōžže* (Po), *gōžže* (SR, Mi, Bl)/*gōžže* (Po).

Skupovi *b*, *p*, *m*, *v* + *l* jotirani su u govoru Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca:

- a) *b!*: *grōb!e*, *zārob!en* gl. pr. trp. m. r. jd.
- b) *p!*: *kāp!ē* 3. l. jd. prez., *kōp!e*, *skūp!ali* gl. pr. r. m. r. mn., *snōp!e*, *šūp!e*
- c) *m!*: *gřm!e*, *slōm!en* gl. pr. trp. m. r. jd., *zēm!a*
- d) *v!*: *div!ī*, *krāv!ē*, *nāprav!en* gl. pr. trp. m. r. jd., *obnāv!aju* 3. l. mn. prez., *ōstav!ā* 3. l. jd. prez., *stāv!ā* 3. l. jd. prez., *uprāv!ali* gl. pr. r. m. r. mn., *zdrāv!e*.

U mjesnome govoru Podgradine, kao i primjerice u susjednim novoštokavskim ikavskim govorima⁴⁹, ne provodi se jotacija:

- e) *bj*: *grōbje*, *zārobjen*
- f) *pj*: *kāpjē* 3. l. jd. prez., *skūpjali* gl. pr. r. m. r. mn., *skūpjē*, *šūpje*
- g) *mj*: *slōmjen* gl. pr. trp. m. r. jd., *zēmja*
- h) *vj*: *divjī*, *krāvjē*, *nāpravjen* gl. pr. trp. m. r. jd., *ōstavjā* 3. l. jd. prez., *zdrāvje*.

U zažapskim govorima Halilović (1996a: 123–124) je zabilježio mnogo primjera u kojima se jotacija ne provodi.

Skupine **сѣj* i **зѣj* danas daju različite rezultate jotacije u govorima slivanjskoga područja. Naime, Halilović (1996a: 121) gotovo bez izuzetka bilježi da je na području od Neretve do Rijeke dubrovačke **сѣj* > *ś*: *prōšakiīe*, *ōše*, *pāśi*, **зѣj* > *z*: *kōzi*, *ūzašit*. Među tim potvrdama samo je jedan primjer iz Slivna Ravnoga: *pāśi*. Također, navodi da se izuzetno susreću i nejotirani oblici, npr. *pāsī* za Slivno Ravno. D. Vidović (2007b: 201) za zažapske govore donosi iste primjere: *pāśi*, *prōšakiīe*, *kōzi*, *ūzašit*. U Slivnu Ravnome, Mihalju, Blacama i Podgradini zabilježeni su samo nejotirani oblici *kōzjī* i *ūzjašit*, ali primjere *šūtra* i *prēksūtra* nalazimo samo u govoru Slivna Ravnoga, vjerojatno očuvane zbog učestaloga korištenja tih riječi. U ostalim govorima ne nalazimo tih potvrda.

Rezultati treće jotacije u skupinama **śē*, **zē*, **dē*, **tē*, **cē* također su različiti u mjesnim govorima slivanjskoga područja. Halilović (1996a: 124–156) donosi primjere:

- a) **tē* > *će*: *ćerat*, *Ćētnā nēžeja*, *dōcerat*, *pōcerāj*
- b) **dē* > *že*: *žēd*, *žēvēr*, *žēvōjka*, *žēca*, *ōvže*
- c) **śē* > *še*: *śēnōkos*, *śēdīmo*, *śēkira*

⁴⁹ Više u Kurtović Budja (2009: 73).

- d) *zě > že: *ížes, iżela, iżelica*
- e) *cě > ce: *ćédilo, ćèpanica, ćètnica/ćètica.*

D. Vidović (2007b: 201) pak za govor Vidonja (zažapski govor) bilježi:

- a) *tě > ce: *lècet, ćèrat*
- b) *dě > že: *žě, prànzjed, žèvēr*
- c) *sě > se: *śèkira, śème*
- d) *zě > že: *ížes*
- e) *cě > ce: *ćédilo, ćèpanica.*

Za razliku od zažapskih govora, u slivanjskima treća jotacija nije dosljedno provedena, odnosno nalazimo je u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca, što se odrazilo i na konsonantski sustav istraživanih govora (v. tablice 6., 7., 8., 9. i 10.):

- a) *tě > ce: *ćèrat, dòćerat* (SR, Mi, Bl)
- b) *dě > že: *žèca* (SR, Mi), *žèvēr* (SR, Mi), *žèvèruša* (Mi), *kùžeļa* (SR, MI), *žè* (SR, Mi, Bl), *nīže* (SR, Mi), *óže* (SR, Mi), *únže* (Mi), *vīželi* (Mi) gl. pr. r. m. r. mn., *žžèla* (Mi)
- c) *sě > se: *òšen 'hlad', òsetit, śèdi* 2. l. jd. imp., *śèdit* (SR, MI), *śeròmašna* (Mi)
- d) *zě > že: *ížela* (Mi) gl. pr. r. ž. r. jd.
- e) *cě > ce: \emptyset .

3.3. Prozodija

3.3.1. Inventar i distribucija

Inventar naglasnoga sustava u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine čini pet jedinica s međusobnim kvantitativnim i intonacijskim oprekama: kratkosilazni naglasak (˘), dugosilazni naglasak (ˆ), kratkouzlazni naglasak (˘), dugouzlazni naglasak (˘) i nenaglašena duljina (ˉ). Iako se tradicionalno naglasak obilježava četirima znakovima, sustav mjesnih govora slivanjskoga područja može se definirati kao sustav dvaju tonova, tj. intonacija: silazne i uzlazne.

Svaki vokal, kao i silabem /r/, može biti nositeljem svakoga od četiriju naglasaka i zanaglasne duljine:

a) kratkosilaznoga naglasaka (˘):

SR: *jābūkā* g., *krāva*, *štālan* l., *bjēčve*, *glēdō* gl. pr. r. m. r. jd., *grēb*, *dōma*, *dōsta*, *ōkolo*, *būra*, *slüčājno*, *vūna*, *sṣpon* l., *sṣšen*, *zṣno*

Mi: *nāšijēn* l. m. r., *stāje*, *svāk*, *ļēta*, *nēkī*, *nēšto*, *bōlovi*, *dōktorica*, *sōbicu* A., *čūdno*, *ūndā*, *müčīli* gl. pr. r. m. r. mn., *mṣtvijēn* i. m. r., *mṣzne* 3. l. jd. prez., *sṣca* G.

Bl: *pānē* 'padne' 3. l. jd. prez., *rātnīn* l. m. r., *znāo* gl. pr. r. m. r. jd., *céri* D., *jēdē* 3. l. jd. prez., *sēdmī*, *gōdīnā* g., *ōvāj*, *stōtinu*, *krūva* G., *skūpī* 3. l. jd. prez., *vūkovi*, *bṣda*, *dṣveta* G., *mṣšav*

Po: *bāba*, *čāvā*, *prāvjene* gl. pr. trp. ž. r. mn., *kēka* 'svraka', *vēlikē*, *zēmje*, *nōvē*, *pōja*, *pōrugē* G., *drügō*, *pūknē* 3. l. jd. prez., *ūvik*, *bṣkovi*, *cṣkva*, *vṣtā*

b) dugosilaznoga naglasaka (ˆ):

SR: *stārōn* D. ž. r., *strānu* A., *znāš* 2. l. jd. prez., *ļēn*, *tēško*, *trēbā* 3. l. jd. prez., *pītāj* 2. l. jd. imp., *prīš* 'prišt', *trī*, *dōžē* 3. l. jd. prez., *grōbļe*, *mōrān* 1. l. jd. prez., *kūcā* g., *ļūdi*, *pūsto*, *cṣkva*, *Sṣbā* g.

Mi: *mājka*, *mālū* A. ž. r., *dnēvno*, *krijēšva*, *šēstē* G., *dīmnāk*, *trī*, *žīvā*, *dōžē* 3. l. jd. prez., *kōs* 'kost', *ōn*, *kļūč*, *kļūn*, *prūt*, *kṣpā* g., *tṣčū* 3. l. mn. prez., *cṣkāvā* g.

Bl: *stāt*, *vālcer*, *vānka*, *mēso*, *prēko*, *sēlā* g., *cīlī*, *pīšēš* 2. l. jd. prez., *žīvo*, *mōrāmo* 1. l. mn. prez., *rōg*, *svōj*, *pūt*, *rūke*, *tū*, *cṣnācā* g., *kṣv*, *kṣzānā* g.

Po: *vāmo*, *vrāg*, *zvā* gl. pr. r. m. r. jd., *jēčmīk*, *svētī*, *zēcu* D., *cīlū* A. ž. r., *lībar*, *mīstā* g., *kōrzo*, *ōsmē* G., *prōbnīn* i. ž. r., *pūšū* 3. l. mn. prez., *Tūrci*, *zūb*, *bṣdā* g., *cṣkve*, *pṣvī*

c) kratkouzlaznoga naglaska (˘):

SR: *fāmiļa, lāko, nācerala* gl. pr. r. ž. r. jd., *žēna, sēlo, prēšō* gl. pr. r. m. r. jd., *dimara, igralo* gl. pr. r. sr. r. jd., *sišla* gl. pr. r. ž. r. jd., *bōlilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *lōša, mōtikē* G., *dūvān, naučila* gl. pr. r. ž. r. jd., *ūjevo* gl. pr. r. m. r. jd., *džžalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *Kovjčan, razgñilo* gl. pr. r. sr. r. jd.

Mi: *jāmio* gl. pr. r. m. r. jd. 'uzeti', *dānas, tākō, jēdan, mēcali* gl. pr. r. m. r. mn., *vèlik, iznūtra, iglicōn* I., *večinōn, lōvio* gl. pr. r. m. r. jd., *lōžila* gl. pr. r. ž. r. jd., *kupòvalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *būbregiman* i., *čūdan, pūna, gñmilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *proždživ, mğgñ*

Bl: *dijālekt, nāzād, vākō, lètē* 3. l. mn. prez., *nèvoļa, zèmlja, činī* 3. l. jd. prez., *intimela* 'jastučnica', *išla* gl. pr. r. ž. r. jd., *dòmācī, kōnac, pòmēs, razūmit, kùpus, unūtra, četñnēs, džva, džži* 3. l. jd. prez.

Po: *ājde* 2. l. jd. imp., *sāmo, zāvījā* 3. l. jd. prez., *lèvanat, rēcimo, sèkūnd, čista, igrali* gl. pr. r. m. r. mn., *ovolikī, mòdra, rōnili* gl. pr. r. m. r. mn., *òzgāra, usiklo* gl. pr. r. sr. r. jd., *izgubijā* gl. pr. r. m. r. jd., *uštipki, džžali* gl. pr. r. m. r. mn., *smğdī* 3. l. jd. prez., *tvjđē*

d) dugouzlaznoga naglaska (˘):

SR: *fāžō, polāko, trāvē* G., *mjesēcu* L., *protrése* 3. l. jd. prez., *sprémila* gl. pr. r. ž. r. jd., *leptiri, pričat, pročitat, móralo* gl. pr. r. sr. r. jd., *óže, sinóvac, gúvnu* L., *súšilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *struju* A., *nacftala* gl. pr. r. ž. r. jd., *umfla* gl. pr. r. ž. r. jd., *zavjšio* gl. pr. r. m. r. jd.

Mi: *glādan, nāgal, plānac* 'pijanac', *brijégu* L., *dnévnican* d., *pleménā* g., *cípōla* g., *mandaríne, opisat, govório* gl. pr. r. m. r. jd., *mórō* gl. pr. r. m. r. jd., *óže, lúka, túte, túžu* A. ž. r., *vřsta, pomfla* gl. pr. r. sr. r. jd., *umfla* gl. pr. r. ž. r. jd.

Bl: *pāšo, posádio* gl. pr. r. m. r. jd., *rādít, frézō* gl. pr. r. m. r. jd., *plésō* gl. pr. r. m. r. jd., *rédu* L., *míšat, nísmo* 1. l. mn. prez., *svítlili* gl. pr. r. m. r. mn., *domoróci, gostiónu* A., *popódne, kúpili* gl. pr. r. m. r. mn., *pútu* L., *súsid, četvřtak, popřskō* gl. pr. r. m. r. jd., *vřla* gl. pr. r. ž. r. jd.

Po: *maštrála* G., *rázlike, sādili* gl. pr. r. m. r. mn., *Englézi, némā* 3. l. jd. prez., *svézali* gl. pr. r. m. r. mn., *ispisívā* gl. pr. r. m. r. jd., *poznánike* A., *ríki* L., *góhala* gl. pr. r. ž. r. jd., *ódi, pónoči* L., *júdī* G., *frizúri* L., *minúta, břko, mřsít, vřstā* g.

e) zanaglasne duljine (˘):

SR: *glědāj* 2. l. jd. imp., *l'ivādā* g., *ündā*, *pötrēs*, *pričēs*, *strújē* G., *stòjī*, *vělikī*, *živī* 3. l. jd. prez., *igrō* gl. pr. r. m. r. jd., *istō*, *ümrō* gl. pr. r. m. r. mn., *jědū* 3. l. mn. prez., *mālū* A. ž. r., *örū* 3. l. mn. prez., *nā Třn* A., *prěgřšті*

Mi: *imān* 1. l. jd. prez., *ključā* g., *mrgínā* g., *övē*, *pedēsē*, *vrěcē* G., *kušīn* 'jastuk', *ògnīšte*, *zā zīmu* A., *pòznō* gl. pr. r. m. r. jd., *světōg* G. m. r., *većinōn*, *ösūč*, *s'gūro*, *nāpūšē* 3. l. jd. prez., *čātřnā* g.

Bl: *mřšāš* 2. l. jd. prez., *övāj*, *ündā*, *stārē*, *ženskē*, *mīsēc*, *drügī*, *mřšavī*, *nikīn*, *imō* gl. pr. r. m. r. jd., *istō*, *prvōn* I., *sāpūn*, *bòcūn*, *piñūr* 'vilica', *prěgřš*

Po: *čějādi* G., *mīstā* g., *nòmādne*, *dīvēr*, *lòzē* G., *gòvorē* 3. l. mn. prez., *stārijī*, *üvik*, *vālīža* 'kožna torba', *blāvor*, *fāžō*, *tākō*, *pjünūtī*, *mòtūn* 'cigla', *providūr*, *svěkřvā* g.

U svim su istraženim govorima, kao i ostalim novoštokavskim govorima, potvrđena distribucijska ograničenja.

Kratkosilazni naglasak ostvaruje se u jednosložnim riječima:

SR: *bāš*, *kā* 'kad', *sā* 'sad', *žē*, *rěc*, *grěb*, *svě*, *ime*, *sīr*, *bōb*, *pöp*, *kū* 'kud', *pūn*, *ūle*, *tvřd*

Mi: *brāt*, *rāt*, *svāk*, *zdrāv*, *zēt*, *svě*, *dīd*, *mīš*, *kō* 'tko', *ōža* 'hodža', *pöp*, *žglōb*, *düg*, *plüg*, *gřk*

Bl: *māj*, *pjāt* 'tanjur', *sā* 'sad', *štā*, *grěb*, *věc*, *žěp*, *dīd*, *pīt*, *dök*, *pöd*, *pöp*, *krüv*, *čüt*, *čvřs*

Po: *brāt*, *svā*, *klāk* 'vapno', *lān*, *grěb*, *zēt*, *dī*, *mīš*, *svī*, *sīst*, *jōš*, *gröz* 'grozd', *plüg*, *ūje*, *křv*

na početnome slogu dvosložnih riječi:

SR: *brāta* G., *slābo*, *slāmi* L., *krāve*, *něže*, *prěma*, *slīva* 'šljiva', *žīto*, *dōsta*, *möre*, *drügē*, *vūna*, *sřca*

Mi: *čāca*, *stāje*, *vāzda*, *něko*, *mrěže*, *ižēn* 1. l. jd. prez., *nīko*, *lōptu*, *pötļa* 'poslije', *kūca*, *čüdno*, *mřznē* 3. l. jd. prez.

Bl: *brāca*, *nāše*, *plēle* gl. pr. r. ž. r. mn., *těcu* A., *sīto*, *brōdon* I., *vītar*, *kīša*, *kōfu* A., *smökve*, *krüva* G., *kücu*, *jütrōs*, *zřno*

Po: *bačāvā* g., *jáčī*, *tāmo*, *zēmju* A., *něko*, *rěkā* gl. pr. r. m. r. jd., *sriču* A., *stīgli* gl. pr. r. m. r. mn., *brökvē* G., *gōjen* gl. pr. trp. m. r. jd., *drügī*, *ümrā* gl. pr. r. m. r. jd., *trüpa*, *břda*

na početnome slogu višesložnih riječi:

SR: *radovali* gl. pr. r. m. r. mn., *stāvļalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *zēnica*, *sīrila* gl. pr. r. ž. r. jd., *sīsalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *bōlesan*, *pōjata* 'staja', *vūkovī*, *dūgovī*, *přstēni*

Mi: *kātolicī*, *svātovī*, *mētārā* g., *šlěpērā* g., *prijateļe* a., *dōktorica*, *pōslovožu* A., *sōbicu* A., *gūšteri*, *mřkēnta*

Bl: *svātovīma*, *vādīla* gl. pr. r. ž. r. jd., *zēčēvā* g., *čīmavica* 'stjenica', *tīčijēga* G. sr. r., *mōremo* 1. l. jd. prez., *rōženi* gl. pr. trp. m. r., *kūžīni*, *břkovin* i.

Po: *māgazīn*, *strāšīli* gl. pr. r. m. r. mn., *pēlena*, *pētero*, *īmajū* 3. l. jd. prez., *prijatej*, *gōvoru* D., *tōrovi* 'staja', *kūčice*, *skūvala* gl. pr. r. ž. r. jd., *křvavi*

i na početnome slogu naglasnih cjelina:

SR: *nā nū strānu*, *nā Slīvnu*, *nā tā gūvna*, *ī dvā*, *ī tō*, *ū dvā pūta*, *ū tō*

Mi: *nā zdrāk*, *nā more*, *nā vōz*, *od gōdinu ī pō dāna*, *ī tō rijētko*, *nī bīlo*, *sū pō sřca*, *ū škōlu*

Bl: *nā more*, *nā Slīvnu*, *ū poļe*, *ū Slīvnu*, *sō tōn rībōn*, *sū čīn ceš to òprat*, *ū zemļu*

Po: *nā brdu*, *nā more*, *ū stō mētārā*, *ū rītko*, *ū trī*, *ū tō stāvīli*, *ū tū strānku*, *ū vodu*, *ū zīd*.

Rijetko se kratkosilazni naglasak pojavljuje u nepočetnome slogu: *poļoprīvreda* (uz *pōļoprīvreda*) (SR, Mi, Bl, Po) i na ultimi: *komadānt* (Bl).

Dugosilazni se naglasak ostvaruje u jednosložnim riječima:

SR: *dvā*, *jā*, *klās*, *špāg*, *štāp*, *vrāg*, *pēc*, *plēs*, *līs* 'list', *tī*, *tō*, *mōj*, *mūž*, *nū* A. ž. r., *spūž*, *břk*

Mi: *zdrāk*, *znān* 1. l. jd. prez., *štāp*, *gnōj*, *pē* 'pet', *šēs*, *klīp*, *trī*, *stō*, *tō*, *ōn*, *lūg*, *kļūč*, *kļūn*, *pūt*, *cřv*

Bl: *dān*, *kvās*, *štāp*, *mlād*, *sāt*, *rēd*, *zēc*, *kīlā* g., *sīn*, *svīng*, *dōc*, *gnōj*, *stōl*, *svōj*, *dūg*, *cřn*

Po: *znā*, *štāp*, *pār*, *vrāg*, *pē* 'pet', *rēp*, *trī*, *grīj*, *dōč*, *dōl*, *vō* 'vol', *sō* 'sol', *mūž*, *tū*, *jūt*

na početnome slogu dvosložnih riječi:

SR: *zdrāvļe*, *zvālo* gl. pr. r. sr. r. jd., *kārē* 'kaže' 2. l. jd. prez., *lāni*, *nēce* 3. l. jd. prez., *grēde*, *lībar*, *pītāj* 2. l. jd. imp., *mōraš* 2. l. jd. prez., *vōjsku* A., *sūnce*, *sūvī*, *vřšve*

Mi: *mājka*, *zāva*, *stārā*, *pēnta*, *bīlo*, *prīčān* 1. l. jd. prez., *dīmniāk*, *dōžu* 3. l. mn. prez., *fōrca* 'snaga', *mūrva*, *trūpā* g., *břdā* g.

Bl: *trēbā* 3. l. jd. prez., *stārōn* I. ž. r., *nīnōn* D. ž. r., *bīlo*, *dīnstāš* 2. l. jd. prez., *līpo*, *grōbļu* D., *špōrko*, *ļūtē*, *pūvā* 3. l. jd. prez., *škūre* 'rebrenica', *cřkva*

Po: *bârku* A., *strâne*, *vâmo*, *zvâli* gl. pr. r. m. r. mn., *svêtôg* G. m. r., *vêzân* gl. pr. trp. m. r. jd., *lîbar*, *sîne* V., *dôžě* 3. l. jd. prez., *prôžě* 3. l. jd. prez., *tôla* 'stol', *tûžnî*, *kûme* V.

na početnome slogu višesložnih riječi:

SR: *râdîmo* 1. l. mn. prez., *rânîmo* 'hranimo' 1. l. mn. prez., *svêtôga* G. m. r., *prîčâmo* 1. l. mn. prez., *prôžěmo* 1. l. mn. prez., *sûncâmo* 1. l. mn. prez., *vřšvan*

Mi: *drâgôga* G. m. r., *spâsîmo* 1. l. mn. prez., *krijěšāvā* g., *pîtâmo* 1. l. mn. prez., *dôžěmo* 1. l. mn. prez., *bûbâhā* g., *cřkāvā* g.

Bl: *mâlôga* G. m. r., *nâjdražě*, *plěšěmo* 1. l. mn. prez., *pîsāmā* g., *môrâmo* 1. l. mn. prez., *gûvānā* g., *sûšîmo* 1. l. mn. prez., *cřnācā*, g.

Po: *kârěmo* 'kažemo' 1. l. mn. prez., *nâjlipšě*, *svêtôga* G. m. r., *Nêmācā* g., *krišāvā* g., *prôvâmo* 1. l. mn. prez., *bûšîmo* 1. l. mn. prez.

te u središnjemu slogu višesložnih riječi:

SR: *praoslâvācā* g., *Slivâhācā* g.

Mi: *praoslâvācā* g., *interesântno*, *Slivâhācā* g.

Bl: *domorôdācā* g., *praoslâvācā* g., *Slivâhācā* g.

Po: *praoslâvācā* g., *interesântno*, *Slivâhācā* g.

U središnjim slogovima višesložnih riječi dugosilazni je naglasak iznimno rijedak, a nikad se ne ostvaruje na ultimima.

Uzlazni se naglasci, kao i u ostalim novoštokavskim naglasnim sustavima, ostvaruju samo na novim distribucijskim mjestima unutar morfološke riječi ili naglasne cjeline. Kratkouzlazni se naglasak ostvaruje pri regresivnome pomicanju siline s ultime ili središnjega sloga na prednaglasnu kračinu unutar naglasne cjeline. Dugouzlazni naglasak ostvaruje se pri regresivnome pomicanju s ultime ili sa središnjega sloga na prednaglasnu duljinu.

Kratkouzlazni naglasak ostvaruje se na početnome slogu dvosložnih riječi:

SR: *pākō*, *stâra*, *česan* 'češnjak', *žēna*, *rěkle* gl. pr. r. ž. r. mn., *sělo*, *igla*, *lòša*, *pùno*, *mògu* 1. l. jd. prez., *zòve* 3. l. jd. prez., *mùva*, *sùmļiv*, *smjđi* 3. l. jd. prez.

Mi: *jâmî* 'uzmi' 2. l. jd. imp., *prèves*, *sělo*, *sěstra*, *sita*, *dòšli* gl. pr. r. m. r. mn., *kòlac*, *mògu* 1. l. jd. prez., *nòčas*, *pròšō* gl. pr. r. m. r. jd., *pùni*, *kùbîk*, *tvjđi*

Bl: *tākō, jèdan, nègo, zèmla, pèkū* 3. l. mn. prez., *čista, dòmu, lòžit, pòšaí, pròšli* gl. pr. r. m. r. mn., *dùga, brùjet, džĩ* 2. l. jd. prez., *vjšňāk*

Po: *cākā* 'staklo', *pràgi, rèbra, žèpu* D., *tíha, mòtūn* 'cigla', *zvòna, pùno, kùfer, džva*

na početnome slogu višesložnih riječi:

SR: *kàpula* 'luk', *nàpojĩ* 3. l. jd. prez., *dèbevo, òimari* D., *prìprēmļeno* gl. pr. r. sr. r. jd., *gòvorĩ* 3. l. jd. prez., *òbĩžẽš* 2. l. jd. prez., *pòpustĩ* 3. l. jd. prez., *ùčila* gl. pr. r. ž. r. jd., *smđdili* gl. pr. r. m. r. mn.

Mi: *nàpravili* gl. pr. r. m. r. mn., *sàsvm̄, prègledala* gl. pr. r. ž. r. jd., *sličnijĩ, òmladine, òzgāra, pòtpuno, ròditeļi, spùstili* gl. pr. r. m. r. mn., *džžalo* gl. pr. r. sr. r. jd.

Bl: *nàseļeno* gl. pr. trp. sr. r. jd., *sàstale* gl. pr. r. ž. r. mn., *sàtralo* gl. pr. r. sr. r. jd., *nèvoļa, žènskē, krèvetu* D., *izišla* gl. pr. r. ž. r. jd., *gòdište, pòcerō* gl. pr. r. m. r. jd., *ùvatiło* gl. pr. r. sr. r. jd., *gřmilo* gl. pr. r. sr. r. jd.

Po: *kàtrĩge* 'stolci', *nàpravjena* gl. pr. trp. ž. r. jd., *nèvista, sikira, prigledā* gl. pr. r. m. r. jd., *dònilĩ* gl. pr. r. m. r. mn., *spòmĩnāli* gl. pr. r. m. r. mn., *kùžĩni* D., *pđdili* gl. pr. r. m. r. mn.

i u središnjemu slogu višesložnih riječi:

SR: *fundāmenat, šarèna, otèlila* gl. pr. r. ž. r. jd., *gundèvāļ, politika, milòsti* L., *radòsti* L., *naučila* gl. pr. r. ž. r. jd., *kovřčastĩ*

Mi: *jedānēs, uglāvnōn, devedēsē, isèlilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *nalòžio* gl. pr. r. m. r. jd., *otvòrilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *pogòdio* gl. pr. r. m. r. jd., *praunuci, proždřļiv*

Bl: *kolāčāñe, četřdèsē, ožènio, trečina, obamòtāš* 2. l. jd. prez., *sumpòrājen* 1. l. jd. prez., *zatvòrili* gl. pr. r. m. r. mn., *praunuke* a., *četřnēs*

Po: *jedānèstĩ, vretèna, nasèlit, prezimèna, večina, kamenòloma* G., *polòvica, naučĩti, zavřšili* gl. pr. r. m. r. mn.

Dugouzlazni naglasak zabilježen je na početnome slogu dvosložnih riječi:

SR: *báci* 2. l. jd. imp., *fāla, kázat, mrāvā* g., *némā* 3. l. jd. prez., *kļéšta, léca, lízat, smíjat, zímĩ, žvíždĩ* 3. l. jd. prez., *spúžā* g., *nóžon* I., *cřna*

Mi: *glāvē* G., *rāstu* 3. l. mn. prez., *spāvō* gl. pr. r. m. r. jd., *strānci, znāden* 1. l. jd. prez., *rēbac, nĩsu* 3. l. mn. prez., *kócon* I., *mórō* gl. pr. r. m. r. jd., *gúvno, pútā* g., *břko*

Bl: *dāvno, kvāsac, māsna, stvárno, právac, gñézdo, kéñac, rĩki* D., *smíjō* gl. pr. r. m. r. jd., *tónā* g., *rúčak, zúbu* L., *břzo*

Po: *glávōn* I., *zváli* gl. pr. r. m. r. mn., *stráni* L., *kéñac*, *rébac*, *díte*, *klišta*, *pívac*, *žvíždat*, *ríke*, *tórba*, *gúvno*, *žújā* g., *vřla* gl. pr. r. ž. r. jd.

na početnome slogu višesložnih riječi:

SR: *dvádesetōj* L., *návodno*, *pjánčina*, *stávľalō* gl. pr. r. sr. r. jd., *sprémila* gl. pr. r. ž. r. jd., *vézalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *snímale* gl. pr. r. ž. r. mn., *dóžite* 2. l. mn. imp., *súšilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *křpeľi*

Mi: *jájima* i., *nákupci*, *rádilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *sádili* gl. pr. r. m. r. mn., *slágali* gl. pr. r. m. r. mn., *dnévnican* d., *živili* gl. pr. r. m. r. mn., *próvaju* 3. l. mn. prez., *kúpíte* 2. l. mn. imp., *vřšilo* gl. pr. r. sr. r. jd., *přskalo* gl. pr. r. sr. r. jd.

Bl: *Bábićevo*, *rázliku*, *zásebnī*, *dvádesē*, *prétežno*, *míšali* gl. pr. r. m. r. mn., *písalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *ústima* d., *bólnici* L., *vřstama* d.

Po: *návodno*, *záseoke* a., *préstāvnik*, *príčali* gl. pr. r. m. r. mn., *Dónāñin*, *póstojala* gl. pr. r. ž. r. jd., *júdima* i., *žújima* l., *dřvcima* i.

te na središnjemu slogu višesložnih riječi:

SR: *ovácā* g., *poláko*, *pomágala* gl. pr. r. ž. r. jd., *prodávō* gl. pr. r. m. r. jd., *protrése* 3. l. jd. prez., *naníži* 2. l. jd. imp., *namirívat*, *govóřili* gl. pr. r. m. r. mn., *otúžili* gl. pr. r. m. r. mn., *čtvřtak*

Mi: *policájac*, *praoslávci*, *pleménā* g., *raskítalo* gl. pr. r. sr. r. jd., *sakřivalice* G., *govóřio* gl. pr. r. m. r. jd., *gavúna* G., *zavřšio* gl. pr. r. m. r. jd.

Bl: *dínáriman* i., *zaváli* 2. l. jd. imp., *okřénit*, *davnínā* g., *kumpírā* g., *pročítat*, *sazížō* gl. pr. r. m. r. jd., *sinóvā* g., *slanútak*, *pomřla* gl. pr. r. sr. r. jd.

Po: *nasloñáča* G., *preudávale* gl. pr. r. ž. r. mn., *preziménā* g., *promínile* gl. pr. r. ž. r. mn., *stanovnikā* g., *govóřila* gl. pr. r. ž. r. jd., *polúdili* gl. pr. r. m. r. mn., *popřskō* gl. pr. r. m. r. jd.

Zaključujemo kako uzlazni naglasci u istraženim slivanjskim govorima nikad ne stoje na ultimima i na jednosložnim riječima.

3.3.2. Zanaglasne duljine

Shodno činjenici da se zanaglasne duljine najbolje čuvaju u južnome novoštokavskom pojasu, i u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine nalazimo ih u uobičajenim kategorijama:

1. u 1. l. jd. i 3. l. jd. prez:

a) *čûvān, mîslîn, pântîn, râdîn* (SR), *îmān, mîslîn, prîčān, ûzdān* (Mi), *iskidān, isprîčān, kâžēn, pošalēn* (Bl), *klāñān, svāčān, sîčān, mōrān* (Po)

b) *dôžē, dŕžī, nè izē, râdī* (SR), *bācī, kōpā, kûpī, smŕdī* (Mi), *čĕkā, î mā, pûšī, pûvā* (Bl), *gòvorī, pālī, smŕdī, vrātī* (Po)

2. u gl. pr. r. m. r. jd.:

igrō, išō, mórō, pròšō (SR), *nāšō, òtišō, pítō, prĕsvūkō* (Mi), *dòšō, izrezō, pòsijō, ùbrō* (Bl), *dòšā, pročitā, račùnā, tŕčā* (Po)

3. u g. m., ž. i sr. r.:

a) *bîčĕvā, plûgōvā, spûžĕvā, vojnîkā* (SR), *dānā, komādā, kónā, òrlōvā* (Mi), *kvadrātā, mrāvā, prĕdmĕtā, vāricākā* (Bl), *bājāmā, bāulā* 'vrsta torbe', *stanovnikā, vōlōvā* (Po)

b) *brĕsākā, cŕkāvā, māčākā, mûrāvā* (SR), *čātŕnā, ovácā, ródā, trûpā* (Mi), *gōdīnā, pāprikā, pomidōrā* 'rajčica', *tékā* 'bilježnica' (Bl), *grédā, igālā, strānā, šībīcā* (Po)

c) *jedārā, rebārā, vesālā, vlākānā* (SR), *gûvānā, krílā, pleménā, pōlā* (Mi), *jātā, klūkā, kólā, pīsāmā* (Bl), *bŕdā, mîstā, preziménā, sélā* (Po)

4. u I. ž. r. e-vrste:

nògōn, òsvĕtōn, tétōn, žĕnōn (SR), *glávōn, iglōn, mrĕžōn, žĭcōn* (Mi), *kāšīkōn, svāstīkōn, trûpōn, vòdōn* (Bl), *glávōn, dĭñōn, jābukōn, žĭcōn* (Po)

5. u određenome liku pridjeva m., ž. i sr. r.:

čīstā, frĕškā, stārā, žīvā (SR), *cijĕlō, mālū, pĕšeškī, vāńskĕ* (Mi), *dĕbelī, mŕšavī, stārī, vĕlikī* (Bl), *mālī, mlādī, kōvānī, tūžnī* (Po)

6. u komparativu:

dūblĕ, māñī, slāžā, stārijĕ (SR), *bogātijī, sličīnijī, stārijī, vĕcā* (Mi), *dūļī, lādīnjĕ, lākšā, šĭrī* (Bl), *imūčīnijī, jāčā, poznātijī, ukūsīnijī* (Po)

7. u priložima:

òklĕn, dóklĕ, tolikō, òvdā (SR, Mi, Bl, Po)

8. u brojevima:

dvānĕs, jedānĕs, pedĕsĕ, pĕtnĕs, sedāmnĕs, šĕsnĕs (SR, Mi, Bl, Po)

9. u imenica na -os⁵⁰:

hrábrōs, jákōs, mīlōs, múdrōs, nēmīlōs, rādōs, slábōs, stārōs, svjētlōs, žalōs (SR, Mi, Bl, Po).

3.3.3. Dvostruki naglasak

Iako je dvostruki naglasak izrazito rijedak u novoštokavskim govorima, u ekscerpiranoj građi katkad se ostvaruju dva naglasaka u riječi u:

- superlativu: *nâjblīžī, nâjtěžī* (SR), *nâjdražī, nâjlepšī*, (Mi), *nâjmlázā, nâjstarijī* (Bl), *nâjbōjē, nâjslāžī* (Po)
- složenicama: *dândānas, pōloprīvreda* (SR), *glūhonijēm* (Mi), *džmogûz* (Bl), *četverokûtan, obēdvī, pōluòtok* (Po).

3.3.4. Pomicanje naglasaka na prednaglasnicu

Pomicanje naglasaka može biti oslabljeno i neoslabljeno. Oslabljeno je pomicanje naglasaka ili prenošenje naglasaka ovjereno samo u novoštokavskim govorima; kratkosilazni i dugosilazni naglasak s početka riječi pomiče se i ostvaruje kao kratkouzlazni naglasak u svezama riječi prijedloga/veznika/čestica bez svojega naglasaka i najčešće imenske riječi ili glagola. Neoslabljeno je pomicanje, odnosno preskakanje naglasaka praslavenska pojava koja je osim u novoštokavskim govorima potvrđena i u čakavskome narječju te u drugim slavenskim jezicima (primjerice ruskom). Kod preskakanja naglasak je uvijek na apsolutno prvome slogu fonetske riječi, a kod prenošenja naglasak se uvijek pomiče na prethodni slog. U svim je govorima slivanjskoga područja pomicanje naglasaka gotovo beziznimno.

Naglasak se pomiče:

a) na prijedloge

- **bez:** *běž mājkē* (Mi), *běž kućē* (Bl), *běž burē* (Po)
- **do:** *dò žita* (SR), *dò jedan* (Mi), *dò mene* (Bl), *dò kuće* (Bl, Po)
- **iz:** *iz uļa* (SR), *iz Bosnē, iz kućē* (Mi), *iz Crnē Gòrē* (Po)
- **iza:** *izà mene* (Bl)
- **kroz:** *kröz zīd* (SR), *kröz kuću* (Bl)
- **među:** *mežù nīma* (Bl)

⁵⁰ U hrvatskome standardnom jeziku, i u mnogim hrvatskim dijalektima, sve te imenice završavaju na -ost, no u jugoistočnoj zoni istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta finalna suglasnička skupina *st > s*.

- **na:** *nà nū strānu, nà pašu, nà ploču, nà Slīvnu, nà sūncu, nà tā gúvna* (SR), *nà brōd, nà moru, nà pašu, nà poļu, nà tō, nà ūšće* (Mi), *nà mrežu, nà drugōn, nà nās* (Bl), *nà pjacu, nà silu, nà sūvu* (Bl), *nà bal, nà nōj, nà vlās* (Po)
 - **niz:** *niz dlaku* (Bl), *niz grlo* (Po)
 - **od:** *òd brata sīn, òd kamena* (SR), *òd mene* (Mi, Bl, Po), *òd krpē* (Mi), *òd kućē òd nās* (Po)
 - **po:** *pō līs, pò níōn* (SR), *pò Metkovićima* (Mi), *pò vodu* (Mi), *pò brdu* (Mi, Po), *pò blatu, pò dnu* (Bl)
 - **pred:** *prēd škōlon* (Bl)
 - **preko:** *prēko dana, prēko mora* (Mi, Bl)
 - **sa/so/su:** *sū dvā, sū kijēn, sà Slīvna* (SR), *sō tījēn, sū pō sřca* (Mi), *sū čīn céš to òprat, sō tōn rībōn* (Bl)
 - **u:** *ù brdo, ù lāži, ù trī* (SR), *ù blatu, ù drugōga, ù kući, ù Split* (Mi), *ù more, ù nikoga, ù níma, ù svakoga, ù škōlu, ù Valama, ù Vid* (Bl) *ù nās* (Bl, Po), *ù kosti, ù ní, ù poje, ù zīd* (Po)
 - **uz:** *ùz vatru* (Bl), *üz tōr* (Po)
 - **za:** *zà rata, zá se* (SR), *zà nešto* (Mi), *zà rūku, zà zīmu* (Bl) *zà glāvu* (Po)
- b) na veznike: *ì òvce, ì škōla, ì tō, ì mī, nì jā, nì znala* (SR), *ì bīlo, ì sad, nì bīlo, nì ćukat* (Mi), *ì trī, nì drugome, nì sebi* (Bl), *ì jā, ì pō, ì vī* (Po)
- c) na glavne brojeve: *dvá dana* (SR), *trí dana* (Bl), *dvá miseca, pé kilā* (Po)
- d) na čestice: *nè znān, nè smjēš, nè sjēcān* (SR), *nè ížē, nè mogu, nè svīžā* (Mi), *nè rādīn, nè čujēš, nè smīmo* (Bl), *nè trībā, nè more* (Po)
- e) na pridjeve: *dobrò jutro, dobrà večer* (SR, Mi)
- f) na priloge: *pó ure, pó godine* (Po).

Razvidno je da slivanjski govori pripadaju novoštokavskim, četveroakcenatskim govorima istočnoheregovačko-krajiškoga dijalekta u kojima se jako dobro čuvaju zanaglasne duljine, preskakanje i prenošenje naglasaka, ali i ostale akcenatske arhaičnosti.

4. MORFOLOGIJA

4.1. Imenice

U radu se imenice dijele na morfološke razrede uobičajene⁵¹ u dijalektološkim radovima⁵² u kojima se provodi morfološka analiza imenica, odnosno na imenice *a*-vrste (nekadašnja *o/jo*-sklonidba), *e*-vrste (nekadašnja *a/ja*-sklonidba) te *i*-vrste (nekadašnja *i*-sklonidba)⁵³. *O/jo* sklonidbi pripadale su imenice muškoga i srednjega roda koje su danas dijelom *a*-vrste, a *a/ja*-sklonidbi imenice ženskoga roda, *i*-sklonidbu imale su imenice ženskoga i muškoga roda, danas samo ženskoga, a ostale su sklonidbe uklopljene u današnje osnovne imeničke sklonidbe; *u*-sklonidba, *t*-sklonidba, *n*-sklonidba, *s*-sklonidba u *a*-sklonidbu, *v*-sklonidba i *r*-sklonidba u *i*-sklonidbu.

U Slivnu Ravnome kategorije su imenica: rod⁵⁴ (muški, srednji i ženski), broj⁵⁵ (jednina i množina), padež⁵⁶ (N., G., D., A., V., L., I./ n., g., d., a., v., l., i.) i živost.

Na različite pogreške u određivanju roda u imenica u rječnicima i gramatikama, ali i o visokome stupnju nerazumijevanja gramatičke kategorije roda među jezikoslovcima i studentima piše Tafra (2007). Najveća nesuglasja primjećuju se kod imenica koje u nominativu jednine završavaju na *-a*, a imenuju osobe muškoga spola (*barba, ćaća, papa, tata, vojvoda*). Takve su imenice sročne s atributima i dijelovima predikata u muškome rodu, a morfološki su ženskoga roda. Budući da se u našoj obradi ne usmjeravamo na sintaktičku nego na paradigmatSKU, odnosno morfološku razinu, imenice *ćaća, pāpa, gāzda* uvrstili smo u paradigmatu imenica ženskoga roda.

⁵¹ Tafra (2005) ističe da bi se u hrvatskom trebale uvesti još dvije sklonidbe: pridjevna i nulta, što ponavlja i Marković (2007), koji u knjizi *Uvod u jezičnu morfologiju* predlaže *g*-vrstu (tzv. pridjevska sklonidba) i *ø*-vrstu (nedeklinacijska vrsta). Takva podjela nije dosad našla odjeka u dijalektološkoj praksi.

⁵² V. Houtzagers (1985), Kalsbeek (1998), Langston (2006), Zubčić (2006), Kurtović Budja (2009), Vranić (2011), Benić (2013a) itd.

⁵³ U dijakronijskim obradama rabe se stari nazivi, v. primjerice Kapović 2010a, 2011b.

⁵⁴ O rodu imenica na *-a* za osobe muškoga spola više u Bošnjak-Botica i Gulešić-Machata (2007), a o sintaktičkoj naravi gramatičkoga roda u Pišković (2011).

⁵⁵ U ovome su radu imenice *plúca, pīsa, ústa, kléšta, vrāta* uvrštene u množinsku paradigmatu imenica sr. r., iako ih se u nejezičnome svijetu ne percipira kao jedninu. Nepravilne imenice *ōko* i *ūvo* ubrajaju se u imenice srednjega roda, iako tome rodu pripadaju samo u jednini (u množini se sklanjaju kao imenice ženskoga roda). Treba napomenuti i da su imenice koje označavaju mlado životinja *singularia tantum*, primjerice *tēle* i *pīle*. Te imenice množinske oblike nadoknađuju na različite načine, pa tako bilježimo da ispitanicima imenica *tēlād*, koja je također *singularia tantum*, označuje množinu. Za množinu imenice *pīle* upotrebljava se množinski oblik imenice *pīlīc – pīlīci*.

⁵⁶ U radu će se jedninski padeži pisati velikim, a množinski malim slovom.

4.1.1. Imenice *a*-vrste

Temeljna sklonidbena vrsta imenica muškoga i srednjega roda čiji je genitivni nastavak *-a* naziva se *a*-vrsta.

4.1.1.1. Imenice muškoga roda

U imenice *a*-vrste muškoga roda ubrajaju se:

- imenice muškoga roda koje u N. imaju gramatički morf *-∅*, a čija osnova završava na konsonant: *sîn, mûž, vrâg, jêlên, gûšter, brât, mâdež, vâlcer...*
- imenice muškoga roda koje u N. imaju gramatički morf *-o* i *-e*, a riječ je o dvosložnim muškim imenima: *Mätko, Mârko, Vînko, Rätko* ili riječima stranoga podrijetla: *tângo, sâkô*.

Pregled nastavaka u sklonidbi imenica *a*-vrste m. r.:

N. *-∅/-o/-e*

G. *-a*

D. *-u*

A. *-a/-∅*

V. *-u/-e/-o*

L. *-u*

I. *-on/-en*

n. *-i*

g. *-â/-ijû/-î*

d. *-ima(n)*

a. *-e*

v. *-i*

l. *-ima(n)*

i. *-ima(n)*

N. većinom završava morfemom *-∅* te rjeđe na *-o* i *-e*. Imenice koje znače neživo imaju A. = N., a imenice koje znače živo A. = G.

Nastavci potvrđeni u V. su *-u/-e*. Nastavak *-e* dolazi u imenica s nepalatalnim dočetakom osnove: *brâte, gölûbe, jêlene, sîne, pôpe*, u imenica s palatalnim dočetakom osnove: *böže, bëže, lûžâče* (Bl)/*lûžâče* (Po), *vöjnîče* (SR, Mi, Bl)/*vöjnîče* (Po), *vrâže* te iznimno kod imenice sa sonantnim *r. cäre*. Nastavak *-u* imaju imenice s nepalatalnim dočetakom osnove: *žêdu* (SR, Mi)/*dîdu* (Bl, Po), *grêbenu, jästrêbu, kömâdu, mözgu, mrâvu, sökolu, völu, zêcu*,

imenice s palatalnim dočetkom osnove: *bûbñu, kăšļu* (SR, Mi, Bl)/*kăšju* (Po), *kõnu, kõvāču* (SR, Mi, Bl)/*kõvāču* (Po), *mădežu, mišu, mûžu, spûžu, žûļu* (SR, Mi, Bl)/*žûju* (Po) te imenice sa sonantnim *r* na dočetku osnove: *čëmeru* (SR, Mi, Bl)/*čëmeru* (Po), *žëveru* (SR, Mi)/*dïveru* (Bl, Po), *güşteru, mjëhûru* (SR, Mi, Bl), *vëpru*.

U I. kod imenica koje završavaju palatalnim konsonantom bilježimo dvostrukosti *-en/-on*⁵⁷: *bičon* (SR, Mi, Bl)/*bičon* (Po), *bûbñen, jëžon, kôñon, kôšon, kräjén, kăšļén* (SR, Mi, Bl)/*kăšļén* (Po), *kováčon* (SR, Mi, Bl)/*kováčon* (Po), *páñon, spúžon, púten/púton, žúļen/žúļon* (SR, Mi, Bl)/*žúļen/žúļon* (Po), dok one s nepalatalnim uvijek imaju nastavak *-on*: *cřvon* (SR, Mi)/*cřvon* (Bl, Po), *žëveron* (SR, Mi)/*dïveron* (Bl, Po), *grëbenon, leptíron, mrâvon, sôkolon, zûbon, žëlucon*.

U n. česti su kratki oblici: *žëveri* (SR, Mi), *gölûbi* (SR), *grëbeni* (SR), *grûmeni* (SR, Mi), *jëleni* (SR, Mi), *jăseni* (SR), *jëži* (Po), *mrâvi, pòpi* (Po), *přsti, spûži* (SR, Mi, Po), *žëpi* (SR, Mi, Po), *zûbi, žûli* (Po), no većinom su prošireni infiksima *-ev-* (palatalne osnove, osim imenice *pût*): *jëževi* (SR, Mi, Bl), *kôševi, miševi, mûževi, páñevi, pûtevi, spûževi* (Mi, Bl), *žûļevi* (SR, Mi, Bl), i *-ov-* (nepalatalne osnove): *žëverovi* (SR, Mi)/*dïverovi* (Bl, Po), *glôlubovi, grëbenovi* (SR), *grûmenovi* (SR, Mi), *jăsenovi* (SR), *jăstrebovi, jëlenovi* (SR, Mi), *mrâvovi* (SR), *nôsovi, přstovi, pòpovi* (SR, Mi, Bl), *snòpovi, vûkovi, zûbovi* (SR), *žëpovi* (SR, Mi, Bl).

U g. kod imenica *göst, nôkat, přs* nalazimo ostatak dvojine: *göstijû, nôktijû, přstijû*. Kod imenica koje znače kakvu mjeru ovjeren je nastavak *-ř*: *pê pári tërľükâ, šës mjesécï...*

U d./l./i. bilježimo potpuni sinkretizam i samo jedan nastavak *-ima(n)*: *dărovima(n), lâktovima(n), möstovima(n), vûkovima(n)*.

Nepostojano *-a* bilježimo u imenicama s nastavkom *-ø* u NAV.: *bûbañ* : *bûbña, kăšaj* (SR, Mi, Bl)/*kăšaj* (Po): *kăšļa* (SR, Mi, Bl)/*kăšja* (Po), *lâkat* : *lâkta, mözak* : *mözga, óvan* : *óvna, pâpar* : *pâpra, vjëtar* (SR, Mi, Bl)/*vïtar* (Po) : *vjëtra* (SR, Mi, Bl)/*vïtra* (Po), *žëluđac* : *žëluca*.

Palatalizacija se provodi u svim slivanjskim govorima: *bôg* : *bôže, bëg* : *bëže, mjësëc* (SR, Mi)/*mïsëc* (Bl, Po) : *mjësëče* (SR, Mi)/*mïsëče* (Bl, Po), *vòjnik* : *vòjniče* (SR, Mi, Bl)/*vòjniče* (Po), *vrâg* : *vrâže, vûk* : *vûče* (SR, Mi, Bl)/*vûče* (Po).

⁵⁷ Lisac (2003: 102) donosi da u istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu imenice m. i sr. roda kod osnova sa starim mekim suglasnikom obično imaju nastavak *-om* (*gnôjom, s kûñjom*). Slično je stanje i u zapadnome dijalektu, gdje su česti primjeri tipa *s prijateļom, mačon, nožom* (Lisac 2003: 56). D. Vidović (2011: 29) bilježi da se u zažapskim govorima u imeničkoj sklonidbi i imenice čija osnova završava na palatal sklanjaju kao one čija osnova završava na nepalatal (*lëšon, kônjon, mûžon*).

4.1.1.1.1. Naglasne paradigme

Akcentuacija je jedan od bitnih strukturnih kriterija i oduvijek je privlačila pozornost domaćih, ali i stranih dijalektologa. Mnogi su se istraživači bavili naglasnom obradom u svojim radovima, rjeđe cjelovitom nego djelomičnom, većinom nesustavnom, koristeći se vlastitim, neujednačenim modelima za klasifikaciju. Takvim je načinom ograničena mogućnost sustavnije analize i sinteze, ali ipak su mnogim stranim slavistima djela naših dijalektologa (Ivšića, Belića, Moguša, Jurišića, Hraste, Brozovića) poslužila za utvrđivanje ishodišnih oblika.

Nakon napuštanja Daničićeva kriterija (1913) o bitnosti broja slogova za određivanje morfološko-naglasne tipologije imenica, istraživači su se većinom vodili četirima osnovnim naglasnim tipovima (I tip – imenice s istim akcentom na istome mjestu, II tip – imenice s različitim akcentom na istome mjestu, III tip – imenice s različitim akcentom na različiteme mjestu, IV tip – imenice s istim akcentom na različiteme mjestu) koje je osmislio Moguš (1966: 63). On ističe da osnovno mjerilo za određivanje akcenatskih tipova kod imenica treba biti sam akcent.

Veliki preokret događa se kada strani slavisti⁵⁸ (F. H. Kortland, E. Stankiewicz, J. Kalsbeek, H. P. Houtzagers, K. Langston...) za klasifikaciju uzimaju Stangovu⁵⁹ podjelu na tri akcenatske paradigme, a koju određuje mjesto naglasaka vezano uz osnovu ili nastavak. N. p. *a* ima nepomičan stari akut na nekome od slogova osnove, n. p. *b* ima naglasak na prvome slogu iza osnove ili neoakut na zadnjemu slogu osnove, dok n. p. *c* ima pomičan (slobodan) naglasak koji može biti na početku ili na kraju riječi.

Treba spomenuti i naglasnu paradigmu *d*, o kojoj postoje oprečna mišljenja. Pitanje je je li ona uopće postojala u praslavenskome jeziku ili je produkt miješanja naglasnih paradigma zbog razvojnih promjena u naglasnome sustavu, koje su se neovisno događale u svakome govoru. U literaturi se n. p. *d* najčešće definira kao miješana paradigma između n. p. *b* i n. p. *c* (Langston 2006: 261, Kapović 2008: 7). Kao potvrda postojanja n. p. *d* uglavnom se navode neki ruski i bjeloruski govori, tzv. krivički govori (Lehfeldt 1993: 23), a istraživanja pokazuju da su se ostatci n. p. *d* očuvali i u drugim slavenskim govorima (Dybo, Zamjatina i Nikolaev 1993: 91). Navodilo se da je n. p. *d* očuvana i na Susku (Hamm, Hraste i Guberina 1956), iako su ti podatci nerijetko kritizirani i smatrani nepouzdanima. Naime, na temelju podataka iz čakavskih govora utvrđuje se postojanje n. p. *d*., a u tim se govorima neoakut

⁵⁸ Za njih je naglasak morfološka činjenica, dok je za domaće istraživače dijelom fonološke obrade.

⁵⁹ Stang određuje tri praslavska tipa na temelju rekonstrukcije iz litavskoga i ruskoga jezika te čakavskoga i staroštokavskoga narječja.

većinom gubi te omogućuje miješanje naglasnih tipova⁶⁰. Očuvanje sinkronijske n. p. D⁶¹ teško je opovrgnuti nakon što je Shrager (2011) provela istraživanja kod susačkih iseljenika u New Jerseyju. Ligorio (2008) donosi prve primjere za n. p. D u Dubrovniku: *grôm, bôr, gnôj, grôz, môs, stôg, stô*. U govoru Komazina u Neretvanskoj dolini (Vukša Nahod: 2013) neke se imenice, koje prema rekonstrukcijama ruske akcentološke škole pripadaju n. p. *d* ili kod kojih postoji kolebanje između n. p. *b* i n. p. *d*, mogu svrstati u sinkronijsku n. p. D: *môst* (psl. *b/d*), *bôr* (psl. *b/d*), *kľûn* (psl. *d*), *cvjêt* (psl. *d*).

U istraživanju akcentuacije među narječjima nedvojbeni je primat odnijelo čakavsko. Ponajprije se njime bave C. Stang, zatim V. Dybo, a veliku ulogu u klasifikaciji čakavskoga narječja imala je nizozemska akcentološka škola i njezin začetnik W. Vermeer (1982), koji odbacuje podjelu čakavskoga narječja na dijalekte prema refleksu jata te na temelju naglasnih značajka predlaže podjelu na sjeverozapadne, središnje i jugoistočne čakavske govore. Ubrzo P. Houtzagers (1985) piše monografiju govora Orleca na Cresu, a J. Kalsbeek (1998) govora Orbanića pokraj Žminja. Golem prilog čakavološkoj dijalektologiji dao je K. Langston (2006), koji u knjizi *Čakavian prosody, The accentual Patterns of the Čakavain Dialects of Croatian* prikazuje fiziologiju naglasaka, akcenatske tipove i alternacije naglasaka u čakavskim govorima. Akcenatske tipove Grobnika te akcenatske tipove imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima proučavala je i o njima pisala S. Zubčić (2006, 2010), a govore sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu iscrpno je obradila S. Vranić (2010, 2011). D. Mandić (2011, 2012) pisao je o naglasku imenica u perojskome govoru i naglasku glagola s *i*-prezentom u govoru Medulina, a o naglasnim paradigmama mjesnoga govora Kukljice i naglasku imenica u govoru mjesta Kali doznajemo iz radova M. Benića (2013a, 2013b).

Iako je kajkavsko narječje detaljno istraženo, kad je riječ o akcentološkim obradama, i dandanas je na margini. Većina radova s kajkavskom tematikom vodi se i u obzir uzima temeljnu Ivšićevu klasifikaciju (1996) prema metatoniji, metataksi, oksitonezi kratkoga naglasaka i naglasku tipa *letĩ*. Velik odmak od tradicionalnih opisa čini Houtzagers u knjizi *The Kajkavian Dialect of Hidegség and Fertőhomok*. V. Gudek (2013) u diplomskome radu *Opis govora Gornje Konjščine* naglasne tipove također obrađuje u sklopu morfologije.

Nažalost, i u štokavskome narječju izostaje cjelovita obrada naglasnih paradigma mjesnoga idioma. Ipak, ključni su radovi M. Kapovića (2007, 2008, 2010a, 2010b, 2011a) u

⁶⁰ V. Langston 2006: 260 i Vermeer 2009: 136–137.

⁶¹ Većina se građe podudara s onom koju su zabilježili Hamm, Hraste i Guberina (1956), no u nekim primjerima Shrager bilježi oksitonski naglasak, npr. *brâx, briřa*, dok u Hamm i dr. (1956: 104) stoji *brâx, briřa*.

kojima opisuje povijesni razvoj imeničnih osnova u svim narječjima, iz kojih crpimo podatke o štokavskim mjesnim govorima (primjerice iz Slavonije⁶², Vrgorske krajine, Imotske krajine i Bekije⁶³, Dubrovnika). D. Vidović (2007b) pisao je o akcentološkim alternacijama u novoštokavskim govorima Dobranja i Vidonja, M. Peraić (2011) o naglasnim tipovima glagola u Bosanskoj Svilaji, a Ligorio i Kapović (2011) o naglasku dvosložnih *o*-osnova s kratkosilaznim naglaskom u Dubrovniku. I. Kurtović Budja (2009) u doktorskoj disertaciji o govorima Makarskoga primorja donosi kratak pregled naglasnih tipova imenica, pridjeva i glagola.

Budući da je još uvijek, nažalost ne samo među laicima, uvriježeno mišljenje da je naglasni inventar standardnoga jezika istovjetan ili neznatno izmijenjen u odnosu na štokavske dijalekte, još je važnije proučiti naglasne tipove i novoštokavskih i staroštokavskih govora, koji gotovo beziznimno u svim kategorijama čuvaju arhaično stanje ili njegove ostatke.

S obzirom na to da se u radu prije svega opisuje sinkronijsko stanje, sinkronijske naglasne paradigme pisat će se velikim slovima (A, B, C), a praslavenske naglasne paradigme malim kurzivnim slovima (*a*, *b*, *c*). Na ovakvo smo se bilježenje odlučili zašto što se sinkronijske od izvornih paradigma razlikuju svojim obilježjima, ali i riječima koje njima pripadaju (primjerice imenice *plāmēn*, *gōvōr*, *gōst* iz n. p. *c* prešle su u n. p. A). U sinkronijskoj naglasnoj paradigmi A ostvaruju se " i ` na prvome slogu osnove, u naglasnoj paradigmi B ostvaruju se naglasci na zadnjemu slogu osnove, a u naglasnoj paradigmi C bilježimo silazni naglasak (s mogućom izmjenom *bōg* : *bōga*) koji se mijenja, pomiče i preskače u određenim padežima.

Kako sinkronijsko stanje nudi različitosti i inovacije, katkad je nemoguće pojedine imenice svrstati u tri uobičajene paradigme. Služeći se iscrpnom analizom i prikazom (v. prilog 9.3.) pokušali smo ustvrditi različita miješanja ili supostojanja te odrediti podtipove „glavnih” paradigma. Spojnica između dvaju naglasnih tipova označuje miješanje, ali ne i supostojanje oblika dvaju paradigma. Tako primjerice u govoru Slivna Ravnoga imenica *gřč* u jednini pripada n. p. B, a u množini n. p. A te je ubrajamo u tip B-A. Kosom se pak crtom, primjerice A/C, označuju imenice koje u nekome padežu imaju dvostruke ostvaraje: *čēmerimal/čēmèrima* (oblici iz n. p. A i n. p. C). Katkad uz slova (A, B, C) stoje i brojke (1, 2), a njihovo će se značenje objašnjavati ovisno o kriterijima unutar paradigme kojoj pripadaju.

⁶² Prema podacima S. Ivšića (1913).

⁶³ Prema podacima M. Šimundića (1971).

4.1.1.1.2. Naglasna paradigma A

Slivno Ravno

	n. p. A	n. p. A	n. p. A/B	n. p. A/C
	plug	čekíć	bíč	čemer
N.	plüg	čekíć	bíč	čemer
G.	plüga	čekíća	bíča/biča	čëmera
D.	plügu	čekíću	bíču	čëmeru
A.	plüg	čekíć	bíč	čëmer
V.	plügu	čekíću	bíču	čëmeru
L.	plügu	čekíću	bíču	čëmeru
I.	plügon	čekíćen/čekíćon	bíčen	čëmeron
n.	plügovi	čekíći	bíčevi/bičevi	čëmeri
g.	plügōvā	čekíćā	bíčëvā	čëmërā
d.	plügovima(n)	čekíćima(n)	bíčevima(n)	čëmerima(n)/čëmërima(n)
a.	plügove	čekíće	bíčeve/bičeve	čëmere
v.	plügovi	čekíći	bíčevi/bičevi	čëmeri
l.	plügovima(n)	čekíćima(n)	bíčevima(n)	čëmerima(n)/čëmërima(n)
i.	plügovi(n)	čekíćima(n)	bíčevima(n)	čëmerima(n)/čëmërima(n)

Mihalj

	n. p. A	n. p. A	n. p. A/B	n. p. A/C
	zet	potkrovlje	bíč	oblík
N.	zèt	šùfet	bíč	öblík
G.	zëta	šùfeta	bíča	öblíka
D.	zëtu	šùfetu	bíču	öblíku
A.	zëta	šùfet	bíč	öblík
V.	zëte	šùfetu	bíču	öblíku
L.	zëtu	šùfetu	bíču	öblíku/oblíku
I.	zëton	šùfeton	bíčen	öblíkon
n.	zëtovi	šùfeti	bíčevi/bičevi	öblíci
g.	zëtōvā	šùfētā	bíčëvā	öblíka/oblíkā
d.	zëtovima(n)	šùfetima(n)	bíčevima(n)	öblícima(n)/oblícima(n)
a.	zëtove	šùfete	bíčeve/bičeve	öblíke

v.	zětovi	šùfeti	bìčevi/bìčevi	òblìci
l.	zětovima(n)	šùfetima(n)	bìčevima(n)	òblìcima(n)/oblìcima(n)
i.	zětovima(n)	šùfetima(n)	bìčevima(n)	òblìcima(n)/oblìcima(n)

Blace

	n. p. A	n. p. A	n. p. A/B
	vjetar	štednjak	prag
N.	vìtar	špòret	pràg
G.	vìtra	špòreta	pràga/pràga
D.	vìtru	špòretu	pràgu
A.	vìtar	špòret	pràg
V.	vìtru	špòretu	pràgu
L.	vìtru	špòretu	pràgu
I.	vìtron	špòreton	pràgon
n.	vìtrovi	špòreti	pràgovi/pràgovi
g.	vìtròvā	špòrētā	pràgōvā
d.	vìtrovima(n)	špòretima(n)	pràgovima(n)
a.	vìtrove	špòrete	pràgove/pràgove
v.	vìtrovi	špòreti	pràgovi/pràgovi
l.	vìtrovima(n)	špòretima(n)	pràgovima(n)
i.	vìrovima(n)	špòretima(n)	pràgovima(n)

Podgradina

	n. p. A	n. p. A	n. p. A/B
	prijatelj	džemper	rat
N.	prìjatej	svèder	rät
G.	prìjateja	svèdera	ràta/ràta
D.	prìjateju	svèderu	rätu
A.	prìjateja	svèder	rät
V.	prìjateju	svèderu	rätu
L.	prìjateju	svèderu	rätu
I.	prìjatejon	svèderon	rätön
n.	prìjateji	svèderi	rätovi/rätovi
g.	prìjatējā	svèdērā	rätōvā

d.	prījatejima(n)	svèderima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)
a.	prījateje	svèdere	rätove/rätove
v.	prījateji	svèderi	rätovi/rätovi
l.	prījatejima(n)	svèderima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)
i.	prījatejima(n)	svèderima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)

U n. p. *a* riječi su imale stalan akut na korijenu u svim oblicima. Stari akut daje " u hrvatskome pa se n. p. *a* odražava kao sinkronijska naglasna paradigma s " u svim padežima (*brät* < *brätřь, *jäd* < *jädь, *plüg* < *plügь). S unutarnjega se sloga prebacuje naprijed i nastaje `: *jèzik* < *jèzýkь. U g. takvih imenica neocirkumfleks se pomiče za jedan slog naprijed i glasi: *jèzíkā*. U slivanjskim govorima u n. p. *A* ostvaruje se nepomičan " i ` na prvome slogu osnove.

Dijakronijski sekundarna uzlaznost⁶⁴ pojavljuje se i u jedninskim i u množinskim padežima. Iako neke imenice u D. i L. čuvaju izvorni naglasak: *krüvu*, *cäru*, *plügu*, *mīšu*, *mliüu*, kod nekih L. i D., koji se prema njemu ujednačio, zbog utjecaja n. p. *c* postaje uzlazan⁶⁵: *dimu*, *dlānu*, *jādu*, *lānu*, *siru*, *prāgu*, *rāku*, *rātu*. Zabilježeni L. *na prāgu*, *u rātu*, vjerojatno su utjecali na G.: *prāga*, *rāta*. Budući da su N. n. p. *a* i n. p. *b* jednaki, ne čudi što neke imenice iz n. p. *a* preuzimaju oblike G. n. p. *b*: *biča*, *prāga* (SR, Mi, Po), *rāta* (SR, Po), no u slivanjskim su govorima te promjene izrazito rijetke.

U nominativu množine čuva se stari naglasak: *cärevi*, *kmětovi*, *mīševi*, *mliüovi*, *plügovi*, uz tek pokoje dvojnosti (*prāgovi/prāgovi*, *rätovi/rätovi*), čime se potvrđuje da su inovacije i međuparadigmatska kolebanja u slivanjskim govorima gotovo zanemariva, posebice jer se u n. p. *C*, u kojoj se uzlazni naglasak u novoštokavskim govorima počinje širiti, također realizira silazni naglasak, čime n. svih paradigma čuva razlikovnost.

Kao što je i očekivano, dočetni se slogovi ispred *-j* dulje: N. *krāj*, ali G. *krāja*, a duljenje⁶⁶ zahvaća i dvosložne riječi s " na prvome slogu koje završavaju na sonant, a pripadale su n. p. *a*, N. *jävör* – G. *jävora*, N. *jäsēn* – G. *jäsena*, N. *sjävēr* – G. *sjëvera*. U N. i G. istovjetne su starim imenicama n. p. *c*, kojima je redovito produžen zadnji slog: N. *žëvēr* – G. *žëvera* (SR, Mi)/N. *dïvēr* – G. *dïvera* (Bl, Po), N. *grëbēn* – G. *grëbena*.

⁶⁴ Uzlazni su oni padeži koji privlače uzlazni naglasak u L., g. i d./l./i. u imenicama n. p. *c*, a sekundarno se pojavljuju i u drugim paradigmama. Dosad su se u literaturi takvi padeži nazivali visnima (više u Kapović 2006 i Benić 2007), a pojava visnost, no u ovome će se radu rabiti nazivi uzlazni i uzlaznost jer smatramo da su prozirniji i jasniji.

⁶⁵ U n. p. *c* lokativ je uzlazan samo kod imenica koje označuju neživo.

⁶⁶ O novoštokavskim duljenjima vidi u Kapović 2008: 26–27.

Svi su kosi padeži kratki, čime se izjednačuju s imenicama n. p. C. Kod imenice *güšter*⁶⁷, u svim je istraživanim govorima u svim padežima potvrđena kračina *güščerъ > *güšter*⁶⁸.

U novoštokavskim je govorima uobičajeno da imenica *čovjek* ima `naglasak, kako je u govorima Blaca (*čòvik*) i Podgradine (*čòvik*), no u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja bilježimo`: *čòek*, vjerojatno analogijom prema V. *čòeče*⁶⁹.

Većina je imenica ukalupljena u stari naglasni obrazac, odnosno potvrđen je stalni kratkosilazni ili kratkouzlazni naglasak na osnovi u svim padežima:

SR n. p. A: *blävor, brät, cär, čèkić, čòek, dìm, dlän, dögažāj, žèd, gövör, güšter, jäsën, jèlen, jèzik, kášaļ, klîn, krüv, läbūd, län, grümën, miš, mlîn, òras, plüg, pötrēs, sîr, svèder* 'džemper', *šùfet* 'potkrovlje', *ùnuk, vacùlet* 'marama za glavu', *vëpar, vjëtar, žëludac*

Mi n. p. A: *bäjäm* 'badem', *blägosov, blävor, brät, brätic, cär, čèkić, čëmer, čîr, čòek, còšak, dìm, dlän, dögažāj, döktor, žèd, gövör, güšter, jèlen, jèzik, kätolik, kášaļ, klîn, kräj, kräošac* 'kravosas', *krèvet, krüv, läbūd, län, grümën, miš, mlîn, öbläk, òras, plüg, pötrēs, präg, rät, röžāk, sîr, sèstrić, sřšën, šùfet* 'tavan', *ùčitel, ùnuk, vjëtar, zët, žëludac*

Bl n. p. A: *bäjäm* 'badem', *blägosov, blävor, brät, cär, čèkić, čòvik, còšak, did, dìm, dlän, dögažāj, gövör, güšter, jèzik, kätolik, kášaļ, klîn, kräj, kräošac* 'kravosas', *krèvet, krüv, miš, mlîn, öbläk, öblîk, òras, òpanak, plüg, pötrēs, prijateļ, přšut, rät, röžāk, rüzmarin, sîr, sèstrić, šporet* 'štednjak', *sřšën, ùčitel, ùnuk, vîtar, zët, žëludac*

Po n. p. A: *bäjäm* 'badem', *bäul* 'kovčeg', *blävor, brät, brätic, cär, čèkić, čîr, čòvik, còšak, did, dìm, dlän, döktor, gövör, güšter, jèzik, kätolik, kášaj, kräj, kräoštarac* 'kravosas', *krèvet, krüv, mägazîn, miš, mlîn, öbläk, öblîk, òras, òpanak, plüg, pötrēs, prijatej, přšut, röžāk, sîr, svèder* 'džemper', *špäker* 'štednjak', *šùfit* 'potkrovlje', *sřšën, ùčitej, ùnuk, vîtar, zët, žëludac*

Među ovim su imenicama i one koje su izgubile pomičnost, odnosno one koje su iz n. p. c prešle u n. p. A: *gövör, čëmer, dögažāj*.

U svim su slivanjskim govorima ovjerene i imenice s fakultativnim B-naglasakom u primjerice G.: *biča/biča, präg/präg, rät/räta*, n. *bičevil/bičevi, prägovil/prägovi, rätovil/rätovi*, odnosno one koje mogu íci i po jednoj i po drugoj naglasnoj paradigmi.

SR n. p. A/B: *bič, düd, präg, rät*

Mi n. p. A/B: *bič*

Bl n. p. A/B: *bič, präg*

⁶⁷ Isti je primjer potvrđen i u Vrgorcu, Dubrovniku i Neretvanskoj krajini (Kapović 2008: 27).

⁶⁸ O izmjeni duljine i kračine u kosim padežima vidi u Kapović 2008: 27 te Ligorio i Kapović 2011: 359–362.

⁶⁹ Takvo je stanje većinom posvjedočeno u bosanskim govorima.

Po n. p. A/B: *bič, präg, rät*

U govorima Slivna Ravnoga i Mihalja, iako rijetko, u nekim je imenicama zabilježeno kolebanje između n. p. A. i n. p. C.

SR n. p. A/C: *čëmēr, jăstrēb, krâj, öblīk*

Mi n. p. A/C: *öblīk*

4.1.1.1.3. Naglasna paradigma B

Slivno Ravno

	n. p. B	n. p. B	n. p. B ₁	n. p. B-A
	čep	kovač	ból	grč
N.	čèp	kòvāč	bôl	grč
G.	čèpa	kováča	bòla	grča
D.	čèpu	kováču	bòlu	grču
A.	čèp	kováča	bôl	grč
V.	čèpu	kòvāču	bôlu	grču
L.	čèpu	kováču	bòlu	grču
I.	čèpon	kováčon	bòlon	grčon
n.	čèpovi	kováči	bòlovi	grčevi
g.	čèpōvā	kováčā	bòlōvā	grčēvā
d.	čèpovima(n)	kováčima(n)	bòlovima(n)	grčevima(n)
a.	čèpove	kováče	bòlove	grčeve
v.	čèpovi	kováči	bòlovi	grčevi
l.	čèpovima(n)	kováčima(n)	bòlovima(n)	grčevima(n)
i.	čèpovima(n)	kováčima(n)	bòlovima(n)	grčevima(n)

Slivno Ravno

	n. p. B-C	n. p. B/C
	mjehur	žulj
N.	mjèhūr	žûļ
G.	mjehúra	žúļa
D.	mjehúru	žúļu
A.	mjèhūr	žûļ
V.	mjèhūru	žûļu
L.	mjehúru	žúļu
I.	mjehúron	žúļen
n.	mjehúri	žùļevi
g.	mjehúrā	žùļēvā
d.	mjehúrima(n)	žùļevima(n)/žuļevima(n)
a.	mjehúre	žùļeve
v.	mjehúri	žùļevi
l.	mjehúrima(n)	žùļevima(n)/žuļevima(n)
i.	mjehúrima(n)	žùļevima(n)/žuļevima(n)

Mihalj

	n. p. B	n. p. B	n. p. B₁	n. p. B-C
	grč	prasad	jež	leptir
N.	grč	gudīn	jēž	lëptīr
G.	grča	gudína	jéža	leptíra
D.	grču	gudínu	jéžu	leptíru
A.	grč	gudína	jéža	leptíra
V.	grču	gudínu	jéžu	lëptíru
L.	grču	gudínu	jéžu	leptíru
I.	grčon	gudínon	jéžon	leptíron
n.	grčevi	gudíni	jěževi	leptíri
g.	grčēvā	gudínā	jěžēvā	leptírā
d.	grčevima(n)	gudínima(n)	jěževima(n)	leptírima(n)
a.	grčeve	gudíne	jězeve	leptíre
v.	grčevi	gudíni	jěževi	leptíri
l.	grčevima(n)	gudínima(n)	jěževima(n)	leptírima(n)
i.	grčevima(n)	gudínima(n)	jěževima(n)	leptírima(n)

Blace

	n. p. B	n. p. B	n. p. B₁	n. p. B-C
	bor	bumbar	kríž	komad
N.	bôr	guněvāļ	krîž	kômād
G.	bòra	gundeváļa	kríža	komáda
D.	bòru	gundeváļu	krížu	komádu
A.	bôr	gundeváļa	krîž	kômād
V.	bòru	gūndevaļu	krîžu	kômādu
L.	bòru	gundeváļu	kríža	komádu
I.	bòron	gundeváļon	krížon	komádon
n.	bòrovi	gundeváļi	krīževi	komádi
g.	bòrōvā	gundeváļā	krīžēvā	komádā
d.	bòrovima(n)	gundeváļima(n)	krīževima(n)	komádima(n)
a.	bòrove	gundeváļe	krīževe	komáde
v.	bòrovi	gundeváļi	krīževi	komádi
l.	bòrovima(n)	gundeváļima(n)	krīževima(n)	komádima(n)
i.	bòrovima(n)	gundeváļima(n)	krīževima(n)	komádima(n)

Podgradina

	n. p. B	n. p. B	n. p. B₁	n. p. B-C
	džep	đimnjak	kralj	leptir
N.	žèp	fùmār	krâj	lèptīr
G.	žèpa	fumára	krája	leptíra
D.	žèpu	fumáru	kráju	leptíru
A.	žèp	fùmār	krája	leptíra
V.	žèpu	fùmāru	krâju	lèptīru
L.	žèpu	fumáru	kráju	leptíru
I.	žèpon	fumáron	krájon	leptíron
n.	žèpi	fumári	kràjevi	leptíri
g.	žèpā	fumárā	krājēvā	leptírā
d.	žèpima(n)	fumárima(n)	kràjevima(n)	leptírima
a.	žèpe	fumáre	kràjevi	leptíre
v.	žèpi	fumári	kràjevi	leptíri
l.	žèpima(n)	fumárima(n)	kràjevima(n)	leptírima
i.	žèpima(n)	fumárima(n)	kràjevima(n)	leptírima

U n. p. *b* naglasak je na prvome slogu nakon osnove ili na zadnjemu slogu osnove, a u novoštokavskoj n. p. B realiziraju se novoštokavski uzlazni naglasci.

U V. jednosložnih riječi ostvaren je čeonu naglasak (kao i u n. p. C): *böbu, böku, čèpu* (SR, Mi, Bl)/*čèpu* (Po), *kõnu, kõšu, krõvu, pödu, snõpu, stölu, tõpu, völu, žèpu*, kao i u višesložnih riječi: *kövāču* (SR, Mi, Bl)/*kövāču* (Po), *lūžāče* (Bl)/*lūžāče* (Po), *võjnīče* (SR, Mi, Bl)/*võjnīče* (Po). Iako se čeonu naglasak u množini uglavnom gubi, odnosno ujednačuje s nominativnim: *bòbovi, bòrovi, čèpovi* (SR, Mi, Bl)/*čèpovi* (Po), *pòpovi, vojníci*, bilježimo ga u primjerima: *jèževi, klìpovi, kràjevi* (SR, Mi, Bl)/*kràjevi* (Po), *spūževi, žūļevi* (SR, Mi, Bl).

Kod uvođenja duge množine *-ov/-ev-* u dugim je osnovama često ujednačen tip s `: *kràjevi/kràjevi* (s pomičnošću u d./l./i. u govoru Slivna Ravnoga), *kļūčevi* (SR, Mi, Bl), *križevi* (Mi, Bl, Po), *spūževi* (SR, Mi, Po), *žūļevi* (SR, Mi, Bl) (s pomičnošću u d./l./i. u govoru Slivna Ravnoga), odnosno u množini ne postoji tip s dugouzlaznim naglaskom (npr. *krájevi*), kao u ostalim štokavskim govorima. U kratkim osnovama nalazimo i stariji tip (*bòrovi*). U govoru Podgradine češći su oblici kratke množine koji su očuvali n. p. B u svim oblicima i u dugim osnovama *spúži, štápi, žúji* i u kratkim: *bòri, čèpi, jéži, pòpi, snòpi, žèpi*.

U g. n. p. B kod imenica s kratkom i dugom osnovom uvijek je ` , odnosno ujednačavanje prema n. nije provedeno: *böbōvā, bökōvā, bõrōvā, krõvōvā, mākōvā, pödōvā, stölōvā, völōvā* itd.

SR n. p. B: *bīk, böb, bök, bōr, čëp, žâk, kōn, kōvâč, māk, òrō, pöd, pöp, snöp, vō, vòjnīk*

Mi n. p. B: *bīk, bök, bōr, čëp, žâk, gřč, gùdīn 'prasac', gunëvāl 'bumbar', kōn, kōvâč, māk, mládīc, mřgīn 'međa', òrō, piñūr 'vilica', pöd, pöp, snöp, šofër 'vozač', vágōn, vō, vòjnīk, zānāt*

Bl n. p. B: *bâlkōn, bīk, böb, bök, bōr, bùbrig, čëp, žâk, gřč, gùdīn 'prasac', gunëvāl 'bumbar', kōn, kōvâč, kùmpīr, lùžāk, mládīc, mřgīn 'međa', piñūr 'vilica', pöd, pöp, pùšâč, rébac, sinžīr 'lanac', snöp, svidok, tērën, vágōn, vō, vòjnīk, zānāt*

Po n. p. B: *bīk, böb, bök, bôtūr 'vrsta šaša', bōr, bùbrig, čëp, žâk, fùmār 'dimnjak', gřč, grīj, gùdīn 'prasac', gunëvāj 'bumbar', jëž, kōnop, kōn, kōvâč, kùmpīr, lùžāk, mládīc, mòtūn 'cigla', mřgīn 'međa', piñūr 'vilica', pöd, pöp, pùšâč, rébac, sinžīr 'lanac', snöp, spūž, svidok, štâp, šugòmān 'ručnik', takūn 'novčanik', tumpërīn 'vrsta noža', vágōn, vō, vòjnīk, zānāt, žëp, žūj*

U svim su slivanjskim govorima neke imenice u množini preuzele silazni naglasak iz n. p. A, koji se proširio u ostalim padežima te one pripadaju tipu n. p. B₁:

SR n. p. B₁: *bōl, žōn, grjêh, grëb, hūm/ūm, jëž, kōš, kröv, lëk, pān, plās 'plast', pūt, smjêh, spūž, stō, töp, vřv, zglöb, žëp*

Mi n. p. B₁: *bōl, žōn, grijêh, grëb, jëž, klīp, krâl, krīž, kröv, lijêk, pān, plās 'plast', pūt, smijêh, spūž, stō, töp, vřv, zglöb, žëp, žūl*

Bl n. p. B₁: *bōl, žōn, grëb, jëž, klīp, krâl, krīž, kröv, pān, plās 'plast', pūt, rôj, spūž, töp, zglöb, žëp, žūl*

Po n. p. B₁: *bōl, žōn, grëb, klīp, krâl, krīž, kröv, pān, plās 'plast', pūt, rëp, rôj, töp, zglöb*

U nekim imenicama u jedninskim i/ili množinskim padežima nalazimo kolebanja te ih možemo podijeliti u nekoliko tipova. Samo u govoru Slivna Ravnoga dolazi do miješanja n. p. B i n. p. A. Vidljivo je da određeni oblici idu po jednome naglasnom tipu, a drugi po drugome (v. prilog 9.3.1.):

SR n. p. B-A: *čäs, gřč, jäd*

Kod dijela imenica u svim istraživanim govorima u N./A. ostvaruje se silazni naglasak (sekundarno prema n. p. C), a u ostalim su padežima oblici n. p. B.

SR, Mi, Bl n. p. B-C: *kōmād, lëptīr, mjêhūr*⁷⁰

Po n. p. B-C: *kōmād, lëptīr*

U govoru Slivna Ravnoga u n. p. B bilježimo i supostojanje dvaju oblika u d./l./i.: *klīpovima/klipòvima, bōkovima/bokòvima, krâļevima/kraļèvima, žūļevimal/žuļèvima*.

SR n. p. B/C: *klīp, krâl, žūl*

⁷⁰ O praslavenskim rekonstrukcijama vidi u Ligorio i Kapović 2011: 344, 346–347. Prema mišljenju autora, riječ je o imenicama koje pripadaju miješanoj n. p. C-B.

4.1.1.1.4. Naglasna paradigma C

Slivno Ravno

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A	n. p. C-A
	rog	mrav	djever	grad	dug
N.	rôg	mrâv	žëvër	grâd	dûg
G.	rôga	mrâva	žëvera	grâda	dûga
D.	rôgu	mrâvu	žëveru	grâdu	dûgu
A.	rôg	mrâva	žëvera	grâd/ù grâd	dûg/nâ dûg
V.	rôgu	mrâvu	žëveru	grâdu	dûgu
L.	rôgu	mrâvu	žëvera	grâdu	dûgu
I.	rôgon	mrâvon	žëveron	grâdon	dûgon
n.	rôgovi	mrâvi	žëverovi/ žëveri	grâdovi	dûgovi
g.	rogóvā	mrāvā	žëveróvā	gradóvā	dûgōvā
d.	rogòvima(n)	mràvima(n)	ževeròvima(n)	gradòvima(n)/grâdovima(n)	dûgovima(n)
a.	rôgove	mrâve	žëverove/ žëvere	grâdove	dûgove
v.	rôgovi	mrâvi	žëverovi/ žëveri	grâdovi	dûgovi
l.	rogòvima(n)	mràvima(n)	ževeròvima(n)	gradòvima(n)/grâdovima(n)	dûgovima(n)
i.	rogòvima(n)	mràvima(n)	ževeròvima(n)	gradòvima(n)/grâdovima(n)	dûgovima(n)

Mihalj

	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A	n. p. C-A
	dan	vrag	golub	kljun
N.	dân	vrâg	gòlūb	kļûn
G.	dâna	vrâga	gòlūba	kļûna
D.	dânu	vrâgu	gòlūbu	kļûnu
A.	dân	vrâga	gòlūba	kļûn
V.	dânu	vrâže	gòlūbe	kļûnu
L.	dânu	vrâgu/vrâgu	gòlūbu	kļûnu
I.	dânon	vrâgon	gòlūbon	kļûnon
n.	dâni	vrâgovi	gòlubovi	kļûnovi
g.	dánā	vragóvā	golubóvā/gòlubōvā	kļûnōvā
d.	dànim(a)(n)	vragòvima(n)	golubòvima(n)/gòlubovima(n)	kļûnovima(n)
a.	dâne	vrâgove	gòlubove	kļûnove
v.	dâni	vrâgovi	gòlubovi	kļûnovi
l.	dànim(a)(n)	vragòvima(n)	golubòvima(n)/gòlubovima(n)	kļûnovima(n)
i.	dànim(a)(n)	vragòvima(n)	golubòvima(n)/gòlubovima(n)	kļûnovima(n)

Blace

	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A	n. p. C-A
	mrav	sin	korak	glas
N.	mrâv	sîn	kòrāk	glâs
G.	mrâva	sîna	kòrāka	glâsa
D.	mrâvu	sînu	koráku/kòrāku	glásu
A.	mrâva	sîna	kòrāk	glâsa
V.	mrâvu	sîne	kòrāku	glâsu
L.	mrávu	sînu	koráku	glásu
I.	mrâvon	sînnon	kòrākon	glâson
n.	mrâvi	sînovi	kòrāci	glâsovi
g.	mrávā	sinóvā	korákā	gläsōvā
d.	mrávima(n)	sinòvima(n)	korácima(n)/kòrācima(n)	glâsovima(n)
a.	mrâve	sînove	kòrāke	glâsove
v.	mrâvi	sînovi	kòrāci	glâsovi
l.	mrávima(n)	sinòvima(n)	korácima(n)/kòrācima(n)	glâsovima(n)
i.	dànim(a)n	sinòvima(n)	korácima(n)/kòrācima(n)	glâsovima(n)

Podgradina

	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A	n. p. C-A
	zub	sin	vrag	nos
N.	zûb	sîn	vrâg	nôs
G.	zûba	sîna	vrâga	nösa
D.	zûbu	sînu	vrâgu	nòsu
A.	zûb	sîna	vrâga	nôs
V.	zûbu	sîne	vrâže	nösu
L.	zûbu	sînu	vrâgu/vrâgu	nòsu
I.	zûbon	sînnon	vrâgon	nöson
n.	zûbi	sînovi	vrâgovi	nösovi
g.	zúbā	sinóvā	vragóvā/vrâgōvā	nösōvā
d.	zùbima(n)	sinòvima(n)	vrâgovima(n)	nösovima(n)
a.	zûbe	sînove	vrâgove	nösove
v.	zûbi	sînovi	vrâgovi	nösovi
l.	zùbima(n)	sinòvima(n)	vrâgovima(n)	nösovima(n)
i.	zùbima(n)	sinòvima(n)	vrâgovima(n)	nösovima(n)

U n. p. c naglasak je pomičan; može stajati na početku, sredini ili kraju riječi. Iako se u štokavskome n. p. c odražava kao naglasna paradigma s pomičnim naglaskom, u nekim se primjerima pomičnost gubi.

Uzlaznost u L. bilježimo kod imenica koje znače neživo: *po dānu, u stānu, u grādu*, dok kod imenica koje znače živo izostaje: *ò bogu, ò sīnu*. Kapović (2010: 80) zaključuje da se ta razlika izvrsno očituje kod imenice *vrâg*; kada se imenica rabi u značenju sotona L. je *vrâgu*, a kad označava neku nesreću uvijek se izgovara: *ko po vrâgu*. Takva se razlika čuva i u istraženim govorima. Ipak, postoje primjeri u kojima dolazi do odstupanja. Stankiewicz (1993: 123) je uočio da se mali kukci, primjerice mrav ili crv, katkad percipiraju kao nešto neživo te se u paradigmi ponašaju kao imenice koje znače neživo. Primjeri iz slivanjskih govora potvrđuju da je L. uzlazan: (D. *mrâvu/cřvu* // L. *mrāvu/cřvu*), a isto je zabilježeno i u govoru Komazina⁷¹ (zažapski govor).

Dativni se naglasak najčešće poopćuje prema lokativu: *bròdu, dānu, dāru, dūgu, grādu, klāsu, mòzgu, mrāku, nòsu, práhu, rògu, stānu, stògu, zvúku* itd.

Jedan od arhaizama bilježimo i u dvosložnih imenica s nepostojanim *a*. Često se u štokavskim govorima u tim imenicama gubi uzlaznost lokativnoga nastavka. Međutim, u slivanjskim se govorima dobro čuva, kao primjerice kod imenica *lākat* : *lāktu, mõzak* : *mòzgu*, a u govoru Slivna Ravnoga i *būbañ* : *búbñu*.

Iako je staro stanje ovjereno u svim oblicima, g. i d./l./i ipak su podložni inovacijama. U govoru Slivna Ravnoga u genitivu množine bilježimo stari naglasak: *gradóvā, grebenóvā, rogóvā, sinóvā, stanóvā, sokolóva, vragóvā, zubóvā* i mlađi naglasak: *bübñēvā, dārōvā, grömōvā, klāsōvā, öbičājā, prāhōvā*. Zabilježen je i dvostruki ostvaraj: *golubóvā/gölubōvā, glasóva/glāsōvā, korākā/körākā, laktóvā/läktova, stogóvā/stögōvā, vukóvā/vükōvā*. U dativu, lokativu i instrumentalu množine stari je naglasak potvrđen u primjerima: *sinòvima(n), stanòvima(n), rogòvima(n), vragòvima(n), zubòvima(n)*, a mlađi u: *därovima(n), dügovima(n), gläsovima(n), nòsovima(n)*. Dvostruki je ostvaraj zabilježen u: *golubòvima(n)/gölubovima(n), gradòvima(n)/grädovima(n), korácima(n)/körācima(n)*.

U govoru Mihalja u g. stari je naglasak zabilježen u: *žëveróvā, galebóvā, gradóvā, korākā, sinóvā, vragóvā*, dvostruki ostvaraj: *daróvā/dārōvā, golubóvā/gölubōvā, mädëžā/madežóvā, slučajévā/slüčajēvā* te mlađi: *gläsōvā, grömōvā, rögōvā* i sl. I u d./l./i također je ovjeren stari naglasak: *ževeròvima(n), sinòvima(n), vragòvima(n), slučajèvima(n)*, dvostruki ostvaraj: *golubòvima(n)/gölubovima(n), korácima(n)/körācima(n), mädëžima(n)/madežòvima(n)* te mlađi: *därovima(n), gälebovima(n), stänovima(n)*.

⁷¹ Više u Vukša Nahod 2013: 180.

U govoru Blaca stari je naglasak u g. zabilježen u primjerima: *gradóvā, korákā, sínóvā, vragóvā*, dvostruki u: *dīverōvā/diveróvā, golubóvā/göľubōvā, mädēžā/madežóvā, slučájévā/sľučájévā* te mlađi naglasak u: *dārōvā, gāľebōvā, sōkolōvā* i sl. U d./l./i stari je naglasak zabilježen samo u primjeru: *sínovima(n)*, dvostruki u: *gradovima(n)/grāđovima(n), korácima(n)/kōrācima(n)*, a mlađi u: *dīverovima(n), göľubovima(n), mädežima(n), sľučajevima(n), vrāgovima(n)*.

U govoru Podgradine u g. stari je naglasak ovjeren u: *korákā, sínóvā, slučájévā*, dvostruki u: *dīverōvā/diveróvā, golubóvā/göľubōvā, vragóvā/vrāgōvā* te mlađi u: *gāľebōvā, grādōvā, mädēžā, stānōvā* i sl. U d./l./i., kao i u govoru Blaca, samo kod imenice *sīn* nalazimo stari naglasak: *sínovima(n)*. Dvostruki je ostvaraj potvrđen samo u jednome primjeru: *korácima(n)/kōrācima(n)*, a u ostalima je prevladao noviji naglasak: *dīverovima(n), göľubovima(n), grāđovima(n), sľučajevima(n), stānovima(n), vrāgovima(n)* itd.

U kratkoj se množini rijetko javlja analogija prema nominativu: n. *cŕvi* – d./l./i. *cŕvima*, i to samo u govoru Slivna Ravnoga. Izvorni oblici s pokraćenim korijenom potvrđeni su u n. *zŭbi* – d./l./i. *zŭbima(n)* u svim istraživanim govorima, u n. *mrāvi* – d./l./i. *mrāvima(n)* u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja, dok se u govorima Blaca i Podgradine ujednačilo duljenje: u n. *mrāvi* – d./l./i. *mrāvima(n)*.

U dugoj je množini zabilježeno starije stanje: *brōdovi, glāsovi, stōgovi, kľŭnovi, rōgovi*. Time je potvrđeno da se imenice n. p. *c* i n. p. *b*, ne ujednačuju, odnosno da se u n. p. *c* nikada ne pojavljuje mlađi naglasak tipa *rōgovi*, a u n. p. *A* izrazito je rijedak.

U N. se dulji zadnji slog osnove (stari *^o u jednosložnim se riječima dulji u ^o), primjerice **nōsŭ* > *nōs*, **rōgŭ* > *rōg*, **sōkŭ* > *sōk*, **bōgŭ* > *bōg*, **grōmŭ* > *grōm* te je nemoguće razlikovati kratke i duge osnove. Razlika je očuvana u G. *rōga, sōka* : *klāsa, dāra*.

Poopćenje duljine iz N. u kosim padežima zabilježeno je samo kod imenice N. *grōm* – G. *grōma*, a primjeri N. *rōg* – G. *rōga*, N. *sōk* – G. *sōka*, N. *stōg* – G. *stōga* potvrđuju da se izmjena duljine u nominativu i kraćine u genitivu dobro čuva. Samo u jednome primjeru potvrđen je utjecaj kosih padeža na N. *gōst* < G. *gōsta*.

Duljenje se ostvaruje i u nenaglašenim slogovima: *grēbēn, grümēn, žēvēr* (SR, Mi)/*dīvēr* (Bl, Po). Kod ovih je imenica zabilježena izvorna opreka – dužina u N./A., kraćina u kosim padežima.

Preskakanje naglasaka na prednaglasnice uglavnom je dosljedno i to najčešće kod jednosložnica *nā rōg, zā nōs, ũ lād, ũ lōv, ōko vrāta, překo dāna, zā dāna, nā cvjēt* (SR, Mi)/*nā cvīt* (Bl, Po), *ũ boga, ũ glās, ũ mrāk, ũ stān, ũ grād, ĩ mŭža* itd. Kod višesložnica preskakanje se većinom gubi.

Dio imenica u slivanjskim je govorima u potpunosti sačuvao stanje iz n. p. c:

SR n. p. C: *dân, źèvēr, mrâv, rôg, sîn, stân vrâg, zûb*

Mi n. p. C: *dân, źèvēr, mrâv, sîn, vrâg, zûb*

Bl n. p. C: *dân, mrâv, sîn, zûb*

Po n. p. C: *dân, mrâv, sîn, zûb*

Kod nekih je imenica zabilježeno preskakanje naglaska i pomičnost u jednini, ali nedosljednost, odnosno kolebanje između n. p. C i n. p. A u množini; množinski se oblici ujednačuju prema n./a./v. (osim g. i u d./l./i., gdje postoji kolebanje).

SR n. p. C/A: *bûbań, dâr, gâlĕb, glâs, gŏlŭb, grâd, grĕbĕn, kŏrâk, lâkat, mǎdež, mŭž, slŭčĕj, sŏkŏ, stŏg, vŭk*

Mi n. p. C/A: *dâr, gâlĕb, gŏlŭb, grâd, kŏrâk, mǎdež, slŭčĕj*

Bl n. p. C/A: *dĭvĕr, gŏlŭb, grâd, kŏrâk, mǎdež, slŭčĕj, vrâg*

Po n. p. C/A: *dĭvĕr, gŏlŭb, kŏrâk, slŭčĕj, vrâg*

Neke imenice većinom čuvaju preskakanje naglaska i pomičnost u jednini, no množinski su se oblici potpuno ujednačili prema n./a./v.

SR n. p. C-A: *brŏd, cĕv, cvjĕt, dŭg, grŏm, klâs, kĕlŭn, lôv, mŏs, mŏzak, mrâk, nŏs, prâh, zĕc, zvŭk*

Mi n. p. C-A: *brŏd, cĕv, cvijĕt, dŭg, glâs, grŏm, klâs, kĕlŭn, lâkat, lôv, mŏs, mŏzak, mrâk, mŭž, nŏs, rôg, sŏkŏ, stân, stŏg, vŭk, zĕc, zvŭk*

Bl n. p. C-A: *brŏd, cĕv, cvĭt, dâr, dŭg, gâlĕb, glâs, grŏm, klâs, kĕlŭn, lâkat, lôv, mŏs, mŏzak, mrâk, mŭž, nŏs, rôg, sŏkŏ, stân, stŏg, vŭk, zĕc, zvŭk*

Po n. p. C-A: *brŏd, cĕv, cvĭt, dâr, dŭg, gâlĕb, glâs, grâd, grŏm, klâs, kĕlŭn, lâkat, lôv, mǎdež, mŏs, mŏzak, mrâk, mŭž, nŏs, rôg, sŏkŏ, stân, stŏg, vŭk, zĕc, zvŭk*

Iz ekscerpirane je građe potvrđena tendencija prelaska nekih imenica iz n. p. A u n. p. B, dok u množinskim oblicima nisu zabilježene sekundarne promjene naglaska. Za razliku od inovativnijih štokavskih govora u kojima se teži nepromjenjivosti naglaska, prikupljena dijalektološka građa sa slivanjskoga područja pokazuje suprotnu tendenciju, tj. relativno je velik broj imenica u n. p. C sačuvao pomičnost naglaska i preskakanje na proklitiku, posebice u govoru Slivna Ravnoga, ali u množini se širi nepomičan naglasak na prvome slogu, prije svega u govoru Podgradine. Većina imenica n. p. B množinu ujednačava prema n. p. A te uz tip *bŏrovi* postoji i tip *jĕževi*, dok obrnut utjecaj nije zabilježen (nema *brŏdovi* nego samo

brödovi). Ovjereno je tek nekoliko primjera s dvostrukostima: *prågovi/pràgovi, råtovi/ràtovi*. U ostalim je primjerima zabilježen samo kratkosilazni naglasak (*cärevi, kmětovi, miševi, mlinovi, plügovi*).

4.1.1.2. Imenice srednjega roda

U imenice *a*-vrste srednjega roda ubrajaju se:

- imenice srednjega roda koje u N. imaju gramatički morf *-o* i *-e*: *rèbro, sèdlo, súkno, kôrzo, kôpļe* (SR, Mi, Bl)/*köpje* (Po), *põļe* (SR, Mi, Bl)/*pöje* (Po), *möre*
- imenice srednjega roda koje u N. imaju gramatički morf *-ø*: *ime, tële, jáje, pīle*
- imenice *pluralia tantum*: *plúća, pŕsa, ústa, kļéšta* (SR)/*klijéšta* (Mi)/*klíšta* (Bl, Po), *vráta, kōla*
- imenice *singularia tantum*: *tèle, pīle, gòveče* (SR, Mi, Bl)/*gòveče* (Po), *jāne, jāre, djéte* (SR)/*dijéte* (Mi)/*díte* (Bl, Po), *čeļáde* (SR, Mi, Bl)/*čejáde* (Po), *kļûse* (SR, Mi, Bl)/*kjûse* (Po)
- imenica *dôba*
- nepravilne imenice *òko, üvo*

Pregled nastavaka u sklonidbi imenica *a*-vrste sr. r.:

- N. *-o/-e/-ø*
- G. *-a*
- D. *-u*
- A. *-o/-e*
- V. *-o/-e*
- L. *-u*
- I. *-on/-en*

- n. *-a*
- g. *-ā/-ijā*
- d. *-ima(n)*
- a. *-a*
- v. *-a*
- l. *-ima(n)*
- i. *-ima(n)*

U jedninskim padežima ne bilježimo posebnosti ni iznimke. U instrumentalu jednine u osnovama s palatalnim završetkom dolazi nastavak *-er*: *kôpļen* (SR, Mi, Bl)/*köpjen* (Po), *põļen* (SR, Mi, Bl)/*pöjen* (Po), *üļen* (SR, Mi, Bl)/*üjen* (Po), a kod onih s nepalatalnim nastavak *-or*: *kòpìton, kŕznon, mäslon, mjékon* (SR, Mi)/*mlíkon* (Bl, Po), *vīmenon*.

U genitivu množine prevladao je nastavak *-ā*: *klūkā, krīlā, gūvānā*, a samo kod imenica *bŕdo* i *blāto* bilježimo i nastavak *-ijā*: *bŕdijā* i *blatijā*⁷². Morfem *-ijū*: *iz ūstijū* zabilježio je Halilović u Slivnu Ravnome, no tijekom našega istraživanja nije potvrđen.

U d./l./i. bilježimo nastavak *-ima(n)*: *jātima(n), kōlinima(n), kōlima(n)*, a Halilović (1996a: 166) u instrumentalu uz *-iman*: *s kōliman* bilježi i nastavak *-in*: *sad iđu kōlīn*, koji nije potvrđen za ovoga istraživanja.

Imenice *īme, plēme, prēzime, rāme, sēme* (SR)/*sjēme/sēme* (Mi)/*sīme* (Bl, Po), *tjēme* (SR, Mi, Bl)/*tīme* (Po), *vīme, vrjēme* (SR)/*vrijēme* (Mi)/*vrīme* (Bl, Po) u svim padežima (osim u N./A./V.) imaju osnovu proširenu infiksom *-n-*: G. *īmena, plēmēna, prēzīmēna, rāmēna, sēmēna* (SR)/*sjēmēna/sēmēna* (Mi)/*sīmēna* (Bl, Po), *tjēmēna* (SR, Mi, Bl)/*tīmēna* (Po), *vīmēna, vrēmēna*, D. *īmenu, plēmēnu, prēzīmenu, rāmēnu, tjēmēnu* (SR, Mi, Bl)/*tīmenu* (Po), *sēmēnu* (SR)/*sjēmēnu/sēmēnu* (Mi)/*sīmēnu* (Bl, Po), *vīmenu, vrēmēnu*, n. *īmēna, plemēna, prēzīmēna, ramēna, sēmēna* (SR)/*sjēmēna/sēmēna* (Mi)/*simēna* (Bl, Po), *tjemēna* (SR, Mi, Bl)/*timēna* (Po), *vimēna, vremēna...*

Imenice *crjēvo* (SR)/*crijēvo* (Mi)/*crīvo* (Bl, Po), *djēte* (SR)/*dijēte* (Mi)/*dīte* (Bl, Po), *dŕvo, gōveče* (SR, Mi, Bl)/*gōvečē* (Po), *jāje, kļūse* (SR, Mi, Bl)/*kjūse* (Po), *jāhe, jāre, pīle, tēle, ūže, zŕno, ždrjēbe* (SR)/*ždrijēbe* (Mi)/*ždrībe* (Bl, Po), u svim padežima (osim u N./A./V.) imaju osnovu proširenu infiksom *-t-* G. *crjēveta* (SR, Mi)/*crīveta* (Bl, Po), *djēteta* (SR, Mi)/*diteta* (Bl, Po), *dŕveta, gōvečeta* (SR, Mi, Bl)/*gōvečēta* (Po), *jājeta, kļūseta* (SR, Mi, Bl)/*kjūseta* (Po), *jāheta, jāreta, pīleta, ūžeta, zŕneta* (SR), *ždrjēbeta* (SR, Mi)/*ždrībeta* (Bl, Po).

Jedino imenica *nēbo* ima osnovu proširenu infiksom *-s-*: N. *nēbo* : n. *nebēsa*.

Imenice koje označavaju mlado životinja ubrajaju se u imenice *singularia tantum* te se sklanjaju po nejednakosložnoj promjeni: N. *jāre* : D. *jāretu*, N. *kļūse* (SR, Mi, Bl)/*kjūse* (Po) : D. *kļūsetu* (SR, Mi, Bl)/*kjūsetu* (Po), N. *tēle* : D. *tēletu*, N. *ždrjēbe* (SR)/*ždrijēbe* (Mi)/*ždrībe* (Bl, Po) : D. *ždrjēbetu* (SR, Mi)/*ždrībetu* (Bl, Po). Množinske oblike nadoknađuju uporabom zbirnih imenica ženskoga roda koje su također *singularia tantum*⁷³: *jārād, kļūsād* (SR, Mi), *tēlād, ždrjēbād* (SR, Mi). Imenica *pīle* za množinu nema zbirnu imenicu *pīlād*, nego množinski oblik imenice *pīlic* (SR, Mi, Bl)/*pīlic* (Po) : *pīlicī* (SR, Mi, Bl)/*pīlicī* (Po).

Imenice *djēte* (SR)/*dijēte* (Mi)/*dīte* (Bl, Po) i *čeļāde* (SR, Mi, Bl)/*čejāde* (Po) također pripadaju skupini *singularia tantum*, a za iskazivanje značenjskoga mnoštva služe im zbirne

⁷² Riječ je o nekad vrlo čestome tvorbenome modelu u Dubrovačkome primorju koji je gotovo iščeznuo. Halilović (1996a: 165) takav oblik bilježi i u Mliništu: *pūna brdija* i Brijesti: *brdija* na poluotoku Pelješcu, mjestu najbližem slivanjskome kraju, dok je u Opuzenu zabilježio *gōri su blatija* ('močvare'). Vjerojatno je zbog čestotnosti uporabe tih imenica nastavak ostao sačuvan i dandanas.

⁷³ O problematici broja i roda imenica koje označavaju mlado od životinja v. Tafra (2007: 221).

imenica *žèca* (SR, Mi)/*dica* (Bl, Po), koja se sklanja kao imenica *e*-vrste i *čĕlād* (SR, Mi, Bl)/*čĕjād* (Po), koja se sklanja kao imenica *i*-vrste.

Kod imenica *ōko* i *ŭvo* bilježimo morfološki supletivizam jer se u množini uključuju u paradigmu imenica ženskoga roda.

U g. umetnuto je *-a-*: *gúvno* : *gŭvānā*, *jĕdro* : *jedárā*, *jŭtro* : *jutárā*, *kŕzno* : *kŕzānā*, *lĕglo* : *lĕgālā*, *mäslo* : *masálā*, *písno* : *pĭsāmā*, *rĕbro* : *rebárā*, *sĕdlo* : *sedálā*, *súkno* : *sŭkānā*, *vĕslo* : *vesálā*, *vlákno* : *vlākānā*.

Imenice srednjega roda pripadaju trima naglasnim paradigmama: n. p. A – u kojoj se naglasak ne mijenja, n. p. B – u kojoj se na osnovi ostvaruju novoštokavski uzlazni naglasci te n. p. C – u kojoj bilježimo pomične naglaske i preskakanje naglasaka. Budući da sinkronijsko stanje nije uvijek jednostavno, poslužili smo se nekoliko kriterijima za razvrstavanje imenica u miješane paradigme (preskakanje naglasaka, pomičnost naglasaka, ostvarivanje B-naglasaka u D./L., širenje B-naglasaka u L., širenje B-naglasaka u G., širenje C-naglasaka u g.), što je i prikazano u tablici 3.

4.1.1.2.1. Naglasna paradigma A

Slivno Ravno

	n. p. A klupko	n. p. A-C salo	n. p. A-C/n. p. B-C zrno	n. p. A/B jedro
N.	klüko	sälo	zṛno	jèdro
G.	klüka	säla	zṛna/zṛneta	jèdra/jèdra
D.	klüku	sälu	zṛnu/zṛnetu	jèdru
A.	klüko	sälo	zṛno	jèdro
V.	klüko	sälo	zṛno	jèdro
L.	klüku	sälu	zṛnu/zṛnetu	jèdru
I.	klükon	sälon	zṛnon/zṛneton	jèdron
n.	klüka	säla	zṛna	jèdra/jèdra
g.	klükā	sälā	zṛnā	jedārā
d.	klükima(n)	sälima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)
a.	klüka	säla	zṛna	jèdra
v.	klüka	säla	zṛna	jèdra
l.	klükima(n)	sälima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)
i.	klükima(n)	sälima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)

Mihalj

	n. p. A blato	n. p. A-C mjesto	n. p. A/B jedro
N.	bläto	mjèsto	jèdro
G.	bläta	mjèsta	jèdra
D.	blätu	mjèstu	jèdru
A.	bläto/ù blato	mjèsto	jèdro
V.	bläto	mjèsto	jèdro
L.	blätu	mjèstu	jèdru
I.	bläton	mjèston	jèdron
n.	bläta	mjèsta	jèdra/jèdra
g.	blätā	mjéstā	jedārā
d.	blätima(n)	mjèstima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)
a.	bläta	mjèsta	jèdra
v.	bläta	mjèsta	jèdra
l.	blätima(n)	mjèstima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)
i.	blätima(n)	mjèstima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)

Blace

	n. p. A	n. p. A-C	n. p. A/B
	jato	mjesto	jedro
N.	jäto	mjesto	jëdro
G.	jäta	mjestä	jëdra/jëdra
D.	jätu	mjestu	jëdru
A.	jäto	mjesto	jëdro
V.	jäto	mjesto	jëdro
L.	jätu	mjestu	jëdru
I.	jäton	mjeston	jëdron
n.	jäta	mjestä	jëdra/jëdra
g.	jätā	mjestā	jedārā
d.	jätima(n)	mjestima	jëdrima(n)/jëdrima(n)
a.	jäta	mjestä	jëdra
v.	jäta	mjestä	jëdra
l.	jätima(n)	mjestima	jëdrima(n)/jëdrima(n)
i.	jätima(n)	mjestima	jëdrima(n)/jëdrima(n)

Podgradina

	n. p. A	n. p. A-C	n. p. A/B
	kolo	mjesto	jedro
N.	kòlo	mìsto	jëdro
G.	kòla	mìsta	jëdra/jëdra
D.	kòlu	mìstu	jëdru
A.	kòlo	mìsto	jëdro
V.	kòlo	mìsto	jëdro
L.	kòlu	mìstu	jëdru
I.	kòlon	mìston	jëdron/jëdron
n.	kòla	mìsta	jëdra/jëdra
g.	kòlā	mìstā	jedārā
d.	kòlima(n)	mìstima(n)	jëdrima(n)/jëdrima(n)
a.	kòla	mìsta	jëdra
v.	kòla	mìsta	jëdra
l.	kòlima(n)	mìstima(n)	jëdrima(n)/jëdrima(n)
i.	kòlima(n)	mìstima(n)	jëdrima(n)/jëdrima(n)

Kao i u ostalim štokavskim govorima, u govoru Slivna Ravnoga u n. p. A zabilježen je *˘*, kao odraz psl. akuta (*blāto* < *bōlto, *sēme* < *sēme) ili *˘* (*kòļeno* < *kolěno, *kòpito* < *kopýto, *kòrito* < *korýto), ako je akut posvjedočen u sredini riječi. Neocirkumfleks u genitivu množine odražava se kao *ˆ* (npr. *blātā, jātā, rālā*).

Imenice koje su pripadale n. p. *a* katkad djelomično ili potpuno⁷⁴ prelaze u n. p. C⁷⁵, kao što je primjerice zabilježio Šimundić (1971: 100–101): *blāta, bȓda* u Imotskoj krajini i Bekiji ili Kapović (2011a: 113) u Vrgorskoj krajini (*bȓda, zȓna, gȓla, òd brda, nā zrnū, ù gȓlo*).

U slivanjskim govorima preskakanje naglasaka nalazimo samo kod imenice *bȓdo*: *òn je ko òd brda òdvājen, bíli smo ù bȓdu*, a u drugim je primjerima većinom očuvana n. p. A: *ĩžēmo ù blato* (Mi), *stāvi ù brašno* (Po), *ĩžēmo ùjutru* (SR), *izāži malo nā sūnce* (Bl), *ùļeto* (Mi), *skòčila je nā rame* (Bl).

Pomični naglasak u množini u govoru Slivna Ravnoga posvjedočen je u imenicama *bȓdo, mjēsto, sālo, zȓno*, a u govorima Mihalja, Blaca i Podgradine samo u *mjēsto/mīsto*. Zaključujemo kako je do potpunoga prelaska u n. p. C došlo samo kod imenice *bȓdo*.

U svim je istraživanim govorima kod imenice *jēdro* zabilježeno paradigmatsko kolebanje između n. p. A i n. p. B i u jednini i u množini. U govoru Slivna Ravnoga uzlazni naglasak iz n. p. B zabilježen je u G. *jēdra/jēdra*, I. *jēdron*, n. *jēdra/jēdra* i d./l./i. *jēdrima(n)/jēdrima(n)*, u govoru Mihalja u n. *jēdra/jēdra* i d./l./i. *jēdrima(n)/jēdrima(n)*, u govoru Blaca u G. *jēdra/jēdra*, n. *jēdra/jēdra* i d./l./i. *jēdrima(n)/jēdrima(n)* te u govoru Podgradine u G. *jēdra/jēdra*, I. *jēdron/jēdron*, n. *jēdra/jēdra* i d./l./i. *jēdrima(n)/jēdrima(n)*.

U govoru Slivna Ravnoga neke su imenice iz n. p. A prešle u druge tipove. Imenice *jānje, jāre, jāto* koje su pripadale n. p. *a* danas su dijelom n. p. B-C (v. tab. 3.). Kod imenice *gȓlo*, koja je također pripadala n. p. *a*, u jednini se iz D./L. B-naglasak proširio na I., a zatim i na G. te predstavlja miješanu n. p. B-C jer je zabilježeno i preskakanje naglasaka: *mētni rākiju nā grlo* i pomicnost: *gȓla*.

Imenice *jūt̄ro, kòp̄le, māslo* i *mjēsto* u g., analogijom prema oblicima n. p. C, glase *jutāra, kopālā, masālā, mjéstā*, no budući da nije ostvareno preskakanje naglasaka u jednini ni ostali pomični naglasci u množini, svrstavamo ih u n. p. A. U govoru Mihalja bilježimo *jūtārā, kopālā, masālā, mjéstā*, u govoru Blace *jūtārā, kopālā, masālā, místā*, a u govoru Podgradine *jūtārā, kopājā/kòpjā, masālā, místā*.

⁷⁴ Djelomično je ako je došlo samo do preskakanja naglasaka ili pomicanja naglasaka u množini, a potpuno ako su se dogodile obje promjene.

⁷⁵ U takvim se riječima jednostavno vidi da je riječ o sekundarnoj n. p. C jer na nekoć dugim slogovima ne možemo imati izvoran *˘*. Da je riječ o izvornoj n. p. *c*, tu bi bilo *ˆ* (Kapović 2011a: 113).

SR n. p. A: *bläto, bräšno, gòveče, jütro, klüko, kòjeno, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, tjème, sème, vime, žito*

Mi n. p. A: *bläto, bräšno, gòveče, gřlo, jāne, jāre, jāto, jütro, klüko, kòjeno, kòlo, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, tjème, sälo, sjème, vime, zřno, žito*

Bl n. p. A: *bläto, bräšno, gòveče, gřlo, jāne, jāre, jāto, jütro, klüko, kòlino, kòlo, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, sälo, sime, time, vime, zřno, žito*

Po n. p. A: *bläto, bräšno, gòveče, gřlo, jāne, jāre, jāto, jütro, klüko, kòlino, kòlo, kòpito, kòpļe, kòrito, lito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, sälo, sime, time, vime, zřno, žito*

SR n. p. A-C: *mjesto, sälo, öko, üvo*

Mi n. p. A-C: *mjesto, öko, üvo*

Bl, Po n. p. A-C: *misto, öko, üvo*

SR n. p. A-C/n. p. B-C: *zřno*

SR, Mi, Bl, Po n. p. A/B: *jèdro*

Tablica 11. Pregled imenica prema kriterijima za razvrstavanje u miješane paradigme u mjesnome govoru Slivna Ravnoga

	preskakanje	pomičnost	B-nagl. u G.	B-nagl. u DL.	B-nagl. u I.	C-nagl. u g.	n. p.
bläto	–	–	–	–	–	–	A
bräšno	–	–	–	–	–	–	A
břdo	+	+	–	–	–	–	C
kòjeno	–	–	–	–	–	–	A
gòveče	–	–	–	–	–	–	A
räme	–	–	–	–	–	–	A
jèdro	–	–	–/+	–	–/+	–	A/B
gřlo	+	+	+	+	+	+	B/C
jāne	–	–	–	+	+	–	B-C
jāre	–	–	–	+	+	–	B-C
jāto	–	–	–	+	+	–	B-C
jütro	–	–	–	–	–	+	A
klüko	–	–	–	–	–	–	A
kòpito	–	–	–	–	–	–	A
kòpļe	–	–	–	–	–	+	A
kòrito	–	–	–	–	–	–	A
mäslo	–	–	–	–	–	+	A
mjesto	–	+	–	–	–	+	A-C
oglèdalo	–	–	–	–	–	–	A
pile	–	–	–	–	–	–	A
sälo	–	+	–	–	–	–	A-C
sème	–	–	–	–	–	–	A
tjème	–	–	–	–	–	–	A
vime	–	–	–	–	–	–	A

ẓ̌no	+	+	-/+	-/+	-	-	A-C/B-C
ẓ̌ito	-	-	-	-	-	-	A

Kod starijih se *n*-osnova u svim istraženim govorima u množini ujednačio naglasak n. p.

C: *šémèna, tjemèna, ramèna, vimèna*.

	Slivno Ravno sjeme	Mihalj tjeme	Blace rame	Podgradina vime
N.	šème	tjème	ràme	vìme
G.	šèmena	tjèmena	ràmena	vìmena
D.	šèmenu	tjèmenu	ràmenu	vìmenu
A.	šème	tjème	ràme	vìme
V.	šème	tjème	ràme	vìme
L.	šèmenu	tjèmenu	ràmenu	vìmenu
I.	šèmenon	tjèmenon	ràmenon	vìmenon
n.	šémèna	tjemèna	ramèna	vimèna
g.	šéménā	tjeménā	raménā	viménā
d.	šémènima(n)	tjemènima(n)	ramènima(n)	vimènima(n)
a.	šémèna	tjemèna	ramèna	vimèna
v.	šémèna	tjemèna	ramèna	vimèna
l.	šémènima(n)	tjemènima(n)	ramènima(n)	vimènima(n)
i.	šémènima(n)	tjemènima(n)	ramènima(n)	vimènima(n)

4.1.1.2.2. Naglasna paradigma B

Slivno Ravno

	n. p. B	n. p. B	n. p. B	n. p. B
	selo	čelo	krilo	sukno
N.	sèlo	čelo	krílo	súkno
G.	sèla	čela	kríla	súkna
D.	sèlu	čelu	krílu	súknu
A.	sèlo	čelo	krílo	súkno
V.	sèlo	čelo	krílo	súkno
L.	sèlu	čelu	krílu	súknu
I.	sèlon	čelon	krílon	súknon
n.	sèla ⁷⁶	čela	kríla	súkna
g.	sêlā	čélā	krílā	súkanā
d.	sèlima(n)	čelima(n)	krílima(n)	súknima(n)/súknima(n)
a.	sèla	čela	kríla	súkna
v.	sèla	čela	kríla	súkna
l.	sèlima(n)	čelima(n)	krílima(n)	súknima(n)/súknima(n)
i.	sèlima(n)	čelima(n)	krílima(n)	súknima(n)/súknima(n)

Mihalj

	n. p. B	Blace	Podgradina
	selo	n. p. B	n. p. B
	selo	guvno	rešeto
N.	sèlo	gúvno	rešeto
G.	sèla	gúvna	rešeta
D.	sèlu	gúvnu	rešetu
A.	sèlo	gúvno	rešeto
V.	sèlo	gúvno	rešeto
L.	sèlu	gúvnu	rešetu
I.	sèlon	gúvnon	rešeton
n.	sèla	gúvna	rešeta
g.	sêlā	gûvānā	rešétā
d.	sèlima(n)	gúvnima(n)	rešetima(n)
a.	sèla	gúvna	rešeta
v.	sèla	gúvna	rešeta
l.	sèlima(n)	gúvnima(n)	rešetima(n)
i.	sèlima(n)	gúvnima(n)	rešetima(n)

⁷⁶ Toponim u okolici Metkovića izgovara se Növā Sèla.

U jednini su potvrđeni ` i ´ naglasak, dok u množini nalazimo raznovrsnosti⁷⁷. U govoru Slivna Ravnoga u rijetkim je slučajevima naglasak vezan za korijen u množini i to većinom kod imenica kratke osnove, točnije samo kod imenica N. *sělo* : n./a./v. *sěla*, N. *rěbro* : n./a./v. *rěbra* i N. *sědlo* : n./a./v. *sědla*, a kod imenica N. *pěro* i N. *věslo* potvrđeni su samo n./a./v. *pěra*, *věsla*. U mjesnim govorima Mihalja, Blaca i Podgradine ovjereni su samo primjeri s kratkouzlaznim naglaskom u n./a./v.: *sěla*, *rěbra*, *sědla*, *pěra*, *věsla*. U dugim osnovama u svim govorima uvijek dolaze primjeri s ´ u n./a./v.: *gúvna*, *gnézda* (SR, Mi)/*gnízda* (Bl, Po), *líca*, *súkna*, *vína*, *ždrjéla* (SR, Mi)/*ždríla* (Bl, Po).

Kapović (2011a: 121) smatra da bi načelno u svim štokavskim govorima u kojima se pojavljuju barem neki tragovi stare vezanosti naglasaka u množini u n. p. B trebalo pretpostaviti stari obrazac tipa *sěla*, *pěra* u množini, a oblike poput *sěla*, *pěra* treba smatrati inovacijama (analogija prema jednini ili unutarparadigmatsko ujednačavanje). S druge strane, kad je riječ o dugim osnovama, dosad nisu zabilježeni množinski oblici s ` , odnosno pojavljuju se samo nominativi tipa *rašěta*, *vretěna*.

Kod imenica s nepostojanim *a* razlikujemo tri naglasna tipa u g.; bez promjene naglasaka (*légālā*), s promjenom naglasaka (*gúvānā*, *křzānā*, *pīsāmā*) te s pomakom naglasaka na nastavak (*vesālā*, *rebārā*, *sedālā*).

Kraćenja u d./l./i./ uobičajenija su u *a*-osnovama, no u govoru Slivna Ravnoga potvrđena su i u *o*-osnovama, pa tako i u n. p. B bilježimo *ždrjélíma(n)* te dvostruki ostvaraj *súkníma(n)* / *súkníma(n)*. U govorima Mihalja, Blaca i Podgradine usustavljeni su dugi oblici u d./l./i./: *súkníma(n)* (Mi, Bl, Po), *ždríjélíma(n)* (Mi)/*ždrílíma(n)* (Bl, Po).

SR n. p. B: *čělo*, *djéte*, *gnézdo*, *gúvno*, *krílo*, *křzno*, *léglo*, *líce*, *mjéko*, *odjélo*, *pěro*, *písmo*, *rěbro*, *rešěto*, *sědlo*, *sělo*, *súkno*, *těle*, *ústa*, *úže*, *věslo*, *víno*, *vlákno*, *ždrjélo*

Mi n. p. B: *čělo*, *dijéte*, *gníjédo*, *gúvno*, *krílo*, *křzno*, *léglo*, *líce*, *mjéko*, *odijélo*, *pěro*, *písmo*, *rěbro*, *rešěto*, *sědlo*, *sělo*, *súkno*, *těle*, *ústa*, *úže*, *věslo*, *víno*, *vlákno*, *ždríjélo*

Bl n. p. B: *čělo*, *díte*, *gnízdo*, *gúvno*, *krílo*, *křzno*, *léglo*, *líce*, *mlíko*, *pěro*, *písmo*, *rěbro*, *rešěto*, *sědlo*, *sělo*, *súkno*, *těle*, *ústa*, *věslo*, *víno*, *vlákno*, *ždrílo*

Po n. p. B: *čělo*, *díte*, *gnízdo*, *gúvno*, *krílo*, *křzno*, *léglo*, *líce*, *mlíko*, *pěro*, *písmo*, *rěbro*, *rešěto*, *sědlo*, *sělo*, *súkno*, *těle*, *ústa*, *věslo*, *víno*, *vlákno*, *ždrílo*

⁷⁷ Više o situaciji u množini u novoštokavskim govorima vidi u Kapović (2011a: 120–123).

4.1.1.2.3. Naglasna paradigma C

Slivno Ravno

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. B-C/A	n. p. B-C
	polje	tijelo	more	kolo	jato
N.	pòļe	tjêlo	mòre	kòlo	jàto
G.	pòļa	tjêla	mòra	kòla	jàta
D.	pòļu	tjêlu	mòru	kòlu	jàtu
A.	pòļe/ù poļe	tjêlo	mòre	kòlo	jàto
V.	pòļe	tjêlo	mòre	kòlo	jàto
L.	pòļu	tjêlu	mòru	kòlu	jàtu
I.	pòļen	tjêlon	mòren	kòlon	jàton
n.	pòļa	tjêla	mòra	kòla	jàta
g.	pòļā	tjêlā	mòrā	kòlā	jātā
d.	pòļima(n)	tjêlima(n)	mòrima(n)	kòlima(n)	jàtima(n)
a.	pòļa	tjêla	mòra	kòla	jàta
v.	pòļa	tjêla	mòra	kòla	jàta
l.	pòļima(n)	tjêlima(n)	mòrima(n)	kòlima(n)	jàtima(n)
i.	pòļima(n)	tjêlima(n)	mòrima(n)	kòlima(n)	jàtima(n)

Mihalj

Blace

Podgradina

	n. p. C	n. p. C	n. p. C
	brdo	zvono	jezero
N.	břdo	zvòno	jèzero
G.	břda	zvòna	jèzera
D.	břdu	zvònu	jèzeru
A.	břdo	zvòno	jèzero
V.	břdo	zvòno	jèzero
L.	břdu	zvònu	jèzeru
I.	břdon	zvònon	jèzeron
n.	břda	zvòna	jezèra
g.	břdā/břdijā	zvónā	jezérā
d.	břdima(n)	zvònima(n)	jezèrima(n)
a.	břda	zvòna	jezèra
v.	břda	zvòna	jezèra

- l. bȕdima(n) zvònima(n) jezèrima(n)
 i. bȕdima(n) zvònima(n) jezèrima(n)

U istraživanim govorima u jedninskim je padežima kod imenica *bȕdo*, *dȕvo*, *ime*, *jèzero*, *òko*, *òlovo*, *pöje* (SR, Mi, Bl)/*pöje* (Po), *sȕce*, *üvo* zabilježen čeon naglasak, a iznimke poput imenica *kölo*, *nëbo* i *pröso* u govoru Slivna Ravnoga upućuju na širenje B-naglasaka iz D./L. u I., a zatim i u G. (v. tab. 12.).

Tablica 12. Pregled imenica *kolo*, *nebo*, *proso* prema kriterijima za razvrstavanje u miješane paradigme u mjesnome govoru Slivna Ravnoga

	preskakanje	pomičnost	B-nagl. u G.	B-nagl. u DL.	B-nagl. u I.	n. p.
kölo	+	-	-	+	+	B-C/A
nëbo	+	-	-	+	-	B-C
pröso	-	-	+	+	-	B-C

Kod imenice *kölo* u jednini bilježimo preskakanje: *ü kolu* te B-naglasak u D./L./I., dok je u množini naglasak nepomičan. Stoga je ubrajamo u miješani tip n. p. B-C/A

Kod imenice *nëbo* u jednini također bilježimo preskakanje *ü nebo* te B-naglasak u D./L./I., pa se uvrštava u miješani tip n. p. B-C. Kod imenice *pröso* ne bilježimo ni pomičnost ni preskakanje nego samo B-naglasak u D./L./I. te je također tip n. p. B-C.

Preskakanje naglasaka u slivanjskim se govorima redovito ostvaruje: *nä bȕdu*, *ü oko*, *ü poje* (SR, Mi, Bl)/*ü poje* (Po), *nä nebu*, *ü kolu*, *zä sȕce*, *nä zvonu*.

Uzlaznost⁷⁸, koju uglavnom nalazimo u imenica muškoga roda n. p. C, u govoru Slivna Ravnoga u n. p. B bilježimo u nekolicini primjera: *mésu*, *zlátu*, *sjénu*, *plemènu*, *zvönu*, *prösu*, vjerojatno analogijom prema imenicama muškoga roda. Za razliku od primjerice ostalih štokavskih govora (Posavina, Makarsko primorje, Imotski i Bekija), u kojima se uzlaznost pojavljuje gotovo isključivo u dugim osnovama, u govoru Slivna Ravnoga pronalazimo je i u dugim i u kratkim osnovama. U govoru Mihalja bilježimo *mésu*, *sijénu*, *plemènu*, ali *zvönu*, u govoru Blaca: *zvönu*, *plemènu*, ali *mèsu*, *sînu*, dok je u govoru Podgradine zabilježeno samo *mèsu*, *zvönu*, *sînu*, *plèmenu*.

Stara promjenjivost naglasaka u n./a./v. potvrđena je u primjerima: *bȕdo* – *bȕda*, *dȕvo* – *dȕva*, *möre* – *mòra*, *slövo* – *slòva*, *zvöno* – *zvòna*, uz ujednačene *sjèno* – *sjêna* (SR); *sijèno* – *sijêna* (Mi); *tjêlo* – *tjêla* (SR); *tijêlo* – *tijêla* (Mi); *tîlo* – *tîla* (Bl, Po). U nekim se primjerima sekundarno naglasak ujednačuje prema " naglasku, koji je u potvrđen u jednini: *kölo* – *köla*,

⁷⁸ Više o uzlaznosti, odnosno visnosti u štokavskim govorima vidi u Kapović 2011: 127–128.

sřce – sřca. Stari naglasak n. p. C očuvan je u višesložnicama *jězero – jezèra, plěme – plemèna*.

Bitno je istaknuti da imenica *möre* čuva izvornu kračinu u svim slivanjskim govorima: *möre*, tj. staro stanje u svim oblicima: A. *nă more*, n. *mòra*.

Kraćenje u d./l./i. zabilježeno je samo u govoru Slivna Ravnoga, i to u jednome primjeru: *tjèlima(n)*. U ostalim je govorima ujednačen dugi naglasak: *tijèlima(n)* (Mi), *tîlima(n)* (Bl, Po).

SR n. p. C: *blâgo, břdo, crjěvo, dřvo, ĩme, jáje, jězero, kļéšta, kļûse, kòlo, mēso, möre, něbo, òlovo, plěme, plúća, pòļe, sjéno, sòčivo, vráta, vrijeme, zvòno, ždrjěbe*

Mi n. p. C: *blâgo, břdo, krijěvo, dřvo, ĩme, jáje, jězero, kljéšta, kļûse, kòlo, mēso, möre, něbo, òlovo, plěme, plúća, pòļe, sjéno, sòčivo, vráta, vrijeme, zvòno, ždrijěbe*

Bl n. p. C: *blâgo, břdo, crĭvo, dřvo, ĩme, jáje, jězero, klíšta, kļûse, kòlo, mēso, möre, něbo, òlovo, plěme, plúća, pòļe, sjéno, sòčivo, vráta, vrĭme, zvòno, ždrĭbe*

Po n. p. C: *blâgo, břdo, crĭvo, dřvo, ĩme, jáje, jězero, klíšta, kļûse, kòlo, mēso, möre, něbo, òlovo, plěme, plúća, pòļe, sjéno, sòčivo, vráta, vrĭme, zvòno, ždrĭbe*

SR n. p. B-C: *gřlo, jănje, järe, jăto, něbo, pròso, zřno* (ali i n. p. A-C)

SR n. p. B-C/A: *kòlo*

U n. p. A. kod imenica srednjega roda u slivanjskim govorima nisu zabilježena znatna kolebanja. Pomični naglasak može se pojaviti u množini te je riječ o djelomičnome prijelazu u druge paradigme. Ako pak dođe do potpunoga širenja B-naglaska u množinske padeže, kod takvih imenica govorimo o miješanoj paradigmi. Inovacije koje su se dogodile u govoru Slivna Ravnoga kod imenica *něbo, pròso, gřlo, jănje, järe, jăto, zřno*, prema dostupnim podacima, nisu ovjerene u drugim štokavskim govorima. Bitno je istaknuti da je u tome govoru u n. p. B zabilježeno kraćenje u d./l./i.: *ždrjèlima(n), sùknima(n)/súknima(n)*, kao i u n. p. C: *tjèlima(n)*. Uzlaznost u l. karakterističnu za imenice m. r. n. p. C pronašli smo i u imenica sr. r.: *mésu, zlátu, sijénu, plemènu, zvònu, pròsu*.

4.1.2. Imenice *e*-vrste

U imenice *e*-vrste ubrajaju se:

- imenice ženskoga roda koje u N. imaju gramatički morf *-a*: *bäba*, *dīña* 'lubenica', *rūta* 'zimzelena biljka', *lédina*, *mòtika*, *prěža* (SR, Mi, Bl)/*prěža* (Po), *těća* (SR, Mi, Bl)/*těća* 'lonac' (Po)
- imenice muškoga roda koje u N. imaju gramatički morf *-a*: *ćaća* (SR, Mi, Bl)/*ćaća* (Po), *pâpa*, *gäzda*, *bârba*
- imenice muškoga roda koje u N. imaju gramatički morf *-o/-e*, a riječ je o dvosložnim muškim imenima ili nadimcima s dugouzlaznim naglaskom: *Míle*, *Šíme*, *Ráto*, *Bránko*, *Múto*, *Bfko* ili o imenima životinja: *Gáro*, *Móro*, *Šáro*, *Žúco* (SR, Mi, Bl)/*Žúco* (Po)
- imenice *singularia tantum*: *žèca* (SR, Mi)/*dica* (Bl, Po), *bräca* (SR, Mi, Bl)/*bräca* (Po), *dvòjica*, *tròjica*...
- imenice *pluralia tantum*: *gäce* (SR, Mi, Bl)/*gäće* (Po), *güsle*, *jäsle*, *näcve* (SR, Mi, Bl)/*näcve* (Po)

Genitivni je nastavak svih imenica *-e*.

Pregled nastavaka imenica *e*-vrste:

N.	<i>-a</i>
G.	<i>-ē</i>
D.	<i>-i</i>
A.	<i>-u</i>
V.	<i>-o/=N.</i>
L.	<i>-il/-ōn</i>
I.	<i>-ōn</i>
n.	<i>-e</i>
g.	<i>-ā</i>
d.	<i>-an/-ama(n)</i>
a.	<i>-e</i>
v.	<i>-e</i>
l.	<i>-an/-ama(n)</i>
i.	<i>-an/-ama(n)</i>

Nisu ovjerene specifičnosti u distribuciji nastavaka. U N. je uobičajen nastavak *-a* te rjeđe *-o/-e*, a u A. uvijek *-u*. U V. je uobičajen nastavak *-o*: *čuro, kěko, gītaro, gūsko*, a katkad je jednak N. (*bāba, tětka, strīna, ūjna*). U d./l./i. prevladava ujednačeni nastavak *-ama(n)*: *dūgama(n), jābukama(n), mūvam(n), slīvama(n), tićama(n)*, dok je stariji *-an* znatno rjeđi⁷⁹: *báčvan* (SR, Mi, Bl)/*báčvan* (Po), *náčvan* (SR, Mi, Bl)/*náčvan* (Po) ili supostoje oba oblika: *bōcan/bōcama(n), kōtulan/kōtulaman(n)* 'suknja', *mōtikan/mōtikama(n)*.

U genitivu množine postoji samo nastavak *-a*: *kūpā* 'crijep', *krāvā, krūšākā, smökāvā, tīcā*. Halilović pak istražujući govorne tipove u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke navodi da su ostatci staroga oblika *g*. na *-ø* zabilježeni u sintagmatskoj vezi s brojevima i prilozima⁸⁰ te za slivanjsko-zažapski govorni tip navodi tek jedan primjer: *několko gōdīn* (Mlinište). Ostale potvrde većinom nalazi na terenu istočnijem od slivanjsko-zažapskoga, točnije u (jugo)istočnohercegovačkome govornome tipu: *imā krūšāk* (Cerovo), *pūno smökāv* (Vranjevo Selo), *stō godīn* (Šćenica), *stō ilād* (Brštanica), *imā brēsāk* (Velja Međa) dubrovačkome govornome tipu: *trīdes mu gōdīn* (Trnova) te pelješkome govornom tipu: *osāmnēz gōdīn* (Janjina), *ōsansto hiljād* (Kuna) (Halilović 1996a: 169).

D. Vidović (2012: 29) u vidonjskome kraju za *g*. također pronalazi *gōdīn, brēsāk, krūšāk, smökāv, i(I)jād*. Bilježi i da u lokativu jednine kod nekih imenica ženskoga roda *e*-sklonidbe postoji pridjevska sklonidba (*kāsārnoj, pěkārnoj*). U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja nalazimo nastavak *-on*: *u Dūbokōn, na Krēmenōn, ū Dūbōn*.

⁷⁹ U istočnohercegovačkim je govorima nastavak *-am* vrlo rijedak. Govor Dubrovnika osim novijega *-ama* čuva nastavke *-ami* i *-am*. Nastavci *-am/-an* uobičajeniji su u ikavaca štakavaca u zapadnoj Hercegovini, Makarskome primorju, Imotskoj krajini i Bekiji, Rami i Drežnici. I u govorima centralne i istočne Bosne (Halilović 1996a: 177) obični su d./l./i. im ž. r. s nastavkom *-am*. Kurtović Budja (2009: 86) u Makarskome primorju u d./l./i. bilježi nastavke *-an/-ama(n)*: *žēnān/ama(n), bārbān/bārbama(n)*.

⁸⁰ Lisac (2003: 83) donosi i da u istočnobosanskim dijalektima u genitivu množine uz brojeve stoji nulti morfem.

4.1.2.1. Naglasna paradigma A

	Slivno Ravno	Mihalj	Blace	Podgradina
	n. p. A	n. p. A	n. p. A	n. p. A
	sjekira	lonac	suknja	šljiva
N.	šèkira	těća	kõtula	slīva
G.	šèkirē	těcē	kõtulē	slīvē
D.	šèkiri	těći	kõtuli	slīvi
A.	šèkiru	těću	kõtulu	slīvu
V.	šèkiro	těčo	kõtulo	slīvo
L.	šèkiri	těći	kõtuli	slīvi
I.	šèkirōn	těcōn	kõtulōn	slīvōn
n.	šèkire	těće	kõtule	slīve
g.	šèkīrā	těcā	kõtūlā	slīvā
d.	šèkirama(n)	těcama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	slīvama(n)
a.	šèkire	těće	kõtule	slīve
v.	šèkire	těće	kõtule	slīve
l.	šèkirama(n)	těcama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	slīvama(n)
i.	šèkirama(n)	těcama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	slīvama(n)

U n. p. A. u svim padežima, osim u g., od staroga akuta i kratkoga neoakuta, dolazi nepomičan $\grave{}$, kao u primjerice *bāba* (< *bāba), *jābuka* (< *āblъko), *krāva* (< *kōrva), *tīca* (< *pъtīca). Kao i u ostalim novoštokavskim govorima, događa se i pomak $\grave{}$ na prethodni slog, što rezultira $\grave{}$ naglaskom: *gōmila* (< *mogýla), *kōbila* (< *kobýla), *kōpriva* (< *koprīva), *lědina* (< *lědyňa), *lōpata* (< *lopāta), *mōtika* (< *motýka), *šèkira* (SR, Mi)/*sikira* (Bl, Po) (< *sěkýra).

U g. nalazimo $\hat{}$: *bārā*, *būbā*, *cūrā*, *čāšā* (SR, Mi, Bl)/*čāšā* (Po), *dīnā*, *dlāka*, *dūgā*'daske od kojih je sastavljena bačva', *gāca*, *kāšā*, *slīvā*), kao i u o-osnova m. i sr. r., dok u višesloznicama kod pomicanja nastaje $\grave{}$: *brēsākā* (SR, Mi, Bl)/*prāsākā* (Po), *gōmīlā*, *gübīcā*, *gūsālā*, *kōbīlā*, *lědīna*, *mācāhā*, *mōtikā*. Niti jedanput nije zabilježen mlađi oblik s $\grave{}$ naglaskom.

Bitno je napomenuti da se u jednini pojavljuju dva naglasaka koja su uvijek duga:

G. -ē i I. -ōm, dok je u množini samo g. dug s nastavkom -ā⁸¹.

Bilježimo pomicanje naglasaka na prednaglasnicu: *ù cǎkvu*, *ù čašu* (SR, Mi, Bl)/*ù čašu* (Po), *ù kašu*, *nā babu*, *ù baru*, *nā cácu* (SR, Mi, Bl)/*nā čácu* (Po) *ù gaće* (SR, Mi, Bl)/*ù gaće* (Po), *ù mrežu*, *nā slivu*, *ù dlaku*...

U ovoj paradigmi nema zanimljivosti ni kolebanja. Iako neke imenice mogu iz n. p. a prijeći u n. p. B ili n. p. C, u slivanjskim govorima bilježimo tek prelazak imenice *mūva* (< *mūha) u n. p. B te imenice *sūza* (< *slbzā) i *cēsta* (< *cēsta) u n. p. B-C ili u n. p. B-B/C.

⁸¹ O podrijetlu tih duljina više u Kapović 2011: 149–150.

SR n. p. A: *žetelina, bāba, bāra, brëska, böca, brïtva, büba, cĕkva, cüra, čäša, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *gäce, gömila, gübica, güska, güsle, güšenica, jäbuka, jëtŕva, käša, köbila, köpriva, köšuļa, köža, kräva, krüška, küžeļa, lëdina, lisica, lõpata, mäčka, mäcaha, mòtika, mreža, mĕkva, pògača, prëža, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *slïva, tèca* 'lonac', *tïca, tikva, škriña, švräka, sèkira, vile, vjëverica, vòļa*

Mi n. p. A: *bāba, bāčva, bāra, brëska, böca, brïtva, büba, cĕkva, cüra, čäša, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *gäce, gömila, gübica, güska, güsle, güšenica, jäbuka, jëtŕva, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küca, küpa* 'crijep', *lëdina, lisica, lõpata, mäčka, mäcaha, mòtika, mreža, mĕkva, näcve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pëlena, pògača, prëža, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *slïva, tèca* 'lonac', *tïca, tikva, škriña, sjékira, vile, vòļa*

Bl n. p. A: *bāba, bāčva, bāra, bāraka, brëska, böca, brïtva, büba, cüra, čäša, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *fita* 'kriška', *gäce, gïtara, gömila, gübica, güska, güsle, güšterica, jäbuka, jëtŕva, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küca, küpa* 'crijep', *lëdina, lisica, lõpata, mäčka, mäcaha, mòtika, mreža, mĕkva, näcve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pëlena, pògača, prëža, riĕba, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *sikira, slïva, tèca* 'lonac', *tïca, tikva, vile, vòļa*

Po n. p. A: *bāba, bāčva, bāra, bičva* 'čarapa', *böca, büba, cüra, čäša, čätŕna, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *fita* 'kriška', *gäce, gïtara, gübica, güska, güsle, güšterica, jäbuka, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küča, küpa* 'crijep', *lëdina, lõpata, mäčka, mòtika, mĕkva, näcve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pëlena, pògača, präska* breskva', *prëža, riĕba, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *sikira, skāla, slïva, smökva, tèca* 'lonac', *tïca, tikva, vēšta* 'suknja', *vile, vòļa*

4.1.2.2. Naglasna paradigma B

	Slivno Ravno n. p. B brana	Mihalj n. p. B međa	Blace n. p. B-C svijeća	Podgradina n. p. B-C buha
N.	brána	mèža	svíća	bùva
G.	bránē	mèžē	svícē	bùvē
D.	bráni	mèži	svíci	bùvi
A.	bránu	mèžu	svícu	bùvu
V.	brāno	mèžo	svíco	bùvo
L.	bráni	mèži	svíci	bùvi
I.	bránōn	mèžōn	svícōn	bùvōn
n.	bráne	mèže	svíce	bùve
g.	bránā	méžā	svicā	búvā
d.	bránama	mèžama(n)	svícaman(n)	bùvama(n)
a.	bráne	mèže	svíce	bùve
v.	bráne	mèže	svíce	bùve
l.	bránama	mèžama(n)	svícaman(n)	bùvama(n)
i.	bránama	mèžama(n)	svícaman(n)	bùvama(n)

U n. p. B bilježimo uzlazne (` i ´) naglaske na zadnjemu slogu osnove (*lòza* < *lozá, *sèstra* < *sestrá, *òsa* < *(v)osá; *brázda* < *borzdá, *brána* < *borná, *glísta* < *glistá).

Vokativ ima čeonu naglasak: *čělo* (SR, Mi, Bl)/*čělo* (Po), *măzgo*, *müvo*, *öso*, *sèstro*, *zmíjo*, *žěno*, kao i kod imenica *o*-osnova, no kod imenice *olúja* naglasak se mijenja *olūjo*, ali ostaje na istome slogu.

U d./l./i. prema zakonu o kraćenju prednaglasnih duljina⁸² očekuje se kraćenje korijena, no u mnogim štokavskim govorima takva je pojava rijetkost⁸³ jer se u većini imenica ujednačio dugouzlazni naglasak. Iznimne su potvrde o čuvanju kračine ovjerene početkom 20. stoljeća u Šapatinovcima (Ivšić 1913: 28): *dùšama*, *gredāma*, *petāmī*, *strānama*, *sviñāma* i u Dubrovniku (Rešetar 1900: 95–96): *svjécama*, *brādama*, a od novijih podataka poznati su samo Kapovićevi (2013: 356) za Davor: *brāzdama*, *svicāma*, *zvizdāma*, *dùšāma*, *glāvama*, *zimāma*.

U govoru Slivna Ravnoga, uz ujednačene *brāzdama(n)*, *glístama(n)*, *prúgama(n)*, *sóvama(n)*, *svjécama(n)*, *žúpama(n)*, sačuvani su arhaični oblici: *bránama(n)*, *brādama(n)*, *pílama(n)*, *lùkan/lùkama(n)*, u govoru Mihalja *bránama(n)*, *lùkan/lùkama(n)*, *trāvama(n)*, u govoru Blaca *trāvama(n)*, dok u govoru Podgradine nalazimo samo analoški naglasak: *bránama(n)*, *brāzdama(n)*, *lúkama(n)*, *pílama(n)* i sl.

⁸² Više u Kapović 2003: 66–67, Kapović 2005: 91,101, Kapović 2008: 16–17.

⁸³ Više u Kapović 2013.

Imenica *lúka* u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja u potpunosti čuva staro stanje jer je potvrđen u svim množinskim padežima: n. *lúke*, d./l./i. *lúkama(n)*, dok primjerice imenice *brána* i *píla* u n. glase *bráne : píle*, d./l./i. *bránama(n) : pilama(n)*.

Ni n. p. B nisu zahvatile bitne promjene te su kolebanja potvrđena samo u dvama primjerima. U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca imenica *tráva* u n. ne glasi *tráve* nego *trâve* (oblik iz n. p. C), pa je i to vjerojatno utjecalo na kraćenje u d./l./i. *trâvama(n)*, koje se čuva u n. p. C (kao i u imenica *o*-osnova). U tim je govorima imenica iz n. p. *b* prešla u n. p. B-C ili n. p. B-B/C. U mjesnome govoru Podgradine nije potvrđena ta tendencija te je imenica ostala u n. p. B. Imenica *zmija* u govoru Blaca, Mihalja i Podgradine također je dijelom n. p. B, dok je u govoru Slivna Ravnoga prešla u n. p. B-C jer je preuzela silazni naglasak u n./a./v: *zmije*.

SR n. p. B: *bráda, brána, brázda, čèla, čórba, glísta, júha, kàfa, kòza, lúka, lepòta, màzga, mèža, mùva, olúja, òsa, pelèna, píla, prúga, rána, řža, sèstra, sóva, svjéca, topòla, ùzda, vřba, žèna, žúpa*

Mi n. p. B: *bráda, brána, brázda, čórba, glísta, júha, kòza, lúka, lepòta, màgla, màzga, mèža, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řža, ròsa, sèstra, sóva, svijéca, topòla, vřba, zmija, žèna, žúpa*

Bl n. p. B: *bráda, brána, brázda, bùva, čórba, glísta, júha, kòza, lúka, lipòta, màgla, mèža, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řža, ròsa, sèstra, sóva, svíca, topòla, vřba, zmija, žèna, žúpa*

Po n. p. B: *bráda, brána, brázda, bùva, čórba, glísta, júha/júva, kòza, lúka, lipòta, màgla, mèžá, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řžá, ríka, ròsa, sèstra, sóva, svíča, topòla, tráva, vřba, zmija, žèna, žúpa*

4.1.2.3. Naglasna paradigma C

Slivno Ravno

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. B-C
	gora	greda	snaga	trava
N.	gòra	gréda	snága	tráva
G.	gòrē	grédē	snágē	trávē
D.	gòri	grédi	snági	trávi
A.	gòru	grêdu	snágu	trávu
V.	gòro	grêdo	snâgo	trâvo
L.	gòri	grédi	snági	trávi
I.	gòrōn	grédōn	snágōn	trávōn
n.	göre	grêde	snâge	trâve
g.	górā	grédā	snágā	trāvā
d.	gòrama(n)	grèdama(n)	snágama(n)	trávama(n)
a.	göre	grêde	snâge	trâve
v.	göre	grêde	snâge	trâve
l.	gòrama(n)	grèdama(n)	snágama(n)	trávama(n)
i.	gòrama(n)	grèdama(n)	snágama(n)	trávama(n)

Mihalj

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. B-C
	loza	grana	greda	staza
N.	lòza	grána	gréda	stàza
G.	lòzē	gránē	grédē	stàzē
D.	lòzi	gráni	grédi	stàzi
A.	lòzu	grânu	grêdu	stàzu
V.	lòzo	grâno	grêdo	stàzo
L.	lòzi	gráni	grédi	stàzi
I.	lòzōn	gránōn	grédōn	stàzōn
n.	lòze	grâne	grêde	stàze
g.	lózā	gránā	grédā	stâzā
d.	lòzama(n)	grànama(n)	grédama(n)	stàzan/stàzama(n)
a.	lòze	grâne	grêde	stàze
v.	lòze	grâne	grêde	stàze
l.	lòzama(n)	grànama(n)	grédama(n)	stàzan/stàzama(n)
i.	lòzama(n)	grànama(n)	grédama(n)	stàzan/stàzama(n)

Blace				
	n. p. C	n. p. C	n. p. B-C	n. p. B-B/C
	voda	grana	suza	gora
N.	vòda	gláva	sùza	gòra
G.	vòdē	glávē	sùzē	gòrē
D.	vòdi	glávi	sùzi	gòri
A.	vòdu/pò vodu	glâvu/nâ glâvu	sùzu	gòru/ù goru
V.	vòdo	glâvo	sùzo	gòro
L.	vòdi	glávi	sùzi	gòri
I.	vòdōn	glávōn	sùzōn	gòrōn
n.	vòde	glâve	sùze	gòre/gòre
g.	vódā	glāvā	sùzā	góra
d.	vòdama(n)	glávama(n)	sùzan/sùzama(n)	gòrama(n)
a.	vòde	glâve	sùze	gòre/gòre
v.	vòde	glâve	sùze	gòre/gòre
l.	vòdama(n)	glávama(n)	sùzan/sùzama(n)	gòrama(n)
i.	vòdama(n)	glávama(n)	sùzan/sùzama(n)	gòrama(n)

Podgradina				
	n. p. C	n. p. C	n. p. B-C	n. p. B-B/C
	zemlja	peta	daska	loza
N.	zèmja	péta	dàska	lòza
G.	zèmjē	pétē	dàskē	lòzē
D.	zèmji	péti	dàski	lòzi
A.	zèmju/nâ zemju	pétu	dàsku	lòzu/ù lozu
V.	zèmjo	pêto	dàsko	lòzo
L.	zèmji	péti	dàski	lòzi
I.	zèmjōn	pétōn	dàskōn	lòzōn
n.	zèmje	pête	dàske	lòze/lòze
g.	zemájā	pétā	dasákā	lózā
d.	zèmjama(n)	pétan/pétama(n)	dàskan/dàskama(n)	lòzama(n)
a.	zèmje	pête	dàske	lòze/lòze
v.	zèmje	pétama	dàske	lòze/lòze
l.	zèmjama(n)	pétan/pétama(n)	dàskan/dàskama(n)	lòzama(n)
i.	zèmjama(n)	pétan/pétama(n)	dàskan/dàskama(n)	lòzama(n)

U n. p. C čeonu naglasak dosljedno preskače na prijedlog/veznik: *nâ glâvu, ô glâvu, pô vodu, nâ vodu, ü zoru, nâ zemju, nâ noge, ü goru, ü ruku.*

Uočljivo je da dvosložne riječi čuvaju pomičnost naglasaka⁸⁴: *gláva – glâvu, gréda – grêdu, vòda – vòdu, zèmlja (SR, Mi, Bl)/zèmja (Po) – zèmje (SR, Mi, Bl)/zèmje (Po).* U višesložnim riječima pomičnost se gubi, odnosno dolazi do ujednačavanja naglasaka prema uzlaznim padežima: *lepòta – lepòtu, slobòda – slobòdu, visina – visinu,* pa su te imenice iz n. p. c prešle u n. p. B, dok imenica *pelena* može biti dijelom n. p. B: *pelèna (SR)* ili n. p. A: *pèlena (Mi, Bl, Po).* Kod imenica *rodbina* i *gospođa* izgubila se pomičnost *ròdbina – ròdbinu*

⁸⁴ U novoštokavskim govorima to zapravo znači intonacijsku razliku.

i *göspoža* – *göspožu* te one, kao i u većini štokavskih govora, prelaze u nepomičnu n. p. A. Staru izmjenju naglasaka nalazimo u imenici N. *planina* – n. *plänine*⁸⁵ u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja.

U slivanjskim govorima nije očuvana razlika između D. i L. te se ujednačio naglasak lokativa: *mèži, vòdi, gòri, péti, zèmlji* (SR, Mi, Bl)/*zèmji* (Po) i sl.

U d./l./i. govoru Slivna Ravnoga izvorna je kračina očuvana u imenicama *rùkama(n)*, *grèdama(n)*, *gránama(n)*, *pétama(n)*, a u drugima se ujednačila dužina: *glàvan/glàvama(n)*, *snágama(n)*, *zímama(n)*. I kod imenice *tráva* koja pripada n. p. B-C zabilježeno je *tràvama(n)*. U govoru Mihalja kraćenje je ostvareno u primjerima: *rùkan/rùkama(n)*, *glàvan/glàvama(n)*, *gránama(n)*, *tràvama(n)*, a u govoru Blaca: *rùkan/rùkama(n)*, *tràvama(n)*. U govoru Podgradine potvrđen je samo jedan primjer s očuvanim starim naglaskom: *rùkan/rùkama(n)*, a u ostalima je analoški naglasak: *glàvama(n)*, *gránama(n)*, *gránama(n)*, *pétan/pétama(n)*.

Tu je pojavu u susjednim novoštokavskim govorima u Zažablju i Popovu zabilježio D. Vidović (2013: 166): *svínjamaⁿ, glàvamaⁿ, strùjamaⁿ, stránamaⁿ, strèlamaⁿ, grèdamaⁿ i tràvamaⁿ*, koji ističe da se navedene riječi danas naglašuju i analoški u G. jd. (vjerojatno u D. jd., op. a.): *svínjama, glàvama, strùjama, stránama, strijélama, grèdama i tràvama*.

Dio imenica u svim je slivanjskim govorima u potpunosti zadržao naglasni obrazac n. p. C:

SR n. p. C: *žèca, gláva, gòra, grána, gréda, lòza, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmlja, zòra*

Mi n. p. C: *žèca, gláva, gòra, grána, gréda, lòza, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmlja, zòra*

Bl n. p. C: *dica, gláva, grána, gréda, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmlja, zòra*

Po n. p. C: *dica, gláva, grána, gréda, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmlja, zòra*

U svim istraženim govorima neke imenice u jednini ujednačuju naglasak prema n. p. B, dok množinski oblici idu po n. p. C:

SR n. p. B-C: *cèsta, dàska, igla, màgla, planina, ròsa, sùza, tráva, zmiija, žèlja*

Mi n. p. B-C: *cèsta, dàska, igla, planina, stàza, sùza, tráva, žèlja*

Bl n. p. B-C: *cèsta, čèla, dàska, igla, stàza, sùza, žèlja*

Po n. p. B-C: *cèsta, dàska, stàza, žèlja*

U govoru Blaca i Podgradine situacija je još razvedenija jer se razvio podtip n. p. B-B/C. Naime, u nekim je primjerima zabilježeno da jedninski padeži imaju samo oblike n. p. B,

⁸⁵ Kurtović Budja (2009: 131) istražujući Makarsko primorje tu staru izmjenju bilježi samo u Podgori.

dok u množini bilježimo supostojanje oblika, točnije može se pojaviti prodiranje naglaska n. p. B. u N./A./V. n. p. C.

Bl n. p. B-B/C: *gòra, lòza, tráva*

Po n. p. B-B/C: *čèla, gòra, ìgla, lòza, sùza, zòra*

Kod imenica s osnovom na *-k, -g, -sk, -šk* u d./l./i. ne provodi se sibilizacija:

dàska : dàski, dlàka : dlàki, jàbuka : jàbuki, kàšika : kàšiki, krüška : krüški, lúka : lúki, mòtika : mòtiki, prúga : prúgi, püška : püški, rúka : rúki, snága : snági, švràka : švràki, vójska : vójski. Imenica *júha* potvrđena je s nesibiliziranim osnovom: *júhi*.

U g. imenica kojima osnova završava na konsonantski skup umetnuto je *-a*:

brëska (SR, Mi, Bl)/*präska* (Po) : *brësākā* (SR, Mi, Bl)/*präsākā* (Po), *brītva* : *brītāvā*, *dàska* : *dasākā*, *güska* : *güsākā*, *ìgla* : *igālā*, *krüška* : *krüšākā*, *mächka* : *mächākā*, *mřkva* : *mřkāvā*, *tíkva* : *tíkāvā*, *mázga* : *mazākā*, *mūrva* : *mürāvā*, *óvca* : *ovácā*, *sèstra* : *sestárā*.

Razvidno je da imenice *a*-osnove dobro čuvaju stare akcenatske pojavnosti, te iako dolazi do ujednačavanja, staro se stanje uvijek može sa sigurnošću utvrditi. Posebice treba izdvojiti čuvanje kračine u d./l./i., uglavnom u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja, koje je iznimno rijetko u štokavskim govorima. Kolebanja ipak postoje i to nauštrb pomične n. p. *c* iz koje neke imenice prelaze u n. p. A ili dolazi do miješanja n. p. B i n. p. C, uglavnom po pravilnim obrascima.

4.1.3. Imenice *i*-vrste

U *i*-vrstu ubrajaju se imenice ženskoga roda s gramatičkim morfolom $-\emptyset$ u N. i osnovom koja završava konsonantom: *mīlōs*, *pāmēt*, *rādōs*, *slābōs*⁸⁶, *jārād*, *tēlād* itd. Genitivni im je nastavak *-i*.

Nastavci u sklonidbi imenica *i*-vrste u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine:

- N. $-\emptyset$
- G. *-i*
- D. *-i*
- A. $-\emptyset$
- V. *-i*
- L. *-i*
- I. *-i/-ju*

- n. *-i*
- g. *-ī/-ijū*
- d. *-ima(n)*
- a. *-i*
- v. *-i*
- l. *-ima(n)*
- i. *-ima(n)*

Osobitih zanimljivosti nema. Dvostrukosti bilježimo jedino u I. i g. U instrumentalu jednine supostoje dva nastavka *-i*: *čēļūsti* (SR, Mi, Bl)/*čējūsti* (Po), *hrābrosti*, *kōkoši*, *ļūbavi* (SR, Mi, Bl)/*jūbavi* (Po), *nāravi*, *nīti* te *-ju*: *bōlešču* (SR, Mi, Bl)/*bōlešču* (Po), *mīlošču* (SR, Mi, Bl)/*mīlošču* (Po), *rādošču* (SR, Mi, Bl)/*rādošču* (Po), *slābošču* (SR, Mi, Bl)/*slābošču* (Po), *smjčū* (SR, Mi, Bl)/*smjčū* (Po).

U genitivu množine također dolaze dva nastavka: *-ī/-ijū*. U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca frekventniji je nastavak *-i*: *jākostī*, *ļénostī*, *mīlōstī*, *nāpastī*, *nīti*, *obíteļi*, *vrijēdnostī*, a nalazimo i dvostrukosti: *bolēstī/bolēstijū*, *čērī/čērijū*, *kōkoši/kokōšijū*, *radōstī/radōstijū*, *slabōstī/slabōstijū*. U Podgradini je katkad ovjeren samo nastavak *-ijū*: *bolēstijū*, *čērijū*, *kokōšijū*, *radōstijū*, *slabōstijū*, koji je ostatak genitiva dvojine.

⁸⁶ U jugoistočnoj zoni istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta uobičajeno je da finalna suglasnička skupina *st* > *s*. Ta je pojava zabilježena i u zetsko-južnosandžačkome dijalektu (Lisac 2003: 123).

Imenica *ćêr* (SR, Mi, Bl)/*čêr* (Po) pripadala je nekadašnjim *r*-osnovama, a danas se deklinira kao imenica *i*-vrste.

U praslavenskome su imenice *i*-osnove mogle pripadati trima naglasnim paradigmama. Danas pak variraju između dviju: n. p. A (u koju se ubrajaju imenice kojima se ne mijenja naglasak, odnosno vezan je za jedan slog u osnovi) ili n. p. C (kojoj pripadaju imenice kojima se naglasak mijenja). Tako je i u govorima slivanjskoga područja, a u govoru Slivna Ravnoga ujednačavanja uzlaznih padeža u n. p. C iznimno su rijetka.

4.1.3.1. Naglasna paradigma A

	Slivno Ravno	Mihalj	Blace	Podgradina
	n. p. A	n. p. A	n. p. A	n. p. A
	jakost	hrabrost	mudrost	ljubav
N.	jákōs	hrábrōs	múdrōs	júbav
G.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
D.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
A.	jákōst	hrábrōs	múdrōs	júbav
V.	jákosti	hrábrosti	múdrōsti	júbavi
L.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
I.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
n.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
g.	jákostī	hrábrostī	múdrostī	júbavī
d.	jákostima(n)	hrábrostima(n)	múdrostima(n)	júbavima(n)
a.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
v.	jákosti	hrábrosti	múdrosti	júbavi
l.	jákostima(n)	hrábrostima(n)	múdrostima(n)	júbavima(n)
i.	jákostima(n)	hrábrostima(n)	múdrostima(n)	júbavima(n)

SR, Mi, Bl, Po

	n. p. A
	smrt
N.	smṛ̌t
G.	smṛ̌ti
D.	smṛ̌ti
A.	smṛ̌t
V.	smṛ̌ti
L.	smṛ̌ti
I.	smṛ̌ću (SR, Mi, Bl)/smṛ̌ču (Po)
n.	smṛ̌ti
g.	smṛ̌tī
d.	smṛ̌tima(n)
a.	smṛ̌ti
v.	smṛ̌ti
l.	smṛ̌tima(n)
i.	smṛ̌tima(n)

Najveće su promjene zabilježene u imenica koje su pripadale n. p. *a* te možemo ustvrditi da osim imenice *smjrt* u slivanjskim, ali i u većini ostalih štokavskih govora ne nalazimo više imenica s " na prvome slogu u n. p. A jer su potpuno ili djelomično prešle u n. p. C, primjerice *mīlōs, pāmēt, rādōs, stārōs*. Ostale imenice n. p. A imaju uzlazne naglaske: *hrábrōs, kòris, ljubav* (SR, Mi, Bl)/*júbav* (Po), *múdrōs, nápas* i sl.

U svim riječima koje u N. završavaju na *-os* (< *-ost*), u N./A. nalazimo duljinu nastalu analogijom prema N./A. u n. p. C⁸⁷: *hrábrōs, jákōs, krēpōs, lénōs, múdrōs, nēmīlōs, svjētlōs*, Stoga se sa sinkronijske razine ne može utvrditi je li imenica pripadala n. p. *a* ili n. p. *c*.

Također, analogijom prema n. p. C i kod *i*-vrste u n. p. A u L. i D. bilježimo uzlaznost kod imenice *smjrt*: *smjrti*.

SR n. p. A: *čeljūs, hrábrōs, jákōs, kòris, kļūsād, krēpōs, lénōs, ljubav, múdrōs, nápas, nárav, nēmīlōs, obíteļ, sávjēs, smjrt, svjētlōs, tēlād, vrjédnōs, zafálnost, ždrjēbād*

Mi n. p. A: *hrábrōs, jákōs, kòris, krēpōs, lijénōs, ljubav, múdrōs, nápas, nárav, nēmīlōs, sávjēs, smjrt, svjētlōs, tēlād, vrijédnōs, zafálnost*

Bl n. p. A: *hrábrōs, jákōs, jārād, kļūsād, kòris, ljubav, múdrōs, nápas, nárav, nēmīlōs, sávīs, smjrt, svītlōs, tēlād, vrídnōs*

Po n. p. A: *čējūs, hrábrōs, jákōs, jārād, kòris, línōs, júbav, múdrōs, nápas, nárav, nēmīlōs, pāmēt, pričēs, sávīs, smjrt, stārōs, svītlōs, tēlād*

⁸⁷ Više u Kapović 2007: 76.

4.1.3.2. Naglasna paradigma C

Slivno Ravno

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. C
	radost	bolest	ćud	kćer
N.	rādōs	bōlēš	ćūd	ćēr
G.	rādostī	bōlestī	ćūdi	ćèri
D.	rādostī	bōlestī	ćúdi	ćèri
A.	rādōs	bōlēš	ćūd	ćēr
V.	rādostī	bōlestī	ćūdi	ćèri
L.	radòsti	bolèsti	ćúdi	ćèri
I.	rādošću	bōlešču	ćūdi	ćèrī
n.	rādostī	bolèsti	ćūdi	ćèri
g.	radòstī/radòstijū	bolèstī/bolèstijū	ćúdī	ćèrijū
d.	radòstima(n)	bōlestima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)
a.	rādostī	bolèsti	ćūdi	ćèri
v.	rādostī	bolèsti	ćūdi	ćèri
l.	radòstima(n)	bōlestima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)
i.	radòstima(n)	bōlestima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)

Mihalj

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A
	pomoć	ćud	kćer	radost
N.	pòmōć	ćūd	ćēr	rādōs
G.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādostī
D.	pòmōćī	ćúdi	ćèri	rādostī
A.	pòmōć	ćūd	ćēr	rādōs
V.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādostī
L.	pomòćī	ćúdi	ćèri	radòsti
I.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādošću
n.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādostī
g.	pomòćijū	ćúdī	ćèri/ćèrijū	radòstī/radòstijū
d.	pomòćima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)	radòstima(n)/rādostima(n)
a.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādostī
v.	pòmōćī	ćūdi	ćèri	rādostī
l.	pomòćima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)	radòstima(n)/rādostima(n)
i.	pomòćima(n)	ćúdima(n)	ćèrima(n)	radòstima(n)/rādostima(n)

Blace

	n. p. C	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A
	večer	nit	kćer	milost
N.	věčēr	nīt	ćēr	mīlōs
G.	věčēri	nīti	ćèri	mīlostī
D.	věčēri	nīti	ćèri	mīlostī
A.	věčēr	nīt	ćēr	mīlōs
V.	věčēri	nīti	ćèri	mīlostī
L.	věčēri	nīti	ćèri	mīlostī/mīlostī
I.	věčēri	nīti	ćèri	mīlošču

n.	věčeri	n̄ti	ćeri	mīlosti
g.	večerī	n̄tī	ćerī/ćerijū	miłostī
d.	večeri(n)	n̄tima(n)	ćerima(n)	miłostima(n) /mīlostima(n)
a.	věčeri	n̄ti	ćeri	mīlosti
v.	věčeri	n̄ti	ćeri	mīlosti
l.	večeri(n)	n̄tima(n)	ćerima(n)	miłostima(n) /mīlostima(n)
i.	večeri(n)	n̄tima(n)	ćerima(n)	miłostima(n) /mīlostima(n)

Podgradina

	n. p. C	n. p. C	n. p. C/A	n. p. C ₁
	mast	kćer	žalost	slabost
N.	mās	ćer	žalōs	slābōs
G.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
D.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
A.	mās	ćer	žalōs	slābōs
V.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
L.	māsti	ćeri	žalōsti	slābosti
I.	māšču	ćeri	žalosti	slābošču
n.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
g.	māstī	ćerijū	žalostī	slabostijū
d.	māstima(n)	ćerima(n)	žalostima(n) /žalostima(n)	slābostima(n)
a.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
v.	māsti	ćeri	žalosti	slābosti
l.	māstima(n)	ćerima(n)	žalostima(n) /žalostima(n)	slābostima(n)
i.	māstima(n)	ćerima(n)	žalostima(n) /žalostima(n)	slābostima(n)

U naglasnoj paradigmi C naglasak je čelan ili na zadnjemu slogu osnove kod uzlaznih padeža (L. *-i*, g. *-i*, d./l./i. *-ima*). Prema dosadašnjim istraživanjima u L. se potvrđuje uglavnom kod imenica koje znače neživo: *ćúdi* (SR, Bl, Mi)/*ćúdi* (Po), *māsti*, *radōsti*, *sōli*, *zōbi*, dok kod onih koje znače živo izostaje. Među ispitanim primjerima imenica *kōkōš* potvrđuje tu tezu L. *kōkoši*, no u govoru Slivna Ravnoga kod imenice *ćer* ipak je lokativ uzlazan: *ćeri*⁸⁸.

Razlika između D. i L. očuvana je nekim primjerima: D. *māsti* : L. *māsti*, D. *pāmeti* : L. *pamēti*, D. *pričesti* : L. *pričēsti*, D. *žalosti* : L. *žalōsti*, i to u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja, dok se u govorima Blaca i Podgradine L. ujednačio prema D.: *pāmeti*, *pričēsti* (Bl)/*pričēsti* (Po), *žalosti*.

⁸⁸ Primjerice u govoru Komazina u n. p. C m. r. L. *mūžu* (Vukša Nahod 2013).

U višesložnicama je uzlaznost u govoru Slivna Ravnoga izrazito očuvana. Kod imenica *milōs, pričēs, rādōs, slābōs, žalōs* čuva se u svim očekivano uzlaznim padežima: L. *milōsti, pričēsti, radōsti, slabōsti, žalōsti*, g. *milōstī, pričēstī, radōstī/radōstijū, slabōstī/slabōstijū, žalōstī*, d./l./i. *milōstima(n), pričēstima(n), radōstima(n), slabōstima(n)*. Kod imenice *pāmēt* uzlaznost izostaje samo u g. *pāmeti*: L. *pamēti*, d./l./i.: *pamētima(n)*, kod imenice *stārōs* samo u L. *stārosti*: g. *starōsti*, d./l./i. *starōstima(n)*, kod imenice *bōlēš* u d./l./i. *bōlestima(n)*: L. *bolēsti*, g. *bolēsti/bolēstiju*, kod imenice *kōkōš* u L. *kōkoši*, djelomice u g. *kōkošī/kōkošijū*: d./l./i. *kōkošima(n)*.

U govoru Mihalja uzlaznost je također očuvana, no ipak su prisutna kolebanja i utjecaj n. p. A te dio imenica ulazi u miješanu paradigmu n. p. C/A: *pāmēt, pričēs, rādōs, slābōs, stārōs, bōlēš*. Jedino je kod imenice *milōs* uzlaznost zabilježena u svim očekivano uzlaznim padežima L. *milōsti*, g. *milōstī*, d./l./i. *milōstima(n)*. Kod imenica *pričēs, rādōs, slābōs, stārōs, bōlēš* L. je uvijek uzlazan: *pričēsti, radōsti, slabōsti, starōsti, žalōsti*, kao i g. *pričēstī, radōstī/radōstijū, slabōstī/slabōstijū, starōstī, žalōstī*. Kratkouzlazni, ali i kratkosilazni naglasak ovjeren je u d./l./i.: *pričēstima(n)/pričēstima(n), radōstima(n)/radōstima(n), slabōstima(n)/slābostima(n), starōstima(n)/stārostima(n), žalōstima(n)/žālostima(n)*. Kod imenice *kōkōš* uzlaznost izostaje samo u L. *kōkōš*: g. *kōkošijū*, d./l./i. *kōkošima(n)*.

I u govoru Blaca bilježimo uzlaznost, no kolebanja su izraženija te imenice *bōlēš, kōkōš, milōs, pāmēt, pōmōć, pričēs, rādōs, slābōs, stārōs, žalōs* prelaze u n. p. C/A. Uzlaznost je očuvana u L. *bolēsti, pōmōći, radōsti, slabōsti, žalōsti*, dok je silazni naglasak u primjerima: *kōkoši, pāmeti, pričēsti, stārosti*. Dvostruki ostvaraj bilježimo samo u jednome primjeru: *milōsti/mīlosti*. I u g. također potvrđujemo uzlazne naglaske: *bolēstī/bolēstijū, kōkošijū, milōstī, pōmōćijū, radōstī/radōstijū, slabōstī/slabōstijū, starōstī, žalōstī*, a kolebanje samo u: *pričēstī/pričēstī*. Najveću eroziju uzlaznosti nalazimo u d./l./i.: *kōkošima(n)/kōkošima(n), milōstima(n)/mīlostima(n), pāmētima(n)/pāmetima(n), pōmōćima(n)/pōmōćima(n), pričēstima(n)/pričēstima(n), radōstima(n)/radōstima(n), slabōstima(n)/slābostima(n), starōstima(n)/stārostima(n), žalōstima(n)/žālostima(n)* te samo *bōlestima(n)*.

U govoru Podgradine bilježimo tri stupnja raslojenosti n. p. C. Neke su imenice zadržale oblike u n. p. C, neke su pripale miješanoj n. p. C/A, a ostale, koje uzlaznost čuvaju samo u g., postale su dijelom tipa n. p. C₁. U imenicama *pāmēt, pričēs, stārōs* nije potvrđen uzlazni naglasak te su one ubrajaju u n. p. A. U L. uzlaznost je očuvana samo u primjeru *žalōsti*, a u imenici *milōs* bilježimo kolebanje: *milōsti/mīlosti*. U d./l./i. dvostrukosti su ovjerene u sljedećim primjerima: *kōkošima(n)/kōkošima(n), milōstima(n)/mīlostima(n), pōmōćima(n)/pōmōćima(n), žalōstima(n)/žālostima(n)*, a u ostalima je: *bōlestima(n)*,

rādostima(n), *slābostima(n)*, *stārōstima(n)*. Jedino je u g. uzlaznost sustavna: *bolēstijū*, *kōkōšijū*, *milōstī*, *pōmōčijū*, *radōstijū*, *slabōstijū*, *starōstī*, *žalōstī*.

Preskakanje naglaska bilježimo u svim slivanjskim govorima kod imenica s čeonim naglaskom: *dō kosti*, *ū kosti*, *prēko noći*, *zā rjēč* (SR, Mi, Bl)/*zā rīč* (Po), *ōd glādi*, *nā pamēt*.

Kao što kod imenica *a*-vrste bilježimo prelazak iz n. p. *a* u n. p. *C* (*kāmēn*, *pjštēn*) i ovdje je u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca ovjeren istovjetan prelazak imenice *pāmēt* (L. *pamēti*, A. *nā pamēt*, dli. *pamētima*/*pāmetima*).

Iako se, prema Kapoviću (2007: 78), u nekim imenicama n. p. *C* *i*-vrste u kosim padežima ujednačava duljina iz N./A., u slivanjskim je govorima potvrđena samo kod imenice N. *nīt*: G. *nīti* jer je kod imenica *zōb* i *lāž* G. *zōbi* i *lāži*.

Kod imenice *ćūd* i *nīt* u d./l./i. u govoru Slivna Ravnoga ne dolazi do analogije prema ostalim padežima nego nalazimo izvornu kraćinu *ćūdima(n)*, *nitima(n)*, dok se u mjesnim govorima Mihalja, Blaca i Podgradine ostvaruje dugouzlazni naglasak: *nītima(n)*, *ćūdima(n)* (Mi, Bl)/*ćūdima(n)* (Po).

SR n. p. C: *bōlēš*, *ćēr*, *ćūd*, *kōkōš*, *kōs*, *lāž*, *nīt*, *mās*, *milōs*, *pāmēt*, *pōmōč*, *pričēs*, *rādōs*, *slābōs*, *sō*, *stārōs*, *vēčēr*, *zōb*, *žālōs*

Mi n. p. C: *ćēr*, *ćūd*, *kōkōš*, *kōs*, *lāž*, *mās*, *milōs*, *nīt*, *pōmōč*, *sō*, *vēčēr*, *zō*

Mi n. p. C/A: *pāmēt*, *pričēs*, *rādōs*, *slābōs*, *stārōs*, *žālōs*

Bl n. p. C: *ćēr*, *ćūd*, *kōs*, *lāž*, *mās*, *nīt*, *sō*, *vēčēr*

Po n. p. C: *ćēr*, *ćūd*, *kōs*, *lāž*, *mās*, *nīt*, *sō*, *vēčēr*

Po n. p. C/A: *kōkōš*, *milōs*, *pōmōč*, *žālōs*

Po n. p. C₁: *bōlēš*, *rādōs*, *slābōs*

Možemo zaključiti kako u slivanjskim govorima i imenice *i*-vrste dobro čuvaju pomičnost n. p. *C*, kojoj danas pripadaju mnoge imenice iz n. p. *a*. Ta je pomičnost osobito postojana u govoru Slivna Ravnoga, u kojemu su utjecaji n. p. *A* neznčajni, dok se u govorima Mihalja, Blaca i Podgradine pojavljuje i miješana paradigma. U n. p. *C* imenica *i*-vrste ponovno je potvrđeno kraćenje u d./l./i. *ćūdima(n)*, *nitima(n)* i to u govoru Slivna Ravnoga, iz čega je razvidno da se u tome govoru ono čuva u svim vrstama imenica.

4.2. Pridjevi

4.2.1. Pozitiv

U svim je govorima slivanjskoga područja za pridjeve relevantna gramatička kategorija roda (muški, srednji i ženski), broja (jednina i množina), padeža (N., G., D., A., V., L., I./n., g., d., a., v., l., i.), kategorija 'živo'/'neživo' u jednini m. r. te kategorija 'određenost'/'neodređenost' u svim rodovima. Komparativ i superlativ iskazuju samo određenost. Katkad se neki pridjevi pojavljuju u imeničkoj funkciji: *u Dúbokōn, Pàlinićevo, mlâdâ, žènskâ, slâtko*.

4.2.2. Osnova i nastavak

Pridjev tvore osnova (korijen i sufiks) te nastavak, a osnova se dobije izostavljanjem nastavka bilo kojega oblika.

Između dvaju posljednjih konsonanata osnove neodređenoga lika u N. i A. m. r. kod nekih je pridjeva ovjereno nepostojano *-a-* u svim slivanjskim govorima: *bîstar* : *bistra*, *bôlesan* : *bôlesna*, *čûdan* (SR, Mi, Bl)/*čûdan* (Po): *čûdna* (SR, Mi, Bl)/*čûdna* (Po), *dôbar* : *dôbra*, *dúžan* : *dúžna*, *glâdak* : *glâtka*, *kívan* : *kívna*, *krâtak* : *krátka*, *lâdan* : *lâdna*, *míran* : *mírna*, *môkar* : *môkra*, *múdar* : *múdra*, *nîzak* : *niska*, *ôštar* : *ôštra*, *pâmetan* : *pâmetna*, *pîtak* : *pîtka*, *skrôman* : *skrômna*, *slâdak* : *slâtka*, *srêtan*: *srètna*, *šúpaļ* (SR, Mi, Bl)/*šúpaj* (Po) : *šúpļa* (SR, Mi, Bl)/*šúpja* (Po), *túžan* : *túžna*, *vrîdan* : *vrîdna* (Bl, Po), *žâlosan* : *žâlosna*, *žédan* : *žédna*.

4.2.3. Neodređeni lik

Razlika između neodređenoga i određenoga vida u N./A. jednine svih triju rodova pridjeva očuvana je u svim mjesnim govorima slivanjskoga područja. Također, još je u mnogim primjerima očuvana i sklonidba neodređenih pridjeva, iako sve češće dolazi do ujednačivanja⁸⁹, tj. i određeni i neodređeni pridjevi sklanjaju se prema paradigmi određenih pridjeva.

⁸⁹ U primjerice zapadnome štokavskom dijalektu (v. Kurtović Budja 2009: 108–110) čuvanje razlike između određenih i neodređenih pridjeva u nominativu te mjestimično čuvanje te razlike u kosim padežima u jednini vodi do potpunoga ukidanja razlike između određenih i neodređenih pridjeva u množini kod većine ispitanika. Jozić (2005: 95–96) za posavske govore slavonskoga dijalekta također navodi da se neodređeni pridjevski oblik dobro čuva još jedino u nominativu jednine muškoga roda ili u određenim sintagmama.

	m. r.	ž. r.	sr. r.
N.	-∅	-a	-o/-e
G.	-a	-ē	-a
D.	-u	-ōn	-u
A.	=N/G ⁹⁰	-u	-o
V.	-	-	-
L.	-u	-ōn	-u
I.	-īn	-ōn	-īn
n.	-i	-e	-a
g.	-ī	-ī	-ī
d.	-in	-in	-in
a.	-e	-e	-a
v.	=N	=N	=N
l.	-īn	-īn	-īn
i.	-īn	-īn	-īn

m. r.: N. *bölesan, gládan, glúv, gō* 'gol', *ītar* 'hitar', *kívan, krâtak, ládan, mēk, mlâd, öhol, öštar, pämetan, pītak, plītak, sīt, sītan, släb, skûp, srētan, šķřt, zlöban, žälosan* (SR, Mi, Bl, Po), *dēbevo* (SR, Mi, Bl), *bīl, blīd, līp, sīd, smīšan* (Bl, Po), *čūpav, dēbel, drēt* 'uspravan', *dūgačak, ũpotan* 'znojan', *stjřjiv, šķijav, špōrak* 'prljav' (Po), **G.** *čōrava, dūga, sūva, krâtka* **D.** *döbru, sītu*, **A.** *zdräva, žälosna, žédna*, **L.** *mlâdu*, **n.** *jädni, döbri, břdöviti*

sr. r.: N. *bölesno, böso, brezöbrazno, čisto, drēto, dūgo, glūvo, gòlo, kívno, křvavo, lädno, mökro, plávo, plītko, pūsto, sīto, spōro, sprētno, tōplo, zdrävo, žälosno, žīvo* (SR, Mi, Bl, Po), *bílo, blīdo, līpo, rītko, smīšno, vrīdno* (Bl, Po), *čūpavo, mütavo, šķijavo, špōrko, šūpje, trājavo, žestòko* (Po), **G.** *vēdra, téška*, **I.** *bösīn, sprētīn*, **n.** *čīsta*, **d.** *slánin, pūstin, tōplin*

ž. r.: N. *bälava, bölesna, bōsa, cřvēna, döbra, dubòka, gòla, gřbava, gústa, kīsela, lädna, mánita, mökra, múdra, mütava, pämetna, pītka, pláva, poštēna, rumēna, rädosna, sprētna, stàra, šarēna, tōpla, túžna, ũska, visòka* (SR, Mi, Bl, Po), *bíla, rītka, sída, slípa, smīšna, vrīdna* (Bl, Po), *křvava, špōrka* (Po), **G.** *bösē, gòlē, zdrävē*, **D.** *döbrōn, līpōn* (Bl, Po), *mlâdōn, stârōn*, **A.** *rītku, slípu* (Bl, Po), *túžu* (SR), *múdru* (Mi)

⁹⁰ Ako imenica na koju se pridjev odnosi znači što živo, A. je jednak G.

U N./A. sr. r. nastavak *-o* potvrđen je u osnovama s nepalatalnim završetkom: *měko*, *oštro*, *pūsto*, *sirovo*, *sīto*, *žalosno*, *věselo* (SR, Mi, Bl, Po), a nastavak *-e* nalazimo u pridjevima *šúp̣le* (SR, Mi, Bl)/*šúp̣je* (Po), *směže* (SR, Mi, Bl)/*směže* (Po), *túže* (SR, Mi, Bl)/*túže* (Po) jer im osnova završava na palatal. Iznimka je pridjev *līš* 'gladak': *līšo*.

U svim je govorima slivanjskoga područja u D./L. ž. r. zabilježen nastavak *-ōn*: *dōbrōn*, *līpōn* (Bl, Po), *mlādōn*, *stārōn*.

Takvo je stanje u govorima Slivna Ravnoga i Kleka zabilježio i Halilović (1996a: 176), ali uz postojanje dvostrukoga nastavka *-om/-on*. Istraživši područje od rijeke Neretve do Rijeke dubrovačke, ustvrdio je da nastavak *-oj* postoji samo u govorima istočnohercegovačkoga tipa, i u govorima Zažablja, što govori o unutarnjoj diferencijaciji slivanjsko-zažapskoga govornog tipa, dok nastavak *-om* dominira u većini govora dubrovačkoga i pelješkoga tipa. Istaknuo je da je pojava nastavka *-om/-on* zabilježena i u dolinama Neretve (Jablanica), Rame i Drežnice, na području Makarskoga primorja te u susjednoj čakavštini.

Da je promjena *-oj* > *-on* zabilježena u zapadnome štokavskom dijalektu donosi i Lisac (2003: 63), što je terenskim istraživanjem govora Makarskoga primorja potvrdila i Kurtović Budja (2009: 110).

U slivanjskim se govorima rodbinski odnosi uglavnom iskazuju posvojnim pridjevima: *brätov*, *bäbin*, *čäćin* (SR, Mi, Bl)/*čäćin* (Po), *žėdov* (SR, Mi)/*dīdov* (Bl, Po), *sėstrin*, *svėkrov*, no katkad se ostvaruje sintagma od + imenica: *òd brata sīn*, *od sėstrē čēr* (SR, Mi, Bl)/*od sėstrē čēr* (Po), *od sėstrē mi mūž*, *od sīna mālī*, *od mūža brät*. Ista pojava potvrđena je kod gradivnih pridjeva: *dřveni stōl*: *od dřva stōl*; *sūknene gäće* : *od sūkna gäće*; *vūnenē mödrine* : *òd vunē mödrine*.

4.2.4. Određeni lik

	m. r.	ž. r.	sr. r.
N.	<i>-ī</i>	<i>-ā</i>	<i>-ō/-ē</i>
G.	<i>-ōga/-ēga</i>	<i>-ē</i>	<i>-ōga/-ēga</i>
D.	<i>-ōn</i>	<i>-ōn</i>	<i>-ōn</i>
A.	<i>=N/G</i>	<i>-ū</i>	<i>=N</i>
V.	<i>=N</i>	<i>=N</i>	<i>=N</i>
L.	<i>-ōn/-ōme</i>	<i>-ōn</i>	<i>-ōn</i>
I.	<i>-m̄/-ijē(n)</i>	<i>-ōn</i>	<i>-m̄/-ijē(n)</i>

n.	-ī	-ē	-ā
g.	-ī/-ijē	-ī/-ijē	-ī/-ijē
d.	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)
a.	-ē	=N	=N
v.	=N	=N	=N
l.	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)
i.	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)	-īm/-ijē(n)

U osnova s nepalatalnim završetkom u N./A. sr. r. ovjeren je nastavak -o: *bösō, čistō, dügō, glūvō, plītkō* (SR, Mi, Bl, Po), *bīlō* (Bl, Po), a u osnova s palatalnim završetkom, u komparativu i u superlativu sr. r. potvrđen je nastavak -e: *směžē* (SR, Mi, BL)/*směžē* (Po), *dražē, düžē, mläžē* (SR, Mi, Bl)/*mläžē* (Po), *tvřžē* (SR, Mi, Bl)/*tvřžē* (Po), *nājlipšē* (Bl, Po), *nājsläžē* (SR, Mi, Bl)/*nājsläžē* (Po).

U L. m. r. u govoru Mihalja rijetko se pojavljuje i nastavak -ōme, koji nije pronađen u drugim istraživanim govorima.

U govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su nastavci starih tvrdih osnova u I. m. i sr. r. -ijē(n), g. -ijē i d./l./i. -ijē(n) m., ž. i sr. r., iako se mogu realizirati i nastavci starih mekih osnova, koji su prevladali u govorima Blaca i Podgradine: I. -īm, g. -ī, a d./l./i. -īm. Kod Halilovića (1996a) ne nalazimo nikakve podatke o nastavcima tih padeža u slivanjskim govorima.

m. r.: N. *cijēlī, kätolīčkī, pēļeškī, pòkōjnī, vāńskī* (Mi), *blāgī, dēbelī, mālī, mēkī, mřšavī, obíteļskī, sīvī, slānī, stājskī, stārī, sūvī, vėlikī, vòdenī, žėnskī* (SR, Mi, Bl, Po), *cīlī, līpī, fīnī, tūžnī* (Bl, Po), *špòrkī, vrūčī* (Po), G. *zādñēga, mālōga, vėlikōga, tičijēga*, A. *cīlī* (Bl, Po), L. *bòlesnōn, múdrōn, stāračkōn*, I. *sūvīn, slānīn, žālosnīn*, n. *dòmācī, g. pòļskijē, mòrskijē, l. rūbnīn* (Bl, Po)/*rūbnijē(n)* (SR, Mi), *sėoskīn* (Bl, Po)

sr. r. N. *bijēlō, cijēlō, trāļavō* (Mi), *čistō, dòmācē, jādñō, mālō, mēkō, plītkō, prāvō, slābō, slānō, sūvō, tòplō, vėlikō, vėselō, žīvō, žūtō* (SR, Mi, Bl, Po), *jūtō, křvavō, škijavō, špòrkō* (Po), G. *jādñōga, sūvōga, dòmācēga*, L. *cijēlōme* (Mi), *stārōn, mālōn*, I. *jūtīn, līpīn* (Po), n. *stārā, a. vėlikā, g. prāvī, mēkī, nōvī* (SR), l. *slānijē(n)* (SR, Mi) *zabačėnijīn* (Bl)

ž. r.: N. *bijēlā* (Mi), *bālavā, bōlesnā, čistā, frėškā, mūtavā, nōvā, pāmetnā, pītkā, pòkōjnā, pòznātā, rādosnā, stārā, vėlikā, vīnovā, žīvā* (SR, Mi, Bl, Po), *cīlā, bīlā* (Po), G. *pītkē, plāvē, tòplē*, A. *cijēlū* (Mi), *mālū, vėlikū, cīlū* (Po), L. *vėlikōn, sėļackōn, rādñōn*, I. *vėlikōn, n.*

djvenē, mālē, mlādē, sèzōnskē, stārē, vèlikē, g. vèčijē, stārijē (Mi), *vèlikī, pāmētñī* (Bl, Po), **a.** *òtrōvnē, d. tùžijēn, vèlikijēn, dèbelijēn, sūvijēn* (SR, Mi), *čistīn* (Bl), **i.** *sūvīn* (Po)

4.2.5. Komparativ

U slivanjskim se govorima komparativ tvori od osnove pozitivna:

- sufiksom *-š-* (samo u navedenim primjerima): *lākšī* (SR, Mi, Bl, Po), *lěpšī* (SR, Mi)/*lipšī* (Bl, Po), *měkšī* (SR, Mi, Bl, Po)
- sufiksom *-ji-* (u jednosložnim pridjevima s kratkim ili dugim naglaskom na osnovi ili višesložnim pridjevima): *bīstrijī, bogātijī, glādnijī, krūpnijī, lādnijī, oštrijī, pamètnijī, rùžnijī, sìtnijī, slābijī, slānijī, sprètnijī* (SR, Mi, Bl, Po), *sritnijī* (Bl, Po), *stārijī, ukùsnijī* (SR, Mi, Bl, Po), *vrùčijī* (SR, Mi, Bl)/*vrùčijī* (Po), *zabačènijī* (Po), *zelènijī, zdāvijī, žalòsnijī* (SR, Mi, Bl, Po)
- sufiksom *-j-* (od jednosložnih pridjeva s kratkim ili dugim naglaskom na osnovi te od osnova sa sufiksima *-ok-* i *-ak-*, koji se u komparativu odbacuju):
 - a) *bjžī, drāžī, dùžī, jāčī* (SR, Mi, Bl)/*jáčī* (Po), *krāčī* (SR, Mi, Bl)/*kráčī* (Po), *lūcī* (SR, Mi, Bl)/*jūčī* (Po), *mlāžī* (SR, Mi, Bl)/*mlāžī* (Po), *nžī, slāžī* (SR, Mi, Bl)/*slāžī* (Po), *tāñī, težī, tvjžī* (SR, Mi, Bl)/*tvjžī* (Po), *plīčī* (SR, Mi, Bl)/*plīčī* (Po), *žücī* (SR, Mi, Bl)/*žüčī* (Po), *žěšcī* (SR, Mi, Bl)/*žěščī* (Po)
 - b) *děblī, düblī, glüplī, grüblī, sküplī, živlī* (SR, Mi, Bl)
 - c) *děbjī, dübjī, glüpjī, grübjī, sküpjī, živjī* (Po).

Supletivni oblici komparativa potvrđeni su u svim govorima: *dōbar – bōlī* (SR, Mi, Bl)/*bōjī, lōš – gōrī, vèlik – vèčī* (SR, Mi, Bl)/*vèčī* (Po), *mālen – māñī, düg – dülī* (SR, Mi, Bl)/*düljī* (Po) (uz *düžī*).

U komparativu su potvrđeni sljedeći nastavci:

- i* (m. r. jd.) // *-i* (m. r. mn.)
- e* (sr. r. jd.) // *-a* (sr. r. mn.)
- a* (ž. r. jd.) // *-e* (ž. r. mn.).

4.2.6. Superlativ

Superlativ se u slivanjskim govorima tvori tako da se komparativu doda prefiks *naj-*: *nājdrāžī, nājlipšī* (Bl, Po), *nājgorī, nājmañī, nājmāsnijī* (SR, Mi, Bl, Po), *nājslāžī* (SR, Mi, Bl)/*nājslāžī* (Po), *nājspōrijī, nājvišī, nājvrùčijī* (SR, Mi, Bl)/*nājvrùčijī* (Po).

Zabilježeno je da se nekim pridjevima koji zapravo nisu komparativi, ali mogu imati komparativno značenje, također dodaje prefiks *naj-*: *nājdoñī, nājgorñī, nājprvō, nājžādñī*.

Katkad je zabilježeno odvajanje prefiksa *naj-* od komparativa, i to u samo u govoru Mihalja: *nâj smo mi sličiniji sa Slivnon, nâj su viši Máte i Józo.*

4.2.7. Naglasne paradigme

U analizi se naglasnih tipova pridjeva mjesnih govora slivanjskoga područja primjenjuje metodologija iz recentnih dijalektoloških morfoloških radova (Kapović 2011c, Gudek 2013, Benić 2013a), odnosno posebno će se promatrati pridjevi bez sufiksa, tj. korijenski pridjevi, pridjevi sa sufiksima *-ьнъ-, *-ькъ, *-ръ, *-лъ, *-єнъ, *-енъ, *-авъ, *-окъ te ostali pridjevi.

U govorima slivanjskoga područja pridjevi mogu pripadati trima naglasnim paradigmama (n. p. A, n. p. B i n. p. C). U n. p. A naglasak je nepomičan i na osnovi (uglavnom kratkosilazni), u n. p. B ostvaruju se uzlazni naglasci prije nastavka, a u n. p. C događa se promjena naglasaka; na polaznim oblicima m. i sr. r. ostvaruju se silazni naglasci, a u ž. r. uzlazni. Katkad se pojavljuje i tzv. n. p. C₁ u kojoj se u m. r. umjesto dugosilaznoga ostvaruje dugouzlazni naglasak, u ž. r. kratkouzlazni i dugouzlazni, a u sr. r. kratkosilazni i dugosilazni, tipični naglasci za n. p. C.

4.2.7.1. Korijenski pridjevi (bez sufiksa)

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>gô</i>	<i>gòla</i>	<i>gòlo</i>
Mihalj	<i>čīs</i>	<i>čīsta</i>	<i>čīsto</i>
Blace	<i>plâv</i>	<i>pláva</i>	<i>plávo</i>
Podgradina	<i>bīl</i>	<i>bīla</i>	<i>bīlo</i>

SR n. p. B: *bjêl, blêd, cĕn, čīs 'čīst'* (i n. p. C), *gô, lāk, mĕk* (i n. p. C), *mĕk* (i n. p. C), *nôv* (i n. p. C), *plâv, pün, rĭž, sĭv, slâb* (i n. p. C), *sjêd* (i n. p. C), *vrĕl, vrúc, zdrĕl, žût*

Mi n. p. B: *bĭjĕl, blâg, bĭz* (i n. p. C), *cĕn, čĭl* (i n. p. C), *čīs 'čīst', gô, jāk, lāk, ĭût, nôv, plâv, pün, sĭv* (i n. p. C), *sijêd, slân* (i n. p. C), *smĕž, tvĕd, vrĕl*

Bl n. p. B: *bīl, blīd, bôs, bĭz, cĕn, čīs 'čīst', gô, jāk* (i n. p. C), *lāk, nôv, vrĕl, plâv, pün, slân, sīd, sĭv, žût*

Po n. p. B: *bīl, blīd, bôs, bĭz, cĕn, čīs 'čīst', gô, jāk, lāk, ĭp, nôv, plâv, sīd, sĭv, slân, vrĕl, zdĭav, žût*

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>bôs</i>	<i>bôsa</i>	<i>böso</i>
Mihalj	<i>drèt</i>	<i>drèta</i>	<i>drëto</i>
Blace	<i>gûst</i>	<i>gústa</i>	<i>gûsto</i>
Podgradina	<i>slíp</i>	<i>slípa</i>	<i>slípo</i>

SR n. p. C: *blâg, bôs, bĳz, cjêl, čis* (i n. p. B), *drâg, drèt 'uspravan', dÛg, glûv, glûp, gñil, grûb, gûst, jâk, lõš, lûd, kôs, krîv, krût, mĕk* (i n. p. B), *mlâd, mĳk* (i n. p. B), *növ* (i n. p. B), *ñêm, präv 'uspravan', pröst, pÛn, sît, sâm, skûp, slân, slĕp, sjêd* (i n. p. B), *slâb* (i n. p. B), *smĕž, spör, stâr, strög, sÛv, svĕt, škĳt, tih, tröm, vjĕš 'vješt', zdräv, žîv*

Mi n. p. C: *bôs, bĳz* (i n. p. B), *čil* (i n. p. B), *dÛg, glûv, gñil, gûst, jâk, liĳĕn, liš 'gladak', lõš, mĕk, mlâd, plân 'pijan', präv 'uspravan', sît, sîv* (i n. p. B), *slâb, slân* (i n. p. B), *stâr, strög, skûp, sÛv, škĳt, tih, tûp, zdrëo, žîv*

Bl n. p. C: *drâg, dÛg, glûp, glûv, gñil, gûst, jâk* (i n. p. B), *lõš, lûd, mlâd, präv, sît, slâb, skûp, spör, stâr, strög, sÛv, škĳt, zdräv*

Po n. p. C: *drèt 'uspravan', dÛg, glûp, glûv, gñil, gûst, jût, lõš, lûd, mlâd, präv, sît, skûp, slâb, slíp, spör, stâr, strög, škĳt, sÛv*

Korijenski pridjevi n. p. *a* imali su stalan akut u osnovi na prvome ili nekome drugom slogu koji se u n. p. *A* odražava kao " u svim oblicima. U slivanjskim govorima n. p. *A* korijenskih pridjeva nije potvrđena, čime oni odstupaju od nekih štokavskih u kojima dolazi do jednačenja n. p. *a* i n. p. *b* zbog jednakih oblika s kratkosilaznim naglaskom u muškome rodu. Ovdje pak uočavamo tendenciju prelaska starih pridjeva n. p. *a* u n. p. *B*: *čist, lāk, pÛn, vrĕl, zdrĕl* (u Mi n. p. *C*) ili u n. p. *C*: *lõš, präv, pröst, sît, spör, strög, stâr, škĳt, tih, tröm, vjĕš 'vješt', zdräv*, dok kod nekih bilježimo kolebanja između n. p. *B* i n. p. *C*: *čis, mĕk, slâb, mĳk* i sl. Ta promjena nije neobična za organske štokavske govore, posebice za one zapadnoštokavsko ikavskoga i istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta. Kapović (2011c: 108–109) navodi da u zapadnoštokavskim dalmatinskim govorima osim prelaska korijenskih pridjeva n. p. *A* u n. p. *B* gotovo svi pridjevi prelaze u n. p. *C*, izuzev pridjeva *pÛn* koji od Imotskoga preko Vrgorca do Neretve ide u n. p. *B*. Za mjesni govor Prapatnica u Vrgorskoj krajini donosi da u n. p. *C* idu pridjevi *dÛg, čist, kĳt, mĳk, sît, slâb, stâr, stĳm, škĳt, zdräv, lõš, lāk, növ, pröst, spör*, a u n. p. *B* pridjevi *pÛn, vrija 'vrel' i zrija 'zrel'*. D. Vidović (2007b: 209) u govorima Dobranja i Vidonja u Neretvanskoj krajini bilježi da pridjevi *zrëo, dÛg, lõš, strög* idu po n. p. *C*, a pridjev *pÛn* po n. p. *B*. Kurtović Budja (2009: 132) za govore Makarskoga

primorja također donosi da pridjev *pŭn* ima oblike n. p. B, dok se pridjevi *čŭst*, *dŭg*, *mĕk*, *mĭk*, *präv*, *škŭt*, *släb*, *stär*, *zdräv* nalaze u n. p. C.

Pridjev *növ* u slivanjskim govorima nije prešao u n. p. A, iako je to potvrđeno u mnogim štokavskim govorima zbog jednakoga odraza staroga akuta (n. p. *a*) i kratkoga neocirkumfleksa (n. p. *b*) u kratkosilaznome naglasku, jer ona nije očuvana ni kod pridjeva koji su iskonski pripadali n. p. *a*. Tako je i pridjev *gô*, u kojemu je dugosilazni naglasak posljedica vokalizacije dočetnoga *-l* i stezanja, ostao u n. p. B.

Ostali korijenski pridjevi u n. p. B iznimno su rijetki te su to uglavnom oni koji označavaju boje: *bjĕl* (SR)/*bijĕl* (Mi)/*bĭl* (Po), *sĭv* (u Mi i n. p. C), *žŭt*, *cĕn* (SR, Mi, Bl)/*cĕn* (Po), *bĭĕd* (SR)/*blĭd* (Bl, Po), *pläv*, *sjĕd*. Pridjevi *bjĕl*/*bijĕl*/*bĭl*, *žŭt* i *cĕn*/*cĕn* pripadali su n. p. *b* pa su se prema njima ujednačili i ostali: *sĭv* iz n. p. *a* te *pläv* i *sjĕd* (SR)/*sijĕd* (Mi)/*sĭd* (Bl, Po) iz n. p. *c*, koji je sačuvao oblike i n. p. C. I u ostalim štokavskim govorima slična je situacija. D. Vidović (2013: 166) navodi da se pridjevi *pläv*, *žŭt*, *cĕn* ubrajaju u n. p. B u govorima Zažablja i Popova. U n. p. B u mjesnome govoru Prapatnica u Vrgorskoj krajini (Kapović 2011c: 341) nalaze se pridjevi *cĕn*, *bija* 'bijeli', *rĭđ*, *sĭv*, *žŭt*, *blĭd*, dok za govore Imotskoga i Bekije Šimundić (1971: 130–131) bilježi da pridjevi *sĭd*, *žŭt*, *rĭđ*, *pläv* mogu ići i po n. p. B i po n. p. C.

U slivanjskim je govorima potvrđen velik broj pridjeva koji idu po n. p. C, koja je odraz iskonske n. p. *c*, te oni čine najbrojniju skupinu. Vidljivo je da ne dolazi do prelaska pridjeva koji su pripadali n. p. *c* u n. p. B niti kolebanja među njima te bilježimo *glŭv* – *glŭva* – *glŭvo*, *gŭl* – *gŭla* – *gŭlo*, *mläd* – *mläda* – *mlädo*, *slän* – *släna* – *släno*. Po toj se značajci istraženi govori mogu povezati sa zapadnoštokavskim govorima u kojima je čuvanje n. p. C uobičajeno. U govoru Slivna Ravnoga u n. p. C sačuvao se i jedini jednosložni pridjev s kratkim slogom na osnovi koji je izvorno pripadao n. p. *c*: *bôs* – *bösa* – *böso*, dok je u govorima Mihalja, Podgradine i Blaca prešao u n. p. B: *bôs* – *bösa* – *böso*, ali je sačuvao svoj osnovni oblik, odnosno dužinu. I kod pridjeva n. p. B i n. p. C pridjevi s kratkim osnovama izrazito su rijetki.

Sinkronijsku n. p. C bilježi i D. Vidović (2007b: 209) u govorima Dobranja i Vidonja u Neretvanskoj krajini: *mläk*, *glŭp*, *tŭp*, *žŭv*, *gŭl*, *čvĕs*, *slän*, dok pridjevi *bôs*, *tŭđ*, *svĕt*, prelaze u n. p. B. Kapović (2011c: 356) ističe da se u govoru Prapatnica u Vrgorskoj krajini n. p. C također čuva, navodeći među ostalim primjere: *sŭv*, *bĕz*, *čvĕs*, *dräg*, *glŭv*, *gŭst*, *krĭv*, *lĭn*, *lĭp*, *lŭt*, *lŭd*, *pŭst*, *skŭp*, dok pridjevi *bläg*, *blĭd*, *gŭl*, *jäk*, *mläk*, *säm* idu po n. p. B.

4.2.7.2. Pridjevi na -an (*-ьнъ-)

Naglasna paradigma A

n. p. A	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>rădosan</i>	<i>rădosna</i>	<i>rădosno</i>
Mihalj	<i>žălosan</i>	<i>žălosna</i>	<i>žălosno</i>
Blace	<i>bölesan</i>	<i>bölesna</i>	<i>bölesno</i>
Podgradina	<i>pămetan</i>	<i>pămetna</i>	<i>pămetno</i>

SR n. p. A: *bölesan, jădan, lăgan, pămetan, rădosan, sîtan, skröman, sličan, slöbodan, sprëtan* (i n. p. C), *žălosan, vjěčan*

Mi n. p. A: *bölesan, jădan, păkosan, pămetan, prăvedan, rădosan, sîtan, sličan, slöbodan, sprëtan, žălosan*

Bl n. p. A: *bölesan, jădan, mălakan 'malen', pămetan, rădosan, prijăzan, sîtan, slöbodan, strășan, žălosan*

Po n. p. A: *bölesan, jădan, pămetan, prăvedan, rădosan, sîtan, slöbodan, strășan, ũpotan 'znojan', vičan, žălosan*

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>túžan</i>	<i>túžna</i>	<i>túžno</i>
Mihalj	<i>kívan</i>	<i>kívna</i>	<i>kívno</i>
Blace	<i>vrídan</i>	<i>vrídna</i>	<i>vrídno</i>
Podgradina	<i>smíšan</i>	<i>smíšna</i>	<i>smíšno</i>

SR n. p. B: *búdan, bjédan, bújan, dúžan, kívan, másan, míran, mútan, prázan, rávan, rúžan, srëtan* (i n. p. C), *smjěšan, snážan, stídan, strășan, tjésan, trjézan, túžan* (i n. p. C₁), *vázan, vjéran, vrjédan* (i n. p. C₁), *závidan, zlátan*

Mi n. p. B: *búdan, kívan, dúžan, másan, míran, prázan, rávan, spòsoban, sjeròmašan/šeròmašan⁹¹, strășan, smijěšan, vjéran, závidan, žélan*

Bl n. p. B: *búdan, dúžan, kívan, gládan, másan, míran, prázan, smíšan, stídan, tísan, túžan, vrídan, závidan, žédan, žélan*

Po n. p. B: *búdan, dúžan, gládan, kívan, másan, míran, mútan, prázan, rúžan, smíšan, stídan, tísan, túžan, vrídan, závidan, žéjan*

⁹¹ Oblik *sjeròmašan* potvrđen je kod katoličkoga stanovništva, a oblik *šeròmašan* kod pravoslavnoga.

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>grěšan</i>	<i>grěšna</i>	<i>grěšno</i>
Mihalj	<i>möćan</i>	<i>möćna</i>	<i>möćno</i>
Blace	<i>čüdan</i>	<i>čüdna</i>	<i>čüдно</i>
Podgradina	<i>sprëtan</i>	<i>sprëtna</i>	<i>sprëtno</i>

SR n. p. C: *bītan, čāsān, čüdan, gādan, glāsān, grěšan, křšan, küžan, möćan, plödan, sprëtan, srëtan* (i n. p. B), *svjěsan, zlöban*

Mi n. p. C: *bītan, čāsān, čüdan, jādan, gādan, grěšan, křšan, möćan, plödan, sprëtan, srëtan, zlöban*

Bl n. p. C: *bītan, čāsān, čüdan, kišan, gādan, möćan, sprëtan, srëtan, zlöban*

Po n. p. C: *bītan, čāsān, čüdan, gādan, křšan, möćan, sprëtan, srëtan, zlöban*

Naglasna paradigma C₁

n. p. C ₁	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>túžan</i>	<i>túžna</i>	<i>túžno</i>
Mihalj	<i>znójan</i>	<i>znójna</i>	<i>znôjno</i>
Blace	<i>gládan</i>	<i>gládna</i>	<i>gládno</i>
Podgradina	<i>ládan</i>	<i>ládna</i>	<i>ládno</i>

SR n. p. C₁: *bjěsan, gládan, gnévan, ládan, sílan, stváran, túžan* (i n. p. B), *vrjédan* (i n. p. B), *vřsan, znójan, žédan, željan*

Mi n. p. C₁: *gládan, krúpan, ládan, mútan, rúžan, stídan, túžan, znójan, žédan*

Bl n. p. C₁: *ládan, mútan, rúžan*

Bl n. p. C₁: *ládan*

Kod pridjeva koji završavaju na *-an* u slivanjskim su govorima ovjerene sve tri naglasne paradigme. Primjećujemo da ne dolazi do ujednačavanja kratkih pridjeva n. p. *c* (primjerice *möćan, čāsān* 'častan') s pridjevima n. p. A, odnosno ostaje *möćan – möćna – möćno* (SR, Mi, Bl)/*möćan – möćna – möćno* (Po); *čāsān – čāsna – čāsno* (SR, Mi, Bl)/*čāsān – čāsna – čāsno* (Po). I izvorno dugi pridjevi n. p. *c*, koji su se naknadno pokratili⁹², uglavnom

⁹² Više o pravilima kraćenja cirkumfleksa vidi u Kapović (2011c: 376–377).

ostaju u n. p. C: *svjėsan – svjėsna – svjėsno*; *bītan – bītna – bītno*, no pridjev *vjěčan – vjěčna – vjěčno* (SR)/*vičān – vičān – vičāno* ipak usustavljuje " naglasak te postaje dijelom n. p. A.

Kod pridjeva kojima osnova završava na sonant (primjerice *žėlan, vjėran, sīlan*), u ž. i sr. r. dolazi do duljenja, što utječe na oblik pridjeva u muškome rodu te dolazi do prelaska u druge paradigme; n. p. B: *vjėran – vjėrna – vjėrno* (SR, Mi), *žėlan – žėlna – žėlno* (Mi, Bl)/*žėjan – žėjna – žėjno* (Po) i n. p. C₁: *žėlan – žėlna – žėlno, sīlan – sīlna – sīlno* (SR).

Neki su pridjevi iz n. p. a prešli u n. p. C: *čūdan – čūdna – čūдно* (SR, Mi, Bl)/*čūdan – čūdna – čūдно* (Po), *gādan – gādna – gādno, kūžan – kūžna – kūžno, křšan – křšna – křšno*, dok su pridjevi *jādan* i *sītan* ostali u n. p. A. Pridjev *srėtan* u govoru Slivna Ravnoga pak može ići po n. p. B *srėtan – srėtna – srėtno* i n. p. C *srėtan – srėtna – srėtno*, dok je u govorima Mihalja, Blaca i Podgradine dijelom n. p. C. Kapović (2011c: 379) donosi da su u govoru Prapatnica svi pridjevi iz n. p. A prešli u n. p. C: *sītan, čūdan, gādan, jādan, křšan, kūžan, skōtan, sriřtan, vičān*, a nekoliko primjera istoga prelaska u govorima Imotske krajine bilježi i Šimundić (1971: 27): *čūdan jādan, vlāžna*.

U slivanjskim je govorima došlo do ujednačavanja pridjeva izvorno n. p. a: *pāmetan, rādosan, žalosan* i pridjeva izvorno n. p. c: *bōlesan, slōbodan* u n. p. A te svi imaju kratkosilazni naglasak na svim oblicima. U ostalim štokavskim govorima mogu se naći prelasci u n. p. C, kako je primjerice u govoru Prapatnica (Kapović 2011c: 383): *bōlesan – bolėsna – bolėsno*, a tako i *pāmetan slōbodan, žalosan*, u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 133) u pridjevima *bōlesān, rādosān, žalosān*, dok u govorima Imotske krajine (Šimundić 1971: 127–128) pridjevi *bolestan, radostan, slobodan, žalostan* mogu biti dijelom n. p. A ili n. p. C.

U n. p. B ovjereni su samo pridjevi s dugim korijenom i to samo tip s dugouzlaznim naglaskom: *smjėšan – smjėšna – smjėšno* (SR)/*smjėšan – smjėšna – smjėšno* (Mi)/*smīšan – smīšna – smīšno* (Bl, Po). Iznimka je samo pridjev *sretan* koji ima n. p. B/C. U toj su paradigmi relativno dobro očuvani oblici stare n. p. b: *bjėdan, dūžan, mīran, mūtān, prāzan, rāvan, smjėšan, stīdan, trjėzan*. U n. p. B ušli su i pridjevi iz n. p. c: *būdan, kīvan, māsān, rūžan, strāšan, zlātan*, dok pridjevi *tūžan* i *vrjėdan* u govoru Slivna Ravnoga mogu ići i po n. p. C₁: *tūžan – tūžna tūžno/tūžno* ; *vrjėdan – vrjėdna – vrjėдно/vrjėдно*. U Imotskoj i Vrgorskoj krajini češća je tendencija prevladavanja n. p. C⁹³. Kod pridjeva *grėšan* koji je pripadao n. p. b došlo je do sekundarnoga kraćenja i prelaska u n. p. C.

Razvidno je da se kod pridjeva s dugim korijenom u svim slivanjskim govorima gubi stara n. p. c, odnosno u m. r. umjesto dugosilaznoga naglaska ostvaruje se dugouzlazni,

⁹³ Vidi u Kapović 2011c: 398.

primjerice: *glâdan – glâdna – glâdno; lâdan – lâdna – lâdno*. Takve smo pridjeve stoga svrstali u n. p. C₁.

U ostalim novoštokavskim govorima zabilježena su čuvanja stare n. p. c, primjerice u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 133): *bîsan – bîsna – bîsno, glâdan – glâdna – glâdno, mâsan – mâsna – mâsno, lâdan – lâdna – lâdno, žêdan – žêdna – žêdno* itd. U mjesnome govoru Prapatnica (Kapović 2011c: 413) uz nepromjenjivost paradigme: *glâdan – glâdna – glâdno, bîsan – bîsna – bîsno, glâsan – glâsna – glâsno, mâsan – mâsna – mâsno, zlâtan – zlâtna – zlâtno*, može doći do prelaska u n. p. B: *búdan – búdna – búdno* ili do miješanja paradigma: *lâdan/lâdan – lâdna – lâdno/lâdno*. Šimundić (1971: 130–132) za govore Imotske krajine donosi da pridjev *ladan* u m. r. glasi *lâdan*, dok je u ž. i sr. r. zabilježen uzlazni naglasak: *lâdna – lâdno*. Za pridjeve *bisan, bolan, gladan, gorak, grdan, krupan, lasan, masan, mrsan, tisan, viran, žedan* itd. ističe da postoje dvojni oblici, sa silaznim i uzlaznim naglaskom u m. i sr. r.

Budući da se u slivanjskim govorima u dugim pridjevima nije zadržala opreka između n. p. b i n. p. c, analogijom prema n. p. B neki pridjevi u nju prelaze iz n. p. c (*búdan, mâsan, strâšan, zlâtan*), dok je obrnuta pojava iznimno rijetka, odnosno u n. p. C₁ samo je jedan pridjev iz n. p. b: *žêdan – žêdna – žêdno*.

4.2.7.3. Pridjevi na -ak (*-ькъ)

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Blace	<i>dùgačak</i>	<i>dùgačka</i>	<i>dùgačko</i>

Bl n. p. B *dùgačak*

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>glâdak</i>	<i>glâtka</i>	<i>glâtko</i>
Mihalj	<i>krâtak</i>	<i>krátka</i>	<i>krâtko</i>
Blace	<i>pîtak</i>	<i>pîtka</i>	<i>pîtko</i>
Podgradina	<i>špôrak</i>	<i>špôrka</i>	<i>špôrko</i>

SR n. p. C: *blîzak, džzak, dùgačak, glâdak, krâtak, krêpak, nîzak, pîtak, plîtak, sklîzak, slâdak, tînak, ùzak, vîtak*

Mi n. p. C: *dùgačak, krâtak, nîzak, plîtak, slâdak, tînak, ùzak, vîtak*

Bl n. p. C: *blizak, gladak, kratak, nizak, pitak, plitak, ritak, sladak, tanak, uzak*

Po n. p. C: *dugačak, kratak, nizak, pitak, plitak, sladak, špôrak 'prljav', tanak, uzak*

Naglasna paradigma C₁

n. p. C ₁	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>górak</i>	<i>górka</i>	<i>gôrko</i>
Mihalj	<i>téžak</i>	<i>téška</i>	<i>téško</i>
Blace/Podgradina	<i>rítak</i>	<i>rítka</i>	<i>rítko</i>

SR, n. p. C₁: *górak, rjéak, téžak*

Mi n. p. C₁: *górak, rijéak, téžak*

Bl, Po n. p. C₁: *górak, rítak, téžak*

U govoru Slivna Ravnoga nije pronađena n. p. A kod pridjeva koji završavaju na *-ak*, a samo je u govoru Blaca zabilježena n. p. B u pridjevu *dugačak*. Ostali su pridjevi sekundarno prešli u n. p. C.

Kod pridjeva sa starom dugom n. p. *c* dolazi do kraćenja te ujednačavanja prema n. p. A iz koje zatim dolazi do prelaska u n. p. C, primjerice *sladak – slátka – slátko, džjak – džska – džsko, krèpak – krèpka – krèpko*.

Isto tako, i pridjevi sa starom dugom n. p. *b* pokratili su se i postali dijelom n. p. C, primjerice *uzak – úska – úsko, blizak – bliska – blisko, nizak – niska – niško*. Kod pridjeva *kratak* sačuvan je dugi odraz: *kratak – krátka – krátko*, dok je kod pridjeva *rjéak* (SR, Mi)/*rítak* (Bl, Po) došlo do poopćenja naglasaka iz izvornoga oblika m. r., a u ž. i sr. r. ostvaruje se naglasak n. p. C te taj pridjev postaje dijelom n. p. C₁.

I u ostalim su štokavskim govorima zabilježeni slični prelasci. Šimundić (1971: 127) nalazi da pridjevi *gibak, gladak, žitak, kratak, krotak, tanak, sladak, vitak* u govorima Imotske krajine i Bekije prelaze u n. p. C, Kapović (2011c: 421) donosi da u mjesnome govoru Prapatnica svi pridjevi također prelaze iz n. p. A u n. p. C: *gladak, kripak, pitak, sladak, vitak, nizak, uzak*. D. Vidović (2007b: 2009) navodi da pridjevi *nizak, uzak* u zažapskim govorima Dobranja i Vidonja pripadaju n. p. C, dok pridjev *kratak* ostaje u n. p. B *krátak – krátka – krátko*. Kurtović Budja (2009: 132–133) za n. p. C u govorima Makarskoga primorja navodi primjere: *kròtak, gibak, gladak, nizak, mžjak, sladak, kripan*.

Pridjevi *górak, tanak* i *téžak* pripadali su n. p. *c* s izvornim kratkim vokalom. U slivanjskim govorima pridjev *tának* ostao je kratak i u n. p. C *tának – tánka – tånko*, dok su se pridjevi *górak* i *téžak* produžili u mlađi dugouzlazni naglasak te prešli u n. p. C₁.

U ostalim je novoštokavskim govorima raznovrsna situacija. Tako primjerice u govorima Imotske krajine ujednačena dužina (Šimundić 1971: 130–130) dolazi kod pridjeva: *težak, plitak, vitak, gorak*, kao i u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 132): *gōrak, plītak, tēžak*, uz kračinu u *tānak*. U mjesnome govoru Prapatince (Kapović 2011c: 434) dužina je potvrđena u pridjevu *tēžak*, a kračina u pridjevima *gōrak* i *tānak*.

4.2.7.4. Pridjevi na -ar (*-ръ)

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, Bl, Po	<i>döbar</i>	<i>döbra</i>	<i>döbro</i>

SR n. p. B: *bīstar* (i n. p. C), *döbar*, *ītar* 'hitar'

Mi n. p. B: *bīstar*, *döbar*

Bl n. p. B: *döbar*, *ītar*, *mödar* (i n. p. C)

Po n. p. B: *döbar* (i n. p. C), *ītar* (i n. p. C)

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, Bl, Po	<i>mökar</i>	<i>mökra</i>	<i>mökro</i>

SR n. p. C: *bīstar* (i n. p. B), *mödar*, *mökar*, *öštar*, *vëdar*

Mi n. p. C: *ītar*, *mödar*, *mökar*, *öštar*, *vëdar*

Bl n. p. C: *bīstar*, *mödar* (i n. p. B), *mökar*, *öštar*, *vëdar*

Po n. p. C: *bīstar*, *döbar* (i n. p. B), *ītar* (i n. p. B), *mödar*, *mökar*, *öštar*, *vëdar*

Naglasna paradigma C₁

n. p. C₁	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, Bl, Po	<i>múdar</i>	<i>múdra</i>	<i>múdro</i>

SR, Mi, Bl, Po n. p. C₁: *hrábar*, *múdar*

Pridjevi na *-ръ u praslavenskome su imali ili n. p. *a* ili n. p. *b*. Promotrimo li primjere iz slivanjskih govora razvidno je da sinkronijsko stanje drukčije, točnije da pridjevi mogu pripadati n. p. B, n. p. C i iznimno n. p. C₁. Kolebanja su zabilježena kod pridjeva *bīstar* koji u govoru Slivna Ravnoga može imati oblike n. p. B i n. p. C, pridjeva *mödar* koji u govoru

Blaca također pripada n. p. B i n. p. C te kod pridjeva *döbar* i *itar* u govoru Podgradine, s jednakim dvostrukostima. Vrlo je vjerojatno da su se pridjevi n. p. *a* i n. p. *b* stopili u sinkronijsku n. p. A iz koje naknadno prelaze u n. p. B i n. p. C.

Među podacima D. Vidovića (2007b: 209) za govore Dobranja i Vidonja nalazimo tek jedan pridjev koji završava na *-ar*: *döbar*, i on ima oblike n. p. B. U govorima Makarskoga primorja Kurtović Budja (2009: 133) donosi nekoliko primjera pridjeva koji završavaju na *-ar* te je pridjev *mödar* – *mödra* – *mödro* dijelom n. p. B, a pridjevi *mökar* – *mökra* – *mökro*, *vëdar* – *vëdra* – *vëdro*, *öštar* – *öštra* – *öštro* n. p. C. Šimundić (1971: 127) navodi da samo pridjev *öštar* u govorima imotskoga kraja može ostati u n. p. A ili prijeći u n. p. C, dok pridjevi *modar*, *mokar*, *vedar* prelaze u n. p. C. To nam potvrđuje činjenicu utvrđenu našim istraživanjem da pridjevi na *-ar*, prema dosadašnjim podacima, nemaju očuvanu sinkronijsku n. p. A.

4.2.7.5. Pridjevi na *-al* (*-lь)

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, BI	<i>nágal</i>	<i>náglā</i>	<i>náglō</i>
Po	<i>nágā</i>	<i>náglā</i>	<i>náglō</i>
Po	<i>okrúgā</i>	<i>okrúglā</i>	<i>okrúglō</i>

SR, Mi, BI n. p. B: *nágal*

Po n. p. B: *nágā*, *okrúgā*

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, BI, Po	<i>töpāl</i>	<i>tòpla</i>	<i>töplo</i>

SR, Mi, BI, Po n. p. C: *töpāl*

I pridjevi na *-lь u praslavenskome nisu imali pomičnu naglasnu paradigmu *c*, nego je pridjev pripadao ili n. p. *a*, ako je korijen bio akutiran, ili n. p. *b*, ako nije imao akuta. Danas je malo pridjeva s tim završetkom i malo potvrda o njima u radovima o novoštokavskim govorima.

U ekscerpiranoj građi nalazimo samo tri potvrde: *töpal*, *nágal* (SR, Mi, BI)/*nágā* (Po) i *okrúgā* (Po). Pridjevi *nágal/nágā* i *okrúgā* imaju oblike n. p. B, a pridjev *töpal* oblike n. p. C.

Za govore Makarskoga primorja i Kurtović Budja (2009: 133) bilježi n. p. C kod pridjeva *tōpāl – tōpla– tōplo*, a Šimundić (1971: 130) u govorima Imotske krajine uz *nāgā – nāgla – nāglo* nalazi i *nāgā – nāgla – nāglo*.

4.2.7.6. Pridjevi na -en (*-єнь, *-енъ-)

Naglasna paradigma A

n. p. A	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>lānen</i>	<i>lānena</i>	<i>lāneno</i>
Mihalj	<i>rāžen</i>	<i>rāžena</i>	<i>rāženo</i>
Blace	<i>vātren</i>	<i>vātrena</i>	<i>vātreno</i>
Podgradina	<i>vūnen</i>	<i>vūnena</i>	<i>vūneno</i>

SR Mi, Bl, Po n. p. A: *cāklen* 'staklen', *lānen*, *lèden*, *mèden*, *rāžen*, *svilen*, *vātren*, *vòden*, *vūnen*, *zòben*

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>cŕven</i>	<i>crvèna</i>	<i>crvèno</i>
Mihalj	<i>pòšten</i>	<i>poštèna</i>	<i>poštèno</i>
Blace	<i>rùmen</i>	<i>rumèna</i>	<i>rumèno</i>
Podgradina	<i>šàren</i>	<i>šarèna</i>	<i>šarèno</i>

SR Mi, Bl, Po n. p. B: *cŕven*, *mālen*, *pòšten*, *rùmen*, *stùden*, *šàren*, *zèlen*

Pridjevi koji danas završavaju na -en nastali su od pridjeva koji su praslavenskome završavali na *-єнь, *-енъ-, no budući da je to irelevantno za sinkronijsku obradu naglasnih paradigma, u radu ih nećemo razdvajati u posebne skupine.

Iz primjera je uočljivo da su potvrđene samo dvije naglasne paradigme: n. p. A i n. p. B. Vidljivo je i da svi gradivni pridjevi koji označavaju da je nešto izrađeno/napravljeno od nečega idu po oblicima n. p. A: *rāž* > *rāžen*, *zōb* > *zòben*, *cāklo* > *cāklen*, *vūna* > *vūnen*, *lān* > *lānen* itd.

D. Vidović (2013: 166) u govorima Dobranja i Vidonja od pridjeva koji završavaju na -en donosi samo one koji označuju boje: *zèlen – zelèna – zelèno*, *cŕven – crvèna – crvèno*, *kāfèn – kafèna – kafèno* i oni su dijelom n. p. B, kao i u slivanjskim govorima. Šimundić (1971: 129–130) u govorima Imotske krajine bilježi da pridjev *cāklen* ima oblike n. p. B,

vjerojano analogijom prema pridjevima *črven, zelēn, mālen, pòšten, šāren, zēmljen*, koji su u tim govorima dijelom n. p. B.

4.2.7.7. Pridjevi na -av (*-avъ)

Naglasna paradigma A

n. p. A	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>bālav</i>	<i>bālava</i>	<i>bālavo</i>
Mihalj	<i>čitav</i>	<i>čitava</i>	<i>čitavo</i>
Blace	<i>trāļav</i>	<i>trāļava</i>	<i>trāļavo</i>
Podgradina	<i>mütav</i>	<i>mütava</i>	<i>mütavo</i>

SR, Mi, Bl n. p. A: *bālav, blēsav, čāžav, čitav, čüpav, dlākav, gārav, gǃbav, gübav, kilav, klīmav, kǃžļav, lükav, mǃšav, mütav, pjēgav, pǃļav, řžav, škīļav, šügav, trāļav, žilav*

Po n. p. A: *bālav, blēsav, čāžav, čitav, čüpav, dlākav, gārav, gǃbav, gübav, kilav, klīmav, kǃvav, lükav, mǃšav, mütav, řžav, škijav, šügav, trājav, žilav*

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, Bl	<i>kǃvav</i>	<i>krváva</i>	<i>kǃvavo</i>

SR, Mi, Bl n. p. C: *kǃvav*

Kod pridjeva koji završavaju na -av u slivanjskim govorima nije zabilježena n. p. B. Prevladala je n. p. A. sa stalnim naglaskom na osnovi. Možemo zaključiti da u toj paradigmi nema kolebanja, odnosno očekivano se ostvaruje kratkosilazni naglasak u svim primjerima, osim u pridjevu *čitav* (SR, Mi, Bl)/*čitav* (Po).

Govori Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca iznimno čuvaju polazni oblik n. p. c u pridjevu *kǃvav*, dok je u govoru Podgradine zabilježen prelazak u n. p. A: *kǃvav – kǃvava – kǃvavo*, vjerojatno analogijom prema ostalim pridjevima, ali i pod utjecajem susjednih zapadnoštokavskih govora u kojima, kao i govorima Makarskoga primorja, nema potvrde za postojanje n. p. C kod pridjeva koji završavaju na -av.

U zažapskome govoru Vidonja (D. Vidović usmeno) n. p. C je očuvana, ali se dulji nastavak -āv: *kǃvāv – krváva – krvávo*, dok Šimundić (1971: 128) bilježi da taj pridjev može biti dijelom n. p. A. i n. p. C: *kǃvāv – kǃvāva/krváva – kǃvāvo* u govorima Imotske krajine. Bošnjak Botica i Menac-Mihalić (2006: 38) u govoru Lovreća pokraj Imotskoga također

bilježe sačuvanu n. p. C kod pridjeva *kj̄vāv*, uz napomenu da kod mlađih govornika prevladava oblik n. p. A.

4.2.7.8. Pridjevi na -ok (*-окъ)

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>dùbok</i>	<i>dubòka</i>	<i>dubòko</i>
Mihalj	<i>šìrok</i>	<i>šìròka</i>	<i>šìròko</i>
Blace	<i>visok</i>	<i>visòka</i>	<i>visòko</i>
Podgradina	<i>žèstok</i>	<i>žestòka</i>	<i>žestòko</i>

SR, Mi, Bl, Po n. p. B: *dùbok, šìrok, visok, žèstok*

U slivanjskim je govorima zabilježeno tek nekoliko pridjeva koji završavaju na -ok i svi pripadaju n. p. B, čime ti govori ne odstupaju od ostalih novoštokavskih govora u kojima je situacija identična.

Tako D. Vidović (2012: 166) u susjednim govorima Dobranja i Vidonja također nalazi da pridjevi *dùbok, šìrok, visok* imaju oblike n. p. B. Kurtović Budja (2009: 132) u govorima Makarskoga primorja pridjeve *dùbok, šìrok* također ubraja u naglasni tip B, kao i Šimundić (1971: 129), s tim da u je govorima Imotske krajine potvrđena duljina: *dùbōk, šìrōk, visōk*.

4.2.7.9. Ostali pridjevi

Naglasna paradigma A

n. p. A	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>kīsevo</i>	<i>kīsela</i>	<i>kīselo</i>
Mihalj	<i>mānit</i>	<i>mānita</i>	<i>mānito</i>
Blace	<i>sīrov</i>	<i>sīrova</i>	<i>sīrovo</i>
Podgradina	<i>vēsel</i>	<i>vēsela</i>	<i>vēselo</i>

SR, Mi, Bl n. p. A: *bògat, gòtov, kīsevo, gādļiv, jēdnāk, lāgan, lāžļiv, mānit, mārļiv, mēkān, milòstiv, òhol, pèrnat, pìtom, pògan, sīrov, s̄dīt, st̄pļiv, vèlik, svādļiv*

Po n. p. A: *bògat, gòtov, kīsel, gādļiv, jēdnāk, lāgan, lāžļiv, mānit, mēkān, milòstiv, m̄tav, òhol, òpāk, pèrnat, pìtom, pògan, sīrov, s̄dīt, st̄pjiv, vèlik, vēsel, svādjiv*

Naglasna paradigma B

n. p. B	m. r.	ž. r.	sr. r.
Slivno Ravno	<i>dèbevo</i>	<i>debèla</i>	<i>debèlo</i>
Mihalj	<i>mřtav</i>	<i>mřtva</i>	<i>mřtvo</i>
Blace	<i>dàlek</i>	<i>dalèka</i>	<i>dalèko</i>
Podgradina	<i>šúpaj</i>	<i>šúpja</i>	<i>šúpje</i>

SR, Mi, Bl n. p. B: *dàlek, dèbevo, gòlem, mřtav, šúpa!*

Po n. p. B: *dàlek, dèbel, gòlem, šúpaj*

Naglasna paradigma C

n. p. C	m. r.	ž. r.	sr. r.
SR, Mi, Bl	<i>öpāk</i>	<i>opāka</i>	<i>öpāko</i>
SR, Mi, Bl	<i>věsevo</i>	<i>vesèla</i>	<i>věselo</i>

SR, Mi, Bl n. p. C: *öpāk, věsevo*

Na kraju ćemo prikazati i ostale pridjeve zabilježene u slivanjskim govorima. Iz prikazanih podataka vidljivo je da prevladavaju oblici n. p. A. U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca zabilježene su sve tri paradigme, a u govoru Podgradine samo n. p. A i n. p. B.

Pridjev *dèbevo* (SR, Mi, Bl)/*dèbel* (Po) ostao je dijelom n. p. B, kako je i drugim štokavskim govorima, primjerice u govorima Dobranja i Vidonja (D. Vidović 2013: 166), u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 132), s oblikom *dèbejā – debèla – debèlo*, u govorima Badnja, Omiša, Sinja, Koteza (ikavskim govorima od Krke do Neretve) (Celinić i dr. 2010: 188), dok u govorima Imotske krajine (Šimundić 1971: 129) pridjev *dèbejo* može imati i n. p. A: *dèbejo – dèbela – dèbelo*. I za pridjev *dàlek* u ostalim štokavskim govorima nalazimo n. p. B. Tako je primjerice u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 132) te u govorima Imotske krajine (Šimundić 1971: 129), ali uz duljenje: *dàlèk*. Zanimljivo je da je u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca dužina, koja je i očekivana prema psl. *мѣтвъ, očuvana u pridjevu *mřtav*, dok u Podgradini bilježimo *mřtav*, kako je i u mnogim štokavskim govorima.

U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca u n. p. C ostaju pridjevi *öpāk, věsevo*, dok pridjev *jědnāk* prelazi u n. p. A. U nekim se govorima pridjev *jednak* očuvao u n. p. C. Staro je stanje zabilježeno u govoru Lovreća (Bošnjak Botica i Menac-Mihalić 2006: 38), dok

u govoru mlađe populacije prevladava oblik n. p. C, čime se ti podatci podudaraju sa Šimundićevima (1971: 128), koji je zabilježio da u govorima Imotske krajine supstoje oblici n. p. A i n. p. C.

U ikavskim štokavskim govorima od Krke do Neretve, točnije u mjesnim govorima Perkovića, Jabuke, Zaostroga i Sebišine (Celinić i dr. 2010: 188) pridjev *veseo* dijelom je n. p. C, dok u govorima Imotske krajine (Šimundić 1971: 127–128) pridjev *vesjeo* može imati oblike n. p. C, ali i n. p. A.

Možemo zaključiti da u svim slivanjskim govorima, za razliku od mnogih štokavskih govora, kod korijenskih pridjeva ne dolazi do miješanja n. p. A i n. p. B zbog jednakih oblika s kratkosilaznim naglaskom u muškome rodu, nego su postali dijelom n. p. B. U svim je govorima izrazito dobro očuvana izvorna n. p. *c* kod pridjeva tipa *glûv – glúva – glûvo*, kao i kod pridjeva *öpāk*, *věsevo* i *křvav*. Svi pridjevi koji označavaju boje, bilo korijenski, bilo oni sa sufiksom *-en*, čuvaju n. p. B. Jedinu inovaciju primjećujemo u pridjeva tipa *lâdan – lâdna – lâdno*, kod kojih se izvorni dugosilazni naglasak u m. r. mijenja u dugouzlazni.

4.3. Zamjenice

4.3.1. Lične zamjenice i povratna zamjenica

Uz zamjenice za 1. i 2. lice, prije svega zbog tradicije, u obradi smo uvrstili i zamjenice za 3. lice, koje po svojemu podrijetlu i nisu prave lične zamjenice⁹⁴ te su po kriteriju mocije u hrvatskome, a vrlo često i u drugim jezicima – pridjevske (v. Marković 2012: 321). Zamjenica 3. l. jd. sr. r. iznimno je rijetka u uporabi te se i ne navodi u paradigmama. Povratna zamjenica *sebe* također pripada ličnim zamjenicama jer ima sklonidbu singularnih ličnih zamjenica *ja* i *ti* te nema roda.

N.	<i>jâ</i>	<i>tî</i>	<i>ôn</i>	<i>òna</i>	
G.	<i>měne, me</i>	<i>těbe, te</i>	<i>ńěga, ga</i>	<i>ńê, je</i>	<i>sěbe, se</i>
D.	<i>měni, mi</i>	<i>těbi, ti</i>	<i>ńěmu, mu</i>	<i>ńôn/ńóme(n), jon</i>	<i>sěbi</i>
A.	<i>měne, me</i>	<i>těbe, te</i>	<i>ńěga, ga/ń/jn</i>	<i>ńû, je</i>	<i>sěbe, se</i>
L.	<i>měni</i>	<i>těbi</i>	<i>ńěmu</i>	<i>ńôn/ńóme(n), jon</i>	<i>sěbi</i>
I.	<i>(sâ) mnôn/s nâmôn</i>	<i>(s) tōbōn</i>	<i>(š) ńîn/ńíme(n)</i>	<i>(š) ńôn/ńóme(n)</i>	<i>sōbōn</i>
n.	<i>mî</i>	<i>vî</i>	<i>òni</i>	<i>òne</i>	
g.	<i>nâs</i>	<i>vâs</i>	<i>ńî, i</i>	<i>ńî, i</i>	
d.	<i>nâmi/nâma(n), nan</i>	<i>vâmi/vâma(n), van</i>	<i>ńîma(n), in</i>	<i>ńîma(n), in</i>	
a.	<i>nâs</i>	<i>vâs</i>	<i>ńî, ńe/i</i>	<i>ńî, i</i>	
l.	<i>nâmi/nâma(n)</i>	<i>vâmi/vâma(n)</i>	<i>ńîma(n)</i>	<i>ńîma(n)</i>	
i.	<i>nâmi/nâma(n)</i>	<i>vâmi/vâma(n)</i>	<i>(š) ńîma(n)</i>	<i>(š) ńîma(n)</i>	

U I. zamjenica *ja* i *ti* zbog sustavne je delabijalizacije u slivanjskim govorima ovjeren samo nastavak *-on*, dok je Halilović (1996a: 173) zabilježio *-om/-on*. Uz oblik I. *(sâ) mnôn*, koji je i jedini potvrđen u mjesnim govorima Slivna Ravnoga, Blaca i Podgradine, ostvaruje se i *s nâmôn*, kako je zabilježeno samo u govoru Mihalja.

Uz oblike *nâma(n)/vâma(n)*: *òni bi nâma u kütije od cîpělâ pòslali, jer òni su nâman krâli svě živo* (Po), u d./l./i. sačuvani su stariji množinski oblici *nâmi, vâmi*: *ündâ je išō s nâmi, nîje vâmi tîo jávit* (SR), *nè mogu ja vâmi opisati* (Mi), a enklitički je oblik *nan/van*: *aj nan dâj* (SR), *övâ van žèna ništî žècu* (Mi), *dòli nan je brôd svâku večēr bîo nâ moru* (Bl), *bîčē nan drâgo, bîlo bi van nâjbōjē, èto van ńû* (Po). Ti su oblici česti i u ostalim istočnohercegovačko-krajiškim govorima (Lisac 2003: 103) te u zapadnoštokavskim

⁹⁴ U radu smo se, iako je hrvatski termin i osobne, odlučili koristiti terminom lične, jer se termin osobni može upotrebljavati i u drugačijem (ljudskom) smislu.

govorima, primjerice govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 101–102) te govorima Imotske krajine (Šimundić 1971: 120).

U A. lične zamjenice *on* očita je razvedenost oblika te uz „puni” oblik *ńęga*, dolaze i enklitički oblici *ga*, *ń* i *jr.*: *ĩmā ga ù šaki* (Po), *pā bi sjędnila nā ű kǎ bi gõnila ga nà pašu, štǎ se ű ű müzlo* (SR), *stǎvĩn tęcũ nā ű da mi ne izgõri* (Bl), *õn se okręnijǎ i nā ű* (Po), *dõšla je nā jĩn òsa* (SR).

U I. dolazi do asimilacije prijedloga *s* uz zamjenice *on* i *ona*: *vĩdi ću se ja š ńĩmen* (SR), *ně moreš ti š ńĩme razgovǎrat* (Mi), *mõgla bi ti š ńóme prícǎt* (Mi), *põpijęn ja svǎkũ nędľu kǎvu š ńómen* (Bl), *mręža mĩgavica i š ńõn smo potęzali* (Mi) *brǎnalo se š ńõn* (Bl), kao i u i.: *õndǎ se jǎ š ńĩman mǎlo raspõložin* (Mi).

Kod zamjenice *ona* u D./L. potvrđen je samo nastavak *-on*: *ńõn je müž ümrõ u bõlnici* (SR), *pa ńõn svǎšta pǎnē nǎ pamet* (Mi), *ęto van ńũ i tõ ù ńõn* (Po) // *ńĩt jõn je rjęći rękla* (SR), *křv bi jõn išla iz rúkǎ, nĩko jõn nĩšta nĩje rękõ* (Mi), *blĩže jõn brǎda bĩla kõlĩna nęgo kõlĩnǎ zęmľę, kǎ je išla polǎga jǎ san jõn plǎtila, kúpĩo jõn je* (Bl), *bǎba jõn õnǎ Vlǎjina gõri bĩla, müž jõn je ümrǎ* (Po).

U a. zamjenice *on* postoji i enklitika *ńe*, kad se ispred nađe prijedlog: *nǎ ńe se mętnę, kad se ú ńe ùlǎžę.*

U g. zbog ispadanja *-h* bilježimo oblike *ńĩ* te *ĩ*: *u ńĩ* (SR), *ńĩsmõ kǎrtali kõd ńĩ jęrbo rǎnili se gõsti, ĩmali ńĩ trĩ ćęri* (Bl), *nękad sǎmo nõćę kǎd ĩ je võľa* (SR), *pũno ĩ ĩmǎ* (Mi), *jǎ san ĩ brǎõ* (Bl), *ǎko ĩ je ĩmõ.*

Kod povratne zamjenice *sebe* katkad može izostati prijedlog u I. *ũndǎ smõ nõsili sõbõn ľĩske* (SR), *ńĩsmõ nõsili batęriju sõbõn* (Bl).

Ovjereno je preskakanje naglasaka u prijedložnim vezama s ličnim zamjenicama:

SR: *i nę znǎn ńĩ jǎ vĩšę, izvřnõ se, bĩlo po dvĩsta kĩlǎ ù ńęmu, õn je õstõ ù nǎs, tĩ ĩ jǎ i mǎlǎ Kǎta, nĩje to nęki falitęt, ma zǎ me je vǎľalo, nĩje ù nǎs bĩla, õn je bĩõ dvĩje gõdne sǎmo òd męne stǎrijĩ, žřtvovõ se õn vǎzda zǎ nǎs, ù nǎs su bĩli põpi, kęnac se to ù nǎs zvǎvo, ĩ õn tũ dõlazi, ù nǎs rǎdę stǎlno*

Mi: *i dǎnas san zǎ ńĩn plǎkala, pedęsę kũnǎ dǎla zǎ ńũ, ù vǎs nǎjvõľĩn, kĩvan nǎ me, ù nǎs blĩzu kũćę, ĩmǎ stõ ĩ nekolko kĩlǎ ù ńęmu, dõžũ óže põ me pa me odvędũ gõri, rõba nǎ ńęmu rũžna, to pũšta õnũ võdu ĩz sebe, õvǎ mi strĩna skõćila nǎ ńũ, nĩje prędǎ ńũ, ĩ meni gõvorũ da san mǎlo dębevo, ako nęšto tĩ ĩmǎš õn je zľõban nǎ te, zǎspęn ĩ jǎ na kǎuću, mętnę dõľi mręžu põdǎ ńũ rũćno*

Bl: *zǎ me je õnõ přvĩ, jer ćęš kõ ńĩ ćũt pũno rĩćĩ, ĩmǎn ĩ jǎ ĩ sǎ sǎžǎk gõri ù stǎrõn kũžĩni, nĩje tõ ù nǎs, óde je ù męne bĩõ jędan vęľikĩ, sǎdilo se zǎ se, a vęćera je bĩla u garǎzi ù vǎs dõma, ĩmali smõ kõńe ĩ mĩ dõma, a Nĩkola ĩ tĩ ste rõžǎci, nę misľĩ dõbro ńĩ sebi, òd męne mľǎžĩ*

trínēs gödīnā, i òstale su izà nēga dvī cèri sa žèñōn, nēzina kùca drügā dò mene, nè trēbā nì òn da ùlazi ù kuću

Po: *ù nās nīkad nīje bíla stòlica, zà nās nīje vážno iz kòjēga si mīsta, a zà ní nīsmo ìmalì pòrugē, nīsmo nì ní pùno spòmiñali, ù nās su ùvīk bíli pòpi, jer svēti Stipān je ù ní i ù nās, já znān jēr san i jā čekā, ù zadñē vrīme ùvīk mi dòžu stàrijī òd mene, já san svākī dān bijā ùz ní, bílo něšto zà nū toliko, cřtā nà nīman, ìmāš i tī sèstre.*

4.3.2. Upitno-odnosne zamjenice

U upitno-odnosne zamjenice slivanjskoga područja ubrajaju se zamjenice: *kò, štā/štò, kòjī – kòjā – kòjē, čijī – čijā – čijē* (SR, Mi, Bl)/*čijī – čijā – čijē* (Po), *kàkvī – kàkvā – kàkvò, kolikī – kolikā – kolikò.*

N.	<i>kò</i>	<i>štā/štò</i>
G.	<i>kòga</i>	<i>čèga/čèga</i>
D.	<i>kòme(n)</i>	<i>čèmu/čèmu</i>
A.	<i>kòga</i>	<i>čèga/čèga</i>
L.	<i>kòme</i>	<i>čèmu/čèmu</i>
I.	<i>kīn/(sù) kīn/(sù) kijēn</i>	<i>čīn/čīn/(sù) čīn/(sù) čijēn</i>

Oblik *štā* služi kao upitna i kao odnosna zamjenica:

štā *će ti nēgova kāpa, štā je pòjevo, znāš li štā je sjérak, štā ti ja znāden, ko da san ti ja tò ìmala, a já néman vān štā krī, i štā ću sà, tàkī je, štā mu mòreš* (SR), *štā ja znāden kàko bi van to rastùmaćio, vāzda su ti dòktori pítali štā je sà mnōn pòtļa, kò će se svèga sjētīt sad štā si ùndā rádio, nēgo štā ti je bílo, nè mogu ja vāmi opisati štā san sve já rádio* (Mi), *svāke nēdļe bùcān, ìgrān nà kārte, štā ću drügò, sād ima pòla štā nè trēbā, nīsan ìmo vīšē štā rádīt* (Bl), *znālo se kà se štā jēdē od gudīna, štā ćemo sād, nīsan ìmala prēstavu štā će pítat, štā ìmā za rúčka, štā je bijā Mètković, štā ja znān kàko se zvāla, i tàkò slāli ko dānas kontéjntere štā šājū* (Po)

a oblik *štò* kao odnosna zamjenica:

što smo prija govóрили tèrluki, i ta vòda štò je òstala ò sira (SR), *od kòžē što bi ùbili gòveče, zvāle se što su žēne nòsile mòdrine, òve što su kāle, Rāba što je prija bíla, néma nāšijē lúdi što živū gòri stālno* (Mi), *brāna ìmā štò se přvò òralo, u stārōn náseļu štò mu je žēna Cūrić, dřžī òvā Mája što rádī u ambulānti, ma jēdan šòfēr što vòzī u ambulānti* (Bl), *vèrige se zvāle što bi òbjesio brònzīn kà bi něšto kùvò* (Po).

U I. zamjenica *ko* i *što/šta* u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su i nastavci starih tvrdih osnova: *sù kijēn, sù čijēn: nīsan ìmò sù kijēn, sù čijēn ste dòšli*, a u govorima

Blaca i Podgradine samo *kīn* i *čīn*: *závisi s kīn, sù kīn te dōžē/dōžē, sù čīn/čīn ćeš to òprat, nīsu ĩmali sù čīn/čīn se vrátit.*

Zamjenica *kōjī* – *kōjā* – *kōjē* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>kōjī</i>	<i>kōjā</i>	<i>kōjē</i>
G.	<i>kōjēg(a)</i>	<i>kōjē</i>	<i>kōjēg(a)</i>
D.	<i>kōjēn</i>	<i>kōjōn</i>	<i>kōjēn</i>
A.	<i>kōjī/kōjēg(a)</i>	<i>kōjū</i>	<i>kōjē</i>
L.	<i>kōjēn</i>	<i>kōjōn</i>	<i>kōjēn</i>
I.	<i>kōjīn</i>	<i>kōjōn</i>	<i>kōjīn</i>
n.	<i>kōjī</i>	<i>kōjē</i>	<i>kōjā</i>
g.	<i>kōjī</i>	<i>kōjī</i>	<i>kōjī</i>
d.	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>
a.	<i>kōjē</i>	<i>kōjē</i>	<i>kōjā</i>
l.	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>
i.	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>	<i>kōjīn</i>

Zamjenica *kākvī* – *kākvā* – *kākvō* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>kākvī</i>	<i>kākvā</i>	<i>kākvō</i>
G.	<i>kākvōg(a)</i>	<i>kākvē</i>	<i>kākvōg(a)</i>
D.	<i>kākvōn</i>	<i>kākvōn</i>	<i>kākvōn</i>
A.	<i>kākvī/kākvōg(a)</i>	<i>kākvē</i>	<i>kākvō</i>
L.	<i>kākvōn</i>	<i>kākvōn</i>	<i>kākvōn</i>
I.	<i>kākvīn</i>	<i>kākvōn</i>	<i>kākvīn</i>
n.	<i>kākvī</i>	<i>kākvē</i>	<i>kākvā</i>
g.	<i>kākvī</i>	<i>kākvī</i>	<i>kākvī</i>
d.	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>
a.	<i>kākvē</i>	<i>kākvē</i>	<i>kākvā</i>
l.	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>
i.	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>	<i>kākvīn</i>

Zamjenica *kolikī* – *kolikā* – *kolikō* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>kolikī</i>	<i>kolikā</i>	<i>kolikō</i>
G.	<i>kolikōg(a)</i>	<i>kolikē</i>	<i>kolikōg(a)</i>
D.	<i>kolikome</i>	<i>kolikōn</i>	<i>kolikome</i>
A.	<i>kolikī/kolikōg(a)</i>	<i>koliku</i>	<i>kolikō</i>
L.	<i>kolikome</i>	<i>kolikōn</i>	<i>kolikome</i>
I.	<i>kolikīn</i>	<i>kolikōn</i>	<i>kolikome</i>
n.	<i>kolikī</i>	<i>kolikē</i>	<i>kolikā</i>
g.	<i>kolikī</i>	<i>kolikī</i>	<i>kolikī</i>
d.	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>
a.	<i>kolikē</i>	<i>kolikē</i>	<i>kolikā</i>
l.	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>
i.	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>	<i>kolikīn</i>

Zamjenica *čijī – čijā – čijē* (SR, Mi, Bl) / *čijī – čijā – čijē* (Po) ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>čijī/čijī</i>	<i>čijā/čijā</i>	<i>čijē/čijē</i>
G.	<i>čijēg(a)/čijēg(a)</i>	<i>čijē/čijē</i>	<i>čijēg(a)/čijēg(a)</i>
D.	<i>čijēn/čijēn</i>	<i>čijōn/čijōn</i>	<i>čijēn/čijēn</i>
A.	<i>čijī/čijēg(a)//čijī/čijēg(a)</i>	<i>čijū/čijū</i>	<i>čijē/čijē</i>
L.	<i>čijēn/čijēn</i>	<i>čijōn/čijōn</i>	<i>čijēn/čijēn</i>
I.	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijōn/čijōn</i>	<i>čijēn/čijēn</i>
n.	<i>čijī/čijī</i>	<i>čijē/čijē</i>	<i>čijā/čijā</i>
g.	<i>čijī/čijī</i>	<i>čijī/čijī</i>	<i>čijī/čijī</i>
d.	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>
a.	<i>čijē/čijē</i>	<i>čijē/čijē</i>	<i>čijā/čijā</i>
l.	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>
i.	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>	<i>čijīn/čijīn</i>

Kod zamjenica koje znače 'živo' A. m. r. jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' istovjetan N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*.

4.3.3. Pokazne zamjenice

Pokazne su zamjenice u slivanjskim govorima *övī – övā – övō, öñī – öñā – öno, tâ/tâj – tâ – tô, tâkī – tâkā – tâkō, vākī – vākā – vākō, nākī – nākā – nākō*.

N.	<i>tâ/tâj</i>	<i>tâ</i>	<i>tô</i>
G.	<i>tögā</i>	<i>tê</i>	<i>tögā</i>
D.	<i>töme/tôn</i>	<i>tôn</i>	<i>töme/tôn</i>
A.	<i>tâ/tâj/tögā</i>	<i>tû</i>	<i>tô</i>
L.	<i>töme/tôn</i>	<i>tôn</i>	<i>töme/tôn</i>
I.	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tôn</i>	<i>tîn/tijēn</i>
n.	<i>tî</i>	<i>tê</i>	<i>tâ</i>
g.	<i>tî/tijē</i>	<i>tî/tijē</i>	<i>tî/tijē</i>
d.	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tîn/tijēn</i>
a.	<i>tê</i>	<i>tê</i>	<i>tâ</i>
l.	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tîn/tijēn</i>
i.	<i>tîn/tijen</i>	<i>tîn/tijēn</i>	<i>tîn/tijēn</i>

Pokazne zamjenice *övī – övā – övō, öñī – öñā – öno* istovjetne su u paradigmi prethodno navedenoj zamjenici.

U N. m. r. uz oblik *tâj: tâj pošān bërē pē ženā* (Bl), *tâj dio, tû su bîli Mätage* (Po) u uporabi je i oblik *tâ: nâokolo tâ parkīg, tâ čöek, tâ nâš krâj, bâš je tâ nôž öštar, nakřcāj tâ kāmēn ü bröd*, većinom u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja. Takav je oblik zabilježio i Halilović (1996a : 182) u govorima od Neretve do Rijeke dubrovačke, Kurtović Bujda (2009: 104) u govorima Makarskoga primorja te Šimundić (1971: 122) u govorima Imotske krajine.

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*: *ù tòn kònsèrvi* (SR), *u tòn kàpuli* (Bl). U D. i L. m. i sr. r. uz kraći oblik *tòn*, potvrđen je i dulji oblik s naveskom i kratkosilaznim naglaskom: *tòme*.

U I. m. i sr. r. u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja potvrđen je oblik *tijēn*: *pred tijēn bûzon*, *i sò tijēn bi gòjili*, a u svim je rodovima g. *tijē*: *iza tijē bŕdā*, *iza tijē ušijū*, d./l./i. *tijēn*: *sò tijēn se čāvlima*, *pò tijēn zèmlama*, *pò tijēn grānama*, *s tijēn žēnama*, a tako i i. *ōnijēn*, *ōvijēn*: *nè mogu ja s ōnijēn od pètnēs gòdina* g. *ōnijē*, *ōvijē*: *ōvijē trūpā*, *ni ōnijē aparāta*, d./l./i. *ōnijēn*, *ōvijēn*: *ùndā su išli ōvijēn bājalican*, *s ōnijēn bazéniman*, *ōnijēn maškíniman*. Takvi oblici nisu ovjereni u govorima Blaca i Podgradine: *pa bi se mī rúgali s tîn júdima*, *mī smo se míšali pūno s ōvīn svīton*, *jája sa ōvīn nóvčíciman gázali i sa bājamiman*, *na tîn plantázaman*, *na jèdnīn làzima tîn sijali*, *nīsan ništa òd tī nēgo petrūsīm*, *iza tī vrātā*.

Zabilježeno je preskakanje naglaska u prijedložnim vezama s pokaznim zamjenicama:
 SR: *tāmo vŕšē nā tā gúvna*, *ù tome vrijē*, *nè mere ùteć iz tē kòžē*, *ù vòdu ò togā sīra ũlijēš*
 Mi: *pa bi lòvili rību nā nū glīstu i takō*, *ùndā bi sò tòn brānōn vúkli*, *i ò togā bi se po vŕvu skūpilo*, *i sò tijēn sukāncima pokrīvali kùšīn*
 Bl: *ùndā bi se tō lípo nā tō stāvilo*, *sò tòn rībōn*, *nèmōjte sò tīn se plákat*, *nā onī svīt tāmo gòri*, *i pò tū žēnu*, *pogòdi ù nū rūpicu*, *jòš mǎlo kǎnēš pò čašē ù tō*
 Po: *tādā su prišli ù tū strānku radikála*, *bīlā slīva nā nōn stráni*, *ù tō stāvili rōbu*, *òna je nā nōj stráni*, *ò togā bi vākō svézali*, *ùndā bi se ù tòn šétīni glèdalo*.

4.3.4. Posvojne zamjenice

U posvojne se zamjenice ubrajaju *mōj* – *mòja* – *mòje*, *tvōj* – *tvòja* – *tvòje*, *hégov* – *hégova* – *hégovo*, *hézīn* – *hézīna* – *hézīno*, *svōj* – *svòja* – *svòje*, *nāš* – *nāša* – *nāše*, *vāš* – *vāša* – *vāše*, *nījov/nījēv* – *nījova/nījēva/hēva* – *nījovo/nījēvo/hēvo*.

N.	<i>mōj</i>	<i>mòja</i>	<i>mòje</i>
G.	<i>mōg(a)</i>	<i>mòjē</i>	<i>mōga</i>
D.	<i>mōme(n)</i>	<i>mòjōn</i>	<i>mōme(n)</i>
A.	<i>mōj/mōga</i>	<i>mòju</i>	<i>mōga</i>
V.	<i>mōj</i>	<i>mòja</i>	<i>mòje</i>
L.	<i>mōme</i>	<i>mòjōn</i>	<i>mōme</i>
I.	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjōn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>
n.	<i>mòji</i>	<i>mòje</i>	<i>mòja</i>
g.	<i>mòjī/mòjijē</i>	<i>mòjī/mòjijē</i>	<i>mòjī/mòjijē</i>
d.	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>
a.	<i>mòje</i>	<i>mòje</i>	<i>mòja</i>
v.	<i>mòji</i>	<i>mòje</i>	<i>mòja</i>

1.	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>
i.	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>	<i>mòjīn/mòjijēn</i>

Posvojne zamjenice za 2. l. jd. *tvôj – tvôja – tvôje* te povratno-posvojna zamjenica *svôj – svôja – svôje* mijenjaju se kao prikazana posvojna zamjenica za 1. l. jd.

Kod zamjenica koje znače 'živo' A. m. r. jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' istovjetan N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*: *kāko ja mòjōn nāstavnici svē znān* (SR), *mīšli svòjōn glāvōn* (Mi), *mòjōn mājki, mòjōn ùnuki* (Bl), *dā san to mòjōn sèstri* (Po).

U m. i sr. r. u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su nastavci starih tvrdih osnova u I. *mòjijēn*: *s mòjijēn sīnon, s mòjijēn vèslon*, a u sva tri roda u g. *mòjijē*: *èvo mòjijē rùkā, èvo mòjijē ùnūkā* te d./l./i.: *mòjijēn*: *po mòjijēn rèbriman, ùndā gòvori òvā žēna mòjijēn*.

U Podgradini i Blacama samo se ostvaruje: *mòjī pōla, bēz ròditējā mòjī zakázā i vinčāné*.

N.	<i>nāš</i>	<i>nāša</i>	<i>nāše</i>
G.	<i>nāšēga</i>	<i>nāšē</i>	<i>nāšēga</i>
D.	<i>nāšēn/nāšēmu</i>	<i>nāšōn</i>	<i>nāšēn/nāšēmu</i>
A.	<i>nāš/nāšēga</i>	<i>nāšu</i>	<i>nāše</i>
V.	<i>nāš</i>	<i>nāša</i>	<i>nāše</i>
L.	<i>nāšēn/nāšēmu</i>	<i>nāšōn</i>	<i>nāšēn/nāšēmu</i>
I.	<i>nāšīn/nāšijēn</i>	<i>nāšōn</i>	<i>nāšīn/nāšijēn</i>
n.	<i>nāšī</i>	<i>nāše</i>	<i>nāša</i>
g.	<i>nāšī/nāšijē</i>	<i>nāšī/nāšijē</i>	<i>nāšī/nāšijē</i>
d.	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>
a.	<i>nāše</i>	<i>nāše</i>	<i>nāša</i>
v.	<i>nāšī</i>	<i>nāše</i>	<i>nāša</i>
l.	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>
i.	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>	<i>nāšīn/nāšīma(n)/nāšijēn</i>

Posvojna zamjenica za 2. l. mn. *vāš – vāša – vāše* sklonidbom je istovjetna prikazanoj zamjenici za 1. l. mn.

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*: *ù nāšōn kući, nāšōn cēri*.

U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja nastavci starih tvrdih osnova zabilježeni su u m. i sr. r. u I. *nāšijēn*, a kod sva tri roda u g. *nāšijē* te u d./l./i. *nāšijēn*. Ti primjeri nisu ovjereni u govorima Blaca i Podgradine, gdje nalazimo samo: *s nāšīn brōdon, nāšī jūdī, bīlo je nāšī cūrā kōje su išle, al āko ižē sa òvīn nāšīman svē će ti bit ištō*.

Zamjenica *ńėgov* – *ńėgova* – *ńėgovo* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>ńėgov</i>	<i>ńėgova</i>	<i>ńėgovo</i>
G.	<i>ńėgovōg(a)</i>	<i>ńėgovē</i>	<i>ńėgovōg(a)</i>
D.	<i>ńėgovōn</i>	<i>ńėgovōn</i>	<i>ńėgovōn</i>
A.	<i>ńėgov/ńėgovōg(a)</i>	<i>ńėgovu</i>	<i>ńėgovo</i>
L.	<i>ńėgovōn</i>	<i>ńėgovōn</i>	<i>ńėgovōn</i>
I.	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovōn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>
n.	<i>ńėgovi</i>	<i>ńėgove</i>	<i>ńėgova</i>
g.	<i>ńėgovī/ńėgovijē</i>	<i>ńėgovī/ńėgovijē</i>	<i>ńėgovī/ńėgovijē</i>
d.	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>
a.	<i>ńėgove</i>	<i>ńėgove</i>	<i>ńėgova</i>
l.	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>
i.	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>	<i>ńėgovīn/ńėgovijēn</i>

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*: *kāko je ńėgovōn bābi bīlo ĩme* (Mi), *na ńėgovōn je zēmlī bīla* (Bl). Samo u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su nastavci starih tvrdih osnova, i to u m. i sr. r. u I. *ńėgovijēn*: s *ńėgovijēn zēton*, te u sva tri roda u g. *ńėgovijē*: *ĩma ńėgovijē knīgā*, d./l./i. *ńėgovijēn*: *na ńėgovijēn pōlīman*.

Zamjenica *ńĳjov/ńĳjev* – *ńĳjova/ńĳjeva/ńĳeva* – *ńĳjovo/ńĳjevo/ńĳevo* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>ńĳjov/ńĳjev</i>	<i>ńĳjova/ńĳjeva/ńĳeva</i>	<i>ńĳjovo/ńĳjevo/ńĳevo</i>
G.	<i>ńĳjovōg(a)</i>	<i>ńĳjovē</i>	<i>ńĳjovōg(a)</i>
D.	<i>ńĳjovōn</i>	<i>ńĳjovōn</i>	<i>ńĳjovōn</i>
A.	<i>ńĳjov/ńĳjev/ńĳjovōg(a)</i>	<i>ńĳjove/ńĳjeve/ńĳeve</i>	<i>ńĳjovo/ńĳjevo/ńĳevo</i>
L.	<i>ńĳjovōn</i>	<i>ńĳjovōn</i>	<i>ńĳjovōn</i>
I.	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovōn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>
n.	<i>ńĳjovi/ńĳjevi</i>	<i>ńĳjove/ńĳjeve/ńĳeve</i>	<i>ńĳjova/ńĳjeva/ńĳeva</i>
g.	<i>ńĳjovī/ńĳjovijē</i>	<i>ńĳjovī/ńĳjovijē</i>	<i>ńĳjovī/ńĳjovijē</i>
d.	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>
a.	<i>ńĳjove/ńĳjeve</i>	<i>ńĳjove/ńĳjeve/ńĳeve</i>	<i>ńĳjova/ńĳjeva/ńĳeva</i>
l.	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>
i.	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>	<i>ńĳjovīn/ńĳjovijēn</i>

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*. U N. ž. i sr. r. dolazi do stezanja: *ńĳeva* (*mālā ńĳeva cĳkva*) : *ńĳevo* (*ńĳevo grōbĳe*). Tako je i u ostalim istočnohercegovačko-krajiškim govorima (Lisac 2003: 103). U govorima Slivna Ravnoga i Mihalja i kod ove su zamjenice ovjereni nastavci starih tvrdih osnova, u I. m. i sr. r. te d./l./i. svih triju rodova.

4.3.5. Neodređene zamjenice

Dio se neodređenih zamjenica deklinira istovjetno oblicima upitno-odnosnih zamjenica *kö* : *štäl/štö* i to zamjenice: *niko, ništa, svako, svāšta, něko, něšto, iko, išta, kògod, štògod*.

Kod dijela neodređenih zamjenica: *svākī – svākā – svākō, nēkī – nēkā – nēkō, nīkakav – nīkakva – nīkakvo, svākakvī – svākakvā – svākakvō, ničijī – ničijā – ničijē* (SR, Mi, Bl)/*ničijī – ničijā – ničijē* (Po), *nēcijī – nēcijā – nēcijē* (SR, Mi, Bl)/*nēcijī – nēcijā – nēcijē* (Po) sklonidba je identična onoj upitno-odnosnih zamjenica *kōjī – kōjā – kōjē, kākivī – kākivā – kākivō, čijī – čijā – čijē* (SR, Mi, Bl)/*čijī – čijā – čijē* (Po).

4.3.6. Zamjениčki pridjevi

Zamjениčki pridjevi *tākī – tākivā – tākivō, vākī – vākā – vākō, nākī – nākā – nākō* mijenjaju se kao upitno-odnosna zamjenica *kākivī – kākivā – kākivō*.

Zamjenica *sāv/vās – svā – svē* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>sāv/vās</i>	<i>svā</i>	<i>svē</i>
G.	<i>svēga</i>	<i>svē</i>	<i>svēga</i>
D.	<i>svēmu</i>	<i>svôn</i>	<i>svēmu</i>
A.	<i>sāv/vās/svēga</i>	<i>svü</i>	<i>svē</i>
L.	<i>svēmu</i>	<i>svôn</i>	<i>svēmu</i>
I.	<i>svîn/svijēn</i>	<i>svôn</i>	<i>svîn/svijēn</i>
N.	<i>svī</i>	<i>svē</i>	<i>svā</i>
G.	<i>svī/svijē</i>	<i>svī/svijē</i>	<i>svī/svijē</i>
D.	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>
A.	<i>svē</i>	<i>svē</i>	<i>svā</i>
L.	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>
I.	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>	<i>svîn/svijēn/svīma(n)</i>

U N. m. r. uz oblik *sāv* pojavljuje se i u oblik *vās*, i to u svim slivanjskim govorima: *kröz vās zīd, vās ögreben* (SR), *ôn je vās posijédio* (Mi), *vās je mökar* (Bl), *vās üpotan* (Po).

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' istovjetan N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*. U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja katkad se realiziraju nastavci starih tvrdih osnova, u I. m. i sr. r. te d./l./i. svih triju rodova.

Zamjenički pridjev *sâm* – *sâma*–*sâmo* ima sljedeću paradigmu:

N.	<i>sâm</i>	<i>sâma</i>	<i>sâmo</i>
G.	<i>sâmōg(a)</i>	<i>sâmē</i>	<i>sâmōg(a)</i>
D.	<i>sâmon</i>	<i>sâmōn</i>	<i>sâmon</i>
A.	<i>sâm/sâmōg(a)</i>	<i>sâmu</i>	<i>sâmo</i>
L.	<i>sâmon</i>	<i>sâmōn</i>	<i>sâmon</i>
I.	<i>sâmīn</i>	<i>sâmōn</i>	<i>sâmon</i>
N.	<i>sâmī</i>	<i>sâme</i>	<i>sâma</i>
G.	<i>sâmī</i>	<i>sâmī</i>	<i>sâmī</i>
D.	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>
A.	<i>sâmī</i>	<i>sâme</i>	<i>sâma</i>
L.	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>
I.	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>	<i>sâmīn</i>

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ovjeren je nastavak *-on*: *na sâmōn vòdī*.

4.4. Brojevi

Glavni broj *jedan* i svi redni brojevi imaju pridjevsku promjenu određenoga tipa, a *stötina* (ž. r., pripada n. p. A), *iljada/ijada* (ž. r., ubraja se u n. p. A) i *miļün/mijün* (m. r., dijelom je n. p. B.) su imenice.

4.4.1. Glavni brojevi

Osnovni su glavni brojevi: *jèdan, dvâ, trî, çètri* (SR, Mi, Bl)/*çètri* (Po), *pê, šês, sèdan, ösan, dëve, dëse*, izvedeni su brojevi *jèdånës, dvånës, trínës, çetjnës* (SR, Mi, Bl)/*çetjnës* (Po), *pètnës, šesnës/šëšnës, sedåmnës, osåmnës, devètnës*, desetice *dvåes, trídesè/trícè, çetrdèsè* (SR, Mi, Bl)/*çetrdèsè* (Po), *pedèsè, šezdèsè, sedandèsè, osandèsè, devedèsè*, stotice: *stô, dvjèstal/dvîsta, trîsta, çètristô* (SR, Mi, Bl)/*çètristô* (Po), *pêstô, šêstô, sèdanstô, ösanstô, dëvestô*.

Od glavnih se brojeva u slivanjskim govorima u potpunosti sklanja samo broj *jèdan* i od njega složeni brojevi:

N.	<i>jèdan</i>	<i>jèdna</i>	<i>jèdno</i>
G.	<i>jèdnōg(a)</i>	<i>jèdnē</i>	<i>jèdnōg(a)</i>
D.	<i>jèdnōn/jèdnōme</i>	<i>jèdnōn</i>	<i>jèdnōn/jèdnōme</i>
A.	<i>jèdan/jèdnōg(a)</i>	<i>jèdnu</i>	<i>jèdno</i>
L.	<i>jèdnōn/jèdnōme</i>	<i>jèdnōn</i>	<i>jèdnōn/jèdnōme</i>
I.	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnōn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>
n.	<i>jèdni</i>	<i>jèdne</i>	<i>jèdna</i>
g.	<i>jèdnī</i>	<i>jèdnī</i>	<i>jèdnī</i>
d.	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>
a.	<i>jèdne</i>	<i>jèdne</i>	<i>jèdna</i>
l.	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>
i.	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>	<i>jèdnīn/jèdnijēn</i>

A. m. r. u zamjenica koje znače 'živo' jednak je G., dok je kod onih koje znače 'neživo' jednak N. U D. i L. ž. r. ostvaruje se nastavak *-on*. U govoru Slivna Ravnoga i Mihalja katkad se realiziraju nastavci starih tvrdih osnova, u I. m. i sr. r. te d./l./i. svih triju rodova.

Broj *jèdan* može se rabiti u značenju neodređene zamjenice *nèki*: *bílo dŕvo jèdno, tō bi jèdna žèna skūvala* (SR), *u jèdnōn pōjati* (SR), *bïo je jèdan gōri glūhonijēm, dōšla je jèdna prodávati, jèdan çòek pòkōñemu çáci rēkō da ižē tåmo, bíla jèdna u konšiluku što se vòlila*

dòbro nàpit (Mi), *jèdñi lèže, a jèdñi ràdū, mála jèdna š ñin* (Bl), *jèdñi su dòšli ù Bìlì Vîr, jèdñi su dòšli âmo* (Po).

Kod broja *dva* bilježi se promjena u rodu: *dvâ* (m. i sr. r.): *dvâ krèveta* (SR), *dvâ plemèna* (Mi) i *dvìje/dvî* (ž. r.): *dvìje vřste* (SR), *dvìje kùce* (Mi), *dvî žène* (Bl) *dvî mâle kùćice* (Po), a rijetko i D.: *ñima dvâman* (SR)/*ñima dvîman* (Bl). Brojevi *trî* i *čètri* su indeklinabilni, kao i oblici *òbadvâ – òbedvî – òbadvâ*.

Ovjereno je preskakanje naglasaka: *mî smo zâ trî brâta, ñî trèbâ dòk se svànè dvâ púta se dîgnit ù trî ùre, vîle sù trî ròga* (SR), *kùca òstala nâ trî sprâta, zâtò san røkò ù trî sâta, tu san vâzda ù dvâ-trî kila, osandèsè ì osan je mèni* (Mi), *svâko jùtro se ù osan sâti mórò jávit komadântu, bìlo jèdno pedèsè lúdi nâ dvî tàrace, sù dvâ brâta, òvo mi je sedandèsè ì pètâ* (Bl), *ù stò mètâra je bìlo rázlikè, šétalo bi se ù dvâ právca* (Po).

4.4.2. Redni brojevi

Redni se brojevi *přvî – přvâ – přvò, drügî – drügâ – drügò, trèćî – trèćâ – trèćè* (SR, Mi, Bl)/*trèčî – trèčâ – trèčè* (Po), *sèdmî – sèdmâ – sèdmò* itd. mijenjaju kao određeni pridjevi, a u višočlanim se rednim brojevima sklanja samo posljednji broj.

N.	<i>přvî</i>	<i>přvâ</i>	<i>přvò</i>
G.	<i>přvòg(a)</i>	<i>přvè</i>	<i>přvòg(a)</i>
D.	<i>přvòn/přvòme</i>	<i>přvòn</i>	<i>přvòn/přvòme</i>
A.	<i>přvî/přvòg(a)</i>	<i>přvû</i>	<i>přvò</i>
L.	<i>přvòn/přvòme</i>	<i>přvòn</i>	<i>přvòn/přvòme</i>
I.	<i>přvîn</i>	<i>přvòn</i>	<i>přvîn</i>
n.	<i>přvî</i>	<i>přvè</i>	<i>přvâ</i>
g.	<i>přvî</i>	<i>přvî</i>	<i>přvî</i>
d.	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>
a.	<i>přvè</i>	<i>přvè</i>	<i>přvâ</i>
l.	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>
i.	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>	<i>přvîn</i>

Ovjereno je preskakanje naglasaka: *ì nâ drügî náçin* (SR), *nâ drügîn mjèstimán vâzda je tòplijè, nè može ko ì drügî, ja nísan znâla zâ ništo, nè ja, ñi drügî, tàko ì ù drügòga* (Mi), *mòreš ìć ù drügòga, žèna ùvîk je išla jèdna ù drügè, sâd ù prvòn rázredu pedèsè tékâ, ì s drügè stránè* (Bl).

4.4.3. Brojevne imenice

Brojevne su imenice *dvòjica, tròjica, četvòrica* (SR, Mi, Bl)/*četvòrica* (Po), *petòrica, šestòrica* i ubrajaju se u imenice ž. r naglasne paradigme A.

4.4.4. Brojevni pridjevi

Brojevni su pridjevi: *dvòje, tròje, četvero* (SR, Mi, Bl)/*četvero* (Po), *pětero, šěstero, sědmero, òsmero, děvetero, děsetero* itd. i zabilježeni su samo nominativni oblici.

4.5. Glagoli

U morfološkom sustavu slivanjskih govora zabilježeno je šest jednostavnih oblika: infinitiv, prezent, imperativ, aorist, glagolski pridjev radni i glagolski pridjev trpni te sedam složenih oblika: imperativ prošli, perfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II., predbuduće vrijeme i kondicional I. Razvidno je da se za izricanje prošlosti uglavnom rabi perfekt i pluskvamperfekt; uporaba aorista iznimno je rijetka te će vjerojatno, poput imperfekta, potpuno iščeznuti. U slivanjskim je govorima potvrđeno i predbuduće vrijeme i imperativ prošli, a futur II. izdvaja se neuobičajenom tvorbom od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *bit* i infinitiva. Glagolski prilog sadašnji i glagolski prilog prošli u slivanjskim govorima nisu pronađeni.

4.5.1. Podjela glagola po spregovnim vrstama

I. vrsta

U glagole I. vrste ubrajaju se oni kojima infinitivna osnova završava dočetnim korijenskim vokalom, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-*, uz koji stoji *-j-*: *piť, čüt* (SR, Mi, Bl)/*čüt* (Po), *údit* 'udjenuti', oni kojima iskonska infinitivna osnova završava konsonantima *-b-*, *-t-*, *-d-*, *-s-*, *-z-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-*: *měst, böst, plěst* te oni kojima je infinitivni nastavak *-ć/-č'*, a prezentski im nastavak počinje vokalom *-e-*: *pěć* (SR, Mi, Bl)/*pěć'* (Po), *sjěć* (SR, Mi)/*sč'* (Bl, Po).

II. vrsta

U skupinu glagola II. vrste svrstavaju se glagoli kojima infinitivna osnova završava na *-i-*, a dijelom je sufiksa *-ni*. Prezentski nastavak počinje vokalom *-e-*: *čřkñit, dıgnit, mākñit, mēñit, nıknit, pũknit, sākñit, skıñit, vıknit*.

III. vrsta

U glagole III. vrste ubrajaju se glagoli kojima infinitivna osnova završava na *-a-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-i-*: *bjězat* (SR, Mi)/*bižat* (Bl, Po), *bójat, dřžat, žvíždat*. Kod glagola *gorjeti, smrdjeti, šutjeti, vidjeti, voljeti, željeti* ostvaren je ikavski refleks jata te su ti glagoli u slivanjskim govorima dijelom IV. vrste.

IV. vrsta

U glagole IV. vrste ubrajaju se glagoli kojima infinitivna osnova završava na *-i-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-i-*: *čistit* (SR, Mi, Bl)/*čístit* (Po), *bácit, kúpit, lõvit, mĩslit, pãntit, prãvit, rádit, sádit, sprémit, šútít, šúšit, vòlit*.

V. vrsta

U skupinu glagola V. vrste svrstavaju se glagoli kojima infinitivna osnova završava na *-a-*, a u prezentski nastavak počinje vokalom *-a-* ili *-e-*: *ćuvat* (SR, Mi, Bl)/*ćúvat* (Po), *gážat, glědat, kűvat, ľévat* (SR, Mi)/*lívát* (Bl, Po), *pjěvat* (SR, Mi)/*přivat* (Bl, Po); *mãzat, mĩcat, òrat, rězat, sįjat, smįjat*.

VI. vrsta

Glagoli ove vrste u infinitivu imaju sufikse *-ov-* i *-iv-* kojima prethodi osnova koja završava na *-a-*. U prezentu imaju tvorbeni nastavak *-u*, iza kojega slijedi *-j*: *kupòvat, škòlovat, rátovat, vјěrovat* (SR, Mi)/*vřrovat* (Bl, Po); *dobacívát, namirívát, obražívát* (SR, Mi, Bl)/*obražívát* (Po), *obrezívát*.

4.5.2. Infinitiv

U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine bilježimo dva oblika infinitiva:

a) bez finalnoga *-i* (jednak supinskome obliku):

-ti > -t

SR: *brãt, ćút, ćúvat, đignit, glědat, gűtat, ĩmat, kázat, kúpit, kűvat, lízat, nalòžit, namirívát, naseľávat, òprat, òstavít, otèlit, pričát, smįjat, trážit, ùcerat, vјěncát, znãt, žvíždat*

Mi: *bĩt, dávat, drűžit, ĩgrat, jãmit 'uzeti', lõvit, pítat, písat, plácát, pòpit, porèmetit, prįgat, priupítat, sádit, stãt, urádit, večerat, vřdit, víkat, vòzit, vrátit, zãgréat, žívít*

Bl: *bácit, čakùlat, dãt, gòjit, iskòristit, kĭselit, mětnit 'staviti', mĩšat, ogovárat, òrat, plátit, pòcerat, pòslušat, prèkinit, prikľúćit, preòrat, sádit, svítlit, škòpit, zaládit, zòbat*

Po: *doćèpat, dònĩt, gážat, govórit, ĩst 'jesti', izmĩnit, krížat, nãpit, napúvat, nasèlit, ponòvit, popùstit, prãvit, sįst, rěvat, sòrit 'srušiti', ùkinit, ùtrat 'utjerati', zãklět, zãmislit, žènit*

-ći > -ć

SR: *ĩć, ĩspec, ĩsec 'isjeći', nãć, rěć, pěć, vřć*

Mi: *ĩć, izãć, mòć, òbãć, òtĩć, sjěć, tũć*

Bl: *dôć, ĩć, prôć, s'ć'sjeći', sâć, ùteć, v'ć*

-*ći* > -*ć*

Po: *dôć, ĩć, nâć, òbūć, òtīć, rěć, vūć*

b) bez finalnoga infinitivnog morfema *-ti*:

-*ti* > *∅*

SR: *káza, kùva, píta, poľúbí, sádí, žvížda*

Mi: *dòbi, dáva, kúpi, plijēs, ùvati*

Bl: *báci, d'iza, lòži, nòsi, okréni, sk'ini*

Po: *líć, pòsti, svíra, zamòli, žívi*

Iznimno su rijetki infinitivni oblici koji završavaju na *-ti*, *-ći*: *opísati* (Mi), *počástiti* (Bl), *ošúšiti*, *nâći* (Po).

Halilović (1996a: 192–193) pišući o infinitivu na području Neretve i Rijeke dubrovačke ističe da su dubrovačkim, pelješkim i slivanjskim govorima oblici bez infinitivnoga morfema *-ti* češći od supinskih, dok su u govorima istočnohercegovačkoga i zažapskoga tipa najčešći supinski likovi. Usto dodaje da su oblici bez finalnoga *-ti* ovjereni i u govoru Konavala, u govorima Makarskoga primorja⁹⁵ te Imotske krajine i Bekije. Naši podatci pokazuju da su u svim istraženim govorima slivanjskoga područja ipak češći oblici bez finalnoga *-i*.

U slivanjskim je govorima kod glagola II. vrste provedena promjena sufiksa *-nu* u *-ni*. Ta je pojava zabilježena i u ostalim štokavskim govorima, novoštokavskim ikavskim govorima (Menac Mihalić 2006: 60), govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 92–93), u govorima brodskoga Posavlja (Jozić 2005: 129).

4.5.3. Present

U govorima slivanjskoga područja u prezentu je ovjereno pet nastavaka:

1. 1. jd.

- **ēn** *bērēn, òrēn* (SR), *ĩžēn, rěćēn* (Mi), *jēdēn, rěćēn* (Bl), *kârēn, sk'īnēn* (Po)
- **jēn** *dájēn, vjērújēn* (SR), *kùpujēn, š'ijēn* (Mi), *sumpòrājēn, ùlijēn* (Bl), *č'ujēn, pijēn* (Po)
- **īn** *òtvorīn, stāvīn* (SR), *mīslīn, rādīn* (Mi), *klécīn, v'jtīn* (Bl), *gòvorīn, v'đīn* (Po)

⁹⁵ Kurtović Budja (2009: 92) bilježi da je u govorima Makarskoga primorja infinitiv krnj, odnosno potpuno supiniziran, ali da zbog otpadanja dočetnoga suglasnika infinitiv često završava na samoglasnik: *v'đi, òdi, kòpa*.

- **ān** *kūvān, mōrān* (SR) *prīčān, sijēcān* (Mi), *īmān, iskidān* (Bl), *klāhān, svācān* (Po)

- **u**⁹⁶ *nē mogu, ócu* (SR, Mi, Bl)/*ócu* (Po)

2. l. jd.

- **ēš** *sātrēš, svēžēš* (SR), *bērēš, kōļēš* (Mi), *izīžēš, lēgnēš* (Bl), *obīžēš, skīnēš* (Po)

- **jēš** *nē smjēš, ūlijēš* (SR), *čūjēš, šijēš* (Mi), *dājēš, kùpujēš* (Bl), *pījēš, vīrujēš* (Po)

- **īš** *izbācīš, vītīš* (SR), *bācīš, vīdīš* (Mi), *kūpīš, stāvīš* (Bl), *rāzumīš, sītīš* (Po)

- **āš** *čūpāš, trēbāš* (SR), *mōrāš, smētāš* (Mi), *dīnstāš, obamōtāš* (Bl), *īmāš, kūvāš* (Po)

3. l. jd.

- **ē** *òstanē, ùzavrē* (SR), *dōžē, mētnē* (Mi), *jēdē, pòdignē* (Bl), *bērē, prōžē* (Po)

- **jē** *nē smjē, ùgrijē* (SR), *čūjē, šijē* (Mi), *pròsijē, sūjē* (Bl), *čūjē, pijē* (Po)

- **ī** *stòjī, ùcī* (SR), *gòvorī, izgorī* (Mi), *bòrī, rādī* (Bl), *vīdī, žīvī* (Po)

- **ā** *īmā, trēbā* (SR), *òšīšā, sūncā se* (Mi), *kòpā, pūvā* (Bl), *kūvā, prīčā* (Po)

1. l. mn..

- **ēmo** *īžēmo, kārēmo* (SR), *bērēmo, čūjēmo* (Mi), *jēdēmo, òrēmo* (Bl), *skīnēmo, vīčēmo* (Po)

- **jēmo** *čūjēmo, smījēmo* (SR), *šijēmo, ūlijēmo* (Mi), *dājēmo, sūjēmo* (Bl), *pījēmo, vīrujēmo* (Po)

- **īmo** *mīslīmo, rādīmo* (SR), *bòrīmo, vīdīmo* (Mi), *nòsīmo, ùcīmo* (Bl), *sīdīmo, kūpīmo* (Po)

- **āmo** *kòpāmo, kūvāmo* (SR), *čūpāmo, prīčāmo*, (Mi), *īmāmo, glēdāmo* (Bl), *mōrāmo, trībāmo* (Po)

2. l. mn.

- **ēte** *īžēte, kōļēte* (SR), *bērēmo, čūjēte* (Mi), *jēdēte, pērēte* (Bl), *skīnēte, vīčēte* (Po)

- **jēte** *čūjēte, smījēte* (SR), *šijēte, ūlijēte* (Mi), *dājēte, sūjēte* (Bl), *kùpujēte, vīrujēte* (Po)

- **īte** *bòrīte, žvīždīte* (SR), *nòsīte, ùcīte* (Mi), *pātīte, rādīte* (Bl), *kūpīte, sīdīte* (Po)

- **āte** *čūpāte, kòpāte* (SR), *bācāte, prīčāte*, (Mi), *gāzāte, glēdāte* (Bl), *plāčāte, trībāte* (Po)

3. l. mn.

⁹⁶ Jedino glagoli *moć* i *tit* imaju nastavak *-u* u 1. l. jd. prez.

- **ū** *řžū, pòdmećū, sprēmū* (SR), *bērū, čŕjū, žívū* (Mi), *jědū, lòvū, pŕšū, stāvū, třčū*, (Bl), *kāžū, òženū, víčū* (Po)
- **jū** *čŕjū, smjū* (SR), *řjū, ũlijū* (Mi), *dājū, sŕjū* (Bl), *kŕpujū, vřrjū* (Po)
- **ājū** *čŕpājū, kòpājū* (SR), *bàcājū, prŕčājū*, (Mi), *gázājū, ìmajū* (Bl), *pláčājū, trŕbajū* (Po)
- **ē** *lòvē, òženē*, (SR), *gòjē, smřdē* (Mi), *gòvorē, ùpālē*, (Bl), *brânē, dòlazē, nè volē* (Po)

Uočljivo je da u 3. 1. jd. glagoli IV. vrste *žívít, ožènit, sprémít, lòvít, stāvít* te glagol III. vrste *třčat* (SR, Mi, Bl)/*třčat* (Po) imaju nastavak *-ū*. Riječ je o pojavi koja je zabilježena u govorima Makarskoga primorja (Kurtović Budja 2009: 94), štokavskim govorima na Braču i na Hvaru (Hraste 1951: 393), dubrovačkome govoru (Halilović 1966a: 196), ali i u južnočakavskim govorima. Halilović (1996a 195–196) navodi da se prema nastavku u 3. 1. jd. prez. glagola III. i IV. vrste na području od Neretve do Rijeke dubrovačke mogu izdiferencirati tri zone.

1. analoški uopćen nastavak *-u* u 3. 1. jd. prez. (govori pelješkoga i većina govora dubrovačkoga tipa te govori oblasti Slivna)
2. nastavak *-u* u 3. 1. jd. prez. nije potvrđen (većina govora na hercegovačkoj strani istočno od crte Zavala – Orahovi do)
3. fakultativno se upotrebljavaju nastavci *-u* i *-e* (većina hercegovačkih govora zapadno do Zavale pa do Neretve te govori Zažablja).

Ovim je istraživanjem dokazano da u slivanjskim govorima ne prevladava nastavak *-ū* u 3. 1. mn. prez. u glagola IV. vrste, nego je većinom potvrđen nastavak *-ē*: *bòrē, dòlazē, nòsē, vòzē, gòjē, smřdē, ùpālē, gòvorē, nè volē, brânē*. Katkad su zabilježena supostojanja obaju nastavaka: *òženē/òženū, lòvē/lòvū*, a iznimno samo nastavak *-u*: *sprēmū* (Po). Budući da u Halilovićevoj građi nalazimo samo dva primjera za nastavak *-ū* u 3. 1. jd. prez. u govoru Slivna Ravnoga; *dřžū, nòsū*, smatramo da je slivanjske govore pogrešno uvrstio u prvu zonu. Ipak je vjerojatnije da su ti govori sličniji zažapskim govorima u kojima se izmjenjuju oba nastavka.

Izdvojit ćemo još neke prezente glagola.

Prezent glagola *mōc* (SR, Mi, Bl)/*mōć* (Po)

1. l. jd.	<i>mōgu/mōren</i>	1. l. mn.	<i>mōžemo/mōremo</i>
2. l. jd.	<i>mōš/mōreš</i>	2. l. mn	<i>mōžete/mōrete</i>
3. l. jd.	<i>mōže/mōre</i>	3. l. mn	<i>mōgū</i>

Prezent glagola *tīř* (SR, Mi, Bl, Po)

1. l. jd.	<i>ōću/ōću</i>	1. l. mn.	<i>ōćemo/ōćemo</i>
2. l. jd.	<i>ōćeš/ōćeš</i>	2. l. mn	<i>ōćete/ōćete</i>
3. l. jd.	<i>ōće/ōće</i>	3. l. mn	<i>ōćē/ōćē</i>

Prezent glagola *īc* (SR, Mi, Bl)/*ić* (Po)

1. l. jd.	<i>īzēn/īzēn</i>	1. l. mn.	<i>īžemo/īžemo</i>
2. l. jd.	<i>īzēš/īzēš</i>	2. l. mn	<i>īžete/īžete</i>
3. l. jd.	<i>īzē/īzē</i>	3. l. mn	<i>īžū/īžū</i>

Prezent glagola *rēc* (SR, Mi, Bl)/*rěć* (Po)

1. l. jd.	<i>rēcēn/rēcēn</i>	1. l. mn.	<i>rēcemo/rēcemo</i>
2. l. jd.	<i>rēcēš/rēcēš</i>	2. l. mn	<i>ręcete/ręcete</i>
3. l. jd.	<i>ręcē/ręcē</i>	3. l. mn	<i>ręcū/ręcū</i>

Prezent glagola *imat* (SR, Mi, Bl, Po)

1. l. jd.	<i>īmān/īmāden</i>	1. l. mn.	<i>īmāmo/īmādemo</i>
2. l. jd.	<i>īmāš/īmādeš</i>	2. l. mn	<i>īmāte/īmādete</i>
3. l. jd.	<i>īmā/īmāde</i>	3. l. mn	<i>īmaju/īmādū</i>

Prezent glagola *znāt* (SR, Mi, Bl, Po)

1. l. jd.	<i>znān/znāden</i>	1. l. mn.	<i>znāmo/znādemo</i>
2. l. jd.	<i>znāš/znādeš</i>	2. l. mn	<i>znāte/znādete</i>
3. l. jd.	<i>znā/znāde</i>	3. l. mn	<i>znājū/znādū</i>

4.5.4. Imperativ

U 3. l. jd. i 3. l. mn. zapovjedni je način složen od čestice *něk(a)* i prezenta glagola, a u ostalim se licima tvori nastavcima za imperativ:

2. l. jd. *-ø, -i, -j*

1. l. mn. *-mo, -imo, -jmo*

2. l. mn. -te, -ite, -jte.

Nastavci -ø, -mo, -te izuzetno su rijetki i ovjereni samo u glagola III. vrste: *bjěž, bjěžmo* (SR, Mi)/*bižmo* (Bl, Po), *bôj, dŕž*.

Nastavke -i, -imo, -ite imaju glagoli I., II. i IV. vrste: *měti, plětite, rěcite, ukrådite, ùzmi; dignite, màkni, mětì, mětnite; báci, bròji, gãzi, gòni, nalòži, nãpravi, osèlite, òzdravite, poľubi, ùpti, vïdi, zafãli, zatvòri*.

Nastavci -j, -jmo, -jte potvrđeni su u glagola I., V. i VI. vrste: *pìj, nãpìjite, bàcãj, čùvãj* (SR, Mi, Bl)/*čùvãj* (Po), *demětãjite, gãžãj* (SR, Mi, Bl)/*gãžãj* (Po), *glědãj, ìgrãjite se, iskrìžaj, kòpãj, mirùj, mjěšãj* (SR, Mi)/*mìšãj* (Bl, Po), *nakŕcãj, pìtãj, pjěvãjite* (SR, Mi)/*pìvãjite* (Bl, Po), *skalãj'skini, skùvãj, ùdaj, vèslãj; kùpùjite, škòlùj, pùtùjite, vjêrùjite* (SR, Mi)/*vìrùjite* (Bl, Po).

U eksepiranoj je građi imperativ za 1. l. mn vrlo rijedak.

U slivanjskim je govorima, kao i u ostalim istočnohercegovačko-krajiškim govorima (Lisac 2003: 104), čest tzv. historijski imperativ: *nãpravile se ònē kućere i ùndã ùbìj, pùcãj, ùnže mî òčistili ùndã se mî žèca gãzi, kùpãj u jèzeru, òtŕgalo pa òstavi ònò slãtkò víno pa ga ùkuvãj, pòtļa zãmijěšãj mãlo brãšna ù tò mãlo smòkãvã sùvijě iskrìžaj, bàjame bàcãj, pogòdi ù nù rùpicu pùškarice, vako vikò ò smokve ili drügòg dŕveta sŕce ù sebi mèkò, probòdi ùnùtrã žìcòn pa nãpravi òlòvku* (Mi), *ùndã bi se tò lípo nã tò stãvilo tãmo ùnùtra uvãlilo, vrãta zatvòri nãkon pó ure, za četri-pê dánã pùnu bìlù kòfu donèsi krùva, gòri stãvi u tàvan, pòkrìj* (Bl).

4.5.5. Imperativ prošli

Imperativ prošli izražava nešto što je subjekt po mišljenju govornika trebao izvršiti u prošlosti, a nije (Menac-Mihalić 1989: 102). Tvori se od 3. l. imperfekta glagola *bìt* i infinitiva. Zabilježen je u svim slivanjskim govorima: *bìjãše mi tãko rěc* (SR), *bìjãš reć òdmã da pìšē* (Mi), *bìjãše to učìnit nã vrìme* (Bl), *bìjãše tãko napísat* (Po). Takve je oblike zabilježila Menac Mihalić (1989: 102) u mjesnim govorima srednjodalmatinskih otoka, Kurtović Budja (2009: 97) u govorima Makarskoga primorja te D. Vidović (2013: 162) u govorima Zažablja.

4.5.6. Perfekt

Perfekt se tvori nesvršenim prezentskim oblicima glagola *bìt* i glagolskim pridjevom radnim: *òn je prěšò dòli, svãkã je krãva ìmala svòje ìme, tò je bìlo za lízat pŕste, u dvãdsetòn san se gòdini udãla, i jã san pomãgala, nãjzãdnù štò smo ìmali oblìznila se, mî smo Slivãnci govòrili slòvo koje nìje póstojalo, mî smo tò ùçìli i ù škòli* (SR), *jã san se gòri ròdio, svě se to*

isèlilo pò Metkovićima, i pòslovožu san pítō da u jedànēs sáti ižēn dōma, mī smo pò tōn vòdi pò vomēn znāli kād je mijéna kà je kvàrat, to smo pràtili (Mi), i já san bīo mlād kà san frézō, stàrijī su lūdi govóрили pānē, òni su izmínili tōgā, prija su bíli bronzíni, svākū večēr su òni pèkli ili ribu ili mēso, mōj cāca je žívio tāmō, òn se ròdio u trùpini, ja san òvō mōlovala (Bl), já san jèdnu bàbu ìmā koja je govóрила za prózor pēnžer, cāca mi je pijā, já nisan, cāca je bijā kùrvār, já bijā jōš gōrī, i tō san čùjā, òni su tāmō ìmali vèlikē zēmje, jer ù nās čístila se rība, srītan ko čúko u cřkvi tō san čùjā mijōn pútā (Po).

U slivanjskim se govorima perfekt često upotrebljava bez pomoćnoga glagola: *i sjèdila i já, sāmō tu dvòjicu u Ópuzenu ùbílí iz sèla (Mi), rèkla mi Mārta, nisan znāvo, i dólazio nā nās bròdon ràtnīn, ùndā òn bīo svòjta sa mòjīn prijateļon, vòlile cākùlat, domoròtkiñu ožènio tū s Třna, níja cāca ìmō krüva pa trébalō ič nā mrežu, te dvī žène ùjitile mēne pòd rūku, a já ìmō komunístičkū kñigu u bárki (Bl), jája sa ònīn nóvčíciman gázalí i sa bājamiman, bàba níezina, cāčina mājka, bíla sotōna (Po).*

4.5.7. Aorist

Aorist je zabilježen samo u govoru Slivna Ravnoga: *zāklašmo gudíne, uzòrašmo mi to, ví dādošte, òni nan ukrādoše*, Mihalja: *da ně bī pōpa dùn Petra* i Podgradine: *òn je bijā na gráni i ùjede ga ódi*. U 1. i 2. l. mn. zabilježeni su nastavci *-šmo, -šte*, analogijom prema 3. l. mn. Ta je pojava ovjerena i u ostalim govorima istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta (Halilović 1996a: 200–201, D. Vidović 2013: 161) te zapadnoga dijalekta (Šimundić 1971: 150) i slavonskoga dijalekta (Jozić 2005: 117).

4.5.8. Pluskvamperfekt

U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca mogu se ostvariti i oblici pluskvamperfekta, koji se tvori od perfekta glagola i glagolskoga pridjeva radnog: *òn je bīo izašō, òna je to bíla kúpila, òni su to bíli nàpravilí, òni su ga bíli prèvezlí, níje bīo lègō (SR), gōri smo na Kremènōn bíli žívili, a pòtļa kážēn ti kād sam bīo trébō, pàleta je bíla zgrčala žèravu, kad san já bīo lovio, já san bio rēkō, ràt je bīo prèkinō škōlu, òn je óže bīo žívio, ìmali smo málu kùcu od cimēnta što smo mī bíli nàpravilí (Mi), tō je prije kad bio svírō, pòkōñi mi je cāca bīo vèč ùmrō, bíli su rēkli da je òtišla òpēt s dicōn u Àmeriku (Bl)*

4.5.9. Kondicional I.

Kondicional I. tvori se od nenaglašenoga oblika aorista glagola *bīt* i glagolskoga pridjeva radnog: *stārē žène bi rēkle líbar, pa bi mēni mòja žèca rēkla níje tākō, ùndā bi se tō*

súšilo u ládu, òne bi tō pèkle svàko òsan dānā, mi bi prèko dāna tō kùpili, tu bi se skùpila òmladina i mùško i žensko (SR), kòsili bi, òni bi sàsivīm drùčijē govorili, tō bi pròbili òdmā, bijèlā slāma u còškove bi se mècala od šenice, i ündā òn kà bi sùboton vèče dòlazio, dònio bi òsūč koláčā (Mi), stārē žènskē nè bi ništa rádile, tākō nè trībā míšat, ribru bi sàtrō, stāvila bi se óde dàska jèdna vèlikā, ündā bi se tō lípo zàkuvalo, nòsilo bi se nà blagosōv (Bl), pòšna bi skùvala mājka, nāše bi rèkle u Mijāju, pa bi se mī rúgali s tīn, i tū bi se višalo, i òni bi išli ráditi i mi bi prìdvečē sàlazili òzgāra, ù tū šupjīnu bi mī ušli i tō bi nas džžalo, od gudīna bi bijā žmúrak (Po).

4.5.10. Futur I.

U slivanjskim se govovima futur I. tvori od infinitiva enklitičkih prezentskih oblika glagola *tīt* i infinitiva glagola. Kada se ostvaruje slijed enklitika + infinitiv dolazi do srastanja enklitičkih oblika s osnovom i kod glagola koji završavaju na *-t* i kod glagola koji završavaju na *-ć* (SR, Mi, Bl)/*-ć* (Po): *prèvešću te, sùtra će u nèdļu bīt pričēs, àjde vrátícemo se, sàmo ću jà vātru nalòžit da se ne istrnē* (SR), *jà ću ga pítat jërbo òn bère i nārānce, prèvešću te preko rijéke, nāću ga, jà ću izāc* (Mi), *pòšle ću van pokázat, mōrā mi dāt il ću jon prèkinīt kònac, ùnda će prikòsutra dōc jùgo kōje će mǎlo potòplit, gòvorīn jà nèmōjte me udúšiću díte, sǎ ću ti i ovō ispríča, dāj Lújinu kǎpu zakòpaću je ù zemļu bīće ti četvrtī sīn, pǎščeš dōli, òtiće nā onī svīt* (Bl), *zamòliču vas da òstanete jòš sāt vrīmena dùžē, ùtraću ti strā ù kosti, òni nēcē izmínit svòje, prija čemo mī popùstīt, mī čemo ponòvi, jà ću svírat, a vi čete pívat, bīće nan drāgo* (Po).

4.5.11. Futur II.

Futur II. zabilježen je samo u govoru Slivna Ravnoga i tvori se od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *bīt* i infinitiva: *ako bñdēš kupòvat, kada bñdetē ĩć, àko bñdēn znāt, ako bñdēn smòć stā*. Takvu je tvorbu zabilježio i D. Vidović (2013: 162) u govorima Zažablja i Popova te Kurtović Budja (2009: 98) u govorima Makarskoga primorja. Halilović (1996a: 203) pak bilježi da u pogledu tvorbe futura II. nema odstupanja u odnosu na standardni jezik, odnosno da se futur II. u govorima od Neretve do Rijeke dubrovačke tvori od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *bīt* i glagolskoga pridjeva radnog, no u govoru Slivna Ravnoga zabilježen je samo jedan takav primjer: *mōre ako bñden znāla*.

4.5.12. Predbuduće vrijeme

Predbuduće vrijeme označuje vjerojatnu radnju u prošlosti, a tvori se od futura I. glagola *bīť* i pridjeva radnoga glavnoga glagola (Menac-Mihalić 1989: 102). Iako je većinom potvrđeno u čakavskim govorima, nalazimo ga i u slivanjskima: *bīće on čüvo*, *bīće van Máte rēkō* (SR), *bīće òn sádio*, *bīće ti lòvio* (Mi), *bīće věcē námijo*, *òni bīće bìli u jūžnōj Amèriki* (Bl), *bīće Péra dōšla* (Po).

4.5.13. Glagolski pridjev radni

Glagolski pridjev radni u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca tvori se od infinitivne osnove nastavcima *-o*, *-la*, *-lo*, a u govoru Podgradine nastavcima: *-a/-ja*, *-la*, *-lo*: *měvo – mēla – mēlo*, *bōvo – bōla – bōlo*, *trēso – trēsła – trēslo*, *òdnīo – odnīla – odnīlo*, *vūkō – vúkla – vúklo* (SR), *plěvo – plěla – plělo*, *kōvō – kōvala – kōvalo*, *čüvo – čüla – čülo*, *ćúćō – ćúćala – ćúćalo*, *nāduvo – nādula – nādulo*, *ūmrō – umřla – umřlo*, *sōvō – sōvala – sōvalo*, *dōnīo – donīla – donīlo*, *klěo – klěla – klělo*, *pěkō – pěkla – pěklo* (Bl), *ųjijā – ųjila – ųjilo*, *čųjā – čųla – čųlo*, *brōjijā – brōjijā – brōjilo*, *rēkā – rēkla – rēklo*, *trážijā – trážiła – trážiło* (Po).

4.5.14. Glagolski pridjev trpni

Glagolski pridjev trpni u svim se slivanjskim govorima tvori nastavcima:

- *-n*, *-na*, *-no*: *küvān – küvāna – küvāno*, *üzorān – uzorāna/üzorāna – üzorāno*, *zāklān – zāklāna – zāklāno*, *vēzān – vēzāna – vēzāno*
- *-en*, *-ena*, *-eno*: *ùvaćen – ùvaćena – ùvaćeno* (SR, Mi, Bl)/*ùvačēn – ùvačēna – ùvačēno* (Po), *pečēn – pečēna – pečēno* (SR, Mi, Bl)/*peččēn – peččēna – peččēno* (Po), *ukràden – ukràdena – ukràdeno*, *pomēten – pometēna – pometēno*
- *-ven*, *-vena*, *-veno*: *umiven – umivēna – umivēno*, *požēven – poževēna – poževēno*, *samļevēna – samļevēna – samļevēna* (SR, Mi, Bl)/*samjēven – samjevēna – samjevēno* (Po), *sašiven – sašivēna – sašivēno*
- *-jen*, *-jena*, *-jeno*: *prebijen – prebijēna – prebijēno*, *navijen – navijēna – navijēno*, *òprēmļēn – òprēmļēna – òprēmļēno* (SR, Mi, Bl)/*òprēmjēn – òprēmjēna – òprēmjēno* (Po)
- *-t*, *-ta*, *-to*: *pöpīto – popíta/pöpīta – pöpīto*, *prōdāt – prodáta/prōdāta – prōdāto*, *nāpēt – napéta/nāpēta – nāpēto*, *dāt – dáta – dāto*, *òprāt – òprāta – òprātō*.

4.6. Nepromjenjive vrste riječi

4.6.1. Prilozi

U slivanjskim govorima vrijeme označuju prilozi:

dānas, dāndānas, kǎ(d), sǎ(d)/sǎde (Mi), něka(d), nika(d), izjutra, jèdnōn, jesèni, jùčē(r) (SR, Mi, Bl)/jùčē(r) (Po), jùtrōs, (j)öpēt, kāsno, kásnijē (Bl, Po)/kǎšñē (SR, Mi), lāni, nāmādne/nòmādne 'nedavno', öbnōc (SR, Mi, Bl)/öbnōč (Po), pötļa (SR, Mi)/pösle/pöslī (Bl, Po), prija/prije, prèdvečer (SR, Mi)/prídvečēr (Bl, Po), rǎno, rǎnije, sīnōc (SR, Mi, Bl)/sīnōč (Po), skòro, ùjutro, ùndā, ùvjēk (SR)/ùvijēk (Mi)/ùvīk (Bl, Po), ùvečē, vǎzda, vèčē(r).

Mjesto i kretanje označuju prilozi:

āmo, blízu, dī (Bl, Po)/žē (SR, Mi)/djē (Mi), dōma, digod (Bl, Po)/žègod (SR, Mi), dólken(n), dōli, dótlē, dóvdē, gōri, kūd, něže (SR, Mi)/něgdī (Bl, Po), nīkud, óde/óže (SR, Mi)/ódi (Bl, Po), öklē(n), övūdā(n), özgār(a), tǎmo, tū (Bl, Po)/túte (SR, Mi), vānka.

Načinski su prilozi:

drù(k)čijē (SR, Mi, Bl)/drù(k)čijē (Po), istō, jáko, jèdva, nǎkō, nīkǎko, někǎko, pjěškē, rǎda/rǎdo, sīgūro, skūpa, slǎbo, slüčājno (SR, Mi, Bl)/slüčājno (Po), tǎčno (SR, Mi)/tōčno (Bl)/tōčno (Po), tǎkō, vǎkō, zǎjedno, zalúdu.

Količinu označuju prilozi:

dōsta, dūplo, koliko/klikō, mǎlo, pūno, sǎsvīn, većinōn (SR, Mi, Bl)/većinōn (Po), vèle, višno, vlikō.

4.6.1.1. Komparativ priloga

SR: *Sǎ višē nīt vīdīn nīti išta. Vī ìmāte opterecéne višē ò kńigan. Tǎkō da smo óde višē stǎli. Tǎmo višē nīkoga némā. Jōš gōrē ùndā. Mǎlo je spōra, mōgla bi bōļē. Kǎšñē je bīlo lǎkšē.*

Bl: *Pūno bōļē nēgo övo što ga sǎd kúpīš. I ùvīk bīlo bōļē nēgo dānas. Stǎvīš višē. Jōš višē slǎdak. Tū ìmā višē nǎseļenī nēgo övī dómācī. Višē je umflo štō i ja znān nēgo nas ìmā žīvī.*

Mi: *Némā te visinē, lǎkšē je. Svē se tō kǎšñē rádilo. Ja se sijécān kad mi je bīlo trī gödine bōļē nego što je bīlo jùčē. Znān dvā pútā višē mǐtvijē nego žīvijē. I ùndā san dòšō dōma i tǎko nísan višē išō. Pötļa tō višē nīsu. Višē san nǎ moru i ù blatu spǎvō nēgo ù kući.*

Po: *Blǎce su višē bīle u dōdīru s Plōčama. Òni su malo višē izmīnili. Ali šilok višē zǎvījā. Sǎ ìmāmo jēmek višē. I bīlo bi van bōļē. Tō je bīlo vǎžnijē nēgo dicōn se zǎklēt. Ìmā otprīlike zǎpremnine mǎlo mǎñē od kubíka. Ùnūtra bi se lívalo ölovo da büdē těži, da je lǎkšē s nīn gǎžat.*

4.6.1.2. Superlativ priloga

SR: Nâjvišē se imenon zòve. Bîlo je nâjvišē Bábíca. U Míáľu ti ja nâjvišē praoslávácā. Nâjtěžē je počēt. Nâjražē bi da te némā, dōsādan si i sām sēbi téžak.

Mi: Dōktori su planírali da ne mògu ja nâjvišē do gōdinu i pō dána žívit. Tō je òna nâjvišē vòlila. Nâjvišē trěšeta i bríškule.

Bl: Tu je bîlo nâjblížē sác ù Klek. I nîma bîlo nâjdražē drügōga ogovárat. Ōn rádi nâjvišē. Tō je jōš nâjgōrē, znān òstalo òkōčeno.

Po: Přšuti bi òstali nâjzādñí jer su se nâjmāñē kvárilí. To je bîlo ùndā nâjvāžñijē za dīcu. Nâjlipšē mi je òtč nā more. Bîlo bi van nâjbōjē pròvōzajte se do Fòrtice, vīdīčēš cīľu Nērětvu. Tō su mòja unučād Pròviči, sād pa san já rēkā Koríni nâjbōjē da ti bñdēš Mùšan. Al nās stvárno nísu vòlilí, ùnda bi pñvalí nâjlipšē je bñt Opuzénac, síst na rívu i rěvat ko kénac. Tō mi je nâjgorē. Bjelíšā já mīslñn ìmā nâjvišē.

4.6.2. Prijedlozi

U slivanjskim su govorima prijedlozi s genitivom *bez, do, išpo(d), iz, iza, između* (SR, Mi, Bl)/*između* (Po), *kod, kraj, od, oko, preko* (SR, Mi)/*priko* (Bl, Po), *s(a), u, višē*.

běž mājķē (Mi), *běž ròdítějā mòjī* (Po); *dōk se tēk dōžē dō žita* (SR), *od prodavaóne do óde já san nâjstarijī óže, já san dòšō do bulánte* (Mi), *dō mene òni ìmajū, drügā dō mene* (Bl), *mī smo zājūbjeni dō ùšijū i priko ùšijū* (Po); *sā doli išpod cřkve* (SR), *gōri u Bòčini išpod Mětkovića* (Mi), *nâjgōrnē je išpod kùpē* (Bl), *išpod části* (Po); *i nēgov je iz Pròvića sēla* (SR), *prija bi òni dòšō iz Mākarskē u Mòstār nēgo mī* (Mi), *iz kućē* (Bl), *Máša je iz Vida* (Po); *izā mene* (Bl), *i vīdñn jōn mājku izā čōška* (Po), *između braćē* (SR), *jer je rázlika između brōkvē i čāvla* (Po); *jā san se kòd nēga prègledō* (Bl); *tō je kraj poluòtoka* (Po), *od plòtīcā* (SR), *kā se štā jēdē od gudína, bîlo od cíglē* (Po); *svī se sākupī oko stòla* (SR), *okó kuće* (Bl); *preko rjéke* (SR), *živū preko ľeta* (Mi), *prives priko ríkē* (Bl); *s mòra ne dólazī* (SR), *Grādina je nāsejena sa ráznī stránā* (Po); *ko ù kravē* (SR), *ù ovē kònsñnicē* (Bl).

Prijedlozi koji idu s dativom su *k i přēma*:

āj k vrāgu (SR), *žēna mī išla k nēmu rádi štitñāče* (Bl); *nēgovi su stārī přēma Pěľešcu* (SR) *āko sñn stāvila kvāsine přēma rībi pō čāše, stāvñn sāmō dvī vòdē* (Bl), *přēma nāma òni ìmajū pósebno* (Po).

Prijedlozi s akuzativom su *kroz, na, po, pod, pred(a)* (SR, Mi, Bl)/*prid(a)* (Po), *u, uz, za*:

kò ka nīje kròz rāt bîlo (Mi); *bácā nā stō* (SR), *svē nā mote, nā stránu drügū mēcala* (Mi), *s trùpinōn išō mālōn na vēsla* (Bl); *dōžu óže pō me pa me odvėdū gōri* (Mi), *pō cīľi dñn* (Po); *pōdā se* (SR); *přēdā n* (SR), *přēd Božíc* (Mi), *přēdā né* (Bl), *přid pòklade bi se izila gláva*

(Po); ù školu su išli ù Blace, dīgli me u mālū sòbicu (Mi), *i Pòlāk òšō dōli ù stān, sà mnōn u trūpinu* (Bl); *tō ti je kāmēn uz mōre* (Mi); *za vāricāk kukūruza* (Mi), *a òvā je kiša dòbro dòšla za nārānču, ni zà glāvu* (Bl), *to je bīlo ùndā nājvāžnijē za dīcu, za mlāžū generāciju* (Po).

Prijedlozi s lokativom su *o, na, po, pri, u*:

nè mere ò sebi (SR), *trībā vòdit račūna o dīci* (Bl); *na nōgi, kà se lòžilo na ògnīštu* (SR), *svē òvō sèlo na Kremēnōn žívilo* (Mi), *na léžiman, prija su bīli bronzīni na vātri* (Bl), *na tīn plantāžama, na grādeliman* (Po); *pō nōn slāmi* (SR), *tōgā se raskítalo se po svijétu, čātrīna nīje bīla ko sàde uvedēna pò kućan* (Mi), *īmā ù mene jōš pò kući* (Bl); *pri paméti* (SR), *pri vřvu sèla* (Po); *nēgo je bīlo vākō u dimari* (SR) *u cijēlome sèlu* (Mi), *grēde ù kući* (Bl), *u prōbnīn plantažaman* (Po).

Prijedlozi s instrumentalom su *měžu* (SR, Mi, Bl)/*měžu* (Po), *pod, pred* (SR, Mi, Bl)/*prid* (Bl, Po), *s/sa/sol/su, za*:

tō je mežū nīma (SR), *měžu nāman* (Po); *mōreš pod sàčurōn* (SR), *pōd mīlīn Bogon nīšta* (Mi); *tō je bīlo svē pod lòzōn* (Bl); *prēd škōlon, jèsmo mālo slātko prēd kućōn* (Bl), *sīdīli bi prid kućōn* (Po); *òdolēn s trūpōn, pa òdē sa ženōn i žécōn, svīne se sō tīn rānile, ònē vīle sū trī rōga* (SR), *s nāmōn u Mòstar, nāj smo mi sličīnijī sa Slīvnon* (Mi), *sū pō sřca* (Mi), *sō tōn rībōn, òpēt s dīcōn u Àmeriku* (Bl), *lākšē je s nīn gāžat, tō ti je bīlo sa jājima*, (Po); *nè ižē zà tīn* (SR), *jèdan ide za Mārkon* (Po).

U slivanjskim je govorima izuzetno razveden prijedlog *s*, a oblik *su* zabilježio je i Halilović (1996a: 210) u govorima od Neretve do Rijeke dubrovačke te Kurtović Budja (2009: 116) u govorima Makarskoga primorja.

4.6.3. Veznici

Među veznicima u slivanjskim govorima nema nikakvih posebnosti, jedino se veznik *jer* u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca ostvaruje i kao *jërbo*. U svim su govorima zabilježeni sljedeći veznici: *a, ako, ali, da, dök, i, il(i), jer* (Po)/*jërbo* (SR, Mi Bl), *màkar, nēgo, ní, pa, pōšto, te*.

4.6.4. Uzvici

U slivanjskim su govorima najčešći uzvici: *ai, aj/ajd(e), e, iš-iš, nā, nū, mùjs-mùjs, pí-pí*. Dvojni naglasak zabilježen je kod uzvika kojim se vabe ili tjeraju životinje.

4.6.5. Čestice

Čestice se uglavnom upotrebljavaju za oblikovanje pitanja: *al!*, za posebno isticanje: *ai*, *baš*, *jök*, *mákar*, *ma*, *ne*; za upozoravanje na nešto: *ěvo*, *ěto*, *ěno* ili za izricanje zapovjedi: *něk(a)*.

5. SLIČNOSTI I RAZLIKE U FONOLOGIJI I MORFOLOGIJI SLIVANJSKIH I ZAŽAPSKIH GOVORA

Slivanjsko-zažapski govorni tip utvrdio je Halilović (1996a) istražujući govore na području od rijeke Neretve do Rijeke dubrovačke. Za referentne je punktove na području Slivna odabrao Slivno Ravno i Klek, a na području Zažablja Milinište i Glušce. Danas je Klek turističko naselje, a nekolicina starih stanovnika doselila se iz Slivna Ravnoga. Budući da je fonološki i morfološki sustav govora Slivna Ravnoga i Kleka jednak, u ovome se radu nisu promatrali kao odvojeni punktovi. Halilović u svojoj knjizi donosi tek nekoliko primjera za spomenute punktove, no katkad potpuno izostaju pri objašnjenju nekih fonoloških ili morfoloških značajka, stoga smo podatke o zažapskim govorima Vidonja i Dobranja ekscerpitali i iz radova D. Vidovića, koji prije svega donose onomastičku obradu, no u kojima su potvrđeni i fonološki i morfološki podatci. Za usporedbu naglasnih paradigma uglavnom smo se služili Vidovićevim radovima (2007a, 2013) jer kod Halilovića nije zabilježena sustavna obrada naglasaka kod promjenjivih riječi, nego tek gdje koji primjer očuvanih arhaičnih oblika. Treba istaknuti da se u govorima Vidonja i Dobranja potvrđuje mnogo arhaičnije stanje nego u govorima Miliništa i Glušaca, stoga čudi što ih Halilović nije uvrstio u svoje istraživanje. Dio podataka za zažapske govore crpili smo iz vlastitih istraživanja govora Komazina (vidonjski zaselak).

Vokalski je inventar slivanjskih i zažapskih govora identičan, u svim se govorima dobro čuva \bar{r} , odnosno ne dolazi do kraćenja, osim u govoru Podgradine na slivanjskome području, a redukcije i zamjene vokala nisu česte. Slijed vokal + *l* u dočetnome položaju u gl. pr. r. m. r. i u imenicama u zažapskim govorima i u slivanjskim govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca dao je *-o*, a samo u govoru Podgradine *-a*. Kod pridjeva se očuvao *-al*, no u govoru Podgradine zabilježen je dosljedan prijelaz *-al* > *-a*. Najveće odstupanje od dosadašnjega zabilježenog stanja nalazimo kod refleksa jata. Halilović (1966a: 74–75) ističe da su slivanjsko-zažapski govori dosljedno ijekavski i s dvosložnom realizacijom u dugim slogovima. D. Vidović (2013: 159) donosi da su vidonjski i dobranjski govori ijekavski te da imaju dvosložan izgovor jata u dugim slogovima. Našim je istraživanjem pokazano da slivanjski govori nisu jedinstveni prema refleksu jata (vidi 3.1.8.), odnosno da su govori Slivna Ravnoga i Mihalja (i)jekavski, a govori Blaca i Podgradine ikavski. Jedino je u govoru Mihalja i kod katoličkoga i kod pravoslavnoga stanovništva zabilježen dvosložni izgovor u dugim slogovima. Do nepodudaranja s Halilovićevom tvrdnjom došlo je zbog toga što nije istraživao govore sjeverozapadno od Slivna Ravnoga, odnosno govore Blaca i Podgradine

koji su uvršteni u ovaj rad, a u kojima je pod izrazitim utjecajem zapadnoga štokavskog dijalekta prevladao ikavski refleks jata. Ta je promjena vjerojatno prouzročena i migracijama jer su se u ta mjesta osim iz Popova i Slivna Ravnoga doseljavali stanovnici Vrgorske krajine, Makarskoga primorja i zapadne Hercegovine.

Konsonantski inventar slivanjskih govora je razveden (v. 3.2.1.), odnosno u govoru Slivna Ravnoga postoji 25 fonema, a izdvaja se postojanje bezvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /š/. U mjesnome govoru Mihalja zabilježena su dva konsonantska sustava; jednim se služi katoličko (24 fonema), a drugim pravoslavno stanovništvo (26 fonema). Razlika je u postojanju/nepostojanju bezvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /š/ i zvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /ž/. U govoru Blaca zabilježena su 24 fonema, a u govoru Podgradine samo 21 fonem jer je došlo do neutralizacija dvaju parova afrikata /č/ i /ć/ te /ž/ i /ž/ u jednome /č/ – /ž/. U zažapskim je govorima potvrđeno 26 fonema i u konsonantskome sustavu zabilježen je bezvučni prednjotvrdonepčani frikativ /š/ i zvučni prednjotvrdonepčani frikativ /ž/. Iako ga Halilović bilježi u slivanjskim govorima, našim je istraživanjem utvrđeno da frikativ /ž/ više nije dijelom inventara govora Slivna Ravnoga. U svim je slivanjskim govorima, za razliku od zažapskih, potvrđen palatalniji izgovor sonanta *l*. Prema Halilovićevim podacima (1996a: 99–100), slivanjsko-zažapski govorni tip u svim položajima češće čuva fonem /h/ nego što ga gubi. D. Vidović (2011a) pak za zažapske govore donosi da je fonem /h/ nepostojan član fonemskoga sustava te najčešće otpada, što je utvrđeno i našim istraživanjem u slivanjskim govorima. Fonem /h/ uglavnom otpada u svim položajima u riječi ili se supstituira drugim glasovima (v, j, k). Uzrok tome vjerojatno je sve snažniji utjecaj govora južnoga dijela slivanjskoga područja koji više gravitiraju govorima Opuzena i Makarskoga primorja, u kojima je fonem /h/ nepoznat, nego prema govorima Dubrovačkoga primorja, u kojima je fonem /h/ stabilan dio konsonantskoga inventara. Halilović (1996a: 103) za govore od Neretve do Rijeke dubrovačke navodi da se umjesto /f/ rijetko javlja fonem /p/ ili /v/, što potvrđuje i D. Vidović (2011a: 28) za govor Dobranja. U slivanjskim je govorima fonem /f/ uglavnom zabilježen kod tuđica, dok je zamjena okluzivom /p/ ovjerena samo u primjerima: *pöprigat* 'popržiti', *prigānā* gl. pr. trp. sr. r. mn. u svim govorima te *podūmenat* u govoru Mihalja. Delabijalizacija dočetnoga *-m* u zažapskim govorima fakultativna je pojava, dok je u svim slivanjskim govorima dosljedna u nastavcima i nepromjenjivim riječima. Halilović (1996a: 110) bilježi da je delateralizacija / > j u slivanjskim i zažapskim govorima rijetka, što je potvrđeno i u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca, no u govoru Podgradine delateralizacija je sustavna. Halilović ne donosi primjere anticipacije palatalnoga

elementa, no D. Vidović (2011a: 28) ih pronalazi u vidonjskim govorima. U govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Podgradine također su ovjereni primjeri anticipacije. Pojednostavnjivanje konsonantskih skupova zabilježeno je u i u slivanjskim i u zažapskim govorima, a u govoru Slivna Ravnoga i Mihalja u konsonantsku skupinu *zr* umetnut je okluziv /d/. Tu pojavu u zažapskim govorima nisu zabilježili ni Halilović ni D. Vidović. Obezvučenje završnih konsonanata u zažapskim govorima nalaze i Halilović (1996a: 140) i D. Vidović (2011a: 28), no u ekscerpiranoj građi slivanjskih govora pronađeno je tek nekoliko primjera obezvučavanja okluziva i afrikata na kraju riječi, i to samo u govoru Slivna Ravnoga i Mihalja. I u slivanjskim i u zažapskim govorima iz finalnih se konsonantskih skupina gube konsonanti *-d* i *-t* u brojevima i priložima te okluzivi na dočetu konsonantskih skupina *-st*, *-št*, *-zd*. U svim je govorima potvrđena i asimilacija konsonanata /s/ i /z/ ispred prednjonepčanih palatalnih konsonanata. I slivanjski i zažapski govori su štakavski. D. Vidović (2013: 160) u zažapskim govorima bilježi i nekoliko šćakavizama, koji su iznimno nađeni i u slivanjskome govoru Mihalja. Sibilizacija se u svim govorima ne provodi dosljedno, dok je provođenje palatalizacije sustavna pojava. U svim su mjesnim govorima slivanjskoga i zažapskoga područja očuvani rezultati stare jotacije, koje u skupinama *šě, *žě, *dě, *tě i *čě u zažapskim govorima bilježe i Halilović (1996a: 124–156) i D. Vidović (2007: 201). Za razliku od zažapskih govora, u slivanjskima treća jotacija nije dosljedno provedena, odnosno nalazimo je u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca, što se odrazilo i na konsonantski sustav istraživanih govora.

Slivanjski i zažapski govori po prozodijskim značajkama pripadaju novoštokavskim govorima. Inventar naglasnoga sustava čine četiri naglasaka i zanaglasna duljina. U svim se govorima dosljedno provodi prenošenje naglasaka na prednaglasnicu, a zanaglasne se duljine redovito čuvaju. Morfološki naglasak također u svim govorima pokazuje dobro čuvanje starih naglasnih odnosa. U imeničkoj i pridjevskoj sklonidbi potvrđene su sve tri općeslavenske naglasne paradigme. U svim je govorima ovjereni čuvanje uzlaznosti u L. u m., sr. i ž. r., pomičnosti u g./d./l./i. u m. i ž. r. te preskakanje naglasaka u n. p. C kod svih rodova, a u govoru Slivna Ravnoga i čuvanje kraćenja u d./l./i. u n. p. B (sr. i ž. r.) i u n. p. C (m., sr. i ž. r.). U mjesnim govorima Blaca, a posebice Podgradine, zabilježene su mnoge alternacije i inovacije. I u slivanjskim i u zažapskim govorima izuzetno je dobro očuvana izvorna n. p. *c* kod pridjeva tipa *glŭv – glŭva – glŭvo*, kao i kod pridjeva *õpāk, vësevo* i *křvav* (osim u Podgradini). Svi pridjevi koji označavaju boje, bilo korijenski, bilo oni sa sufiksom *-en*, čuvaju n. p. B. U slivanjskim je govorima u pridjevima tipa *lādān – lādna – lādno* zabilježena i

inovacija – izvorni dugosilazni naglasak u m. r. promijenio se u dugouzlazni, dok je naglasak ž. i sr. r. ostao očuvan.

Od morfoloških značajka treba istaknuti da je u svim slivanjskim govorima kod imenica m. i sr. r. u I. ovjeren nastavak *-on/-en*, a u D./L./I. *-ima(n)*, dok je u zažapskim *-om/-on// -em/-en* : *-imam/-iman*. D. Vidović (2013: 161) navodi da u zažapskim govorima u i. m. r. postoji nastavak *-i*, koji ni u slivanjskim ni u zažapskim govorima nije pronašao Halilović, niti je zabilježen našim istraživanjem. Za govor Slivna Ravnoga Halilović (1996a: 166) u i. sr. r. bilježi i nastavak *-in*, koji u našoj građi nije potvrđen. I u slivanjskim i u zažapskim govorima u g. sr. r. uz *-ā* potvrđen je i nastavak *-ijā*. Za slivanjsko-zažapske govore Halilović (1996a: 169) bilježi ostatke staroga oblika g. *-ø* u sintagmatskoj vezi s brojevima i priložima, što je u govorima vidonjskoga kraja pronašao i D. Vidović (2012: 29). U našoj je pak građi ovjeren samo nastavak *-ā*. I u slivanjskim i u zažapskim govorima u L. nekih imenica ženskoga roda *e*-vrste postoji pridjevska sklonidba, s tim da je u zažapskim govorima sustavan nastavak *-ōj*, a u slivanjskim *-ōn*. Kod imenica *i*-vrste ž. r. u d./l./i. u slivanjskim govorima bilježimo nastavak *-ima*, a Halilović (1996a: 172) u zažapskim govorima nalazi i nastavak *-im*.

U D. i L. ženskoga roda zamjeničko-pridjevske sklonidbe Halilović (1996a: 224) u zažapskim govorima bilježi nastavak *-ōj*, a u slivanjskim *-ōm/-ōn*. D. Vidović (2013: 161) i u zažapskome govoru Vidonja nalazi nastavak *-ōm/-ōn*. Našim je istraživanjem utvrđeno da u slivanjskim govorima postoji samo nastavak *-ōn*. U zamjeničko-pridjevskoj sklonidbi u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su nastavci starih tvrdih osnova u I. m. i sr. r.: *-ijē(n)*, u g.: *-ijē* i d./l./i.: *-ijē(n)* u m., ž. i sr. r., iako se mogu realizirati i nastavci starih mekih osnova, koji su prevladali u govorima Blaca i Podgradine: I.: *-īn*, g.: *-ī*, d./l./i.: *-īn*. Kod Halilovića (1996a: 180–181, 188) nalazimo supostojanje tih oblika i u slivanjskim i u zažapskim govorima.

I u slivanjskim i u zažapskim je govorima kod glagola II. vrste provedena promjena sufiksa *-nu* u *-ni*. Halilović (1996a: 224) donosi da u Slivnu dominira infinitiv bez nastavka *-ti* (*pròda*), dok Zažablje češće ima supinski lik (*kúpít*). Naši pak podatci pokazuju da su ipak u svim istraženim govorima slivanjskoga područja češći oblici bez finalnoga *-i*. Halilović nakraju dodaje da Slivno ima uopćen nastavak *-ū* u 3. l. mn. prezenta glagola IV. vrste, dok je taj nastavak u Zažablju usporedan s nastavkom *-ē* (*râdū/râdē*). Našim je pak istraživanjem dokazano da u slivanjskim govorima ne prevladava nastavak *-ū*, nego je većinom potvrđen nastavak *-ē* ili supostojanje obaju nastavaka. U slivanjskim smo govorima zabilježili i postojanje imperativa prošlog i predbudućega vremena, što je i u zažapskim govorima

potvrdio D. Vidović (2013: 162). Halilović (1996a: 203) bilježi samo postojanje prebdućega vremena u slivanjskim govorima. Futur II. ovjeren je jedino u govoru Slivna Ravnoga i tvori se od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *bīt* i infinitiva, a takvu je tvorbu u govoru Vidonja zabilježio i D. Vidović (2013: 162). Halilović (1996a: 203) pak ističe da se futur II. u slivanjsko-zažapskim govorima tvori od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *bīt* i glagolskoga pridjeva radnog. D. Vidović (2013: 161–162) navodi da je aorist u zažapskim govorima vrlo čest, dok je imeperfekt rjeđi. Halilović (1996a: 200–202) također donosi primjere za aorist, dok imperfekt nalazi samo u tragovima. Našim je istraživanjem utvrđeno da se u slivanjskim govorima za izricanje prošlosti uglavnom rabe perfekt i pluskvamperfekt; uporaba aorista iznimno je rijetka te će vjerojatno, poput imperfekta, potpuno iščeznuti.

Možemo zaključiti da je na temelju izbora punktova Halilović potpuno ispravno govore slivanjskoga i zažapskoga područja svrstao u jedan govorni tip. I danas ti govori dijele mnoge značajke i u fonološkome i u morfološkom sustavu. Najveća je zamjerka Halilovićevu istraživanju što u punktove nije uvrstio one koji svjedoče o unutarnjoj diferencijaciji slivanjskih govora. Našim smo istraživanjem pokazali da su govori Slivna Ravnoga i Mihalja najbliži i međusobno i sa zažapskim govorima te u usporedbi s prijašnjim Halilovićevim istraživanjem predstavljaju tipične slivanjske govore. Govori Blaca i Podgradine i na fonološkoj i na morfološkoj razini uvelike se razlikuju od njih te su u njima zabilježene mnoge inovacije i sličnosti sa zapadnim štokavskim dijalektom. Daljnjim će se dugotrajnijim istraživanjima moći utvrditi hoće li i u ostalim slivanjskim govorima doći do prevladavanja ikavskoga refleksa jata, neutralizacije dvaju parova afrikata, gubljenja n. p. C u im. m. r. ili primjerice gubljenja nastavaka starih tvrdih osnova u zamjeničko-pridjevskoj sklonidbi.

6. POTVRDE HIPOTEZA

Na temelju preliminarnih istraživanja slivanjskoga područja postavljene su tri hipoteze. Nakon analizirane i prikazane građe prikazat ćemo jesu li se one pokazale točnima.

1. Slivanjski govori nisu jedinstveni prema refleksu jata, a refleks jata može se ostvariti dvosložno u dugim slogovima.

Iako su dosadašnji podatci o slivanjskim govorima (Halilović 1996a: 74–75) upućivali na to da su slivanjski govori dosljedno ijekavski i s dvosložnom realizacijom u dugim slogovima, našim je istraživanjem i analizom dokazano da su govori Slivna Ravnoga i Mihalja (i)jekavski, a govori Blaca i Podgradine ikavski. Dvosložna realizacija jata iščezla je u govoru Slivna Ravnoga, a u govoru Mihalja, i kod katoličkoga i kod pravoslavnoga stanovništva, zabilježen je dosljedan dvosložni izgovor, primjerice: *bijēl, brijēg, cijēlome, cijēli, lijēp, rijēč, sijēno, snijēg, svijēt, tijēlo, zviјēr*.

2. Neretva više ne predstavlja granicu ikavskih i ijekavskih govora u najjužnijemu dijelu Neretvanske doline.

Prema dosadašnjim dijalektološkim podacima granicom ijekavskih i ikavskih govora bila je rijeka Neretva, odnosno govori s lijeve obale Neretve su ijekavski, a s desne ikavski. Kao izuzetak navodio se jedino govor Opuzena koji se ubraja u zapadnoštokavski dijalekt, a nalazi se s lijeve obale Neretve (Lisac 2003: 52). Našim je istraživanjem i potvrdama o nejedinstvenome refleksu jata dokazano da se među štokavskim ijekavskim govorima na lijevoj obali Neretve nalaze i ikavski govori Blaca i Podgradine.

3. Akcenatske arhaičnosti očekuju se u brdskim dijelovima slivanjskoga područja, dok se u priblatskome dijelu očekuju alternacije i inovacije.

U imeničkoj i pridjevskoj sklonidbi u svim slivanjskim govorima potvrđene su sve tri općeslavenske naglasne paradigme. Iscrpnom je analizom utvrđeno da su akcenatske arhaičnosti sustavnije i dosljednije u brdskim dijelovima slivanjskoga područja (govori Slivna Ravnoga i Mihalja), dok su u priblatskome dijelu (govori Blaca i Podgradine) zabilježene mnoge alternacije i inovacije. To se raslojavanje jako dobro može vidjeti kod n. p. C u L. i g./d./l./i. te u čuvanju kraćenja u d./l./i. svih rodova. Utvrđeno je da je najarhaičniji punkt Slivno Ravno, u kojemu je nadosljednije čuvanje pomičnosti u g./d./l./i. u m. i ž. r. *gradóvā, grebenóvā, rogóvā, sinóvā, sokolóvā, stanóvā, vragóvā, zubóvā, sinòvima(n), stanòvima(n)*,

rogòvima(n), vragòvima(n), zubòvima(n) : milòsti, pričèsti, radòsti, slabòsti, žalòsti; milòstima(n), pričèstima(n), radòstima(n), slabòstima(n), uzlaznosti u L. u m., sr. i ž. r. búbnú, láktu, mòzgu, mésu, plemènu, pròsu, sjénu, zlátu, zvònu, másti, paméti, pričèsti, žalòsti, preskakanje naglaska u m., sr. i ž. r.: ü boga, prèko dāna, ü glās, ü lād, ü lōv, ü mrāk, zā nōs, nā rōg, öko vrāta; nā br̄du, ü kolu, nā nebu, ü oko, ü poļe, zā s̄rce, ü uvo, nā zvono; öd glādi, dō kosti, ü kosti, prèko noći, nā pamēt, zā rjēč u n. p. C, čuvanje kraćenja u d./l.i/. u n. p. B u sr. i ž. r: sùknima(n)/súknima(n), ždrjèlima(n); brànama(n), brādama(n), pilama(n), trāvama(n) i u n. p. C u m., sr. i ž. r: mrāvima(n), zùbima(n); tjèlima(n); grèdama(n), grànama(n), pètama(n), rùkama(n), ćùdima(n), nitima(n). Ti su primjeri relevantni jer su u štokavskim govorima rijetki ili dosad nezabilježeni.

7. ZAKLJUČAK

Slivanjski su govori bili dijelom nekadašnjega poneretvanskog zapadnoštokavskog dijalekta, a danas pripadaju istočnohercegovačko-krajiškome dijalektu, njegovu slivanjsko-zažapskome govornom tipu. Ti su govori stoljećima bili izloženi migracijama i nalazili su se uz samu granicu nekadašnjih štakavskih i šćakavskih, danas ijekavskih i ikavskih govora, a bili su i u dodiru s južnoćakavskim govorima.

Nakon preliminarnoga istraživanja slivanjskoga područja mjesni govori Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine izdiferencirali su se kao predmet proučavanja ove doktorske disertacije. Osim punkta Slivno Ravno, ostali nisu bili dijelom sustavnoga dijalektološkog istraživanja, a koje je izrazito važno zbog njihove različitosti i na fonološkoj i na morfološkoj razini, ali i zbog činjenice da se u njima broj stanovništva rapidno smanjuje te nekim mjestima prijeti gašenje.

U radu su na temelju terenskih istraživanja od 2009. do 2013. godine zabilježene i analizirane fonološke i morfološke značajke slivanjskih govora Slivna Ravnoga, Mihalja, Blaca i Podgradine te uspoređene s govorima istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta, ali i susjednoga zapadnog dijalekta.

Fonološki opis obuhvaća prikaz vokalskih, konsonantskih i prozodijskih sustava, a morfološki prikazuje sklonidbe imenica, zamjenica, brojeva i pridjeva, sprezanje glagola te zabilježene nepromjenjive vrste riječi. U morfološkome dijelu, budući da su mjesto i vrsta naglaska ključni unutar paradigme promjenjivih riječi, prikazana je analiza akcenatskih tipova imenica i pridjeva.

Svi govori imaju pet vokala (*a, e, i, o, u*) te slogotvorno *r* koje se krati samo u govoru Podgradine. Slijed vokal + *l* u dočetnome položaju u gl. pr. r. m. r. i kod imenica u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca dao je *-o*, a samo u govoru Podgradine *-a*. Kod pridjeva se čuva *-al*, no u govoru Podgradine zabilježen je dosljedan prijelaz *-al > a*. Iako južna granica ijekavskih i ikavskih govora uglavnom ide rijekom Neretvom, fonološkim su se opisom utvrdila odstupanja u slivanjskim govorima, koji nisu jedinstveni prema refleksu jata; govori Slivna Ravnoga i Mihalja su (i)jekavski, a govori Blaca i Podgradine ikavski. Među njima ističe se govor Mihalja u kojemu se refleks jata u dugim slogovima može ostvariti dvosložno i kod katoličkoga i kod pravoslavnoga stanovništva, što je izuzetno rijetka pojava u štokavskim govorima u Hrvatskoj.

Svi su slivanjski govori štakavski. Konsonantski inventar nije jedinstven: u govoru Slivna Ravnoga zabilježeno je 25 fonema, a izdvaja se postojanje bezvučnoga

prednjotvrdonepčanog frikativa /s/. U mjesnome govoru Mihalja postoje dva konsonantska sustava; jednim se služi katoličko (24 fonema), a drugim pravoslavno stanovništvo (26 fonema). Razlika je u postojanju/nepostojanju bezvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /s/ i zvučnoga prednjotvrdonepčanog frikativa /z/. U govoru Blaca zabilježena su 24 fonema, a u govoru Podgradine 21 fonem jer je došlo do neutralizacije dvaju parova afrikata /č/ i /ć/ te /ž/ i /ǰ/ u jednome /č/ – /ǰ/. U svim je slivanjskim govorima potvrđen palatalniji izgovor sonanta *l*. Fonem /h/ najčešće otpada u svim položajima u riječi ili se supstituira drugim glasovima (*v*, *j*, *k*), dok je fonem /f/ uglavnom zabilježen kod tuđica, a zamjena okluzivom /p/ je rijetka. Delabijalizacija dočetnog *-m* u svim je slivanjskim govorima dosljedna u nastavcima i nepromjenjivim riječima. Sustavna delateralizacija / > *j* ovjerena je u govoru Podgradine, a sporadična u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca. U svim su govorima očuvani rezultati stare jotacije, a u govorima Slivna Ravnoga, Mihalja i Blaca provedena je i treća jotacija.

Prema prozodijskim značajkama slivanjski govori pripadaju novoštokavskim govorima. Inventar naglasnoga sustava čine četiri naglasaka i zanaglasna duljina. U svim se govorima dosljedno provodi prenošenje naglasaka na prednaglasnicu, a zanaglasne se duljine redovito čuvaju. U imeničkoj i pridjevskoj sklonidbi potvrđene su sve tri općeslavenske naglasne paradigme. U svim je govorima utvrđeno čuvanje uzlaznosti u L. m. ž. i sr. r., pomičnosti u g./d./l./i m. i ž. r. te preskakanje naglasaka u n. p. C svih rodova, a u govoru Slivna Ravnoga i čuvanje kraćenja u d./l./i. u n. p. B (sr. i ž. r.) i u n. p. C (m., ž. i sr. r.). U mjesnim govorima Blaca, a posebice Podgradine zabilježene su mnoge alternacije i inovacije. Kod pridjeva tipa *glûv – glúva – glûvo*, kao i kod pridjeva *öpāk, vësevo* i *křvav* (osim u Podgradini), izuzetno je dobro očuvana izvorna n. p. *c*. Svi pridjevi koji označavaju boje, bilo korijenski, bilo oni sa sufixsom *-en*, čuvaju n. p. B. U svim je slivanjskim govorima u pridjevima tipa *lâdan – lâdna – lâdno* zabilježena i inovacija – izvorni dugosilazni naglasak u m. r. promijenio se u dugouzlazni, dok je naglasak ž. i sr. r. ostao očuvan.

Od morfoloških značajka treba istaknuti da je u slivanjskim govorima kod im. m. i sr. r. u I. ovjeren nastavak *-on/-en*, u D./L./I. *-ima(n)*, a u g. sr. r. uz *-ā* potvrđen je i nastavak *-ijā*. U L. nekih imenica ženskoga roda *e*-vrste postoji pridjevska sklonidba, s nastavkom *-ōn*. U D. i L. ž. r. zamjeničko-pridjevske sklonidbe u slivanjskim je govorima potvrđen nastavak *-ōn*. U zamjeničko-pridjevskoj sklonidbi u govorima Slivna Ravnoga i Mihalja ovjereni su nastavci starih tvrdih osnova u I. m. i sr. r.: *-ijē(n)*, u g.: *-ijē*, u d./l./i. *-ijē(n)* u sva tri roda, iako se mogu realizirati i nastavci starih mekih osnova, koji su prevladali u govorima Blaca i Podgradine: I.: *-īn*, g.: *-ī*, a d./l./i.: *-īn*.

U svim je slivanjskim govorima kod glagola II. vrste provedena promjena sufiksa *-nu* u *-ni*. U infinitivu su najčešći oblici bez finalnoga *-i*, ali postoje i oni sa supinskim likom. U svim je govorima u 3. 1. jd. prez. kod glagola IV. vrste potvrđen nastavak *-ē* ili *-ū* ili supostojanje obaju nastavaka. U slivanjskim smo govorima zabilježili i postojanje imperativa prošlog i predbudućega vremena. Futur II. potvrđen je u govoru Slivna Ravnoga i tvori se od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola *biť* i infinitiva. U slivanjskim se govorima za izricanje prošlosti uglavnom rabe perfekt i pluskvamperfekt; uporaba aorista iznimno je rijetka te će vjerojatno, poput imperfekta, potpuno iščeznuti. Glagolski prilog sadašnji i glagolski prilog prošli nisu pronađeni.

Budući da jedino u govoru Mihalja uz katoličko živi i pravoslavno stanovništvo, istraživanjem se nastojalo utvrditi postoje li fonološke i morfološke razlike u njihovim govorima. Jedinu razliku zabilježili smo u konsonantskome inventaru kod pravoslavnoga stanovništva, i to zbog provođenja treće jotacije u skupinama **sě* i **zě*, pri čemu nastaju fonemi /š/i/ž/.

Fonološkim i morfološkim opisom jasno su se utvrdile značajke govora slivanjskoga tipa te razgraničile od zažapskih.

Ovime su postignuti ciljevi predviđeni doktorskim radom *Fonologija i morfologija mjesnih govora na slivanjskome području*, a akcenatska tipologija glagola, tvorba riječi i sintaksa ostaje zadatcima za buduća istraživanja i radove.

Budući da su morfološki opisi novoštokavskih mjesnih govora u kojima se prikazuje iscrpna analiza akcenatskih tipova imenica i pridjeva iznimno rijetki, smatramo da će mnogobrojne potvrde i primjeri pomoći u razjašnjenju nekih akcentoloških dilema, a arhaičnosti u rekonstrukciji praslavenskoga i baltoslavenskoga naglasnog sustava te prije svega u prikazu razvoja hrvatske akcentuacije. Istraživanjem dosad neobrađenih dijalektoloških punktova Blaca, Mihalja i Podgradine upotpunila se dijalektološka slika istočnohercegovačko-krajiškoga dijalekta, čija je građa na području od Neretve do Dubrovnika oskudna te se time omogućilo uspoređivanje s drugim, posebice dodirnim dijalektima.

8. LITERATURA

- ANIĆ, VLADIMIR 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
- BABIĆ, STJEPAN i dr. 1991. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: HAZU.
- BAOTIĆ, JOSIP 1983. Ikavskošćakavski govori u okolini Dervente. *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik, IV*, Sarajevo: Institut za jezik.
- BARIĆ, EUGENIJA i dr. 1997. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- BEBIĆ, JOSIP 1990. *Župa Slivno Ravno*. Split: Crkva u svijetu.
- BENIĆ, MISLAV 2007. Osnovni podaci o osječkoj akcentuaciji. *Filologija*, 48, Zagreb, 1–18.
- BENIĆ, MISLAV 2013a. *Opis govora Kukljice*. Doktorska disertacija u rukopisu, Zagreb.
- BENIĆ, MISLAV 2013b. Fonologija i naglasak imenica u govoru mjesta Kali. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/1, Zagreb, 11–68.
- BOŠNJAK BOTICA, TOMISLAVA; MIRA MENAC-MIHALIĆ 2006. Vokalizam i akcentuacija govora Lovreća. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 32, Zagreb, 25–41.
- BOŠNJAK BOTICA, TOMISLAVA; MILVIA GULEŠIĆ-MACHATA 2007. Rod imenica na -a za osobe muškoga spola. *Lahor*, 4, Zagreb, 170–189.
- BREU, WALTER 1997. Nekoliko napomena o gramatici moliškohrvatskog dijalekta sela Kruč (Acquaviva Collecroce, Italija). *Prvi hrvatski slavistički kongres, Zbornik radova I*, Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 431–438.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1961.–1962. O jednom problemu naše historijske dijalektologije: stara ikavsko-ijekavska granica. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, 4/5, Novi Sad, 51–57.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1963. O rekonstrukciji predmigracionog mozaika hrvatskosrpskih dijalekata. *Filologija*, 4, Zagreb, 45–55.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1963. O fonetskoj transkripciji u srpskohrvatskome dijalektološkom atlasu. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, VI, Novi Sad, 93–116.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1965. Štokavsko narječje. *Školski leksikon. Jezik*. Zagreb: Panorama, 265–273.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1970a. O Makarskom primorju kao jednom od središta jezičnohistorijske i dijalekatske konvergencije. *Makarski zbornik*, 1, 381–405.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1970b. *Standardni jezik*. Zagreb: Matica hrvatska.

- BROZOVIĆ, DALIBOR 1981. Cavtat (OLA 65). *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*. Sarajevo: ANUBIH, Posebna izdanja, 60, 497–506.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1992. O dijalektološkom aspektu dubrovačke jezične problematike. *Dubrovnik*, 2–3, 316–324.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1998. Čakavsko narječje. *Hrvatski jezik*. Opole: Uniwersytet Opolski Instytut filologii Polskiej, 217–231.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 2005. Dva moguća fonološka tumačenja prozodijskoga sustava u cavtatskome govoru. *Croatica et Slavica Iadertina*, 1, Zadar, 19–30.
- BROZOVIĆ, DALIBOR; PAVLE IVIĆ 1988. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1999. Nazivi za blatišta i njihovi odrazi u hrvatskoj toponimiji. *Folia onomastica Croatica*, 8, Zagreb, 1–40.
- BUDMANI, PERO 1883. Dubrovački dijalekat, kako se sada govori. *Rad JAZU*, 65, 155–179.
- CELINIĆ, ANITA i dr. 2010. *Prinosi hrvatskoj dijalektnoj fonologiji*. Split – Zagreb: Književni krug Split – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- ČILAŠ, ANKICA 2002. *Fonologija ikavskih štokavskih govora između rijeke Krke i Neretve*. Magistarska radnja u rukopisu, Zagreb.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA 2007. Govor Krivoga Puta kod Senja. *Fluminensia*, 19, 1, Rijeka, 57–74.
- DAMJANOVIĆ, STJEPAN 1995. *Staroslavenski glasovi i oblici*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- DANIČIĆ, ĐURO 1913. *Akcenti u imenica i pridjeva*. Zagreb: Rad JAZU, XXIV.
- DERKSEN, RICK 2008. *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*, Leiden–Boston: Koninklijke Brill NV.
- DRAGIČEVIĆ, MILAN 1980. *Refleksi jata u današnjim ličkim govorima*. *SDZ*, XXVI, Beograd SANU, 147–233.
- DYBO, VLADIMIR A.; GALINA I. ZAMJATINA; SERGEJ L. NIKOLAEV 1990. *Osnovy slavjanskoj akcentologii*. Moskva: Nauka.
- DYBO, VLADIMIR A.; GALINA I. ZAMJATINA; SERGEJ L. NIKOLAEV 1993. *Osnovy slavjanskoj akcentologii: Slovar'*. Moskva: Nauka.
- FILIPOVIĆ, RUDOLF 1985. Sociolingvistički uvjeti očuvanja konavoskog dijalekta u Watsonvilleu (SAD). *HDZ*, 7–1, Zagreb, 89–93.

- FINKA, BOŽIDAR 1977. Štokavski ijekavski govori u Gorskom kotaru. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, XX-1, Zagreb, 145–172.
- GLAMUZINA, MARTIN 1996. Demografski aspekti nestajanja starih i stvaranja novih naselja u delti Neretve. *Geoadria*, 1, Zadar, 59–72.
- GUDEK, VEDRANA 2013. *Opis govora Gornje Konjščine*. Diplomski rad u rukopisu, Zagreb.
- HALILOVIĆ, SENAHID 1996a. Govorni tipovi u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke. *Bosanskohercegovački zbornik*, 7, Sarajevo.
- HALILOVIĆ, SENAHID 1996b. O govoru Opuzena. *Studia linguistica Polono-Meridianoslavica*, 8, Skoplje: MANU, 191–198.
- HER = *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Ranko Matasović i Ljiljana Jojić (ur.) 2002. Zagreb: Novi liber.
- HAMM, JOSIP; MATE HRASTE, PETAR GUBERINA 1956. Govor otoka Suska. *HDZ*, 1, Zagreb, 7–213.
- HOLZER, GEORG 2007. Historische Grammatik des Kroatischen: Einleitung und Lautgeschichte des Kroatischen. *Schriften über Sprachen und Texte*, 9. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- HOUTZAGERS, HUBRECHT PETER 1985. *The Čakavian dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam: Rodopi.
- HOUTZAGERS, HUBRECHT PETER 1999. *The Kajkavian Dialect od Hidegség and Fertőhomok*. Amsterdam – Atlanta: Rodopi.
- HRASTE, MATE 1951. O štokavskim govorima na Hvaru i Braču. *Zbornik radova Filozofskoga fakulteta I*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, 379–395.
- HRASTE, MATE 1959.–1960. Metodologija ispitivanja naših dijalekata. *Jezik*, 8, Zagreb, 71–81.
- HRASTE, MATE 1970. O prijelazu glasa -m u -n (-n <-m). *Filologija*, 6, Zagreb, 69–75.
- HOZJAN, SNJEŽANA 1998. Južna Italija u *Hrvatski jezik*. Opole: Uniwersytet Opolski Instytut filologii Polskiej, 279–286.
- IVIĆ, PAVLE 2001. *Dijalektologija srpskohrvatskog jezika. Uvod u štokavsko narečje*. Celokupna dela Pavla Ivića, 2. Sremski Karlovci; Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- IVŠIĆ, STJEPAN 1913. Današnji posavski govor, *Rad JAZU*, 196, I, 124–254, II, 9–138.
- IVŠIĆ, STJEPAN 1914. *Nacrt za istraživanje hrvatskih i srpskih narječja. Kovčežić za hrvatska i srpska narječja*, knjiga I. Zagreb: JAZU.

- IVŠIĆ, STJEPAN 1970. *Slavenska poredbena gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- IVŠIĆ, STJEPAN 1996. *Jezik Hrvata kajkavaca*. Zaporešić: Matica hrvatska – Ogranak Zaporešić.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2001. *Fonologija govorâ brodskega Posavlja*. Magistarski rad u rukopisu, Zagreb.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2005. *Morfološko-naglasna poredbena analiza ikavskojekavskih štokavskih govora oko Županje i Orašja*. Doktorska disertacija u rukopisu, Zagreb.
- JOZIĆ, ŽELJKO 2007. O metodologiji terenskog istraživanja. *Šokačka rič*, 4, Vinkovci, 155–161.
- KALSBECK, JANNEKE 1998. *The Čakavian dialect of Orbanici near Žminj in Istria*. Amsterdam-Atlanta: Rodopi.
- KAPOVIĆ, MATE 2003. Razvoj starih dugih samoglasa u hrvatskom i ostalim slavenskim jezicima. *Filologija*, 41, Zagreb, 51–82.
- KAPOVIĆ, MATE 2005. Nove duljine u hrvatskom jeziku (nakon općeslavenskoga razdoblja). *Filologija*, 44, Zagreb, 51–62.
- KAPOVIĆ, MATE 2006. Naglasne paradigme *o*-osnova muškoga roda u hrvatskom. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 32, Zagreb, 159–173.
- KAPOVIĆ, MATE 2007. Naglasne paradigme imeničnih *i*-osnova u hrvatskom. *Croatica et Slavica Iadertina*, 3, 71–79.
- KAPOVIĆ, MATE 2008. Razvoj hrvatske akcentuacije. *Filologija*, 51, Zagreb, 1–39.
- KAPOVIĆ, MATE 2009. Rising mobility in Slavic *i*-stems. *Protolanguage and Prehistory. Akten der XII. Fachtagung der Indogermanischen Gesellschaft, vom 11. bis 15. Oktober 2004 in Krakau*, ur. Rosemarie Lühr, Sabine Ziegler. Wiesbaden, 236–243.
- KAPOVIĆ, MATE 2010a. Naglasak *o*-osnova muškoga roda u hrvatskom – povijesni razvoj. *Filologija*, 54, Zagreb, 51–109.
- KAPOVIĆ, MATE 2010b. Naglasak imeničnih *i*-osnova u Orubici. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 36, Zagreb, 23–31.
- KAPOVIĆ, MATE 2011a. Naglasak imenica srednjeg roda u hrvatskom – povijesni razvoj. *HDZ*, 17, Zagreb, 109–146.
- KAPOVIĆ, MATE 2011b. Naglasak *ā*-osnova u hrvatskom – povijesni razvoj. *HDZ*, 17, Zagreb, 147–172.
- KAPOVIĆ, MATE 2011c. Historical Development of Adjective Accentuation in Croatian (suffixless, *-ънъ and *-ькь adjectives). *Baltistica*, VII, Vilnius, 103–448.

- KAPOVIĆ, MATE 2013. *Povijest hrvatske akcentuacije*. 1. Fonetika. Zagreb: Matica hrvatska. (u tisku)
- KURTOVIĆ, IVANA 2003. *Fonološki opis mjesnih govora čakavskih mjesta koja gravitiraju Zadru, Šibeniku i Splitu*. Magistarska radnja u rukopisu, Zagreb.
- KURTOVIĆ BUDJA, IVANA 2009. *Govori Makarskoga primorja (fonologija i morfologija)*. Doktorska disertacija u rukopisu, Zagreb.
- LANGSTON, KEITH 2006. *Čakavian prosody, The accentual Patterns of the Čakavian Dialects of Croatian*. Bloomington: Slavica.
- LANGSTON, KEITH 2007. Common Slavic accentual paradigm (d): A reevaluation on evidence from Čakavian. *Tones and Theories: Proceedings of the International Workshop on Balto-Slavic Accentology*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 121–150.
- LEHFELDT, WERNER 1993. Einführung in die morphologische Konzeption der Slavischen Akzentologie. München: Verlag Otto Sagner.
- LIGORIO, ORSAT 2008. *Flat intonation in Ardelio Della Bella's Dictionary*, www.olorio.com/Download/ligorio_flatintonationhdout1.pdf. 25. veljače 2011.
- LIGORIO, ORSAT; MATE KAPOVIĆ 2011. O naglasku dvosložnih o-osnova s kratkosilaznim naglaskom u Dubrovniku. *Croatica & Slavica Iadertina* VII, 2, Zadar, 327–366.
- LISAC, JOSIP 1998. Štokavski i torlački idiomi Hrvata u *Hrvatski jezik*. Opole: Uniwersytet Opolski Institut filologii Polskiej, 195–205.
- LISAC, JOSIP 2003. *Hrvatska dijalektologija 1. Hrvatski dijalekti i govori štokavskoga narječja i hrvatski govori torlačkoga narječja*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- LISAC, JOSIP 2009. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- LONČARIĆ, MIJO 1966. *Kajkavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga.
- LUKEŽIĆ, IVA 1996. Prilog raspravi o genezi hrvatskih narječja. *Fluminensia*, 8, 1–2, Rijeka, 223–236.
- LUKEŽIĆ, IVA 2004. Čakavsko u štokavskome govoru Imotske krajine. *I. B. Šamija: Rječnik imotsko-bekijskoga govora*. Zagreb: Društvo Lovrećana, 471–501.
- LUKEŽIĆ, IVA; SANJA ZUBČIĆ 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobnišćine.
- LUKEŽIĆ, IVA 2012. *Zajednička povijest hrvatskih narječja: 1. Fonologija*. Rijeka: Filozofski fakultet – Čavle: Katedra Čakavskog sabora Grobnišćine.

- MALNAR, MARIJA; PERINA VUKŠA 2012. Postoje li čakavski elementi u fonologiji čabarskih govora? *Zbornik radova Petoga hrvatskog slavističkog kongresa*, 1, Rijeka, 319 – 328.
- MANDIĆ, DAVID 2011. Naglasak imenica u perojskom govoru. *Filologija*, 57, Zagreb, 175–184.
- MANDIĆ, DAVID 2012. Naglasak glagolâ s *i*-prezentom u govoru Medulina. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 38/2, Zagreb, 23–31.
- Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001., www.dzs.hr 3. lipnja 2013.
- MARKOVIĆ, IVAN 2007. Do kosti. Imenice hrvatske *i*-sklonidbe. *Lahor*, 2, Zagreb, 14–36.
- MARKOVIĆ, IVAN 2013. *Uvod u jezičnu morfologiju*. Zagreb: Disput.
- MATAGA, VOJISLAV 2003. *Romanizmi u neretvanskoj govoru*. Zagreb: Altagama.
- MATAGA, VOJISLAV 2010. *Opuzenski govor. Nacrt i građa za rječnik frazema*. Zagreb: vlastita naklada.
- MATASOVIĆ, RANKO 2001. *Uvod u poredbenu lingvistiku*. Zagreb: Matica hrvatska.
- MATASOVIĆ, RANKO 2008. *Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA 1989. Glagolski oblici u čakavskom narječju i u hrvatskom književnom jeziku. *Filologija*, 17, Zagreb, 81–109.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA 2005. *Frazeologija novoštokavskih ikavskih govora u Hrvatskoj: s rječnikom frazema i značenjskim kazalom s popisom sinonimnih frazema*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Školska knjiga.
- MOGUŠ, MILAN 1957. Izvještaj o istraživanju narodnih pomorskih naziva u dolini Neretve. *Ljetopis*, 62, Zagreb, 415–417.
- MOGUŠ, MILAN 1977. *Čakavsko narječje. Fonologija*. Zagreb: Školska knjiga.
- MOGUŠ, MILAN 2002. *Senjski rječnik*. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Matica hrvatska Senj. Zagreb – Senj.
- PECO, ASIM 1964. Govor istočne Hercegovine. *SDZ*, XIV, Beograd, 1–200.
- PECO, ASIM 1966.–1967. Jekavske oaze u zapadnoj Hercegovini. *JF*, XXVII, 267–306.
- PERAIĆ, MARTINA 2011. Word accent in the local dialect of Bosanski Svilaj. *Baltistica*, VII, Vilnius, 171–196.
- PICCOLI, AGOSTINA 1998. Prelazak riječi u pasivni sloj u govoru moliških Hrvata. *Filologija*, 30–31, Zagreb, 501–507.
- PIŠKOVIĆ, TATJANA 2011. Sintaktička narav gramatičkoga roda. *Filologija*, 56, Zagreb, 137–158.

- PULJIĆ, IVICA 1995. Neum – povijesna domovina Hrvata. *Neum – zavičaj i zemlja Hrvata: Humski zbornik*, 1, Neum, 11–109.
- REŠETAR, MILAN 1900. *Die serbokroatische Betonung sudwestlicher Mundarten*. Wien Alfred Holder, K. u K. Hof- und Universitats-Buchhandler.
- REŠETAR, MILAN 1951. Najstariji dubrovački govor. *Glas SANU*, 201, 1–47.
- SHRAGER, MIRIAM-MARIA 2011. Accentuation of masculine monosyllabic nouns of Susak speakers in New Jersey. *Baltistica*, VII, Vilnius, 207–225.
- SKOK, PETAR 1971.–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, I – IV. Zagreb: JAZU.
- STOLAC, DIANA 2008. *Jezik Likarija priprostih Luke Vladmirovića*. Fra Luka Vladmirović i Neretva. *Zbornik trećega neretvanskoga, znanstvenoga i kulturnoga sastreta*. Opuzen – Zagreb: Neretvanska riznica umjetnina i inih vrijednosti, Hrvatska kulturna zaklada, Hrvatsko slovo, 49–59.
- ŠIMUNDIĆ, MATE 1971. *Govor Imotske krajine i Bekije*. Djela ANUBiH XLI, Odjeljenje društvenih nauka 26, Sarajevo: ANUBiH.
- TAFRA, BRANKA 2007. Broj i rod ispočetka. *Filologija*, 49, Zagreb, 211–233.
- TAFRA, BRANKA 2005. *Od riječi do rječnika*. Zagreb: Školska knjiga.
- TOMELIĆ ĆURLIN, MARIJANA 2009. Jezične značajke mjesnoga govora Janjine. *Croatica et Slavica Iadertina*, 5, 5; 87–96
- VERMEER, WILLEM 1982. On the principal sources for the study of čakavian dialects with neocircumflex in adjectives and *e*-presents. *Studies in Slavic and General Linguistics*, 2, Amsterdam, 279–340
- VERMEER, WILLEM 2009. Appendix: Critical observations on the *modus operandi* of the Moscow Accentological School. *Einführung in die morphologische Konzeption der slavischen Akzentologie*. München: Werner Lehfeldt (3. izdanje), Otto Sagner, 129–159.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2005. Nacrt za vidonjsku antroponimiju. *Folia onomastica Croatica*, 14, Zagreb, 147–177.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2006. Dobranjska prezimena i nadimci. *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb, 191–216.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2007a. Pregled toponimije dalmatinskoga i hercegovačkoga Zažablja. *Folia onomastica Croatica*, 16, Zagreb, 289–319.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2007b. Accentual alternations in Neo-Štokavian Ijekavian Dialects of Neretvanska Krajina. *Tones and Theories: Proceedings of the International Workshop on*

Balto-Slavic Accentuation. Posebna izdanja Instituta. Zagreb: Institut za hrvatski jezik, 199–211.

VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2010a. Opuzenska prezimena – brojnost i postanje. *Hrvatski neretvanski zbornik*, Zagreb: Društvo Neretvana i prijatelja Neretve, 71–90.

VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2010b. Pregled toponimije jugozapadnoga dijela Popova. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 283–340.

VIDOVIĆ DOMAGOJ 2011a. *Antroponimija i toponimija Zažablja*. Doktorska disertacija u rukopisu, Zagreb.

VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2011b. Iz neretvanske ojkonomije: imena službenih naselja 1857. – 2001. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 3, Zagreb: Društvo Neretvana i prijatelja Neretve, 206–233.

VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2012. Slivanjska naselja i prezimena. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 4, Zagreb: Društvo Neretvana i prijatelja Neretve, 128–144.

VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2013. Naglasci u govorima i toponimiji Zažablja i Popova. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/1, Zagreb, 155–173.

VIDOVIĆ, MILE 1994. *Župa Vidonje*. Split: Crkva u svijetu.

VIDOVIĆ, MILE 2000. *Radovan Jerković – život i djelo*. Metković: Matica hrvatska.

VRANIĆ, SILVANA 2002. *Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu. 1. Fonologija*. Rijeka: Matica hrvatska Novalja.

VRANIĆ, SILVANA; MIRJANA CRNIĆ 2008. Iz fonologije govora Mrkoplja. *Čakavska rič*, 1, Split, 119–133.

VRANIĆ, SILVANA 2010. Naglasni tipovi u govoru Novalje na otoku Pagu. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 36/1, Zagreb, 203–222.

VRANIĆ, SILVANA 2011. *Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu. 2. Morfologija*. Rijeka: Matica hrvatska Ogranak Novalja; Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

VUKŠA NAHOD, PERINA 2013. Naglasak *o*-osnova muškoga roda u govoru Komazina. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/1, Zagreb, 175–186.

ZUBČIĆ, SANJA 2006. *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima (sinkronijski i dijakronijski aspekt)*. Doktorska disertacija u rukopisu, Rijeka.

ZUBČIĆ, SANJA 2010. Akcentatski tip *c* u imenica muškoga roda u sjeverozapadnim čakavskim govorima. *HDZ*, 16, Zagreb, 157–170.

9. PRILOZI

9.2. Popis ispitanika

Slivno Ravno

Jerka Ključec (r. 1944.)

Danka Prović (r. 1949.)

Kata Prović (r. 1947.)

Mihalj

Mila Kadijević (r. 1926.)

Mila Kadijević (r. 1933.)

Ante Mađor (r. 1931.)

Ivo Mađor (r. 1936.)

Blace

Joško Bartulović (r. 1921.)

Luka Sršen (r. 1931.)

Manda Sršen (r. 1937.)

Nevenka Vodanović (r. 1939)

Podgradina

Paula Bjeliš (r. 1941.)

Ivo Ključec (r. 1949.)

Branko Mataga (r. 1929.)

Jozo Mušan (r. 1949.)

Anđelka Popović (r. 1930.)

9.3. Ogledi slivanjskih govora

9.3.1. Ogled govora Slivna Ravnoga

Sádio bi se kàpula, čèsan, ùndā òvī fázō, bòbica, pa ràšīn, léca – sačivica se zválo, sádio bi se kòmpir, ònī kòji je bīo vrjédan, a kòjī je bio lēn ko što i dānas ìmā svjēta, je, je i dùvān, dòbro si napoménila, níje bílo ko što sà na strúju, súsilo bi se, nízalo bi se špāg i ùndā līs pò līs vākō ga slòži, bèri ga, naníži svè vākō līs, ìgla je bíla, ùndā nānīžeš, ùndā bi se u tòru, u štālān vākō razgřnilo i ùndā bi se tō súsilo u ládu, níje ko sà na strúju, ùnda bi se lēpo kà bi bílo jùgo, křša, zími, jesèni, ùndā bi se tō lēpo u kùžīnī, u dīmari, tō bi se cjēlā fāmīlā i ùndā bi se to demétalo na kòleno bi se sjēlo, ùndā bi vākō ònī līs jèr nè smjēš kād je bùra, òn bi se lómio, a kà nè bi bílo jùga, ùndā bi ga sàmo mǎlo pòstrapō, sàmo mǎlo da pòpustī, sàmo vākō rùkān po kòlenu i lēpo ù nē bǎle svéza pa se vòzilo ù Metkoviće, kō kà je bílo n i trupē, nègo ù lǎži, vèlikōn trùpi, óde pa òdolēn s trùpōn svè na vèsla ù Metkoviće. Já znān, ùndā mi bi se zéca ràdovali, čāca bi pòkōnī ùndā tèk dònio jǎbūkā přvi pūt, demétajte dùvān, dòbićete jǎbūkā, slǎžā je od šèćera bíla.

Vō, kàko nísan ì dvā, pòkōnī čāca òrō i já bi se dīzala po nòci namirívat, to su se namirivali vòli ùjutro, ìžu òrat i vèčēr je nīma pñiprēmļeno dvā vèta, dvīje bǎle mi bi zváli trāvē, i nī trēbā dòk se svānē dvā púta se dīgnit ù trī ùre i u četři nīman dvāman dā lēpo da jèdū, i ùnda kād òni lēpo jèdū dvā púta dòk se svānē, ùndā ì se lēpo nàpojī, dā in se vòda i ònī pñiprēmī ko òrē svòje stvāri, zválo se ònō što se òralo ràlica i ònō okolo vrāta što su vézali jèdan drùgōme tēligi, ùndā òni što sàstavļā drùgīn đřveton vākō óde jèdan vō, tū je drùgī tēligi i járam, tō je mēni bílo stvárno, ùndā ko djéte mēni se níje bílo tēško dīgnit kà bi me pòkōnī čāca zvāvo, i nísan se ja nīkad nī bòjala, já bi sjèdnila nā n kà bi gònila ga nà pašu, ùndā bi òn lègō kà bi se nàjevo já bi sjèdnila nā n vākō, izvřnō se, bílo po dvīsta kīlā ù nēmu. Bílo je svèga kròz život, ùndā mi se jèdnē gòdinē pñēmā Rábī, ìmāmo devedèsē mǎslīnā je bílo, i tēta pòkoña mēni gòvorī àjde ìmala mi se krāva otèlit i òna gòvorī krāva ì vō bīo, i òna mēni gòvorī àjde, gòni, àko ti se slūčājno òtelī, òstavi nū i àjde dòma. I òna se meni lēpo otèlila i òno je sīsalo i svè lēpo. Ja stála tāmō i štā cú sà, ìžēn já dòma strā me òstavīt, i dòšla ja dòma i tēta gòvorī àjde, vráticemo se nǎtrǎg, òno sà se otèlilo i do dvā-trī sāta òklēn-dóklen blīzu Rábē òn je dòšō nā Slívno svè poláko. Gòvorī òna kà se ùmorī kō ée nòsi, ù nēmu bílo pedèsē kīlā blīzu, e, vèlikō tèle.

Kata Prović

Ako öcete bãš prãvo, kã smo mî išli ù škõlu nèkã se igra zvãla, cõtali smo, stõnoga se zvãla pa smo se igrali nèkî kamèncíci bíli, tíra se zvãla, tírë, bílo je pë kamècīca, báci jèdan ù zdrãk. ðrugõg nãmīš òvõga prīmãš òzgãra. A igrali smo i p̄stena, sakrivo bi se nèkã slãmkã, tõ se zvãlo p̄stën, slãmčica ili nèkõ ðŕvce, pa se pogãžalo pod kõjīn, pa kõnãcã cùre, mõmci ko izgũlī, ùnda trébaju se nī dvõje polũbit.

Bílo je pãr ľudī, bãš i mõj mũž je znão na ònũ ùsnũ harmõniku, bïo jèdan svirãč sa harmõnikõn ðõle iz Blãcã, istõ gõdište mõga mũža, ùndã bi òn iz Blãca ðõšõ nã Slīvno ù cŕkvu u škõli na kãtu je bíla nãstava, u prízemľu òmladina svë je tõ bílo jãdno, nèsretno, bez kanalizãcije bëž ľčega al ùglavnõn bïo je plës põsľe mīse nīje to nīkad bíla vëčër po nõci, sãmo ĺza mīse ònõ nèkad zaplësalo, nèko je smïo, nèko nīje. Sirõmaštvo je bílo, nèko je ĺmõ, jã san ĺmala Bõgu fála, mõj cãca žŕtvovõ se òn vãzda zã nãs kõlko je mõgõ.

ĺšli sa Zãvale, sa grãda, svë je tõ išlo nã Slīvno, Lõvõrje, a Lõvõrje išlo nèkad na Rãbu, i na Rãbi je bíla škõla, pa je bíla škõla u Míãľu, ja nè znãn ĺmã li sãda, al tõ je bílo svë cëtri rãzreda. Ja nīsan ni išla nègo cëtri, nīje mi ni mũž mõj. Põkoñī jèdan brãt, òn je bïo dvīje gõdne sãmo òd mene stãrijī, òn je, ĺmala san stãrijega brãta kõjī je nèga škõlovõ, òn òstõ iza rãta u vójski, võjnõ lice, ùndã je ðġgõ òvogã brãta, òn ga je škõlovõ, òn je išõ ðãľe, mī, jã i brãt jõš óže što mi je žīv. Jèdnostavnī račũni, da se znãš potpísat, põvjës, zëmľopis, trébalo je znãt svë glãvnë grãdove i ònī súsjednī zemãľã, Mãžarskë, ĺtalījë, štõ su grãničile.

Tõ je sve bílo od õsobe do õsobe. Mõja mãjka je ĺmala dvã brãta u Amèrici i òni su vãzda slãli pakéte, tãkõ da je òna nõsila, mī bi zvãli vëšte, a pŕje tõgã su žëne nõsile vũstene, štõ su nãmrežgane bíle, mī cùre smo nõsile kãko je bíla móda, nãmrežgana sũkña i nèkã kõšuľa kãko i sad –blũza.

Põjata je bíla že se sjëno ðŕžalo, a tõr je že je žīvo stãlo; õvce, mãgãrci, gõveda, ajvãn je pójam svë stõkë ðŕžale su se krãve, svīne, õvce, nèko je ðŕžõ kõze, mī kao obíteľ nīsmo, bez mãgãrca se nīje mõglo, kénac se to ù nãs zvãvo, tõ je bílo prévoznõ srëdstvo.

Prëla kũželjũ, õvce su se ðŕžale, òprãlã bi se vũna, išcëšľala, bílo ðŕvo jèdno, kũželjũ, i ònõ vretëno, cãk i ònī za krëvet pokrívãci su se tkãli, ĺmale su žëne ònī stãn se zvãvo za tkãne pa se tkãli ti pokrívãci, sukãnci smo mī zvãli.

Danka Prović

9.3.2. Ogled govora Mihalja

Jâ znân svè óže, vîdîš, svè òvò sèlo na Kremènòn žívilo. Jâ san se gòri ròdio i óže nîje bílo, svè se tò kâšnhè rádilo. Tu su bíle sàmo stàje, gòri se žívilo cijèlò òvò sèlo, cijèlò sèlo. A gòri smo na Kremènòn bìli žívili i gòri su na brijègu praoslávci, àmo su dòli kàtolici bíli, pòdijèlono bílo, jèrbo gòri su dvâ plemèna bíla Knéžic i Kàdijevic, àmo je dòli bílo Mažóri, Bákići, Bjelíši, Šèpūti i Vòdanovic, pè plemèna àmo dòli je bílo. Tògà se raskítalo se po svijétu ko svîje drùgò.

Da ti pričān, mōj pòkōjni òtac, òn je rádío u Òpuzenu, u mlīnici jèdnōn, ùndā se bijèlò brāšno preražívalo i tò se àmo je bílo i nà rīvu se kàron gònilo, křcalo se nà bròd, tò je išlo ù Split svè. I ùndā òn, kà bi sùbotōn vèčè dòlazio, dònio bi òsūč koláčā, mīslīn nanízō, a tò ničijā žèca nīsu ìmali, mī smo ìmali, ali nàžalos žèd ùmrō dvedèsè šèstè, cāca devedèsè dèvète, bàba dvā dāna kāsniyè, nās pètero ništa nèmāš, odjedānput òstō i mūči se po tùžijèn dnévnican za vārićak kukùruza. Ja bi kòpō po cijèli dān gòri u Bòćini ìspod Mètkovića i to za dògodine kà se òberè taj kokòruz. Ùndā po tùžijèn mrèžan, to mřznè, nīt si ìmō čizāmā, tākò se tò mūčilo i rádilo.

A néma pūno pòsla, prija se kòpale, trāpile, prija stārī lūdi ònijèn maškíniman, a sà pòlijèš trávu, bācīš žùbar i pòtļa kà bèrèš, bèrèš i gòtovo, sà lūdi vřvove ònè sijécū pa sà nîje visòka, a prija bi trébala skāle òne od šes-sèdan mètārā, sà tò lūdi sijécū néma te visinè, lākšè, mètne dòli mrèžu pòdā nū.

A krāošac, òn je gòlem i vèlik, a òn nîje òpāsān, lūdi su pričali i jâ san to vîdio, nīsan vîdio līčno, al san znāvo prija sād dje mandaríne rástu, to je bílo prija blāto, gònili gòveda ù blato ì tī krāošci vèlikī kōjā bi krāva ìmala mlíjéko, òn bi joj dòšō, spūtio nòge i pòsisō bi je.

Mòja sèstra ìmā jèdna je u Austrāliji pa nōn svāšta pāne nà pamet, pa òna mène pītā, bíle su četři tète i bīo mi cāca i brāt i bàba i žèd. Bíla je kùžina, bíla je dòbro vèlika, bīo je jèdan tàvančić četři za trī ì pō, pa òna mène pītā pa djè su òni spávali, pòkōjnī žèd ì baba spávali su dòli u kònobi, tū je bílo ùle, tu su bíle māsline, svè je tò bílo, a tète su ìmale dvā krèveta na tàvančiću, a tàmo u kùžini, tàmo se grījali.

Ante Mađor

Jā san s vòloviman òrala, su četři vòla, jā san s plùgon òrala, e, jèsan, jèsan, živòta mi mòga, ònò bìlo, brät mi jèdan bìo u Ìtālijì zaròbļen, Talijāni ga zaròbili, tāmò prèko mora kād je vòzio òvū trāvu prodāvat u jèdnōga čòeka, a jèdnōga mi istō bíli òdveli tāmò u Òpuzen su dvòjicu ùbili, i nī su òcerali tāmò u lōgor, da nè bī pòpa dùn Petra nā Slīvnu, Bōg mu stō mu pòkōjā dāvo, òn i je spāsio.

Mōj brät bìo rānen u Crikvènican i nīje nāmi tìo jāvīt da nīje bìo jáko rānen, a jā mīslīn nīko na svijétu nīkoga nīje vòlio ko je òn mène, jā san ìmala nī trī brāta, dvā su mi umřla, a jèdan dòšò iz vójskē, òsmī dān ùmrō, dòbīo ùpalu u míru ònē Jugòslāvije, ne pòginō nègo ùmrō, nīsu dòktori lijéčili dòbīo otrováne a da nīje bìo jáko rānen. Jòš ìmān jèdnōga brāta, tū su òni prèko u Bòcini istō nāpravili kùcu, èvo devedèsē mu je gòdīnā – Milan.

Kākvā vjèra, mòja je svèkrva od kàtolikā, mī to nīka nīsmo glèdali, mòja je Lèna od kàtolikā, nézina je mājka pràoslāvnā bíla, a za kàtolika nā Trn udāta, čeļāde ko čeļāde, Bògu se mòlīmō, u jèdnōga Bòga vjèrujemo svī ko òce, jèdan je Bōg, jèl tākō, jā se ùzdān u drāgōga Bòga, nèkakva síla imāde ko òce vjèrovat, ko nèce èto nēmu tāmò.

Jā san se ròdila na Kremènōn, ùndā gòri mòjōn pòkoñōj mājki i čāci nīsu se dála zèca odgòjit, a nīje bílo nī doktorā kò što je dānas, ùndā su išli òvijēn bājalican, jèdan čòek pòkòñēn čāci rēkō da ìžē tāmò u Pèļesac, da ìmā ko nèkā gátalica. Ùndā òna dòšla da ìžē pó nū i ùndā se prevèzi s lāžōn ònōn vèlikon u Pèļesac gòri ù brđo i pò tū žènu. Ùndā su živili na Kremènōn, jā se nīsan ròdila, i ùndā dòveo tū žènu òna klèkla, ulīla ù čāšu vòdē, mòlī, mòlī, mòlī, svā se òna kážē od mòlitvē ù znōj učinila. Kážē, vidīte óže u vòdi, òvā van žèna nīštī zècu, i tō ròžena nāša kážē strīna bíla, ròžena mòja strīna i vāko nézina kùca óže òdmā vākō pūt, a mòga čācē kùca, vākō nézina s òvū strānu. I gòvorī òvā žèna što je dòšla gòvorī ko nīma gòvorī pokòñōn mājki kážē àjde tī kážē otíži iza kúžinē, dřva se lòžila âmo u kònobicu ìmali prègrade, âmo zè su spāvali, a òvā mi strīna skòčila ná nū za òci jon ìzvadit, a nīko jon nīšta nīje rēkō. Pòkòña mājka vrátila, gòvorī òvōj žèni da ce je ùbit òna, kážē ìžēn jā, ìzac cú jā, nèk tāmò rēčē mēni, ùndā je ìzašla tā žèna, ali nīje prèdā nū ìzašla nīt jon je rijēči rēkla, i ùndā gòvorī òvā žèna mòjjijēn: àko ìže ìmāte osèlit odòvlēn osèlite. I ùndā su òni tàdā sàšli u Miāl, i tākō je mājka nās odgòjila četvero u Miāļu, a pètero i je umřlo gòri.

Mila Kadijević, r. 1926.

9.3.3. Ogled govora Blaca

Višē je umf̄lo štō i ja znān nēgo nas ìmā žīvī; jā san nājstàrijī, ìmā òvāj Zdrāvko Sřšēn, òn žīve ù Ploči, òn je bīo direktōr bānke, òn je mōj vřšhāk, a dūgo izà mene od muškī nājstàrijī ja mīslīn rōžāk mi Ánte Cígīc štō ga zòvū, òn je trīdesē sēdmo-òsmō gòdište, òd mene mlāžī trīnēs gòdīnā. Svē stāro pòmřlo od muškī, a ženskī je prijē četři-pē misēci jēdna od devedēsē i šēs gòdīnā, a òd nē ìmā sà nājstàrijā dōli imāde Māša stàrijā òd mene gòdinu dvaesčētvřtō gòdište, ìma jēdna ù Valama dvaestrēcē-drūgō gòdište, a drūgō svē òvō mlāžē.

Òvō su svē štō san pričō nāši domoróci, ìmā i nāseleñī óde u stārōn nāseļu štō mu je žēna Cùrić, Jākōv bīo i žēna mu je ù Metkoviću umf̄la u dòmu, stāračkōn dòmu sàmo mīsēc dána stāla, štō gòdīnā je navřšila, blīže jon brāda bīla kōlīna nēgo kōlina zēmļē kàko je išla, i òvāj, tō su nasēlīli tū, ùndā dòšō jēdan Mēdāk za zēta istō Bartùluši nāšōn, ùmrō i on, i òna umf̄la ìma pō godine dvādesē gòdīnā je bīla u krēvetu stāla u Mākarskon stāla u cēri. Ùndā jēdan Franícević iz Òpuzena, òn se tāmō ožēnio istō prēko, tō su svē drūgō domoróci i sàda su nēkē kùće pròdāte, i jā san pròdō mòju stārū kùcu di san se jā ròdio.

Ma dī se nē družī nēmā ništa. Jā san rēkō di čòvik nēmā prijateļa, nēmā ni sebe, i u kòga nīko ne dòlazī, nē trēbā ni òn da ùlazi ù kuću, ùvīk je bīlo pòtriba čòvik čòvika, nāročito žēna, ùvīk je išla jēdna ù drugē zājmi nēšto, àko se zàtvorīš, nēš ù nikoga.

Nīsan ponávļō rāzred nījēdan, a zavřšio šēs, óde je bīlo šēs razrēdā škōlē i dok san išō ù škōlu, išō san nà mrežu po nòci, nīja cāca ìmō krūva pa trēbalo ìc nà mrežu po nòci, àl se ùčilo ùndā vlikō prédmētā kòlko sàda ìmā, bīlo je mǎlo prédmētā bōgati, al nīje vākī štā je bīlo sād, ima pòla šta nē trēbā, a mōrāš imat kñīge, ìmāš přvī rāzred, ìmaš tàblicu, pīšēs, přvī rāzred òvī sād ù prvōn rāzredu pedēsē tékā, jēl tākō, ìmō si ònē glāvnē kñīge za písane òne su stāle ù škōli, a ònō štō si ìmō dòma, ìmō si jēdnu za dòmācí rād i jēdnu za račūn, mèn s činī jā san ùčio kñīge kòje su bīle more bi pedēsē gòdīnā prijē zàpīsane, a sàda svākē drūgē gòdinē da ļudi plācāju, a òni nēmaju šta písat.

Jèsmo mǎlo slātko prēd kučōn, i bīo jēdan Pòļāk sa žēnōn i nēga smo zváli, jēdna Poļākiña, a mūž jon je Švábo, kúpili su dōli kùcu i pášo mōj sa svàstikōn, mòja svàstika je Mårtina sēstra, òn dònio hramòniku pa smo svírali, a přija smo nāvečē istō svírali, únde smo sjēdili istō na zídu, istō smo zváli Poļāka sa žēnōn, i súsíd dònio pāncete, izrezō ja, dònio vína i Pòļāk ošō dōli ù stān, dònio i òn lītar vína i dònio sīra.

Joško Bartulović

Īžēn dānas, ōnō jūtrōs kīša, nīsan nīgdi izišla cīlī dān nēšto fālī, a kād sāmo ūjutro izīžēš do ōsan sati, to je drūkčijē, ūndā nāstaviš pò kući, ūndā rúcak, pa lēgnēš, i evo ti dvī-trī ūre popódne i dōžē ti tō bŕzo, al āko ūjutro nīgdi, jā nē znān kāko se ōvī mōj bōrī.

Sāžāk za sáčuru, ĩmān ĩ jā ĩ sā sāžāk gōri ū stārōn kùžīni ka sumpòrājēn smōkve, stāvīn tēcu nā nī da mi ne izgorī, līpō se to rādi, pŕvō se zvāla pŕtva je bīla, da ti ja kāžēn, pŕtva jā mīslīn da bi dŕžala pē-sēs kīlā brāšna, a tō je bīlo od nēkē slāmē pletēno. Dī su se ōnē pŕtve plēle? Nīje tō ū nās, u Slāvōniji, u Sínu, i ūndā su bīle vēcē nācve vākō i óde je ū mene bīo jēdan vèlikī stōl i jā bi stāvila tē nācve tū i donēsī dvī pŕtve brāšna, ĩmā sīto, līpo pròsijēš, stāvīš sōli, stāvīš kvās ūnūtra, kvās je ĩmō svāk svōj ōstavļō si kvāsac od ōnogs ĩstōga brāšna i ūndā bi se tō līpo zakuvalo. Tō bi dōbro dlānovima i kā bi se tō līpo sàstavilo ū tū bŭblu svē ūndā bi se nācve skīnile, stāvila bi se óde dāska jēdna vèlikā i bīlā kŕpa i ūndā bi se pŕvīlī pāneti s rúkōn kolāčali, tō se zvālo kolāčāne, znāš, i ūndā bi se tō kolāčalo ĩsto ko dānas ōvī pāneti kōjē kŭpīš u tŕgōvīni i tō bi se ōstavilo jēdno dvī ūre da pòdignē se kvāsac nā tōn, obamòtāš s bīlōn kŕpōn, svē se stāvilo, a gōri je u kùžīni stārōn ū mene tā pēc, Gōri bi jēdna žēna ĩšla lòžit dŕva, gōri ugrijavā pēc, a drŭgā bi óde ōko togā rádila. Iznēsī to gōri na lēžīman i ūndā ĩmāš, ĩmān ĩ sad ōnū lòpatu gōri u kùžīni i ōnē grābļe što se žērava vādila, svē ja to ĩmān gōri u kùžīni sāmo óe mi se kùžīna obōrit, žāo mi je srŭšīce se, i ūndā bi se tō līpo nā tō stāvilo tāmō ūnūtra uvālilo, vrāta zatvōri, nākon pó ure bi se ĩšlo okŕénit, mālo vīdit, i tākō za jēdan sāt bi tō bīlo pečēno. Za čētri-pē dānā pūnu bīlū kōfu donēsī krŭva gōri, stāvī u tāvan, pòkrīj, a dānas, āko je prinócio nē vaļā i nē vaļā stvārno, al ūndā je tō bīo nāš dōmācī kvāsac štō je dŕžalo, ōn je bīo pūno bōļī drŭgī dān nego pŕvī.

Jēdan pūt ĩšli smo ti mī, Lújo, nā more bàca mrēže, lòvio ti ōn rībē šāmjērā, dōbrē rībē, pāvo snīg, dōlazio krŭv nīsmo kŭvali, nēmā krŭva, štā óeš, kāžē Lújo štā óemo sād, ōcemo li púru, nē, kāžē da ōbārīmo kumpírā i da óemo sō tōn rībōn, nīje ti tō nīko mōgō bēz krŭva.

Ļŭdī pŕvo kā su ĩšli ū poļe kòpat ĩšlo se ōdavlen s mālōn trŭpinōn tāmō u Crēpine, nīje bīlo ni pēntē ni ĩšta, ĩšlo bi se rānijē, ūvīk bi se ĩšlo rānijē dōma, marēndalo bi se tāmō jer nē bi ti mōgō kòpat pa do pódne, līpo bi se marēndalo nāpiō bi se čōvik bēvānde i ūndā ūdri, kòpāj lòzu, i kā bi dōšla āko je vākō bīlo tōplo pŕēko dāna mālo se zavāli pòd smōkvu i jōpēt nēšto rŭcāj i ūvīk je bīla vēcera kŭvāna, a sād nē ĩžē se nīt se vānka jēdē, ko ĩžē s kōliman taj dōžē ĩ doma i na rúcak, nīt se rādi cīlī dān, tō je pŕvō bīlo s trŭpinōn si ĩšō mālōn na vēsła.

Manda Sršen

9.3.4. Ogled govora Podgradine

Òni su nàma kràli svè žìvo šta bi ùfatili, i sà dõli ìspod c̃kve tē nòvè ìmā jèdan vākō, bījā je mòstič̃ òbal, sà su ga preurédili, ìmā ùstava na òbali, zvāli su zlātnā vrāta, tō su nāši pròzvāli zlātnā vrāta jèr su òni sve kràli, i tā jāruga, tō je bījā vòdenī pūt da bi òni išli pri b̃rda di su òni ìmali ta sèla Lövörje, štā ja znān kàko se zvāla, tō su svè kràli i tāmō su vòzili, i ùndā su nāši tō pròzvāli zlātnā vrāta, a òni nè dajū to rēč̃, òni tō nè volē čùt

Slìvno je pòluòtok i mī smo dīo tōg poluòtoka do na ṽj mōsta tō je krāj poluòtoka, ìdē tāmō Kùti, ìdē vāmō i ùndā vāmō do Nèuma, tō je poluòtok, dāk̃le svè je tō Slìvno, al je bìlo prāvo sèlo Slìvnō, tō smo mi smátrali Slivāncima u sāmōn sèlu, i tō je bìlo pòvelikō sèlo, tō je na zārāvni, na jèdnōn plòči, i fīno, lípo sèlo, e, sà su tū bìli i záseoci po prezimèniman, Pròvičā sèlo, tō su mòja ùnučād Pròviči sād, pa san jā rēkā Korīni nāj̀bòjē da ti b̀dēš Mùšan. Pròviči, tō su ti Slivānci tāmō, ma nè bi dīdo nèk Níno b̀dē, ko brāt, dāk̃le òni su ìmali te záseoke mālē, al sve to bìlo ustvári u pēstō mētārā Bábīči, Pròviči, ùndā se nèki spùstili dõli u Klèk, svì su bìli uglavnōn gòri nā brdu, òni su čúvali grānicu Vènēcijē od Tùrākā.

Ìmā blāckā je bījā nāziv za svè kòjē su u vòdi, a vāmō je bījā pòskok i c̃nostrūg, ko òtrōvnice, blāvōr, òn je gùšter, on níje zmija, i mī smo govóрили prāvo krāoštarac. Jā san svākī dān bījā ùz nī, pa jē ròžāka mōga ùjijā ga c̃nostrūg na kòščeli, brā je koščele, ùvatijā se za grānu, a òn je bījā na grāni i ùjede ga ódi. Òn je žìv, a za c̃nostrūga ne garāntīrān, ali mājke mi bòrtā je dvī-trī ùre u ambulānti.

Àko ču ti rēč̃ mòje, nèš mi ṽrovat; nēmān slīkē od vinčāna, c̃k̃vē nēmān, vērē nēmān. Jā san je ùkrā, nīsu mi dāli jèr san bījā pòznātā barāba, jer sān več̃ ìmā jèdnu dōma, zāmislī bezòbraznī júdi, tō mi zāmirlī. Ùndā sān jā nū òd kùčē dō kùčē ù Bilōn Víru dóslovno trážijā, dēsno-līvo jel tū – níje i pri ṽvu sèla dōšā jōn do strīnē, u tētē, jèr mājkina strāna je bíla jáko pròtiv, a čāčina su bìli sùzdržani, i ùnda san na tēti ṽdijā dā je òna tū, i ùndā nīsan tìjā prāvīt problēme tēti... Stánka je òdāla di je kà su je sāk̃rili ù Koñic, i ùndā san se jā vrātio niz sèlo, živizdùkan i ṽdīn jōn mājku ìza čòška, mājka me pògledala i māknila se, ja sān pròlazijā ko da je nè vidīn, i sād òna račùnā i ko mēni gòvorī àjde, sīnko, dōma. Kārē, ìmāš ì tī sèstre, da je òna tèbe tīla, òna bi tèbe čekala, óde tí bi nū ṽdijā. Jā kārēn, gòspož̃o, svè u rédu, èto van nū ì tō ù nōn, dovīžēna, fála. Za pē minúta san se ja nāšā u nècijōn kùči òkrūžen sa fāmījōn i bēz ròditējā mòjī zakázā i vinčāne.

Jozo Mušan

Bijā san dvā pūta ja na televíziji, Lîpōn nāšōn, a snímali samo film u jèzeru dī je kùča nan gōri. Bīlo je trī iz Zágreba i jèdan óde kōnšija i jā i tū smo pèkli jèguju, i kà smo ispekli jèguju ùndā smo išli òdmā tāmō do Tmōla, jèdnōga škōja, ùndā smo se vrátili nāzād. Ùndā su me nāzād dvā miseca zvāli, ne dvā miseca, ònō je bīlo na dvācēt i pē jedānestōg, da bī li išli snímat film u Kòpačkī rīt, jā kâžēn, Brānko, Brānko mi je ime, jā kārēn, Brānko, a kākō ču jā, sà je lēd, nè mogu, jèdīno tāmō u četvrtōn, pētōn mīsēcu, to dà, jā san zà tō, a ičemo snímat film kārē i Vrānskō jèzero – ka van gōd būdē trībalo, jā ču se upútit iz Mètkoviča s autóbusem.

Sa lòvon, svē sa lòvon, òd svōjī šēsñēs gōdīnā, i kà mi je bīlo devètnēs gōdīnā išā san ù vōjsku i nàpravio san biče jèdnu gōdinu dánā u vōjski, ùndā mi je pòkōnī čāča ùmrā, ùnda san mórō ič kùči jèdno pètnēs dánā. Bīle su līske nājvīšē i pātke, a gūske bi tek dōlazile u pìrvōn mīsēcu, bīlo bi nòčijū da bi znā bi ùbit po stō pedēsē komādā, kād nēstanē patróna ùnda bi išā dōma, tólko tīcē, pñja je bīlo vīšē nègo sàda jer pñje nīje Pàrmāč prisúsijā òvō blāto pa je stāla vòda po mètar i pō u pētōn, šèstōn mīsēcu, a sàda nàpravili se kanāli i čīn pādñē kīša u ròku dēsē dánā svē sūvo jer su jáki kanāli: a rību nāj san vīšē ùvatijā jèdnu nòč, jedno trī i pō kvintāla jègujē, i nīsan je mōgā óde pròdat, kò svāk óde lòvijā pa àjmo mi u čāpjinu u gostiōnu Trī jāblāna, a jāblāni jèsu ispred gostiōne, tū san pròdā jèdno stō pedēsē kīlā jègūjā, pñja išla pod zlāto, a i sàda, a sà je néma u Nèrētvi. Ja nè znān jèsan ùvatijā svākē gōdine dēsē-pètnēs kīla, a imā šārānā, brēnā, mī zòvemo brēni – imā i nājvīšē, jā ču nāč dēsē kīlā, a dōsta nāmi i pé kilā.

Stjèpko dōbro òstā žīv, júnac jèdan izbācijā ga iz trupē, sa rògon ga je raspārā nā dvā-trī mīsta, išā ga ùbit i vīšē mu dōdijā ga gónat ù mālōn trūpi, nā blatu je bīlo biče jèdan mètar vòde i òn ko mlādī júnac ò trī gōdine, òn se okrénijā i nā n, òn iz puškē odòvudā i nīje ga pogòdijā i izbācijā ga iz trupē, i jāmijā pūšku i òpēt pūcā, i tèk ga svlādā, a ròviñā ga na dvā-trī mīsta, mōgā ga je ùbit, ja san mu rēkā pa zāšto si išā sām, zašto nīsi rēkā àmo òba.

Jā san pñje gōdinū dánā na brīgu, òni vākō dōšli, jā se ùjutru dolíbijā ù mālōn trūpi kà vīdīn jā imā i pètero, a sve su jùnād, bīlo od osandèst do stō kīla, ja san dōšā, klèknijā pa jèdnōga pa drūgōga, a ònī skòčiše i ùtekoše, a jā zòven dōma na mòbitel; Ánka, rēci Stjèpku jā san ùbijā dvā tēca, nèka dōžē, ùndā je dōšā òn i zèt Józō, i jā in pòmogā ukřcat, nīje se sa gòvečeton, dōdijē mu.

Branko Mataga

9.4. Naglasne paradigme imenica u slivanjskim govorima

9.4.1. Imenice *a*-vrste m. r. u govoru Slivna Ravnoga

n. p. A: *blävor, brät, cär, čekić, čöek, dïm, dlän, dögazāj, žèd, gövör, gušter, jäsën, jèlen, jèzik, kášaļ, klïn, krüv, läbūd, län, grümën, miš, mlïn, òras, plüg, pötrës, sïr, svèder*'džemper', *šufet*'potkrovlje', *ùnuk, vacület*'marama za glavu', *vëpar, vjëtar, žëludac*

	blavor	brat	car	čekić
N.	blävor	brät	cär	čekić
G.	blävora	bräta	cära	čekića
D.	blävoru	brätu	cäru	čekiću
A.	blävora	bräta	cära	čekić
V.	blävore	bräte	cäru	čekiću
L.	blävoru	brätu	cäru	čekiću
I.	blävoron	brätön	cären	čekićen/čekićön
n.	blävori		cärevi	čekići
g.	blävörā		cärevä	čekića
d.	blävorima(n)		cärevima(n)	čekićima(n)
a.	blävore		cäreve	čekiće
v.	blävori		cärevi	čekići
l.	blävorima(n)		cärevima(n)	čekićima(n)
i.	blävorima(n)		cärevima(n)	čekićima(n)

	čovjek	dïm	dlän	događaj
N.	čöek	dïm	dlän	dögazāj
G.	čöeka	dïma	dläna	dögazāja
D.	čöeku	dïmu	dlänu	dögazaju
A.	čöeka	dïm	dlän	dögazāj
V.	čöeče	dïmu	dlänu	dögazaju
L.	čöeku	dïmu	dlänu	dögazaju
I.	čöekon	dïmon	dlänön	dögazajön
n.		dïmovi	dlänovi	dögazaji
g.		dïmōvā	dlänōvā	dögazājā
d.		dïmovima(n)	dlänovima(n)	dögazajima(n)
a.		dïmove	dlänove	dögazaje
v.		dïmovi	dlänovi	dögazaje
l.		dïmovima(n)	dlänovima(n)	dögazajima(n)
i.		dïmovima(n)	dlänovima(n)	dögazajima(n)

	djed	govor	gušter	jasen
N.	žèd	gövör	gušter	jäsën
G.	žèda	gövora	guštera	jäsena
D.	žèdu	gövöru	gušteru	jäsenu
A.	žèda	gövör	guštera	jäsën

V.	žèdu	gövoru	güşteru	jäsenu
L.	žèdu	gövöru	güşteru	jäsenu
I.	žèdon	gövöron	güşteron	jäsenon
n.	žèdovi	gövöri	güşteri	jäsenovi/jäseni
g.	žèdovā	gövörā	güşterā	jäsenovā/jäsēnā
d.	žèdovima(n)	gövorima(n)	güşterima(n)	jäsenovima(n)/jäsenima(n)
a.	žèdove	gövöre	güştere	jäsenove/jäsene
v.	žèdovi	gövöri	güşteri	jäsenovi/jäseni
l.	žèdovima(n)	gövorima(n)	güşterima(n)	jäsenovima(n)/jäsenima(n)
i.	žèdovima(n)	gövorima(n)	güşterima(n)	jäsenovima(n)/jäsenima(n)

	jelen	jezik	kašalj	klin
N.	jèlen	jèzik	käšalj	klīn
G.	jèlena	jèzika	käšļa	klīna
D.	jèlenu	jèziku	käšļu	klīnu
A.	jèlena	jèzik	käšalj	klīn
V.	jèlenu	jèziku	käšļu	klīnu
L.	jèlenu	jèziku	käšļu	klīnu
I.	jèlenon	jèzikon	käšļen	klīnon
n.	jèleni/jèlenovi	jèzici	käšļevi	klīnovi
g.	jèlēna/jèlenovā	jèzīkā	käšļēvā	klīnovā
d.	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)
a.	jèlene/jèlenove	jèzike	käšļeve	klīnove
v.	jèleni/jèlenovi	jèzici	käšļevi	klīnovi
l.	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)
i.	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)

	kruv	labud	lan	grumen
N.	krūv	lābūd	lān	grūmēn
G.	krūva	lābūda	lāna	grūmena
D.	krūvu	lābudu	lānu	grūmenu
A.	krūv	lābūda	lān	grūmēn
V.	krūve	lābūde	lānu	grūmenu
L.	krūvu	lābudu	lānu	grūmenu
I.	krūvon	lābūdon	lānon	grūmenon
n.	krūvovi	lābudovi		grūmenovi/grūmeni
g.	krūvovā	lābudovā		grūmenovā/grūmēnā
d.	krūvovima(n)	lābudovima(n)		grūmenovima(n)/ grūmenima(n)
a.	krūvove	lābudove		grūmenove/grūmene
v.	krūvovi	lābudovi		grūmenovi/grūmeni
l.	krūvovima(n)	lābudovima(n)		grūmenovima(n)/ grūmenima(n)
i.	krūvovima(n)	lābudovima(n)		grūmenovima(n)/ grūmenima(n)

	miš	mlin	orah	plug
N.	mīš	mīn	òras	plùg
G.	mīša	mīna/mlina	òrasa	plùga
D.	mīšu	mīnu	òrasu	plùgu
A.	mīša	mīn	òras	plùg
V.	mīšu	mīnu	òrasu	plùgu
L.	mīšu	mīnu	òrasu	plùgu
I.	mīšen	mīnon	òrason	plùgon
n.	mīševi	mīnovi	òrasi	plùgovi
g.	mīševā	mīnōvā	òrāsā	plùgōvā
d.	mīševima(n)	mīnovima(n)	òrasima(n)	plùgovima(n)
a.	mīševe	mīnove	òrase	plùgove
v.	mīševi	mīnovi	òrasi	plùgovi
l.	mīševima(n)	mīnovima(n)	òrasima(n)	plùgovima(n)
i.	mīševima(n)	mīnovima(n)	òrasima(n)	plùgovima(n)

	potres	sir	džemper	potkrovlje
N.	pōtrēs	sīr	svèder	šùfet
G.	pōtrēsa	sīra	svèdera	šùfeta
D.	pōtrēsu	sīru	svèderu	šùfetu
A.	pōtrēs	sīr	svèder	šùfet
V.	pōtrēsu	sīru	svèderu	šùfetu
L.	pōtrēsu	sīru	svèderu	šùfetu
I.	pōtrēson	sīron	svèderon	šùfeton
n.	pōtrēsi	sīrevi	svèderi	šùfeti
g.	pōtrēsā	sīrēvā	svèdērā	šùfētā
d.	pōtrēsima(n)	sīrevima(n)	svèderima(n)	šùfetima(n)
a.	pōtrēse	sīreve	svèdere	šùfete
v.	pōtrēsi	sīrevi	svèderi	šùfeti
l.	pōtrēsima(n)	sīrevima(n)	svèderima(n)	šùfetima(n)
i.	pōtrēsima(n)	sīrevima(n)	svèderima(n)	šùfetima(n)

	unuk	marama	vepar	vjetar
N.	ùnuk	vacùlet	vèpar	vjètar
G.	ùnuka	vacùleta	vèpra	vjètra
D.	ùnuku	vacùletu	vèpru	vjètru
A.	ùnuka	vacùlet	vèpra	vjètar
V.	ùnuče	vacùletu	vèpru	vjètru
L.	ùnuku	vacùletu	vèpru	vjètru
I.	ùnukon	vacùleton	vèpron	vjètron
n.	ùnuci	vacùleti	vèprovi	vjètrovi
g.	ùnūkā	vacùlētā	vèprōvā	vjètrōvā
d.	ùnucima(n)	vacùletima(n)	vèprovima(n)	vjètrovima(n)
a.	ùnuke	vacùlete	vèprove	vjètrove
v.	ùnuci	vacùleti	vèprovi	vjètrovi
l.	ùnucima(n)	vacùletima(n)	vèprovima(n)	vjètrovima(n)
i.	ùnucima(n)	vacùletima(n)	vèprovima(n)	vjèrovima(n)

	želudac
N.	žëludac
G.	žëluca
D.	žëlucu
A.	žëludac
V.	žëlucu
L.	žëlucu
I.	žëlucon
n.	žëluci
g.	žëludācā
d.	žëlucima(n)
a.	žëluce
v.	žëluci
l.	žëlucima(n)
i.	žëlucima(n)

n. p. A/B: *bič, dùd, präg, rät*

	bič	dud	prag	rat
N.	bič	dùd	präg	rät
G.	biča/biča	dùda/dùda	präga/präga	räta/räta
D.	biču	dùdu	prägu	rätu
A.	bič	dùd	präg	rät/ù rat
V.	biču	dùdu	prägu	rätu
L.	biču	dùdu	prägu	rätu
I.	bičon	dùdon	prägon	rätön
n.	bičevi/bičevi	dùdovi/dùdovi	prägovi/prägovi	rätovi/rätovi
g.	bičēvā	dùdōvā	prägōvā	rätōvā
d.	bičevima(n)	dùdovima(n)	prägovima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)
a.	bičeve/bičeve	dùdove/dùdove	prägove/prägove	rätove/rätove
v.	bičevi/bičevi	dùdovi/dùdovi	prägovi/prägovi	rätovi/rätovi
l.	bičevima(n)	dùdovima(n)	prägovima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)
i.	bičevima(n)	dùdovima(n)	prägovima(n)	rätovima(n)/rätovima(n)

n. p. A/C: *čëmer, jästrëb, kräj, öblïk*

	čëmer	jästrëb	kräj	öblïk
N.	čëmer	jästrëb	kräj	öblïk
G.	čëmera	jästrëba	kräja	öblïka
D.	čëmeru	jästrëbu	kräju/kräju	öblïku
A.	čëmer	jästrëba	kräj/nä kraj	öblïk
V.	čëmeru	jästrëbu	kräju	öblïku
L.	čëmeru	jästrëbu	kräju	öblïku
I.	čëmeron	jästrëbon	kräjén	öblïkon
n.	čëmeri	jästrebövi	kräjevi	öblïci
g.	čëmērā	jästrebōvā/jästrebōvā	kräjēvā/krajévā	öblïkā/öblïkā
d.	čëmerima(n) /čëmèrima(n)	jästrebövima(n) /jästrebòvima(n)	kräjevima(n)	öblïcima(n)/öblïcima(n)
a.	čëmere	jästrebove	kräjeve	öblïke
v.	čëmeri	jästrebövi	kräjevi	öblïci
l.	čëmerima(n) /čëmèrima(n)	jästrebövima(n) /jästrebòvima(n)	kräjevima(n)	öblïcima(n)/öblïcima(n)
i.	čëmerima(n) /čëmèrima(n)	jästrebövima(n) /jästrebòvima(n)	kräjevima(n)	öblïcima(n)/öblïcima(n)

n. p. B: *bik, bøb, bøk, bôr, čëp, źák, kòń, kòvāč, māk, òrō, pòd, pòp, snòp, vō, vòjnĭk*

	bik	bob	bok	bor
N.	bĭk	bøb	bøk	bôr
G.	bika	bòba	bòka	bòra
D.	bĭku	bòbu	bòku	bòru
A.	bika	bøb	bøk	bôr/nâ bôr
V.	bĭku	bòbu	bòku	-
L.	bĭku	bòbu	bòku	bòru
I.	bikon	bòbon	bòkon	bòron
n.	bĭkovi	bòbovi	bòkovi	bòrovi
g.	bĭkōvā	bøbōvā	bøkōvā	bôrōvā
d.	bĭkovima(n)	bòbovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)
a.	bĭkove	bòbove	bòkove	bòrove
v.	bĭkovi	bòbovi	bòkovi	bòrovi
l.	bĭkovima(n)	bòbovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)
i.	bĭkovima(n)	bòbovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)

	čëp	ďak	konj	kovač
N.	čëp	źák	kòń	kòvāč
G.	čëpa	źáka	kòńa	kovāča
D.	čëpu	źáku	kòńu	kovāču
A.	čëp	źáka	kòńa	kovāča
V.	čëpu	źáku	kòńu	kòvāču
L.	čëpu	źáku	kòńu	kovāču
I.	čëpon	źákon	kòńon	kováčon
n.	čëpovi	źáki	kòńi	kovāči
g.	čëpōvā	źákā	kónā	kovāčā
d.	čëpovima(n)	źácima(n)	kòńima(n)	kováčima(n)
a.	čëpove	źáke	kòńe	kovāče
v.	čëpovi	źáki	kòńi	kovāči
l.	čëpovima(n)	źácima(n)	kòńima(n)	kováčima(n)
i.	čëpovima(n)	źácima(n)	kòńima(n)	kováčima(n)

	māk	orao	pòd	pòp
N.	māk	òrō	pòd	pòp
G.	māka	òrla	pòda	pòpa
D.	māku	òrlu	pòdu	pòpu
A.	māk	òrla	pòd	pòpa
V.	māku	òrlu	pòdu	pòpe
L.	māku	òrlu	pòdu	pòpu
I.	mākon	òrlon	pòdon	pòpon
n.	mākovi	òrlovi	pòdovi	pòpovi
g.	mākōvā	òrlōvā	pòdōvā	pòpōvā
d.	mākovima(n)	òrlovima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)
a.	mākove	òrlove	pòdove	pòpove
v.	mākovi	òrlovi	pòdovi	pòpovi
l.	mākovima(n)	òrlovima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)
i.	mākovima(n)	òrlovima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)

	snop	vol	vojnik
N.	snòp	vò	vòjnìk
G.	snòpa	vòla	vojníka
D.	snòpu	vòlu	vojníku
A.	snòp	vòla	vojníka
V.	snòpu	vòlu	vòjnìče
L.	snòpu	vòlu	vojníku
I.	snòpon	vòlon	vojníkon
n.	snòpi/snòpovi	vòlovi	vojníci
g.	snópā/snòpōvā	vòlōvā	vojníkā
d.	snòpima(n)/snòpovima(n)	vòlovima(n)	vojníciima(n)
a.	snòpe/snòpove	vòlove	vojníke
v.	snòpi/snòpovi	vòlovi	vojníci
l.	snòpima(n)/snòpovima(n)	vòlovima(n)	vojníciima(n)
i.	snòpima(n)/snòpovima(n)	vòlovima(n)	vojníciima(n)

n. p. B₁: *bôl, źòn, grjêh, grëb, hûm/ûm, jêž, kôš, kröv, ľék, pân, plâs 'plast', pût, smjêh, spûž, stô, töp, vřv, zglöb, žëp*

	bol	đon	grijeh	grob
N.	bôl	źòn	grjêh	grëb
G.	bôla	źona	grjêha	grëba
D.	bôlu	źònu	grjêhu	grëbu
A.	bôl	źòn	grjêh	grëb
V.	bôlu	źònu	grjêhu	grëbu
L.	bôlu	źònu	grjêhu	grëbu
I.	bòlon	źònon	grjêhon	grëbon
n.	bölovi	źònovi	grjêhovi	grëbovi
g.	bölövä	źònövä	grjêhövä	grëbövä
d.	bölovima(n)	źònovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)
a.	bölove	źònove	grjêhove	grëbove
v.	bölovi	źònovi	grjêhovi	grëbovi
l.	bölovima(n)	źònovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)
i.	bölovima(n)	źònovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)

	hum	jež	koš	kröv
N.	hûm/ûm	jêž	kôš	kröv
G.	úma	jêža	kôša	kröva
D.	úmu	jêžu	kôšu	krövu
A.	hûm/ûm	jêža	kôš	kröv
V.	hûmu/ûmu	jêžu	kôšu	krövu
L.	úmu	jêžu	kôšu	krövu
I.	hûmom/úmom	jêžon	kôšon	krövon
n.	ûmovi	jêževi	kôševi	krövovi
g.	hûmövä	jêžëvä/ježëvä	kôšëvä	krövövä
d.	hûmovima(n)	jêževima(n)	kôševima(n)	krövovima(n)
a.	ûmove	jêževe	kôševe	krövove
v.	ûmovi	jêževi	kôševi	krövovi
l.	hûmovima(n)	jêževima(n)	kôševima(n)	krövovima(n)
i.	hûmovima(n)	jêževima(n)	kôševima(n)	krövovima(n)

	lijek	panj	plast	put
N.	lĕk	pāñ	plās	pūt
G.	lĕka	pāña	plāsta	púta
D.	lĕku	pāñu	plāstu	pútu
A.	lĕk	pāñ	plās	pūt
V.	lĕku	pāñu	plāstu	pútu
L.	lĕku	pāñu	plāstu	pútu
I.	lĕkon	pāñon	plāston	púten/púton
n.	lĕkovi	pāñevi	plāstovi	pùtevi
g.	lĕkōvā/lekóvā	pāñēvā	plāstōvā	pùtēvā
d.	lĕkovima(n)	pāñevima(n)	plāstovima(n)	pùtevima(n)
a.	lĕkove	pāñeve	plāstove	pùteve
v.	lĕkovi	pāñevi	plāstovi	pùtevi
l.	lĕkovima(n)	pāñevima(n)	plāstovima(n)	pùtevima(n)
i.	lĕkovima(n)	pāñevima(n)	plāstovima(n)	pùtevima(n)

	smijeh	puž	stol	top
N.	smjĕh	spûž	stô	töp
G.	smjĕha	spúža	stôla	tôpa
D.	smjĕhu	spúžu	stôlu	tôpu
A.	smjĕh	spúža	stô	töp
V.	smjĕhu	spúžu	stôlu	tôpu
L.	smjĕhu	spúžu	stôlu	tôpu
I.	smjĕhon	spúžon	stôlon	tôpon
n.	smjĕhovi	spùževi/spúži	stôlovi	töpovi
g.	smjĕhōvā	spùžēvā	stôlōvā	töpōvā
d.	smjĕhovima(n)	spùževima(n)	stôlovima(n)	töpovima(n)
a.	smjĕhove	spùževe	stôlove	töpove
v.	smjĕhovi	spùževi	stôlovi	töpovi
l.	smjĕhovima(n)	spùževima(n)	stôlovima(n)	töpovima(n)
i.	smjĕhovima(n)	spùževima(n)	stôlovima(n)	töpovima(n)

	vrh	zglob	džep
N.	vř̥v	zglöb	žĕp
G.	vř̥va	zglöba	žĕpa
D.	vř̥vu	zglöbu	žĕpu
A.	vř̥v	zglöb	žĕp
V.	vř̥vu	zglöbu	žĕpu
L.	vř̥vu	zglöbu	žĕpu
I.	vř̥von	zglöbon	žĕpon
n.	vř̥vovi	zglöbovi	žĕpovi/žĕpi
g.	vř̥vōvā	zglöbōvā	žĕpōvā
d.	vř̥vovima(n)	zglöbovima(n)	žĕpovima(n)
a.	vř̥vove	zglöbove	žĕpove
v.	vř̥vovi	zglöbovi	žĕpovi
l.	vř̥vovima(n)	zglöbovima(n)	žĕpovima(n)
i.	vř̥vovima(n)	zglöbovima(n)	žĕpovima(n)

n. p. B-A: čas, grč, jād

	čas	grč	jad
N.	čas	grč	jād
G.	časa	grča	jāda
D.	času	grču	jādu
A.	čas	grč	jād
V.	času	grču	jādu
L.	času	grču	jādu
I.	čason	grčon	jādon
n.	časovi	grčevi	jādi/jādovi
g.	časōvā	grčēvā	jādā/jādōvā
d.	časovima(n)	grčevima(n)	jādima(n)/jādovima(n)
a.	časove	grčeve	jāde/jādove
v.	časovi	grčevi	jādi/jādovi
l.	časovima(n)	grčevima(n)	jādima/jādovima(n)
i.	časovima(n)	grčevima(n)	jādima(n)/jādovima(n)

	komad	leptir	mjehur
N.	kōmād	lèptīr	mjèhūr
G.	komáda	leptíra	mjehúra
D.	komádu	leptíru	mjehúru
A.	kōmād	leptíra	mjèhūr
V.	kōmádu	lèptíru	mjèhūru
L.	komádu	leptíru	mjehúru
I.	komádon	leptíron	mjehúron
n.	komádi	leptíri	mjehúri
g.	komádā	leptírā	mjehúrā
d.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
a.	komáde	leptíre	mjehúre
v.	komádi	leptíri	mjehúri
l.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
i.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)

n. p. B/C klîp, krâļ, žûļ

	klip	kralj	žulj
N.	klîp	krâļ	žûļ
G.	klîpa	krâļa	žûļa
D.	klîpu	krâļu	žûļu
A.	klîp	krâļa	žûļ
V.	klîpu	krâļu	žûļu
L.	klîpu	krâļu	žûļu
I.	klîpon	krâļon	žûļen/žûļon
n.	klîpovi	krâļevi	žûļevi
g.	klîpōvā	krâļēvā	žûļēvā
d.	klîpovima(n)/klipòvim(n)a	krâļevim(n)a/kraļēvima(n)	žûļevima(n)/žuļēvima(n)
a.	klîpove	krâļeve	žûļeve
v.	klîpovi	krâļevi	žûļevi
l.	klîpovima(n)/klipòvima(n)	krâļevima(n)/kraļēvima(n)	žûļevima(n)/žuļēvima(n)
i.	klîpovima(n)/klipòvima(n)	krâļevima(n)/kraļēvima(n)	žûļevima(n)/žuļēvima(n)

n. p. C: *dân, źèvēr, mrâv, rōg, sîn, stân, vrâg, zûb*

	dan	djever	mrav	rog
N.	dân	źèvēr	mrâv	rōg
G.	dâna	źèvera	mrâva	rōga
D.	dânu	źèveru	mrâvu	rōgu
A.	dân	źèvera	mrâva	rōg/nâ rōg
V.	dânu	źèveru	mrâvu	rōgu
L.	dânu	źèveru	mrâvu	rōgu
I.	dânon	źèveron	mrâvon	rōgon
n.	dâni	źèverovi/źèveri	mrâvi/mrâvovi	rōgovi
g.	dânâ	źèverovâ	mrâvâ	rogovâ
d.	dànima(n)	źeverovima(n)	mrâvima(n)/mrâvovima(n)	rogovima(n)
a.	dâne	źèverove/źèvere	mrâve/mrâvove	rōgove
v.	dâni	źèverovi/źèveri	mrâvi	rōgovi
l.	dànima(n)	źeverovima(n)	mrâvima(n)/mrâvovima(n)	rogovima(n)
i.	dànima(n)	źeverovima(n)	mrâvima(n)/mrâvovima(n)	rogovima(n)

	sîn	stan	vrâg	zûb
N.	sîn	stân	vrâg	zûb
G.	sîna	stâna	vrâga	zûba
D.	sînu	stânu	vrâgu	zûbu
A.	sîna	stân	vrâga	zûb
V.	sîne	stânu	vrâže	zûbu
L.	sînu	stânu	vrâgu/vrâgu	zûbu
I.	sînon	stânon	vrâgon	zûbon
n.	sînovi	stânovi	vrâgovi	zûbovi/zûbi
g.	sînóvâ	stanóvâ	vrâgóvâ	zubóvâ
d.	sînòvima(n)	stanòvima(n)	vrâgòvima(n)	zubòvima(n)/zùbima(n)
a.	sînove	stânovove	vrâgove	zùbove/zùbe
v.	sînovi	stânovi	vrâgovi	zûbovi/zûbi
l.	sînòvima(n)	stanòvima(n)	vrâgòvima(n)	zubòvima(n)/zùbima(n)
i.	sînòvima(n)	stanòvima(n)	vrâgòvima(n)	zubòvima(n)/zùbima(n)

n. p. C/A: *būbań, dār, gālēb, glās, gōlūb, grād, grēbēn, kōrāk, lākat, mādež, mūž, slüčāj, sōkō, stōg, vūk*

	bubanĵ	dar	galeb	glas
N.	būbań	dār	gālēb	glās
G.	būbńa	dāra	gālēba	glāsa
D.	būbńu	dāru	gālēbu	glāsu
A.	būbań	dār	gālēba	glāsa
V.	būbńu	dāru	gālēbu	glāsu
L.	búbńu	dāru	gālēbu	glāsu
I.	būbńen	dāron	gālēbon	glāson
n.	bübńevi	dārovi	gālebovi	glāsovi
g.	bubńévā/bübńēvā	daróvā/dārōvā	galebóvā/gālebōvā	glasóvā/glāsōvā
d.	bubńėvima(n) /bübńėvima(n)	dārovima(n)	gālebovima(n)	glāsovima(n)
a.	bübńeve	dārove	gālebove	glāsove
v.	būbńevi	dārovi	gālebovi	glāsovi
l.	bubńėvima(n) /bübńėvima(n)	dārovima(n)	gālebovima(n)	glāsovima(n)
i.	bubńėvima(n) /bübńėvima(n)	dārovima(n)	gālebovima(n)	glāsovima(n)

	golub	grad	greben	korak
N.	gōlūb	grād	grēbēn	kōrāk
G.	gōlūba	grāda	grēbena	kōrāka
D.	gōlūbu	grādu	grēbenu	koráku/kōrāku
A.	gōlūba	grād/ŭ grād	grēbena	kōrāk
V.	gōlūbe	grādu	grēbenu	kōrāku
L.	gōlūbu	grādu	grēbenu	koráku
I.	gōlūbon	grādon	grēbenon	kōrākon
n.	gōlubovi/gōlūbi	grādovi	grēbenovi/grēbeni	kōrāci
g.	golubóvā/gōlubōvā	gradóvā	grebenóvā/grēbēnā	korākā
d.	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	grēbenovima(n) /grebėnima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)
a.	gōlubove/gōlūbe	grādove	grēbenove/grēbene	kōrāke
v.	gōlubovi/gōlūbi	grādovi	grēbenovi/grēbeni	kōrāci
l.	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	grēbenovima(n) /grebėnima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)
i.	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	grēbenovima(n) /grebėnima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)

	lakat	mădež	muž	slučaj
N.	lâkat	mădež	mûž	slüčâj
G.	lâkta	mădeža	mûža	slüčâja
D.	lâktu	mădežu	mûžu	slüčâju
A.	lâkat	mădež	mûža	slüčâj
V.	lâktu	mădežu	mûžu	slüčâju
L.	lâktu	mădežu	mûžu	slüčâju/slučâju
I.	lâkton	mădežon	mûžon	slüčâjom
n.	lâktovi	mădeži	mûževi	slučajëvi
g.	laktóvā/lâktôvā	mădēžā/mădežóvā	mužévā	slučajévā/slüčajévā
d.	lâktovima(n)	mădežima(n) /mădežòvima(n)	mûževima(n) /mužèvima(n)	slučajèvima(n)
a.	lâktove	mădeže	mûževe	slučajëve
v.	lâktovi	mădeži	mûževi	slučajëvi
l.	lâktovima(n)	mădežima(n) /mădežòvima(n)	mûževima(n) /mužèvima(n)	slučajèvima(n)
i.	lâktovima(n)	mădežima(n) /mădežòvima(n)	mûževima(n) /mužèvima(n)	slučajèvima(n)

	sokol	stog	vuk
N.	sökō	stôg	vûk
G.	sökola	stôga	vûka
D.	sökolu	stôgu	vûku
A.	sökola	stôg	vûka
V.	sökolu	stôgu	vûče
L.	sökolu	stôgu	vûku
I.	sökolon	stôgon	vûkon
n.	sökolovi	stôgovi	vûkovi
g.	sokolóvā	stogóvā/stôgôvā	vukóvā/vûkôvā
d.	sökolovima(n)/sokolòvima(n)	stogòvima(n)	vûkovima(n)
a.	sökolove	stôgove	vûkove
v.	sökolovi	stôgovi	vûkovi
l.	sökolovima(n)/sokòlovima(n)	stogòvima(n)	vûkovima(n)
i.	sökolovima(n)/sokòlovima(n)	stogòvima(n)	vûkovima(n)

n. p. C-A: *brôd, cřv, cvjêt, dûg, grôm, klâs, křûn, lôv, môs, mòzak, mrâk, nôs, prâh, zêc, zvûk*

	brod	crv	cvijet	dug
N.	brôd	cřv	cvjêt	dûg
G.	brôda	cřva	cvjêta	dûga
D.	brôdu	cřvu	cvjêtu	dûgu
A.	brôd	cřva	cvjêt	dûg
V.	brôdu	cřvu	cvjêtu	dûgu
L.	brôdu	cřvu	cvjêtu	dûgu
I.	brôdon	cřvon	cvjêton	dûgon
n.	brôdovi	cřvovi	cvjêtovi	dûgovi
g.	brôdovâ	cřvovâ	cvjêtovâ	dûgovâ
d.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)
a.	brôdove	cřvove	cvjêtove	dûgove
v.	brôdovi	cřvovi	cvjêtovi	dûgovi
l.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)
i.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)

	grom	klas	kljun	lov
N.	grôm	klâs	křûn	lôv
G.	grôma	klâsa	křûna	lôva
D.	grômu	klâsu	křûnu	lôvu
A.	grôm	klâsa	křûn	lôv/ù lôv
V.	grômu	klâsu	křûnu	lôvu
L.	grômu	klâsu	křûnu	lôvu
I.	grômon	klâson	křûnon	lôvon
n.	grômovi	klâsovi	křûnovi	lôvovi
g.	grômovâ	klâsovâ	křûnovâ	lôvovâ
d.	grômovima(n)	klâsovima(n)	křûnovima(n)	lôvovima(n)
a.	grômove	klâsove	křûnove	lôvove
v.	grômovi	klâsovi	křûnovi	lôvovi
l.	grômovima(n)	klâsovima(n)	křûnovima(n)	lôvovima(n)
i.	grômovima(n)	klâsovima(n)	křûnovima(n)	lôvovima(n)

	most	mozak	mrak	nos
N.	môs	mözak	mräk	nôs
G.	mösta	mözga	mräka	nösa
D.	möstu	mözgu	mräku	nösu
A.	môs	mözak	mräk/ ù mräk	nôs
V.	möstu	mözgu	mräku	nösu
L.	möstu	mözgu	mräku	nösu
I.	möston	mözgon	mräkon	nöson
n.	möstovi	mözgovi	mräkovi	nösovi
g.	möstövā	mözgövā	mräkövā	nösövā
d.	möstovima(n)	mözgovima(n)	mräkovima(n)	nösovima(n)
a.	möstove	mözgove	mräkove	nösove
v.	möstovi	mözgovi	mräkovi	nösovi
l.	möstovima(n)	mözgovima(n)	mräkovima(n)	nösovima(n)
i.	möstovima(n)	mözgovima(n)	mräkovima(n)	nösovima(n)

	prah	zec	zvuk
N.	präh	zêc	zvûk
G.	präha	zêca	zvûka
D.	prähu	zêcu	zvûku
A.	präh	zêca	zvûk
V.	prähu	zêcu	zvûku
L.	prähu	zêcu	zvûku
I.	prähon	zêcon	zvûkon
n.	prähovi	zêčevi	zvükovi
g.	prähövā	zêčevā	zvükövā
d.	prähovima(n)	zêčevima(n)	zvükovima(n)
a.	prähove	zêčeve	zvükove
v.	prähovi	zêčevi	zvükovi
l.	prähovima(n)	zêčevima(n)	zvükovima(n)
i.	prähovima(n)	zêčevima(n)	zvükovima(n)

9.4.2. Imenice *a*-vrste sr. r. u govoru Slivna Ravnoga

n. p. A: *bläto, bräšno, gòveče, jùtro, klüko, kòļeno, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, tjème, sème, vime, žito*

	blato	brašno	govedo	jutro
N.	bläto	bräšno	gòveče	jùtro
G.	bläta	bräšna	gòvečeta	jùtra
D.	blätu	bräšnu	gòvečetu	jùtru
A.	bläto/ù blato	bräšno	gòveče	jùtro
V.	bläto	bräšno	gòveče	jùtro
L.	blätu	bräšnu	gòvečetu	jùtru
I.	bläton	bräšnon	gòvečeton	jùtron
n.	bläta		gòveda	jùtra
g.	blätā		gövēdā	jutārā
d.	blätima(n)		gòvedima(n)	jùtrima(n)
a.	bläta		gòveda	jùtra
v.	bläta		gòveda	jùtra
l.	blätima(n)		gòvedima(n)	jùtrima(n)
i.	blätima(n)		gòvedima(n)	jùtrima(n)

	klupko	kòļeno	kòpito	kòpļe
N.	klüko	kòļeno	kòpito	kòpļe
G.	klüka	kòļena	kòpita	kòpļa
D.	klüku	kòļenu	kòpitu	kòpļu
A.	klüko	kòļeno	kòpito	kòpļe
V.	klüko	kòļeno	kòpito	kòpļe
L.	klüku	kòļenu	kòpitu	kòpļu
I.	klükon	kòļenon	kòpiton	kòpļen
n.	klüka	kòļena	kòpita	kòpļa
g.	klūkā	kòļēnā	köpītā	kopālā
d.	klükima(n)	kòļenima(n)	kòpitima(n)	kòpļima(n)
a.	klüka	kòļena	kòpita	kòpļa
v.	klüka	kòļena	kòpita	kòpļa
l.	klükima(n)	kòļenima(n)	kòpitima(n)	kòpļima(n)
i.	klükima(n)	kòļenima(n)	kòpitima(n)	kòpļima(n)

	korito	maslo	ogledalo	pìle
N.	kòrito	màslo	oglèdalo	pìle
G.	kòrita	màsla	oglèdala	pìleta
D.	kòritu	màslu	oglèdalu	pìletu
A.	kòrito	màslo	oglèdalo	pìle
V.	kòrito	màslo	oglèdalo	pìle
L.	kòritu	màslu	oglèdalu	pìletu
I.	kòriton	màslon	oglèdalon	pìleton
n.	kòrita	màsla	oglèdala	pìlìci
g.	kòritā	masālā	oglèdālā	pìlìcā
d.	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)	pìlìcima(n)
a.	kòrita	màsla	oglèdala	pìlìci
v.	kòrita	màsla	oglèdala	pìlìci
l.	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)	pìlìcima(n)
i.	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)	pìlìcima(n)

	ralo	rame	sjeme	tjeme
N.	rālo	rāme	šème	tjème
G.	rāla	rāmena	šèmena	tjèmena
D.	rālu	rāmenu	šèmena	tjèmenu
A.	rālo	rāme	šème	tjème
V.	rālo	rāme	šème	tjème
L.	rālu	rāmenu	šèmenu	tjèmenu
I.	rālon	rāmenon	šèmenon	tjèmenon
n.	rāla	ramèna	šémèna	tjemèna
g.	rālā	raménā	šéménā	tjeménā
d.	rālìma(n)	ramènìma(n)	šémènìma(n)	tjemènìma(n)
a.	rāla	ramèna	šémèna	tjemèna
v.	rāla	ramèna	šémèna	tjemèna
l.	rālìma(n)	ramènìma(n)	šémènìma(n)	tjemènìma(n)
i.	rālìma(n)	ramènìma(n)	šémènìma(n)	tjemènìma(n)

	vime	žito
N.	vìme	žìto
G.	vìmena	žìta
D.	vìmenu	žìtu
A.	vìme	žìto
V.	vìme	žìto
L.	vìmenu	žìtu
I.	vìmenon	žìton
n.	vimèna	žìta
g.	viménā	žìtā
d.	vimènìma(n)	žìtìma(n)
a.	vimèna	žìta
v.	vimèna	žìta
l.	vimènìma(n)	žìtìma(n)
i.	vimènìma(n)	žìtìma(n)

n. p. A-C: *mjèsto, sàlo*

n. p. A-C/B-C: *zṛno*

n. p. A/B: *jèdro*

	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A-C/B-C	n. p. A/B
	mjèsto	sàlo	zṛno	jèdro
N.	mjèsto	sàlo	zṛno	jèdro
G.	mjèsta	sàla	zṛna/zṛneta	jèdra/jèdra
D.	mjèstu	sàlu	zṛnu/zṛnetu	jèdru
A.	mjèsto	sàlo	zṛno	jèdro
V.	mjèsto	sàlo	zṛno	jèdro
L.	mjèstu	sàlu	zṛnu/zṛnetu	jèdru
I.	mjèston	sàlon	zṛnon	jèdron
n.	mjèsta	sàla	zṛna	jèdra/jèdra
g.	mjèstā	sālā	zṛnā	jèdarā
d.	mjèstima(n)	sàlima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)/jèdrima(n)
a.	mjèsta	sàla	zṛna	jèdra
v.	mjèsta	sàla	zṛna	jèdra
l.	mjèstima(n)	sàlima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)
i.	mjèstima(n)	sàlima(n)	zṛnima(n)	jèdrima(n)

n. p. B: *čèlo, djéte, gnézdò, gúvno, krílo, křzno, léglo, líce, mjéko, odjélo, pèro, písmo, rèbro, rešèto, sèdlo, sèlo, súkno, tèle, ústa, úže, vèslo, víno, vlákno, ždrjélo*

	čèlo	dijete	gnijezdo	gúvno
N.	čèlo	djéte	gnézdò	gúvno
G.	čèla	djèteta	gnézdà	gúvna
D.	čèlu	djètetu	gnézdù	gúvnu
A.	čèlo	djéte	gnézdò	gúvno
V.	čèlo	djête	gnêzdò	gûvno
L.	čèlu	djètetu	gnézdù	gúvnu
I.	čèlon	djèteton	gnézdòn	gúvnon
n.	čèla		gnézdà	gúvna
g.	čèlā		gnézdā	gûvānā
d.	čèlima(n)		gnézdima(n)	gúvnima(n)
a.	čèla		gnézdà	gúvna
v.	čèla		gnézdà	gúvna
l.	čèlima(n)		gnézdima(n)	gúvnima(n)
i.	čèlima(n)		gnézdima(n)	gúvnima(n)

	krílo	krzno	leglo	lice
N.	krílo	křzno	léglo	líce
G.	kríla	křzna	légla	líca
D.	krílu	křznu	léglu	lícu
A.	krílo	křzno	léglo	líce
V.	krílo	křzno	lêglo	líce
L.	krílu	křznu	léglu	lícu
I.	krílon	křznon	léglon	lícen
n.	kríla	křzna	légla	líca
g.	krílā	křzāna	légālā	lícā
d.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
a.	kríla	křzna	légla	líca
v.	kríla	křzna	légla	líca
l.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
i.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)

	mlijeko	odijelo	pero	pismo
N.	mjéko	odjélo	pèro	písmo
G.	mjéka	odjéla	pèra	písma
D.	mjéku	odjélu	pèru	písmu
A.	mjéko	odjélo	pèro	písmo
V.	mjéko	-	pèro	písmo
L.	mjéku	odjélu	pèru	písmu
I.	mjékon	odjélon	pèron	písmo
n.		odjéla	pèra	písma
g.		odjélā	pérā	pîsāmā
d.		odjélima(n)	pèrima(n)	písmima(n)
a.		odjéla	pèra	písma
v.		odjéla	pèra	písma
l.		odjélima(n)	pèrima(n)	písmima(n)
i.		odjélima(n)	pèrima(n)	písmima(n)

	rebro	rešeto	sedlo	selo
N.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
G.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
D.	rèbru	rašètu	sèdlu	sèlu
A.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
V.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
L.	rèbru	rašètu	sèdlu	sèlu
I.	rèbron	rašèton	sèdlon	sèlon
n.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
g.	rebárā	rašétā	sedálā	sêlā
d.	rèbrima(n)	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)
a.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
v.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
l.	rèbrima(n)	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)
i.	rèbrima(n)	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)

	sukno	tele	usta	uže
N.	súkno	tèle		úže
G.	súkna	tèleta		ùžeta
D.	súknu	tèletu		úžu
A.	súkno	tèle		úže
V.	sûkno	tèle		ûže
L.	súknu	tèletu		užetu
I.	súknon	tèleton		ùžeton
n.	súkna		ústa	úžā
g.	sûkânā		ústā	-
d.	sùknima(n)/súknima(n)		ústima(n)	úžima(n)
a.	súkna		ústa	-
v.	súkna		ústa	-
l.	sùknima(n)/súknima(n)		ústima(n)	úžima(n)
i.	sùknima(n)/súknima(n)		ústima(n)	úžima(n)

	veslo		vlakno	ždrjelo
N.	vèslo	víno	vlákno	ždrjelo
G.	vèsła	vína	vlákna	ždrjéla
D.	vèslu	vínu	vláknu	ždrjélu
A.	vèslo	víno	vlákno	ždrjelo
V.	vèslo	vîno	vlâkno	ždrjêlo
L.	vèslu	vínu	vláknu	ždrjélu
I.	vèslon	vínon	vláknon	ždrjélon
n.	vèsła	vína	vlákna	ždrjéla
g.	vesálā	vínā	vlākānā	ždrjēlā
d.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrjèlima(n)
a.	vèsła	vína	vlákna	ždrjéla
v.	vèsła	vína	vlákna	ždrjéla
l.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrjèlima(n)
i.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrjèlima(n)

n. p. C: *blágo, bŕdo, crjêvo, dŕvo, ìme, jáje, jèzero, kŕléšta, kŕluse, kòlo, mèso, mòre, òlovo, plème, plúca, pòŕe, sjéno, sòčivo, vráta, vrjéme, zvòno, ždrjêbe*

	blago	brdo	crijevo	drvo
N.	blágo	bŕdo	crjêvo	dŕvo
G.	blága	bŕda	crjèveta	dŕveta
D.	blágu	bŕdu	crjèvetu	dŕvetu
A.	blágo	bŕdo	crjêvo	dŕvo
V.	blágo	bŕdo	crjêvo	dŕvo
L.	blágu	bŕdu	crjèvetu	dŕvetu
I.	blágon	bŕdon	crjèveton	dŕveton
n.		bŕda	crjéva	dŕva
g.		bŕdā/bŕdījā	crjévā	dŕvā
d.		bŕdima(n)	crjévima(n)	dŕvima(n)
a.		bŕda	crjéva	dŕva
v.		bŕda	crjéva	dŕva
l.		bŕdima(n)	crjévima(n)	dŕvima(n)
i.		bŕdima(n)	crjévima(n)	dŕvima(n)

	ime	jaje	jezero	kŕlješta
N.	ìme	jáje	jèzero	
G.	ìmena	jàjeta	jèzera	
D.	ìmenu	jàjetu	jèzeru	
A.	ìme	jáje	jèzero	
V.	ìme	jáje	jèzero	
L.	ìmenu	jàjetu	jèzeru	
I.	ìmenon	jàjeton	jèzeron	
n.	imèna	jája	jezèra	kŕléšta
g.	iménā	jájā	jezérā	kŕléštā
d.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kŕléštima(n)
a.	imèna	jája	jezèra	kŕléšta
v.	imèna	jája	jezèra	kŕléšta
l.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kŕléštima(n)
i.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kŕléštima(n)

	kljuse	kolo	meso	more
N.	kļūse	kòlo	mêso	mòre
G.	kļūseta	kòla	mêsa	mòra
D.	kļūsetu	kòlu	mêsu	mòru
A.	kļūse	kòlo	mêso	mòre
V.	kļūse	kòlo	mêso	mòre
L.	kļūsetu	kòlu	mêsu	mòru
I.	kļūseton	kòlon	mêson	mòren
n.		kòla		mòra
g.		kòlā		mòrā
d.		kòlima(n)		mòrima(n)
a.		kòla		mòra
v.		kòla		mòra
l.		kòlima(n)		mòrima(n)
i.		kòlima(n)		mòrima(n)

	olovo	plēme	plúca	poļe
N.	òlovo	plēme		pòļe
G.	òlova	plēmèna		pòļa
D.	òlovu	plēmènu		pòļu
A.	òlovo	plēme		pòļe/ù poļe
V.	òlovo	plēme		pòļe
L.	òlovu	plēmènu		pòļu
I.	òlovon	plēmènon		pòļem
n.		plēmèna	plúca	pòļa
g.		plémēnā	plúcā	pòļā
d.		plēmènima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)
a.		plēmèna	plúca	pòļa
v.		plēmèna	plúca	pòļa
l.		plēmènima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)
i.		plēmènima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)

	sjēno	sočivo	vrata	vrijeme
N.	sjēno	sòčivo		vrjéme
G.	sjēna	sòčiva		vrēmēna
D.	sjēnu	sòčivu		vrēmēnu
A.	sjēno	sòčivo		vrjéme
V.	sjēno	sòčivo		vrjéme
L.	sjēnu	sòčivu		vrēmēnu
I.	sjēnon	sòčivon		vrēmēnon
n.	sjēna	sòčiva	vráta	vremēna
g.	sjēnā	sòčivā	vrátā	vremēnā
d.	sjēnima(n)	sòčivima(n)	vrátima(n)	vremēnima(n)
a.	sjēna	sòčiva	vráta	vremēna
v.	sjēna	sòčiva	vráta	vremēna
l.	sjēnima(n)	sòčivima(n)	vrátima(n)	vremēnima(n)
i.	sjēnima(n)	sòčivima(n)	vrátima(n)	vremēnima(n)

	zvono	ždrjebe
N.	zvòno	ždrjêbe
G.	zvòna	ždrjêbeta
D.	zvònu	ždrjêbetu
A.	zvòno	ždrjêbe
V.	zvòno	ždrjêbe
L.	zvònu	ždrjêbetu
I.	zvònon	ždrjêbeton(n)
n.	zvòna	
g.	zvónā	
d.	zvònima(n)	
a.	zvòna	
v.	zvòna	
l.	zvònima(n)	
i.	zvònima(n)	

n. p. B-C: *gřlo, jáňe, járe, jăto*

	grlo	jaňe	jare	jato
N.	gřlo	jáňe	järe	jăto
G.	gřla	jáňeta	järeta	jätta
D.	gřlu	jáňetu	järetu	jätu
A.	gřlo	jáňe	järe	jăto
V.	gřlo	jáňe	järe	jăto
L.	gřlu	jáňetu	järetu	jätu
I.	gřlon	jáňeton	järeton	jätön
n.	gřla	jáňci		jätta
g.	gřlā	jáňcā		jättā
d.	gřlima(n)	jáňcima(n)		jättima(n)
a.	gřla	jáňce		jätta
v.	gřla	jáňci		jätta
l.	gřlima(n)	jáňcima(n)		jättima(n)
i.	gřlima(n)	jáňcima(n)		jättima(n)

n. p. B-C/A: *kölo*

	kolo
N.	kölo
G.	köla
D.	kölu
A.	kölo/ü kolo
V.	kölo
L.	kölu
I.	kölon
n.	köla
g.	kölā
d.	kölima(n)
a.	köla
v.	köla
l.	kölima(n)
i.	kölima(n)

9.4.3. Imenice e-vrste u govoru Slivna Ravnoga

n. p. A: *žetelina, baba, bara, brëska, böca, britva, büba, cřkva, cüra, čäša, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *gäce, gömila, gübica, güska, güsle, güšenica, jäbuka, jëtřva, käša, köbila, köpriva, köšuļa, köža, kräva, krüška, küžeļa, lëdina, lisica, lõpata, mäčka, mäcaha, mötika, mreža, mjřkva, pògača, prëža, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *slüva, tëca* 'lonac', *tüca, tikva, škriña, švräka, sëkira, vile, vjëverica, vöļa*

	djetelina	baba	bara	breskva
N.	žetelina	bäba	bära	brëska
G.	žetelinē	bäbē	bärē	brëskē
D.	žetelini	bäbi	bäri	brëski
A.	žetelinu	bäbu	bäru	brësku
V.	žetelino	bäba	bäro	brësko
L.	žetelini	bäbi	bäri	brëski
I.	žetelinōn	bäbōn	bärōn	brëskōn
n.	žeteline	bäbe	bäre	brëske
g.	žetelinā	bäbā	bärā	brësakā
d.	žetelinan/žetelinama(n)	bäbama(n)	bärama(n)	brëskama(n)
a.	žeteline	bäbe	bäre	brëske
v.	žeteline	bäbe	bäre	brëske
l.	žetelinan/žetelinama(n)	bäbama(n)	bärama(n)	brëskama(n)
i.	žetelinan/žetelinama(n)	bäbama(n)	bärama(n)	brëskama(n)

	boca	britva	buba	crkva
N.	böca	brïtva	büba	cřkva
G.	böcē	brïtvē	bübē	cřkvē
D.	böci	brïtvi	bübi	cřkvi
A.	böcu	brïtvu	bübu	cřkvu
V.	böco	brïtvo	bübo	cřkvo
L.	böci	brïtvi	bübi	cřkvi
I.	böcōn	brïtvōn	bübōn	cřkvōn
n.	böce	brïtve	bübe	cřkve
g.	böcā	brïtāvā	bübā	cřkāvā
d.	böcan/böcama(n)	brïtvan	bübama(n)	cřkvama(n)
a.	böce	brïtve	bübe	cřkve
v.	böce	brïtve	bübe	cřkve
l.	böcan/böcama(n)	brïtvan	bübama(n)	cřkvama(n)
i.	böcan/böcama(n)	brïtvan	bübama(n)	cřkvama(n)

	cura	čaša	otac	lubenica
N.	cùra	čàša	ćàca	dìna
G.	cùrē	čàšē	ćàcē	dìñē
D.	cùri	čàši	ćàci	dìni
A.	cùru	čàšu	ćàcu	dìnu
V.	cùro	čàšo	ćàca	dìno
L.	cùri	čàši	ćàci	dìni
I.	cùrōn	čàšōn	ćàcōn	dìnōn
n.	cùre	čàše		dìne
g.	cùrā	čàšā		dìñā
d.	cùran/cùrama(n)	čàšama(n)		dìñama(n)
a.	cùre	čàše		dìne
v.	cùre	čàše		dìne
l.	cùran/cùrama(n)	čàšama(n)		dìñama(n)
i.	cùran/cùrama(n)	čàšama(n)		dìñama(n)

	dlaka	duga	hlače	gomila
N.	dlāka	dùga		gòmila
G.	dlākē	dùgē		gòmilē
D.	dlāki	dùgi		gòmili
A.	dlāku	dùgu		gòmilu
V.	dlāko	dùgo		gòmilo
L.	dlāki	dùgi		gòmili
I.	dlākōn	dùgōn		gòmilōn
n.	dlāke	dùge	gàće	gòmile
g.	dlākā	dùgā	gācā	gòmīlā
d.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācama(n)	gòmilama(n)
a.	dlāke	dùge	gàće	gòmile
v.	dlāke	dùge	gàće	gòmile
l.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācama(n)	gòmilama(n)
i.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācama(n)	gòmilama(n)

	usne	guska	gusle	gusjenica
N.	gübica	güska		gùsenica
G.	gübicē	güskē		gùsenicē
D.	gübici	güski		gùsenici
A.	gübicu	güsku		gùsenicu
V.	gübico	güsko		gùsenico
L.	gübici	güski		gùsenici
I.	gübicōn	güskōn		gùsenicōn
n.	gübice	güske	güsle	gùsenice
g.	gübicā	güsākā	güsālā	gùsenicā
d.	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)	gùsenicama(n)
a.	gübice	güske	güsle	gùsenice
v.	gübice	güske	güsle	gùsenice
l.	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)	gùsenicama(n)
i.	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)	gùsenicama(n)

	jabuka	jetrva	kaša	kobila
N.	jābuka	jètrva	kāša	kòbila
G.	jābukē	jètrvē	kāšē	kòbilē
D.	jābuki	jètrvi	kāši	kòbili
A.	jābuku	jètrvu	kāšu	kòbilu
V.	jābuko	jètrvo	kāšo	kòbilo
L.	jābuki	jètrvi	kāši	kòbili
I.	jābukōn	jètrvōn	kāšōn	kòbilōn
n.	jābuke	jètrve	kāše	kòbile
g.	jābūkā	jètrvā	kāšā	kòbilā
d.	jābukama(n)	jètrvama(n)	kāšama(n)	kòbilama(n)
a.	jābuke	jètrve	kāše	kòbile
v.	jābuke	jètrve	kāše	kòbile
l.	jābukama(n)	jètrvama(n)	kāšama(n)	kòbilama(n)
i.	jābukama(n)	jètrvama(n)	kāšama(n)	kòbilama(n)

	kopriva	košulja	koža	krava
N.	kòpriva	kòšuļa	kòža	krāva
G.	kòprivē	kòšuļē	kòžē	krāvē
D.	kòprivi	kòšuļi	kòži	krāvi
A.	kòprivu	kòšuļu	kòžu	krāvu
V.	kòprivo	kòšuļo	kòžo	krāvo
L.	kòprivi	kòšuļi	kòži	krāvi
I.	kòprivōn	kòšuļōn	kòžōn	krāvōn
n.	kòprive	kòšuļe	kòže	krāve
g.	kòprivā	kòšūļā	kòžā	krāvā
d.	kòprivan/kòprivama(n)	kòšuļama(n)	kòžama(n)	krāvama(n)
a.	kòprive	kòšuļe	kòže	krāve
v.	kòprive	kòšuļe	kòže	krāve
l.	kòprivan/kòprivama(n)	kòšuļama(n)	kòžama(n)	krāvama(n)
i.	kòprivan/kòprivama(n)	kòšuļama(n)	kòžama(n)	krāvama(n)

	kruška	kudjelja	ledina	lisica
N.	krùška	kùžeļa	lèdina	lìsica
G.	krùškē	kùžeļē	lèdinē	lìsicē
D.	krùški	kùžeļi	lèdini	lìsici
A.	krùšku	kùžeļu	lèdinu	lìsicu
V.	krùško	kùžeļo	lèdino	lìsico
L.	krùški	kùžeļi	lèdini	lìsici
I.	krùškōn	kùžeļōn	lèdinōn	lìsicōn
n.	krùške	kùžeļe	lèdine	lìsice
g.	krùškākā	kùžeļā	lèdinā	lìsīcā
d.	krùškama(n)	kùžeļama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)
a.	krùške	kùžeļe	lèdine	lìsice
v.	krùške	kùžeļe	lèdine	lìsice
l.	krùškama(n)	kùžeļama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)
i.	krùškama(n)	kùžeļama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)

	lopata	mačka	mačeha	motika
N.	lòpata	măčka	màcaha	mòtika
G.	lòpatē	măčkē	màcāhē	mòtikē
D.	lòpati	măčki	màcāhi	mòtiki
A.	lòpatu	măčku	màcāhu	mòtiku
V.	lòpato	măčko	màcāho	mòtiko
L.	lòpati	măčki	màcāhi	mòtiki
I.	lòpatōn	măčkōn	màcāhōn	mòtikōn
n.	lòpate	măčke	màcahe	mòtike
g.	lòpātā	măčkākā	màcāhā	mòtikā
d.	lòpatama(n)	măčkama(n)	màcāhama(n)	mòtikan/mòtikama(n)
a.	lòpate	măčke	màcahe	mòtike
v.	lòpate	măčke	màcahe	mòtike
l.	lòpatama(n)	măčkama(n)	màcāhama(n)	mòtikan/mòtikama(n)
i.	lòpatama(n)	măčkama(n)	màcāhama(n)	mòtikan/mòtikama(n)

	mreža	mrkva	pogača	pređa
N.	mrèža	mřkva	pògača	prèža
G.	mrèžē	mřkvē	pògačē	prèžē
D.	mrèži	mřkvi	pògači	prèži
A.	mrèžu	mřkvu	pògaču	prèžu
V.	mrèžo	mřkvo	pògačo	prèžo
L.	mrèži	mřkvi	pògači	prèži
I.	mrèžōn	mřkvōn	pògačōn	prèžōn
n.	mrèže	mřkve	pògače	prèže
g.	mrèžā	mřkāvā	pògāčā	prèžā
d.	mrèžama(n)	mřkvama(n)	pògačama(n)	prèžama(n)
a.	mrèže	mřkve	pògače	prèže
v.	mrèže	mřkve	pògače	prèže
l.	mrèžama(n)	mřkvama(n)	pògačama(n)	prèžama(n)
i.	mrèžama(n)	mřkvama(n)	pògačama(n)	prèžama(n)

	rodbina	ruta	šljiva	lonac
N.	ròdbina	rùta	slìva	tèća
G.	ròdbinē	rùtē	slìvē	tècē
D.	ròdbini	rùti	slìvi	tèći
A.	ròdbinu	rùtu	slìvu	tèću
V.	ròdbino	rùto	slìvo	tèčo
L.	ròdbini	rùti	slìvi	tèći
I.	ròdbinōn	rùtōn	slìvōn	tècōn
n.		rùte	slìve	tèće
g.		rùtā	slìvā	tècā
d.		rùtama(n)	slìvama(n)	tèćan/tèćama(n)
a.		rùte	slìve	tèće
v.		rùte	slìve	tèće
l.		rùtama(n)	slìvama(n)	tèćan/tèćama(n)
i.		rùtama(n)	slìvama(n)	tèćan/tèćama(n)

	ptica	tikva	škrinja	svraka
N.	tīca	tīkva	škrīna	švrāka
G.	tīcē	tīkvē	škrīnē	švrākē
D.	tīci	tīkvi	škrīni	švrāki
A.	tīcu	tīkvu	škrīnu	švrāku
V.	tīco	tīkvo	škrīno	švrāko
L.	tīci	tīkvi	škrīni	švrāki
I.	tīcōn	tīkvōn	škrīnōn	švrākōn
n.	tīce	tīkve	škrīne	švrāke
g.	tīcā	tīkāvā	škrīnā	švrākā
d.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škrīnan/škrīnama(n)	švrākama(n)
a.	tīce	tīkve	škrīne	švrāke
v.	tīce	tīkve	škrīne	švrāke
l.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škrīnan/škrīnama(n)	švrākama(n)
i.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škrīnan/škrīnama(n)	švrākama(n)

	sjekira	vile	vjeverica	volja
N.	sèkira		vjèverica	vòļa
G.	sèkirē		vjèvericē	vòļē
D.	sèkiri		vjèverici	vòļi
A.	sèkiru		vjèvericu	vòļu
V.	sèkiro		vjèverico	vòļo
L.	sèkiri		vjèverici	vòļi
I.	sèkirōn		vjèvericōn	vòļōn
n.	sèkire	vīle	vjèverice	vòļe
g.	sèkīrā	vīlā	vjèvericā	vòļā
d.	sèkirama(n)	vīlama(n)	vjèvericama(n)	vòļama(n)
a.	sèkire	vīle	vjèverice	vòļe
v.	sèkire	vīle	vjèverice	vòļe
l.	sèkirama(n)	vīlama(n)	vjèvericama(n)	vòļama(n)
i.	sèkirama(n)	vīlama(n)	vjèvericama(n)	vòļama(n)

n. p. B: *bráda, brána, brázda, čèla, čórba, glísta, júha, kàfa, kòza, lúka, ļepòta, mázga, mèžza, mùva, olúja, òsa, pelèna, píla, prúga, rána, řža, sèstra, sóva, svjéca, topòla, ùzda, vřba, žèna, žúpa*

	brada	brana	brazda	pčela
N.	bráda	brána	brázda	čèla
G.	brádē	bránē	brázdē	čèlē
D.	brádi	bráni	brázdi	čèli
A.	brádu	bránu	brázdu	čèlu
V.	brádo	brāno	brāzdo	čèlo
L.	brádi	bráni	brázdi	čèli
I.	brádōn	bránōn	brázdōn	čèlōn
n.	bráde	bráne	brázde	čèle
g.	brádā	bránā	brázdā	čèlā
d.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	čèlama(n)
a.	bráde	bráne	brázde	čèle
v.	bráde	brāne	brāzde	čèle
l.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	čèlama(n)
i.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	čèlama(n)

	čorba	glísta	júha	kava
N.	čórba	glísta	júha	kàfa
G.	čórbē	glístē	júhē	kàfē
D.	čórbi	glísti	júhi	kàfi
A.	čórbu	glístu	júhu	kàfu
V.	čórbo	glísto	júho	kàfo
L.	čórbi	glísti	júhi	kàfi
I.	čórbōn	glístōn	júhōn	kàfōn
n.	čórbe	glíste	júhe	kàfe
g.	čórbā	glístā	júhā	káfā
d.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	káfama(n)
a.	čórbe	glíste	júhe	kàfe
v.	čórbe	glíste	júhe	kàfe
l.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	káfama(n)
i.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	káfama(n)

	koza	luka	ļjepota	mazga
N.	kòza	lúka	ļepòta	mázga
G.	kòzē	lúkē	ļepòtē	mázgē
D.	kòzi	lúki	ļepòti	mázgi
A.	kòzu	lúku	ļepòtu	mázgu
V.	kòzo	lúko	ļepòto	mázgo
L.	kòzi	lúki	ļepòti	mázgi
I.	kòzōn	lúkōn	ļepòtōn	mázgōn

n.	kòze	lùke	ḷepòte	màzge
g.	kózā	lúkā	ḷepótā	mazákā
d.	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)	ḷepòtama(n)	màzgama(n)
a.	kòze	lùke	ḷepòte	màzge
v.	kòze	lùke	ḷepòte	màzge
l.	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)	ḷepòtama(n)	màzgama(n)
i.	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)	ḷepòtama(n)	màzgama(n)

	međa	muva	oluja	osa
N.	mèža	mùva	olúja	òsa
G.	mèžē	mùvē	olújē	òsē
D.	mèži	mùvi	olúji	òsi
A.	mèžu	mùvu	olúju	òsu
V.	mèžo	mùvo	olújo	òso
L.	mèži	mùvi	olúji	òsi
I.	mèžōn	mùvōn	olújōn	òsōn
n.	mèže	mùve	olúje	òse
g.	mèžā	mùvā	olújā	òsā
d.	mèžama(n)	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)
a.	mèže	mùve	olúje	òse
v.	mèže	mùve	olúje	òse
l.	mèžama(n)	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)
i.	mèžama(n)	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)

	pelena	pila	pruga	hrana
N.	pelèna	píla	prúga	rána
G.	pelènē	pílē	prúgē	ránē
D.	pelèni	píli	prúgi	ráni
A.	pelènu	pílu	prúgu	ránu
V.	pèleno	pîlo	prûgo	râno
L.	pelèni	píli	prúgi	ráni
I.	pelènōn	pílōn	prúgōn	ránōn
n.	pelène	píle	prúge	
g.	pelénā	pílā	prúgā	
d.	pelènama(n)	pílama(n)	prúgama(n)	
a.	pelène	píle	prúge	
v.	pelène	píle	prúge	
l.	pelènama(n)	pílama(n)	prúgama(n)	
i.	pelènama(n)	pílama(n)	prúgama(n)	

	hr̥ḍa	sestra	sova	svijeća
N.	ḥṛ̥ḍa	sèstra	sóva	svjéća
G.	ḥṛ̥ḍē	sèstrē	sóvē	svjécē
D.	ḥṛ̥ḍi	sèstri	sóvi	svjécí
A.	ḥṛ̥ḍu	sèstru	sóvu	svjécú
V.	ḥṛ̥ḍo	sèstro	sôvo	svjécó
L.	ḥṛ̥ḍi	sèstri	sóvi	svjécí
I.	ḥṛ̥ḍōn	sèstrōn	sóvōn	svjécōn
n.	ḥṛ̥ḍe	sèstre	sóve	svjéce
g.	ḥṛ̥ḍā	sestárā	sóvā	svjécā
d.	ḥṛ̥ḍama(n)	sèstrama(n)	sóvama(n)	svjécama(n)
a.	ḥṛ̥ḍe	sèstre	sóve	svjéce
v.	ḥṛ̥ḍe	sèstre	sôve	svjéce
l.	ḥṛ̥ḍama(n)	sèstrama(n)	sóvama(n)	svjécama(n)
i.	ḥṛ̥ḍama(n)	sèstrama(n)	sóvama(n)	svjécama(n)

	topola	uzda	vr̥ba	žena
N.	topòla	ùzda	vṛ̥ba	žèna
G.	topòlē	ùzdē	vṛ̥bē	žènē
D.	topòli	ùzdi	vṛ̥bi	žèni
A.	topòlu	ùzdu	vṛ̥bu	žènu
V.	topòlo	ùzdo	vṛ̥bo	žèno
L.	topòli	ùzdi	vṛ̥bi	žèni
I.	topòlōn	ùzdōn	vṛ̥bōn	žènōn
n.	topòle	ùzde	vṛ̥be	žène
g.	topólā	úzdā	vṛ̥bā	žénā
d.	topòlama(n)	ùzdama(n)	vṛ̥bama(n)	žènama(n)
a.	topòle	ùzde	vṛ̥be	žène
v.	topòle	ùzde	vṛ̥be	žène
l.	topòlama(n)	ùzdama(n)	vṛ̥bama(n)	žènama(n)
i.	topòlama(n)	ùzdama(n)	vṛ̥bama(n)	žènama(n)

	župa
N.	žúpa
G.	žúpē
D.	žúpi
A.	žúpu
V.	žúpo
L.	žúpi
I.	žúpon
n.	žúpe
g.	žúpā
d.	žúpama(n)
a.	žúpe
v.	žúpe
l.	žúpama(n)
i.	žúpama(n)

n. p. C: *žèca, gláva, gòra, grána, gréda, lòza, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmļa, zòra*

	djeca	glava	gora	grana
N.	žèca	gláva	gòra	grána
G.	žècē	glávē	gòrē	gránē
D.	žèci	glávi	gòri	gráni
A.	žècu	glâvu	gòru	grânu
V.	žèco	glâvo	gòro	grâno
L.	žèci	glávi	gòri	gráni
I.	žècōn	glávōn	gòrōn	gránōn
n.		glâve	gòre	grâne
g.		glávā	górā	gránā
d.		glávan/glávama(n)	gòrama(n)	gránama(n)
a.		glâve	gòre	grâne
v.		glâve	gòre	grâne
l.		glávan/glávama(n)	gòrama(n)	gránama(n)
i.		glávan/glávama(n)	gòrama(n)	gránama(n)

	grèda	loza	ovca	peta
N.	grèda	lòza	óvca	péta
G.	grédē	lòzē	óvcē	pétē
D.	grédi	lòzi	óvci	péti
A.	grêdu	lòzu	óvcu	pêtu
V.	grêdo	lòzo	ôvco	pêto
L.	grédi	lòzi	óvci	péti
I.	grédōn	lòzōn	óvcōn	pétōn
n.	grêde	lòze	ôvce	pête
g.	grédā	lózā	ovácā	pétā
d.	grèdama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pètama(n)
a.	grêde	lòze	ôvce	pête
v.	grêde	lòze	ôvce	pête
l.	grèdama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pètama(n)
i.	grèdama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pètama(n)

	ruka	snaga	voda	zemlja
N.	rúka	snága	vòda	zèmļa
G.	rúkē	snágē	vòdē	zèmļē
D.	rúki	snági	vòdi	zèmļi
A.	rūku	snágu	vòdu	zèmļu
V.	rūko	snágo	vòdo	zèmļo
L.	rúki	snági	vòdi	zèmļi
I.	rúkōn	snágōn	vòdōn	zèmļōn
n.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
g.	rúkā	snágā	vódā	zemáļā
d.	rúkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmļama(n)
a.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
v.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
l.	rúkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmļama(n)
i.	rúkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmļama(n)

	zora
N.	zòra
G.	zòrē
D.	zòri
A.	zòru/ù zoru
V.	zòro
L.	zòri
I.	zòrōn
n.	zòre
g.	zórā
d.	zòrama(n)
a.	zòre
v.	zòre
l.	zòrama(n)
i.	zòrama(n)

n. p. B-C: *cèsta, dàska, igla, màgla, planina, ròsa, sùza, tráva, zmija, žèļa*

	cesta	daska	igla	magla
N.	cèsta	dàska	ìgla	màgla
G.	cèstē	dàskē	ìglē	màglē
D.	cèsti	dàski	ìgli	màgli
A.	cèstu	dàsku	ìglu	màglu
V.	–	dàsko	ìglo	màglo
L.	cèsti	dàski	ìgli	màgli
I.	cèstōn	dàskōn	ìglōn	màglōn
n.	cèste	dàske	ìgle	màgle
g.	céstā	dasákā	ìgālā	màglā
d.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	màglama(n)
a.	cèste	dàske	ìgle	màgle
v.	cèste	dàske	ìgle	màgle
l.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	màglama(n)
i.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	màglama(n)

	planina	rosa	suza	trava
N	planina	ròsa	sùza	tráva
G	planinē	ròsē	sùzē	trávē
D	planini	ròsi	sùzi	trávi
A	planinu	ròsu	sùzu	trávu
V	plānino	ròso	sùzo	trāvo
L	planini	ròsi	sùzi	trávi
I	planinōn	ròsōn	sùzōn	trávōn
n	plānine	ròse	sùze	trāve
g	planínā	rósā	sûzā	trávā
d	planinama(n)	ròsaman(n)	sùzama(n)	trāvama(n)
a	plānine	ròse	sùze	trāve
v	plānine	ròse	sùze	trāve
l	planinama(n)	ròsaman(n)	sùzama(n)	trāvama(n)
i	planinama(n)	ròsaman(n)	sùzama(n)	trāvama(n)

	zmija	želja
N.	zmija	žèļa
G.	zmijē	žèļē
D.	zmiji	žèļi
A.	zmiju	žèļu
V.	zmījo	žèļo
L.	zmiji	žèļi
I.	zmijōn	žèļōn
n.	zmīje	žèļa
g.	zmíjā	žéļā
d.	zmijama(n)	žèļama(n)
a.	zmīje	žèļa
v.	zmīje	žèļa
l.	zmijama(n)	žèļama(n)
i.	zmijama(n)	žèļama(n)

9.4.4. Imenice *i*-vrste u govoru Slivna Ravnoga

n. p. A: *čeljūs, hrábrōs, jákōs, kōris, kļūsād, krēpōs, ļénōs, ļúbav, múdrōs, nápas, nárav, nēmīlōs, obíteļ, sávjēs, smj̄t, svjētlōs, tēlād, vjédnōs, zafálnost, ždrjēbād*

	čeljust	hrabros	jakost	korist
N.	čeljūs	hrábrōs	jákōs	kōris
G.	čeljusti	hrábrosti	jákosti	kōristi
D.	čeljusti	hrábrosti	jákosti	kōristi
A.	čeljūs	hrábrōs	jákōs	kōris
V.	čeljusti	hrábrosti	jákosti	kōristi
L.	čeljusti	hrábrosti	jákosti	kōristi
I.	čeljusti	hrábrosti	jákosti	kōristi
n.	čeljūsti	hrábrosti	jákosti	kōristi
g.	čeljūstī	hrábrostī	jákostī	kōristī
d.	čeljūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)
a.	čeljūsti	hrábrosti	jákosti	kōristi
v.	čeljūsti	hrábrosti	jákosti	kōristi
l.	čeljūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)
i.	čeljūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)

	kļusad	krepost	ļjenost	ļjubav
N.	kļūsād	krēpōs	ļénōs	ļúbav
G.	kļūsādi	krēposti	ļénosti	ļúbavi
D.	kļūsādi	krēposti	ļénosti	ļúbavi
A.	kļūsād	krēpōs	ļénōs	ļúbav
V.	kļūsād	krēposti	ļénosti	ļúbavi
L.	kļūsādi	krēposti	ļénosti	ļúbavi
I.	kļūsādi	krēposti	ļénosti	ļúbavi
n.		krēposti	ļénosti	ļúbavi
g.		krēpostī	ļénostī	ļúbavī
d.		krēpostima(n)	ļénostima(n)	ļúbavima(n)
a.		krēposti	ļénosti	ļúbavi
v.		krēposti	ļénosti	ļúbavi
l.		krēpostima(n)	ļénostima(n)	ļúbavima(n)
i.		krēpostima(n)	ļénostima(n)	ļúbavima(n)

	mudrost	napast	narav	nemilost
N.	múdrōs	nápas	nárav	nēmīlōs
G.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
D.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
A.	múdrōs	nápas	nárav	nēmīlōs
V.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
L.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
I.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlošću
n.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
g.	múdrostī	nápastī	náravī	nēmīlostī
d.	múdrostima(n)	nápastima(n)	náravima(n)	nēmīlostima(n)
a.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
v.	múdrosti	nápasti	náravi	nēmīlosti
l.	múdrostima(n)	nápastima(n)	náravima(n)	nēmīlostima(n)
i.	múdrostima(n)	nápastima(n)	náravima(n)	nēmīlostima(n)

	obitelj	savjest	smrt	svjetlost
N.	obíteļ	sávjēs	smṛ̌t	svjētlōs
G.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
D.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
A.	obíteļ	sávjēs	smṛ̌t	svjētlōs
V.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
L.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
I.	obíteļi	sávješću	smṛ̌ću	svjētlōsti
n.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
g.	obíteļī	sávjestī	smṛ̌tī	svjētlōstī
d.	obíteļima(n)	sávjestima(n)	smṛ̌tima(n)	svjētlōstima(n)
a.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
v.	obíteļi	sávjesti	smṛ̌ti	svjētlōsti
l.	obíteļima(n)	sávjestima(n)	smṛ̌tima(n)	svjētlōstima(n)
i.	obíteļima(n)	sávjestima(n)	smṛ̌tima(n)	svjētlōstima(n)

	telad	vrjednost	zahvalnost	ždrjebad
N.	tēlād	vrjēdnōs	zafálnost	ždrjēbād
G.	tēlādi	vrjēdnosti	zafálnosti	ždrjēbādi
D.	tēlādi	vrjēdnosti	zafálnosti	ždrjēbādi
A.	tēlād	vrjēdnōs	zafálnost	ždrjēbād
V.	tēlādi	vrjēdnosti	zafálnosti	ždrjēbādi
L.	tēlādi	vrjēdnosti	zafálnosti	ždrjēbādi
I.	tēlādi	vrjēdnosti	zafálnošću	ždrjēbādi
n.		vrjēdnosti	zafálnosti	
g.		vrjēdnostī	zafálnostī	
d.		vrjēdnostima(n)	zafálnostima(n)	
a.		vrjēdnosti	zafálnosti	
v.		vrjēdnosti	zafálnosti	
l.		vrjēdnostima(n)	zafálnostima(n)	
i.		vrjēdnostima(n)	zafálnostima(n)	

n. p. C: *bölēs, cêr, cûd, kòkòš, kôs, lâž, nît, mäs, mïlôs, pämet, pòmóc, pričēs, rädôs, släbôs, sô, stârôs, vēcē, zôb, žälôs*

	bolest	kcer	ćud	kokoš
N.	bölēs	cêr	cûd	kòkòš
G.	bölesti	cèri	cùdi	kòkoši
D.	bölesti	cèri	ćudi	kòkoši
A.	bölēs	cêr	cûd	kòkòš
V.	bölesti	cèri	cûdi	kòkoši
L.	bolèsti	cèri	ćudi	kòkoši
I.	bölešću	cèri	cûdi	kòkoši
n.	bolèsti	cèri	ćudi	kòkoši
g.	bolèstī/bolèstijū	cèrijū	ćudī	kòkoši/kokòšijū
d.	bölestima(n)	cèrima(n)	ćudima(n)	kòkošima(n)
a.	bolèsti	cèri	ćudi	kòkoši
v.	bolèsti	cèri	ćudi	kòkoši
l.	bölestima(n)	cèrima(n)	ćudima(n)	kokòšima(n)
i.	bölestima(n)	cèrima(n)	ćudima(n)	kokòšima(n)

	kost	laž	nît	mast
N.	kôs	lâž	nît	mäs
G.	kòsti	lâži	nîti	mâsti
D.	kòsti	lâži	níti	mâsti
A.	kôs	lâž	nît	mäs
V.	kòsti	lâži	nîti	mâsti
L.	kòsti	lâži	níti	mâsti
I.	kòsti	lâži	nîti	mâšću
n.	kòsti	lâži	nîti	mâsti
g.	kòstijū	lâži	níti	mâstī
d.	kòstima(n)	lâžima(n)	nîtima(n)	mâstima(n)
a.	kòsti	lâži	nîti	mâsti
v.	kòsti	lâži	nîti	mâsti
l.	kòstima(n)	lâžima(n)	nîtima(n)	mâstima(n)
i.	kòstima(n)	lâžima(n)	nîtima(n)	mâstima(n)

	milost	pamet	pomóc	pričest
N.	mïlôs	pämēt	pòmóc	pričēs
G.	mïlosti	pämeti	pòmóci	pričēsti
D.	mïlosti	pämeti	pòmóci	pričēsti
A.	mïlôs	pämēt	pòmóc	pričēs
V.	mïlosti	pämeti	pòmóci	pričēsti
L.	milòsti	paméti	pomóci	pričēsti
I.	mïlošću	pämeti	pòmóci	pričēsti
n.	mïlosti	pämēti	pòmóci	pričēsti
g.	milòstī	pämētī	pomóciijū	pričēstī
d.	milòstima(n)	pamētima(n)	pomócima(n)	pričēstima(n)

a.	mīlosti	pāmeti	pōmoči	pričēsti
v.	mīlosti	pāmeti	pōmoči	pričēsti
l.	milòstima(n)	pamètima(n)	pomòcīma(n)	pričēstima(n)
i.	milòstima(n)	pamètima(n)	pomòcīma(n)	pričēstima(n)

	radost	slabost	sol	starost
N.	rādōs	slābōs	sō	stārōs
G.	rādosti	slābosti	sōli	stārōsti
D.	rādosti	slābosti	sōli	stārōsti
A.	rādōs	slābōs	sō	stārōs
V.	rādosti	slābosti	sōli	stārōsti
L.	radòsti	slabòsti	sòli	stārōsti
I.	rādošcu	slābošcu	sōli	stārōsti
n.	rādosti	slābosti		stārōsti
g.	radòstī/radòstijū	slabòstī/slabòstijū		staròstī
d.	radòstima(n)	slabòstima(n)		staròstima(n)
a.	rādosti	slābosti		stārōsti
v.	rādosti	slābosti		stārōsti
l.	radòstima(n)	slabòstima(n)		staròstima(n)
i.	radòstima(n)	slabòstima(n)		staròstima(n)

	večer	zob	žalost
N.	vēcē	zōb	žālōs
G.	vēcēri	zōbi	žālōsti
D.	vēcēri	zōbi	žālōsti
A.	vēcē	zōb	žālōs
V.	vēcēri	zōbi	žālōsti
L.	vēcēri	zōbi	žalòsti
I.	vēcēri	zōbi	žālōsti
n.	vēcēri		žālōsti
g.	večērī		žalòstī
d.	večērīma(n)		žalòstima(n)
a.	vēcēri		žālōsti
v.	vēcēri		žālōsti
l.	večērīma(n)		žalòstima(n)
i.	večērīma(n)		žalòstima(n)

9.4.5. Imenice *a*-vrste m. r. u govoru Mihalja

n. p. A: *bàjam* 'badem', *blàgosov*, *blàvor*, *brät*, *brätíc*, *cär*, *čekíc*, *čëmer*, *čir*, *čöek*, *čöšak*, *d'im*, *dlän*, *dögažāj*, *döktor*, *žëd*, *gövör*, *güşter*, *jëlen*, *jëzik*, *kätolik*, *käšaj*, *klin*, *krāj*, *kräošac* 'kravosas', *krëvet*, *krüv*, *läbūd*, *län*, *grümën*, *mış*, *mlin*, *öblāk*, *òras*, *plüg*, *pötrës*, *präg*, *rät*, *rözāk*, *sir*, *sëstrić*, *sjšën*, *šufet* 'potkrovlje', *učitelj*, *unuk*, *vjëtar*, *zët*, *žëludac*

	badem	blagoslov	blavor	brat
N.	bàjam	blàgosov	blàvor	brät
G.	bàjama	blàgosova	blàvora	bräta
D.	bàjamu	blàgosovu	blàvoru	brätu
A.	bàjam	blàgosov	blàvora	bräta
V.	bàjamu	blàgosove	blàvore	bräte
L.	bàjamu	blàgosovu	blàvoru	brätu
I.	bàjamon	blàgosovon	blàvoron	bräton
n.	bàjami	blàgosovi	blàvori	
g.	bàjāmā	blàgosōvā	blàvōrā	
d.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	
a.	bàjame	blàgosove	blàvore	
v.	bàjami	blàgosovi	blàvori	
l.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	
i.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	

	bratić	car	čekić	čëmer
N.	brätíc	cär	čekíc	čëmer
G.	brätíća	cära	čekíća	čëmera
D.	brätíću	cäru	čekíću	čëmeru
A.	brätíća	cära	čekíc	čëmer
V.	brätíću	cäru	čekíću	čëmeru
L.	brätíću	cäru	čekíću	čëmeru
I.	brätíçon	cären	čekíçon	čëmeron
n.	brätíći	cärevi	čekíći	čëmeri
g.	brätíćā	cäreṽā	čekíćā	čëmērā
d.	brätíćima(n)	cäreivima(n)	čekíćima(n)	čëmerima(n)
a.	brätíće	cäreve	čekíće	čëmere
v.	brätíći	cärevi	čekíći	čëmeri
l.	brätíćima(n)	cäreivima(n)	čekíćima(n)	čëmerima(n)
i.	brätíćima(n)	cäreivima(n)	čekíćima(n)	čëmerima(n)

	čir	čovjek	ćošak	dim
N.	čir	čöek	ćošak	dìm
G.	čira	čöeka	ćoška	dìma
D.	čiru	čöeku	ćošku	dìmu
A.	čir	čöeka	ćošak	dìm
V.	čiru	čöeče	ćošku	dìmu
L.	čiru	čöeku	ćošku	dìmu
I.	čiron	čöekon	ćoškon	dìmon
n.	čirovi		ćöškovi	dìmovi
g.	čirōvā		ćöškōvā	dìmōvā
d.	čirovima(n)		ćöškovima(n)	dìmovima(n)
a.	čirove		ćöškove	dìmove
v.	čirovi		ćöškovi	dìmovi
l.	čirovima(n)		ćöškovima(n)	dìmovima(n)
i.	čirovima(n)		ćöškovima(n)	dìmovima(n)

	dlan	dogadžaj	doktor	djed
N.	dlän	dögažāj	döktor	žèd
G.	dläna	dögažaja	döktora	žèda
D.	dlänu	dögažaju	döktoru	žèdu
A.	dlän	dögažāj	döktora	žèda
V.	dlänu	dögažaju	döktore	žèdu
L.	dlänu	dögažaju	döktoru	žèdu
I.	dlänon	dögažajon	döktoron	žèdon
n.	dlänovi	dögažaji	döktori	žèdovi
g.	dlänōvā	dögažājā	döktōrā	žèdōvā
d.	dlänovima(n)	dögažajima(n)	döktorima(n)	žèdovima(n)
a.	dlänove	dögažaje	döktore	žèdove
v.	dlänovi	dögažaji	döktori	žèdovi
l.	dlänovima(n)	dögažajima(n)	döktorima(n)	žèdovima(n)
i.	dlänovima(n)	dögažajima(n)	döktorima(n)	žèdovima(n)

	govor	gušter	jelen	jezik
N.	gövör	güşter	jèlen	jèzik
G.	gövora	güştera	jèlena	jèzika
D.	gövöru	güşteru	jèlenu	jèziku
A.	gövör	güştera	jèlena	jèzik
V.	gövoru	güşteru	jèlenu	jèziku
L.	gövöru	güşteru	jèlenu	jèziku
I.	gövöron	güşteron	jèlenon	jèzikon
n.	gövöri	güşteri	jèleni/jèlenovi	jèzici
g.	gövörā	güşterā	jèlēna/jèlēnōvā	jèzīkā
d.	gövorima(n)	güşterima(n)	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)
a.	gövöre	güştere	jèlene/jèlenove	jèzike
v.	gövöri	güşteri	jèleni/jèlenovi	jèzici
l.	gövorima(n)	güşterima(n)	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)
i.	gövorima(n)	güşterima(n)	jèlenima(n)/jèlenovima(n)	jèzicima(n)

	katolik	kašalj	klin	kraj
N.	kätolik	käšalj	klīn	krāj
G.	kätolika	käšļa	klīna	krāja
D.	kätoliku	käšļu	klīnu	krāju
A.	kätolika	käšalj	klīn	krāj
V.	kätoliče	käšļu	klīnu	krāju
L.	kätoliku	käšļu	klīnu	krāju
I.	kätolikon	käšļen	klīnon	kräjēn
n.	kätolici	käšļevi	klīnovi	kräjēvi
g.	kätolikā	käšļēvā	klīnōvā	krājēvā
d.	kätolicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)
a.	kätolike	käšļeve	klīnove	krājēve
v.	kätolici	käšļevi	klīnovi	kräjēvi
l.	kätolicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)
i.	kätolicima(n)	käšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)

	kravosas	krövet	kruv	labud
N.	krāošac	krèvet	krüv	läbūd
G.	krāošca	krèveta	krüva	läbūda
D.	krāošcu	krèvetu	krüvu	läbudu
A.	krāošca	krèvet	krüv	läbūda
V.	–	krèvetu	krüve	läbūde
L.	krāošcu	krèvetu	krüvu	läbūdu
I.	krāošcon	krèveton	krüvon	läbūdon
n.	krāošci	krèveti	krüvovi	läbudovi
g.	krāošācā	krèvētā	krüvōvā	läbudova
d.	krāošcima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	läbudovima(n)
a.	krāošce	krèvete	krüvove	läbudove
v.	krāošci	krèveti	krüvovi	läbudovi
l.	krāošcima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	läbudovima(n)
i.	krāošcima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	läbudovima(n)

	lan	grumen	miš	mlin
N.	lān	grümēn	mīš	mlīn
G.	lāna	grūmena	mīša	mlīna
D.	lānu	grūmenu	mīšu	mlīnu
A.	lān	grümēn	mīša	mlīn
V.	lānu	grūmenu	mīšu	mlīnu
L.	lānu	grūmenu	mīšu	mlīnu
I.	lānon	grūmenon	mīšen	mlīnon
n.		grūmenovi /grümēni	mīševi	mlīnovi
g.		grūmenōvā /grümēnā	mīšēvā	mlīnōvā
d.		grūmenovima(n) /grūmenima(n)	mīševima(n)	mlīnovima(n)
a.		grūmenove	mīševe	mlīnove

		/grùmēne		
v.		grūmenovi /grùmēni	mīševi	mļīnovi
l.		grūmenovima(n) /grūmenima(n)	mīševima(n)	mļīnovima(n)
i.		grūmenovima(n) /grūmenima(n)	mīševima(n)	mļīnovima(n)

	oblak	orah	plug	potres
N.	öblāk	òras	plüg	pòtrēs
G.	öblāka	òrasa	plūga	pòtrēsa
D.	öblāku	òrasu	plūgu	pòtrēsu
A.	öblāk	òras	plüg	pòtrēs
V.	–	òrasu	plūgu	pòtrēsu
L.	öblāku	òrasu	plūgu	pòtrēsu
I.	öblākon	òrason	plūgon	pòtrēson
n.	öblāci	òrasi	plūgovi	pòtrēsi
g.	öblākā	òrāsā	plūgōvā	pòtrēsā
d.	öblācīma(n)	òrasīma(n)	plūgovīma(n)	pòtrēsīma(n)
a.	öblāke	òrase	plūgove	pòtrēse
v.	öblāci	òrasi	plūgovi	pòtrēsi
l.	öblācīma(n)	òrasīma(n)	plūgovīma(n)	pòtrēsīma(n)
i.	öblācīma(n)	òrasīma(n)	plūgovīma(n)	pòtrēsīma(n)

	prag	rat	rođak	sīr
N.	prāg	rāt	ròžāk	sīr
G.	prāga	rāta	ròžāka	sīra
D.	prāgu	rātu	ròžāku	sīru
A.	prāg	rāt	ròžāka	sīr
V.	prāgu	rātu	ròžāče	sīru
L.	prāgu	rātu	ròžāku	sīru
I.	prāgon	rāton	ròžākon	sīron
n.	prāgovi	rātovi	ròžāci	sīrevi
g.	prāgōvā	rātōvā	ròžākā	sīrēvā
d.	prāgovīma(n)	rātovīma(n)	ròžācīma(n)	sīrevīma(n)
a.	prāgove	rātove	ròžāke	sīreve
v.	prāgovi	rātovi	ròžāci	sīrevi
l.	prāgovīma(n)	rātovīma(n)	ròžācīma(n)	sīrevīma(n)
i.	prāgovīma(n)	rātovīma(n)	ròžācīma(n)	sīrevīma(n)

	sestrić	sršen	potkrovlje	učitelj
N.	sèstrić	sřšēn	šùfet	ùčiteļ
G.	sèstrića	sřšēna	šùfeta	ùčiteļa
D.	sèstriću	sřšēnu	šùfetu	ùčiteļu
A.	sèstrića	sřšēna	šùfet	ùčiteļa
V.	sèstriću	sřšēnu	šùfetu	ùčiteļu
L.	sèstriću	sřšēnu	šùfetu	ùčiteļu
I.	sèstriçon	sřšēnon	šùfeton	ùčiteļon
n.	sèstrići	sřšēni	šùfeti	ùčiteļi
g.	sèstrićā	sřšēnā	šùfētā	ùčiteļā
d.	sèstrićiman(n)	sřšēnima(n)	šùfetima(n)	ùčiteļima(n)
a.	sèstriće	sřšēne	šùfete	ùčiteļe
v.	sèstrići	sřšēni	šùfeti	ùčiteļi
l.	sèstrićima(n)	sřšēnima(n)	šùfetima(n)	ùčiteļima(n)
i.	sèstrićima(n)	sřšēnima(n)	šùfetima(n)	ùčiteļima(n)

	unuk	vjetar	zet	želudac
N.	ùnuk	vjètar	zèt	žèludac
G.	ùnuka	vjètra	zèta	žèluca
D.	ùnuku	vjètru	zètu	žèlucu
A.	ùnuka	vjètar	zèta	žèludac
V.	ùnuće	vjètru	zète	žèlucu
L.	ùnuku	vjètru	zètu	žèlucu
I.	ùnukon	vjètron	zèton	žèlucon
n.	ùnuci	vjètrovi	zètovi	žèluci
g.	ùnūkā	vjètrōvā	zètōvā	žèludācā
d.	ùnucima(n)	vjètrovima(n)	zètovima(n)	žèlucima(n)
a.	ùnuke	vjètrove	zètove	žèluce
v.	ùnuci	vjètrovi	zètovi	žèluci
l.	ùnucima(n)	vjètrovima(n)	zètovima(n)	žèlucima(n)
i.	ùnucima(n)	vjètrovima(n)	zètovima(n)	žèlucima(n)

n. p. A/B: bič

	bič
N.	bič
G.	biča/biča
D.	biču
A.	bič
V.	biču
L.	biču
I.	bičon
n.	bičevi/bičevi
g.	bičēvā
d.	bičevima(n)
a.	bičeve/bičeve
v.	bičevi/bičevi
l.	bičevima(n)
i.	bičevima(n)

n. p. A/C: öblīk

	öblīk
N.	öblīk
G.	öblīka
D.	öblīku
A.	öblīk
V.	öblīku
L.	öblīku/öblīku
I.	öblīkon
n.	öblīci
g.	öblīka/öblīkā
d.	öblīcima(n)/öblīcima(n)
a.	öblīke
v.	öblīci
l.	öblīcima(n)/öblīcima(n)
i.	öblīcima(n)/öblīcima(n)

n. p. B: *bik, bök, bôr, čëp, žâk, gřč, gudin* 'prasac', *gunëvaļ* 'bumbar', *köh, kōvāč, māk, mlādīc, mřgīn* 'međa', *orō, piñūr* 'vilica', *pöd, pöp, snöp, šofër* 'vozač', *vågōn, vō, vōjnik, zānāt*

	bik	bok	bor	čëp
N.	bik	bök	bôr	čëp
G.	bika	böka	bòra	čëpa
D.	biku	bòku	bòru	čëpu
A.	bika	bök	bôr	čëp
V.	biku	bòku	bòru	čëpu
L.	biku	bòku	bòru	čëpu
I.	bikon	bòkon	bòron	čëpon
n.	bikovi	bòkovi	bòrovi	čëpovi
g.	bikōvā	bökōvā	börōvā	čëpōvā
d.	bikovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)	čëpovima(n)
a.	bikove	bòkove	bòrove	čëpove
v.	bikovi	bòkovi	bòrovi	čëpovi
l.	bikovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)	čëpovima(n)
i.	bikovima(n)	bòkovima(n)	bòrovima(n)	čëpovima(n)

	đak	gřč	prasac	bumbar
N.	žâk	gřč	gudin	gunëvaļ
G.	žâka	gřča	gudina	gundevāļa
D.	žâku	gřču	gudinu	gundevāļu
A.	žâka	gřč	gudina	gundevāļa
V.	žâku	gřču	gudinū	gundevāļu
L.	žâku	gřču	gudinu	gundevāļu
I.	žâkon	gřčon	gudinon	gundevāļon
n.	žâki	gřčevi	gudini	gundevāļi
g.	žâkā	gřčēvā	gudinā	gundevāļā
d.	žâcima(n)	gřčevima(n)	gudinima(n)	gundevāļima(n)
a.	žâke	gřčeve	gudine	gundevāļe
v.	žâki	gřčevi	gudini	gundevāļi
l.	žâcima(n)	gřčevima(n)	gudinima(n)	gundevāļima(n)
i.	žâcima(n)	gřčevima(n)	gudinima(n)	gundevāļima(n)

	konj	kovač	mak	mladić
N.	kòň	kòvāč	māk	mlādīć
G.	kòňa	kováča	māka	mladíća
D.	kònu	kováču	māku	mladiću
A.	kòňa	kováča	māk	mladíća
V.	kònu	kövāču	māku	mlādiću
L.	kònu	kováču	māku	mladiću
I.	kònon	kováčon	mākon	mladićon
n.	kòni	kováči	mākovi	mladići
g.	kónā	kováčā	mākōvā	mladićā
d.	kònima(n)	kováčima(n)	mākovima(n)	mladićima(n)
a.	kòne	kováče	mākove	mladiće
v.	kòni	kováči	mākovi	mladići
l.	kònima(n)	kováčima(n)	mākovima(n)	mladićima(n)
i.	kònima(n)	kováčima(n)	mākovima(n)	mladićima(n)

	međa	orao	vilica	pod
N.	mṛgíñ	òrō	piñūr	pòd
G.	mṛgíña	órla	piñúra	pòda
D.	mṛgínu	órlu	piñúru	pòdu
A.	mṛgíñ	órla	piñūr	pòd
V.	mṛgíñu	òrlu	piñúru	pòdu
L.	mṛgínu	órlu	piñúru	pòdu
I.	mṛgínu	órlon	piñúron	pòdon
n.	mṛgíni	órluvi	piñúri	pòdovi
g.	mṛgíñā	òrlōvā	piñúrā	pòdōvā
d.	mṛgíñima(n)	òrlovima(n)	piñúrima(n)	pòdovima(n)
a.	mṛgíñe	òrlove	piñúre	pòdove
v.	mṛgíni	òrlovi	piñúri	pòdovi
l.	mṛgíñima(n)	òrlovima(n)	piñúrima(n)	pòdovima(n)
i.	mṛgíñima(n)	òrlovima(n)	piñúrima(n)	pòdovima(n)

	pop	snop	vozač	vagon
N.	pöp	snöp	šòfēr	vågōn
G.	pòpa	snòpa	šoféra	vagóna
D.	pòpu	snòpu	šoféru	vagónu
A.	pòpa	snöp	šoféra	vågōn
V.	pöpe	snòpu	šöferu	–
L.	pòpu	snòpu	šoféru	vagónu
I.	pòpon	snòpon	šoféron	vagónon
n.	pöpovi	snöpovi	šoféri	vagóni
g.	pöpōvā	snöpōvā	šoférā	vagónā
d.	pòpovima(n)	snòpovima(n)	šoférima(n)	vagónima(n)
a.	pòpove	snòpe/snòpove	šofére	vagóne
v.	pöpovi	snòpi/snòpovi	šoféri	vagóni
l.	pòpovima(n)	snòpovima(n)	šoférima(n)	vagónima(n)
i.	pòpovima(n)	snòpovima(n)	šoférima(n)	vagónima(n)

	vol	vojník	zanat
N.	vô	vòjnĭk	zànāt
G.	vòla	vojníka	zanáta
D.	vòlu	vojníku	zanátu
A.	vòla	vojníka	zànāt
V.	vòlu	vòjnĭče	–
L.	vòlu	vojníku	zanátu
I.	vòlon	vojníkón	zanáton
n.	vòlovi	vojníci	zanáti
g.	vòlōvā	vojníkā	zanátā
d.	vòlovima(n)	vojníci(n)	zanátima(n)
a.	vòlove	vojníke	zanáte
v.	vòlovi	vojníci	zanáti
l.	vòlovima(n)	vojníci(n)	zanátima(n)
i.	vòlovima(n)	vojníci(n)	zanátima(n)

n. p. B₁: *bôl, źòn, grijêh, grëb, jêž, klîp, krâļ, križ, kröv, lijêk, pân, plâs 'plast', pût, smijêh, spûž, stô, töp, vřv, zglöb, žëp, žûl*

	bol	đon	grijeh	grob
N.	bôl	źòn	grijêh	grëb
G.	bòla	źòna	grijéha	grèba
D.	bòlu	źònu	grijéhu	grèbu
A.	bôl	źòn	grijêh	grëb
V.	bòlu	źòn	grijéhu	grèbu
L.	bòlu	źònu	grijéhu	grèbu
I.	bòlon	źònon	grijéhon	grèbon
n.	bölovi	źönovi	grjêhovi	grëbovi
g.	bölovā	źönōvā	grjêhōvā	grëbōvā
d.	bölovima(n)	źönovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)
a.	bölove	źönove	grjêhove	grëbove
v.	bölovi	źönovi	grjêhovi	grëbovi
l.	bölovima(n)	źönovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)
i.	bölovima(n)	źönovima(n)	grjêhovima(n)	grëbovima(n)

	jež	klip	kralj	križ
N.	jêž	klîp	krâļ	križ
G.	jéža	klípa	kráļa	križa
D.	jéžu	klípu	kráļu	križu
A.	jéža	klîp	kráļa	križ
V.	jéžu	klípu	krâļu	križu
L.	jéžu	klípu	kráļu	križa
I.	jéžon	klípon	kráļon	križon
n.	jěževi	klîpovi	krâļevi	križevi
g.	jěževā	klîpōvā	krâļevā	križevā
d.	jěževima(n)	klîpovima(n)	krâļevima(n)	križevima(n)
a.	jěževe	klîpove	krâļeve	križeve
v.	jěževi	klîpovi	krâļevi	križevi
l.	jěževima(n)	klîpovima(n)	krâļevima(n)	križevima(n)
i.	jěževima(n)	klîpovima(n)	krâļevima(n)	križevima(n)

	kröv	lijek	panj	plast
N.	kròv	lijèk	pán	plàs
G.	kròva	lijéka	pána	plâsta
D.	kròvu	lijéku	pánu	plástu
A.	kròv	lijèk	pán	plàs
V.	kròvu	lijèku	pánu	plâstu
L.	kròvu	lijéku	pánu	plástu
I.	kròvon	lijékon	pánon	pláston
n.	kròvovi	lèkovi	pánevi	plästovi
g.	kròvòvā	lèkòvā	pánevā	plästòvā
d.	kròvovima(n)	lèkovima(n)	pánevima(n)	plästovima(n)
a.	kròvove	lèkove	páneve	plästove
v.	kròvovi	lèkovi	pánevi	plästovi
l.	kròvovima(n)	lèkovima(n)	pánevima(n)	plästovima(n)
i.	kròvovima(n)	lèkovima(n)	pánevima(n)	plästovima(n)

	put	smijeh	puž	stol
N.	pût	smijèh	spûž	stô
G.	púta	smijéha	spúža	stòla
D.	pútu	smijéhu	spúžu	stòlu
A.	pût	smijèh	spúža	stô
V.	pútu	smijéhu	spúžu	stòlu
L.	pútu	smijéhu	spúžu	stòlu
I.	púten/púton	smijéhon	spúžon	stòlon
n.	pùtevi	smjèhovi	spùževi/spúži	stòlovi
g.	pùtēva	smjèhōvā	spùžēvā	stòlōvā
d.	pùtevima(n)	smjèhovima(n)	spùževima(n)	stòlovima(n)
a.	pùteve	smjèhove	spùževe	stòlove
v.	pùtevi	smjèhovi	spùževi	stòlovi
l.	pùtevima(n)	smjèhovima(n)	spùževima(n)	stòlovima(n)
i.	pùtevima(n)	smjèhovima(n)	spùževima(n)	stòlovima(n)

	top	vrh	zglob	džep
N.	tòp	vṛ̌v	zglòb	žèp
G.	tòpa	vṛ̌va	zglòba	žèpa
D.	tòpu	vṛ̌vu	zglòbu	žèpu
A.	tòp	vṛ̌v	zglòb	žèp
V.	tòpu	vṛ̌vu	zglòbu	žèpu
L.	tòpu	vṛ̌vu	zglòbu	žèpu
I.	tòpon	vṛ̌von	zglòbon	žèpon
n.	tòpovi	vṛ̌vovi	zglòbovi	žèpovi/žèpi
g.	tòpòvā	vṛ̌vòvā	zglòbovā	žèpòvā
d.	tòpovima(n)	vṛ̌vovima(n)	zglòbovima(n)	žèpovima(n)
a.	tòpove	vṛ̌vove	zglòbove	žèpove
v.	tòpovi	vṛ̌vovi	zglòbovi	žèpovi
l.	tòpovima(n)	vṛ̌vovima(n)	zglòbovima(n)	žèpovima(n)
i.	tòpovima(n)	vṛ̌vovima(n)	zglòbovima(n)	žèpovima(n)

	žulj
N.	žŭļ
G.	žŭļa
D.	žŭļu
A.	žŭļ
V.	žŭļu
L.	žŭļu
I.	žŭļen/žŭļon
n.	žŭļevi
g.	žŭļēvā
d.	žŭļevima(n)
a.	žŭļeve
v.	žŭļevi
l.	žŭļevima(n)
i.	žŭļevima(n)

n. p. B-C: *kömād, lëptír, mjëhūr*

	komad	leptir	mjehur
N.	kömād	lëptír	mjëhūr
G.	komáda	leptíra	mjehúra
D.	komádu	leptíru	mjehúru
A.	kömād	leptíra	mjëhūr
V.	kömádu	lëptíru	mjëhūru
L.	komádu	leptíru	mjehúru
I.	komádon	leptíron	mjehúron
n.	komádi	leptíri	mjehúri
g.	komádā	leptírā	mjehúrā
d.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
a.	komáde	leptíre	mjehúre
v.	komádi	leptíri	mjehúri
l.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
i.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)

n. p. C: *dân, źèvēr, mrâv, sîn, vrâg, zûb*

	dan	djever	mrav	sîn
N.	dân	źèvēr	mrâv	sîn
G.	dâna	źèvera	mrâva	sîna
D.	dânu	źèveru	mrâvu	sînu
A.	dân	źèvera	mrâva	sîna
V.	dânu	źèveru	mrâvu	sîne
L.	dânu	źèveru	mrâvu	sînu
I.	dânon	źèveron	mrâvon	sînon
n.	dâni	źèverovi/źèveri	mrâvi	sînovi
g.	dânâ	źèverovâ	mrâvâ	sînovâ
d.	dànima(n)	źeveròvima(n)	mrâvima(n)	sînòvima(n)
a.	dâne	źèverove/źèvere	mrâve	sînove
v.	dâni	źèverovi/źèveri	mrâvi	sînovi
l.	dànima(n)	źeveròvima(n)	mrâvima(n)	sînòvima(n)
i.	dànima(n)	źeveròvima(n)	mrâvima(n)	sînòvima(n)

	vrag	zûb
N.	vrâg	zûb
G.	vrâga	zûba
D.	vrâgu	zûbu
A.	vrâga	zûb
V.	vrâže	zûbu
L.	vrâgu/vrâgu	zûbu
I.	vrâgon	zûbon
n.	vrâgovi	zûbi
g.	vragóvâ	zûbâ
d.	vragòvima(n)	zùbima(n)
a.	vrâgove	zûbe
v.	vrâgovi	zûbi
l.	vragòvima(n)	zùbima(n)
i.	vragòvima(n)	zùbima(n)

n. p. C/A: *dār, gālēb, gōlūb, grād, kōrāk, mādēž, slūčāj*

	dar	galeb	golub	grad
N.	dār	gālēb	gōlūb	grād
G.	dāra	gālēba	gōlūba	grāda
D.	dāru	gālēbu	gōlūbu	grādu
A.	dār	gālēba	gōlūba	grād
V.	dāru	gālēbu	gōlūbe	grādu
L.	dāru	gālēbu	gōlūbu	grādu
I.	dāron	gālēbon	gōlūbon	grādon
n.	dārovi	gālebovi	gōlubovi	grādovi
g.	daróvā/dārōvā	galebóvā	golubóvā/gōlubōvā	gradóvā
d.	dārovima(n)	gālebovima(n)	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)
a.	dārove	gālebove	gōlubove	grādove
v.	dārovi	gālebovi	gōlubovi	grādovi
l.	dārovima(n)	gālebovima(n)	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)
i.	dārovima(n)	gālebovima(n)	golubòvima(n) /gōlubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)

	korak	mādēž	slučaj
N.	kōrāk	mādēž	slūčāj
G.	kōrāka	mādēža	slūčāja
D.	koráku/kōrāku	mādēžu	slūčāju
A.	kōrāk	mādēž	slūčāj
V.	kōrāku	mādēžu	slūčāju
L.	koráku	mādēžu	slūčāju/slučāju
I.	kōrākon	mādēžon	slūčājōn
n.	kōrāci	mādēži	slūčajevi
g.	korākā	mādēžā/mādēžóvā	slučajévā/slūčajēvā
d.	korácima(n)/kōrácima(n)	mādēžima(n)/mādēžòvima(n)	slučajèvima(n)
a.	kōrāke	mādēže	slūčajeve
v.	kōrāci	mādēži	slūčajevi
l.	korácima(n)/kōrácima(n)	mādēžima(n)/mādēžòvima(n)	slučajèvima(n)
i.	korácima(n)/kōrácima(n)	mādēžima(n)/mādēžòvima(n)	slučajèvima(n)

n. p. C-A: *brôd, cĕv, cvijêt, dûg, glâs, grôm, klâs, kĕĭn, lâkat, lôv, môs, mözak, mrâk, mûž, nôs, rôg, sôkô, stân, stôg, vûk, zêc, zvûk*

	brod	crv	cvijet	đug
N.	brôd	cĕv	cvijêt	dûg
G.	brôda	cĕva	cvijêta	dûga
D.	brôdu	cĕvu	cvijêtu	dûgu
A.	brôd	cĕva	cvijêt	dûg
V.	brôdu	cĕvu	cvijêtu	dûgu
L.	brôdu	cĕvu	cvijêtu	dûgu
I.	brôdon	cĕvon	cvijêton	dûgon
n.	brôdovi	cĕvovi	cvjêtovi	dûgovi
g.	brôdôvâ	cĕvôvâ	cvjêtôvâ	dûgôvâ
d.	brôdovima(n)	cĕvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)
a.	brôdove	cĕvove	cvjêtove	dûgove
v.	brôdovi	cĕvovi	cvjêtovi	dûgovi
l.	brôdovima(n)	cĕvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)
i.	brôdovima(n)	cĕvovima(n)	cvjêtovima(n)	dûgovima(n)

	glas	grom	klas	kljun
N.	glâs	grôm	klâs	kĕĭn
G.	glâsa	grôma	klâsa	kĕĭna
D.	glâsu	grômu	klâsu	kĕĭnu
A.	glâsa	grôm	klâsa	kĕĭn
V.	glâsu	grômu	klâsu	kĕĭnu
L.	glâsu	grômu	klâsu	kĕĭnu
I.	glâson	grômon	klâson	kĕĭnon
n.	glâsovi	grômovi	klâsovi	kĕĭnovi
g.	glâsôvâ	grômôvâ	klâsôvâ	kĕĭnôvâ
d.	glâsovima(n)	grômovima(n)	klâsovima(n)	kĕĭnovima(n)
a.	glâsove	grômove	klâsove	kĕĭnove
v.	glâsovi	grômovi	klâsovi	kĕĭnovi
l.	glâsovima(n)	grômovima(n)	klâsovima(n)	kĕĭnovima(n)
i.	glâsovima(n)	grômovima(n)	klâsovima(n)	kĕĭnovima(n)

	lakat	lov	most	mozak
N.	lâkat	lôv	môs	mòzak
G.	lâkta	lôva	mòsta	mòzga
D.	lâktu	lôvu	mòstu	mòzgu
A.	lâkat	lôv	môs	mòzak
V.	lâktu	lôvu	mòstu	mòzgu
L.	lâktu	lôvu	mòstu	mòzgu
I.	lâkton	lôvon	mòston	mòzgon
n.	lâktovi	lôvovi	mòstovi	mòzgovi
g.	laktôvâ	lôvôvâ	mòstôvâ	mòzgôvâ
d.	lâktovima(n)	lôvovima(n)	mòstovima(n)	mòzgovima(n)
a.	lâktove	lôvove	mòstove	mòzgove
v.	lâktovi	lôvovi	mòstovi	mòzgovi
l.	lâktovima(n)	lôvovima(n)	mòstovima(n)	mòzgovima(n)
i.	lâktovima(n)	lôvovima(n)	mòstovima(n)	mòzgovima(n)

	mrak	muž	nos	rog
N.	mrâk	mûž	nôs	rôg
G.	mrâka	mûža	nòsa	rôga
D.	mrâku	mûžu	nòsu	rôgu
A.	mrâk	mûža	nôs	rôg
V.	mrâku	mûžu	nòsu	rôgu
L.	mrâku	mûžu	nòsu	rôgu
I.	mrâkon	mûžon	nòson	rôgon
n.	mrâkovi	mûževi	nòsovi	rôgovi
g.	mrâkôvâ	mûžêvâ	nòsôvâ	rôgôvâ
d.	mrâkovima(n)	mûževima(n)	nòsovima(n)	rôgovima(n)
a.	mrâkove	mûževe	nòsove	rôgove
v.	mrâkovi	mûževi	nòsovi	rôgovi
l.	mrâkovima(n)	mûževima(n)	nòsovima(n)	rôgovima(n)
i.	mrâkovima(n)	mûževima(n)	nòsovima(n)	rôgovima(n)

	sokol	stan	stog	vuk
N.	sòkô	stân	stôg	vûk
G.	sòkola	stâna	stôga	vûka
D.	sòkolu	stânu	stôgu	vûku
A.	sòkola	stân	stôg	vûka
V.	sòkolu	stânu	stôgu	vûče
L.	sòkolu	stânu	stôgu	vûku
I.	sòkolon	stânon	stôgon	vûkon
n.	sòkolovi	stânovi	stôgovi	vûkovi
g.	sòkolôvâ	stânôvâ	stôgôvâ	vûkôvâ
d.	sòkolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vûkovima(n)
a.	sòkolove	stânovi	stôgove	vûkove
v.	sòkolovi	stânovi	stôgovi	vûkovi
l.	sòkolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vûkovima(n)
i.	sòkolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vûkovima(n)

	zec	zvuk
N.	zêc	zvûk
G.	zêca	zvûka
D.	zêcu	zvúku
A.	zêca	zvûk
V.	zêcu	zvûku
L.	zêcu	zvúku
I.	zêcon	zvûkon
n.	zêčevi	zvûkovi
g.	zêčēvā	zvûkōvā
d.	zêčevima(n)	zvûkovima(n)
a.	zêčeve	zvûkove
v.	zêčevi	zvûkovi
l.	zêčevima(n)	zvûkovima(n)
i.	zêčevima(n)	zvûkovima(n)

9.4.6. Imenice *a*-vrste sr. r. u govoru Mihalja

n. p. A: *bläto, bräšno, göveče, gřlo, jäne, järe, jätö, jütro, klüko, köļeno, kölo, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslö, oglèdalo, pīle, rälö, räme, tjème, sälo, sjème/sème, vīme, zřno, žīto*

	blato	brašno	govedo	grlo
N.	bläto	bräšno	göveče	gřlo
G.	bläta	bräšna	gövečeta	gřla
D.	blätu	bräšnu	gövečetu	gřlu
A.	bläto/ù blato	bräšno	göveče	gřlo
V.	bläto	bräšno	göveče	gřlo
L.	blätu	bräšnu	gövečetu	gřlu
I.	blätön	bräšnon	gövečeton	gřlon
n.	bläta		göveda	gřla
g.	blätā		gövēdā	gřlā
d.	blätima(n)		gövedima(n)	gřlima(n)
a.	bläta		göveda	gřla
v.	bläta		göveda	gřla
l.	blätima(n)		gövedima(n)	gřlima(n)
i.	blätima(n)		gövedima(n)	gřlima(n)

	jäne	järe	jätö	jütro
N.	jäne	järe	jätö	jütro
G.	jäneta	järeta	jäta	jütra
D.	jänetu	järetu	jätu	jütru
A.	jäne	järe	jätö	jütro
V.	jäne	järe	jätö	jütro
L.	jänetu	järetu	jätu	jütru
I.	jäneton	järetön	jätön	jütron
n.			jäta	jütra
g.			jätā	jütārā
d.			jätima(n)	jütrima(n)
a.			jäta	jütra
v.			jäta	jütra
l.			jätima(n)	jütrima(n)
i.			jätima(n)	jütrima(n)

	klupko	koljeno	kolo	kopito
N.	klūko	kòļeno	kòlo	kòpito
G.	klūka	kòļena	kòla	kòpita
D.	klūku	kòļenu	kòlu	kòpitu
A.	klūko	kòļeno	kòlo	kòpito
V.	klūko	kòļeno	kòlo	kòpito
L.	klūku	kòļenu	kòlu	kòpitu
I.	klūkon	kòļenon	kòlon	kòpiton
n.	klūka	kòļena	kòla	kòpita
g.	klūkā	kòļēnā	kòlā	kòpītā
d.	klūkima(n)	kòļenima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
a.	klūka	kòļena	kòla	kòpita
v.	klūka	kòļena	kòla	kòpita
l.	klūkima(n)	kòļenima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
i.	klūkima(n)	kòļenima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)

	kopļe	korito	maslo	ogledalo
N.	köpļe	kòrito	màslo	oglēdalo
G.	köpļa	kòrita	màsla	oglēdala
D.	köpļu	kòritu	màslu	oglēdalu
A.	köpļe	kòrito	màslo	oglēdalo
V.	köpļe	kòrito	màslo	oglēdalo
L.	köpļu	kòritu	màslu	oglēdalu
I.	köpļen	kòriton	màslon	oglēdalo
n.	köpļa	kòrita	màsla	oglēdala
g.	kopāļā	kòrītā	masālā	oglēdālā
d.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglēdalima(n)
a.	köpļa	kòrita	màsla	oglēdala
v.	köpļa	kòrita	màsla	oglēdala
l.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglēdalima(n)
i.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglēdalima(n)

	pīle	rālo	rame	sjeme
N.	pīle	rālo	rāme	sjēme/sēme
G.	pīleta	rāla	rāmena	sjēmēna/sēmēna
D.	pīletu	rālu	rāmenu	sjēmēnu/sēmēnu
A.	pīle	rālo	rāme	sjēme/sēme
V.	pīle	rālo	rāme	sjēme/sēme
L.	pīletu	rālo	rāmenu	sjēmēnu/sēmēnu
I.	pīleton	rālon	rāmenon	sjēmēnon/sēmēnon
n.	pīlīci	rāla	ramēna	sjemēna/sēmēna
g.	pīlīcā	rālā	ramēnā	sjemēnā/sēmēnā
d.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sjemēnīma(n)/sēmēnīma(n)
a.	pīlīci	rāla	ramēna	sjemēna/sēmēna
v.	pīlīci	rāla	ramēna	sjemēna/sēmēna
l.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sjemēnīma(n)/sēmēnīma(n)
i.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sjemēnīma(n)/sēmēnīma(n)

	tjeme	vime	žito
N.	tjème	vìme	žìto
G.	tjèmena	vìmena	žìta
D.	tjèmenu	vìmenu	žìtu
A.	tjème	vìme	žìto
V.	tjème	vìme	žìto
L.	tjèmenu	vìmenu	žìtu
I.	tjèmenon	vìmenon	žìton
n.	tjemèna	vimèna	žìta
g.	tjeménā	viménā	žìtā
d.	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
a.	tjemèna	vimèna	žìta
v.	tjemèna	vimèna	žìta
l.	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
i.	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)

n. p. A-C: *mjesto, öko, üvo*

n. p. A/B: *jëdro*

	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A/B
	mjesto	oko	uho	jëdro
N.	mjesto	öko	üvo	jëdro
G.	mjestā	öka	üva	jëdra
D.	mjestu	öku	üvu	jëdru
A.	mjesto	öko/ü oko	üvo/ü uvo	jëdro
V.	mjesto	öko	üvo	jëdro
L.	mjestu	öku	üvu	jëdru
I.	mjeston	ökon	üvon	jëdron
n.	mjestā			jëdra/jëdra
g.	mjestā			jëdārā
d.	mjestima(n)			jëdrima(n)/jëdrima(n)
a.	mjestā			jëdra
v.	mjestā			jëdra
l.	mjestima(n)			jëdrima(n)/jëdrima(n)
i.	mjestima(n)			jëdrima(n)/jëdrima(n)

n. p. B: *čelo, dijéte, gnijézdo, gúvno, krílo, křzno, léglo, líce, mjéko, odijélo, pèro, písmo, rěbro, rešěto, sědlo, sělo, súkno, tèle, ústa, úže, vèslo, víno, vlákno, ždrijélo*

	čelo	dijete	gnijezdo	gúvno
N.	čelo	dijéte	gnijézdo	gúvno
G.	čela	djèteta	gnijézda	gúvna
D.	čelu	djètetu	gnijézdu	gúvnu
A.	čelo	dijéte	gnijézdo	gúvno
V.	čelo	dijéte	gnijézdo	gúvno
L.	čelu	djètetu	gnijézdu	gúvnu
I.	čelon	djèteton	gnijézdon	gúvnon
n.	čela		gnijézda	gúvna
g.	čelā		gnijézdā	gúvānā
d.	čelima(n)		gnijézdima(n)	gúvnima(n)
a.	čela		gnijézda	gúvna
v.	čela		gnijézda	gúvna
l.	čelima(n)		gnijézdima(n)	gúvnima(n)
i.	čelima(n)		gnijézdima(n)	gúvnima(n)

	krílo	krzno	leglo	lice
N.	krílo	křzno	léglo	líce
G.	kríla	křzna	léglā	lícā
D.	krílu	křznu	léglu	lícū
A.	krílo	křzno	léglo	líce
V.	krílo	křzno	lêglo	líce
L.	krílu	křznu	léglu	lícū
I.	krílon	křznon	léglon	lícen
n.	kríla	křzna	léglā	lícā
g.	krílā	křzānā	légālā	lícā
d.	krílīma(n)	křznīma(n)	léglimā(n)	lícīma(n)
a.	kríla	křzna	léglā	lícā
v.	kríla	křzna	léglā	lícā
l.	krílīma(n)	křznīma(n)	léglimā(n)	lícīma(n)
i.	krílīma(n)	křznīma(n)	léglimā(n)	lícīma(n)

	mjeko	odijelo	pero	pismo
N.	mjéko	odijélo	pèro	písmo
G.	mjéka	odijéla	pèra	písma
D.	mjéku	odijélu	pèru	písmu
A.	mjéko	odijélo	pèro	písmo
V.	mjéko	-	pèro	písmo
L.	mjéku	odijélu	pèru	písmu
I.	mjékon	odijélon	pèron	písmo
n.		odijéla	pèra	písma
g.		odijélā	pérā	pīsāmā
d.		odijélíma(n)	pèríma(n)	písmíma(n)
a.		odijéla	pèra	písma
v.		odijéla	pèra	písma
l.		odijélíma(n)	pèríma(n)	písmíma(n)
i.		odijélíma(n)	pèríma(n)	písmíma(n)

	rebro	rešeto	sedlo	selo
N.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
G.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
D.	rèbru	rašètu	sèdlu	sèlu
A.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
V.	rèbro	rašèto	sèdlo	sèlo
L.	rèbru	rašètu	sèdlu	sèlu
I.	rèbron	rašèton	sèdlon	sèlon
n.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
g.	rebárā	rašétā	sedálā	sèlā
d.	rèbríma(n)	rašètíma(n)	sèdlíma(n)	sèlíma(n)
a.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
v.	rèbra	rašèta	sèdla	sèla
l.	rèbríma(n)	rašètíma(n)	sèdlíma(n)	sèlíma(n)
i.	rèbríma(n)	rašètíma(n)	sèdlíma(n)	sèlíma(n)

	sukno	tele	usta	uže
N.	súkno	tèle		úže
G.	súkna	tèleta		ùžeta
D.	súknu	tèletu		úžu
A.	súkno	tèle		úže
V.	sūkno	tèle		ùže
L.	súknu	tèletu		užetu
I.	súknon	tèleton		ùžeton
n.	súkna		ústa	
g.	súkānā		ústā	
d.	súkníma(n)		ústíma(n)	
a.	súkna		ústa	
v.	súkna		ústa	
l.	súkníma(n)		ústíma(n)	
i.	súkníma(n)		ústíma(n)	

	veslo	vino	vlakno	ždrijelo
N.	vèslo	víno	vlákno	ždrijélo
G.	vèsła	vína	vlákna	ždrijéla
D.	vèsłu	vínu	vláknu	ždrijélu
A.	vèslo	víno	vlákno	ždrijélo
V.	vèslo	vîno	vlâkno	ždrijêlo
L.	vèsłu	vínu	vláknu	ždrijélu
I.	vèslon	vínon	vláknon	ždrijélon
n.	vèsła	vína	vlákna	ždrijéla
g.	vesálā	vínā	vlākānā	ždrijélā
d.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrijélima(n)
a.	vèsła	vína	vlákna	ždrijéla
v.	vèsła	vína	vlákna	ždrijéla
l.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrijélima(n)
i.	vèslima(n)	vínima(n)	vláknima(n)	ždrijélima(n)

n. p. C: *blágo, bŕdo, crijêvo, đŕvo, ìme, jáje, jèzero, kljéšta, kŕluse, kòlo, mēso, mòre, nèbo, òlovo, plēme, plúca, pòje, sjéno, sòčivo, vráta, vrijéme, zvòno, ždrijêbe*

	blago	brdo	crijevo	drvo
N.	blágo	bŕdo	crijêvo	đŕvo
G.	blága	bŕda	crjèveta	đŕveta
D.	blágu	bŕdu	crjèvetu	đŕvetu
A.	blágo	bŕdo	crijêvo	đŕvo
V.	blágo	bŕdo	crijêvo	đŕvo
L.	blágu	bŕdu	crjèvetu	đŕvetu
I.	blágon	bŕdon	crjèveton	đŕveton
n.		bŕda	crijéva	đŕva
g.		bŕdā/bŕdījā	crijévā	đŕvā
d.		bŕdima(n)	crijévima(n)	đŕvima(n)
a.		bŕda	crijéva	đŕva
v.		bŕda	crijéva	đŕva
l.		bŕdima(n)	crijévima(n)	đŕvima(n)
i.		bŕdima(n)	crijévima(n)	đŕvima(n)

	ime	jaje	jezero	kljéšta
N.	ìme	jáje	jèzero	
G.	ìmena	jájeta	jèzera	
D.	ìmenu	jäjetu	jèzeru	
A.	ìme	jáje	jèzero	
V.	ìme	jáje	jèzero	
L.	ìmenu	jäjetu	jèzeru	
I.	ìmenon	jäjeton	jèzeron	
n.	imèna	jája	jezèra	kljéšta
g.	iménā	jájā	jezérā	kljéštā
d.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kljéštima(n)
a.	imèna	jája	jezèra	kljéšta
v.	imèna	jája	jezèra	kljéšta
l.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kljéštima(n)
i.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	kljéštima(n)

	kljuse	meso	more	nebo
N.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
G.	kļūseta	mēsa	mōra	nēba
D.	kļūsetu	mēsu	mōru	nēbu
A.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
V.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
L.	kļūsetu	mēsu	mōru	nēbu
I.	kļūseton	mēson	mōren	nēbon
n.			mōra	nebēsa
g.			mōrā	nebēsā
d.			mōrima(n)	nebēsiman(n)
a.			mōra	nebēsa
v.			mōra	nebēsa
l.			mōrima(n)	nebēsiman(n)
i.			mōrima(n)	nebēsiman(n)

	olovo	pleme	plūca	poļe
N.	ōlovo	plēme		pōļe
G.	ōlova	plēmēna		pōļa
D.	ōlovu	plēmēnu		pōļu
A.	ōlovo	plēme		pōļe/ū poļe
V.	ōlovo	plēme		pōļe
L.	ōlovu	plēmēnu		pōļu
I.	ōlovon	plēmēnon		pōļen
n.		plēmēna	plūca	pōļa
g.		plēmēnā	plūcā	pōļā
d.		plēmēnima(n)	plūcīma(n)	pōļīma(n)
a.		plēmēna	plūca	pōļa
v.		plēmēna	plūca	pōļa
l.		plēmēnima(n)	plūcīma(n)	pōļīma(n)
i.		plēmēnima(n)	plūcīma(n)	pōļīma(n)

	sijeno	sočivo	vrata	vrijeme
N.	sijēno	sōčivo		vrijēme
G.	sijēna	sōčiva		vrēmēna
D.	sijēnu	sōčivu		vrēmēnu
A.	sijēno	sōčivo		vrijēme
V.	sijēno	sōčivo		vrijēme
L.	sijēnu	sōčivu		vrēmēnu
I.	sijēnon	sōčivon		vrēmēnon
n.	sijēna	sōčiva	vrāta	vremēna
g.	sijēnā	sōčivā	vrātā	vremēnā
d.	sijēnima(n)	sōčivīma(n)	vrātīma(n)	vremēnīma(n)
a.	sijēna	sōčiva	vrāta	vremēna
v.	sijēna	sōčiva	vrāta	vremēna
l.	sijēnīma(n)	sōčivīma(n)	vrātīma(n)	vremēnīma(n)
i.	sijēnīma(n)	sōčivīma(n)	vrātīma(n)	vremēnīma(n)

	zvono	ždrijebe
N.	zvòno	ždrijêbe
G.	zvòna	ždrijêbeta
D.	zvònu	ždrijêbetu
A.	zvòno	ždrijêbe
V.	zvòno	ždrijêbe
L.	zvònu	ždrijêbetu
I.	zvònon	ždrijêbeton
n.	zvòna	
g.	zvónā	
d.	zvònima(n)	
a.	zvòna	
v.	zvòna	
l.	zvònima(n)	
i.	zvònima(n)	

9.4.7. Imenice e-vrste u govoru Mihalja

n. p. A: *bäba, bäčva, bära, brëska, böca, brïtva, büba, cřkva, cüra, čäša, čäca, dïña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *gäce, gömila, gübica, güska, güsle, güsenica, jäbuka, jëtřva, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küca, küpa* 'crijep', *lédina, lisica, löpata, mäčka, mäcaha, mötika, mreža, mřkva, näcve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pëlena, pögäča, prëža, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *slïva, tëca* 'lonac', *tïca, tïkva, škrïña, sjëkira, vïle, vöļa*

	baba	bačva	bara	breskva
N.	bäba	bäčva	bära	brëska
G.	bäbē	bäčvē	bärē	brëskē
D.	bäbi	bäčvi	bäri	brëski
A.	bäbu	bäčvu	bäru	brësku
V.	bäba	bäčvo	bäro	brësko
L.	bäbi	bäčvi	bäri	brëski
I.	bäbōn	bäčvōn	bärōn	brëskōn
n.	bäbe	bäčve	bäre	brëske
g.	bäbā	bäčvā	bārā	brësākā
d.	bäbama(n)	bäčvan	bärama(n)	brëskama(n)
a.	bäbe	bäčve	bäre	brëske
v.	bäbe	bäčve	bäre	brëske
l.	bäbama(n)	bäčvan	bärama(n)	brëskama(n)
i.	bäbama(n)	bäčvan	bärama(n)	brëskama(n)

	boca	brïtva	buba	crkva
N.	böca	brïtva	büba	cřkva
G.	böcē	brïtvē	bübē	cřkvē
D.	böci	brïtvi	bübi	cřkvi
A.	böcu	brïtvi	bübu	cřkvu
V.	böco	brïtvo	bübo	cřkvo
L.	böci	brïtvi	bübi	cřkvi
I.	böcōn	brïtvōn	bübōn	cřkvōn
n.	böce	brïtve	bübe	cřkve
g.	böcā	brïtvā	bübā	cřkvā
d.	böcan/böcama(n)	brïtvan/brïtvaman(n)	bübama(n)	cřkvama(n)
a.	böce	brïtve	bübe	cřkve
v.	böce	brïtve	bübe	cřkve
l.	böcan/böcama(n)	brïtvan/brïtvaman(n)	bübama(n)	cřkvama(n)
i.	böcan/böcama(n)	brïtvan/brïtvaman(n)	bübama(n)	cřkvama(n)

	cura	čaša	otac	lubenica
N.	cùra	čàša	ćàca	dìna
G.	cùrē	čàšē	ćàcē	dìñē
D.	cùri	čàši	ćàci	dìni
A.	cùru	čàšu	ćàcu	dìnu
V.	cùro	čàšo	ćàca	dìno
L.	cùri	čàši	ćàci	dìni
I.	cùrōn	čàšōn	ćàcōn	dìnōn
n.	cùre	čàše		dìne
g.	cùrā	čàšā		dìñā
d.	cùran/cùrama(n)	čàšan/čàšama(n)		dìnama(n)
a.	cùre	čàše		dìne
v.	cùre	čàše		dìne
l.	cùran/cùrama(n)	čàšan/čàšama(n)		dìnama(n)
i.	cùran/cùrama(n)	čàšan/čàšama(n)		dìnama(n)

	dlaka	duga	hlače	gomila
N.	dlāka	dùga		gòmila
G.	dlākē	dùgē		gòmilē
D.	dlāki	dùgi		gòmili
A.	dlāku	dùgu		gòmilu
V.	dlāko	dùgo		gòmilo
L.	dlāki	dùgi		gòmili
I.	dlākōn	dùgōn		gòmilōn
n.	dlāke	dùge	gàce	gòmile
g.	dlākā	dùgā	gācā	gòmīlā
d.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācan/gācama(n)	gòmilama(n)
a.	dlāke	dùge	gàce	gòmile
v.	dlāke	dùge	gàce	gòmile
l.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācan/gācama(n)	gòmilama(n)
i.	dlākama(n)	dùgama(n)	gācan/gācama(n)	gòmilama(n)

	usne	guska	gusle	gusjenica
N.	gùbica	gùska		gùsjenica/gùšenica
G.	gùbicē	gùskē		gùsjenicē/gùšenicē
D.	gùbici	gùski		gùsjenici/gùšenici
A.	gùbicu	gùsku		gùsjenicu/gùšenicu
V.	gùbico	gùsko		gùsjenico/gùšenico
L.	gùbici	gùski		gùsjenici/gùšenici
I.	gùbicōn	gùskōn		gùsjenicōn/gùšenicōn
n.	gùbice	gùske	gùsle	gùsjenice/gùšenice
g.	gùbicā	gùsākā	gùsālā	gùsjenicā/gùšenicā
d.	gùbicama(n)	gùskama(n)	gùslama(n)	gùsjenicama(n)/gùšenicama(n)
a.	gùbice	gùske	gùsle	gùsjenice/gùšenice
v.	gùbice	gùske	gùsle	gùsjenice/gùšenice
l.	gùbicama(n)	gùskama(n)	gùslama(n)	gùsjenicama(n)/gùšenicama(n)
i.	gùbicama(n)	gùskama(n)	gùslama(n)	gùsjenicama(n)/gùšenicama(n)

	jabuka	jetrva	kaša	švraka
N.	jäbuka	jëtrva	käša	këka
G.	jäbukē	jëtrvē	käšē	këkē
D.	jäbuki	jëtrvi	käši	këki
A.	jäbuku	jëtrvu	käšu	këku
V.	jäbuko	jëtrvo	käšo	këko
L.	jäbuki	jëtrvi	käši	këki
I.	jäbukōn	jëtrvōn	käšōn	këkōn
n.	jäbuke	jëtrve	käše	këke
g.	jäbūkā	jëtrvā	käšā	këkā
d.	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)	këkama(n)
a.	jäbuke	jëtrve	käše	këke
v.	jäbuke	jëtrve	käše	këke
l.	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)	këkama(n)
i.	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)	këkama(n)

	kobila	kopriva	suknja	koža
N.	kòbila	kòpriva	kõtula	kòža
G.	kòbilē	kòprivē	kõtulē	kòžē
D.	kòbili	kòprivi	kõtuli	kòži
A.	kòbilu	kòprivu	kõtulu	kòžu
V.	kòbilo	kòprivo	kõtulo	kòžo
L.	kòbili	kòprivi	kõtuli	kòži
I.	kòbilōn	kòprivōn	kõtulōn	kòžōn
n.	kòbile	kòprive	kõtule	kòže
g.	kòbīlā	kòprīvā	kõtūlā	kōža
d.	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	kòžama(n)
a.	kòbile	kòprive	kõtule	kòže
v.	kòbile	kòprive	kõtule	kòže
l.	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	kòžama(n)
i.	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kõtulan/kõtulaman(n)	kòžama(n)

	krava	kruška	kuća	crijep
N.	krāva	krüşka	küća	küpa
G.	krāvē	krüşkē	küćē	küpē
D.	krāvi	krüşki	küći	küpi
A.	krāvu	krüşku	küću	küpu
V.	krāvo	krüşko	küćo	küpo
L.	krāvi	krüşki	küći	küpu
I.	krāvōn	krüşkōn	küćōn	küpōn
n.	krāve	krüşke	küće	küpe
g.	krāvā	krüşkākā	küćā	küpā
d.	krāvan/krāvama(n)	krüşkama(n)	küćan/küćama(n)	küpama(n)
a.	krāve	krüşke	küće	küpe
v.	krāve	krüşke	küće	küpe
l.	krāvan/krāvama(n)	krüşkama(n)	küćan/küćama(n)	küpama(n)
i.	krāvan/krāvama(n)	krüşkama(n)	küćan/küćama(n)	küpama(n)

	ledina	lisica	lopata	mačka
N.	lèdina	lìsica	lòpata	măčka
G.	lèdinē	lìsicē	lòpatē	măčkē
D.	lèdini	lìsici	lòpati	măčki
A.	lèdinu	lìsicu	lòpatu	măčku
V.	lèdino	lìsico	lòpato	măčko
L.	lèdini	lìsici	lòpati	măčki
I.	lèdinōn	lìsicōn	lòpatōn	măčkōn
n.	lèdine	lìsice	lòpate	măčke
g.	lèdīnā	lìsīcā	lòpātā	măčākā
d.	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)	măčkama(n)
a.	lèdine	lìsice	lòpate	măčke
v.	lèdine	lìsice	lòpate	măčke
l.	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)	măčkama(n)
i.	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)	măčkama(n)

	mačeha	motika	mreža	mrkva
N.	màčaha	mòtika	mrěža	mřkva
G.	màchāhē	mòtikē	mrěžē	mřkvē
D.	màčahi	mòtiki	mrěži	mřkvi
A.	màčahu	mòtiku	mrěžu	mřkvu
V.	màčaho	mòtiko	mrěžo	mřkvo
L.	màčahi	mòtiki	mrěži	mřkvi
I.	màchāhōn	mòtikōn	mrěžōn	mřkvōn
n.	màčahe	mòtike	mrěže	mřkve
g.	màchāhā	mòtīkā	mrěžā	mřkāvā
d.	màchahama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)	mřkvama(n)
a.	màčahe	mòtike	mrěže	mřkve
v.	màčahe	mòtike	mrěže	mřkve
l.	màchahama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)	mřkvama(n)
i.	màchahama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)	mřkvama(n)

	načve	pelena	pogača	pređa
N.		pèlena	pògača	prěža
G.		pèlenē	pògačē	prěžē
D.		pèleni	pògači	prěži
A.		pèlenu	pògaču	prěžu
V.		pèleno	pògačo	prěžo
L.		pèleni	pògači	prěži
I.		pèlenōn	pògačōn	prěžōn
n.	nāčve	pèlene	pògače	prěže
g.	nāčvā	pèlēnā	pògāčā	prěžā
d.	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)	prěžama(n)
a.	nāčve	pèlene	pògače	prěže
v.	nāčve	pèlene	pògače	prěže
l.	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)	prěžama(n)
i.	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)	prěžama(n)

	rodbina	ruta	šljiva	lonac
N.	ròdbina	rùta	slìva	tèca
G.	ròdbinē	rùtē	slivē	tècē
D.	ròdbini	rùti	slìvi	tèci
A.	ròdbinu	rùtu	slìvu	tècu
V.	ròdbino	rùto	slìvo	tèco
L.	ròdbini	rùti	slìvi	tèci
I.	ròdbinōn	rùtōn	slivōn	tècōn
n.		rùte	slìve	tèce
g.		rùtā	slivā	tēcā
d.		rùtama(n)	slivama(n)	tēcama(n)
a.		rùte	slìve	tèce
v.		rùte	slìve	tèce
l.		rùtama(n)	slivama(n)	tēcama(n)
i.		rùtama(n)	slivama(n)	tēcama(n)

	ptica	tikva	škrinja	sjekira
N.	tīca	tīkva	škriīna	sjèkira
G.	tīcē	tīkvē	škriīnē	sjèkirē
D.	tīci	tīkvi	škriīni	sjèkiri
A.	tīcu	tīkvu	škriīnu	sjèkiru
V.	tīco	tīkvo	škriīno	sjèkiro
L.	tīci	tīkvi	škriīni	sjèkiri
I.	tīcōn	tīkvōn	škriīnōn	sjèkirōn
n.	tīce	tīkve	škriīne	sjèkire
g.	tīcā	tīkāvā	škriīnā	sjèkīrā
d.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škriīnama(n)	sjèkiran/sjèkiramama(n)
a.	tīce	tīkve	škriīne	sjèkire
v.	tīce	tīkve	škriīne	sjèkire
l.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škriīnama(n)	sjèkiran/sjèkiramama(n)
i.	tīcama(n)	tīkvama(n)	škriīnama(n)	sjèkiran/sjèkiramama(n)

	vile	volja
N.		vòļa
G.		vòļē
D.		vòļi
A.		vòļu
V.		vòļo
L.		vòļi
I.		vòļōn
n.	vīle	vòļe
g.	vīlā	vòļā
d.	vīlama(n)	vòļama(n)
a.	vīle	vòļe
v.	vīle	vòļe
l.	vīlama(n)	vòļama(n)
i.	vīlama(n)	vòļama(n)

n. p. B: bráda, brána, brázda, čórba, glísta, júha, kòza, lúka, ľepòta, màgla, màzga, mèža, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řža, ròsa, sèstra, sóva, svijéca, topòla, vřba, zmiĵa, žèna, žúpa

	brada	brana	brazda	čorba
N.	bráda	brána	brázda	čórba
G.	brádē	bránē	brázdē	čórbē
D.	brádi	bráni	brázdi	čórbi
A.	brádu	bránu	brázdu	čórbu
V.	brádo	brāno	brāzdo	čórbo
L.	brádi	bráni	brázdi	čórbi
I.	brádōn	bránōn	brázdōn	čórbōn
n.	bráde	bráne	brázde	čórbe
g.	brádā	bránā	brázdā	čórbā
d.	brádama(n)	brànama(n)	brázdama(n)	čórbama(n)
a.	bráde	bráne	brázde	čórbe
v.	brāde	brāne	brāzde	čórbe
l.	brádama(n)	brànama(n)	brázdama(n)	čórbama(n)
i.	brádama(n)	brànama(n)	brázdama(n)	čórbama(n)

	glísta	juha	koza	luka
N.	glísta	júha	kòza	lúka
G.	glístē	júhē	kòzē	lúkē
D.	glísti	júhi	kòzi	lúki
A.	glístu	júhu	kòzu	lúku
V.	glísto	júho	kòzo	lúko
L.	glísti	júhi	kòzi	lúki
I.	glístōn	júhōn	kòzōn	lúkōn
n.	glíste	júhe	kòze	lùke
g.	glístā	júhā	kózā	lúkā
d.	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)
a.	glíste	júhe	kòze	lùke
v.	glíste	júhe	kòze	lùke
l.	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)
i.	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)	lùkan/lùkama(n)

	ļjepota	magla	mazga	meča
N.	ļepòta	màgla	màzga	mèža
G.	ļepòtē	màglē	màzgē	mèžē
D.	ļepòti	màgli	màzgi	mèži
A.	ļepòtu	màglu	màzgu	mèžu
V.	ļèpoto	màglo	màzgo	mèžo
L.	ļepòti	màgli	màzgi	mèži
I.	ļepòtōn	màglōn	màzgōn	mèžōn
n.	ļepòte	màgle	màzge	mèže
g.	ļepòtā	màglā	màzgā	mèžā
d.	ļepòtama(n)	màglama(n)	màzgama(n)	mèžama(n)
a.	ļepòte	màgle	màzge	mèže
v.	ļepòte	màgle	màzge	mèže
l.	ļepòtama(n)	màglama(n)	màzgama(n)	mèžama(n)
i.	ļepòtama(n)	màglama(n)	màzgama(n)	mèžama(n)

	muha	oluja	osa	pila
N.	mùva	olúja	òsa	píla
G.	mùvē	olújē	òsē	pílē
D.	mùvi	olúji	òsi	píli
A.	mùvu	olúju	òsu	pílu
V.	mùvo	olújo	òso	pílo
L.	mùvi	olúji	òsi	píli
I.	mùvōn	olújōn	òsōn	pílōn
n.	mùve	olúje	òse	píle
g.	mùvā	olújā	òsā	pílā
d.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
a.	mùve	olúje	òse	píle
v.	mùve	olúje	òse	píle
l.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
i.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)

	pruga	hrana	hrđa	rosa
N.	prúga	rána	řza	ròsa
G.	prúgē	ránē	řzē	ròsē
D.	prúgi	ráni	řzi	ròsi
A.	prúgu	rānu	řzu	ròsu
V.	prúgo	rāno	řzo	ròso
L.	prúgi	ráni	řzi	ròsi
I.	prúgōn	rānōn	řzōn	ròson
n.	prúge		řze	ròse
g.	prúgā		řzā	rósā
d.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)
a.	prúge		řze	ròse
v.	prúge		řze	ròse
l.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)
i.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)

	sestra	sova	svijéca	topola
N.	sèstra	sóva	svijéca	topòla
G.	sèstrē	sóvē	svijécē	topòlē
D.	sèstri	sóvi	svijéci	topòli
A.	sèstru	sóvu	svijécu	topòlu
V.	sèstro	sôvo	svijéco	topòlo
L.	sèstri	sóvi	svijéci	topòli
I.	sèstrōn	sóvōn	svijécōn	topòlōn
n.	sèstre	sóve	svijéce	topòle
g.	sestárā	sóvā	svijécā	topólā
d.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svijécama(n)	topòlama(n)
a.	sèstre	sóve	svijéce	topòle
v.	sèstre	sôve	svijéce	topòle
l.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svijécama(n)	topòlama(n)
i.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svijécama(n)	topòlama(n)

	vrba	zmija	žena
N.	vṛ̌ba	zmija	žena
G.	vṛ̌bē	zmijē	ženē
D.	vṛ̌bi	zmiji	ženi
A.	vṛ̌bu	zmiju	ženu
V.	vṛ̌bo	zmijo	ženo
L.	vṛ̌bi	zmiji	ženi
I.	vṛ̌bōn	zmijōn	ženōn
n.	vṛ̌be	zmije	žene
g.	vṛ̌bā	zmijā	ženā
d.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	ženama(n)
a.	vṛ̌be	zmije	žene
v.	vṛ̌be	zmije	žene
l.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	ženama(n)
i.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	ženama(n)

n. p. C: *žèca, gláva, gòra, grána, gréda, lòza, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmļa, zòra*

	djeca	glava	gora	grana
N.	žèca	gláva	gòra	grána
G.	žècē	glávē	gòrē	gránē
D.	žèci	glávi	gòri	gráni
A.	žècu	glâvu	gòru/ù goru	grânu
V.	žèco	glâvo	gòro	grâno
L.	žèci	glávi	gòri	gráni
I.	žècōn	glávōn	gòrōn	gránōn
n.		glâve	gòre	grâne
g.		glávā	górā	gránā
d.		glâvan/glâvama(n)	gòrama(n)	grânama(n)
a.		glâve	gòre	grâne
v.		glâve	gòre	grâne
l.		glâvan/glâvama(n)	gòrama(n)	grânama(n)
i.		glâvan/glâvama(n)	gòrama(n)	grânama(n)

	gréda	loza	ovca	peta
N.	gréda	lòza	óvca	péta
G.	grédē	lòzē	óvcē	pétē
D.	grédi	lòzi	óvci	péti
A.	grêdu	lòzu/ù lozu	óvcu	pêtu
V.	grêdo	lòzo	ôvco	pêto
L.	grédi	lòzi	óvci	péti
I.	grédōn	lòzōn	óvcōn	pétōn
n.	grêde	lòze	ôvce	pête
g.	grédā	lózā	ovácā	pétā
d.	grédama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pétama(n)
a.	grêde	lòze	ôvce	pête
v.	grêde	lòze	ôvce	pête
l.	grédama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pétama(n)
i.	grédama(n)	lòzama(n)	óvcama(n)	pétama(n)

	ruka	snaga	voda	zemlja
N.	rúka	snága	vòda	zèmļa
G.	rúkē	snágē	vòdē	zèmļē
D.	rúki	snági	vòdi	zèmļi
A.	rūku	snágu	vòdu/pò vodu	zèmļu/nà zemļu
V.	rūko	snágo	vòdo	zèmļo
L.	rúki	snági	vòdi	zèmļi
I.	rúkōn	snágōn	vòdōn	zèmļōn
n.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
g.	rúkā	snágā	vódā	zemaļā
d.	rùkan/rùkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmļama(n)
a.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
v.	rūke	snāge	vòde	zèmļe
l.	rùkan/rùkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmļama(n)
i.	rùkan/rùkama(n)	snágama(n)	vòdama(n)	zèmjama(n)

	zora
N.	zòra
G.	zòrē
D.	zòri
A.	zòru/ù zoru
V.	zòro
L.	zòri
I.	zòrōn
n.	zòre
g.	zórā
d.	zòrama(n)
a.	zòre
v.	zòre
l.	zòrama(n)
i.	zòrama(n)

n. p. B-C: *cèsta, dàska, igla, planina, stàza, sùza, tráva, žèļa*

	cesta	daska	igla	planina
N.	cèsta	dàska	ìgla	planina
G.	cèstē	dàskē	ìglē	planinē
D.	cèsti	dàski	ìgli	planini
A.	cèstu	dàsku	ìglu	planinu
V.	–	dàsko	ìglo	plänino
L.	cèsti	dàski	ìgli	planini
I.	cèstōn	dàskōn	ìglōn	planinōn
n.	cèste	dàske	ìgle	plänine
g.	céstā	dasákā	ìgálā	planínā
d.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	planinama(n)
a.	cèste	dàske	ìgle	plänine
v.	cèste	dàske	ìgle	plänine
l.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	planinama(n)
i.	cèstan/cèstama(n)	dàskama(n)	ìglama(n)	planinama(n)

	staza	suza	trava	želja
N	stàza	sùza	tráva	žèļa
G	stàzē	sùzē	trávē	žèļē
D	stàzi	sùzi	trávi	žèļi
A	stàzu	sùzu	trávu	žèļu
V	stàzo	sùzo	trâvo	žèļo
L	stàzi	sùzi	trávi	žèļi
I	stàzōn	sùzōn	trávōn	žèļōn
n	stàze	sùze	trâve	žèļa
g	stâzā	sûzā	trávā	žéļā
d	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	tràvama(n)	žèļama(n)
a	stàze	sùze	trâve	žèļa
v	stàze	sùze	trâve	žèļa
l	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	tràvama(n)	žèļama(n)
i	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	tràvama(n)	žèļama(n)

9.4.8. Imenice *i*-vrste u govoru Mihalja

n. p. A: *hrábrōs, jákōs, kōris, krēpōs, lijénōs, ļúbav, múdrōs, nápas, nárav, nēmilōs, sávjēs, smjēt, svjētlōs, tēlād, vrijédnōs, zafálnost*

	hrabrost	jakost	korist	krepost
N.	hrábrōs	jákōs	kōris	krēpōs
G.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
D.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
A.	hrábrōs	jákōs	kōris	krēpōs
V.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
L.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
I.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
n.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
g.	hrábrostī	jákostī	kōristī	krēpostī
d.	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)	krēpostima(n)
a.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
v.	hrábrosti	jákosti	kōristi	krēposti
l.	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)	krēpostima(n)
i.	hrábrostima(n)	jákostima(n)	kōristima(n)	krēpostima(n)

	lijenost	ļjubav	mudrost	napast
N.	lijénōs	ļúbav	múdrōs	nápas
G.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
D.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
A.	lijénōs	ļúbav	múdrōs	nápas
V.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
L.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
I.	lijļénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
n.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
g.	lijénostī	ļúbavī	múdrostī	nápastī
d.	lijénostima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
a.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
v.	lijénosti	ļúbavi	múdrosti	nápasti
l.	lijénostima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
i.	lijénostima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)

	narav	nemilost	savjest	smrt
N.	nárav	nèmilōs	sávjēs	smřt
G.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
D.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
A.	nárav	nèmilōs	sávjēs	smřt
V.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
L.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
I.	náravi	nèmilošću	sávješću	smřću
n.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
g.	náravī	nèmilostī	sávjestī	smřtī
d.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávjestima(n)	smřtima(n)
a.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
v.	náravi	nèmilosti	sávjesti	smřti
l.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávjestima(n)	smřtima(n)
i.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávjestima(n)	smřtima(n)

	svjetlost	telad	vrijednost	zahvalnost
N.	svjētlōs	tēlād	vrijēdnōs	zafálnos
G.	svjētlosti	tēlādi	vrijēdnosti	zafálnosti
D.	svjētlosti	tēlādi	vrijēdnosti	zafálnosti
A.	svjētlōs	tēlād	vrijēdnōs	zafálnos
V.	svjētlosti	tēlādi	vrijēdnosti	zafálnosti
L.	svjētlosti	tēlādi	vrijēdnosti	zafálnosti
I.	svjētlosti	tēlādi	vrijēdnosti	zafálnošću
n.	svjētlosti		vrijēdnosti	zafálnosti
g.	svjētlostī		vrijēdnostī	zafálnostī
d.	svjētlostima(n)		vrijēdnostima(n)	zafálnostima(n)
a.	svjētlosti		vrijēdnosti	zafálnosti
v.	svjētlosti		vrijēdnosti	zafálnosti
l.	svjētlostima(n)		vrijēdnostima(n)	zafálnostima(n)
i.	svjētlostima(n)		vrijēdnostima(n)	zafálnostima(n)

n. p. C: *ćer, ćud, kòkòš, kòs, lãž, mãs, mĩlòs, nĩt, pòmòć, sò, vėćěr, zòb*

	ćer	ćud	kòkòš	kòst
N.	ćer	ćud	kòkòš	kòs
G.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
D.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
A.	ćer	ćud	kòkòš	kòs
V.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
L.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
I.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
n.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
g.	ćeri/ćerijũ	ćudi	kòkòšijũ	kòstijũ
d.	ćerima(n)	ćudima(n)	kòkòšima(n)	kòstima(n)
a.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
v.	ćeri	ćudi	kòkoši	kòsti
l.	ćerima(n)	ćudima(n)	kòkòšima(n)	kòstima(n)
i.	ćerima(n)	ćudima(n)	kòkòšima(n)	kòstima(n)

	lãž	mãst	mĩlost	nĩt
N.	lãž	mãs	mĩlòs	nĩt
G.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
D.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
A.	lãž	mãs	mĩlòs	nĩt
V.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
L.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
I.	lãži	mãšću	mĩlošću	nĩti
n.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
g.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
d.	lãžima(n)	mãstima(n)	mĩlostima(n)	nĩtima(n)
a.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
v.	lãži	mãsti	mĩlosti	nĩti
l.	lãžima(n)	mãstima(n)	mĩlostima(n)	nĩtima(n)
i.	lãžima(n)	mãstima(n)	mĩlostima(n)	nĩtima(n)

	pomoć	sol	večer	zob
N.	pòmōć	sō	věčēr	zōb
G.	pòmōći	sōli	věčēri	zōbi
D.	pòmōći	sōli	věčēri	zōbi
A.	pòmōć	sō	věčēr	zōb
V.	pòmōći	sōli	věčēri	zōbi
L.	pomòći	sòli	věčēri	zòbi
I.	pòmōći	sōli	věčēri	zōbi
n.	pòmōći		věčēri	
g.	pomòćijū		večērī	
d.	pomòćima(n)		večērima(n)	
a.	pòmōći		věčēri	
v.	pòmōći		věčēri	
l.	pomòćima(n)		večērima(n)	
i.	pomòćima(n)		večērima(n)	

n. p. C/A: *pāmēt, pričēs, rādōs, slābōs, stārōs, žālōs*

	pamet	pričest	radost	slabost
N.	pāmēt	pričēs	rādōs	slābōs
G.	pāmeti	pričēsti	rādosti	slābosti
D.	pāmeti	pričēsti	rādosti	slābosti
A.	pāmēt	pričēs	rādōs	slābōs
V.	pāmeti	pričēsti	rādosti	slābosti
L.	pamēti	pričēsti	radòsti	slabòsti
I.	pāmeti	pričēsti	rādošću	slābošću
n.	pāmēti	pričēsti	rādosti	slābosti
g.	pāmētī	pričētī	radòstī/radòstijū	slabòstī/slabòstijū
d.	pamētima(n) /pāmetima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)
a.	pāmeti	pričēsti	rādosti	slābosti
v.	pāmeti	pričēsti	rādosti	slābosti
l.	pamētima(n) /pāmetima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)
i.	pamētima(n) /pāmetima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)

	starost	žalost
N.	stārōs	žālōs
G.	stārosti	žālosti
D.	stārosti	žālosti
A.	stārōs	žālōs
V.	stārosti	žālosti
L.	staròsti	žalòsti
I.	stārosti	žālosti
n.	stārosti	žālosti
g.	staròstī	žalòstī
d.	staròstima(n)/stārostima(n)	žalòstima(n)/žālostima(n)
a.	stārosti	žālosti
v.	stārosti	žālosti
l.	staròstima(n)/stārostima(n)	žalòstima(n)/žālostima(n)
i.	staròstima(n)/stārostima(n)	žalòstima(n)/žālostima(n)

9.4.9. Imenice *a*-vrste m. r. u govoru Blaca

n. p. A: *bàjam* 'badem', *blàgosov*, *blàvor*, *brät*, *cär*, *čekiíc*, *čòvik*, *čošak*, *dìd*, *dìm*, *dlän*, *dögažāj*, *döktor*, *gövōr*, *güšter*, *jèzik*, *kätolik*, *käšaļ*, *klîn*, *krâj*, *kräošac* 'kravosas', *krèvet*, *krüv*, *miš*, *mlîn*, *öblāk*, *öblīk*, *òras*, *òpanak*, *plüg*, *pötrēs*, *prijateļ*, *pjšut*, *rät*, *röžāk*, *rüzmarin*, *sīr*, *sēstriíc*, *špòret* 'štednjak', *sjšēn*, *učiteļ*, *ùnuk*, *vītar*, *zēt*, *žèludac*

	badem	blagoslov	blavor	brat
N.	bàjam	blàgosov	blàvor	brät
G.	bàjama	blàgosova	blàvora	bräta
D.	bàjamu	blàgosovu	blàvoru	brätu
A.	bàjam	blàgosov	blàvora	bräta
V.	bàjamu	blàgosove	blàvore	bräte
L.	bàjamu	blàgosovu	blàvoru	brätu
I.	bàjamon	blàgosovon	blàvoron	bräton
n.	bàjami	blàgosovi	blàvori	
g.	bäjāmā	blàgosōvā	blävōrā	
d.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	
a.	bàjame	blàgosove	blàvore	
v.	bàjami	blàgosovi	blàvori	
l.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	
i.	bàjamima(n)	blàgosovima(n)	blàvorima(n)	

	car	čekiíc	čòvik	čošak
N.	cär	čekiíc	čòvik	čošak
G.	cära	čekiíca	čòvika	čoška
D.	cäru	čekiícu	čòviku	čošku
A.	cära	čekiíc	čòvika	čošak
V.	cäru	čekiícu	čòviče	čošku
L.	cäru	čekiícu	čòviku	čošku
I.	cären	čekiícon	čòvikon	čoškön
n.	cärevi	čekiíci		čoškovi
g.	cärēvā	čekiīcā		čoškōvā
d.	cärevima(n)	čekiícima(n)		čoškovima(n)
a.	cäreve	čekiíce		čoškove
v.	cärevi	čekiíci		čoškovi
l.	cärevima(n)	čekiícima(n)		čoškovima(n)
i.	cärevima(n)	čekiícima(n)		čoškovima(n)

	did	dim	dlan	dogadžaj
N.	dīd	dīm	dlān	dōgažāj
G.	dīda	dīma	dlāna	dōgažaja
D.	dīdu	dīmu	dlānu	dōgažaju
A.	dīda	dīm	dlān	dōgažāj
V.	dīdu	dīmu	dlānu	dōgažaju
L.	dīdu	dīmu	dlānu	dōgažaju
I.	dīdon	dīmon	dlānon	dōgažajon
n.	dīdovi	dīmovi	dlānovi	dōgažaji
g.	dīdōvā	dīmōvā	dlānōvā	dōgažājā
d.	dīdovima(n)	dīmovima(n)	dlānovima(n)	dōgažajima(n)
a.	dīdove	dīmove	dlānove	dōgažaje
v.	dīdovi	dīmovi	dlānovi	dōgažaji
l.	dīdovima(n)	dīmovima(n)	dlānovima(n)	dōgažajima(n)
i.	dīdovima(n)	dīmovima(n)	dlānovima(n)	dōgažajima(n)

	doktor	govor	gušter	jezik
N.	dōktor	gōvōr	gūšter	jèzik
G.	dōktore	gōvora	gūštera	jèzika
D.	dōktoru	gōvōru	gūšteru	jèziku
A.	dōktora	gōvōr	gūštera	jèzik
V.	dōktore	gōvoru	gūšteru	jèziku
L.	dōktoru	gōvōru	gūšteru	jèziku
I.	dōktonon	gōvōron	gūšteron	jèzikon
n.	dōktori	gōvōri	gūšteri	jèzici
g.	dōktōrā	gōvōrā	gūštērā	jèzīkā
d.	dōktorima(n)	gōvorima(n)	gūšterima(n)	jèzicima(n)
a.	dōktore	gōvōre	gūštere	jèzike
v.	dōktori	gōvōri	gūšteri	jèzici
l.	dōktorima(n)	gōvorima(n)	gūšterima(n)	jèzicima(n)
i.	dōktorima(n)	gōvorima(n)	gūšterima(n)	jèzicima(n)

	katolik	kašalj	klīn	kraj
N.	kätolik	kāšal	klīn	krāj
G.	kätolika	kāšļa	klīna	krāja
D.	kätoliku	kāšļu	klīnu	krāju
A.	kätolika	kāšal	klīn	krāj
V.	kätoliče	kāšļu	klīnu	krāju
L.	kätoliku	kāšļu	klīnu	krāju
I.	kätolikon	kāšļen	klīnon	krājen
n.	kätolici	kāšļevi	klīnovi	krājevi
g.	kätolikā	kāšļevā	klīnōvā	krājēvā
d.	kätolicima(n)	kāšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)
a.	kätolike	kāšļeve	klīnove	krājeve
v.	kätolici	kāšļevi	klīnovi	krājevi
l.	kätolicima(n)	kāšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)
i.	kätolicima(n)	kāšļevima(n)	klīnovima(n)	krājevima(n)

	kravosas	krèvet	kruv	miš
N.	kräošac	krèvet	krüv	mīš
G.	kräošca	krèveta	krüva	mīša
D.	kräošcu	krèvetu	krüvu	mīšu
A.	kräošca	krèvet	krüv	mīša
V.	–	krèvetu	krüve	mīšu
L.	kräošcu	krèvetu	krüvu	mīšu
I.	kräošcon	krèveton	krüvon	mīšen
n.	kräošci	krèveti	krüvovi	mīševi
g.	kräošacā	krèvētā	krüvōvā	mīšēvā
d.	kräoščima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	mīševima(n)
a.	kräošce	krèvete	krüvove	mīševe
v.	kräošci	krèveti	krüvovi	mīševi
l.	kräoščima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	mīševima(n)
i.	kräoščima(n)	krèvetima(n)	krüvovima(n)	mīševima(n)

	mġin	oblak	oblik	orah
N.	mġin	öbläk	öblġik	òras
G.	mġina	öbläka	öblġika	òrasa
D.	mġinu	öbläku	öblġiku	òrasu
A.	mġin	öbläk	öblġik	òras
V.	mġinu	–	öblġiku	òrasu
L.	mġinu	öbläku	öblġiku	òrasu
I.	mġinon	öbläkon	öblġikon	òrason
n.	mġinovi	öbläci	öblġici	òrasi
g.	mġinōvā	öbläkā	öblġikā	òrāsā
d.	mġinovima(n)	öbläcġima(n)	öblġicġima(n)	òrasġima(n)
a.	mġinove	öbläke	öblġike	òrase
v.	mġinovi	öbläci	öblġici	òrasi
l.	mġinovima(n)	öbläcġima(n)	öblġicġima(n)	òrasġima(n)
i.	mġinovima(n)	öbläcġima(n)	öblġicġima(n)	òrasġima(n)

	opanak	pluġ	potres	prijatelj
N.	òpanak	plüġ	pötrēs	prijateġ
G.	òpānka	plüġa	pötrēsa	prijateġa
D.	òpānku	plüġu	pötrēsu	prijateġu
A.	òpanak	plüġ	pötrēs	prijateġa
V.	òpanāku	plüġu	pötrēsu	prijateġu
L.	òpānku	plüġu	pötrēsu	prijateġu
I.	òpānkon	plüġon	pötrēson	prijateġon
n.	òpānki	plüġovi	pötrēsi	prijateġi
g.	òpanākā	plüġōvā	pötrēsā	prijateġā
d.	òpānkġima(n)	plüġovġima(n)	pötrēsġima(n)	prijateġġima(n)
a.	òpānke	plüġove	pötrēse	prijateġe
v.	òpānki	plüġovi	pötrēsi	prijateġi
l.	òpānkġima(n)	plüġovġima(n)	pötrēsġima(n)	prijateġġima(n)
i.	òpānkġima(n)	plüġovġima(n)	pötrēsġima(n)	prijateġġima(n)

	pršut	rat	rođak	ružmarin
N.	přšut	rät	röžāk	rüzmarin
G.	přšuta	räta	röžāka	rüzmarina
D.	přšutu	rätu	röžāku	rüzmarinu
A.	přšut	rät	röžāka	rüzmarin
V.	přšutu	rätu	röžāče	rüzmarinu
L.	přšutu	rätu	röžāku	rüzmarinu
I.	přšuton	räton	röžākon	rüzmarinon
n.	přšuti	rätovi	röžāci	
g.	přšütā	rätōvā	röžākā	
d.	přšutima(n)	rätovima(n)	röžācima(n)	
a.	přšute	rätove	röžāke	
v.	přšuti	rätovi	röžāci	
l.	přšutima(n)	rätovima(n)	röžācima(n)	
i.	přšutima(n)	rätovima(n)	röžācima(n)	

	sir	sestrić	štednjak	sršen
N.	sır	sëstrić	špòret	sřšën
G.	sıra	sëstrića	špòreta	sřšëna
D.	sıru	sëstriću	špòretu	sřšënu
A.	sır	sëstrića	špòret	sřšëna
V.	sıru	sëstriću	špòretu	sřšënu
L.	sıru	sëstriću	špòretu	sřšënu
I.	sıron	sëstrićon	špòreton	sřšënon
n.	sırevi	sëstrići	špòreti	sřšëni
g.	sırëvā	sëstrićā	špòretā	sřšënā
d.	sırevima(n)	sëstrićiman(n)	špòretima(n)	sřšënima(n)
a.	sıreve	sëstriće	špòrete	sřšëne
v.	sırevi	sëstrići	špòreti	sřšëni
l.	sırevima(n)	sëstrićima(n)	špòretima(n)	sřšënima(n)
i.	sırevima(n)	sëstrićima(n)	špòretima(n)	sřšënima(n)

	učitelj	unuk	vjetar	zet
N.	učiteļ	ùnuk	vıtar	zèt
G.	učiteļa	ùnuka	vıtra	zëta
D.	učiteļu	ùnuku	vıtru	zëtu
A.	učiteļa	ùnuka	vıtar	zëta
V.	učiteļu	ùnuče	vıtru	zëte
L.	učiteļu	ùnuku	vıtru	zëtu
I.	učiteļon	ùnukon	vıtron	zëton
n.	učiteļi	ùnuci	vıtrovi	zëtovi
g.	učiteļā	ùnūkā	vıtrōvā	zëtōvā
d.	učiteļima(n)	ùnucima(n)	vıtrovima(n)	zëtovima(n)
a.	učiteļe	ùnuke	vıtrove	zëtove
v.	učiteļi	ùnuci	vıtrovi	zëtovi
l.	učiteļima(n)	ùnucima(n)	vıtrovima(n)	zëtovima(n)
i.	učiteļima(n)	ùnucima(n)	vırovima(n)	zëtovima(n)

	želudac
N.	žëludac
G.	žëluca
D.	žëlucu
A.	žëludac
V.	žëlucu
L.	žëlucu
I.	žëlucon
n.	žëluci
g.	žëludācā
d.	žëlucima(n)
a.	žëluce
v.	žëluci
l.	žëlucima(n)
i.	žëlucima(n)

n. p. A/B: *bič, præg*

	bič	prag
N.	bīč	præg
G.	bīča/biča	præga/præga
D.	bīču	prægu
A.	bīč	præg
V.	bīču	prægu
L.	bīču	prægu
I.	bīčon	prægon
n.	bīčevi/bičevi	prægovi/prægovi
g.	bīčēvā	prægōvā
d.	bīčevima(n)	prægovima(n)
a.	bīčeve/bičeve	prægove/prægove
v.	bīčevi/bičevi	prægovi/prægovi
l.	bīčevima(n)	prægovima(n)
i.	bīčevima(n)	prægovima(n)

n. p. B: *bàlkōn, bĭk, bōb, bōk, bōr, bŭbrig, čĕp, źâk, gřč, gŭdĭn* 'prasac', *gunĕvaļ* 'bumbar', *kōn, kōvâč, kŭmpĭr, lŭźâk, mlâdĭc, mĕgĭn* 'međa', *piŭr* 'vilica', *pōd, pōp, pušâč, rébac, sinžĭr* 'lanac', *snōp, svidok, tĕrĕn, vâgōn, vō, vōjnĭk, zânât*

	balkon	bik	bob	bok
N.	bàlkōn	bĭk	bōb	bōk
G.	balkóna	bika	bōba	bōka
D.	balkónu	bĭku	bōbu	bōku
A.	bàlkōn	bika	bōb	bōk
V.	bàlkōnu	bĭku	bōbu	bōku
L.	balkóna	bĭku	bōbu	bōku
I.	balkónon	bikon	bōbon	bōkon
n.	balkóni	bĭkovi		bōkovi
g.	balkónā	bĭkōvā		bōkōvā
d.	balkónima(n)	bĭkovima(n)		bōkovima(n)
a.	balkóne	bĭkove		bōkove
v.	balkóni	bĭkovi		bōkovi
l.	balkónima(n)	bĭkovima(n)		bōkovima(n)
i.	balkónima(n)	bĭkovima(n)		bōkovima(n)

	bor	bubreg	čep	ďak
N.	bōr	bŭbrig	čĕp	źâk
G.	bōra	bŭbriga	čĕpa	źâka
D.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	źâku
A.	bōr	bŭbrig	čĕp	źâka
V.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	źâku
L.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	źâku
I.	bōron	bŭbrigon	čĕpon	źâkon
n.	bōrovi	bŭbrigi	čĕpovi	źâki
g.	bōrōvā	bŭbrīgā	čĕpōvā	źâkā
d.	bōrovima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpovima(n)	źâcima(n)
a.	bōrove	bŭbrige	čĕpove	źâke
v.	bōrovi	bŭbrigi	čĕpovi	źâki
l.	bōrovima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpovima(n)	źâcima(n)
i.	bōrovima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpovima(n)	źâcima(n)

	grč	prasac	bumbar	konj
N.	grč	gudīn	gunèvaļ	kòń
G.	grča	gudína	gundeváļa	kòņa
D.	grču	gudínu	gundeváļu	kòņu
A.	grč	gudína	gundeváļa	kòņa
V.	grču	gudínu	gūndevaļu	kòņu
L.	grču	gudínu	gundeváļu	kòņu
I.	grčon	gudínon	gundeváļon	kòńon
n.	grčevi	gudíni	gundeváļi	kòńi
g.	grčēvā	gudínā	gundeváļā	kónā
d.	grčevima(n)	gudínima(n)	gundeváļima(n)	kónima(n)
a.	grčeve	gudíne	gundeváļe	kóne
v.	grčevi	gudíni	gundeváļi	kòńi
l.	grčevima(n)	gudínima(n)	gundeváļima(n)	kónima(n)
i.	grčevima(n)	gudínima(n)	gundeváļima(n)	kónima(n)

	kovač	kumpir	luđak	mladić
N.	kòvāč	kùmpír	lùžāk	mlādīć
G.	kováča	kumpíra	lužáka	mladíća
D.	kováču	kumpíru	lužáku	mladíću
A.	kováča	kùmpír	lužáka	mladíća
V.	kòvāču	kùmpíru	lùžāče	mlādīću
L.	kováču	kumpíru	lužáku	mladíću
I.	kováčon	kumpíron	lužákon	mladícon
n.	kováči	kumpíri	lužáci	mladíći
g.	kováčā	kumpírā	lužákā	mladíćā
d.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíćima(n)
a.	kováče	kumpíre	lužáke	mladíće
v.	kováči	kumpíri	lužáci	mladíći
l.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíćima(n)
i.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíćima(n)

	međa	vilica	pod	pop
N.	mṛgín	pińūr	pòd	pòp
G.	mṛgíña	pińúra	pòda	pòpa
D.	mṛgínu	pińúru	pòdu	pòpu
A.	mṛgín	pińūr	pòd	pòpa
V.	mṛgínu	pińúru	pòdu	pòpe
L.	mṛgínu	pińúru	pòdu	pòpu
I.	mṛgínon	pińúron	pòdon	pòpon
n.	mṛgíni	pińúri	pòdovi	pòpovi
g.	mṛgínā	pińúrā	pòdōvā	pòpōvā
d.	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)
a.	mṛgíne	pińúre	pòdove	pòpove
v.	mṛgíni	pińúri	pòdovi	pòpovi
l.	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)
i.	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)	pòpovima(n)

	pušač	vrabac	lanac	snop
N.	pùšāč	rébac	sìnžír	snòp
G.	pušáča	répca	sinžíra	snòpa
D.	pušáču	répcu	sinžíru	snòpu
A.	pušáča	répca	sìnžír	snòp
V.	pùšāče	–	sìnžíru	snòpu
L.	pušáču	répcu	sinžíru	snòpu
I.	pušáčon	répcon	sinžíron	snòpon
n.	pušáci	répci	sinžíri	snòpovi
g.	pušácā	rébācā	sinžírā	snòpōvā
d.	pušácima(n)	répcima(n)	sinžírima(n)	snòpovima(n)
a.	pušáče	répce	sinžíre	snòpe/snòpove
v.	pušáci	répci	sinžíri	snòpi/snòpovi
l.	pušácima(n)	répcima(n)	sinžírima(n)	snòpovima(n)
i.	pušácima(n)	répcima(n)	sinžírima(n)	snòpovima(n)

	svidok	teren	vagon	vol
N.	svidok	tèrēn	vàgōn	vō
G.	svidòka	teréna	vagóna	vòla
D.	svidòku	terénu	vagónu	vòlu
A.	svidòka	tèrēn	vàgōn	vòla
V.	svìdoče	–	–	vòlu
L.	svidòku	terénu	vagónu	vòlu
I.	svidòkon	terénon	vagónon	vòlon
n.	svidòci	teréni	vagóni	vòlovi
g.	svidókā	terénā	vagónā	vòlōvā
d.	svidòcima(n)	terénima(n)	vagónima(n)	vòlovima(n)
a.	svidòke	teréne	vagóne	vòlove
v.	svidòci	teréni	vagóni	vòlovi
l.	svidòcima(n)	terénima(n)	vagónima(n)	vòlovima(n)
i.	svidòcima(n)	terénima(n)	vagónima(n)	vòlovima(n)

	vojnìk	zanat
N.	vòjnìk	zànāt
G.	vojnìka	zanáta
D.	vojnìku	zanátu
A.	vojnìka	zànāt
V.	vòjnìče	–
L.	vojnìku	zanátu
I.	vojnìkon	zanáton
n.	vojnìci	zanáti
g.	vojnìkā	zanátā
d.	vojnìcima(n)	zanátima(n)
a.	vojnìke	zanáte
v.	vojnìci	zanáti
l.	vojnìcima(n)	zanátima(n)
i.	vojnìcima(n)	zanátima(n)

n. p. B₁: *ból, źòn, grèb, jèž, klíp, krâł, kríž, kröv, pâń, plâs 'plast', pût, rôj, spûž, töp, zglöb, žëp, žûł*

	bol	đon	grob	jež
N.	ból	źòn	grèb	jèž
G.	bòla	źòna	grèba	jèža
D.	bòlu	źònu	grèbu	jèžu
A.	ból	źòn	grèb	jèža
V.	bòlu	źònu	grèbu	jèžu
L.	bòlu	źònu	grèbu	jèžu
I.	bòlon	źònon	grèbon	jèžon
n.	bòlovi	źònovi	grèbovi	jèževi
g.	bòlōvā	źònōvā	grèbōvā	jèžēvā
d.	bòlovima(n)	źònovima(n)	grèbovima(n)	jèževima(n)
a.	bòlove	źònove	grèbove	jèževe
v.	bòlovi	źònovi	grèbovi	jèževi
l.	bòlovima(n)	źònovima(n)	grèbovima(n)	jèževima(n)
i.	bòlovima(n)	źònovima(n)	grèbovima(n)	jèževima(n)

	klíp	kralj	kríž	kröv
N.	klíp	krâł	kríž	kröv
G.	klípa	krâła	kríža	kròva
D.	klípu	krâłu	krížu	kròvu
A.	klíp	krâła	kríž	kröv
V.	klípu	krâłu	krížu	kròvu
L.	klípu	krâłu	kríža	kròvu
I.	klípon	krâłon	krížon	kròvon
n.	klìpovi	krâłevi	kríževi	kròvovi
g.	klìpōvā	krâłēvā	krížēvā	kròvōvā
d.	klìpovima(n)	krâłevima(n)	kríževima(n)	kròvovima(n)
a.	klìpove	krâłeve	kríževe	kròvove
v.	klìpovi	krâłevi	kríževi	kròvovi
l.	klìpovima(n)	krâłevima(n)	kríževima(n)	kròvovima(n)
i.	klìpovima(n)	krâłevima(n)	kríževima(n)	kròvovima(n)

	panj	plast	put	roj
N.	pāñ	plās	pūt	ròj
G.	pāña	plāsta	púta	ròja
D.	pánu	plástu	pútu	ròju
A.	pāñ	plās	pūt	ròj
V.	pāñu	plástu	pútu	ròju
L.	pánu	plástu	pútu	ròju
I.	páñon	pláston	púten/púton	ròjon
n.	pāñevi	plástovi	pútovi	ròjevi
g.	pāñēvā	plástōvā	pūtēva	ròjeva
d.	pāñevima(n)	plástovima(n)	pútovima(n)	ròjevima(n)
a.	pāñeve	plástove	pútove	ròjeve
v.	pāñevi	plástovi	pútovi	ròjevi
l.	pāñevima(n)	plástovima(n)	pútovima(n)	ròjevima(n)
i.	pāñevima(n)	plástovima(n)	pútovima(n)	ròjevima(n)

	puž	top	zgløb	džep
N.	spūž	tõp	zgløb	žëp
G.	spúža	tõpa	zglõba	žëpa
D.	spúžu	tõpu	zglõbu	žëpu
A.	spúža	tõp	zgløb	žëp
V.	spúžu	tõpu	zglõbu	žëpu
L.	spúžu	tõpu	zglõbu	žëpu
I.	spúžon	tõpon	zglõbon	žëpon
n.	spūževi	tõpovi	zglõbovi	žëpovi
g.	spūžēvā	tõpōvā	zglõbovā	žëpōvā
d.	spūževima(n)	tõpovima(n)	zglõbovima(n)	žëpovima(n)
a.	spūževe	tõpove	zglõbove	žëpove
v.	spūževi	tõpovi	zglõbovi	žëpovi
l.	spūževima(n)	tõpovima(n)	zglõbovima(n)	žëpovima(n)
i.	spūževima(n)	tõpovima(n)	zglõbovima(n)	žëpovima(n)

	žulj
N.	žũļ
G.	žúļa
D.	žúļu
A.	žũļ
V.	žũļu
L.	žúļu
I.	žúļen/žúļon
n.	žũļevi
g.	žũļēvā
d.	žũļevima(n)
a.	žũļeve
v.	žũļevi
l.	žũļevima(n)
i.	žũļevima(n)

n. p. B-C: *kömād, lëptír, mjëhūr*

	komad	leptir	mjehur
N.	kömād	lëptír	mjëhūr
G.	komáda	leptíra	mjehúra
D.	komádu	leptíru	mjehúru
A.	kömād	leptíra	mjëhūr
V.	kömádu	lëptíru	mjëhūru
L.	komádu	leptíru	mjehúru
I.	komádon	leptíron	mjehúron
n.	komádi	leptíri	mjehúri
g.	komádā	leptírā	mjehúrā
d.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
a.	komáde	leptíre	mjehúre
v.	komádi	leptíri	mjehúri
l.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)
i.	komádima(n)	leptírima(n)	mjehúrima(n)

n. p. C: *dân, mrâv, sîn, zûb*

	dan	mrav	sîn	zûb
N.	dân	mrâv	sîn	zûb
G.	dâna	mrâva	sîna	zûba
D.	dânu	mrâvu	sînu	zûbu
A.	dân	mrâva	sîna	zûb
V.	dânu	mrâvu	sîne	zûbu
L.	dânu	mrâvu	sînu	zûbu
I.	dânon	mrâvon	sînon	zûbon
n.	dâni	mrâvi	sînovi	zûbi
g.	dânâ	mrâvâ	sînóvâ	zûbâ
d.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)
a.	dâne	mrâve	sîнове	zûbe
v.	dâni	mrâvi	sînovi	zûbi
l.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)
i.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)

n. p. C/A: *dīvēr, gölūb, grād, kōrāk, mādēž, slūčāj, vrâg*

	diver	golub	grad	korak
N.	dīvēr	glölūb	grād	kōrāk
G.	dīvera	gölūba	grāda	kōrāka
D.	dīveru	glölūbu	grādu	korāku/kōrāku
A.	dīvera	glölūba	grād	kōrāk
V.	dīveru	glölūbe	grādu	kōrāku
L.	dīveru	glölūbu	grādu	korāku
I.	dīveron	glölūbon	grādon	kōrākom
n.	dīverovi	glölubovi	grādovi	kōrāci
g.	dīverōvā/diverōvā	golubōvā/gölubōvā	gradōvā	korākā
d.	dīverovima(n)	gölubovima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)
a.	dīverove	glölubove	grādove	kōrāke
v.	dīverovi	glölubovi	grādovi	kōrāci
l.	dīverovima(n)	golubòvima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)
i.	dīverovima(n)	golubòvima(n)	gradòvima(n) /grādovima(n)	korácima(n)/kōrācima(n)

	mādēž	slučaj	vrâg
N.	mādēž	slūčāj	vrâg
G.	mādēža	slūčāja	vrâga
D.	mādēžu	slūčāju	vrâgu
A.	mādēž	slūčāj	vrâga
V.	mādēžu	slūčāju	vrâže
L.	mādēžu	slūčāju/slučāju	vrâgu/vrâgu
I.	mādēžon	slūčājon	vrâgon
n.	mādēži	slūčajevi	vrâgovi
g.	mādēžā/mādēžōvā	slučajēvā/slūčajēvā	vrâgōvā
d.	mādēžima(n)	slūčajevima(n)	vrâgovima(n)
a.	mādēže	slūčajeve	vrâgove
v.	mādēži	slūčajevi	vrâgovi
l.	mādēžima(n)	slūčajevima(n)	vrâgovima(n)
i.	mādēžima(n)	slūčajevima(n)	vrâgovima(n)

n. p. C-A: *brôd, cřv, cvît, dâr, dûg, gâlêb, glâs, grôm, klâs, křûn, lâkat, lôv, môs, mözak, mrâk, mûž, nôs, rôg, sôkô, stân, stôg, vûk, zêc, zvûk*

	brod	crv	cvît	dar
N.	brôd	cřv	cvît	dâr
G.	brôda	cřva	cvîta	dâra
D.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
A.	brôd	cřva	cvît	dâr
V.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
L.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
I.	brôdon	cřvon	cvîton	dâron
n.	brôdovi	cřvovi	cvîtovi	dârovi
g.	brôdôvâ	cřvôvâ	cvîtôvâ	dârôvâ
d.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)
a.	brôdove	cřvove	cvîtove	dârove
v.	brôdovi	cřvovi	cvîtovi	dârovi
l.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)
i.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)

	dug	galeb	glas	grom
N.	dûg	gâlêb	glâs	grôm
G.	dûga	gâlêba	glâsa	grôma
D.	dûgu	gâlêbu	glâsu	gròmu
A.	dûg	gâlêba	glâsa	grôm
V.	dûgu	gâlêbu	glâsu	gròmu
L.	dûgu	gâlêbu	glâsu	gròmu
I.	dûgon	gâlêbon	glâson	gròmon
n.	dûgovi	gâlebovi	glâsovi	gròmovi
g.	dûgôvâ	gâlebôvâ	glâsôvâ	grômôvâ
d.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	gròmovima(n)
a.	dûgove	gâlebove	glâsove	gròmove
v.	dûgovi	gâlebovi	glâsovi	gròmovi
l.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	gròmovima(n)
i.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	gròmovima(n)

	klas	kljun	lakat	lov
N.	klās	kļūn	lākat	lōv
G.	klāsa	kļūna	lākta	lōva
D.	klāsu	kļūnu	lāktu	lōvu
A.	klāsa	kļūn	lākat	lōv
V.	klāsu	kļūnu	lāktu	lōvu
L.	klāsu	kļūnu	lāktu	lōvu
I.	klāson	kļūnon	lākton	lōvon
n.	klāsovi	kļūnovi	lāktovi	lōvovi
g.	klāsōvā	kļūnōvā	lāktōvā	lōvōvā
d.	klāsovima(n)	kļūnovima(n)	lāktovima(n)	lōvovima(n)
a.	klāsove	kļūnove	lāktove	lōvove
v.	klāsovi	kļūnovi	lāktovi	lōvovi
l.	klāsovima(n)	kļūnovima(n)	lāktovima(n)	lōvovima(n)
i.	klāsovima(n)	kļūnovima(n)	lāktovima(n)	lōvovima(n)

	most	mozak	mrak	muž
N.	mōs	mōzak	mrāk	mūž
G.	mōsta	mōzga	mrāka	mūža
D.	mōstu	mōzgu	mrāku	mūžu
A.	mōs	mōzak	mrāk	mūža
V.	mōstu	mōzgu	mrāku	mūžu
L.	mōstu	mōzgu	mrāku	mūžu
I.	mōston	mōzgon	mrākon	mūžon
n.	mōstovi	mōzgovi	mrākovi	mūževi
g.	mōstōvā	mōzgōvā	mrākōvā	mūžēvā
d.	mōstovima(n)	mōzgovima(n)	mrākovima(n)	mūževima(n)
a.	mōstovi	mōzgove	mrākove	mūževe
v.	mōstovi	mōzgovi	mrākovi	mūževi
l.	mōstovima(n)	mōzgovima(n)	mrākovima(n)	mūževima(n)
i.	mōstovima(n)	mōzgovima(n)	mrākovima(n)	mūževima(n)

	nos	rog	sokol	stan
N.	nōs	rōg	sōkō	stān
G.	nōsa	rōga	sōkola	stāna
D.	nōsu	rōgu	sōkolu	stānu
A.	nōs	rōg	sōkola	stān
V.	nōsu	rōgu	sōkolu	stānu
L.	nōsu	rōgu	sōkolu	stānu
I.	nōson	rōgon	sōkolon	stānon
n.	nōsovi	rōgovi	sōkolovi	stānovi
g.	nōsōvā	rōgōvā	sōkolōvā	stānōvā
d.	nōsovima(n)	rōgovima(n)	sōkolovima(n)	stānovima(n)
a.	nōsove	rōgove	sōkolove	stānove
v.	nōsovi	rōgovi	sōkolovi	stānovi
l.	nōsovima(n)	rōgovima(n)	sōkolovima(n)	stānovima(n)
i.	nōsovima(n)	rōgovima(n)	sōkolovima(n)	stānovima(n)

	stog	vuk	zec	zvuk
N.	stôg	vûk	zêc	zvûk
G.	stôga	vûka	zêca	zvûka
D.	stôgu	vûku	zêcu	zvûku
A.	stôg	vûka	zêca	zvûk
V.	stôgu	vûče	zêcu	zvûku
L.	stôgu	vûku	zêcu	zvûku
I.	stôgon	vûkon	zêcon	zvûkon
n.	stôgovi	vûkovi	zêčevi	zvûkovi
g.	stôgôvā	vûkôvā	zêčêvā	zvûkôvā
d.	stôgovima(n)	vûkovima(n)	zêčevima(n)	zvûkovima(n)
a.	stôgove	vûkove	zêčeve	zvûkove
v.	stôgovi	vûkovi	zêčevi	zvûkovi
l.	stôgovima(n)	vûkovima(n)	zêčevima(n)	zvûkovima(n)
i.	stôgovima(n)	vûkovima(n)	zêčevima(n)	zvûkovima(n)

9.4.10. Imenice a-vrste sr. r. u govoru Blaca

n. p. A: *bläto, bräšno, göveče, gřlo, jāńe, jāre, jāto, jütro, klüko, kòlino, kòlo, kòpito, kòpļe, kòrito, mäslo, oglèdalo, pile, rälo, räme, sälo, sìme, tjëme, vïme, zřno, žito*

	blato	bräšno	govedo	grlo
N.	bläto	bräšno	gòveče	gřlo
G.	bläta	bräšna	gòvečeta	gřla
D.	blätu	bräšnu	gòvečetu	gřlu
A.	bläto/ù blato	bräšno	gòveče	gřlo
V.	bläto	bräšno	gòveče	gřlo
L.	blätu	bräšnu	gòvečetu	gřlu
I.	bläton	bräšnon	gòvečeton	gřlon
n.	bläta		gòveda	gřla
g.	blätā		gòvėdā	gřlā
d.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)
a.	bläta		gòveda	gřla
v.	bläta		gòveda	gřla
l.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)
i.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)

	jāńe	järe	jäto	jütro
N.	jāńe	järe	jäto	jütro
G.	jāńeta	järeta	jäta	jütra
D.	jāńetu	järetu	jätu	jütru
A.	jāńe	järe	jäto	jütro
V.	jāńe	järe	jäto	jütro
L.	jāńetu	järetu	jätu	jütru
I.	jāńeton	järeton	jätön	jütron
n.			jäta	jütra
g.			jätā	jütārā
d.			jätima(n)	jütrima(n)
a.			jäta	jütra
v.			jäta	jütra
l.			jätima(n)	jütrima(n)
i.			jätima(n)	jütrima(n)

	klupko	koljeno	kolo	kopito
N.	klūko	kòlino	kòlo	kòpito
G.	klūka	kòlina	kòla	kòpita
D.	klūku	kòlinu	kòlu	kòpitu
A.	klūko	kòlino	kòlo	kòpito
V.	klūko	kòlino	kòlo	kòpito
L.	klūku	kòlinu	kòlu	kòpitu
I.	klūkon	kòlinon	kòlon	kòpiton
n.	klūka	kòlina	kòla	kòpita
g.	klūkā	kòlinā	kòlā	kòpītā
d.	klūkima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
a.	klūka	kòlina	kòla	kòpita
v.	klūka	kòlina	kòla	kòpita
l.	klūkima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
i.	klūkima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)

	kopļe	korito	maslo	ogledalo
N.	köpļe	kòrito	màslo	oglèdalo
G.	köpļa	kòrita	màsla	oglèdala
D.	köpļu	kòritu	màslu	oglèdalu
A.	köpļe	kòrito	màslo	oglèdalo
V.	köpļe	kòrito	màslo	oglèdalo
L.	köpļu	kòritu	màslu	oglèdalu
I.	köpļen	kòriton	màslon	oglèdalo
n.	köpļa	kòrita	màsla	oglèdala
g.	kopāļā	kòrītā	masāla	oglèdālā
d.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)
a.	köpļa	kòrita	màsla	oglèdala
v.	köpļa	kòrita	màsla	oglèdala
l.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)
i.	köpļima(n)	kòritima(n)	màslima(n)	oglèdalima(n)

	pīle	ralo	rame	salò
N.	pīle	rālo	rāme	sālo
G.	pīleta	rāla	rāmena	sāla
D.	pīletu	rālu	rāmenu	sālu
A.	pīle	rālo	rāme	sālo
V.	pīle	rālo	rāme	sālo
L.	pīletu	rālo	rāmenu	sālu
I.	pīleton	rālon	rāmenon	sālon
n.	pīlīci	rāla	ramēna	sāla
g.	pīlīcā	rālā	raménā	sālā
d.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sālīma(n)
a.	pīlīci	rāla	ramēna	sāla
v.	pīlīci	rāla	ramēna	sāla
l.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sālīma(n)
i.	pīlīcima(n)	rālīma(n)	ramēnīma(n)	sālīma(n)

	sime	tjeme	vime	žito
N.	sìme	tjème	vìme	žìto
G.	sìmena	tjèmena	vìmena	žìta
D.	sìmenu	tjèmenu	vìmenu	žìtu
A.	sìme	tjème	vìme	žìto
V.	sìme	tjème	vìme	žìto
L.	sìmenu	tjèmenu	vìmenu	žìtu
I.	sìmenon	tjèmenon	vìmenon	žìton
n.	simèna	tjemèna	vimèna	žìta
g.	siménā	tjeménā	viménā	žìtā
d.	simènima(n)	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
a.	simèna	tjemèna	vimèna	žìta
v.	simèna	tjemèna	vimèna	žìta
l.	simènima(n)	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
i.	simènima(n)	tjemènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)

n. p. A-C: *mìsto, òko, ùvo*

n. p. A/B: *jèdro*

	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A/B
	mjesto	oko	uho	jedro
N.	mìsto	òko	ùvo	jèdro
G.	mìsta	òka	ùva	jèdra/jèdra
D.	mìstu	òku	ùvu	jèdru
A.	mìsto	òko/ù oko	ùvo/ù uvo	jèdro
V.	mìsto	òko	ùvo	jèdro
L.	mìstu	òku	ùvu	jèdru
I.	mìston	òkon	ùvon	jèdron
n.	mìsta			jèdra/jèdra
g.	mìstā			jèdārā
d.	mìstima(n)			jèdrima(n)/jèdrima(n)
a.	mìsta			jèdra
v.	mìsta			jèdra
l.	mìstima(n)			jèdrima(n)
i.	mìstima(n)			jèdrima(n)

n. p. B: *čelo, dite, gnízdo, gúvno, krílo, křzno, léglo, líce, mlíko, pèro, písmo, rèbro, rešèto, sèdlo, sèlo, súkno, tèle, ústa, vèslo, víno, vlákno, ždrílo*

	čelo	dijete	gníjezdo	gúvno
N.	čelo	díte	gnízdo	gúvno
G.	čèla	dìteta	gnízda	gúvna
D.	čèlu	dìtetu	gnízdu	gúvnu
A.	čèlo	díte	gnízdo	gúvno
V.	čèlo	dîte	gnízdo	gûvno
L.	čèlu	dìtetu	gnízdu	gúvnu
I.	čèlon	dìteton	gnízdon	gúvnon
n.	čèla		gnízda	gúvna
g.	čèlā		gnízda	gûvānā
d.	čèlima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)
a.	čèla		gnízda	gúvna
v.	čèla		gnízda	gúvna
l.	čèlima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)
i.	čèlima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)

	krílo	krzno	leglo	lice
N.	krílo	křzno	léglo	líce
G.	kríla	křzna	léгла	líca
D.	krílu	křznu	léglu	lícu
A.	krílo	křzno	léglo	líce
V.	krílo	křzno	lêglo	líce
L.	krílu	křznu	léglu	lícu
I.	krílon	křznon	léglon	lícen
n.	kríla	křzna	léгла	líca
g.	krílā	křzāna	légālā	lícā
d.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
a.	kríla	křzna	léгла	líca
v.	kríla	křzna	léгла	líca
l.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
i.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)

	mlijekò	pero	pismo	rebro
N.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
G.	mlíka	pèra	písmā	rèbra
D.	mlíku	pèru	písmu	rèbru
A.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
V.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
L.	mlíku	pèru	písmu	rèbru
I.	mlíkon	pèron	písmon	rèbron
n.		pèra	písmā	rèbra
g.		pèrā	písmā	rebārā
d.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)
a.		pèra	písmā	rèbra
v.		pèra	písmā	rèbra
l.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)
i.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)

	rešeto	sedlo	selo	sukno
N.	rašèto	sèdlo	sèlo	súkno
G.	rašèta	sèdla	sèla	súkna
D.	rašètu	sèdlu	sèlu	súknu
A.	rašèto	sèdlo	sèlo	súkno
V.	rašèto	sèdlo	sèlo	súkno
L.	rašètu	sèdlu	sèlu	súknu
I.	rašèton	sèdlon	sèlon	súknon
n.	rašèta	sèdla	sèla	súkna
g.	rašétā	sedālā	sèlā	súkānā
d.	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)
a.	rašèta	sèdla	sèla	súkna
v.	rašèta	sèdla	sèla	súkna
l.	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)
i.	rašètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)

	tele	usta	veslo	vino
N.	tèle		vèslo	víno
G.	tèleta		vèsła	vína
D.	tèletu		vèsłu	vínu
A.	tèle		vèslo	víno
V.	tèle		vèslo	vîno
L.	tèletu		vèsłu	vínu
I.	tèleton		vèslon	vínon
n.		ústa	vèsła	vína
g.		ústā	vesālā	vínā
d.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)
a.		ústa	vèsła	vína
v.		ústa	vèsła	vína
l.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)
i.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)

	vlakno	ždrijelo
N.	vlákno	ždrílo
G.	vlákna	ždríla
D.	vláknu	ždrílu
A.	vlákno	ždrílo
V.	vlâkno	ždrílo
L.	vláknu	ždrílu
I.	vláknon	ždrílon
n.	vlákna	ždríla
g.	vlâkânā	ždrílā
d.	vláknima(n)	ždrílíma(n)
a.	vlákna	ždríla
v.	vlákna	ždríla
l.	vláknima(n)	ždrílíma(n)
i.	vláknima(n)	ždrílíma(n)

n. p. C: *blāgo, bŕdo, crīvo, dŕvo, ìme, jáje, jèzero, klíšta, kŕŕuse, kòlo, mēso, mòre, nèbo, òlovo, plēme, plúca, pòŕe, sīno, sòčivo, vráta, vríme, zvòno, ždríbe*

	blago	brdo	crijevo	drvo
N.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
G.	blāga	bŕda	crīveta	dŕveta
D.	blāgu	bŕdu	crīvetu	dŕvetu
A.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
V.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
L.	blāgu	bŕdu	crīvetu	dŕvetu
I.	blāgon	bŕdon	crīveton	dŕveton
n.		bŕda	críva	dŕva
g.		bŕdā/bŕdījā	crívā	dŕvā
d.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)
a.		bŕda	críva	dŕva
v.		bŕda	críva	dŕva
l.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)
i.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)

	ime	jaje	jezero	klješta
N.	ìme	jáje	jèzero	
G.	ìmena	jájeta	jèzera	
D.	ìmenu	jäjetu	jèzeru	
A.	ìme	jáje	jèzero	
V.	ìme	jáje	jèzero	
L.	ìmenu	jäjetu	jèzeru	
I.	ìmenon	jäjeton	jèzeron	
n.	imèna	jája	jezèra	klíšta
g.	iménā	jájā	jezérā	klíštā
d.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)
a.	imèna	jája	jezèra	klíšta
v.	imèna	jája	jezèra	klíšta
l.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)
i.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)

	kljuse	meso	more	nebo
N.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
G.	kļūseta	mēsa	mōra	nēba
D.	kļūsetu	mēsu	mōru	nēbu
A.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
V.	kļūse	mēso	mōre	nēbo
L.	kļūsetu	mēsu	mōru	nēbu
I.	kļūseton	mēson	mōren	nēbon
n.			mōra	nebēsa
g.			mōrā	nebēsā
d.			mōrima(n)	nebēsiman(n)
a.			mōra	nebēsa
v.			mōra	nebēsa
l.			mōrima(n)	nebēsiman(n)
i.			mōrima(n)	nebēsiman(n)

	olovo	pleme	plūca	polje
N.	ōlovo	plēme		pòļe
G.	ōlova	plēmēna		pòļa
D.	ōlovu	plēmēnu		pòļu
A.	ōlovo	plēme		pòļe
V.	ōlovo	plēme		pòļe
L.	ōlovu	plēmēnu		pòļu
I.	ōlovon	plēmēnu		pòļen
n.		plēmēna	plúca	pòļa
g.		plēmēnā	plúcā	pòļā
d.		plēmēnima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)
a.		plēmēna	plúca	pòļa
v.		plēmēna	plúca	pòļa
l.		plēmēnima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)
i.		plēmēnima(n)	plúcima(n)	pòļima(n)

	sijeno	sočivo	vrata	vrijeme
N.	sīno	sōčivo		vrīme
G.	sīna	sōčiva		vrīmēna
D.	sīnu	sōčivu		vrīmēnu
A.	sīno	sōčivo		vrīme
V.	sīno	sōčivo		vrīme
L.	sīnu	sōčivu		vrīmēnu
I.	sīnon	sōčivon		vrīmēnon
n.		sōčiva	vrāta	vrīmēna
g.		sōčivā	vrātā	vrīmēnā
d.		sōčivima(n)	vrātima(n)	vrīmēnima(n)
a.		sōčiva	vrāta	vrīmēna
v.		sōčiva	vrāta	vrīmēna
l.		sōčivima(n)	vrātima(n)	vrīmēnima(n)
i.		sōčivima(n)	vrātima(n)	vrīmēnima(n)

	zvono	ždrijebe
N.	zvòno	ždrîbe
G.	zvòna	ždrîbeta
D.	zvònu	ždrîbetu
A.	zvòno	ždrîbe
V.	zvòno	ždrîbe
L.	zvònu	ždrîbetu
I.	zvònon	ždrîbeton
n.	zvòna	
g.	zvónā	
d.	zvònima(n)	
a.	zvòna	
v.	zvòna	
l.	zvònima(n)	
i.	zvònima(n)	

9.4.11. Imenice e-vrste u govoru Blaca

n. p. A: *bäba, bäčva, bära, bäraka, brëska, böca, britva, büba, cüra, čäša, čäca, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *fita* 'kriška', *gäce, gïtara, gömila, gübica, güska, güsle, güšterica, jäbuka, jëtřva, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küca, küpa* 'crijep', *lédina, lisica, lòpata, mäčka, macaha, mòtika, mrëža, mřkva, näcve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pëlena, pògača, prëža, riäba, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *sikira, slïva, tèca* 'lonac', *tïca, tïkva, vile, vöja*

	baba	bačva	bara	baraka
N.	bäba	bäčva	bära	bäraka
G.	bäbē	bäčvē	bärē	bärakē
D.	bäbi	bäčvi	bäri	bäraki
A.	bäbu	bäčvu	bäru	bäraku
V.	bäba	bäčvo	bäro	bärako
L.	bäbi	bäčvi	bäri	bäraki
I.	bäbōn	bäčvōn	bärōn	bärakōn
n.	bäbe	bäčve	bäre	bärake
g.	bäbā	bäčvā	bärā	bärakā
d.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bärakan
a.	bäbe	bäčve	bäre	bärake
v.	bäbe	bäčve	bäre	bärake
l.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bärakan
i.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bärakan

	breskva	boca	buba	cura
N.	brëska	böca	büba	cüra
G.	brëskē	böcē	bübē	cürē
D.	brëski	böci	bübi	cüri
A.	brësku	böcu	bübu	cüru
V.	brësko	böco	bübo	cüro
L.	brëski	böci	bübi	cüri
I.	brëskōn	böcōn	bübōn	cürōn
n.	brëske	böce	bübe	cüre
g.	brësākā	böcā	bübā	cürā
d.	brëskama(n)	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)
a.	brëske	böce	bübe	cüre
v.	brëske	böce	bübe	cüre
l.	brëskama(n)	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)
i.	brëskama(n)	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)

	čaša	otac	lubenica	dlaka
N.	čaša	čāca	dīna	dlāka
G.	čašē	čācē	dīnē	dlākē
D.	čaši	čāci	dīni	dlāki
A.	čašu	čācu	dīnu	dlāku
V.	čašo	čāca	dīno	dlāko
L.	čaši	čāci	dīni	dlāki
I.	čašōn	čācōn	dīnōn	dlākōn
n.	čaše		dīne	dlāke
g.	čašā		dīnā	dlākā
d.	čašan/čašama(n)		dīnama(n)	dlākama(n)
a.	čaše		dīne	dlāke
v.	čaše		dīne	dlāke
l.	čašan/čašama(n)		dīnama(n)	dlākama(n)
i.	čašan/čašama(n)		dīnama(n)	dlākama(n)

	duga	kriška	hlače	gitara
N.	dūga	fīta		gītara
G.	dūgē	fītē		gītārē
D.	dūgi	fīti		gītari
A.	dūgu	fītu		gītaru
V.	dūgo	fīto		gītaro
L.	dūgi	fīti		gītari
I.	dūgōn	fītōn		gītārōn
n.	dūge	fīte	gāće	gītare
g.	dūgā	fītā	gācā	gītārā
d.	dūgama(n)	fītama(n)	gācama(n)	gītarama(n)
a.	dūge	fīte	gāće	gītare
v.	dūge	fīte	gāće	gītare
l.	dūgama(n)	fītama(n)	gācama(n)	gītarama(n)
i.	dūgama(n)	fītama(n)	gācama(n)	gītarama(n)

	gomila	usne	guska	gusle
N.	gòmila	gübica	güska	
G.	gòmilē	gübicē	güskē	
D.	gòmili	gübici	güski	
A.	gòmilu	gübicu	güsku	
V.	gòmilo	gübico	güsko	
L.	gòmili	gübici	güski	
I.	gòmilōn	gübicōn	güskōn	
n.	gòmile	gübice	güske	güsle
g.	gòmīlā	gübīcā	güsākā	güsālā
d.	gòmilama(n)	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)
a.	gòmile	gübice	güske	güsle
v.	gòmile	gübice	güske	güsle
l.	gòmilama(n)	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)
i.	gòmilama(n)	gübicama(n)	güskama(n)	güslama(n)

	gušterica	jabuka	jetrva	kaša
N.	güšterica	jäbuka	jëtrva	käša
G.	güštericē	jäbukē	jëtrvē	käšē
D.	güšterici	jäbuki	jëtrvi	käši
A.	güštericu	jäbuku	jëtrvu	käšu
V.	güšterico	jäbuko	jëtrvo	käšo
L.	güšterici	jäbuki	jëtrvi	käši
I.	güštericōn	jäbukōn	jëtrvōn	käšōn
n.	güšterice	jäbuke	jëtrve	käše
g.	güštericā	jäbukā	jëtrvā	käšā
d.	güštericama(n)	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)
a.	güšterice	jäbuke	jëtrve	käše
v.	güšterice	jäbuke	jëtrve	käše
l.	güštericama(n)	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)
i.	güštericama(n)	jäbukama(n)	jëtrvama(n)	käšama(n)

	švraka	kobila	kopriva	suknja
N.	këka	kòbila	kòpriva	kòtula
G.	këkē	kòbilē	kòprivē	kòtulē
D.	këki	kòbili	kòprivi	kòtuli
A.	këku	kòbilu	kòprivu	kòtulu
V.	këko	kòbilo	kòprivo	kòtulo
L.	këki	kòbili	kòprivi	kòtuli
I.	këkōn	kòbilōn	kòprivōn	kòtulōn
n.	këke	kòbile	kòprive	kòtule
g.	këkā	kòbilā	kòprivā	kòtulā
d.	këkama(n)	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)
a.	këke	kòbile	kòprive	kòtule
v.	këke	kòbile	kòprive	kòtule
l.	këkama(n)	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)
i.	këkama(n)	kòbilama(n)	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)

	koža	krava	kruška	kuća
N.	köža	kräva	krüşka	küća
G.	köžē	krävē	krüşkē	küćē
D.	köži	krävi	krüşki	küći
A.	köžu	krävu	krüşku	küću
V.	köžo	krävo	krüşko	küćo
L.	köži	krävi	krüşki	küći
I.	köžōn	krävōn	krüşkōn	küćōn
n.	köže	kräve	krüşke	küće
g.	kôžā	krävā	krüşkākā	küćā
d.	köžama(n)	krävän/krävama(n)	krüşkama(n)	küćama(n)
a.	köže	kräve	krüşke	küće
v.	köže	kräve	krüşke	küće
l.	köžama(n)	krävän/krävama(n)	krüşkama(n)	küćama(n)
i.	köžama(n)	krävän/krävama(n)	krüşkama(n)	küćama(n)

	crijep	ledina	lisica	lopata
N.	kùpa	lèdina	lìsica	lòpata
G.	kùpē	lèdinē	lìsicē	lòpatē
D.	kùpi	lèdini	lìsici	lòpati
A.	kùpu	lèdinu	lìsicu	lòpatu
V.	kùpo	lèdino	lìsico	lòpato
L.	kùpu	lèdini	lìsici	lòpati
I.	kùpōn	lèdinōn	lìsicōn	lòpatōn
n.	kùpe	lèdine	lìsice	lòpate
g.	kùpā	lèdīnā	lìsīcā	lòpāta
d.	kùpama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)
a.	kùpe	lèdine	lìsice	lòpate
v.	kùpe	lèdine	lìsice	lòpate
l.	kùpama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)
i.	kùpama(n)	lèdinama(n)	lìsicama(n)	lòpatama(n)

	mačka	mačeha	motika	mreža
N.	māčka	māčaha	mòtika	mrěža
G.	māčkē	māčahē	mòtikē	mrěžē
D.	māčki	māčahi	mòtiki	mrěži
A.	māčku	māčahu	mòtiku	mrěžu
V.	māčko	māčaho	mòtiko	mrěžo
L.	māčki	māčahi	mòtiki	mrěži
I.	māčkōn	māčahōn	mòtikōn	mrěžōn
n.	māčke	māčahe	mòtike	mrěže
g.	māčkā	māchā	mòtikā	mrěžā
d.	māčkama(n)	māchama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)
a.	māčke	māčahe	mòtike	mrěže
v.	māčke	māčahe	mòtike	mrěže
l.	māčkama(n)	māchama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)
i.	māčkama(n)	māchama(n)	mòtikan/mòtikama(n)	mrěžama(n)

	mrkva	načve	pelena	pogača
N.	mřkva		pèlena	pògača
G.	mřkvē		pèlenē	pògačē
D.	mřkvi		pèleni	pògači
A.	mřkvu		pèlenu	pògaču
V.	mřkvo		pèleno	pògačo
L.	mřkvi		pèleni	pògači
I.	mřkvōn		pèlenōn	pògačōn
n.	mřkve	nāčve	pèlene	pògače
g.	mřkvā	nāčvā	pèlēnā	pògāčā
d.	mřkvama(n)	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)
a.	mřkve	nāčve	pèlene	pògače
v.	mřkve	nāčve	pèlene	pògače
l.	mřkvama(n)	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)
i.	mřkvama(n)	nāčvan	pèlenaman(n)	pògačama(n)

	pređa	riba	rodbina	ruta
N.	preža	rība	rōdbina	rūta
G.	prežē	rībē	rōdbinē	rūtē
D.	preži	rībi	rōdbini	rūti
A.	prežu	rību	rōdbinu	rūtu
V.	prežo	rībo	rōdbino	rūto
L.	preži	rībi	rōdbini	rūti
I.	prežōn	rībōn	rōdbinōn	rūtōn
n.	preže	rībe		rūte
g.	prežā	rībā		rūtā
d.	prežama(n)	rībama(n)		rūtama(n)
a.	preže	rībe		rūte
v.	preže	rībe		rūte
l.	prežama(n)	rībama(n)		rūtama(n)
i.	prežama(n)	rībama(n)		rūtama(n)

	sjekira	šljiva	lonac	ptica
N.	sikira	slīva	tēca	tīca
G.	sikirē	slīvē	tēcē	tīcē
D.	sikiri	slīvi	tēci	tīci
A.	sikiru	slīvu	tēcu	tīcu
V.	sikiro	slīvo	tēco	tīco
L.	sikiri	slīvi	tēci	tīci
I.	sikirōn	slīvōn	tēcōn	tīcōn
n.	sikire	slīve	tēce	tīce
g.	sikīrā	slīvā	tēcā	tīcā
d.	sikiran	slīvama(n)	tēcama(n)	tīcama(n)
a.	sikire	slīve	tēce	tīce
v.	sikire	slīve	tēce	tīce
l.	sikiran	slīvama(n)	tēcama(n)	tīcama(n)
i.	sikiran	slīvama(n)	tēcama(n)	tīcama(n)

	tikva	vile	volja
N.	tikva		vōļa
G.	tīkvē		vōļē
D.	tīkvi		vōļi
A.	tīkvu		vōļu
V.	tīkvo		vōļo
L.	tīkvi		vōļi
I.	tīkvōn		vōļōn
n.	tīkve	vīle	vōļe
g.	tīkāvā	vīlā	vōļā
d.	tīkvama(n)	vīlama(n)	vōļama(n)
a.	tīkve	vīle	vōļe
v.	tīkve	vīle	vōļe
l.	tīkvama(n)	vīlama(n)	vōļama(n)
i.	tīkvama(n)	vīlama(n)	vōļama(n)

n. p. B: *bráda, brána, brázda, bùva, čórba, glísta, júha, kòza, lúka, lipòta, màgla, mèža, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řža, ròsa, sèstra, sóva, svića, topòla, vřba, zmija, žena, žúpa*

	brada	brana	brazda	buha
N.	bráda	brána	brázda	bùva
G.	brádē	bránē	brázdē	bùvē
D.	brádi	bráni	brázdi	bùvi
A.	brádu	bránu	brázdu	bùvu
V.	brādo	brāno	brāzdo	bùvo
L.	brádi	bráni	brázdu	bùvi
I.	brádōn	bránōn	brázdōn	bùvōn
n.	bráde	bráne	brázde	bùve
g.	brádā	bránā	brázdā	bùvā
d.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)
a.	bráde	bráne	brázde	bùve
v.	brāde	brāne	brāzde	bùve
l.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)
i.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)

	čorba	glísta	júha	koza
N.	čórba	glísta	júha	kòza
G.	čórbē	glístē	júhē	kòzē
D.	čórbi	glísti	júhi	kòzi
A.	čórbu	glístu	júhu	kòzu
V.	čôrbo	glísto	jûho	kòzo
L.	čórbi	glísti	júhi	kòzi
I.	čórbōn	glístōn	júhōn	kòzōn
n.	čórbe	glíste	júhe	kòze
g.	čórbā	glístā	júhā	kózā
d.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)
a.	čórbe	glíste	júhe	kòze
v.	čôrbe	glíste	jûhe	kòze
l.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)
i.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)	kòzama(n)

	luka	ljepota	magla	međa
N.	lúka	lipòta	màgla	mèža
G.	lúkē	lipòtē	màglē	mèžē
D.	lúki	lipòti	màgli	mèži
A.	lúku	lipòtu	màglu	mèžu
V.	lúko	lipoto	màglo	mèžo
L.	lúki	lipòti	màgli	mèži
I.	lúkōn	lipòtōn	màglōn	mèžōn
n.	lúke	lipòte	màgle	mèže
g.	lúkā	lipótā	máglā	méžā
d.	lúkan/lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)
a.	lúke	lipòte	màgle	mèže
v.	lúke	lipòte	màgle	mèže
l.	lúkan/lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)
i.	lúkan/lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)

	muha	oluja	osa	pila
N.	mùva	olúja	òsa	píla
G.	mùvē	olújē	òsē	pílē
D.	mùvi	olúji	òsi	píli
A.	mùvu	olúju	òsu	pílu
V.	mùvo	olújo	òso	pílo
L.	mùvi	olúji	òsi	píli
I.	mùvōn	olújōn	òsōn	pílōn
n.	mùve	olúje	òse	píle
g.	múvā	olújā	ósā	pílā
d.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
a.	mùve	olúje	òse	píle
v.	mùve	olúje	òse	píle
l.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
i.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)

	pruga	hrana	hrđa	rosa
N.	prúga	rána	řza	ròsa
G.	prúgē	ránē	řzē	ròsē
D.	prúgi	ráni	řzi	ròsi
A.	prúgu	ránu	řzu	ròsu
V.	prúgo	rāno	řzo	ròso
L.	prúgi	ráni	řzi	ròsi
I.	prúgōn	ránōn	řzōn	ròsōn
n.	prúge		řze	ròse
g.	prúgā		řzā	rósā
d.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)
a.	prúge		řze	ròse
v.	prúge		řze	ròse
l.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)
i.	prúgama(n)		řzama(n)	ròsaman(n)

	sestra	sova	svijeća	topola
N.	sèstra	sóva	svíća	topòla
G.	sèstrē	sóvē	svícē	topòlē
D.	sèstri	sóvi	svíci	topòli
A.	sèstru	sóvu	svícu	topòlu
V.	sèstro	sôvo	svîco	topòlo
L.	sèstri	sóvi	svíci	topòli
I.	sèstrōn	sóvōn	svícōn	topòlōn
n.	sèstre	sóve	svíce	topòle
g.	sestárā	sóvā	svícā	topólā
d.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svícaman(n)	topòlama(n)
a.	sèstre	sóve	svíce	topòle
v.	sèstre	sôve	svîce	topòle
l.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svícaman(n)	topòlama(n)
i.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svícaman(n)	topòlama(n)

	vrba	zmija	žena
N.	vṛ̌ba	zmija	žèna
G.	vṛ̌bē	zmijē	žènē
D.	vṛ̌bi	zmiji	žèni
A.	vṛ̌bu	zmiju	žènu
V.	vṛ̌bo	zmijo	žèno
L.	vṛ̌bi	zmiji	žèni
I.	vṛ̌bōn	zmijōn	žènōn
n.	vṛ̌be	zmije	žène
g.	vṛ̌bā	zmijā	žénā
d.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)
a.	vṛ̌be	zmije	žène
v.	vṛ̌be	zmije	žène
l.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)
i.	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)

n. p. C: *dica, gláva, grána, gréda, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmļa, zòra*

	djeca	glava	grana	greda
N.	dica	gláva	grána	gréda
G.	dìcē	glávē	gránē	grédē
D.	dìci	glávi	gráni	grédi
A.	dìcu	glâvu	grânu	grêdu
V.	dìco	glâvo	grâno	grêdo
L.	dìci	glávi	gráni	grédi
I.	dìcōn	glávōn	gránōn	grédōn
n.		glâve	grâne	grêde
g.		glávā	gránā	grédā
d.		glávama(n)	gránama(n)	grédama(n)
a.		glâve	grâne	grêde
v.		glâve	grâne	grêde
l.		glávama(n)	gránama(n)	grédama(n)
i.		glávama(n)	gránama(n)	grédama(n)

	ovca	peta	rúka	snaga
N.	óvca	péta	rúka	snága
G.	óvcē	pétē	rúkē	snágē
D.	óvci	péti	rúki	snági
A.	óvcu	pētu	rûku	snágu
V.	ôvco	pêto	rûko	snágo
L.	óvci	péti	rúki	snági
I.	óvcōn	pétōn	rúkōn	snágōn
n.	ôvce	pête	rûke	snâge
g.	ovácā	pétā	rúkā	snágā
d.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágāma(n)
a.	ôvce	pête	rûke	snâge
v.	ôvce	pête	rûke	snâge
l.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágāma(n)
i.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágāma(n)

	voda	zemlja	zora
N.	vòda	zèml̩a	zòra
G.	vòdē	zèml̩ē	zòrē
D.	vòdi	zèml̩i	zòri
A.	vòdu/pò vodu	zèml̩u/nà zeml̩u	zòru/ù zoru
V.	vòdo	zèml̩o	zòro
L.	vòdi	zèml̩i	zòri
I.	vòdōn	zèml̩ōn	zòrōn
n.	vòde	zèml̩e	zòre
g.	vódā	zemálā	zórā
d.	vòdama(n)	zèml̩ama(n)	zòrama(n)
a.	vòde	zèml̩e	zòre
v.	vòde	zèml̩e	zòre
l.	vòdama(n)	zèml̩ama(n)	zòrama(n)
i.	vòdama(n)	zèmjama(n)	zòrama(n)

n. p. B-C: *cèsta, čèla, dàska, igla, stàza, sùza, žèļa*

	cesta	pčela	daska	igla
N.	cèsta	čèla	dàska	ìgla
G.	cèstē	čèlē	dàskē	ìglē
D.	cèsti	čèli	dàski	ìgli
A.	cèstu	čèlu	dàsku	ìglu
V.	–	čèlo	dàsko	ìglo
L.	cèsti	čèli	dàski	ìgli
I.	cèstōn	čèlōn	dàskōn	ìglōn
n.	cèste	čèle	dàske	ìgle
g.	céstā	čélā	dasákā	ìgālā
d.	cèstan/cèstama(n)	čèlan	dàskama(n)	ìglama(n)
a.	cèste	čèle	dàske	ìgle
v.	cèste	čèle	dàske	ìgle
l.	cèstan/cèstama(n)	čèlan	dàskama(n)	ìglama(n)
i.	cèstan/cèstama(n)	čèlan	dàskama(n)	ìglama(n)

	staza	suza	želja
N	stàza	sùza	žèļa
G	stàzē	sùzē	žèļē
D	stàzi	sùzi	žèļi
A	stàzu	sùzu	žèļu
V	stàzo	sùzo	žèļo
L	stàzi	sùzi	žèļi
I	stàzōn	sùzōn	žèļōn
n	stàze	sùze	žèļa
g	stāzā	sūzā	žéļā
d	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	žèļama(n)
a	stàze	sùze	žèļa
v	stàze	sùze	žèļa
l	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	žèļama(n)
i	stàzan/stàzama(n)	sùzan/sùzama(n)	žèļama(n)

n. p. B-B/C: *gòra, lòza, tráva*

	gora	loza	trava
N.	gòra	lòza	tráva
G.	gòrē	lòzē	trávē
D.	gòri	lòzi	trávi
A.	gòru/ù goru	lòzu/ù lozu	trávu
V.	gòro	lòzo	trávo
L.	gòri	lòzi	trávi
I.	gòrōn	lòzōn	trávōn
n.	gòre/gòre	lòze/lòze	trâve/tráve
g.	górā	lózā	trávā
d.	gòrama(n)	lòzama(n)	trávama(n)
a.	gòre/gòre	lòze/lòze	trâve/tráve
v.	gòre/gòre	lòze/lòze	trâve/tráve
l.	gòrama(n)	lòzama(n)	trávama(n)
i.	gòrama(n)	lòzama(n)	trávama(n)

9.4.12. Imenice *i*-vrste u govoru Blaca

n. p. A: *hrábrōs, jákōs, járād, kļūsād, kòris, ļúbav, múdrōs, nápas, nárav, nèmilōs, sávis, smġt, svītlōs, tēlād, vrīdnōs*

	hrabros	jakost	jarad	kļusad
N.	hrábrōs	jákōs	jārād	kļūsād
G.	hrábrosti	jákosti	jārādi	kļūsādi
D.	hrábrosti	jákosti	jārādi	kļūsādi
A.	hrábrōs	jákōs	jārād	kļūsād
V.	hrábrosti	jákosti	jārādi	kļūsādi
L.	hrábrosti	jákosti	jārādi	kļūsādi
I.	hrábrosti	jákosti	jārādi	kļūsādi
n.	hrábrosti	jákosti		
g.	hrábrostī	jákostī		
d.	hrábrostima(n)	jákostima(n)		
a.	hrábrosti	jákosti		
v.	hrábrosti	jákosti		
l.	hrábrostima(n)	jákostima(n)		
i.	hrábrostima(n)	jákostima(n)		

	korist	ļubav	mudrost	napast
N.	kòris	ļúbav	múdrōs	nápas
G.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
D.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
A.	kòris	ļúbav	múdrōs	nápas
V.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
L.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
I.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
n.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
g.	kòristī	ļúbavī	múdrostī	nápastī
d.	kòristima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
a.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
v.	kòristi	ļúbavi	múdrosti	nápasti
l.	kòristima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
i.	kòristima(n)	ļúbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)

	narav	nemilost	savjest	smrt
N.	nárav	nèmilōs	sávis	smřt
G.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
D.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
A.	nárav	nèmilōs	sávis	smřt
V.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
L.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
I.	náravi	nèmilōšću	sávišću	smřću/smřti
n.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
g.	náravī	nèmilostī	sávistī	smřtī
d.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávistima(n)	smřtima(n)
a.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
v.	náravi	nèmilosti	sávisti	smřti
l.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávistima(n)	smřtima(n)
i.	náravima(n)	nèmilostima(n)	sávistima(n)	smřtima(n)

	svjetlost	telad	vrijednost
N.	svītlōs	tèlād	vrīdnōs
G.	svītlosti	tèlādī	vrīdnōsti
D.	svītlosti	tèlādi	vrīdnōsti
A.	svītlōs	tèlād	vrīdnōs
V.	svītlosti	tèlādi	vrīdnōsti
L.	svītlosti	tèlādi	vrīdnōsti
I.	svītlosti/svītlošću	tèlādi	vrīdnōsti
n.	svītlosti		vrīdnosti
g.	svītlostī		vrīdnostī
d.	svītlostima(n)		vrīdnōstima(n)
a.	svītlosti		vrīdnosti
v.	svītlosti		vrīdnosti
l.	svītlostima(n)		vrīdnōstima(n)
i.	svītlostima(n)		vrīdnōstima(n)

n. p. C: *céer, cúd, kôs, lâž, mäs, nît, sô, vëčër*

	céer	cúd	kost	laž
N.	céer	cúd	kôs	lâž
G.	cèri	cúdi	kòsti	làži
D.	cèri	cúdi	kòsti	làži
A.	céer	cúd	kôs	lâž
V.	cèri	cúdi	kòsti	làži
L.	cèri	cúdi	kòsti	làži
I.	cèri	cúdi	kòsti	làži
n.	cèri	cúdi	kòsti	làži
g.	cèrī/cèrijū	cúdī	kòstijū	làžī
d.	cèrima(n)	cúdim(a)n	kòstima(n)	làžima(n)
a.	cèri	cúdi	kòsti	làži
v.	cèri	cúdi	kòsti	làži
l.	cèrima(n)	cúdim(a)n	kòstima(n)	làžima(n)
i.	cèrima(n)	cúdim(a)n	kòstima(n)	làžima(n)

	mast	nît	sol	večër
N.	mäs	nît	sô	vëčër
G.	mästi	nîti	sòli	vëčëri
D.	mästi	nîti	sòli	vëčëri
A.	mäs	nît	sô	vëčër
V.	mästi	nîti	sòli	vëčëri
L.	mästi	nîti	sòli	vëčëri
I.	mășcu	nîti	sòli	vëčëri
n.	mästi	nîti		vëčëri
g.	mástī	nítī		večërī
d.	mástima(n)	nítima(n)		večërima(n)
a.	mästi	nîti		vëčëri
v.	mästi	nîti		vëčëri
l.	mástima(n)	nítima(n)		večërima(n)
i.	mástima(n)	nítima(n)		večërima(n)

n. p. C/A: *bөлēs, kòkòš, mìlòs, pàmēt, pòmōc, pričēs, rādòs, slābòs, stāròs, žālòs*

	bolest	kokoš	milost	pamet
N.	bөлēs	kòkòš	mìlòs	pàmēt
G.	bòlesti	kòkoši	mìlosti	pàmeti
D.	bòlesti	kòkoši	mìlosti	pàmeti
A.	bөлēs	kòkòš	mìlòs	pàmēt
V.	bòlesti	kòkoši	mìlosti	pàmeti
L.	bolèsti	kòkoši	milòsti/mìlosti	pàmeti
I.	bòlešcu	kòkoši	mìlošcu	pàmeti
n.	bolèsti	kòkoši	mìlosti	pàmēti
g.	bolèstī/bolèstijū	kokòšijū	milòstī	pàmēti
d.	bòlestima(n)	kokòšima(n) /kòkošima(n)	milòstima(n) /mìlostima(n)	pamètima(n) /pàmetima(n)
a.	bolèsti	kòkoši	mìlosti	pàmēti
v.	bolèsti	kòkoši	mìlosti	pàmēti
l.	bòlestima(n)	kokòšima(n) /kòkošima(n)	milòstima(n) /mìlostima(n)	pamètima(n) /pàmetima(n)
i.	bòlestima(n)	kokòšima(n) /kòkošima(n)	milòstima(n) /mìlostima(n)	pamètima(n) /pàmetima(n)

	pomoć	pričest	radost	slabost
N.	pòmōc	pričēs	rādòs	slābòs
G.	pòmōci	pričēsti	rādosti	slābosti
D.	pòmōci	pričēsti	radòsti	slābosti
A.	pòmōc	pričēs	rādòs	slābòs
V.	pòmōci	pričēsti	rādosti	slābosti
L.	pomòci	pričēsti	radòsti	slabòsti
I.	pòmōci	pričēsti	rādošcu	slābošcu
n.	pòmōci	pričēsti	rādosti	slābosti
g.	pomòcijū	pričēstī/pričēstī	radòstī/radòstijū	slabòstī/slabòstijū
d.	pomòcima(n) /pòmōcima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)
a.	pòmōci	pričēsti	rādosti	slābosti
v.	pòmōci	pričēsti	rādosti	slābosti
l.	pomòcima(n) /pòmōcima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)
i.	pomòcima(n) /pòmōcima(n)	pričēstima(n) /pričēstima(n)	radòstima(n) /rādostima(n)	slabòstima(n) /slābostima(n)

	starost	žalost
N.	stārōs	žālōs
G.	stārosti	žālosti
D.	stārosti	žālosti
A.	stārōs	žālōs
V.	stārosti	žālosti
L.	stārosti	žalòsti
I.	stārosti	žālosti
n.	stārosti	žālosti
g.	staròstī	žalòstī
d.	staròstima(n) /stārostima(n)	žalòstima(n) /žālostima(n)
a.	stārosti	žālosti
v.	stārosti	žālosti
l.	staròstima(n) /stārostima(n)	žalòstima(n) /žālostima(n)
i.	staròstima(n) /stārostima(n)	žalòstima(n) /žālostima(n)

9.4.13. Imenice *a*-vrste m. r. u govoru Podgradine

n. p. A: *bàjam* 'badem', *bäul* 'kovčeg', *blävor*, *brät*, *brätič̣*, *cär*, *čekič̣*, *čir*, *čovik*, *čošak*, *ḍid*, *ḍim*, *dlän*, *döktor*, *gövör*, *güšter*, *jèzik*, *kätolik*, *kášaj*, *krâj*, *kräoštarc* 'kravosas', *krèvet*, *krüv*, *mägazīn*, *miš*, *mlin*, *öblāk*, *öblīk*, *oras*, *òpanak*, *plüg*, *pötrēs*, *prijatej*, *pjšut*, *röžāk*, *sir*, *svèder* 'džemper', *špàker* 'štenjak', *šufit* 'potkrovlje', *sjšēn*, *učitej*, *ùnuk*, *vitar*, *zēt*, *žèludac*

	badem	baul	blavor	brat
N.	bàjam	bäul	blävor	brät
G.	bàjama	bäula	blävora	bräta
D.	bàjamu	bäulu	blävoru	brätu
A.	bàjam	bäul	blävora	brät
V.	bàjamu	–	blävore	bräte
L.	bàjamu	bäulu	blävoru	brätu
I.	bàjamon	bäulon	blävoron	bräton
n.	bàjami	bäuli	blävori	
g.	bàjāmā	bäulā	blävōrā	
d.	bàjamima(n)	bäulima(n)	blävorima	
a.	bàjame	bäule	blävore	
v.	bàjami	bäuli	blävori	
l.	bàjamima(n)	bäulma(n)	blävorima	
i.	bàjamima(n)	bäulima(n)	blävorima	

	bratič̣	car	čekič̣	čir
N.	brätič̣	cär	čekič̣	čir
G.	brätič̣a	cära	čekič̣a	čira
D.	brätič̣u	cäru	čekič̣u	čiru
A.	brätič̣a	cära	čekič̣	čir
V.	brätič̣u	cäru	čekič̣u	čiru
L.	brätič̣u	cäru	čekič̣u	čiru
I.	brätič̣on	cären	čekič̣on	čiron
n.	brätič̣i	cärevi	čekič̣i	čirevi
g.	brätič̣ā	cärēvā	čekič̣ā	čirēvā
d.	brätič̣ima(n)	cäreivima(n)	čekič̣ima(n)	čirevima(n)
a.	brätič̣e	cäreve	čekič̣e	čireve
v.	brätič̣i	cärevi	čekič̣i	čirevi
l.	brätič̣ima(n)	cäreivima(n)	čekič̣ima(n)	čireviima(n)
i.	brätič̣ima(n)	cäreivima(n)	čekič̣ima(n)	čirevima(n)

	čovik	čošak	djed	dim
N.	čovik	čošak	dđid	dđim
G.	čovika	čoška	dđida	dđima
D.	čoviku	čošku	dđidu	dđimu
A.	čovika	čošak	dđida	dđim
V.	čoviče	čošku	dđidu	dđimu
L.	čoviku	čošku	dđidu	dđimu
I.	čovikon	čoškon	dđidon	dđimon
n.		čoškovi	dđidovi	dđimovi
g.		čoškōvā	dđidōvā	dđimōvā
d.		čoškovima(n)	dđidovima(n)	dđimovima(n)
a.		čoškove	dđidove	dđimove
v.		čoškovi	dđidovi	dđimovi
l.		čoškovima(n)	dđidovima(n)	dđimovima(n)
i.		čoškovima(n)	dđidovima(n)	dđimovima(n)

	dlan	doktor	govor	gušter
N.	dłan	dòktor	gòvōr	gùšter
G.	dłana	dòktora	gòvora	gùštera
D.	dłanu	dòktoru	gòvōru	gùšteru
A.	dłan	dòktora	gòvōr	gùštera
V.	dłanu	dòktore	gòvoru	gùšteru
L.	dłanu	dòktoru	gòvōru	gùšteru
I.	dłanon	dòktonon	gòvōron	gùšteron
n.	dłanovi	dòktori	gòvōri	gùšteri
g.	dłanōvā	dòktōrā	gòvōrā	gùšterā
d.	dłanovima(n)	dòktorima(n)	gòvorima(n)	gùšterima(n)
a.	dłanove	dòktore	gòvōre	gùštere
v.	dłanovi	dòktori	gòvōri	gùšteri
l.	dłanovima(n)	dòktorima(n)	gòvorima(n)	gùšterima(n)
i.	dłanovima(n)	dòktorima(n)	gòvorima(n)	gùšterima(n)

	jezik	katolik	kašalj	kraj
N.	jèzik	kätolik	kāšaj	krāj
G.	jèzika	kätolika	kāšja	krāja
D.	jèziku	kätoliku	kāšju	krāju
A.	jèzik	kätolika	kāšaj	krāj
V.	jèziku	kätoliče	kāšju	krāju
L.	jèziku	kätoliku	kāšju	krāju
I.	jèzikon	kätolikon	kāšjen	kräjjen
n.	jèzici	kätolici	kāšjevi	kräjjevi
g.	jèzīkā	kätolīkā	kāšjevā	kräjjevā
d.	jèzicima(n)	kätolicima(n)	kāšjevima(n)	kräjjevima(n)
a.	jèzike	kätolike	kāšjeve	kräjjeve
v.	jèzici	kätolici	kāšjevi	kräjjevi
l.	jèzicima(n)	kätolicima(n)	kāšjevima(n)	kräjjevima(n)
i.	jèzicima(n)	kätolicima(n)	kāšjevima(n)	kräjjevima(n)

	kräořac	krövet	krüv	magazin
N.	kräořtarac	krövet	krüv	mägazīn
G.	kräořtarca	kröveteta	krüva	mägazina
D.	kräořtarcu	krövetu	krüvu	mägazinu
A.	kräořtarca	krövet	krüv	mägazīn
V.	–	krövetu	krüve	–
L.	kräořcu	krövetu	krüvu	mägaznu
I.	kräořtarcon	kröveton	krüvon	mägazinon
n.	kräořtarci	kröveti	krüvovi	mägazni
g.	kräořtarcā	krövetā	krüvōvā	mägazīnā
d.	kräořtarcima(n)	krövetima(n)	krüvovima(n)	mägazinima(n)
a.	kräořtarce	krövetete	krüvove	mägazne
v.	kräořtarci	kröveti	krüvovi	mägazni
l.	kräořtarcima(n)	krövetima(n)	krüvovima(n)	mägazinima(n)
i.	kräořtarcima(n)	krövetima(n)	krüvovima(n)	mägazinima(n)

	mīř	mlīn	oblak	oblik
N.	mīř	mlīn	öblāk	öblīk
G.	mīřa	mlīna	öblāka	öblīka
D.	mīřu	mlīnu	öblāku	öblīku
A.	mīřa	mlīn	öblāk	öblīk
V.	mīřu	mlīnu	–	öblīku
L.	mīřu	mlīnu	öblāku	öblīku
I.	mīřen	mlīnon	öblākon	öblīkon
n.	mīřevi	mlīnovi	öblāci	öblīci
g.	mīřevā	mlīnovā	öblākā	öblīka
d.	mīřevima(n)	mlīnovima(n)	öblācima(n)	öblīcima(n)
a.	mīřeve	mlīnove	öblāke	öblīke
v.	mīřevi	mlīnovi	öblāci	öblīci
l.	mīřevima(n)	mlīnovima(n)	öblācima(n)	öblīcima(n)
i.	mīřevima(n)	mlīnovima(n)	öblācima(n)	öblīcima(n)

	orah	opanak	plüg	potres
N.	òras	òpanak	plüg	pòtrēs
G.	òrasa	òpānka	plüga	pòtrēsa
D.	òrasu	òpānku	plügu	pòtrēsu
A.	òras	òpanak	plüg	pòtrēs
V.	òrasu	òpanāku	plügu	pòtrēsu
L.	òrasu	òpānku	plügu	pòtrēsu
I.	òrason	òpānkon	plügon	pòtrēson
n.	òrasi	òpānki	plügovi	pòtrēsi
g.	òrāsā	òpanākā	plügōvā	pòtrēsā
d.	òrasima(n)	òpānkima(n)	plügovima(n)	pòtrēsima(n)
a.	òrase	òpānke	plügove	pòtrēse
v.	òrasi	òpānki	plügovi	pòtrēsi
l.	òrasima(n)	òpānkima(n)	plügovima(n)	pòtrēsima(n)
i.	òrasima(n)	òpānkima(n)	plügovima(n)	pòtrēsima(n)

	prijatelj	pršut	rođak	sir
N.	prijatelj	pršut	ròžāk	sìr
G.	prijateja	pršuta	ròžāka	sìra
D.	prijateju	pršutu	ròžāku	sìru
A.	prijateja	pršut	ròžāka	sìr
V.	prijateju	pršutu	ròžāče	sìru
L.	prijateju	pršutu	ròžāku	sìru
I.	prijatejon	pršuton	ròžākon	sìron
n.	prijateji	pršuti	ròžāci	sìrevi
g.	prijatējā	pršūtā	ròžākā	sìrēvā
d.	prijatejima(n)	pršutima(n)	ròžācima(n)	sìrevima(n)
a.	prijateje	pršute	ròžāke	sìreve
v.	prijateji	pršuti	ròžāci	sìrevi
l.	prijatejima(n)	pršutima(n)	ròžācima(n)	sìrevima(n)
i.	prijatejima(n)	pršutima(n)	ròžācima(n)	sìrevima(n)

	džemper	štednjak	potkrovlje	stršljen
N.	svèder	špàker	šùfit	sřšēn
G.	svèdera	špàkera	šùfita	sřšēna
D.	svèderu	špàkeru	šùfitu	sřšēnu
A.	svèder	špàker	šùfit	sřšēna
V.	svèderu	špàkeru	šùfitu	sřšēnu
L.	svèderu	špàkeru	šùfitu	sřšēnu
I.	svèderon	špàkeron	šùfiton	sřšēnon
n.	svèderi	špàkeri	šùfiti	sřšēni
g.	svèdērā	špākērā	šùfītā	sřšēnā
d.	svèderima(n)	špàkerima(n)	šùfitima(n)	sřšēnima(n)
a.	svèdere	špàkere	šùfite	sřšēne
v.	svèderi	špàkeri	šùfiti	sřšēni
l.	svèderima(n)	špàkerima(n)	šùfitima(n)	sřšēnima(n)
i.	svèderima(n)	špàkerima(n)	šùfitima(n)	sřšēnima(n)

	učitelj	unuk	vítar	zet
N.	ùčitej	ùnuk	vítar	zèt
G.	ùčiteja	ùnuka	víttra	zèta
D.	ùčiteju	ùnuku	víttru	zètu
A.	ùčiteja	ùnuka	vítar	zèta
V.	ùčiteju	ùnuče	víttru	zète
L.	ùčiteju	ùnuku	víttru	zètu
I.	ùčitejon	ùnukon	víttron	zèton
n.	ùčiteji	ùnuci	vítrovi	zètovi
g.	ùčitējā	ùnūkā	víttrōvā	zètōvā
d.	ùčitejima(n)	ùnucima(n)	vítrovima(n)	zètovima(n)
a.	ùčiteje	ùnuke	vítrove	zètove
v.	ùčiteji	ùnuci	vítrovi	zètovi
l.	ùčitejima(n)	ùnucima(n)	vítrovima(n)	zètovima(n)
i.	ùčitejima(n)	ùnucima(n)	vítrovima(n)	zètovima(n)

n. p. A/B: *bič, præg, rät*

	bič	præg	rat
N.	bič	præg	rät
G.	biča/biča	præga/præga	räta/räta
D.	biču	prægu	rätu
A.	bič	præg	rät
V.	biču	prægu	rätu
L.	biču	prægu	rätu
I.	bičon	prægon	rätön
n.	bičevi/bičevi	prægovi/prægovi/prægi	rätovi/rätovi
g.	bičēvā	prægōvā	rätōvā
d.	bičevima	prægovima	rätovima/rätovima
a.	bičeve/bičeve	prægove/prægove	rätove/rätove
v.	bičevi/bičevi	prægovi/prægovi	rätovi/rätovi
l.	bičevima	prægovima	rätovima/rätovima
i.	bičevima	prægovima	rätovima/rätovima

n. p. B: *bĭk, bōb, bōk, bōtūr* 'vrsta šaša', *bōr, bŭbrig, čĕp, žāk, fŭmār* 'dimnjak', *gřĕ, grĭj, gŭdĭn* 'prasac', *gunĕvaj* 'bumbar', *jĕž, kōnop, kōn, kōvāč, kŭmpĭr, lŭžāk, mlādĭč, mōtŭn* 'cigla', *mřgĭn* 'međa', *piňŭr* 'vilica', *pōd, pōp, pušāč, rébac, sinžĭr* 'lanac', *snōp, spŭž, svĭdok, štāp, ŝugōmān* 'ručnik', *takŭn* 'novčanik', *tumpĕrĭn* 'vrsta noža', *vāgōn, vō, vōjnik, zānāt, žĕp, žŭj*

	bĭk	bob	bok	botur
N.	bĭk	bōb	bōk	bōtūr
G.	bĭka	bōba	bōka	botúra
D.	bĭku	bōbu	bōku	botúru
A.	bĭka	bōb	bōk	bōtūr
V.	bĭku	bōbu	bōku	–
L.	bĭku	bōbu	bōku	botúru
I.	bĭkon	bōbon	bōkon	botúron
n.	bĭkovi		bōkovi	botúri
g.	bĭkōvā		bōkōvā	botúrā
d.	bĭkovima(n)		bōkovima(n)	botúrima(n)
a.	bĭkove		bōkove	botúre
v.	bĭkovi		bōkovi	botúri
l.	bĭkovima(n)		bōkovima(n)	botúrima(n)
i.	bĭkovima(n)		bōkovima(n)	botúrima(n)

	bor	bubreg	čep	đak
N.	bōr	bŭbrig	čĕp	žāk
G.	bōra	bŭbriga	čĕpa	žāka
D.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	žāku
A.	bōr	bŭbrig	čĕp	žāka
V.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	žāku
L.	bōru	bŭbrigu	čĕpu	žāku
I.	bōron	bŭbrigon	čĕpon	žākon
n.	bōri	bŭbrigi	čĕpi	žāki
g.	bōrā	bŭbrīgā	čĕpōvā	žākā
d.	bōrima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpima(n)	žācima(n)
a.	bōre	bŭbrige	čĕpe	žāke
v.	bōri	bŭbrigi	čĕpi	žāki
l.	bōrima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpima(n)	žācima(n)
i.	bōrima(n)	bŭbrigima(n)	čĕpima(n)	žācima(n)

	dimnjak	grč	grijev	prasac
N.	fùmār	grč	grīj	gudīn
G.	fumára	grča	gríja	gudína
D.	fumáru	grču	gríju	gudínu
A.	fùmār	grč	grīj	gudína
V.	fùmaru	grču	–	gudīnu
L.	fumáru	grču	gríju	gudínu
I.	fumáron	grčon	gríjon	gudínon
n.	fumári	grčevi	gríji	gudíni
g.	fumárā	grčevā	gríjā	gudínā
d.	fumárima(n)	grčevima(n)	gríjima(n)	gudínima(n)
a.	fumáre	grčeve	gríje	gudíne
v.	fumári	grčevi	gríji	gudíni
l.	fumárima(n)	grčevima(n)	gríjima(n)	gudínima(n)
i.	fumárima(n)	grčevima(n)	gríjima(n)	gudínima(n)

	bumbar	jež	konop	konj
N.	gunèvaj	jèž	kònop	kòñ
G.	gundevája	jéža	konòpa	kòña
D.	gundeváju	jéžu	konòpu	kònu
A.	gundevája	jéža	kònop	kòña
V.	gùndevaju	jéžu	kònopu	kònu
L.	gundeváju	jéžu	konòpu	kònu
I.	gundevájon	jéžon	konòpon	kònon
n.	gundeváji	jéži	konòpi	kòni
g.	gundevájā	jéžā	konópā	kónā
d.	gundevájima(n)	jéžima(n)	konòpima(n)	kònima(n)
a.	gundeváje	jéže	konòpe	kòne
v.	gundeváji	jéži	konòpi	kòni
l.	gundevájima(n)	jéžima(n)	konòpima(n)	kònima(n)
i.	gundevájima(n)	jéžima(n)	konòpima(n)	kònima(n)

	kovač	krumpir	luđak	mladić
N.	kòvāč	kùmpīr	lužāk	mlādīč
G.	kováča	kumpíra	lužáka	mladíča
D.	kováču	kumpíru	lužáku	mladíču
A.	kováča	kùmpīr	lužáka	mladíča
V.	kòvāču	kùmpíru	lužáče	mlādīču
L.	kováču	kumpíru	lužáku	mladíču
I.	kováčon	kumpíron	lužákon	mladíčon
n.	kováči	kumpíri	lužáci	mladíči
g.	kováčā	kumpírā	lužákā	mladíčā
d.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíčima(n)
a.	kováče	kumpíre	lužáke	mladíče
v.	kováči	kumpíri	lužáci	mladíči
l.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíčima(n)
i.	kováčima(n)	kumpírima(n)	lužácima(n)	mladíčima(n)

	cigla	međa	vilica	pod
N.	mòtūn	mṛgīn	pińūr	pòd
G.	motúna	mṛgína	pińúra	pòda
D.	motúnu	mṛgínu	pińúru	pòdu
A.	mòtūn	mṛgīn	pińūr	pòd
V.	–	mṛgínu	pińúru	pòdu
L.	motúnu	mṛgínu	pińúru	pòdu
I.	motúnon	mṛgínon	pińúron	pòdon
n.	motúni	mṛgíni	pińúri	pòdovi
g.	motúnā	mṛgínā	pińúrā	pòdōvā
d.	motúnima(n)	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)
a.	motúne	mṛgíne	pińúre	pòdove
v.	motúni	mṛgíni	pińúri	pòdovi
l.	motúnima(n)	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)
i.	motúnima(n)	mṛgínima(n)	pińúrima(n)	pòdovima(n)

	pop	pušać	vrabac	lanac
N.	pòp	pùšać	rėbac	sinžír
G.	pòpa	pušáća	rėpca	sinžíra
D.	pòpu	pušáću	rėpcu	sinžíru
A.	pòpa	pušáća	rėpca	sinžír
V.	pòpe	pùšáću	-	sinžíru
L.	pòpu	pušácon	rėpcu	sinžíru
I.	pòpon	pušácon	rėpcon	sinžíron
n.	pòpi	pušáci	rėpci	sinžíri
g.	pópā	pušácā	rėbācā	sinžírā
d.	pòpima(n)	pušácima(n)	rėpcima(n)	sinžírima(n)
a.	pòpove	pušáce	rėpce	sinžíre
v.	pòpovi	pušáci	rėpci	sinžíri
l.	pòpima(n)	pušácima(n)	rėpcima(n)	sinžírima(n)
i.	pòpima(n)	pušácima(n)	rėpcima(n)	sinžírima(n)

	snop	puž	svjedok	štáp
N.	snòp	spūž	svidok	štâp
G.	snòpa	spúža	svidòka	štâpa
D.	snòpu	spúžu	svidòku	štâpu
A.	snòp	spúža	svidòka	štâp
V.	snòpu	spūžu	svìdoče	štâpu
L.	snòpu	spúžu	svidòku	štâpu
I.	snòpon	spúžon	svidòkon	štâpon
n.	snòpi	spúži	svidòci	štâpi
g.	snópā	spúžā	svidókā	štâpā
d.	snòpima(n)	spúžima(n)	svidòcima(n)	štâpima(n)
a.	snòpe	spúže	svidòke	štâpe
v.	snòpi	spúži	svidòci	štâpi
l.	snòpima(n)	spúžima(n)	svidòcima(n)	štâpima(n)
i.	snòpima(n)	spúžima(n)	svidòcima(n)	štâpima(n)

	ručnik	takuin	tumperin	vagon
N.	šugòmān	takūīn	tumpèrīn	vàgōn
G.	šugomána	takuína	tumperína	vagóna
D.	šugománu	takuínu	tumperínu	vagónu
A.	šugòmān	takūīn	tumpèrīn	vàgōn
V.	–	–	–	–
L.	šugománu	takuínu	tumperínu	vagónu
I.	šugománon	takuínon	tumperínon	vagónon
n.	šugománi	takuíni	tumperíni	vagóni
g.	šugománā	takuínā	tumperína	vagónā
d.	šugománima(n)	takuínima(n)	tumperínima(n)	vagónima(n)
a.	šugománe	takuíne	tumperíne	vagóne
v.	šugománi	takuíni	tumperíni	vagóni
l.	šugománima(n)	takuínima(n)	tumperínima(n)	vagónima(n)
i.	šugománima(n)	takuínima(n)	tumperínima(n)	vagónima(n)

	vol	vojnĭk	zanat	džep
N.	vô	vòjnĭk	zànāt	žèp
G.	vòla	vojnĭka	zanáta	žèpa
D.	vòlu	vojnĭku	zanátu	žèpu
A.	vòla	vojnĭka	zànāt	žèp
V.	vòlu	vòjnĭče	–	žèpu
L.	vòlu	vojnĭku	zanátu	žèpu
I.	vòlon	vojnĭkon	zanáton	žèpon
n.	vòlovi	vojnĭci	zanáti	žèpi
g.	vòlōvā	vojnĭkā	zanátā	žèpā
d.	vòlovima(n)	vojnĭcima(n)	zanátima(n)	žèpima(n)
a.	vòlove	vojnĭke	zanáte	žèpe
v.	vòlovi	vojnĭci	zanáti	žèpi
l.	vòlovima(n)	vojnĭcima(n)	zanátima(n)	žèpima(n)
i.	vòlovima(n)	vojnĭcima(n)	zanátima(n)	žèpima(n)

	žulj
N.	žŭj
G.	žŭja
D.	žŭju
A.	žŭj
V.	žŭju
L.	žŭju
I.	žŭjen/žŭjon
n.	žŭji
g.	žŭjā
d.	žŭjima(n)
a.	žŭje
v.	žŭji
l.	žŭjima(n)
i.	žŭjima(n)

n. p. B₁: *bôl, žòn, grèb, klîp, krâj, krîž, kröv, pâñ, plâs 'plast', pût, rêp, rôj, töp, zglöb*

	bol	don	grob	klip
N.	bôl	žòn	grèb	klîp
G.	bòla	žòna	grèba	klípa
D.	bòlu	žònu	grèbu	klípu
A.	bôl	žòn	grèb	klîp
V.	bòlu	žònu	grèbu	klípu
L.	bòlu	žònu	grèbu	klípu
I.	bòlon	žònon	grèbon	klípon
n.	bölovi	žönovi	grèbovi	klîpovi
g.	bölövā	žönōvā	grèbōvā	klîpōvā
d.	bölovima(n)	žönovima(n)	grèbovima(n)	klîpovima(n)
a.	bölove	žönove	grèbove	klîpove
v.	bölovi	žönovi	grèbovi	klîpovi
l.	bölovima(n)	žönovima(n)	grèbovima(n)	klîpovima(n)
i.	bölovima(n)	žönovima(n)	grèbovima(n)	klîpovima(n)

	kralj	križ	krov	panj
N.	krâj	krîž	kröv	pâñ
G.	krája	kríža	kròva	páña
D.	krāju	krížu	kròvu	pánu
A.	krája	krîž	kröv	pâñ
V.	krāju	krížu	kròvu	pánu
L.	krāju	krížu	kròvu	pánu
I.	krájon	krížon	krövon	páñon
n.	kràjevi	krîževi	krövovi	pãnevi
g.	kräjēvā	krîžēvā	krövōvā	pãñēvā
d.	kràjevima(n)	krîževima(n)	krövovima(n)	pãnevima(n)
a.	kràjeve	krîževe	krövove	pãneve
v.	kràjevi	krîževi	krövovi	pãnevi
l.	kràjevima(n)	krîževima(n)	krövovima(n)	pãnevima(n)
i.	kràjevima(n)	krîževima(n)	krövovima(n)	pãnevima(n)

	plast	put	rep	roj
N.	plās	pūt	rēp	rōj
G.	plāsta	púta	rēpa	rōja
D.	plāstu	pútu	rēpu	rōju
A.	plās	pūt	rēp	rōj
V.	plāstu	pútu	rēpu	rōju
L.	plāstu	pútu	rēpu	rōju
I.	plāston	púten/púton	rēpon	rōjon
n.	plāstovi	pūtovi	rēpovi	rōjevi
g.	plāstōvā	pūtōvā	rēpōvā	rōjēvā
d.	plāstovima(n)	pūtovima(n)	rēpovima(n)	rōjevima(n)
a.	plāstove	pūtove	rēpove	rōjeve
v.	plāstovi	pūtovi	rēpovi	rōjevi
l.	plāstovima(n)	pūtovima(n)	rēpovima(n)	rōjevima(n)
i.	plāstovima(n)	pūtovima(n)	rēpovima(n)	rōjevima(n)

	top	zglob
N.	tòp	zglòb
G.	tòpa	zglòba
D.	tòpu	zglòbu
A.	tòp	zglòb
V.	tòpu	zglòbu
L.	tòpu	zglòbu
I.	tòpon	zglòbon
n.	tòpovi	zglòbovi
g.	tòpōvā	zglòbovā
d.	tòpovima(n)	zglòbovima(n)
a.	tòpove	zglòbove
v.	tòpovi	zglòbovi
l.	tòpovima(n)	zglòbovima(n)
i.	tòpovima(n)	zglòbovima(n)

n. p. B-C: *kömād, lëptír*

	komad	leptir
N.	kömād	lëptír
G.	komáda	leptíra
D.	komádu	leptíru
A.	kömād	leptíra
V.	kömádu	lëptíru
L.	komádu	leptíru
I.	komádon	leptíron
n.	komádi	leptíri
g.	komádā	leptírā
d.	komádima	leptírima
a.	komáde	leptíre
v.	komádi	leptíri
l.	komádima	leptírima
i.	komádima	leptírima

n. p. C: *dân, mrâv, sîn, zûb*

	dan	mrav	sîn	zûb
N.	dân	mrâv	sîn	zûb
G.	dâna	mrâva	sîna	zûba
D.	dânu	mrâvu	sînu	zûbu
A.	dân	mrâva	sîna	zûb
V.	dânu	mrâvu	sîne	zûbu
L.	dânu	mrâvu	sînu	zûbu
I.	dânon	mrâvon	sînon	zûbon
n.	dâni	mrâvi	sînovi	zûbi
g.	dânâ	mrâvâ	sînóvâ	zûbâ
d.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)
a.	dâne	mrâve	sîнове	zûbe
v.	dâni	mrâvi	sînovi	zûbi
l.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)
i.	dànima(n)	mrávima(n)	sinòvima(n)	zùbima(n)

n. p. C/A: *dīvēr, gōlūb, kōrāk, slūčāj, vrâg*

	djever	golub	korak	slučaj
N.	dīvēr	glōlūb	kōrāk	slūčāj
G.	dīvera	gōlūba	kōrāka	slūčāja
D.	dīveru	glōlūbu	korāku/kōrāku	slūčāju
A.	dīvera	glōlūba	kōrāk	slūčāj
V.	dīveru	glōlūbe	kōrāku	slūčāju
L.	dīveru	glōlūbu	korāku	slūčāju/slučāju
I.	dīveron	glōlūbon	kōrākon	slūčajon
n.	dīverovi	glōlubovi	kōrāci	slūčajevi
g.	dīverōvā/diverōvā	golubōvā/gōlubōvā	korākā	slučajēvā
d.	dīverovima(n)	gōlubovima(n)	korācima(n)/kōrācima(n)	slūčajevima(n)
a.	dīverove	glōlubove	kōrāke	slūčajeve
v.	dīverovi	glōlubovi	kōrāci	slūčajevi
l.	dīverovima(n)	golubòvima(n)	korācima(n)/kōrācima(n)	slūčajevima(n)
i.	dīverovima(n)	golubòvima(n)	korācima(n)/kōrācima(n)	slūčajevima(n)

	vrâg
N.	vrâg
G.	vrâga
D.	vrâgu
A.	vrâga
V.	vrâže
L.	vrâgu/vrâgu
I.	vrâgon
n.	vrâgovi
g.	vrâgōvā/vrâgōvā
d.	vrâgovima(n)
a.	vrâgove
v.	vrâgovi
l.	vrâgovima(n)
i.	vrâgovima(n)

n. p. C-A: *brôd, cřv, cvît, dâr, dûg, gâlêb, glâs, grâd, grôm, klâs, kjûn, lâkat, lôv, mǎdež, môs, mözak, mrâk, mûž, nôs, rôg, sökô, stân, stôg, vûk, zêc, zvûk*

	brod	crv	cvît	dar
N.	brôd	cřv	cvît	dâr
G.	brôda	cřva	cvîta	dâra
D.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
A.	brôd	cřva	cvît	dâr
V.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
L.	brôdu	cřvu	cvîtu	dâru
I.	brôdon	cřvon	cvîton	dâron
n.	brôdovi	cřvovi	cvîtovi	dârovi
g.	brôdovǎ	cřvovǎ	cvîtovǎ	darovǎ
d.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)
a.	brôdove	cřvove	cvîtove	dârove
v.	brôdovi	cřvovi	cvîtovi	dârovi
l.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)
i.	brôdovima(n)	cřvovima(n)	cvîtovima(n)	dârovima(n)

	dug	galeb	glas	grad
N.	dûg	gâlêb	glâs	grâd
G.	dûga	gâlêba	glâsa	grâda
D.	dûgu	gâlêbu	glâsu	grâdu
A.	dûg	gâlêba	glâsa	grâd
V.	dûgu	gâlêbu	glâsu	grâdu
L.	dûgu	gâlêbu	glâsu	grâdu
I.	dûgon	gâlêbon	glâson	grâdon
n.	dûgovi	gâlebovi	glâsovi	grâdovi
g.	dûgovǎ	gâlebovǎ	glâsovǎ	grâdovǎ
d.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	grâdovima(n)
a.	dûgove	gâlebove	glâsove	grâdove
v.	dûgovi	gâlebovi	glâsovi	grâdovi
l.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	grâdovima(n)
i.	dûgovima(n)	gâlebovima(n)	glâsovima(n)	grâdovima(n)

	grom	klas	kljun	lakat
N.	grôm	klâs	kjûn	lâkat
G.	grôma	klâsa	kjûna	lâkta
D.	grômu	klâsu	kjûnu	lâktu
A.	grôm	klâsa	kjûn	lâkat
V.	grômu	klâsu	kjûnu	lâktu
L.	grômu	klâsu	kjûnu	lâktu
I.	grômon	klâson	kjûnon	lâkton
n.	grômovi	klâsovi	kjûnovi	lâktovi
g.	grômōvā	klâsōvā	kjûnōvā	lâktōvā
d.	grômovima(n)	klâsovima(n)	kjûnovima(n)	lâktovima(n)
a.	grômove	klâsove	kjûnove	lâktove
v.	grômovi	klâsovi	kjûnovi	lâktovi
l.	grômovima(n)	klâsovima(n)	kjûnovima(n)	lâktovima(n)
i.	grômovima(n)	klâsovima(n)	kjûnovima(n)	lâktovima(n)

	lov	mădež	most	mozak
N.	lôv	mădež	môs	mòzak
G.	lôva	mădeža	môsta	mòzga
D.	lôvu	mădežu	mòstu	mòzgu
A.	lôv	mădež	môs	mòzak
V.	lôvu	mădežu	mòstu	mòzgu
L.	lôvu	mădežu	mòstu	mòzgu
I.	lôvon	mădežon	mòston	mòzgon
n.	lôvovi	mădeži	möstovi	mòzgovi
g.	lôvōvā	mădēžā	möstōvā	mòzgōvā
d.	lôvovima(n)	mădežima(n)	möstovima(n)	mòzgovima(n)
a.	lôvove	mădeže	möstove	mòzgove
v.	lôvovi	mădeži	möstovi	mòzgovi
l.	lôvovima(n)	mădežima(n)	möstovima(n)	mòzgovima(n)
i.	lôvovima(n)	mădežima(n)	möstovima(n)	mòzgovima(n)

	mrak	muž	nos	rog
N.	mrâk	mûž	nôs	rôg
G.	mrâka	mûža	nòsa	rôga
D.	mrâku	mûžu	nòsu	rògu
A.	mrâk	mûža	nôs	rôg
V.	mrâku	mûžu	nòsu	rògu
L.	mrâku	mûžu	nòsu	rògu
I.	mrâkon	mûžon	nòson	rògon
n.	mräkovi	müževi	nösovi	rögovi
g.	mräkōvā	müžēvā	nösōvā	rögōvā
d.	mräkovima(n)	müževima(n)	nösovima(n)	rögovima(n)
a.	mräkove	müževe	nösove	rögove
v.	mräkovi	müževi	nösovi	rögovi
l.	mräkovima(n)	müževima(n)	nösovima(n)	rögovima(n)
i.	mräkovima(n)	müževima(n)	nösovima(n)	rögovima(n)

	sokol	stan	stog	vuk
N.	sökō	stân	stôg	vûk
G.	sökola	stâna	stôga	vûka
D.	sökolu	stânu	stôgu	vûku
A.	sökola	stân	stôg	vûka
V.	sökolu	stânu	stôgu	vûče
L.	sökolu	stânu	stôgu	vûku
I.	sökolon	stânon	stôgon	vûkon
n.	sökolovi	stânovi	stôgovi	vükovi
g.	sökolōvā	stânōvā	stôgōvā	vükōvā
d.	sökolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vükovima(n)
a.	sökolove	stânovi	stôgove	vükove
v.	sökolovi	stânovi	stôgovi	vükovi
l.	sökolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vükovima(n)
i.	sökolovima(n)	stânovima(n)	stôgovima(n)	vükovima(n)

	zec	zvuk
N.	zêc	zvûk
G.	zêca	zvûka
D.	zêcu	zvúku
A.	zêca	zvûk
V.	zêcu	zvûku
L.	zêcu	zvúku
I.	zêcon	zvûkon
n.	zëčevi	zvükovi
g.	zëčēvā	zvükōvā
d.	zëčevima(n)	zvükovima(n)
a.	zëčeve	zvükove
v.	zëčevi	zvükovi
l.	zëčevima(n)	zvükovima(n)
i.	zëčevima(n)	zvükovima(n)

9.4.14. Imenice *a*-vrste sr. r. u govoru Podgradine

n. p. A: *bläto, brašno, gòveće, gřlo, jāne, järe, jätö, jütro, klüko, kòlino, kòlo, kòpito, kòpje, kòrito, lito, mäslo, oglèdalo, pile, rälö, räme, sälo, sìme, tìme, vime, zřno, žito*

	blato	brašno	govedo	grlo
N.	bläto	bräšno	gòveće	gřlo
G.	bläta	bräšna	gòvećeta	gřla
D.	blätu	bräšnu	gòvećetu	gřlu
A.	bläto/ù blato	bräšno	gòveće	gřlo
V.	bläto	bräšno	gòveće	gřlo
L.	blätu	bräšnu	gòvećetu	gřlu
I.	bläton	bräšnon	gòvećeton	gřlon
n.	bläta		gòveda	gřla
g.	blätā		gòvėdā	gřlā
d.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)
a.	bläta		gòveda	gřla
v.	bläta		gòveda	gřla
l.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)
i.	blätima(n)		gòvedima(n)	gřlima(n)

	jāne	järe	jätö	jütro
N.	jāne	järe	jätö	jütro
G.	jāneta	järeta	jätä	jütra
D.	jānetu	järetu	jätü	jütru
A.	jāne	järe	jätö	jütro
V.	jāne	järe	jätö	jütro
L.	jānetu	järetu	jätü	jütru
I.	jāneton	järeton	jätön	jütron
n.			jätä	jütra
g.			jätā	jütārā
d.			jätima(n)	jütrima(n)
a.			jätä	jütra
v.			jätä	jütra
l.			jätima(n)	jütrima(n)
i.			jätima(n)	jütrima(n)

	klupko	koljeno	kolo	kopito
N.	klüko	kòlino	kòlo	kòpito
G.	klüka	kòlina	kòla	kòpita
D.	klüku	kòlinu	kòlu	kòpitu
A.	klüko	kòlino	kòlo	kòpito
V.	klüko	kòlino	kòlo	kòpito
L.	klüku	kòlinu	kòlu	kòpitu
I.	klükon	kòlinon	kòlon	kòpiton
n.	klüka	kòlina	kòla	kòpita
g.	klūkā	kòlinā	kòlā	kòpītā
d.	klükima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
a.	klüka	kòlina	kòla	kòpita
v.	klüka	kòlina	kòla	kòpita
l.	klükima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)
i.	klükima(n)	kòlinima(n)	kòlima(n)	kòpitima(n)

	koplje	korito	maslo	ogledalo
N.	köpje	kòrito	mäslo	oglèdalo
G.	köpja	kòrita	mäsla	oglèdala
D.	köpju	kòritu	mäslu	oglèdalu
A.	köpje	kòrito	mäslo	oglèdalo
V.	köpje	kòrito	mäslo	oglèdalo
L.	köpju	kòritu	mäslu	oglèdalu
I.	köpjen	kòriton	mäslon	oglèdalo
n.	köpja	kòrita	mäsla	oglèdala
g.	kopájā/köpjā	kòrītā	masālā	oglèdālā
d.	köpjima(n)	kòritima(n)	mäslima(n)	oglèdalima(n)
a.	köpja	kòrita	mäsla	oglèdala
v.	köpja	kòrita	mäsla	oglèdala
l.	köpjima(n)	kòritima(n)	mäslima(n)	oglèdalima(n)
i.	köpjima(n)	kòritima(n)	mäslima(n)	oglèdalima(n)

	pile	ralo	rame	salò
N.	pìle	ràlo	ràme	sàlo
G.	pìleta	ràla	ràmèna	sàla
D.	pìletu	ràlu	ràmènu	sàlu
A.	pìle	ràlo	ràme	sàlo
V.	pìle	ràlo	ràme	sàlo
L.	pìletu	ràlo	ràmènu	sàlu
I.	pìleton	ràlon	ràmènon	sàlon
n.	pìlići	ràla	ramèna	sàla
g.	pìličā	rālā	raménā	sālā
d.	pìlićima(n)	ràlima(n)	ramènima(n)	sàlima(n)
a.	pìlići	ràla	ramèna	sàla
v.	pìlići	ràla	ramèna	sàla
l.	pìlićima(n)	ràlima(n)	ramènima(n)	sàlima(n)
i.	pìlićima(n)	ràlima(n)	ramènima(n)	sàlima(n)

	sjeme	tjeme	vime	žito
N.	sìme	tìme	vìme	žìto
G.	sìmena	tìmena	vìmena	žìta
D.	sìmenu	tìmenu	vìmenu	žìtu
A.	sìme	tìme	vìme	žìto
V.	sìme	tìme	vìme	žìto
L.	sìmenu	tìmenu	vìmenu	žìtu
I.	sìmenon	tìmenu	vìmenon	žìton
n.	simèna	timèna	vimèna	žìta
g.	siménā	timénā	viménā	žìtā
d.	simènima(n)	timènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
a.	simèna	timèna	vimèna	žìta
v.	simèna	timèna	vimèna	žìta
l.	simènima(n)	timènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)
i.	simènima(n)	timènima(n)	vimènima(n)	žìtima(n)

n. p. A-C: *mìsto, òko, ùvo*

n. p. A/B: *jèdro*

	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A-C	n. p. A/B
	mjesto	oko	uho	jedro
N.	mìsto	òko	ùvo	jèdro
G.	mìsta	òka	ùva	jèdra/jèdra
D.	mìstu	òku	ùvu	jèdru
A.	mìsto	òko/ù oko	ùvo/ù uvo	jèdro
V.	mìsto	òko	ùvo	jèdro
L.	mìstu	òku	ùvu	jèdru
I.	mìston	òkon	ùvon	jèdron/jèdron
n.	mìsta			jèdra/jèdra
g.	mìstā			jèdārā
d.	mìstima(n)			jèdrima(n)/jèdrima(n)
a.	mìsta			jèdra
v.	mìsta			jèdra
l.	mìstima(n)			jèdrima(n)/jèdrima(n)
i.	mìstima(n)			jèdrima(n)/jèdrima(n)

n. p. B: *čelo, dite, gnízdo, gúvno, krílo, křzno, léglo, líce, mlíko, pèro, písmo, rèbro, rešèto, sèdlo, sèlo, súkno, tèle, ústa, vèslo, víno, vlákno, ždrílo*

	čelo	dijete	gníjezdo	gúvno
N.	čelo	díte	gnízdo	gúvno
G.	čela	díteta	gnízda	gúvna
D.	čelu	dítetu	gnízdu	gúvnu
A.	čelo	díte	gnízdo	gúvno
V.	čelo	díte	gnízdo	gúvno
L.	čelu	dítetu	gnízdu	gúvnu
I.	čelon	díteton	gnízdon	gúvnon
n.	čela		gnízda	gúvna
g.	čelā		gnízdā	gúvānā
d.	čelima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)
a.	čela		gnízda	gúvna
v.	čela		gnízda	gúvna
l.	čelima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)
i.	čelima(n)		gnízdima(n)	gúvnima(n)

	krílo	krzno	leglo	lice
N.	krílo	křzno	léglo	líce
G.	kríla	křzna	légla	líca
D.	krílu	křznu	léglu	lícu
A.	krílo	křzno	léglo	líce
V.	krílo	křzno	lêglo	líce
L.	krílu	křznu	léglu	lícu
I.	krílon	křznon	léglon	lícen
n.	kríla	křzna	légla	líca
g.	krílā	křzāna	légālā	lícā
d.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
a.	kríla	křzna	légla	líca
v.	kríla	křzna	légla	líca
l.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)
i.	krílíma(n)	křzníma(n)	léglíma(n)	lícíma(n)

	mlijekò	pero	pismo	rebro
N.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
G.	mlíka	pèra	písmā	rèbra
D.	mlíku	pèru	písmu	rèbru
A.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
V.	mlíko	pèro	písmo	rèbro
L.	mlíku	pèru	písmu	rèbru
I.	mlíkon	pèron	písmoŋ	rèbron
n.		pèra	písmā	rèbra
g.		pèrā	písmā	rebārā
d.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)
a.		pèra	písmā	rèbra
v.		pèra	písmā	rèbra
l.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)
i.		pèrima(n)	písmima(n)	rèbrima(n)

	rešeto	sedlo	selo	sukno
N.	rešeto	sèdlo	sèlo	súkno
G.	rešèta	sèdla	sèla	súkna
D.	rešètu	sèdlu	sèlu	súknu
A.	rešeto	sèdlo	sèlo	súkno
V.	rešeto	sèdlo	sèlo	súkno
L.	rešètu	sèdlu	sèlu	súknu
I.	rešèton	sèdlon	sèlon	súknon
n.	rešèta	sèdla	sèla	súkna
g.	rešétā	sedālā	sèlā	súkānā
d.	rešètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)
a.	rešèta	sèdla	sèla	súkna
v.	rešèta	sèdla	sèla	súkna
l.	rešètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)
i.	rešètima(n)	sèdlima(n)	sèlima(n)	súknima(n)

	tele	usta	veslo	vino
N.	tèle		vèslo	víno
G.	tèleta		vèsła	vína
D.	tèletu		vèsłu	vínu
A.	tèle		vèslo	víno
V.	tèle		vèslo	víno
L.	tèletu		vèsłu	vínu
I.	tèleton		vèslon	vínon
n.		ústa	vèsła	vína
g.		ústā	vesālā	vínā
d.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)
a.		ústa	vèsła	vína
v.		ústa	vèsła	vína
l.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)
i.		ústima(n)	vèslima(n)	vínima(n)

	vlakno	ždrijelo
N.	vlákno	ždrílo
G.	vlákna	ždríla
D.	vláknu	ždrílu
A.	vlákno	ždrílo
V.	vlâkno	ždrílo
L.	vláknu	ždrílu
I.	vláknon	ždrílon
n.	vlákna	ždríla
g.	vlâkânā	ždrílā
d.	vláknima(n)	ždrílima(n)
a.	vlákna	ždríla
v.	vlákna	ždríla
l.	vláknima(n)	ždrílima(n)
i.	vláknima(n)	ždrílima(n)

n. p. C: *blāgo, bŕdo, crīvo, dŕvo, ĩme, jaje, jèzero, klíšta, kjûse, kòlo, mēso, mòre, nèbo, òlovo, plème, plúča, pöje, sjéno, söčivo, vráta, vríme, zvöno, ždríbe*

	blago	brdo	crijevo	drvo
N.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
G.	blāga	bŕda	crīveta	dŕveta
D.	blāgu	bŕdu	crīvetu	dŕvetu
A.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
V.	blāgo	bŕdo	crīvo	dŕvo
L.	blāgu	bŕdu	crīvetu	dŕvetu
I.	blāgon	bŕdon	crīveton	dŕveton
n.		bŕda	críva	dŕva
g.		bŕdā/bŕdījā	crívā	dŕvā
d.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)
a.		bŕda	críva	dŕva
v.		bŕda	críva	dŕva
l.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)
i.		bŕdima(n)	crívima(n)	dŕvima(n)

	ime	jaje	jezero	klíšta
N.	ĩme	jaje	jèzero	
G.	ĩmena	jajeta	jèzera	
D.	ĩmenu	jajetu	jèzeru	
A.	ĩme	jaje	jèzero	
V.	ĩme	jaje	jèzero	
L.	ĩmenu	jajetu	jèzeru	
I.	ĩmenon	jajeton	jèzeron	
n.	imèna	jája	jezèra	klíšta
g.	iménā	jájā	jezérā	klíštā
d.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)
a.	imèna	jája	jezèra	klíšta
v.	imèna	jája	jezèra	klíšta
l.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)
i.	imènima(n)	jájima(n)	jezèrima(n)	klíštima(n)

	kljuse	meso	more	nebo
N.	kjûse	mêso	møre	nëbo
G.	kjûseta	mêsa	möra	nëba
D.	kjûsetu	mêsu	mòru	nëbu
A.	kjûse	mêso	møre	nëbo
V.	kjûse	mêso	møre	nëbo
L.	kjûsetu	mêsu	mòru	nëbu
I.	kjûseton	mêson	mören	nëbon
n.			möra	nebësa
g.			möra	nebësā
d.			mòrima(n)	nebësiman(n)
a.			möra	nebësa
v.			möra	nebësa
l.			mòrima(n)	nebësiman(n)
i.			mòrima(n)	nebësiman(n)

	olovo	plëme	plúca	polje
N.	ölovo	plëme		pöje
G.	ölova	plëmëna		pöja
D.	ölovu	plëmënu		pöju
A.	ölovo	plëme		pöje
V.	ölovo	plëme		pöje
L.	ölovu	plëmënu		pöju
I.	ölovon	plëmënu		pöjen
n.		plëmëna	plúca	pöja
g.		plëmëna	plúca	pöjā
d.		plëmënim(a)	plúçima(n)	pöjima(n)
a.		plëmëna	plúca	pöja
v.		plëmëna	plúca	pöja
l.		plëmënim(a)	plúçima(n)	pöjima(n)
i.		plëmënim(a)	plúçima(n)	pöjima(n)

	sijeno	sočivo	vrata	vrijeme
N.	sîno	söçivo		vrime
G.	sîna	söçiva		vrimëna
D.	sînu	söçivu		vrimënu
A.	sîno	söçivo		vrime
V.	sîno	söçivo		vrime
L.	sînu	söçivu		vrimënu
I.	sînon	söçivon		vrimënon
n.		söçiva	vrata	vrimëna
g.		söçivā	vrātā	vrimënā
d.		söçivima(n)	vrátima(n)	vrimënim(a)
a.		söçiva	vrata	vrimëna
v.		söçiva	vrata	vrimëna
l.		söçivima(n)	vrátima(n)	vrimënim(a)
i.		söçivima(n)	vrátima(n)	vrimënim(a)

	zvono	ždrijebe
N.	zvòno	ždrîbe
G.	zvòna	ždrîbeta
D.	zvònu	ždrîbetu
A.	zvòno	ždrîbe
V.	zvòno	ždrîbe
L.	zvònu	ždrîbetu
I.	zvònon	ždrîbeton
n.	zvòna	
g.	zvónā	
d.	zvònima(n)	
a.	zvòna	
v.	zvòna	
l.	zvònima(n)	
i.	zvònima(n)	

9.4.15. Imenice e-vrste u govoru Podgradine

n. p. A: *bäba, bäčva, bära, bičva* 'čarapa', *böca, büba, cüra, čäša, čätrña, čäča, diña, dläka, düga* 'daske od kojih je sastavljena bačva', *fiťa* 'kriška', *gäče, gītara, gübica, güska, güsle, güšterica, jäbuka, käša, këka* 'švraka', *köbila, köpriva, kötula* 'suknja', *köža, kräva, krüška, küča, küpa* 'crijep', *lédina, löpata, mäčka, mötika, mřkva, näčve* 'drvena posuda u kojoj se mijesi tijesto', *pələna, pögäča, präska* breskva', *prežja, rība, rödbina, rüta* 'zimzelena biljka', *sikira, skäla, slīva, smökva, tēča* 'lonac', *tīca, tikva, vēšta* 'suknja', *vīle, vōja*

	baba	bačva	bara	čarapa
N.	bäba	bäčva	bära	bičva
G.	bäbē	bäčvē	bärē	bičvē
D.	bäbi	bäčvi	bäri	bičvi
A.	bäbu	bäčvu	bäru	bičvu
V.	bäba	bäčvo	bäro	bičvo
L.	bäbi	bäčvi	bäri	bičvi
I.	bäbōn	bäčvōn	bärōn	bičvōn
n.	bäbe	bäčve	bäre	bičve
g.	bäbā	bäčvā	bārā	bičvā
d.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bičvan
a.	bäbe	bäčve	bäre	bičve
v.	bäbe	bäčve	bäre	bičve
l.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bičvan
i.	bäbama(n)	bäčvan/bäčvama(n)	bärama(n)	bičvan

	boca	buba	cüra	čäša
N.	böca	büba	cüra	čäša
G.	böcē	bübē	cürē	čäšē
D.	böci	bübi	cüri	čäši
A.	böcu	bübu	cüru	čäšu
V.	böco	bübo	cüro	čäšo
L.	böci	bübi	cüri	čäši
I.	böcōn	bübōn	cürōn	čäšōn
n.	böce	bübe	cüre	čäše
g.	böcā	bübā	cürā	čäšā
d.	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)	čäšama(n)
a.	böce	bübe	cüre	čäše
v.	böce	bübe	cüre	čäše
l.	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)	čäšama(n)
i.	böcan/böcama(n)	bübama(n)	cürama(n)	čäšama(n)

	čatrnja	otac	lubenica	dlaka
N.	čātr̄nja	čāča	dīna	dlāka
G.	čātr̄nje	čāčē	dīnē	dlākē
D.	čātr̄ni	čāci	dīni	dlāki
A.	čātr̄nju	čāču	dīnu	dlāku
V.	čātr̄no	čāča	dīno	dlāko
L.	čātr̄ni	čāci	dīni	dlāki
I.	čātr̄nōn	čācōn	dīnōn	dlākōn
n.	čātr̄nje		dīne	dlāke
g.	čātr̄njā		dīnā	dlākā
d.	čātr̄nān		dīnama(n)	dlākama(n)
a.	čātr̄nje		dīne	dlāke
v.	čātr̄nje		dīne	dlāke
l.	čātr̄nān		dīnama(n)	dlākama(n)
i.	čātr̄nān		dīnama(n)	dlākama(n)

	duga	kriška	hlače	gitara
N.	dūga	fīta		gītara
G.	dūgē	fītē		gītārē
D.	dūgi	fīti		gītari
A.	dūgu	fītu		gītaru
V.	dūgo	fīto		gītaro
L.	dūgi	fīti		gītari
I.	dūgōn	fītōn		gītārōn
n.	dūge	fīte	gāče	gītare
g.	dūgā	fītā	gāčā	gītārā
d.	dūgama(n)	fītama(n)	gāčan/gāčama(n)	gītarama(n)
a.	dūge	fīte	gāče	gītare
v.	dūge	fīte	gāče	gītare
l.	dūgama(n)	fītama(n)	gāčan/gāčama(n)	gītarama(n)
i.	dūgama(n)	fītama(n)	gāčan/gāčama(n)	gītarama(n)

	usne	guska	gusle	gušterica
N.	gūbica	gūska		gūšterica
G.	gūbicē	gūskē		gūštericē
D.	gūbici	gūski		gūšterici
A.	gūbicu	gūsku		gūštericu
V.	gūbico	gūska		gūšterica
L.	gūbici	gūski		gūšterici
I.	gūbicōn	gūskōn		gūštericōn
n.	gūbice	gūske	gūsle	gūšterice
g.	gūbicā	gūsākā	gūsālā	gūštericā
d.	gūbicama(n)	gūskama(n)	gūslama(n)	gūštericama(n)
a.	gūbice	gūske	gūsle	gūšterice
v.	gūbice	gūske	gūsle	gūšterice
l.	gūbicama(n)	gūskama(n)	gūslama(n)	gūštericama(n)
i.	gūbicama(n)	gūskama(n)	gūslama(n)	gūštericama(n)

	jabuka	kaša	švraka	kobila
N.	jābuka	kāša	kēka	kòbila
G.	jābukē	kāšē	kēkē	kòbilē
D.	jābuki	kāši	kēki	kòbili
A.	jābuku	kāšu	kēku	kòbilu
V.	jābuko	kāšo	kēko	kòbilo
L.	jābuki	kāši	kēki	kòbili
I.	jābukōn	kāšōn	kēkōn	kòbilōn
n.	jābuke	kāše	kēke	kòbile
g.	jābūkā	kāšā	kēkā	kòbīlā
d.	jābukama(n)	kāšama(n)	kēkama(n)	kòbilama(n)
a.	jābuke	kāše	kēke	kòbile
v.	jābuke	kāše	kēke	kòbile
l.	jābukama(n)	kāšama(n)	kēkama(n)	kòbilama(n)
i.	jābukama(n)	kāšama(n)	kēkama(n)	kòbilama(n)

	kopriva	suknja	koža	krava
N.	kòpriva	kòtula	kòža	krāva
G.	kòprivē	kòtulē	kòžē	krāvē
D.	kòprivi	kòtuli	kòži	krāvi
A.	kòprivu	kòtulu	kòžu	krāvu
V.	kòprivo	kòtulo	kòžo	krāvo
L.	kòprivi	kòtuli	kòži	krāvi
I.	kòprivōn	kòtulōn	kòžōn	krāvōn
n.	kòprive	kòtule	kòže	krāve
g.	kòprīvā	kòtūlā	kòžā	krāvā
d.	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)	kòžama(n)	krāvama(n)
a.	kòprive	kòtule	kòže	krāve
v.	kòprive	kòtule	kòže	krāve
l.	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)	kòžama(n)	krāvama(n)
i.	kòprivama(n)	kòtulan/kòtulaman(n)	kòžama(n)	krāvama(n)

	kruška	kuća	crijep	ledina
N.	krùška	kùća	kùpa	lèdina
G.	krùškē	kùčē	kùpē	lèdinē
D.	krùški	kùći	kùpi	lèdini
A.	krùšku	kùču	kùpu	lèdinu
V.	krùško	kùčo	kùpo	lèdino
L.	krùški	kùći	kùpu	lèdini
I.	krùškōn	kùčōn	kùpōn	lèdinōn
n.	krùške	kùče	kùpe	lèdine
g.	krùškākā	kùčā	kùpā	lèdinā
d.	krùškama(n)	kùčama(n)	kùpama(n)	lèdinama(n)
a.	krùške	kùče	kùpe	lèdine
v.	krùške	kùče	kùpe	lèdine
l.	krùškama(n)	kùčama(n)	kùpama(n)	lèdinama(n)
i.	krùškama(n)	kùčama(n)	kùpama(n)	lèdinama(n)

	lisica	lopata	mačka	motika
N.	lisica	lopata	mačka	mòtika
G.	lisicē	lopatē	măčkē	mòtikē
D.	lisici	lopati	măčki	mòtiki
A.	lisicu	lopatu	măčku	mòtiku
V.	lisico	lopato	măčko	mòtiko
L.	lisici	lopati	măčki	mòtiki
I.	lisicōn	lopatōn	măčkōn	mòtikōn
n.	lisice	lopate	măčke	mòtike
g.	lisicā	lopāta	măčākā	mòtikā
d.	lisicama(n)	lopatama(n)	măčkama(n)	mòtikama(n)
a.	lisice	lopate	măčke	mòtike
v.	lisice	lopate	măčke	mòtike
l.	lisicama(n)	lopatama(n)	măčkama(n)	mòtikama(n)
i.	lisicama(n)	lopatama(n)	măčkama(n)	mòtikama(n)

	mřkva	načve	pelena	pogača
N.	mřkva		pēlena	pògača
G.	mřkvē		pēlenē	pògačē
D.	mřkvi		pēleni	pògači
A.	mřkvu		pēlenu	pògaču
V.	mřkvo		pēleno	pògačo
L.	mřkvi		pēleni	pògači
I.	mřkvōn		pēlenōn	pògačōn
n.	mřkve	náčve	pēlene	pògače
g.	mřkāvā	náčvā	pēlēnā	pògāčā
d.	mřkvama(n)	náčvan	pēlenaman(n)	pògačama(n)
a.	mřkve	náčve	pēlene	pògače
v.	mřkve	náčve	pēlene	pògače
l.	mřkvama(n)	náčvan	pēlenaman(n)	pògačama(n)
i.	mřkvama(n)	náčvan	pēlenaman(n)	pògačama(n)

	breskva	pređa	riba	rodbina
N.	praska	preẓ̌a	rība	ròdbina
G.	praskē	preẓ̌ē	rībē	ròdbinē
D.	praski	preẓ̌i	rībi	ròdbini
A.	prasku	preẓ̌u	rību	ròdbinu
V.	prasko	preẓ̌o	rībo	ròdbino
L.	praski	preẓ̌i	rībi	ròdbini
I.	praskōn	preẓ̌ōn	rībōn	ròdbinōn
n.	praske	preẓ̌e	rībe	
g.	prāsākā	preẓ̌ā	rībā	
d.	praskan	preẓ̌ama(n)	rībama(n)	
a.	praske	preẓ̌e	rībe	
v.	praske	preẓ̌e	rībe	
l.	praskan	preẓ̌ama(n)	rībama(n)	
i.	praskan	preẓ̌ama(n)	rībama(n)	

	ruta	sjekira	stuba	šļjiva
N.	rūta	sikira	skāla	slīva
G.	rūtē	sikirē	skālē	slīvē
D.	rūti	sikiri	skāli	slīvi
A.	rūtu	sikiru	skālu	slīvu
V.	rūto	sikiro	skālo	slīvo
L.	rūti	sikiri	skāli	slīvi
I.	rūtōn	sikirōn	skālōn	slīvōn
n.	rūte	sikire	skāle	slīve
g.	rūtā	sikīrā	skālā	slīvā
d.	rūtama(n)	sikirama(n)	skālan	slīvama(n)
a.	rūte	sikire	skāle	slīve
v.	rūte	sikire	skāle	slīve
l.	rūtama(n)	sikirama(n)	skālan	slīvama(n)
i.	rūtama(n)	sikirama(n)	skālan	slīvama(n)

	smokva	lonac	ptica	tikva
N.	smökva	tēča	tīca	tīkva
G.	smökvē	tēčē	tīcē	tīkvē
D.	smökvi	tēči	tīci	tīkvi
A.	smökvu	tēču	tīcu	tīkvu
V.	smökvo	tēčo	tīco	tīkvo
L.	smökvi	tēči	tīci	tīkvi
I.	smökvōn	tēčōn	tīcōn	tīkvōn
n.	smökve	tēče	tīce	tīkve
g.	smökāvā	tēčā	tīcā	tīkāvā
d.	smökvan	tēčama(n)	tīcama(n)	tīkvama(n)
a.	smökve	tēče	tīce	tīkve
v.	smökve	tēče	tīce	tīkve
l.	smökvan	tēčama(n)	tīcama(n)	tīkvama(n)
i.	smökvan	tēčama(n)	tīcama(n)	tīkvama(n)

	vile	volja
N.		vōja
G.		vōjē
D.		vōji
A.		vōju
V.		vōjo
L.		vōji
I.		vōjōn
n.	vīle	
g.	vīlā	
d.	vīlama(n)	
a.	vīle	
v.	vīle	
l.	vīlama(n)	
i.	vīlama(n)	

n. p. B: bráda, brána, brázda, bùva, čórba, glísta, júha/júva, kòza, lúka, lipòta, màgla, mèžá, mùva, olúja, òsa, píla, prúga, rána, řžá, ríka, ròsa, sèstra, sóva, sviča, topòla, tráva, vřba, zmija, žèna, žúpa

	brada	brana	brazda	buha
N.	bráda	brána	brázda	bùva
G.	brádē	bránē	brázdē	bùvē
D.	brádi	bráni	brázdi	bùvi
A.	brádu	bránu	brázdu	bùvu
V.	brádo	brāno	brāzdo	bùvo
L.	brádi	bráni	brázdu	bùvi
I.	brádōn	bránōn	brázdōn	bùvōn
n.	bráde	bráne	brázde	bùve
g.	brádā	bránā	brázdā	búvā
d.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)
a.	bráde	bráne	brázde	bùve
v.	brāde	brāne	brāzde	bùve
l.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)
i.	brádama(n)	bránama(n)	brázdama(n)	bùvama(n)

	čorba	glísta	juha	koza
N.	čórba	glísta	júha/júva	kòza
G.	čórbē	glístē	júhē/júvē	kòzē
D.	čórbi	glísti	júhi/júvi	kòzi
A.	čórbu	glístu	júhu/júvu	kòzu
V.	čôrbo	glísto	júho/júvo	kòzo
L.	čórbi	glísti	júhi/júvi	kòzi
I.	čórbōn	glístōn	júhōn/júvōn	kòzōn
n.	čórbe	glíste	júhe/júve	kòze
g.	čórbā	glístā	júhā/júvā	kózā
d.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)/júvama(n)	kòzama(n)
a.	čórbe	glíste	júhe/júve	kòze
v.	čôrbe	glíste	júhe/júve	kòze
l.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)/júvama(n)	kòzama(n)
i.	čórbama(n)	glístama(n)	júhama(n)/júvama(n)	kòzama(n)

	luka	ljepota	magla	međa
N.	lúka	lipòta	màgla	mèža
G.	lúkē	lipòtē	màglē	mèžē
D.	lúki	lipòti	màgli	mèži
A.	lúku	lipòtu	màglu	mèžu
V.	lúko	lipoto	màglo	mèžo
L.	lúki	lipòti	màgli	mèži
I.	lúkōn	lipòtōn	màglōn	mèžōn
n.	lúke	lipòte	màgle	mèže
g.	lúkā	lipótā	máglā	méžā
d.	lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)
a.	lúke	lipòte	màgle	mèže
v.	lúke	lipòte	màgle	mèže
l.	lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)
i.	lúkama(n)	lipòtama(n)	màglama(n)	mèžama(n)

	muha	oluja	osa	pila
N.	mùva	olúja	òsa	píla
G.	mùvē	olújē	òsē	pílē
D.	mùvi	olúji	òsi	píli
A.	mùvu	olúju	òsu	pílu
V.	mùvo	olújo	òso	pílo
L.	mùvi	olúji	òsi	píli
I.	mùvōn	olújōn	òsōn	pílōn
n.	mùve	olúje	òse	píle
g.	múvā	olújā	ósā	pílā
d.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
a.	mùve	olúje	òse	píle
v.	mùve	olúje	òse	píle
l.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)
i.	mùvam(n)	olújama(n)	òsama(n)	pílama(n)

	pruga	hrana	hrđa	rosa
N.	prúga	rána	řža	ròsa
G.	prúgē	ránē	řžē	ròsē
D.	prúgi	ráni	řži	ròsi
A.	prúgu	ránu	řžu	ròsu
V.	prúgo	rāno	řžo	ròso
L.	prúgi	ráni	řži	ròsi
I.	prúgōn	ránōn	řžōn	ròsōn
n.	prúge		řže	ròse
g.	prúgā		řžā	rósā
d.	prúgama(n)		řžama(n)	ròsaman(n)
a.	prúge		řže	ròse
v.	prúge		řže	ròse
l.	prúgama(n)		řžama(n)	ròsaman(n)
i.	prúgama(n)		řžama(n)	ròsaman(n)

	sestra	sova	svijeća	topola
N.	sèstra	sóva	svíča	topòla
G.	sèstrē	sóvē	svíčē	topòlē
D.	sèstri	sóvi	svíči	topòli
A.	sèstru	sóvu	svíču	topòlu
V.	sèstro	sôvo	svíčo	topòlo
L.	sèstri	sóvi	svíči	topòli
I.	sèstrōn	sóvōn	svíčōn	topòlōn
n.	sèstre	sóve	svíče	topòle
g.	sestárā	sóvā	svíčā	topólā
d.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svíčaman(n)	topòlama(n)
a.	sèstre	sóve	svíče	topòle
v.	sèstre	sôve	svíče	topòle
l.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svíčaman(n)	topòlama(n)
i.	sèstrama(n)	sóvama(n)	svíčaman(n)	topòlama(n)

	trava	vrba	zmija	žena
N.	tráva	vṛ̌ba	zmija	žèna
G.	trávē	vṛ̌bē	zmijē	žènē
D.	trávi	vṛ̌bi	zmiji	žèni
A.	trávu	vṛ̌bu	zmiju	žènu
V.	trâvo	vṛ̌bo	zmijo	žèno
L.	trávi	vṛ̌bi	zmiji	žèni
I.	trávōn	vṛ̌bōn	zmijōn	žènōn
n.	tráve	vṛ̌be	zmije	žène
g.	trávā	vṛ̌bā	zmijā	žénā
d.	trávama(n)	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)
a.	tráve	vṛ̌be	zmije	žène
v.	tráve	vṛ̌be	zmije	žène
l.	trávama(n)	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)
i.	trávama(n)	vṛ̌bama(n)	zmijama(n)	žènama(n)

n. p. C: *dica, gláva, grána, gréda, óvca, péta, rúka, snága, vòda, zèmļa, zòra*

	djeca	glava	grana	greda
N.	dica	gláva	grána	gréda
G.	dìcē	glávē	gránē	grédē
D.	dìci	glávi	gráni	grédi
A.	dìcu	glâvu	grânu	grêdu
V.	dìco	glâvo	grâno	grêdo
L.	dìci	glávi	gráni	grédi
I.	dìcōn	glávōn	gránōn	grédōn
n.		glâve	grâne	grêde
g.		glávā	gránā	grédā
d.		glávama(n)	gránama(n)	gránama(n)
a.		glâve	grâne	grêde
v.		glâve	grâne	grêde
l.		glávama(n)	gránama(n)	grédama(n)
i.		glávama(n)	gránama(n)	grédama(n)

	ovca	peta	rúka	snaga
N.	óvca	péta	rúka	snága
G.	óvcē	pétē	rúkē	snágē
D.	óvci	péti	rúki	snági
A.	óvcu	pētu	rûku	snágu
V.	ôvco	pêto	rûko	snágo
L.	óvci	péti	rúki	snági
I.	óvcōn	pétōn	rúkōn	snágōn
n.	ôvce	pête	rûke	snâge
g.	ovácā	pétā	rúkā	snágā
d.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágama(n)
a.	ôvce	pête	rûke	snâge
v.	ôvce	pête	rûke	snâge
l.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágama(n)
i.	óvcān/óvcāma(n)	pétān/pétāma(n)	rúkan/rúkama(n)	snágama(n)

	voda	zemlja
N.	vòda	zèmja
G.	vòdē	zèmjē
D.	vòdi	zèmji
A.	vòdu/pò vodu	zèmju/nà zemju
V.	vòdo	zèmjo
L.	vòdi	zèmji
I.	vòdōn	zèmjōn
n.	vòde	zèmje
g.	vódā	zemájā
d.	vòdama(n)	zèmjama(n)
a.	vòde	zèmje
v.	vòde	zèmje
l.	vòdama(n)	zèmjama(n)
i.	vòdama(n)	zèmjama(n)

n. p. B-C: *cèsta, dàska, stàza, žèja*

	cesta	daska	staza	želja
N.	cèsta	dàska	stàza	žèja
G.	cèstē	dàskē	stàzē	žèjē
D.	cèsti	dàski	stàzi	žèji
A.	cèstu	dàsku	stàzu	žèju
V.	–	dàsko	stàzo	žèjo
L.	cèsti	dàski	stàzi	žèji
I.	cèstōn	dàskōn	stàzon	žèjōn
n.	cèste	dàske	stàze	žèja
g.	céstā	dasákā	stāzā	žéjā
d.	cèstan/cèstama(n)	dàskan/dàskama(n)	stàzan/stàzama(n)	žèjama(n)
a.	cèste	dàske	stàze	žèja
v.	cèste	dàske	stàze	žèja
l.	cèstan/cèstama(n)	dàskan/dàskama(n)	stàzan/stàzama(n)	žèjama(n)
i.	cèstan/cèstama(n)	dàskan/dàskama(n)	stàzan/stàzama(n)	žèjama(n)

n. p. B-B/C: *čĕla, gòra, igla, lòza, sùza, zòra*

	pĕla	gora	igla	loza
N.	čĕla	gòra	ìgla	lòza
G.	čĕlē	gòrē	ìglē	lòzē
D.	čĕli	gòri	ìgli	lòzi
A.	čĕlu	gòru	ìglu	lòzu
V.	čĕlo	gòro	ìglo	lòzo
L.	čĕli	gòri	ìgli	lòzi
I.	čĕlōn	gòrōn	ìglōn	lòzōn
n.	čĕle/čĕle	gòre/gòre	ìgle/ìgle	lòze/lòze
g.	čĕlā	górā	ìglā	lózā
d.	čĕlan	gòrama(n)	ìglan/ìglama(n)	lòzama(n)
a.	čĕle/čĕle	gòre/gòre	ìgle/ìgle	lòze/lòze
v.	čĕle/čĕle	gòre/gòre	ìgle/ìgle	lòze/lòze
l.	čĕlan	gòrama(n)	ìglan/ìglama(n)	lòzama(n)
i.	čĕlan	gòrama(n)	ìglan/ìglama(n)	lòzama(n)

	suza	zora
N	sùza	zòra
G	sùzē	zòrē
D	sùzi	zòri
A	sùzu	zòru
V	sùzo	zòro
L	sùzi	zòri
I	sùzōn	zòrōn
n	sùze/sùze	zòre/zòre
g	sùzā	zórā
d	sùzan/sùzama(n)	zòrama(n)
a	sùze/sùze	zòre/zòre
v	sùze/sùze	zòre/zòre
l	sùzan/sùzama(n)	zòrama(n)
i	sùzan/sùzama(n)	zòrama(n)

9.4.16. Imenice *i*-vrste u govoru Podgradine

n. p. A: *čëjūs, hrábrōs, jákōs, járād, kōris, línōs, júbav, múdrōs, nápas, nárav, nēmilōs, pāmēt, pričēs, sávis, smřt, stārōs, svitlōs, tēlād*

	čeljjust	hrabros	jakost	jarad
N.	čëjūs	hrábrōs	jákōs	járād
G.	čëjusti	hrábrosti	jákosti	járādi
D.	čëjusti	hrábrosti	jákosti	járādi
A.	čëjūs	hrábrōs	jákōs	járād
V.	čëjusti	hrábrosti	jákosti	járādi
L.	čëjusti	hrábrosti	jákosti	járādi
I.	čëjusti	hrábrosti	jákosti	járādi
n.	čëjūsti	hrábrosti	jákosti	
g.	čëjūstī	hrábrostī	jákostī	
d.	čëjūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	
a.	čëjūsti	hrábrosti	jákosti	
v.	čëjūsti	hrábrosti	jákosti	
l.	čëjūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	
i.	čëjūstima(n)	hrábrostima(n)	jákostima(n)	

	korist	ljubav	mudrost	napast
N.	kōris	júbav	múdrōs	nápas
G.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
D.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
A.	kōris	júbav	múdrōs	nápas
V.	kōristi	júbavi	múdrōsti	nápasti
L.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
I.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
n.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
g.	kōristī	júbavī	múdrostī	nápastī
d.	kōristima(n)	júbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
a.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
v.	kōristi	júbavi	múdrosti	nápasti
l.	kōristima(n)	júbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)
i.	kōristima(n)	júbavima(n)	múdrostima(n)	nápastima(n)

	narav	nemilost	pamet	pricest
N.	narav	nemilōs	pāmēt	prīčēs
G.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
D.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
A.	narav	nemilōs	pāmēt	prīčēs
V.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
L.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
I.	naravi	nemilōšču	pāmeti	prīčēsti
n.	naravi	nemilosti	pāmēti	prīčēsti
g.	naravī	nemilostī	pāmētī	prīčēstī
d.	naravima(n)	nemilostima(n)	pāmetīma(n)	prīčēstima(n)
a.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
v.	naravi	nemilosti	pāmeti	prīčēsti
l.	naravima(n)	nemilostima(n)	pāmetīma(n)	prīčēstima(n)
i.	naravima(n)	nemilostima(n)	pāmetīma(n)	prīčēstima(n)

	savjest	smrt	svjetlost	starost
N.	sávis	smṛ̌t	svītlōs	stārōs
G.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
D.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
A.	sávis	smṛ̌t	svītlōs	stārōs
V.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
L.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
I.	sávišču	smṛ̌ču	svītlosti	stārōsti
n.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
g.	sávistī	smṛ̌tī	svītlostī	stārōstī
d.	sávistima(n)	smṛ̌tima(n)	svītlostima(n)	stārōstima(n)
a.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
v.	sávisti	smṛ̌ti	svītlosti	stārōsti
l.	sávistima(n)	smṛ̌tima(n)	svītlostima(n)	stārōstima(n)
i.	sávistima(n)	smṛ̌tima(n)	svītlostima(n)	stārōstima(n)

	telad
N.	tēlād
G.	tēlādi
D.	tēlādi
A.	tēlād
V.	tēlādi
L.	tēlādi
I.	tēlādi
n.	
g.	
d.	
a.	
v.	
l.	
i.	

n. p. C: *čěr, čūd, kôs, lâž, mäs, nît, sô, vječer*

	čer	čūd	kost	laž
N.	čer	čūd	kôs	lâž
G.	čëri	čüdi	kösti	läži
D.	čëri	čüdi	kösti	läži
A.	čer	čūd	kôs	lâž
V.	čëri	čüdi	kösti	läži
L.	čëri	čüdi	kösti	läži
I.	čëri	čüdi	kösti	läži
n.	čëri	čüdi	kösti	läži
g.	čërijū	čüdī	köstijū	läžī
d.	čërima(n)	čüdima(n)	köstima(n)	läžima(n)
a.	čëri	čüdi	kösti	läži
v.	čëri	čüdi	kösti	läži
l.	čërima(n)	čüdima(n)	köstima(n)	läžima(n)
i.	čërima(n)	čüdima(n)	köstima(n)	läžima(n)

	mäst	nît	sol	večer
N.	mäs	nît	sô	vječer
G.	mästi	nîti	söli	vječëri
D.	mästi	nîti	söli	vječëri
A.	mäs	nît	sô	vječer
V.	mästi	nîti	söli	vječëri
L.	mästi	nîti	söli	vječëri
I.	mäschcu	nîti	söli	vječëri
n.	mästi	nîti		vječëri
g.	mästī	nītī		večëri
d.	mästima(n)	nítima(n)		večërima(n)
a.	mästi	nîti		vječëri
v.	mästi	nîti		vječëri
l.	mästima(n)	nítima(n)		večërima(n)
i.	mästima(n)	nítima(n)		večërima(n)

n. p. C/A: *kökōš, mīlōs, pòmōč, žālōs*

	kokoš	mīlost	pomoč	žalost
N.	kökōš	mīlōs	pòmōč	žālōs
G.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
D.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
A.	kökōš	mīlōs	pòmōč	žālōs
V.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
L.	kökoši	mīlōsti/mīlosti	pomōči	žalōsti
I.	kökoši	mīlošču	pòmōči	žalosti
n.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
g.	kokōšijū	mīlōstī	pomōčijū	žalōstī
d.	kokōšima(n) /kökošima(n)	mīlōstima(n) /mīlostima(n)	pomōčima(n) /pòmōčima(n)	žalōstima(n) /žalostima(n)
a.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
v.	kökoši	mīlosti	pòmōči	žalosti
l.	kokōšima(n) /kökošima(n)	mīlōstima(n) /mīlostima(n))	pomōčima(n) /pòmōčima(n)	žalōstima(n) /žalostima(n)
i.	kokōšima(n)/ kökošima(n)	mīlōstima(n) /mīlostima(n)	pomōčima(n) /pòmōčima(n)	žalōstima(n) /žalostima(n)

n. p. C₁: *bölēs, rādōs, slābōs*

	bolest	radost	slabost
N.	bölēs	rādōs	slābōs
G.	bölesti	rādosti	slābosti
D.	bölesti	rādosti	slābosti
A.	bölēs	rādōs	slābōs
V.	bölesti	rādosti	slābosti
L.	bölesti	rādosti	slābosti
I.	bölešču	rādošču	slābošču
n.	bölesti	rādosti	slābosti
g.	bolēstijū	radōstī/radōstijū	slabōstijū
d.	bölestima(n)	rādostima(n)	slābostima(n)
a.	bölesti	rādosti	slābosti
v.	bölesti	rādosti	slābosti
l.	bölestima(n)	rādostima(n)	slābostima(n)
i.	bölestima(n)	rādostima(n)	slābostima

ŽIVOTOPIS

Perina Vukša Nahod rođena je 22. travnja 1982. u Metkoviću, gdje je završila jezičnu gimnaziju. Diplomirala je kroatistiku i fonetiku godine 2006. na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Od 2006. do 2008. bila je lektorica na Hrvatskoj radioteleviziji i profesorica hrvatskoga jezika na Andragoškom učilištu Zvonimir. U Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje radi od 2008. kao znanstvena novakinja/asistentica na projektu *Digitalna obradba narječne građe* pri Odjelu za dijalektologiju. Iste je godine upisala poslijediplomski studij *Povijest i dijalektologija hrvatskoga jezika* na Filozofskome fakultetu u Rijeci. Od 2009. sudjeluje na projektu *Istraživanje kajkavskoga narječja* u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje, a od 2011. jezični je savjetnik u programu *Struna – izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja*.

Sudjelovala je na međunarodnim i domaćim dijalektološkim radionicama (fonetska transkripcija, akcentološka radionica, dijalektologija u nastavi). Izlaže na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima te objavljuje radove s područja dijalektologije i sociolingvistike.

Objavljeni znanstveni i stručni radovi

1. Naglasak *o*-osnova muškoga roda u govoru Komazina. 2013. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 39/1, Zagreb, 175–186.
2. Postoje li čakavski elementi u fonologiji čabarskih govora? 2012. *Zbornik radova Petoga hrvatskog slavističkog kongresa*, 1, (ur. Turk, Marija; Srdoč-Konestra, Ines). Rijeka: Filozofski fakultet. 319–328. (suautorica Marija Malnar)
3. Naziv za bratova sina u hrvatskome jeziku. 2011. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 393–422. (suautori Željko Jozić i Dijana Ćurković)
4. Baka i unuk – generacijske razlike u govoru Blatnice Pokupske. 2011. *Međimurski filološki dani 1* (ur. Bežen, Ante; Blažeka, Đuro). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 113–123. (suautorica Dijana Ćurković)

Prikazi

1. Trajan doprinos hrvatskoj fonetici. 2011. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 35, Zagreb, 476–479.

Sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

1. Baka i unuk – generacijske razlike u govoru Blatnice Pokupske. (Međimurski filološki dani 1, Čakovec, od 24. do 25. rujna 2009.) (suautorica Dijana Ćurković)
2. Postoje li čakavski elementi u fonologiji čabarskih govora? (Peti hrvatski slavistički kongres, Rijeka, od 7. do 10. rujna 2010.) (suautorica Marija Malnar)
3. Naglasak *o*-osnova muškoga roda u govoru Komazina. (Dani akcentologije, Zagreb, od 10. do 12. ožujka 2011.)
4. Sestrična, nećakinja, neputa, nevoda. (Znanstveni skup o hrvatskim dijalektima, Zagreb, od 16. do 20. listopada 2012.) (suautori Željko Jozić, Mirjana Crnić Novosel, Dijana Ćurković)
5. Fonološke i morfološke značajke slivanjskih govora. (9. neretvanski književni, znanstveni i kulturni susret Petar Tutavac Bilić, Neum, Metković, Ploče, Opuzen i Podgradina, od 26. do 28. rujna 2013.)